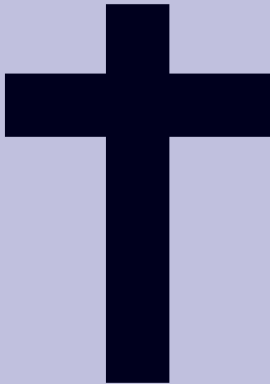

K̄bas Qae-xg'ae
sa

The New Testament in the Naro language of Botswana

Kabas Qae-xg'ae sa

The New Testament in the Naro language of Botswana

copyright © 2012 The Bible Society of Botswana

Language: Naro

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-08-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

d01ddea0-c0e8-5bc4-86fa-b235639fa99b

Contents

MATAIO	1
MAREKO	81
LUKA	130
JOHANE	214
TSÉÉ ZI	274
ROMA NE	351
1 KORINTA NE	386
2 KORINTA NE	418
GALATIA NE	440
EFESO NE	452
FILIPI NE	464
KOLOSA NE	473
1 TESALONIKA NE	482
2 TESALONIKA NE	490
1 TIMOTEO	495
2 TIMOTEO	505
TITO	512
FILEMONE	517
HEBERA NE	519
JAKOBO	546
1 PETERE	555
2 PETERE	565
1 JOHANE	572
2 JOHANE	581
3 JOHANE	583
JUTA	585
XGÒRE-KG'AI	588

MATAIO

Mataiom ka góáèa qǎè tchõà ne, Jeso Krestem ka Téé-cookg'ai sa

Ncées tcgāyas dim góá-kg'ao ba Mataio me e, mari xg'ae-xg'ae-kg'aom ncēe kò Jesom dim xгаа-xgaase-kg'ao ba kúrú ba (Mt 9:9). Mataio ba kò gam dis tcgāyas koe bìrì ta a, Jeso Kreste ba nqòòkaguèam Kgoara-kg'ao Me e sa. Mataio ba kò kái kg'uian Nciís Qáé-xg'aes koe hàna tséékagu, a ba a ncēm dàòm ka x'ái, Nqari ba kò Jesom koe guu a Gam di ne khòè ne cgoam kò Nciís Qáé-xg'aes koe kúrúa hãa zi nqòòkaguku zi nxàea tseegukagu sa.

Ncēe qǎè tchõà nea Juta ne di cúí tama, gane ncēm kò Jeso ba gane koe ábàè, a gane cgoa x'ǎèa hãa ne, igabaga i wèém nqòóm di ne khòè ne di i. Mataiom dis tcgāya sa ko kg'aia tc'ǎà a Jesom di ábà x'aèan ka tshoa-tshoa, a sa a Gam di tcguù-tcguukuan ka hēé naka kúrúa bódèan ka hēéthēé nxàe. A sa a nxãaska Gam di qǎè tchõàn di xгаа-xgaan ka hēé naka Me kò ma khòè ne Galilea koe kg'òèkagus ka hēéthēé nxàe. Gaa koe guus kas ko Jesom di dàòan ncēm kò Galilea koe guu a Jerusalema koe sían ka hēéthēé nxàe, naka Jesom kò ko còo dim bekem ka kúrú sa hēéthēé e: Gam dis xgàus koe hēé naka èem kò ko x'ooan koe tēe x'aè ka hēéthēé e.

Jeso ba kaim Xгаа-xгаа-kg'ao Me e sas ko ncées tcgāya sa x'ái. Gaam ncēe Nqarim di x'áèa nem gha nxàea kabi, a ba a gataga Nqarim di x'aian ka xгаа-xгаа di qarian úúa hãa ba. Gam di xгаа-xгаа ne ko tãaka zi guù zi di zi dtcõo-coa zi 5 zi cgoa q'aa-q'aa a nxàèè:

1. Xàbim dis xгаа-xгаа sa. Ncēe sa ko nqarikg'ai di x'aian di ne khòè ne ka nxàe: ne ii sa hēé, naka tséé zi kúrú méé ne ga zi hēé naka ts'ee-ts'ee'kg'aiku zi èe ne gha máàè zi hēé naka èe ne gha hààkom x'aèm ka hòò zi hēéthēé e (Mt 5-7)
2. 12 xu xгаа-xgaase-kg'ao xu di x'áè-kg'ama ne, èe xu kò tsééa tcg'òòè hãa ka (Mt 10)
3. Nqarikg'ai di x'aian di zi sere-sere zi (Mt 13)
4. Xгаа-xgaase-kg'aom di tsééan nta ii sa (Mt 18)
5. Ncēm x'aèm di chõò-q'ooan hēé naka nqarikg'ai di x'aian di hàà-q'ooan hēéthēé e (Mt 25)

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- nqarikg'ai di x'aia ne

- “nxãasega i gha Tcgāyas di kg'uian tseegukaguè”

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Jeso ba ko Gam di tsééan tshoa-tshoa (1:1-4:11)

- Jeso ba Galilea koe (4:12-16:12)
- Jeso ba ko Jerusalema koe qõò (16:13-20:34)
- Jeso ba Jerusalema koe (21:1-25:46)
- Jesom di xgàrasean hěe naka Gam dis x'oo sa hěe naka Gam di x'ooan koe tēe sa hěéthhée e (26:1-28:20)

Jeso ba ko Gam di tsééan tshoa-tshoa (1:1-4:11)

*Jesom dis qhàò sa
(Lk 3:23-38)*

¹ Tcgāyas Jeso Krestem dis qhàòs di sa, Dafitem ka tsgõose-coa ba, Abrahamam ka tsgõose-coa ba.

² Abrahama ba kò Isakam ka xõò me e,
me Isaka ba Jakobem ka xõò me e,
me Jakobe ba Jutam ka xõò me e,
káíkhoe ga xu hěe naka qõese ga xu hěéthhée di ba.

³ Me kò Juta ba Perese ba hěe
naka Sera ba hěéthhée tsara ka xõò me e
(gatsara ka xõò sa kò Tamara si i).

Me Perese ba Hesionem ka xõò me e,
me Hesionem ba Ramem ka xõò me e,

⁴ me Rame ba Aminadabem ka xõò me e,
me Aminadabe ba Nasonem ka xõò me e,
me Nasone ba Salemonem ka xõò me e,

⁵ me kò Salemonem ba Boasem ka xõò me e
(gam ka xõò sa kò Rahabe si i),
me kò Boase ba Obetem ka xõò me e
(gam ka xõò sa kò Rute si i),

me Obete ba Jesem ka xõò me e,
⁶ me Jese ba x'aigam Dafitem ka xõò me e.

Dafite ba kò Solomonem ka xõò me e
(xõò sa kò Uriam ka kò séeèas khòe si i).

⁷ Me kò Solomone ba Rehoboamem ka xõò me e,
Me Rehoboame ba Abiam ka xõò me e,
me Abia ba Asam ka xõò me e,

⁸ me Asa ba Jehosafatem ka xõò me e,
me Jehosafate ba Joramem ka xõò me e,
me Jorame ba Usiam ka xõò me e,

⁹ me Usia ba Jotamem ka xõò me e,
me Jotame ba Ahasem ka xõò me e,
me Ahase ba Hesionem ka xõò me e,

¹⁰ me Hesionem ka Manasem ka xõò me e,
me Manase ba Amosem ka xõò me e,
me Amose ba Josiam ka xõò me e,

¹¹ me kò Josia, Jekonia ba hěe
naka qõese ga xu hěéthhée ka xõò me e,

ncêe khòè ne kò tcg'òòè a ko Babilone koe úúè ka.

¹² Eēs séèa tcg'òóku a Babilone koe chùia úúkus qǎá q'oo

koem kò Jekonia ba Salatiele ba ábà,
me Salatiele ba Serobabelem ka xòò me e,

¹³ me Serobabele ba Abiutem ka xòò me e,

me Abiute ba Eliakimem ka xòò me e,

me Eliakime ba Asorem ka xòò me e,

¹⁴ me Asore ba Satokem ka xòò me e,

me Satoke ba Akimem ka xòò me e,

me Akime ba Eliutem ka xòò me e,

¹⁵ me Eliute ba Eleasarem ka xòò me e,

me Eleasare ba Matanem ka xòò me e,

me Matane ba Jakobem ka xòò me e,

¹⁶ me kò Jakobe ba Josefam ka xòò me e,

ncêe kò Marias dim khòè ba ii ba,

ncêe Jesom ka xòò kò ii sa,

ncêe ko Kreste ta ma tciìè ba.

¹⁷ Nxãaska zi kò wèé zi qhàò zi Abrahamam koe guu a sí Dafitem koe tcãà zi 14 zi i, zi kò Dafitem koe guu a sí séèa tcg'òóku a Babilone koe chùia úúkus dim x'aèm koe tcãà ka zi 14 zi qhàò zi i, zi kò séèa tcg'òóku a Babilone koe úúkus dim x'aèm koe guu, a sí Krestem di x'aèan koe tcãà ka zi kò 14 zi qhàò zi i.

Jeso Kreste ba ko ábàè

(Lk 2:1-7)

¹⁸ Ncêe zi guù zi kò Jeso Krestem ko ábàè ka kúrúse. Gam ka xòòs Maria sa kò Josefam ka séèkuan tòóa máàèa hãa. Igaba ã khara qanega xg'ae ta ga hãa kas kò bóòè a Tcom-tcomsam Tc'èem ka ncãan úúkaguèa.

¹⁹ Gas dim khòèm Josefa ba kò tchànóm khòè me e, a kò tc'èe tama nxàea tcg'òóan gaan di i, sau-cgaekagu sim gha khama, a ba a kò tcáóa ba q'oo koe bìrìsea hãa, cg'uri-cg'uri si tamasem gha q'aa cgoa si sa.

²⁰ Qanegam hãa a ko ncêe zi guù zi ka tc'èe-tc'èese kam ko moengelem X'aigam *Nqarim* di ba sòokuris q'oo koe qhúí cgae me, a bìrí me a máá: “Josefaè, Dafitem ka tsgõose-coaè, táá Maria sa séè bèe guu, nakas tsaris khòè sa kúrú. Eã gas ka qómèa nea Tcom-tcomsam Tc'èem koe guua ke.

²¹ Si gha kg'áòm cóá ba ábà, tsi gha cg'òèa ba Jeso ta ma tciì, Gam di ne khòè nem gha gane di chìbian koe kgoara khama,” témé.

²² Wèéan ncêea kò kúrúse, nxãasegas gha X'aigam *Nqarim* porofitim koe guu a kg'uia hãa sa tseegukaguè ka, ncêe kò máá:

²³ “Dxàe-coas qanega xóe cgoaè tama sa gha ncãan úú, a sa a gha kg'áòm Cóá ba ábà, Me gha Emanuele ta ma tciìe,” tam méé, ncêe sa ko máá, ‘Nqari ba hãa cgoa taa,’ témé.

²⁴ Me Josefa ba tc'oman koe tõe, a ba a ãem kò ma X'aigam dim moengele ba ma x'áè mea khama ma kúru. A ba a sí Maria sa gam dis khòes iise sèe.

²⁵ Igabam kò táá xóe cgoa si, si nxãakg'aiga sí kg'áòm cóá ba ábà. Me cg'õèa ba Jeso ta ma tcii.

2

Cg'áè-kg'ao xu cáms ko tcg'oa xòe koe guua xu

¹ Jesom Betelehema koe ábàèa hãa, Jutea di i, x'aigam Herotem di x'aèan ka, ka xu kò tçonò q'ãa-kg'ao xu cáms ko tcg'oa xòe koe guu a Jerusalema koe hàà,

² a hàà tèe a máá: “Gaam ãe ábàèam x'aigam Juta ne di ba ndaa? Gaam dim tçonò ba xae ncãa cáms ko tcg'oa xòe za bóò, xae hààraa hãa, hàà xae gha dqom Me ka,” témé.

³ Eẽm ko x'aigam Herote ba ncêes gúus ka kóm kam kò tcg'ài-tcao, naka wèem x'áém Jerusalema di ba hëéthëe e, gam cgoa.

⁴ Me wèe xu kaia xu peresiti xu hëe naka x'áe xgaa-xgaa-kg'ao xu khòe ne di xu hëéthëe tcii xg'ae, a tèe xu nda koe méem ga nqòðkaguèam Kreste ba ábàè sa.

⁵ Xu bìrí me a máá: “Betelehema koe e, Jutea di i. Ncêea porofitim kò ma góá hãa ga a khama:

⁶ ‘Tsáá Betelehema tseè, Juta dim nqõóm koe hãa tsi,

cg'aré tama tsia x'aiga xu Juta di xu koe.

Tsáá koem gha tc'ãà-cookg'ai ba guu a tcg'oa khama, ncêe gha Tiri ne khòe ne Iseraele di ne kòre ba,’ témé,” ta xu méé.

⁷ Nxãaskam kò Herote ba tçonò q'ãa-kg'ao xu kàa ka tcii tcg'òò, a ba a qãèse tèèa kg'ónò xu dùútsa x'ae kam tçonò ba bóòsea sa.

⁸ A ba a Betelehema koe tsééa úú xu a máá: “Qòò naka sí Cóám ka qãèse kóm, naka ãe xao kòò hòò Me ne kg'uian tsééa máá te, nakar gha nxãasega tí igaba sí dqom Me,” témé.

⁹ Eẽ xu ko x'aiga ba kóma xg'ara ka xu kò xgoaba a qõò. Me gaa x'ae kaga tçonòm ãe xu kò cáms ko tcg'oa xòe za bóòba ba tc'ãà-cookg'ai xu, a ba a nxãakg'aiga sí Cóám hãa qgái tc'amkg'ai koe téé.

¹⁰ Tçonò ba xu ko bóò ka xu kò kaisase qãè-tcao.

¹¹ Nquum q'oo koe xu kò tcãà, a Cóá ba bóò xòòs Marias cgoa, a xu a qámse a dqom Me, a x'aian di cãan gaxu di xgobekg'am, a gautan di zi gúú zi hëe, qãè hmòm xg'ãò tshãan

hěé naka tcgáùse di tshãán hěéthěé di zi aba zi tcg'òó a máá Me.

¹² Sōokuris q'oo koe xu ko q'ãakaguèa, táá méé xu Herotem koe k̄abise sa khama xu kò tãám dàò ba sèé a gaxu dim nq̄óm koe k̄abise.

Josefa xuku ne ko ts'ãà a Egepeto koe qgóé

¹³ Eě xu q̄òò hãa kam kò moengelem X'aigam *Nqarim* di ba sōokuris q'oo koe Josefam koe x'áise, a máá: “Těe, naka Cóa ba hěé naka x̄ò sa hěéthěé sèé, naka Egepeto koe ts'ãà naka qgóé! Gaa koe méé tsi hãa nakar nxãakg'aiga síi bìrì tsi kúrú tsi gha sa. Kúrúse i gha me gha Herote ba Cóa ba qaa, cg'õo Mem gha ka ke,” témé.

¹⁴ Me ěem ntcúúm ka tẽe, a ba a Cóa ba hěé naka x̄ò sa hěéthěé sèé, a Egepeto koe q̄òò.

¹⁵ Gaa koem kò hãa, me nxãakg'aiga síi Herote ba x'óó.

Ncěe sa kò kúrúse, nxãasegas gha X'aigam *Nqarim* porofitim koe guu a kg'uiua hãa sa tseegukaguè ka, ncěe ko máá: “Egepeto koer Cóám Tiri ba tciia tcg'òóa hãa,” témé ba.

Herote ba ko cóa xu cg'õo

¹⁶ Eěm ko Herote bóòà q'ãa, tçonò q'ãa-kg'ao xu kam q̄èe-qaeèa hãa sa, kam kò nxãaska kaisase xgòà, a ba a nc̄o-kg'ao xu tséa tcg'òó, síi xu gha wèé xu cóa xu ěe cam̄ kuri xu, kana gaxu ka nq̄aka hàna kurian úua xu, Betelehema ba hěé naka gam q̄èe koe hàna xu qgái xu wèé xu koe hěéthěé hàna xu cg'õo ka. Ncěe sam kò kúrú, tçonò q'ãa-kg'ao xu hàà bìrì mea hãas domka, ěe xu kò bìrì meam x'aem koe guu a.

¹⁷ Ka i kò nxãaska porofitim Jeremiam ka kò kg'uièa sa tseegukaguè, ncěe kò máá:

¹⁸ “Dòm ba kò Rama koe kómse, kg'ae sa hěé

naka thòò-tcaoase kg'ae sa hěéthěé di ba.

Ragele sa ko gas di cóán kg'ae cgae,

a kò qgài-qgai-tcáókuan xguì,

kaàra i hãa khama,”

témé ba.

Josefa ne ko k̄abise, a Nasareta koe q̄òò

¹⁹ Herotem ko x'óó q̄á q'oo koem kò moengelem X'aigam *Nqarim* di ba Josefam koe sōokuris q'oo koe x'áise, Egepeto koe,

²⁰ a ba a máá: “Těe naka tsia Cóa ba hěé naka x̄ò sa hěéthěé sèé, naka tsia Iseraele dim nq̄óm koe q̄òò, ěe kò Cóám di kg'òèan qaa nea x'óóa hãa ke,” témé.

²¹ Me tẽe, a Cóa ba hěé naka x̄ò sa hěéthěé sèé, a ba a Iseraele dim nq̄óm koe q̄òò.

²² Igaba ěem ko Josefa kóm Arekelose ba Jutea dim nq̄ó ba tc'ãà-cookg'aia sa, gam ka x̄òm Herotem téé-q'oo koe, kam kò

gaa koe sían bèe. Sõokuris koem ko q'ãakaguèa, khamam kò Galilea dim xòem koe qõò,

²³ a sí Nasareta ta ko ma tcièm x'áé-dxoom koe x'ãè, ãe porofiti xu ka kg'uièa hãas gha nxãasega tseegukaguè ka, ncêe kò máá: “Nasareta dim khòè ba, tam gha ma tciie,” témé sa.

3

Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba ko Nqarim di zi kg'ui zi xгаа-xгаа

(Mk 1:1-8; Lk 3:1-18; Jn 1:19-28)

¹ Eẽ xu cámi xu kam kò Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba hàà, a ba a hàà tchàa-xgóós Jutea dis q'oo koe Nqarim di zi kg'ui zi xгаа-xгаа a máá:

² “Tcóóse tu gatu di chìbian koe, nqarikg'ai di x'aia nea cúu u ke,” témé.

³ Ncêem Johane ba porofitim Isaiam kò gam ka kg'uia hãam ga me e, a ko máá:

“C'ẽem dòm ba ko tchàa-xgóós koe guu

a q'au a ko máá:

‘X'aigam *Nqari* ba tu dàò ba kg'ónòa máá,

naka Gam di dàòan tchàno-tchanoa máá Me,’ ”

témé ba.

⁴ Johane ba kò nqabè c'òò cgoa kúrúèa qgáian hana, a khòò dim bàne ba kháóa ba koe qáéa. Gam di tc'òoa nea kò tcòman hêé naka qãáka di dènean hêéthêé e.

⁵ Ne kò khòè ne Jerusalema hêé naka wèè Jutea hêé naka wèém xg'aeku-coam Jorotane qàe dim koe hêéthêé guu a sí gae me,

⁶ a ne a gane di chìbian nxàe, a Jorotane dim tshàam koe tcguù-tcguuè.

⁷ Igaba ãem ko kái xu Farasai xu hêé naka Saduke xu hêéthêé bóò, xu tcguù-tcguukuan domka gam koe hààraa, kam kò bìrí xu a máá: “Gaxao cg'aoan di xao cóa xaoè! Dìin ka xaoa q'ãa-q'ãaèa hãa a ko hààko xgòàn *Nqarim di bèe?*”

⁸ Nxãaska méé xao chìbian koe xao tcóósea hãa sa gha x'ái tc'áróan kúrú.

⁹ Táá méé xao bìríse naka máá, ‘Abrahama ba xae úúa, sixae ka tsgõose ba,’ témé guu. Bìrí xao or ko a ko máá: Nqari ba qarian úúa, ncêe zi nxõá zim gha sée a Abrahama ba tsgõo-coan kúrú máá di i ke.

¹⁰ Bòò sa nxãakamaga hìi zi di tòbean kg'ónòa tòóa máàèa, si gha wèés hìis ãe qãè tc'áróan kúrú tama sa xg'aoa tcg'òó, a c'eean q'oo koe xaoa tcãàè.

¹¹ “Tíi ra ko tshàan cgoa tcguù-tcguu tu u, chìbian koe tu gha tcóóse ka, igaba Gaam ãe ko tíi qãá q'oo koe hàà ba tíi ka qari Me e, ncêe Gam di zi nxàòo zi qgòóan gar tc'ãò tama ba. Gabá

gha Tcom-tcomsam Tc'ëem cgoa hëé naka c'eem cgoa hëéthëé tcguù-tcguu tu u.

¹² Mabere tsoroa nem ko dqòrò cgoam hì ba tshàua ba koe hãa, Me gha maberea nem ko dqòròs qgàis koe dqòròa xgãá a, a gha Gam di maberean Gam dis nxàés koe xg'ae-xg'ae, igabam gha ts'irì tamam c'eem koe tsoroan dàò," tam méé.

Jeso ba ko tcguù-tcguuè
(Mk 1:9-11; Lk 3:21-22)

¹³ Me kò Jeso ba Galilea koe guu, a Jorotane koe hàà, hààm gha Johanem ka tcguù-tcguuè ka.

¹⁴ Igabam kò Johane ba xgàè-kg'am Me, a máá: "Tsáá kar gha tcguù-tcguuè sa ko qaase, ka Tsi gáé ko Tsáá tíi koe hàà?" témé.

¹⁵ Me Jeso ba xòa me a máá: "Guu u ncëeska, kg'anoa i máá tsama, ncëeta tsam gha hëé sa ke. Ncëem dàòm ka tsam gha ko wèè zi gúú zi tchàno zi kúrú, Nqarim ka ko qaaè zi," témé. Me dtcòm Me.

¹⁶ Eëm kò Jeso ba tcguù-tcguuèa xg'ara kam kò kúúga tshàam koe tcg'oa, i kò gaa x'aè kaga nqarìkg'aian xgobekg'amse, Me Nqarim dim Tc'ëe ba bóò, Me tcíbís khama ii a ko Gam koe xõa.

¹⁷ Me gaa x'aè kaga dòm ba nqarìkg'ai koe guu a máá: "Ncëe ba Tirim Cóám ncàma Raa Me e, Gam kar ko kaisase qãè-tcao," témé.

4

Jeso ba ko kúrúa bóòè
(Mk 1:12-13; Lk 4:1-13)

¹ Me nxãaska Jeso ba Tc'ëem ka sèè a qãáka úúè, síim gha dxãwam ka kúrúa bóòè ka.

² Eëm ko 40 cáman hëé naka 40 ntcùúan hëéthëé tc'òoan carasea hãa kam kò gaa koe guus ka xàbàa.

³ Me kò kúrúa bóò-kg'ao ba hàà cgae Me, a bìrí Me a máá: "Nqarim di Tsi Cóá Tsi kò ii ne, ncëe nxõán bìrí naka i péréan kúrúse," témé.

⁴ Me Jeso ba xòa a máá: "Góásea i hãa a ko máá: 'Khòè ba péréan ka cúí kg'òèkaguè tite, igaba wèém kg'uim ka a, èe ko Nqarim di kg'áman koe guu a tcg'oa ba,' téméèa," tam méé.

⁵ Kam ko nxãaska dxãwa ba tcom-tcomsam x'áé-dxoom *Jerusalem* dim koe úú Me, a ba a kaisase tc'amaka hàna qgàian tempelem tcobe dim koe síi tòó Me,

⁶ a bìrí Me a máá: "Nqarim di Tsi Cóá Tsi kò ii ne, nqãaka xaoa xòóse. Góásea i hãa ke a ko máá: 'Gam di xu moengele xum gha Tsáá ka x'àèan máà, xu gha gaxu di tshàuan cgoa ghùì Tsi, táá Tsi gha nxãasega nqàrèa Tsi nxõán koe xg'áma tòó ka,' " tam méé.

⁷ Me Jeso ba bìrí me a máá: “Gaicara i góásea hãa a ko máá: ‘Táá méé tsi tsarim X'aigam Nqari ba kúrúá bóò guu,’ ” témé.

⁸ Gaicaram kò dxãwa ba sèè a kaisase kaiam xàbim koe úú Me, a ba a wèè x'aian nqõómkg'ai di hëé, naka gaan di kãrean hëéthëé x'ái Me.

⁹ A ba a bìrí Me a máá: “Wèéan ncëe gar gha máà Tsi, gómankg'ai koe Tsi kòo cg'áé a ko dqom te ne,” témé.

¹⁰ Me Jeso ba nxãaska bìrí me a máá: “Tíí koe tcg'oa, satanaè! Góásea i hãa a ko máá: ‘X'aigam Nqari ba tsi gha dqom, a Gam cúí ba kúrúá máá,’ témé,” tam méé.

¹¹ Me nxãaska dxãwa ba guu Me. Ka i ko gaa x'aè kaga moengelean hàà, a hàà hùì Me.

Jeso ba Galilea koe (4:12–16:12)

*Jeso ba ko Gam dis tséé sa Galilea koe tshoa-tshoa
(Mk 1:14-15; Lk 4:14-15)*

¹² Eëm ko Jeso ba Johane ba qáéèa hãa sa kóm, kam kò Galilea koe kãbise.

¹³ Nasareta koem kò tcg'oa, a Kaperenaume koe síí x'ãè, ncëe ko tshàam qàe koe hànám qgài ba, Sebulone ba hëé naka Nafetali ba hëéthëé tsara dim nqõóm koe,

¹⁴ ãe porofitim Isaiam ka kò kg'uièas gha nxãasega tseeguk-aguè ka, ncëe kòo máá:

¹⁵ “Sebulonem dim nqõó ba hëé
naka Nafetalim dim nqõó ba hëéthëé tsara
tshàam koe ko qõòm dàòm koe hãa,
Jorotanem qàe koe, Galilea koe,
nqõóm tãá zi qhàò zi di ba;

¹⁶ khòè ne ncëe *gaa koe* ntcùúan q'oo koe x'ãèa hãa nea
kaiam x'áà ba hòà.

X'ooan dim nqõóm ntcùúm q'oo koe hãa ne koe
i x'áàn hààraa,”
témé.

¹⁷ Eëm x'aèm koem kò Jeso ba guu a tshoa-tshoa a xгаа-xгаа a máá: “Tcóóse tu gatu di chìbian koe, nqarikg'ai di x'aia nea cúú u ke,” témé.

*Jeso ba ko tc'ãà di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu tcii
(Mk 1:16-20; Lk 5:1-11)*

¹⁸ Eëm Jeso ba Galilea dim tshàam qàe koe xóé a ko qõò kam kò khòè qõeku tsara bóò, Simonem ncëe kòo Petere ta ma tciie ba hëé naka Anterea ba hëéthëé e, tsara c'uisi sa tshàan q'oo koe tcãà, x'àù qgóó-kg'ao tsara a kò ii khama.

¹⁹ A ba a bìrí tsara a a máá: “Xùri Te tsao, kúrú tsao or gha tsao khòè ne qgóó-kg'ao tsao ii,” témé.

²⁰ Tsara kúúga gatsara di c'uisian guu, a xùri Me.

²¹ Gaa koem guu a ko qõò kam kò khòè qõeku tsara c'èe tsara bòò, Sebetem ka cóásem Jakobo ba hěé naka qõesem Johane ba hěéthěé e, tsara gatsara ka xõòm Sebetem cgoa dxòrom q'oo koe hãa, xu ko gaxu di c'uisían kg'ónò, Me Jeso ba tcii tsara a.

²² Ka tsara kò kúúga dxòro ba hěé naka gatsara ka xòò ba hěéthěé guu, a xùri Me.

Jeso ba ko tsàako ne khòè ne kg'òèkagu
(Lk 6:17-19)

²³ Me Jeso ba wèém Galileam koe qõòà te, a gane di còrè-nquuan koe xгаа-xгаа, a ko x'aian di qãè tchõàn ka khòè ne b́iri, a ko wèè tciián koe hěé naka wèè thõòan koe hěéthěé qãèkagu ne.

²⁴ Gaam di tchõà ne kò wèém Siriam koe tsai-tsaise, ne kò Gaam koe wèè ne èe ko tãáka zi tcii zi tsàa ne óá, naka thõòkase tsàara hãa ne hěé naka dxãwa tc'èean ka tcãàèa ne hěé, naka x'óóa qae ko ne hěé naka nq̄ara ne hěéthěé e, Me kúrú ne ne qãè.

²⁵ Zi kò kái zi xg'ae zi Galilea koe hěé naka Dekapolise koe hěé naka Jerusalema koe hěé naka Jutea koe hěé naka c'èe xòè Jorotane di koe hěéthěé guu a xùri Me.

Jeso ba ko xàbìm koe xгаа-xгаа (5:1–7:29)

5

¹ Eëm ko Jeso ba xg'ae zi bóò kam kò xàbìm koe qaò, a síí gaa koe ntcóò, xu Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hàà cgae Me.

Tseegu dis ts'ee-ts'ee'g'aidu sa
(Lk 6:20-23)

² Me tshoa-tshoa a xгаа-xгаа xu a máá:

³ “Ts'ee-ts'ee'g'aièa nea
gane èe tc'èem koe dxàua hãa
igaba Nq̄ari ba dtcãasea hãa ne,
nq̄arikg'ai di x'aia nea gane di i khama.

⁴ Ts'ee-ts'ee'g'aièa nea
gane èe ko kg'ae ne,
qgài-qgai tcáóè ne gha khama.

⁵ Ts'ee-ts'ee'g'aièa nea
gane èe ko cg'aré-cg'arese ne,
nq̄ó ba ne gha q'òò khama.

⁶ Ts'ee-ts'ee'g'aièa nea
gane èe tchànoan xàbà máána hãa ne,
a cáma máa ana ne,
xg'ãakaguè ne gha khama.

⁷ Ts'ee-ts'ee'g'aièa nea
èe thõò-xama-máákuan úúa ne,
Nq̄arim ka ne gha thõò-xama máàè khama.

⁸ Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
gane ãe q'ano-tcáo ne,
Nqari ba ne gha bóò khama.

⁹ Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
gane ãe ko tòókuan kúrú ne,
Nqarim di ne cóa ne ta ne gha ma tciìe khama.

¹⁰ Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
gane ãe ko tchànoan domka xgàràe ne,
nqarikg'ai di x'aia nea gane di i khama.

¹¹ Ts'ee-ts'eekg'aièa tua,
ncèe khòean kòo ncòi tu u, a ko xgàra tu u ne,
a ko Tíi domka wée zi gúù zi cg'ãe zi
[tshúù-ntcõase] gatu ka nxàe ne.

¹² Qãe-tcao méé tu naka tua cgabà-cgaban-tcao,
gatu di surutan nqarikg'ai dia kaia hãa ke,
gatà iim dàòm kaga ne kò porofiti xu xgàra
ncèe kò gatu cookg'ai koe ga hàna xu khama.

Tabean hēe naka x'áàn hēéthēe e
(Mk 9:50; Lk 14:34-35)

¹³ “Gatua nqõómkg'ai di tu tabe tu u. Igaba i kò tabean di tsau-q'ooan kaà cgae e, ne i gha gaicara ntama kúrúe a tsau? Cúí gúù ga i qãea máanaa hãa tite, kg'ama tchàa koe aaguè a khòean ka náàès cúí si i.

¹⁴ “Gatua nqõóm di tu x'áà tu u. X'áe-dxoom xàbim tc'amkg'ai koe hàna ba cuiskaga chómmea hãa tite.

¹⁵ Cúí khòe ga gataga lampi sa x'áà-x'aa naka q'ores ka nqãaka tòó sia hãa tite, igaba i gha téé-q'ooa sa koe tòó si, si gha wée ne ãe nquum q'oo koe hàna ne x'áàn máa.

¹⁶ Gatu di x'áàn méé i gatà iim dàòm ka khòe ne cookg'ai koe x'áà, naka ne gha nxãasega gatu di qãe tséean bóò, naka nea gatu dim Xõòm nqarikg'ai koe hàna ba dqom.

X'áèan kaàkagu sa kana tseegukagu u sa

¹⁷ “Táa tu tc'èea máa, hàar ko x'áèan ko méé sa kana porofiti xu ko méé sa kaàkagu, ta tc'èe guu. Hàara Raa, hàar gha táa kaàkagu si ka, igabar ko hàà tseegukagu si.

¹⁸ Tseegua ner ko birí tu u a ko máa: Nqarikg'aian hēe naka nqõók'agian hēéthēea gha kaà, igabam cúim góám cg'árém ga ba kana góá-hiim ka góáea gúùan ga igaba x'áèan koe guu a kaà tite, i gha nxãakg'aiga síi wée gúùan kúrúse.

¹⁹ Khama nxãaska, diim wém ãe gha ncèe x'áè-kg'áman ka cg'aré ba kaàkagu ba, a ba a ncèes gúú sa kúrúan khòe ne xgaa-xgaa ba, nxãa ba gha nqarikg'ai di x'aian koe cg'aré ba ta ma tciìe. Igaba ãe ko x'áè-kg'áman kúrú, a ba a ko xgaa-xgaa a ba, nxãa ba gha nqarikg'ai di x'aian koe kaia ba ta ma tciìe.

20 Bìrì tu ur ko a ko máá: Gatu di tchànoan kòo x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu dian hěe naka Farasai xu dian hěethěe nqáé tama ne tu cuiskaga nqarikg'ai di x'aian koe tcàa tite.

Cg'õo sa

(Lk 12:57-59)

21 “Kóma tu hãa, ne kò ncií kuri di ne khóè ne bìriè a ko máá: ‘Táa cg'õo guu.’ ‘Wèém ãe gha cg'õo ba gha xgàrakuan tééa máá,’ téméè.

22 Igabar ko Tíia bìrì tu u a ko máá: Dìim wèém ãe qõesem koe xgòà hãa ba gha xgàrakuan tééa máá. Gataga dìim wèém ãe ko qõese ba bìrì a máá: ‘Káà hùì tsi gùù tsi i,’ témé ba gha x'áèan di xu kaia xu cookg'ai koe xõara mááse. Igaba dìim wèém ãe ko máá: ‘Tsáá káà tc'èe tsi gùù tsi,’ témé ba chõò tamas c'ees dxãwam dis ka tééa mááèa hãa.

23 “Khama nxãaska, ãe tsi kò tsaris aba sa altaram koe úú ne, a tsi a ko gaa koe tc'èe-tc'èese tsáá qõe ba c'ees gùù sa tsáá cgoa úúa sa ne,

24 méé tsi tsari aban gaa koe guu, altaram cookg'ai koe. Naka tsia kg'aia qõò naka síí tsáá qõem cgoa tòókuan kúrú, naka nxãwa hàà tsari aban úú.

25 “Qháésega méé tsi ãe ko chibi-chibi tsim cgoa kómku, ãe tsi kòo xgàrakuan dis qhàis koe síí cgoa me ne. Nxãa tama kò ii nem gha xgàra-kg'aom tshàu q'oo koe tcàa tsi, me gha xgàra-kg'ao ba qáé-kg'aom tshàu q'oo koe tcàa tsi, tsi gha qáé-nquus koe tcãàè.

26 Tseegua ner ko bìrì tsi a ko máá: cuiskaga tsi gaa koe tcg'oara hãa tite, a gha nxãakg'aiga síí ãe qaùà hãam mari-coa ba suruta.

Cg'árà kúrúa ne

27 “Kóma tu hãa i kòo ncēeta mééè a ko máá: ‘Táa cg'áràn kúrú guu,’ téméè.

28 Igabar ko Tíi bìrì tu u a ko máá: wèém khóèm ãe ko dxàè-khoe sa bódò, a ba a ko ncóó si ba, ncãa nxãakamaga cg'áràn kúrú cgoa si tcáóa ba koe.

29 A ncèè kg'áò xòè dim tcgáim tsarim kòo chibian kúrúagu tsi ne méé tsi nxõbea tcg'òó naka aagu me. Qãè e, c'èe xòèa tsi gha aaguè sa ke, wèè tc'áróa tsi chõò tamas c'ees dxãwam dis koe xaoa tcãàèan ka.

30 Gataga ncèè kg'áòm x'òàm tsarim kòo chibian kúrúagu tsi ne méé tsi q'ãea tcg'òó naka aagu me. Qãè e c'èe xòèa tsi gha aaguè sa, wèè tc'áróa tsi gha chõò tamas c'ees dxãwam dis koe tcãàèan ka ke.

Khòès cgoa q'aa sa

(Mt 19:9; Mk 10:11-12; Lk 16:18)

31 “Gataga i kò ncēeta méèè a ko máá: ‘Dìim wèém ãe ko gam dis khòès cgoa q'aa ba méém tcgãya sa góá máá si, q'aa cgoa siam hãa di sa,’ ta méèè.

32 Igabar ko Tíí bírí tu u a ko máá: Wèém khòèm ãe ko gam dis khòè sa aagu ba, cg'árà nes kúrúa domka tamase, ba ko cg'árà-kg'ao sa kúrú si, me ko dìim wèém ãe ko aaguèas khòè sa sèè ba cg'áràn kúrú, tar ko méé.

Gaisea ne

33 “Gataga tu kómá hãa, ne kò ncíi kuri di ne khòè ne bíriè a ko máá: ‘Táá tshùù-ntcõan cgoa gaise guu, igaba méé tsi tsari gaisean X'aigam Nqarim cookg'ai koe tseegukagu,’ témèè.

34 Igabar ko Tíí bírí tu u a ko máá: Táá gaise guu, nqarikg'ai cgoa ga igaba, Nqarim dis ntcõó-q'oos x'aian di si i ke,

35 kana nqõómkg'ai cgoa ga igaba, Gam di nqàrèa nem ko tòó qgáí i ke, kana Jerusaleman cgoa ga igaba, kaiam X'aigam dim x'áé-dxoo me e ke.

36 Gataga méé tsi táá tcúúa tsi cgoa gaise guu, cuiskaga tsi cúim c'òòm tsarim ga ba kúrú nakam q'úú kana ntcúúa hãa tite ke.

37 Kg'amaga méés gatu dis ‘Eè’ sa ‘Eè’ sa ii, nakas gatu dis ‘Eè ãe’ sa ‘Eè ãe’ sa ii. A ncèè c'èes gúú sa tsi kò ncèè zi kg'ui zi koe càua mááse nes gha nxãa sa dxãwam koe guua.

Kabia mááku sa

(Lk 6:29-30)

38 “Kómá tu hãa i kòo ncēeta méèè a ko máá: ‘Tcgáí ba méém tcgáim c'èem domka tcg'òòè, nakam xõó ba xõóm domka tcg'òòè,’ ta méèè.

39 Igabar ko Tíí bírí tu u a ko máá: Táá cg'ãè tc'èem khòè ba kabia máá guu, igaba dìim wèém ãe ko kg'áò xòè di góóa tsi koe xg'ám tsi ba, nxãa ba c'èem góó xòè ba máà thèé *nakam xg'ám*.

40 A ncèè khòèm kò xgàrakuan dis qhàis koe úú tsi, a tsari subu marian di qgáían sèè kg'oana ne, máà me gataga thèé tsari kaisa marian di qgáía ne.

41 Dìim wèém ãe gha ko chùì tsi, cúim kilomítara ba tsi gha gam di zi gúú zi xgàm a qõò ba, nxãam cgoa méé tsi càim kilomítaran qõò.

42 Máà ãe kò dtcàrà tsi ba, naka ãe cgóbè cgae tsi kg'oana ba táá q'aumana guu.

Tsari cg'õo-kg'aoan ncàma ne

(Lk 6:27-28, 32-36)

43 “Kómá tu hãa i kòo ncēeta méèè a ko máá: ‘Tsáá ka c'èe ba méé tsi ncàm, naka tsia tsarim cg'õo-kg'ao ba hòre,’ témèè.

44 Igabar ko Tíí bírí tu u a ko máá: Gatu di cg'õo-kg'aoan méé tu ncàm, naka còrèa máá ãe ko xgàra tu u ne,

⁴⁵ naka tua gha nxãasega gatu ka Xòòm nqarikg'ai koe hànám di tu cóá tu ii. Gam dis cáím sam ko kúrú si ãe cg'ãe ne hãe naka ãe qãe ne hãethãe qaò cgae, a ba a ko túúan ãe tchàno ne koe hãe naka ãe kàma ne koe hãethãe tsééa úú.

⁴⁶ Eã ncàm tua hãa ne tu kò ncàmà hãa, ne ia gha dùútsa surutan kabisea máá tu u? Mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu igaba xu ko thãe gataga hãe khama.

⁴⁷ A ncãe gatu di qõean cúí ga tu kò tsgámkagu, ne tu ko dùús cgáé sa kúrú? A táá zi qhàò zi di ne igaba ne gáé thãe gataga hãe tama?

⁴⁸ Nxãaska méé tu tchàno ii, ncãem ma gatu ka Xòòm nqarikg'ai koe hànà ba ma tchàno Me e khamaga ma.

6

Tchàno zi tséé zi

¹ “Q'ãa méé tu naka tua gatu di zi tséé zi tchàno zi táá khòè ne cookg'ai koe kúrú guu, naka táá khòè ne x'ái zi guu. Gatà tu kò hãe ne tu surutan hòò tite, gatu ka Xòòm nqarikg'ai koe hànám koe.

² “A c'ẽem dtcàrà-kg'ao ba tu kò c'ẽes gúù sa máá kg'oana ne méé tu còrè-nquuan hãe naka x'áéan xg'aeku koe hãethãe táá torompitan cgoa nxàe ana téé guu, qãe khòèan khama ko ma kúrúse xu khòè xu ko hãe khama, nxãasega xu gha c'ẽe khòèan ka dqòmè ka. Tseegua ner ko birí tu u a ko máá: Gaxu di surutan xu *khòè ne koe* cg'oèase hòò.

³ Igaba tsáá ãe tsi kò c'ẽem dtcàrà-kg'ao ba c'ẽes gúù sa máá ne, táá hãe nas dxàes x'òàs tsari sa q'ãa, kg'áòm x'òàm tsarim ko kúrú sa.

⁴ Naka i gha nxãasega gúúan tsi tcg'òó q'oo chòmsea hãa, Me gha Saòm ncãe ko chòmsea zi gúù zi bóò ba gha suruta tsi.

Còrèan ka xgaa-xgaa sa

(Lk 11:2-4)

⁵ “Naka gatà còrè tu kò ne méé tu táá qãe khòèan khama ko ma kúrúse xu khòè xu khama ii guu, còrè-nquuan q'oo koe hãe naka x'áéan xg'aeku koe hãethãe ko nqàrè ka téé a còrèan ncàmà xu, nxãasega ne gha wèé ne khòè ne bóò xu ka. Tseegukar ko birí tu u a ko máá: Gaxu di surutan xu *khòè ne koe* cg'oèase hòò.

⁶ Igaba tsáá ãe tsi kò còrè ne méé tsi tsarim nquum q'oo koe tcãà, naka nquu-kg'ám ba tcãekg'am, naka tsia Saò ba còrè, ncãe hòòse tama ba. Nakam gha nxãasega Saò ba suruta tsi, ncãe ko chòmsea zi gúù zi bóò ba.

⁷ Naka gatà còrè tu kò ne, táá qaase tama zi kg'ui zi kái zi tséékagu guu, táá zi qhàò zi di ne ko hãe khama, kái zi kg'ui zi ãe ne ko kg'ui zi ka ne gha komsanaè, ta ne tc'ëea khama.

⁸ Táá gane khama ii guu. Gatu ka Xòò ba tu ko dtcàràs cookg'ai koem gatu koe ko tcào sa nxãakamaga q'ana hãa ke.

⁹ Ke mée tu ncēeta ma còrè na máá:

Sita ka Xòò Tseè
nqarikg'ai koe hàna Tseè,
cg'òèa Tsi mée i dqòmme,

¹⁰ Tsari x'aian mée i hàà.
Tsáá ko tc'èe sa méés nqóómkg'ai koe kúrúè
nqarikg'ai koes ko ma kúrúè khama.

¹¹ Sita dis tc'òos wèè cámi di sa
ncēe cámi ka máà ta a.

¹² Naka qgóóa máá ta a chìbia ta,
sita ma c'èe ne gane di chìbian
ma qgóóa máána hãa khama.

¹³ Táá kúrúá bóòkuan koe tcéèa úú ta a guu,
igaba dxãwam dim dàòm koe tcg'òò ta a.

[X'aian hēé,
naka qarian hēé,
naka x'áàn hēéthēéa
chòò tamase Tsari i ke.
Amen.]

¹⁴ "Khòè ne tu kò gane di chìbian qgóóa máá nem gha gataga gatu ka Xòòm nqarikg'ai di ba gatu di chìbian koe qgóóa máá tu u khama.

¹⁵ Igaba ncēè khòèan tu kò gaan di chìbian qgóóa máá tama, nem gatu ka Xòò ba thée cuiskaga chìbia tu qgóóa máá tu ua hãa tite.

Tc'òoan carasea ne

¹⁶ "Gataga thée, èe tu kò tc'òoan carase ne mée tu táá cg'àè-cg'ãe kg'ái guu, qãè khòèan khama ko ma kúrúse xu khama ma, ncēe cg'àè-cg'ãe kg'ái ko xu, c'èe ne xu gha nxãasega x'ái, tc'òoan ne xu ko carase sa ka xu. Tseegua ner ko bìrí tu u a ko máá: Gaxu di surutan xu *khòè ne koe* cg'oèase hòòà.

¹⁷ Igaba èe tsi kò tc'òoan carase ne mée tsi xg'àà kg'ái naka nxúian tcgáuse.

¹⁸ Naka i gha nxãasega tsari tc'òoan carasean táá c'èe ne ka bóòè guu, igaba tsarim Xòòm ka, ncēe hòòse tama ba. Me gha Saòm ncēe chómsea zi gúù zi ko bóò ba suruta tsi.

Qguùan ka xгаа-xгаа sa (Lk 12:33-34)

¹⁹ "Táá mée tu nqóómkg'ai koe qguùan tòóa mááse guu, ncēe tcg'ãàn hēé naka ncàbàn hēéthēé ko tc'òó o koe, ncēe ts'ãà-kg'aoan ko khõá a tcàà a ts'ãà a koe.

²⁰ Igaba mée tu gatu di qguùan nqarikg'ai koe tòóa mááse, ncēe tcg'ãàn hēé naka ncàbàn hēéthēé tc'òó o tite koe, kana ts'ãà-kg'aoan ga khõá naka tcàà na ts'ãà tite koe.

21 Eẽ tsari qguùn hãa koe i gha gataga thëé tsari tcáóan hãa khama.

*Qãèm tcgáí ba
(Lk 11:34-36)*

22 “Tcgáí ba tc'áróm dim x'áa me e. Ncëè tcgáí tsi kò qãè ii, nem tsarim tc'áróm wèè ba x'áan ka cg'oèa.

23 Igaba ncëè tcgáí tsi kò tshúu ii, nem tc'áróm tsari ba dcúú-qoman ka cg'oè cgaeèa. A ncëè tsari x'áan kò dcúú-qom sa ii ne, i gáé gha nta noose dcúú-qoman kaia!

*Cám x'aigan tsééa máá ne
(Lk 16:13; 12:22-31)*

24 “Cám x'aigan gha tsééa máám khòè ba kàa me e. C'ëe bam gha hòre, a c'ëe ba ncàm khama, kanam gha c'ëem koe dtcãàse, a c'ëe ba ntcoe khama. Cuiskaga tu Nqari ba hëé naka qguùn dim nqari ba hëéthëé tsara cúí x'aè ka tsééa máána hãa tite.

Táá káíse tc'ëe-tc'ëese guu

25 “Gaa domkar ko birí tu u, a ko máá: Táá gatu di kg'òèan ka káíse tc'ëe-tc'ëese guu, dùú tu gha tc'óó kana kg'áa sa, kana tc'áróa tu ka igaba, dùú tu gha hãa sa. Kg'òè sa gáé tc'óoan ka cgáé tama, me tc'áró ba qgáían ka cgáé tama?

26 Bóò nqarikg'ai di tsará ne: xhárà tama i hãa, a tcuù tama, a gataga tòóa mááse tama, gabàm ko qanega gatu ka Xòòm nqarikg'ai di ba xárò o. Ka gatu gáé gaan ka cgáé tama?

27 Gatu ka c'ëem dìi ba gha gáé káíse tc'ëe-tc'ëesean ka, kg'òèa ba di cáman koe cáim ba càù?

28 “A tu a ko dùús domka qgáían ka káíse tc'ëe-tc'ëese? Bóò, nta i qãáka di x'aan ii sa, nta i ko ma tsòm sa. Tséé tama i hãa, a gataga qgáían qgãéa mááse tama.

29 Igabar ko birí tu u a ko máá: *x'aigam* Solomonem gabà kò gam di x'aian wèé koe ga ncëe zi x'aa zi ka c'ëea zi khama ma táá hãa.

30 Ncëè Nqarim kòo qãáka di dcãan, ncëe ko ncëe cáim ka hãa, a q'uu ka c'eean q'oo koe xaoa tcãàè, nxãan ncëeta ma hãakagu, nem gha tseegukaga cgáése gatua hãakagu tu u, oo, gatu ncëe cg'aré dtcòmàn úúa tuè!

31 “Gaa domka méé tu táá káíse tc'ëe-tc'ëese guu naka máá: ‘Dùú sa ta gha tc'óó?’ témé, kana máá: ‘Dùú sa ta gha kg'áa?’ témé, kana máá: ‘Dùú sa ta gha hãa?’ témé guu.

32 Tãá zi qhàò zi di nea ko wèé guùn ncëe ga qaa, Me gatu ka Xòòm nqarikg'ai di ba ncëe guùn tu ko tcào sa q'ana hãa ke.

33 Igabaga méé tu kg'áíka *X'aigam* Nqarim di x'aian hëé naka Gam di tchànoan hëéthëé qaa, naka tua gha ncëe zi guù zi wèèa zi ga thëé máàè.

³⁴ Ke tu táá q'uu dim cárn ka káise tc'ěe-tc'ěese guu, q'uu dim cárn ba gha cúia tc'ěe-tc'ěese gam ka ke. Wèém cárn ba gam di xháéan tc'ãòà.

7

C'ěe ne bóò a tc'ěea máá sa
(Lk 6:37-38, 41-42)

¹ “Táá c'ěem khòè ba xgàra guu, naka tua gha nxãasega táá xgàràè guu.

² Gaam dàòm cúim ěe tu ko c'ěe ne bóò a xgàram cgoaga tu gha Nqarim ka bóò a xgàràè ke, si gha tc'ãò-tc'ãòs ěe tu ko c'ěe ne koe tséékagu sa gatu koe tséékaguè.

³ “Dùús domka tsi ko tsáá ka c'ěem tcgái q'oo koe hãam tcg'óbé ba hòòà máá, igaba tsi tsáá tcgái q'oo koe hãam hìi-dxoo ba hòòà tama?

⁴ Nta tsi gha tsáá ka c'ěe ba bìrì a máá: ‘Tíi tcàràè, hàà nakar tcgái q'ooa tsi koe tcg'óbé ba tcg'òó,’ témé, ncěe tsáá tcgái q'oo koe hãam hìi-dxoo ba tsi hòòà tama koe.

⁵ Tsáá qãè khòèan khama ko ma kúrúse tseè! Kg'áika tcgái q'ooa tsi koe hànam hìi-dxoo ba tcg'òó, naka nxãwa qãèse bóò naka tsáá ka c'ěem tcgái q'oo koe hàna tcg'óbéan tcg'òó.

⁶ “Táá ěe tcom-tcomsa ii sa haghuan máà guu, naka gataga táá gatu di tcãàko nxõán xgùuan cookg'ai koe aagu guu. Gatà tu kò hěé ne i gha nqàrèan gaan di ka náà tcãà a, a i a gha kabise a tòà q'aa tu u.

Dtcàrà, Qaa, Xg'ám-xg'am
(Lk 11:9-13)

⁷ “Dtcàrà tu, máàè tu gha ke, qaa tu, hòò tu gha ke, nquu-kg'ám ba tu xg'ám-xg'am, xgobekg'ama tu gha máàè ke.

⁸ Dìim wèém ěe ko dtcàrà ba ko máàè, me ko wèém ěe ko qaa ba hòò, me gha wèém ěe ko nquu-kg'ám ba xg'ám-xg'am ba xgobekg'ama máàè khama.

⁹ Kana ndakam khòè ba gha gam dim cóám kòò péréan dtcàrà me ne, péréan téé-q'oo koe nxõán máà me?

¹⁰ Kana ěem kòò x'au ba dtcàrà me ne, cg'ao ba máà me?

¹¹ A ncěè gatu ncěe cg'ãè tc'ěe ii tu kò qãè aban gatu di cóán máà q'ana hãa, ne ba gha nxãaska gatu ka Xõòm ncěe nqarikg'ai koe hãa ba ěe ko dtcàrà Me ne nta noose nqáéa hãase qãè aban máà!

¹² “Gaa domkar ko bìrì tu u a ko máá: wèè zi gúù zi ěe tu ko tc'ěe khòè ne méé ne gatu koe kúrú zi, nxãa zi méé tu gane koe thěé kúrú. Ncěe sa x'áèan ka hěé naka porofitian ka hěéthěé ko nxàèes ga si i khama.

Cg'árés heke-kg'ám sa
(Lk 13:24)

13 “Xgám-xgam naka nquu-kg'ám koe tcãà. Cg'ãèan koe ko úúm kg'ám ba tchàà me e, me gaa koe ko qõòm dàò ba thamka me e ke, ne gaa koe ko tcãà ne kái ne e.

14 Igaba bóò, kg'õèan dis heke-kg'ám sa cg'aré si i, me gaa koe ko qõòm dàò ba qóm me e, ne ãe ko hòò me ne cg'orò ne e.

Hii sa hëé naka tc'ároa sa hëéthëé e
(Lk 6:43-44)

15 “Tshúù-ntcõan di xu porofiti xu méé tu q'ãa! Gatu koe xu ko ghùuan di khòoan hãa a hàà, igabaga xu q'ooa xu koe xaùko xu ncuutshaa xu u.

16 Gaxu di tc'aróan ka tu gha bóò q'ãa xu. Khóèa ne gáé ko kuri dxàman úúa zi hii-coa zi koe kg'oman tcuù, kana ia ko dxàmga zi hii-coa zi koe faian tcuù?

17 Gatagas ko ma wèés hìis qãè sa qãè tc'aróan kúrú, igabas ko tshúús hii sa tshúù tc'aróan kúrú.

18 Qãès hii sa cuiskaga tshúù tc'aróan kúrú hãa tite, kanas gataga tshúús hii sa cuiskaga qãè tc'aróan kúrú hãa tite.

19 Wèés hìis ãe tc'aróan qãè kúrú tama sa ko xg'aoa tcg'òòè, a c'eean q'oo koe tcãàè.

20 Gaa domka tu gha gaxu di tc'aróan ka q'ãa xu.

Nciúsegar kò c'úù tsia
(Lk 13:25-27)

21 “Wèém khòèm ãe ko bìrí Te a máá: ‘X'aigaè, X'aigaè,’ témé ba nqarìkg'ai di x'aian koe tcãà tite, igaba ãe ko Tirim Abom nqarìkg'ai koe hànám ko tc'ãe sa kúrúm cúím ga ba gha tcãà.

22 Kái ne gha ãem cáím còò *dim* ka bìrí Te a máá: ‘X'aigaè, X'aigaè, a gatá tama taa ncëe kòò Tsarim cg'òèm cgoa porofita ta, a Tsarim cg'òèm cgoa dxàwa tc'èean xhàiagu ta, a gam cgoa kái zi gúù zi are-aresa zi kúrú ta?’ témé.

23 Ra gha nxãaska tchànose bìrí ne a máá: ‘Nciúsegar c'úù tua, gatu cg'ãè gúù kúrú-kg'ao tu, ke tu Tíí koe tcg'oa!’ témé.

Cám tsara tshào-kg'ao tsara
(Lk 6:47-49)

24 “Diím wèém ãe ko Tiri kg'uian ncëe kóm, a i ko méé sa kúrú ba gha tc'èegam khòèm khama ii, ncëe ko gam dim nquu ba qãès tshoa-tshoase-q'ooos koe tshào ba.

25 I túúan hàà, i tshàan cg'oè a tòè, i tc'ãán tc'ãá a i a ãem nquu ba xàbù, igabagam kò táá cg'áé, qãès tshoa-tshoase-q'ooos koem kò tshàoa tòòèa khama.

26 Igaba diím wèém ãe ko Tiri kg'uian kóm, igaba kúrú u tama ba gha káá tc'èem khòèm khama ii, ncëe ko gam dim nquu ba gómankg'ai koe tshàoa tòò ba, *qãès tshoa-tshoase-q'ooos cgoa tamase.*

27 I túúan hàà, i tshàan cg'oè a tòè, i tc'ãán tc'ãá, a i a ãem nquu ba tcãò, me cg'áé, a kaias gúús khama ma cg'áé ba,” tam méé.

²⁸ Eẽm ko Jeso ba ncẽe zi guù zi nxàea xg'ara ka zi ko xg'ae zi Gam di xгаа-xгаа-q'ooan ka area hãa.

²⁹ Qarian úúam khòem khamam kòo ma xгаа-xгаа ne khama, gane di xu x'àe xгаа-xгаа-kg'ao xu khama tamase.

8

*Jeso ba ko lepero dis tcùi sa úúam khòe ba qãèkagu
(Mk 1:40-45; Lk 5:12-16)*

¹ Eẽm kò Jeso ba xàbim koe guu a ko xõa ka zi kò kái zi xg'ae zi khòe ne di zi xùri Me.

² Me gaa x'aè kaga lepero dis tcùi sa tsàaram khòe ba hàà cgae Me, a hàà cookg'aia ba koe qgom-tsi-quri, a máá: “X'aigae, tc'ẽe Tsi kòo ne Tsi ga kúru ter q'ano,” témé.

³ Me tchoanà tshàu, a qgóo me, a máá: “Gatàr ko ma tc'ẽe, ke q'ano!” témé. Kas kò gam dis tcìis lepero di sa kúuga kaà cgae me.

⁴ Me Jeso ba bìri me a máá: “Q'ãa, naka táá cúí khòe ga c'ẽe guù ga bìri guu. Igaba méé tsi qõò naka síí peresitim koe x'áise, naka ãem Moshe x'áèa hãas aba sa tcg'òó, x'áís iise khòe ne koe,” témé.

*Ncõo-kg'aom di dtcòma ne
(Lk 7:1-10)*

⁵ Eẽm ko Jeso ba Kaperenaume koe síí tcãà kam kò ncõo-kg'ao xu dim tc'ãà-cookg'ai ba hàà cgae Me, a hàà hùikuan dtcàrà cgae Me a máá:

⁶ “X'aigae, tirim qãà ba x'áea te koe xõe, a nqõara hãa, a ba a kaisa thõðan koe hãa,” témé.

⁷ Me bìri me a máá: “Síír gha a kúru mem qãè,” témé.

⁸ Me ncõo-kg'ao xu dim tc'ãà-cookg'ai ba xõa a máá: “X'aigae, díí cgáér tama ra a, nquua te tcõbe dòm q'oo koe Tsi ga tcãà ra. Ke kg'amaga kg'ui ba tcg'òó nakam gha tirim qãà ba kg'òè.

⁹ Tíí igabar kaia xu dòm q'oo koe hànàr khòe ra a, xu gataga ncõo-kg'ao xu tíí dòm q'oo koe hànà ke. Ra ko ncẽe ba bìri a máá: ‘Qõò,’ témé, me qõò, ra c'ẽe ba bìri a máá: ‘Hàà,’ témé, me hàà. Ra tirim qãà ba bìri a máá: ‘Ncẽe sa kúru,’ témé, me kúru si,” tam méé.

¹⁰ Eẽm ko Jeso ba ãe sa kóm kam kò kaisase are, a ba a ãe kòo xùri Me ne bìri a máá: “Tseegua ner ko bìri tu u: Qanegar cúí khòe ga Iseraele koe hòò ta ga hãa ncẽeta ma kais dtcòm sa úúa hãa a.

¹¹ Bìri tu ur ko, kái ne gha cáms ko tcg'oa xòè koe hẽé naka cáms ko tcheè xòè koe hẽéthẽé guu a hàà, a ne a hàà Abrahama ba hẽé naka Isaka ba hẽé naka Jakobe ba hẽéthẽé xu cgoa ntcõo a tc'òó, nqarikg'ai di x'aian koe.

¹² Igaba ne gha gane ãe x'aian di ne tchàa koe xaoa tcg'òòè, dcùú-qoms q'oo koe, ncãe kg'aeane hãe naka gãò xõòan hãethãe gha hãa koe," tam mée.

¹³ Me nxãaska Jeso ba ncõo-kg'ao xu dim tc'ãa-cookg'ai ba bìri a máá: "Eã tsi ma dtcõma hãa khamaga mée i tsáa koe ii, ke qõò," témé. Me kò gam dim qãa ba gaa x'aèan ãe kaga qãe.

Jeso ba ko kái ne khòè ne kúrú ne qãè
(Mk 1:29-34; Lk 4:38-41)

¹⁴ Eãm ko Jeso ba Peterem dim nquum koe tcãa kam kò Peterem ka c'uise sa bóò, si cgùrukagu si kos tcìis ka qgòòea, a xóè-xõe.

¹⁵ Me kò tshàua sa qgòò, i tcìian guu si, si tãe a sa a tshoa-tshoa a tséea máá Me.

¹⁶ Eãm dqòam ka ne kò kái ne khòè ne dxãwa tc'èean úúa hãa ne Gam koe óá. Me kg'uim cgoa dxãwa tc'èean xhàigu, a ba a wèe ne ãe kò tsàa ne kúrú ne kg'òè.

¹⁷ Ncãe sa kò kúrúse, nxãasegas gha ãem ko porofitim Isaia ba nxàea sa tseegukaguè ka, ncãe ko máá: "Gatá di thõòà nem séèa, a ba a tcìia ta xgàm a qõò cgoaa," témé sa.

Qaase ko sa Jeso ba xùrian koe
(Lk 9:57-62)

¹⁸ Eãm ko Jeso ba khòè ne dis xg'ae sa qàea ba koe bóò, kam kò x'àèan tcg'òò, tchoaba mée xu c'èem xòèm tshàam dim koe di i.

¹⁹ Me nxãaska x'àè xgaa-xgaa-kg'ao ba hàà cgae Me, a hàà bìri Me a máá: "Xgaa-xgaa-kg'aoè, ãe Tsi ko síi qgái wèe koer gha xùri Tsi," témé.

²⁰ Me Jeso ba xõa me a máá: "Círía ne gaan di hãean úúa, i tsaràn gaan di nquuan úúa, igabagam Khòèm dim Cóá ba tòò tcúúm gha qgái úú tama," témé.

²¹ Me c'èem xgaa-xgaase-kg'ao ba bìri Me a máá: "X'aigaè, kg'aia qãa te nakar síi tirim xõò ba kg'ónò," témé.

²² Igabam kò Jeso ba bìri me a máá: "Xùri Te, naka ãe x'óóa hãa ne guu naka ne gane dian ãe x'óóa hãa kg'ónò," témé.

Jeso ba ko tc'ãá ba nqaekagu
(Mk 4:35-41; Lk 8:22-25)

²³ Eãm ko dxòrom q'oo koe tcãa ka xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu xùri Me.

²⁴ Me kò kúúga kaiam tc'ãá ba tshàam tc'amkg'ai koe tãe, me dxòro ba tshàam di qhonèan ka xàbùu tcg'òòè, igabam kò Jeso ba x'óma hãa.

²⁵ Xu síi ghùì Me a máá: "X'aigaè, hùì xae e! Tom xae ko ke!" témé.

²⁶ Me bìrí xu a máá: “Dùús domka xao ko ma q'aea, gaxao ncêe cg'aré dtcòman úúa hãa xaoè?” témé. Kam ko nxãaska tẽe a ba a tc'ãá ba hẽe naka tshàa ba hẽéthẽe dqàè, si kaisas nqoo sa xóé.

²⁷ Xu ẽe kò hãa cgoa Mea xu are, a tẽeku a máá: “Dùútsa khóè ba gáé ncêe ba? Tc'ãán ga hẽe naka tshàan ga hẽéthẽe ka ko komsanaè ba!” témé.

*Cám tsara khóè tsara dxãwa tc'ẽean úúa tsara ko qãèkaguè
(Mk 5:1-20; Lk 8:26-39)*

²⁸ Eẽm ko c'ẽem xòem tshàam dim koe síí, Gadarene dim xg'aekum di ba, kam ko cam tsara khóè tsara dxãwa tc'ẽean úúa tsara cgoa xg'ae, tc'ám zi koe kò guua hãa tsara. Kaisase bèe-beesa kò ii tsara, i kò cúí khóè ga gaam dàò ba sèè naka nqáé tite.

²⁹ Gaa x'aè kaga tsara kò q'au a máá: “Dùú sa Tsi ko tc'ẽe sitsam koe, Nqarim di Tsi Cóá Tseè? A hààra Tsia, hàà Tsi gha xgàra tsam m ka, nxárá tòòeam x'aèm cookg'ai koe?” ta méé.

³⁰ Zi kò káí zi xgùu zi gaxu ka cg'arése nqúu ka hãa a ko dxòó.

³¹ I kò gatsara di dxãwa tc'ẽean Jeso ba dtcàrà a máá: “Ncêè hàà Tsi kò ko xhàiyagu ta a ne méé Tsi xgùuan dis xg'aes koe tséèa úú ta a,” témé.

³² Me bìrí i a máá: “Qòò!” témé. I tcg'oa, a i a síí xgùuan koe tcãà. Si wèes xg'aes xgùuan di sa kari-karisea xõa a síí tshàan q'oo koe x'óó.

³³ Xu ẽe kòo xgùuan kòre xu khóè xu bèe a qgóé, a x'áé-dxoom koe síí, a síí wèean ga nxàe, ẽe kò dxãwa tc'ẽean úúa tsara khóè tsara koe kúrúsean ga hẽéthẽe e.

³⁴ Kam kò wèem x'áé-dxoo ba tcg'oa, a síí Jesom cgoa xg'ae. Eẽ ne ko bóò Me, ka ne kò dtcàrà Me, gane dim nqóóm koem gha tcg'oa sa.

9

*Jeso ba ko nqoaram khóè ba kúrú me qãè
(Mk 2:1-12; Lk 5:17-26)*

¹ Nxãaskam kò Jeso ba dxòrom q'oo koe tcãà, a tchoaba a ba a Gam dim x'áé-dxoom koe síí.

² Ka xu kò gaa x'aè kaga c'ẽe xu khóè xu khóem nqoara hãa ba Gam koe óága, gam dim tcoàm koe xóò mea hãase. Eẽm ko Jeso ba gaxu di dtcòman bóò kam kò ẽe nqoara hãa ba bìrí a máá: “Tóón tcáó, Tiri tsi cóá tseè, chìbia tsi tsi qgóóa máàèa hãa ke,” témé.

³ Ka xu ko c'ẽe xu x'áé xгаа-xгаа-kg'ao xu tcáóa xu q'oo koe máá: “Ncêem khóè ba ko Nqari ba cóé!” témé.

⁴ Igabam ko Jeso ba bóò q'ãa ẽe xu tc'ẽea hãa sa a máá: “Dùús domka xao ko cg'ãè zi gùú zi tcáóa xao q'oo koe tc'ẽea máá?”

⁵ Ndaka nea thamkaà? ‘Chìbia tsi tsi qgóóa mááèa,’ témé saa kana máá: ‘Têe naka qõò,’ témé saa?’ tam ma tèe xu.

⁶ “Igabagar gha x’ái xao o, xao gha nxãasega q’ãa, Khòem dim Cóá ba nqóómkg’ai koe qarian úúa hãa sa, khòèa nem gha gaan di chìbian qgóóa máá di i,” témé. Nxãaskam kò èe nqoara kò hãa ba bìrí a máá: “Têe naka tsarim tcoà ba sèè naka x’áé koe dìbi,” témé.

⁷ Me tèe a ba a x’áéa ba koe dìbi.

⁸ Eẽ zi ko khòè ne di zi xg’ae zi ncêes gùu sa bóò, ka ne kò q’áòs ka tcãàè, a ne a Nqari ba dqom, ncêe kò èeta ii qarian khòèan màà ba.

Jeso ba ko Mataio ba tcii
(Mk 2:13-17; Lk 5:27-32)

⁹ Eẽm ko Jeso ba gaa koe guu kam kò Mataio ta ko ma tciièm mari xg’ae-xg’ae-kg’ao ba bóò, me marian ko sèèa xg’ae-xg’aeèm nquum koe ntcóóa-ntcõe. Me bìrí me a máá: “Xùri Te,” témé. Me tèe a xùri Me.

¹⁰ I kúrúse Me Jeso ba Mataiom x’áé koe síí hãa a ko tc’óó. Ka i ko kái mari xg’ae-xg’ae-kg’aoan hêé naka chìbi-kg’aoan hêéthêé hàà, a hàà Jeso ba hêé naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg’ao xu hêéthêé cgoa ntcóó.

¹¹ Eẽ xu ko Farasai xu èes gùu sa bóò ka xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg’ao xu tèe a máá: “Dùús domka ba ko gaxao dim Xgaa-xgaa-kg’ao ba mari xg’ae-xg’ae-kg’aoan hêé naka chìbi-kg’aoan hêéthêé cgoa tc’óóa máá?” témé.

¹² Ncêes gùu sam ko kóm kam kò Jeso ba máá: “Eẽ tsàa tama ne khòè nea naakan qaa tama, igaba èe ko tsàa ne ko qaa a.

¹³ Ke xao qõò naka síí xgaa-xgaase, ncêem kg’ui ba ko dùú sa méé sa: ‘Thõò-xama-máákua ner ko khòè ne xg’ae ku koe tc’èe, dàò-a-máákuan ka tamase,’ ta ko méé ba. Tchàno ne khòè ner gha hàà tcii kar hàà tama, igabar hààraa, hààr gha chìbi-kg’ao ne tcii ka khama,” tam méé.

Jeso ba ko tc’óoan carasean ka tèèè
(Mk 2:18-22; Lk 5:33-39)

¹⁴ Nxãaska xu kò Johanem di xu xgaa-xgaase-kg’ao xu síí cgae Me a síí tèè Me a máá: “Dùús domka xae ko sixae hêé naka Farasai xu hêéthêé xae káise tc’óoan carase, igaba xu Tsari xu xgaa-xgaase-kg’ao xu tc’óoan carase tama?” témé.

¹⁵ Me Jeso ba xq̄a xu a máá: “Sèè-kg’aom kò gam di ne cg’áè-kg’ao ne cgoa hãa ne nea gha dùús domka kg’ae? Igabam gha x’aè ba hàà, sèè-kg’aom gha gane koe guu a sèèa tcg’òòè ba, ne gha nxãaska tc’óoan carase.

¹⁶ “Dìím ga ba cuiskaga qgáí cg’anà ba kabam qgáím cgoa nqàba hãa tite, èes nqàba sa gha èem qgáím koe tòàra tcg’oa, si gha tòà sa càùse khama.

17 Gataga i khòèan cuiskaga k̄aba gōéan nc̄i zi khòo dtcòbè zi gōéan di zi q'oo koe gōéan qg'oea h̄aa tite. A nc̄èè gatà i kò ko h̄èè ne zi gha khòo dtcòbè zi qgàise, i gōéan ntc̄ā, zi dtcòbè zi tòara q'aase. Igaba i ko k̄aba gōéan k̄aba zi khòo zi koe qg'oeè, i wèèan q̄èè qgài koe tòòè,” tam méé.

*X'óóas cóa sa h̄èè naka ts̄akos khòè sa h̄èèth̄èè e
(Mk 5:21-43; Lk 8:40-56)*

18 Eēm qanega h̄aa a ko nc̄èes gúu sa gane cgoa nxàè kam kò kúúga c'èem tc'āà-cookg'ai ba hàà, a hàà cookg'aia ba koe qámse, a máá: “Tiris cóa sa nc̄ā sencgaga x'óó. Ke hàà naka hàà Tsari tshàuan tòò cgae si, nakas kg'òè,” témé.

19 Me Jeso ba t̄èe a q̄ò cgoa me, xu Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu xùri tsara a.

20 Kas ko 12 kurian kò úúa h̄aa, a ko xòm x'aèse nxoean hòos khòè sa q̄āa ba koe guu a hàà, a hàà Gam dim qgám di xgám-kg'aman qgóó.

21 Gaas kas kò bìrise a máá: “Gam dim qgái bar kò qgóó ne cúigar gha q̄èè,” témé.

22 Me Jeso ba k̄abise a bòò si, a máá: “Tòòn tcáó, Tiri si cóa seè, sari dtcòmà nea q̄èèkagu sia ke,” témé. Si khòè sa gaa x'aèan èe kaga q̄èè.

23 Eēm ko Jeso ba tc'āà-cookg'aim dim nquum koe tc̄ā, a ko fulutu cii-kg'ao xu h̄èè naka tc̄éè-tc̄èè kò kos xg'ae sa h̄èèth̄èè bòò,

24 kam kò máá: “Q̄ò tu, cóa sa x'óó tama, igabagas kg'ama x'òma h̄aa ke,” témé. Igabaga ne kò kg'āè Me.

25 Igaba èes kò xg'ae sa tchàa koe tcg'òòèa xg'ara kam kò q'oo koe tc̄ā, a ba a cóa sa tshàua sa koe séè, si t̄èe.

26 Nc̄èe tchòà ne kò wèèm xg'aekum èem koe q̄òò.

Jeso ba ko khòè tsara k̄àà tcgái tsara kúrú tsara q̄èè

27 Eēm Jeso ba èe koe guu a ko q̄òò ka tsara ko k̄àà tcgái tsara khòè tsara xùri Me, a q'au a ko máá: “Thòò-xama máá tsam m, Dafitem ka Tsḡoose-coa Tseè,” témé.

28 Eēm ko nquum q'oo koe tc̄ā ka tsara ko gaa tsara k̄àà tcgái tsara khòè tsara hàà cgae Me, Me t̄èè tsara a, a máá: “Dtcòm tsao ko qaria ner úúa sa, nc̄èe gúua ner gha kúrú di i?” témé. Tsara x̄oa Me a máá: “Èè, X'aigàè,” témé.

29 Me nx̄aska tcgáia tsara qgóó, a ba a máá: “Gatsao di dtcòmàn khamaga méé i ma kúrúse,” témé.

30 I gatsara di tcgáian xgobekg'amse. Me Jeso ba qarika dqàè tsara a, a máá: “Bòò méé tsao naka i táá cúí khòè ga nc̄èes gúu sa q'āa guu!” témé.

31 Igabaga tsara kò q̄òò, a sí Gam di tchòàn wèèm xg'aekum èem koe x̄àà.

Jeso ba ko khòem kg'ui tama ba qãèkagu

³² Eẽ tsara kòo qòò kam kò dxãwa tc'ëean ka tcãàèa a kg'ui tamam khòè ba Jesom koe ógagè.

³³ Eẽ i ko gaa dxãwa tc'ëean xhàiguè kam kò gaam khòem ãe kò kg'ui tama ba kg'ui. Zi kò xg'ae zi area, a zi a máá: “Ncèeta iis guù sa qanega Iseraele koe kúrúse tama!” témé.

³⁴ Igaba xu kò Farasai xu máá: “Dxãwa tc'ëean dim tc'ãà-cookg'aim cgoam ko dxãwa tc'ëean xhàigu,” témé.

Tséé-kg'aoa nea cg'orò o

³⁵ Me kò Jeso ba wèé xu x'áé-dxoo xu koe hěé naka x'áé-coa xu koe hěéthěé qòòa te, a ba a gane di còrè-nquuan koe xgaa-xgaa, a kò x'aian di qãè tchõàn khòè ne xgaa-xgaa, a ba a kò wèés tcii sa hěé naka wèés thòò sa hěéthěé tsoò.

³⁶ Eẽm ko xg'ae zi bóò kam kò thòò-xama máá zi, ntcãa-ntcãaè ne kòò, a ne a kò káà hùì ne e khama, kòre-kg'ao ba úú tama zi ghùu zi khama ma.

³⁷ Me nxãaska Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrì a máá: “Tcuùè gha guùa ne kái i, igaba i tséé-kg'aoan cg'orò o.

³⁸ Ke xao tcuùs dim X'aiga ba dtcàrà, nakam tséé-kg'aoan tsééa óá naka i hàà tcuù,” témé.

10

Jeso ba ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tsééa tcg'òò
(Mk 3:13-19; Lk 6:12-16)

¹ Me kò Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu 12 xu Gaam koe tciia óá, a ba a dxãwa tc'ëean xhàigu di qarian máà xu, naka wèé zi tcii-kg'ám zi hěé naka wèé zi thòò-kg'ám zi hěéthěé qãèkaguan di i.

² Ncèea kò cg'òèan x'áè úú-kg'ao* xu 12 xu di ga a. Tc'ãà di ba kò Simonem ncèe kò Petere ta ma tciie me e, naka gam ka qõesem Anterea ba hěé, naka Sebetem ka cóásem Jakobo ba hěé, naka gam ka qõesem Johane ba hěé,

³ Filipi ba hěé naka Baretolomaio ba hěé, Tomase ba hěé naka Mataiom mari xg'ae-xg'ae-kg'ao ba hěé, Alefaiom ka cóásem Jakobo ba hěé naka Tadaio ba hěé,

⁴ Simonem ncèe kò tòókuan x'ãà máá ba hěé naka Jutasem Isekariote ba hěéthěé e, ncèe kò khòè ne tshàu q'oo koe tcãà Me ba.

12 xu x'áè úú-kg'ao di tsééa ne
(Mk 6:7-13; Lk 9:1-6)

⁵ Nxãa xu 12 xum kò Jeso ba ncèe x'áè-kg'áman cgoa tsééa tcg'òò, a máá: “Táá táá zi qhàò zi di qgálan koe síí guu, naka táá x'áè-dxooan Samaria ne di ka c'ëean koe ga tcãà guu.

* 10:2: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

⁶ Igaba méé xao Iseraele di ne khòè ne koe qǒò, ncēe aagusea ghùuan *khama* ii ne.

⁷ Naka xaoa ēe xao xóé a ko qǒò ka, ncēe kg'uiian xгаа-xгаа naka máá: 'Nqarikg'ai di x'aia nea cúu u!' témé.

⁸ Eē ko tsàa ne kg'òèkagu, ēe x'óóa ne ghùì, gane ēe lepero dis tcìs di ne q'ano-q'ano, dxāwa tc'ēean xhàïagu. Surutakaguè tamase xao máàèa hāa, ke xao kg'ama c'ēe ne surutakagu tamase thēé máà.

⁹ Táá xao c'ēe mari x'òà ga qòè guu.

¹⁰ Gaxao dis qǒòs koe méé xao táá dtcòbèan ga, kana cáń tsara qgáí tsara igaba, kana nxàboan ga igaba, kana dqàbian ga igaba sèè guu. Tséé-kg'ao ba gam di tc'òoan ka kg'anoèa hāa ke.

¹¹ "Wèém x'áé-dxoo ba kana x'áém ēe xao ko tcāàm koe méé xao khóèan kg'ano-kg'anosa qaa, naka gaan di x'áéan koe hāa naka nxāakg'aiga síí gaa koe tcg'oa.

¹² Eē xao kòo x'áém koe tcāà ne méé xao tsgámkagu me.

¹³ A ncēe x'áém kò kg'ano-kg'anosa ba ii, ne méé i gaxao di tòókuan gaam koe hāa, igaba ncēè gatàm kò ii tama ne méé i gaxao di tòókuan kabise cgae xao o.

¹⁴ A ncēè c'ēe khóè ga kò qāèse hàakagu xao o tama, kana gaxao di kg'uiian komsana tama, ne méé xao gaam x'áém koe kana x'áé-dxoom koe tcg'oa naka xaoa nqàrèa xao di tsharàn qāè-qāe.

¹⁵ Tseeguan kagar ko birí xao o a ko máá: xgàrakuan dim cáń kam gha gam x'áé-dxoo ba Sodoma hēé naka Gomora hēéthēé ka kaisa xgàrakuan hòò.

Xgàrakuan hààko kúrúse e
(Mk 13:9-13; Lk 21:12-17)

¹⁶ "Bòò, Tíí ra ko ghùu zi khama ma ncuutshaan xg'aeku koe tsééa úú xao o. Gaa domka méé xao nxāaska tc'ēega ii cg'aoan khama ma, naka xaoa tcíbí zi khama ma tc'aua hāa.

¹⁷ Igabaga méé xao khóè ne koe kòrese, qáé xao o ne gha a qhàis cookg'ai koe úú xao o, a gha gane di còrè-nquuan koe xg'ám xao o ke.

¹⁸ Xao gha Tíí domka c'ēe xu tc'āà-cookg'ai xu koe hēé naka x'aiga xu koe hēéthēé tcéèa úúè, a gha gaxu cookg'ai koe hēé naka táá zi qhàò zi di ne cookg'ai koe hēéthēé Tíí ka nxàea tseegukagu.

¹⁹ Igaba ēe ne kò ko gaxu tshàu q'oo koe tcāà xao o ne méé xao táá káise tc'ēe-tc'ēese guu, dùú sa xao gha kg'ui sa, kana nta xao gha ma nxàe si sa, ēe xao gha kg'ui sa xao gha ēem x'aèm ka máàè ke.

²⁰ Gaxao tama xao gha ko kg'ui khama, igaba gaxao ka Xòòm dim Tc'ēe Me e gha ii, ēe gha ko gaxao koe kg'ui ba.

21 “Khòè ba gha qõese ba x'oos koe tcãà, me xõò ba gam dim cóám ka gataga hěé, i gha cóán gaan di xõòan ntcoe, a gha cg'õo.

22 Xao gha Tiri cg'õèan domka wèè khòèan ka hòrèè. Igaba gaam èe gha qarika téé a chõò-q'oos koe síí ba gha kgoaraè.

23 Eë c'èem x'áém koe xao kò ko xgàràè ne méé xao c'èem za bèea síí. Tseegua ner ko bìrí xao o a ko máá: X'áé-dxoo xu Iseraele di xu koe qõoatean cgoa xao xg'ara tite, Me gha nxãakg'aiga síí Khòèm òm Cóa ba hàà.

24 “Xgaa-xgaase-kg'ao ba gam dim xgaa-xgaa-kg'aom ka tc'amaka hãa tama, kana qãà ba gam ka q'õòsem ka tc'amaka hãa tama.

25 Tc'ãàa i hãa, xgaa-xgaase-kg'aom ga gaam dim xgaa-xgaa-kg'aom khama ii sa, me qãà ba gaam ka q'õòsem khama ii. X'áém dim tcúúm kò ko Belesebule ta ma tciìe ne, ne gha gaam x'áém di ne nxãaska ntama cg'ãèse tciìe!

Díí ba q'áo sa

(Lk 12:2-7)

26 “Ke táá q'áo ne guu. Wèés gúùs èe chómsea hãa sa gha xgòre-kg'aiè, si gha wèés tchõàs chómsea sa nxàese ke.

27 Eër ko ntcúúan q'oo koe bìrí xao o gúúan méé xao x'ààn q'oo koe nxàe. Naka èe xao kóm si ko c'amã hãase nxàèe sa méé xao nquuan tcoèbe koe kgoarasea hãase nxàe.

28 Táá méé xao khòè ne èe ko tc'áro ba cg'õo, igaba tc'èe ba ne gha cg'õo di qarian úú tama ne q'áo guu. Igaba méé xao *Nqarim* èe tc'áro ba hěé naka tc'èe ba hěéthěé gha chõò tamas c'ees dxãwam dis koe kaàkagu di qarian úúa hãa ba q'áo.

29 A nxãe tsará sara gáé cúím mari-coam cgoa x'amáèe tama? Igabas cúis ga sa gatu ka Xõòm tc'èe tamase, góman koe tcheèa hãa tite.

30 I gataga wèè c'õòan tcúúu tu di ga nxaráèa.

31 Ke táá q'áo guu. Kái zi nxãe tsará zi ka tu kaisase cgáé tu u ke.

Nxàese sa hěé naka xõase sa hěéthěé e

(Lk 12:2-7)

32 “Khama wèém khòèm èe ko khòè ne cookg'ai koe Tíí ka nxàese bar gha Tíí igaba Tirim Xõòm nqarikg'ai koe hãam cookg'ai koe nxàea tcg'òó.

33 Igaba dìím wèém èe ko khòè ne cookg'ai koe xõase Te bar gha Tíí igaba Tirim Xõòm nqarikg'ai koe hãam cookg'ai koe xõaseè.

Tòókus tamase igaba ntcàu ba

(Lk 12:51-53; 14:26-27)

34 “Táá tc'èea máá, nqõómkg'ai koer ko hàà tòókuan óá, ta tc'èea guu. Hààr tòókuan óá tama, igaba ntcàu me e.

35 Hààra Raa,
hàar gha khòè ba kabi ka,
me gam ka xòòm cgoa táá kómku,
si cóa sa gas ka xòòs cgoa táá kómku,
si c'uìse-coa sa c'uìses cgoa táá kómku ka.

36 I gha khòèm di cg'òo-kg'aoan
gam dim x'áém di ne khòè ne ii.

37 “Wèém ãe xòò ba kana xòò sa kaisase Tíí ka ncàma ba
kg'ano Te tama. Me wèém ãe gam dim cóa ba kana cóa sa
kaisase Tíí ka ncàma ba kg'ano Te tama.

38 Me diím wèém ãe gam dim xgàu ba sèè naka xùri Te tama
ba kg'ano Te tama.

39 Diím wèém ãe ko gam dis kg'òè sa qarika qaa ba gha
aaguse cgaeè si, me gha diím wèém ãe ko Tíí domka gam dis
kg'òès ka aaguse cgaeè ba gha hòò si.

Suruta ne

(Mk 9:41)

40 “Wèém ãe ko qãèse hàakagu xao o ba ko Tíí ga Ra qãèse
hàakagu, Me ko diím wèém ãe ko qãèse hàakagu Te ba qãèse
hàakagu ãe tsééa óága Tea ba.

41 Diím wèém ãe ko porofiti ba qãèse hàakagu, porofiti me e
domka ba gha porofitian ko máàè surutan hòò. Me gha diím
wèém ãe ko tchànóm khòè ba qãèse hàakagu, tchànóm khòè me
e domka ba tchànóm khòèm ko máàè surutan hòò.

42 Tseeguan kagar ko gataga bìrí xao o a ko máá: Diím wèém
ãe ko qgàisa tshàan dis kubis igaba ncèe ne cg'aré ne ka c'èe ba
máà, Tirim xgaa-xgaase-kg'ao me e domka ba gha tseeguan
kaga gam di surutan hòò.”

11

Jeso ba hěe naka Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba hěéthěe e
(Lk 7:18-35)

1 Eëm ko Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu 12 xu x'áèa
xg'ara, kam kò ãe koe guu a qòò, síím gha Galilea di xu x'áé xu
koe khòè ne xgaa-xgaa, a *Nqarim di kg'uian* bìrí ne ka.

2 Me Johane qáé-nquus koe hànase Krestem ko kúrú zi tséé
zi ka kóm, a ba a kg'uian gam di tsara xgaa-xgaase-kg'ao tsara
cgoa tsééa úú,

3 síí méé tsara tèè Me naka máá: “A Tsáá ga Tsia ncèe ga ko
koma hàà Tsi kana méé xae c'èem khòè ba ngòò?” témé.

4 Me kò Jeso ba xoa tsara, a máá: “Qòò naka síí Johane ba
bìrí ãe tsao ko kóm a ko bóò sa:

5 Ncèe kàà tcgáí ne ko bóò, ne ko ãe kò qòò tama ne qòò, ne
kò lepero dis tcìis di ne qãèkaguè, ne ko ãe kóm tama ne kóm,
ne ãe kò x'óóa hãa ne ghùie, ne ko ãe dxàua hãa ne qãè tchòàn
xgaa-xgaaè.

⁶ Ts'ee-ts'eekg'aièa baa khòem ãe gam di dtcòmàn Tíi koe tçgàba tite ba ncêe khòem ko kuri ma nxõás koe ma tçgàba a cg'áé khama," tam méé.

⁷ Eẽ tsara ko qõò kam kò Jeso ba tshoa-tshoa a xg'ae zi cgoa kg'ui Johanem ka a máá: "Tchàa-xgóós koe tu kò ko qõò ka tu kò síi dùú sa bóò? Tc'áán ka ko ntcãa-ntcãaem tc'áa baa kò ii? Eẽ-ẽe.

⁸ Nxãas tamas kò ii ne tu kò ko síi dùú sa bóò? Khòem xaam qgái ba hãna baa? Eẽ-ẽe, khòe ne ãe xaa qgáian ko hãa nea x'aigan di nquuan koe hãa.

⁹ Kháé dùú sa tu kò nxãaska síi ko bóò? A porofiti baa? Eè, bìri tu ur ko, porofitim ka tc'amaka hãa me e.

¹⁰ Ncêe ba gaam ka i góáèa hãam ga me e, a ko máá:
'Bóò, Tirim tchõà xàà-kg'ao bar gha

Tsáá cookg'ai koe tsééa úú,
ncêe gha síi Tsarim dàò ba
kg'ónòda máá Tsi ba,
ta mééèa ba.

¹¹ Tseegukar ko bìri tu u, a ko máá: Eẽ khòè zi ka ábàèa hãa xu ka x'áísea hãa ba káà me e, Johanem tçguù-tçguu-kg'aom kam kaia hãa sa. Igaba gam ãe nqarikg'ai di x'aian koe cg'aré ii ba gam ka kaia hãam ga me e.

¹² Johanem tçguù-tçguu-kg'aom di cáman koe guu a ncêem x'aèm koe hààs koe i kò nqarikg'ai di x'aian qarian cgoa qgóókua, ne ko qarisi di ne khòè ne qarian cgoa sèe e.

¹³ Porofiti xu wèè xu hëé naka *Moshem di x'áèan hëéthëéa* kò ko porofita khama, me síi nxãakg'aiga Johane hàà.

¹⁴ A ncêes gúù sa tu kò dtcòm kg'oana ne, gam Johane ba Elijam ga me e, ncêe *Nqarim kò nqòòkagu tua ba* hààm gha sa.

¹⁵ Eẽ tceean úúa hãa ba méém kóm.

¹⁶ "Igaba Ra gha kháé ncêem x'aèm dis qhàò sa dùús cgoa nxará xg'ae? Kg'amaga i cg'aré cóán khama ii, ncêe gúùan ko x'amáguè qgái koe hãa a ko tciiku u, a ko máá:

¹⁷ 'Fulutuan ta kò ciia máá tu u,

tu kò táá ntcãà,
ta kò gataga x'ooan di ciian nxàè,
tu kò táá kg'ae,
témé.

¹⁸ Johanem ko hàà kam kò tc'õó tama kana kg'áà tama, ne kò máá: 'Dxáwa tc'èea nem úúa,' témé khama.

¹⁹ Igabam kò Khòèm dim Cóá ba hàà, a ko tc'õó a ba a ko kg'áà, ne kò máá: 'Bóò, tc'õó-kg'aom ncêe ba, a kg'áà-kg'aom gõéan di ba, mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hëé naka chibi-kg'aoan hëéthëé dim tcára ba,' ta méé. Igaba i ko q'ãan di tc'èean gaan di kúrúse-kg'áman ka tchàno o sa x'áise."

*X'áé-dxoo xu gaxu di chìbian koe tcóóse tama xu
(Lk 10:13-15)*

²⁰ Me Jeso ba nxãaska tshoa-tshoa a ba a x'áé-dxoo xu, ncêe kái-kg'aise zi Gam di zi x'ái zi are-aresa zi gaxu koe kúrúsea xu dqàè, táá xu kò gaxu di chìbian koe tcóóse khama, a ba a máá:

²¹ “Haò, cg'ãè i gha ii tsáá ka Korasineè! Cg'ãè i gha ii tsáá ka Betesaidaè! Are-aresa zi x'ái zi ncêe ko gatsao koe kúrúsea zi kò Ture hêe naka Sitone hêéthêe koe kúrúsea hãa ne ne ga kò nciíse gane di chìbian koe tcóósea, a saka di qgáían hãa, a tháúan tcgáúsea.

²² Igabar ko bìrí tsao o a ko máá: ‘Xgàrakuan dim cárn ka tsara gha Turea tsara Sitonea tsara subu xgàrakuan hòò gatsao dian ka,’ témé.

²³ A ncêe tsáá ka, Kaperenaume tseè! Ncêe x'ái zi are-aresa zi tsáá koe kúrúsea zi kò Sodomam koe kúrúsea nem ga ko ncêeska qanega hàna. Gaa domka tsi gha kaisase nqãaka xòòè, x'óóa ne khóè ne dim qgám koe, nqarikg'ai koe tsi gha ghùì a úúè, ta tsi tc'èea igaba.

²⁴ Igabar kò bìrí tsi a ko máá: Xgàrakuan dim cárn kam gha Sodoma ba subu xgàrakuan hòò tsarian ka, témé,” tam Jeso ba méé.

*Tíí koe tu hàà naka sãa
(Lk 10:21-22)*

²⁵ Eëm x'aèm kam kò Jeso ba nxàe a máá: “Dqomè Tsir ko, Aboè, X'aiga Tsi, nqarikg'ai hêe naka nqòómkg'ai hêéthêe di Tsi, ncêe zi gùú zi Tsi kò tc'èega ne hêe naka xgaa-xgaasea hãa ne hêéthêe chóm-kg'aia hãa, a Tsi a kò èe cg'aré ne xgaa-xgaase tama ne* x'ái zia hãa khama.

²⁶ Eè, Aboè, ncêea Tsi kò ma ncàmà hãa ga a khama.

²⁷ “Wèè zi gùú zi Ra Tirim Abom ka máàèa, i cúí khóè ga Cóá ba c'úúa, Xòòm oose, i cúí khóè ga Xòò ba c'úúa hãa, Cóásem oose, naka wèém èe Cóám ka nxará tcg'òòèa ba hêéthêe e, gaam koem gha Cóá ba Xòò ba x'ái ka ba.

²⁸ “Hàà tu Tíí koe gatu wèè tu èe xhõea a ko tààè tu, sãakagu tu ur gha ke.

²⁹ Sèè tu Tiris joko sa naka gatu ka xgàm, naka tua Tíí koe xgaa-xgaase. Tíí Ra kgàea hãa a ko cg'aré-cg'arese, a Ra a tcáóa Te koe tc'aua, tu gha nxãaska sãa-q'ooan hòò gatu di i.

³⁰ Tiris joko sa xhòà-xhòà si i, si xgàms Tiri sa subu si i khama.”

12

*Jeso ba Sabata dim X'aiga Me e
(Mk 2:23-28; Lk 6:1-5)*

* **11:25:** èe cg'aré ne xgaa-xgaase tama ne - Gerika sa ko máá: “cg'aré ne cóá ne,” témé.

¹ Eēm x'a'em kam kò Jeso ba maberean dim xháràm q'oo koe ko Sabata dim cárn ka qōò. Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu kò xàbà hãa ka xu kò nxãaska tshoa-tshoa a maberean tc'áro khóá a tc'óó.

² Igaba ãe xu ko Farasai xu ãe sa bóò, ka xu kò birí Me a máá: “Bóò! Tsari xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ko Sabata dim cárn ka x'áean koe kgoara mááè tama sa kúrú,” témé.

³ Igabam kò Jeso ba birí xu a máá: “Qanega xao gáé nxará ta ga hãa Dafitem xg'ao kúrú sa, gabá hée naka gam ka c'ëea xu hēéthée kò xàbà hãa ka?”

⁴ Nqarim dim nquum koem kò ma tcãà, a ba a gam ka c'ëea xu cgoa ts'ee-ts'eekg'aièa péréan tc'óó, ncëe peresiti xu ka cúí ko tc'óòè e, gabá hée naka ãem kò hãa cgoa xu hēéthée kò tc'óóan gaan di kgoara mááè tama a.

⁵ Kana xaoa qanega Moshem di x'áean koe nxará ta ga hãa, Sabata dim cárn ka xu kò peresiti xu tempelem q'oo koe Sabata dim cárn ba táá tcom, igaba xu kò táá chibi-chibiè sa.

⁶ Birí xao or ko a ko máá: C'ëes gúùs tempelem ka kaia sa ncëe koe hàna, témé.

⁷ Nqarim di kg'uia ne ko máá: ‘Thòò-xama-máákua ner ko qaa, dàòà-máákuan ka tamase,’ témé. Ncëe tseegukaga xao kò q'ana ncëes gúùs ko nxàe sa ne xao ga kò khóè ne ncëe chibi úú tama ne, chibi-chibi naka xgàra tama.

⁸ Khóèm dim Cóa ba Sabata dim cárn dim X'aiga Me e khama,” tam méé.

Khóèm nqoara x'òà hãa ba

(Mk 3:1-6; Lk 6:6-11)

⁹ Eēm qgáim koem kò guu a gane dim còrè-nquum koe síí tcãà.

¹⁰ Gaa x'aè kagam kò nqoara tshàua hãam khóè ba gaa koe hàna. C'ëe xu khóè xu kò hàna a xu a ko dàòan qaa, Jeso ba xu gha chibi-chibi di i, khama xu kò tèè Me, a máá: “A x'áean koe i kgoaraèa Sabata dim cárn ka khóèan qãèkagua ne?” ta méé.

¹¹ Me birí xu a máá: “Kháé ncëe gaxao ka c'ëem kò cúís ghùu sa úúa, si Sabata dim cárn ka haém q'oo koe cg'áéa tcãà ne, a cuiskaga baa qgóó si naka tcg'óó sia hãa tite?”

¹² Nta noose ba khóè ba ghùuan koe cgáé baa! Gaa domka i x'áean koe kgoaraèa Sabata dim cárn ka qãèan kúrúa ne,” tam méé.

¹³ A ba a nxãaska gaam khóè ba birí a máá: “Tchoanà tshàua tsi,” témé. Me khóè ba tchoanà a, i tshàua ba kabise a qãèa xg'ara a c'ëean khamaga ii.

¹⁴ Igaba xu kò Farasai xu tcg'oa, a xu a kàan qaa, ntama xu gha ma Jeso ba cg'óo di i.

Nqarim nxará tcg'òóa mááseam Qãà ba

15 Eēm ko Jeso ba bóòà q'ãa kàa nem ko kúrúa mááè sa kagam kò èem hànám qgái ba tcg'oara guu. Zi kái zi xg'ae zi xùri Me, Me wèèa ne kg'òèkagu.

16 A ba a q'ãa-q'ãa ne, táá ne gha c'èe ne bìrí, dìi Me e sa ka.

17 Ncēes gùù sam kò kúrú, porofitim Isaiam kò kg'uia gùúan gha nxãasega hàà tseegukaguè ka, ncēm kòo máá:

18 “Bòò, Ncēea tirim Qãàm ga Me e,

nxárár tcg'òóa hãa ba,

ncēer ncàma ba,

ncēe Gam kar ko qãè-tcao ba.

Tirim Tc'èe bar gha Gam koe tòó,

Me gha tchànoan ka *nqõóm di zi qhàò zi bìrí*.

19 Khóèan cgoam mēékua hãa tite

kana q'aua hãa tite,

i cúí khòè ga dòma ba

dàòan q'oo koe kóma hãa tite.

20 Naiseam tc'áà bam khóá tite,

a ba a x'óó kg'oanam lampi dqúi ba ts'íría hãa tite,

a ba a gha tchànoan tcg'òó tcúúkagu.

21 Gam dim cg'òèm koe

zi gha *nqõóm di zi qhàò zi*

gazi di nqòòan tòó,”

témé ka.

Jeso ba ko Belesebulem ka xgaa-xgaa

(Mk 3:20-30; Lk 11:14-23)

22 Nxãaska ne kò khòè ne dxãwa tc'èean ka tcãàèam khòè ba Gam koe óá, ncēe kò bóò tama a kg'ui tama ba, Me kò Jeso ba qãèkagu me, me kg'ui a bóò.

23 Zi kò wèé zi xg'ae zi area, a zi a máá: “A ncēe ba Dafitem ka Tsgõose-coam gabàa?” témé.

24 Igaba èe xu ko Farasai xu ncēes gùù sa kóm ka xu kò máá: “Ncēm khòè ba ko Belesebulem ncēe dxãwa tc'èean dim tc'ãa-cookg'aim di qarian cgoa cúí ga dxãwa tc'èean xhàigu!” témé.

25 Igabam kò Jeso ba gaxu di tc'èean q'ana khamam kò bìrí xu a máá: “Wèés x'ais èe q'aara hãa sa gha kaà, i gha x'áe-dxooan kana nquuan èe q'aa-q'aasea hãa a, táá gaicara hãa.

26 A ncēè satanam kò satana ba xhàigu, nem gaam igaba q'aara. Ntama i gha kháé nxãaska gam di x'aian hãa?

27 A ncēè tí kòo Belesebulem di qarian cgoa dxãwa tc'èean xhàigu, ne ia ko gaxao di khóèan dìím cgoa xhàigu u? Gaa domkaga ne gha gaxao di ne khòè ne chibi-chibi xao o a èe xao ko kg'ui sa tseegu tama sa x'ái xao o.

28 Igaba ncēè Tí kò ko dxãwa tc'èean Nqarim dim Tc'èem cgoa xhàigu, nes ko nxãa sa Nqarim di x'aia ne gatu koe hààraa sa x'ái.

29 “Ka ba gha khòè ba ntama ma qarim khòèm dim nquum koe tcàà, a gam di zi gùù zi ts'ãà, kg'aia méém ãem khòèm qari ba qáéa ntcòo. Nxãaska cúígam gha nquua ba q'oo koe tcàà a gam di zi gùù zi ts'ãà.

30 “Gaam ãem Tíí cgoa hãa tama ba q'aumana Tea, me gaam ãem Tíí cgoa xg'ae-xg'ae tama ba ko tsai-tsai.

31 Khama Ra ko bìrí tu u a ko máá: Khòè ne gha wèés chibi sa hěé naka wèés cg'ãès gùùs Nqarim ka ne ko kg'uis ka hěéthěé qgóóa mááè, igaba ne cuiskaga cg'ãès gùùs Tc'ẽem ka ne ko kg'uis ka qgóóa mááè tite.

32 Me wèém khòèm ãe ko Khòèm dim Cóám ka cg'ãèse kg'ui ba gha qgóóa mááè, igaba wèém khòèm ãe gha Tcom-tcomsam Tc'ẽem ka cg'ãèse kg'ui ba qgóóa mááè tite, ncẽem x'aèm koe igaba kana hààkom x'aèm koe ga igaba,” tam méé.

*Hìi sa hěé naka tc'áróa sa hěéthěé e
(Lk 6:43-45)*

33 “Qãès hìi sa tsi kò úúa ne tsi gha qãè tc'áróan hòò, a tshúùs hìi sa úúa ne gha tshúù tc'áróan hòò. Hìi sa ko gas di tc'áróan ka xáma q'ãaè khama.

34 Cg'aoan di tu cóá tuè, ncèè cg'ãè cau tu kò ii ne tu gha ntama qãè zi gùù zi nxàe? Dùús wèés ãe tcáós koe cg'oèa hãa sas ko kg'ám sa nxàea tcg'òó ka.

35 Qãèm khòè ba ko gam di qãèan koe guu a qãè zi gùù zi tcg'òó, me ko cg'ãè caum khòè ba gam di cg'ãè cauan koe guu a cg'ãè zi gùù zi tcg'òó.

36 “Igabar ko bìrí tu u a ko máá: Xgàrakuan dim cárn ka ne gha khòè ne cg'ãèm kg'uim wèém ãe ne kò kg'uia hãam ka xõara mááse.

37 Tsari kg'uian ka tsi gha tchàno iise bóòè, a tsi a gha tsari kg'uian ka chibi-chibi a xgàràè khama,” tam méé.

*Jonam dis x'ái sa
(Mk 8:11-12; Lk 11:29-32)*

38 Xu kò nxãaska c'ẽe xu x'àè xгаа-xгаа-kg'ao xu hěé naka Farasai xu hěéthěé xu bìrí Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tsee, are-aresas x'ái sa xae Tsáá koe bóò kg'oana,” témé.

39 Igabam kò xõa xu a máá: “Qhàòs ncèe cg'ãè cau a cg'árà di sa ko are-aresas x'ái sa qaa. Igabas cúis x'áís ga sa x'áíèa hãa tite, porofitim Jonam dis x'áís cúis oose.

40 Eẽm xg'ao ma Jona ma nqoana cárn hěé naka nqoana ntcùúan hěéthěé kaiam x'aùm ncàà q'oo koe hãa khamagam gha gataga Khòèm dim Cóá ba nqoana cárn hěé naka nqoana ntcùúan hěéthěé nqõóm ka nqãaka hãa.

41 Xgàrakuan dim cárn ka xu gha khòè xu Nínefe di xu tẽe a téé, a gha ncèes qhàò sa chibi-chibi. Jonam di xгаа-xgaan

koe xu kò guu a gaxu di chìbian koe tcóóse khama. Me ncēeska Jonam ka kaia ba ncēe koe hàna.

⁴² X'aigas Sheba di sa gha xgàrakuan dim cárn ka tēe a téé, a ncēes qhàò sa chìbi-chibi, nqǒóm chōò-q'oo koes kò guu a ko hàà Solomonem di tc'ēegan komsana khama. Igaba bóò, Solomonem ka kaia ba ncēeska ncēe koe hàna.

*Dxāwa tc'ēean di kabisean ka
(Lk 11:24-26)*

⁴³ “Eē i ko dxāwa tc'ēean khóèm koe tcg'oa, ne i ko c'òòà qgálan koe qǒò, a síí sãa i gha qgálan qaa, a ncēè hòò o tama i kò hãa ne

⁴⁴ i ko nxāaska bìrìse a máá: ‘Tirim nquum ēer guua hãam koer gha kabise,’ témé, a ēe i kò hàà nquu ba bóò me káà guú ii, a xgàia q'ano-q'anoèa, a qāèse kg'ónòèa,

⁴⁵ ne i ko nxāaska qǒò a síí 7 tc'ēean sèè ncēe gaan nqáéase cg'ǎè tc'ēe e a hàà cgoa, i hàà tcāà a ia a gaa koe x'ǎè. Si ēem khóèm dis téé-q'oo sa hàà kaisase cg'ǎè kg'aiaka dis ka. Ncēeta ga i gha qhàòs ncēe cg'ǎè caus ka ii,” tam méé.

*Jesom ka xōò sa hēé naka Gam ka qǒese ga xu hēéthēé e
(Mk 3:31-35; Lk 8:19-21)*

⁴⁶ Eēm Jeso ba qanega hãa a ko xg'aes cgoa kg'ui, ka ne kò xōò sa hēé naka qǒese ga xu hēéthēé ne tchàa za hàà téé, a ko dtcàrà kg'ui cgoa Me ne gha sa.

⁴⁷ [C'ēm khóè ba kò bìrì Me a máá: “Bóò, saò sa hēé naka Tsáá qǒe ga xu hēéthēéa tchàa za tēe, a ko dtcàrà kg'ui cgoa Tsi ne gha sa,” témé.]

⁴⁸ Igabam kò xǒa me a máá: “Díí sa tiris xōò sa, i díín Tíí qǒea?” témé.

⁴⁹ A ba a Gam di ne xгаа-xgaase-kg'ao ne nxáá a máá: “Bóò, ncēea Tiris xōòs ga si i, a Tíí qǒe ga ne ne e.

⁵⁰ Wèém khóèm ēe ko Tirim Xōòm nqarikg'ai koe hànam ko tc'ēe sa kúrú ba Tíí qǒem ga me e, a Tíí qǒes ga si i, a gataga Tiris xōòs ga si i khama,” témé.

13

*Xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa
(Mk 4:1-9; Lk 8:4-8)*

¹ Eēm cárn kagam kò Jeso ba nquum q'oo koe tcg'oa, a ba a síí tshàam-kg'ám koe ntcǒó.

² Káí ne khóè ne kò hàà cgae Me, khamam nxāaska dxòrom q'oo koe tcāà a gaa koe ntcǒó, si wées xg'ae sa tshàam-kg'ám koe téé.

³ Kam ko káí zi guú zi sere-sere zi cgoa bìrì ne a máá: “Bóò, c'ēe x'aè kam kò xhàrà-kg'ao ba qǒò a síí xhàrà.

⁴ A ãem kò xhàrà ka i kò c'ãe cgùrian dàòm qàe koe tcheè, zi tsará zi hàà tc'óó o.

⁵ I c'ãe cgùrian nxôá-kg'ai di qgálan koe tcheè, ncãe kái góman kò káa a koe. I kò kúúga qháése tsom, góma ne kò kaisa tama khama.

⁶ Igaba ães ko cámi sa qaò ka i kò gaa tsoman dào. A i a kò tobe ga i kò úú tama khama nqai.

⁷ I c'ãe cgùrian dxàman hàna qgái koe tcheè, i dxàman kai, a chúú-chuu u.

⁸ I c'ãe cgùrian qãe góman koe tcheè, a i a tc'óoan kúrú, i c'ãean 100 q'oro kúrúse, i c'ãean 60 q'oro kúrúse, i c'ãean 30 q'oro kúrúse.

⁹ “Èã tceean úúa hãa ba méém kóm,” tam Jeso ba méé.

*Jesom ko dùús domka sere-sere zi ka kg'ui sa
(Mk 4:10-12; Lk 8:9-10)*

¹⁰ Xu kò nxãaska xгаа-xgaase-kg'ao xu hàà, a tãe Me a máá: “Dùús domka Tsi ko sere-sere zi goa kg'ui cgoa ne?” témé.

¹¹ Me xoa xu a máá: “Gaxaoa máàèa, chómsea zi kaa zi nqarikg'ai di x'aian di zi xao gha q'ãa sa, igaba ne gane máàè e tama.

¹² Wèém khóèm ãe úúa hãa ba gha káían máàè, a ba a gha kaian úú khama. Igaba wèém ãe gúù úú tama ba, ãem úúa hãa gúù-coan gam gha séè cgaeè.

¹³ Gaa gúù domkagar ko sere-sere zi cgoa kg'ui cgoa ne, bóòan kaga ne bóò tama, a ne a kóman kaga kóm tama, a kóma q'ãa ga hãé tama khama.

¹⁴ “Gatà iis gúús ka i kò Isaiam di porofitan gane koe tseegukaguè, ncãem kò Nqari ba máá:

‘Kóm tu gha, igaba tu kóma q'ãa tite, a tu a gha bóò, igaba tu bóò q'ãa tite.

¹⁵ Ncãe ne khóè ne di tcáóa nea c'óò a hãa, i ko gane di tceean tshúù-xamse kóm,

ne tcgáía ne tcãekg'ama khama, nxãasega ne gha táá tcgáía ne cgoa bóò,

a táá tceea ne cgoa kóm,

a táá tcáóa ne cgoa kóma q'ãa,

a ne a táá Tíi koe kabise,

Ra qãèkagu ne ka,

ta ko méé e.

¹⁶ Igaba i gaxao di tcgáían ts'ee-ts'ee'kg'aièa, bóò i ko khama, naka tceea xao ga hãéthéèa ts'ee-ts'ee'kg'aièa, kóm i ko khama.

¹⁷ Tseegukar ko birí xao o a ko máá: Kái porofitian hãé naka tchàno khóèan hãéthéèa kò bóò kg'oana, ãe xao ko gaxao bóò sa, igaba i kò táá bóò si, a kò kóm kg'oana ãe xao ko gaxao kóm sa, igaba i kò táá kóm si.

*Jeso ba ko xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa nxàea tchàno-tchano
(Mk 4:13-20; Lk 8:11-15)*

18 “Ke xao nxàaska komsana xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa.
19 Gane ãe x'aian dim kg'ui ba ko kóm, igaba kóma q'ãa me
tama nea dàòm qàe koe xhàràèa cgùrian khama ii ne ne e.
Gaam cg'ãèm ncẽe dxãwa ii ba ko hàà a hàà gane tcáo koe
xhàràèa sa ntcàua tcg'òò ne.

20 A ncẽe nxõán hàna qgál koe xhàràèa nea: ãe kg'ui ba ko kóm
ne ko kúúga qãè-tcaoan cgoa hààkagu me ne e,

21 igaba ne kàà tɔbe ne e, a ko xòm x'aè sée a hãa. A ãe i ko
kg'uim domka xháea ne kana xgàrakuan hàà nem ko qháésega
cg'áé.

22 Cgùrian ãe dxàman koe tcheèa nea kg'ui ba kómam khòe me
e, igaba tc'ẽe-tc'ẽese zi ncẽes kg'òès di zi hẽé, naka qguù sa
ncàmàn hẽéthẽéa kò kg'ui ba xgáè-kg'am, me táa tc'áróan kúrú.

23 Igaba ãe qãè góman koe xhàràèa cgùria nea, kg'ui ba ko kóm a
kóma q'ãa mem ga me e. Tc'áróa nem ko kúrú, 100 q'oro, kana
60 q'oro, kana 30 q'oro ãe ko xhàràèa cgùrian ka,” témé.

Tc'ẽese tama tsɔman dis sere-sere sa

24 Jeso ba ko gaicara c'ẽes sere-sere sa bìrí ne a máá:
“Nqarikg'ai di x'aia nea khòèm gam dim xhàràkoe qãè
cgùrian xhàràkoe khama ii.

25 Igaba ãe i wèé khòèan x'ómà hãa kam kò gam dim cg'òo-
kg'ao ba hàà, a hàà gam di maberean xg'aeku koe tc'ẽese tama
tsɔman xhàrà, a ba a qòò.

26 “Eẽ i ko maberean kai, a ko tc'áróan kúrú ka i ko tc'ẽese
tama tsɔman qhúí thẽé.

27 Xu qãà xu xhàràkoe ko tsée xu hàà q'òò mea ba bìrí
a máá: ‘X'aigaè, a tsarim xhàràkoe tsi gáé kò qãè cgùrian
xhàrà hãa tama? Kháé tc'ẽese tama tsɔma nea nxàaska nda
guua?’ témé.

28 Me xɔa xu a máá: ‘Tiri cg'òo-kg'aoa nea ncẽe gúùan kúrú,’
témé. Xu qãà xu tèè me a máá: ‘Kháé tsi ko tc'ẽe, sí méé xae
tshõé e sa?’ témé.

29 Me xɔa a máá: ‘Eẽ-ẽe, tc'ẽese tama tsɔman xao kòo tshõé
ne xao gha maberean di tɔbean cgoa xg'ae-xg'ae a q'òè e.

30 Ke guu u naka i xg'ae naka kai, naka i nxãakg'aiga sí khõá
di x'aèan hàà. Eẽ x'aè kar gha khõá-kg'ao xu bìrí a máá: ‘Tc'ẽese
tama tsɔman méé xao kg'aia tshõé naka qáé xg'ae, naka i
sí dàòè, naka xao nxãaska maberean khõá naka tòóa mááse
nquum tirim koe óága,’ témé,” tam Jeso ba méé.

*Cg'árém cgùrim dis sere-sere sa
(Mk 4:30-32; Lk 13:18-19)*

³¹ C'ees sere-sere sam kò gaicara bìrí ne a máá: “Nqarikg'ai di x'aia nea mosetara *dis hùis* dim cgùrim khama ii, ncêe khòem kò sée a gam dim xhàrà koe xhàrà ba.

³² Wèe xu cgùri xu kam cg'aré me e, igaba ãem kò tsom nem wèe hian xhàrà di ka kaim ga me e, a ba a ko hì sa kúru, i gha nqarikg'ai di tsaràn hàà gas di nxãan koe nquuan kúru,” témé.

Péré gãé-gãean dis sere-sere sa
(Lk 13:20-21)

³³ Gatagam kò c'ees sere-sere sa bìrí ne a máá: “Nqarikg'ai di x'ai ne péré gãé-gãean khama ii, ncêes ko dxàes khòe sa sée a kái péréan cgoa xg'ae-xg'ae e, i wèes pérés koe tsée, si gãe,” tam méé.

Dúus domkam kò Jeso ba sere-sere zi tséekagu sa
(Mk 4:33-34)

³⁴ Jeso ba kò wèe gúuan ncêe ga sere-serean cgoa xg'ae zi bìrí. Táám kò cúí gúu ga gazi cgoa kg'ui, sere-serean tséekagu tamase.

³⁵ Ncêe gúua nem kò kúru, porofitim kg'uia gúuan gha hàà nxãasega tseegukaguè ka, ncêem kò máá: “Sere-sere zi cgoar gha kg'áma Te xgobekg'am, a gha nqõóm dis tshoa-tshoas koe guu a chómsea zi gúu zi bìrí ne,” témé ka.

Tc'ëese tama tsoman dis sere-seres ko nxàe sa

³⁶ Jeso ba kò nxãaska xg'ae zi guu a ba a nquum q'oo koe tcãà. Xu Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hàà cgae Me a máá: “Bìria tchàno-tchano xae e xhàrà koe tc'ëese tama tsoman dis sere-seres ka,” témé.

³⁷ Me xõa xu a máá: “Gaam ãem qãè cgùrian xhàrà baa Khòem dim Cóa Me e,

³⁸ me xhàrà ba nqõó me e, i qãè cgùrian khòe ne e *nqarikg'ai* di x'aian di ne, i tc'ëese tama tsoman nxãaska khòe ne e ãe cg'ãem di ne *ncêe dxãwa ii ba*.

³⁹ Me cg'õo-kg'aom ãe xhàrà ana ba dxãwa me e, i khóan di x'aèan kurian chõò-q'oo o, xu khõá-kg'ao xu moengele xu u.

⁴⁰ Ncêe ãe i ko ma tc'ëese tama tsoman q'òea tcg'òóe a ko ma dàòe khamaga i gha kurian chõò-q'oo koe ii:

⁴¹ Khòem dim Cóa ba gha Gam di xu moengele xu tséea tcg'òó, xu gha wèe gúuan ãe ko khòean chìbian kúrukaguan hëé naka cg'ãean ko kúru khòean hëéthëé Gam di x'aian koe q'òea tcg'òó.

⁴² A xu a gha c'eean dim haém q'oo koe xaoa tcãà ne, ncêe kg'aeen hëé naka gãò xõõan hëéthëé gha hàna koe.

⁴³ Nxãaska ne gha ãe tchàno ne gane ka Xòòm di x'aian koe cáms khama ma x'áà. Gaam ãe tceean úúa ba méém kóm.”

Nqoana zi sere-sere zi

⁴⁴ “Nqarikg'ai di x'aia nea qguùs xháràm koe chómmeàs khama ii, khòèm ko hòè nem ko gaicara chóm sa, a ba a gam di qãè-tcaoan ka qõò a síí wèéan ãem úúa ga x'ámágu, a ba a ãem xhàrà ba hàà x'ámá.

⁴⁵ “Gataga i gaicara nqarikg'ai di x'aian x'ámá-kg'aom khama ii, ncêe tcaàko zi nxõá zi ko qaa ba, ncêe kaisa marian ko tc'òà zi.

⁴⁶ A ãem kò c'èes tcaàkos nxõás kaisase kái marian ko tc'òà sa hòè, nem ko qõò a síí wèè guúan ãem úúa x'ámágu, a ba a hàà x'ámá si.

⁴⁷ “Gaicara i nqarikg'ai di x'aian c'uisís khama ii, ncêe ko tshàn q'oo koe tcãàè sa, a wèè x'aù qhàòan qgóó.

⁴⁸ A ãe cg'òeas kò hãa ne xu ko x'aù qgóó-kg'ao xu tchàa koe tshàm-kg'ám koe tceea úú si, a xu a síí ntcóò a qãè x'aùan sáà tcãà gàba xu koe, a ãe qãè taman aagu.

⁴⁹ Ncêeta ga i gha hàà ii kurian chòò-q'oo koe. Moengele xu gha hàà a ãe tchàno tama ne ãe tchàno ne xg'aeku koe tcg'òó.

⁵⁰ A xu a gha c'eean dim haém q'oo koe xaoa tcãà ne, ncêe kg'aean hêe naka gãò xõòan hêéthêé gha hàna koe,” tam méé.

Kaba zi qguù zi hêe naka ncíi zi hêéthêé e

⁵¹ Me Jeso tèè xu a máá: “Ncãa xao wèè guúan ncêe kóma q'ãa?” témé. Xu xqa Me a máá: “Èè” témé.

⁵² Me bìrí xu a máá: “Gaa domkam wèém x'áè xgaa-xgaa-kg'ao ba, ncêe nqarikg'aian di x'aian ka qãèse xgaa-xgaaèa ba, nquum ka q'òòsem khama ii, ncêe ko gam di zi qguù zi kaba zi hêé naka ncíi zi hêéthêé gam dim nquum tòóa mááse dim koe tcg'òó, a gam di ne khòè ne máà ba.

Jeso ba ko Nasareta koe xguìè

(Mk 6:1-6; Lk 4:16-30)

⁵³ ãem ko Jeso ba ncêe zi sere-sere zi cgoa xg'ara, kam kò gaam qgái ba tcg'oara guu.

⁵⁴ Gam dim x'áè-dxoom koem ko hàà kam ko tshoa-tshoa a gane dim còrè-nquum koe khòè ne xgaa-xgaa, ne khòè ne kaisase are a máá: “Ncêem khòè ba ncêe tc'èean hêe naka are-aresa zi qari zi hêéthêé nda hòòà?”

⁵⁵ A ncêe ba gáé hìi xom-kg'aom dim cóám tama baa? A gam ka xòòs di cg'òèa ne gáé Maria tama? A gataga gaam ka qõèsea xu gáé Jakoboa xu, Josefaa xu, Simonea xu, Jutasea xu tama xua?

⁵⁶ A gam ka qõèse ga zi wèè zia gáé gatá cgoa hãa tama? Kháé ba nxãaska ncêem khòè ba ncêe zi guù zi wèè zi nda séèa?” ta ne ma tèè.

⁵⁷ Ne bóòà xguì Me.

Igabam kò Jeso ba birí ne a máá: “Porofiti ba wèé za ga tcommèam khòè me e, gam dim x'áé-dxoom koe hěé naka gam di x'áéan koe hěéthěé cúí oose,” témé.

⁵⁸ A ba a kò gaa koe táá kái zi are-aresa zi tséé zi kúrú, gane di dtcòman úú tama domka.

14

*Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis x'oo sa
(Mk 6:14-29; Lk 9:7-9)*

¹ Eēm x'aèm kam kò x'aigam Galilea dim Herote ba Jesom ka kóm.

² A ba a gam di ne qãà ne birí a máá: “Ncěe ba Johanem tcguù-tcguu-kg'ao me e. X'ooan koem tēea! Gaa domka i ko ncěe qarían are-aresa zi tséé zi di gam koe kúrúse,” témé.

³ Herote ba kò Johane ba qgóó a qáé, a qáé-nquus koe tcãà mea khama, Herotiasés gam ka káíkhoem Filipim dis khòès domka.

⁴ Johane ba kò birí mea a máá: “X'áéan koe tsi kgoara mááè tama, sèè si tsi ga kò hãa sa,” tam mééa khama.

⁵ Gaa domkam kò Herote ba cg'õo me kg'oana hãa, igabam kò khòè ne q'áò, Johane ba ne kòo porofitim iise sèè khama.

⁶ Igaba Herotem di ábà x'aèan di cáman kas kò Herotiasés ka cóase sa ntcãà máá ne, a sa a Herote ba kaisase qãè-tcaokagu.

⁷ Me gaises cgoa nqòòkagu si, dùús wèés ēes kò dtcàrà sam gha màà si sa.

⁸ Xòòs kas kò qg'áìèa xg'ara khamas kò máá: “Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis tcúú sa gàbas q'oo koe màà te,” témé.

⁹ Me x'aiga ba kaisase tshúù-tcao, igabam kò gaisean ēem kò kúrúa hãa hěé naka cg'áè-khoe ne hěéthěé domka x'áè sa tcg'òó, mààè sis gha sa.

¹⁰ A ba a ncõo-kg'ao ba qáé-nquus koe tsééa úú, síim gha Johanem dis tcúú sa q'ãe ka.

¹¹ Si kò gam dis tcúú sa gàbas koe óáè a hàà dxàe-coa sa mààè, si kò sèè a xòòs koe úú si.

¹² Xu gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hàà a hàà tc'áróa ba sèè a síí kg'ónò. A xu a qõò a síí Jeso ba birí i.

*Jeso ba ko 5,000 sa nqáéa ne khòè ne tc'òókagu
(Mk 6:30-44; Lk 9:10-17; Jn 6:1-14)*

¹³ Eēm ko Jeso ba ncěe sa kóm kam kò dxòrom cgoa tcg'oa a nqoo-nqoosam qgáim koe qõò a síí cúise hãa. Igaba ēes ko xg'ae sa ncěes gúú sa kóm ka ne ko x'áé-dxoo xu koe guu a nqàrè cgoa xùri Me.

¹⁴ Eēm ko Jeso ba tcg'oa kam kò kaias xg'ae sa bóò si ko xùri Me, Me thòò-xama máá ne a ba a gane di tcìi-khoean kg'òèkagu.

15 Dqòara i ko qõò ka xu kò xгаа-xгааase-kg'ao xu hàà cgae Me a máá: “Ncêe ba cúia hãam qgái me e, i ncãa gataga dqòa, ke khòe ne qõò q'aakagu naka ne x'áea ne koe dìbi, naka síi tc'õoan x'ámá mááse,” témé.

16 Me Jeso ba xoa xu a máá: “Qaase tama ia qõò ne gha sa, gaxao c'êe gùan máa ne naka ne tc'õó,” témé.

17 Xu birí Me a máá: “5 xu péré xu cúí xu xae úúa, naka cam x'aù tsara hêéthêe e,” témé.

18 Me máá: “Ncêe koe óága a, Tíí koe,” témé.

19 A ba a khòe ne birí ne dcãan-kg'ai koe ntcõó, Me 5 xu péré xu hêé, naka cam x'aù tsara hêéthêe sêe, a nqarìkg'ai koe ghùi-kg'ai, a ts'ee-ts'eekg'ai i, a péréan khõá q'aa. A ba a xгаа-xгааase-kg'ao xu máa, xu xгаа-xгааase-kg'ao xu khòe ne máa a.

20 Ne kò wèea ne ga tc'õó a ne a xg'ãà, xu xгаа-xгааase-kg'ao xu êe ncãa tc'õóa qaùèan ka 12 xu q'ore xu tcãà, xu cg'oè.

21 Eê kò tc'õóa hãa xu di xg'ae-q'ooa ne kò 5,000 khama noo xu khòe xu u, khòe zi hêé naka cóan hêéthêe ko nxará tcãàe tama ne.

Jeso ba ko tshàm tc'amkg'ai koe náà qõò
(Mk 6:45-52; Jn 6:15-21)

22 Me nxãaska Jeso ba qháése xгаа-xгааase-kg'ao xu chùi, xu dxòrom q'oo koe tcãà, a c'êem xòem tshàm òim koe Gam ka tc'ãa a qõò, Gam qanega qaù a ko khòe ne di zi xg'ae zi qõò q'aakagu ka.

23 Eêm ko xg'ae zi qõò q'aakagua xg'ara kam kò cúise xàbim koe q'ábà qaò, síim gha còrè ka. Eê i ko dqòa kam kò gaa koe cúise hãa.

24 Igabam kò dxòro ba tshàn nqáè koe hãa, nqõóm ka nqúù ka, a ko tshàn di qhonèan ka ntcãa-ntcãaè, tc'ãá ba xu kò q'óá-kg'ama khama.

25 Me Jeso ba q'uu-kg'ai-q'oo ka hàà cgae xu, tshàm tc'amkg'ai koe náà qõò a.

26 Igaba êe xu ko xгаа-xгааase-kg'ao xu bóò Mem ko tshàm tc'amkg'ai koe náà qõò ka xu kò kaisase q'ae, a máá: “Dcausoma me e!” témé, a xu a q'áðan ka q'au.

27 Igabam kò Jeso ba qháése kg'ui cgoa xu a máá: “Tíí Ra a ke xao tòon tcáó! Táá q'áò guu,” témé.

28 Me Petere xoa Me a máá: “X'aiga Tsi Nqari Tseè, Tsáá ga Tsi kò ii ne, birí te nakar tshàm tc'amkg'ai koe síi cgae Tsi,” témé.

29 Me máá: “Hàà,” témé. Me kò nxãaska Petere ba dxòrom koe xõa, a ba a tshàm tc'amkg'ai koe qõò a Jesom koe síi.

30 Igaba êem ko tc'ãá ba bóò kam kò q'áò, a ba a tshoa-tshoa a tshàn ka tòmmè, kam ko q'au a máá: “X'aigaè, hùi te,” témé.

³¹ Me Jeso ba tshàua ba qháése tchoanà a qgóó me, a birí me a máá: “Tsáá ncēe cg'aré dtcòman di tsi, dùús domka tsi kò káise tc'ēe-tc'ēesea máá?” témé.

³² Eē tsara ko dxòrom koe q'ábà kam kò gam tc'ãá ba téé.

³³ Xu nxāaska ēe kò dxòrom koe hàna xu dqòm Me a máá: “Tseeguan kaga Tsi Nqarim di Tsi Cóa Tsi i,” témé.

Jeso ba ko Genesarete dim nqōóm koe tsàara ne khòè ne qāèkagu

(Mk 6:53-56)

³⁴ Eē xu ko tshàa ba tchoaba ka xu kò Genesarete dim nqōóm koe hàà.

³⁵ Eēm nqōóm di xu khòè xu ko Jeso ba bóòà q'ãa ka ne kò kg'uian tsééa úú gaam nqōó ba nxama-nxama hãa xu nqōó xu koe, ne wèé ne khòè ne gane di tcù-khoean Gam koe óága,

³⁶ a ne a dtcàrà Me, kg'amaga ne gha Gam dim qgáim xgám-kg'am qgóó sa. Ne kò wééa ne ēe ko qgóó Me ne kg'òèkaguè.

15

Ncù kuri di cauan kaia ne khòè ne di i

(Mk 7:1-13)

¹ Xu nxāaska Farasai xu hēé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēéthēé Jerusalema koe guu a Jeso ba hàà cgae, a hàà tèè Me a máá:

² “Dùús domka xu ko Tsari xu xгаа-xгаа-kg'ao xu ncù kuri di cauan kaia ne khòè ne di ntcoea máá? Eē xu ko tc'òós cookg'ai koe xu xg'aà tshàu tama ka,” témé.

³ Me Jeso ba xoa xu a máá: “Dùús domka xao ko gaxao igaba gaxao di cauan tc'ãà-tc'ãa a Nqarim di x'áèan ntcoea máá?”

⁴ Nqari ba ko máá: ‘Tcom mée tsi saò ba hēé naka saò sa hēéthēé e,’ a ko gataga máá: ‘Wèém ēe ko xòòm ka kana xòòs ka cg'ãése kg'ui ba gha cg'òòè,’ témé.

⁵ Igaba xao ko gaxao máá: ‘Khòèm kò ko xòò ba kana xòò sa birí a máá: ‘Eēr ga ko hùì cgoa tsia sa, nxāa sa Nqari bar nqòòkagua hãas máàku si i khamar ko hùia tsi ka tààè,’ témé

⁶ ne i qaase tama xòò bam gha tcom sa,’ ta xao mééa, a xao a ncēm dàòm ka gaxao di cauan cgoa Nqarim dim kg'ui ba kàà-hùikagua hãa.

⁷ Gaxao qāè khòèan khama ko ma kúrúse xaoè, tseegusem kò ko Isaia porofita gaxao ka, ncēm kò ko Nqarim kg'uia hãa sa nxàe ka a ko máá:

⁸ ‘Ncēe ne khòè ne ko kg'áma ne cgoa tcom Te, igabaga i gane di tcáóan Tíi koe nqúu u,

⁹ a ne a ko kàà hùise dqòm Te.

Gane di zi xгаа-xгаа zia

x'áè-kg'ám zi khòè ne di zi i khama,’

témé ka,” tam Jeso ba méé.

Gùu zi khòè ne ko kúru ne cg'uriga zi

(Mk 7:14-23)

¹⁰ A ba a khòè ne Gam koe tciaa óa a bìrí ne a máá: “Komsana naka tua kóma q'ãa.

¹¹ Eẽ ko kg'áms koe tcãa sa khòè ba cg'uri-cg'uri tama, igaba ãe ko khòem kg'ám koe tcg'oa sa ko khòè ba cg'uri-cg'uris ga si i,” témé.

¹² Xu nxãaska xгаа-xgaase-kg'ao xu hàà cgae Me a bìrí Me a máá: “A q'ana Tsia, Farasai xua kò xg'aia hãa sa, ncẽes gùu sa xu kò kóm ka?” témé.

¹³ Me xoa xu a máá: “Wèem hìm Tirim Xòòm nqarikg'ai dim xhára tama ba gha q'òea tcg'òòè tobea ba cgoa.

¹⁴ Guu xu! Káa-tcgái xu tcèè-tcuì-kg'ao xu u, káa-tcgái ne khòè ne di xu ke. Káa-tcgáim khòem kò c'ẽem khòem káa-tcgái ba tcèè-tcuì ne tsara gha wèea tsara ga hãem q'oo koe cg'áea tcãa,” tam méé.

¹⁵ Me Petere xoa Me a máá: “Ncẽes sere-seres ka bìria tchàno-tchano xae e,” témé.

¹⁶ A ba a máá: “Qanega xao gáé kóma q'ãa tama?”

¹⁷ Bòò tama xao gáé hãa, dùús wèes ãe ko kg'áms koe tcãa sa ko ncãas koe qòò, a sa a síi tc'árom koe tcg'oa sa?

¹⁸ Igaba ãe kg'áms koe guu a tcg'oara hãa sa tcáós koe guua, si ko nxãa sa khòè ba cg'uri-cg'uri.

¹⁹ Tcáós koe i ko cg'ãè tc'ẽean guu a tcg'oa khama, cg'òokuan hẽé, cg'áràn hẽé, xóé cgoakuan hẽé, ts'ãàn hẽé, tshúù-ntcõakagakuan hẽé, naka còèkuan hẽéthẽé e.

²⁰ Ncẽea gazi gùu zi khòè ba ko cg'uri-cg'uri zi zi i, igaba cg'uriga tshàuan cgoa tc'òó sa khòè ba cg'uri-cg'uri tama,” tam méé.

Khòès di dtcòma ne

(Mk 7:24-30)

²¹ Eẽm qgáim koem ko Jeso ba guu kam kò Ture hẽé naka Sitone hẽéthẽé dim nqòóm koe qòò.

²² Kas kò gaa x'aè kaga Kanana dis khòès gaam xg'aekum di sa hàà cgae Me, a sa a q'au a máá: “X'aiga Tsi Nqari Tsee, Dafitem ka tsgõose-coa Tsee, thòò-xama máá te, tiris cóa sa ko kaisase dxãwa tc'ẽean ka xgáèè ke,” témé.

²³ Me Jeso ba táa c'ẽem kg'uim ga ba xoa si. Xu Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hàà dtcàrà Me, a máá: “Bìrí si nakas qòò, q'auas ko xùri xae e ke,” témé.

²⁴ Me xoa a máá: “Iseraele di ne khòè ne ncẽe hoàra ghùuan khama ii ne koe cúiga Ra tséea óàèa hãa,” témé.

²⁵ Si khòè sa hàà, a cookg'aia ba koe qúrua sa cgoa qom a máá: “X'aigaè, hùì te,” témé.

²⁶ Me xoa si a máá: “Qãè tama ia cóán di péréan gha sèè a haghuan xaoa mááè sa,” témé.

27 Si máá: “Èè X'aigaè, igaba i ko haghuan igaba qàmà-coa zi péréan di zi q'òòsean di tafolean koe ko guu a tcheè zi tc'óó na,” témé.

28 Me nxãaska Jeso ba xoa si a máá: “Khòè seè, kaisa dtcòmàn si úúa! Èè si ko ma tc'èe khamaga ma mée i kúrúse,” témé. Si kò gas dis cóá sa gaam x'aèm ãem kaga qãè.

Jeso ba ko kái ne khòè ne qãèkagu

29 Me Jeso ba èe koe guu a Galilea dim tshàam qàe koe síí, a ba a xàbì ba q'ábà qaò a síí ntcóò gaa koe.

30 Zi kái zi xg'ae zi hàà cgae Me a óá ts'úiko ne hěe naka káà tcgái ne hěe, naka nqoara ne hěe naka kg'ui tama ne hěe naka kái ne c'èe ne hěéthěe e, a ne a hàà nqàrè-kg'ama ba koe xòo ne, Me qãèkagu ne.

31 Ne khòè ne are, èe ne ko kg'ui tama ne khòè ne bóò ne ko kg'ui ka, naka èe nqoara hãa ne hěe ne ko qãe ka, naka èe ts'úiko ne hěe ne ko qòò ka, naka èe káà tcgái ne ko bóò ka hěéthěe e. Ka ne ko Iseraele dim Nqari ba dqom.

Jeso ba ko 4,000 sa nqáéa ne khòè ne tc'óókagu

(Mk 8:1-10)

32 Me Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tciaa óá a máá: “Ncēe ne khòè ner ko thòò-xama máá, ncēeska ne nqoana cáman Tíí cgoa hãa khama, a tc'óó ne gha guù ga úú tama, Ra xàbà ne hãase dibikagua ne tc'èe tama, hěe ne gha a dàòan q'oo koe qgaè-kg'ai a cg'áé khama,” tam mée.

33 Xu Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu xoa Me a máá: “Ncēm tchàa-xgóóm koe xae gha ndaa koe tc'ãòa péréan hòò, a ncēeta noos xg'ae sa tc'óókagu?” témé.

34 Me Jeso ba tèè xu a máá: “Nta noo péréan xao úúa?” témé. Xu máá: “7 péréan hěe naka cg'orò x'aù-coan hěéthěe e,” témé.

35 Me xg'ae sa birí si góman-kg'ai koe ntcóò.

36 Me gaxu péré xu 7 xu hěe naka x'aùan hěéthěe sée, a ba a Nqari ba qãè-tcaoa máá xg'ara, a khóá q'aa a, a xгаа-xgaase-kg'ao xu máa a, xu xгаа-xgaase-kg'ao xu khòè ne máa a.

37 Ne wèéa ne ga tc'óó a ne a xg'ãà, gaa koe guus ka xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu èe kò qaùan ka 7 zi q'ore zi tcana cg'oè-cg'oe.

38 Khòè ne èe kò tc'óó nea kò 4,000 ne e, khòè zi hěe naka cóán hěéthěe kò nxará tcãèe tama ne.

39 Me kò khòè ne dibikagu, a ba a dxòrom koe tcãà a Magatane dim nqóóm koe qòò.

16

Farasai xu hěe naka Saduke xu hěéthěe ko x'ái sa qaa

(Mk 8:11-13; Lk 12:54-56)

¹ Xu kò Farasai xu hěé naka Saduke xu hěéthěé xu hàà cgae Me, a qgóó Me xu gha qgàian xu kòo qaa khama dtcàrà Me, *are-aresas* x'áís nqarikg'ai di sam gha x'ái xu sa.

² Me xọa xu a máá: ["Dqòara i kò hãa ne tu ko máá: 'Nqarikg'ai ne ncoà a, khamam gha q'uu dim cárn ba qàè me e,' témé,

³ a ncěe ntcùúkg'ai cgoa kò ii ne tu ko máá: 'Nqarikg'ai ne ncoà a, a ntcùú u, khama i gha ncěe cárn ka tuu-c'òòan hàna,' témé. Nqarikg'ai di bóòse-q'ooan nxàea kabian tu q'ana hãa, ka tu gáé cuiskaga ncěem x'aèm ka ko kúrúse zi x'ái zi kgoana naka nxàea kabia hãa tite?]

⁴ Qhàòs ncěe cg'ǎè cau, a cg'árà di sa ko *are-aresas* x'ái sa qaa. Igabas cúis x'áís ga sa x'áìèa hãa tite, Jonam dis x'áís cúis oose," tam Jeso ba méé. A ba a nxãaska guu ne a qòò.

Farasai xu hěé naka Saduke xu hěéthěé di péré gǎè-gǎea ne (Mk 8:14-21)

⁵ Eě xu ko xгаа-xgaase-kg'ao xu tshàa ba tchoaba ka xu kò péréan sèè c'urùa hãa.

⁶ Me Jeso ba bìrí xu a máá: "Q'ǎa méé xao, naka xaoa kòresea hãa Farasai xu hěé naka Saduke xu hěéthěé di péré gǎè-gǎean koe," témé.

⁷ Xu nxãaska kg'ui cgoaku a máá: "Ncǎa xae táá péréan cgoa hàà," témé.

⁸ Igabam kò Jeso ba *Gaxu di kg'uian* q'ana hãase bìrí xu a máá: "Gaxao ncěe cg'áré dtcòman úúa xaoè, dùús domka xao ko péréan xao úú tamas ka kg'ui cgoakua máá?

⁹ Qanega xao gáé bóòa q'ǎa tama? A tc'ěe-tc'ěese tama xaoa 5 xu péré xu ncěe Ra kò 5,000 ne khòè ne khòá q'aa máá xu, naka nta noo q'ore zi xao kò tcana cg'oè-cg'oe sa?

¹⁰ Kana xaoa tc'ěe-tc'ěese tama 7 xu péré xu ka, 4,000 ne khòè ne koe, naka nta noo zi q'ore zi xao ko tcana cg'oè-cg'oe sa?

¹¹ Dùúska xao bóòa q'ǎa tama, péréan kar kg'ui cgoa xao o tama sa? Igaba méé xao Farasai xu hěé naka Saduke xu hěéthěé di péré gǎè-gǎean koe kòrese," tam méé.

¹² Xu nxãaska kórná q'ǎa, péré gǎè-gǎean koe méé xu kòrese sam nxàe tama sa, igaba Farasai xu hěé naka Saduke xu hěéthěé di xгаа-xgaan koe e sa.

Jeso ba ko Jerusalema koe qòò (16:13–20:34)

*Petere ba ko Jesom koe nxàese
(Mk 8:27-30; Lk 9:18-21)*

¹³ Eěm ko Jeso ba Kaesarea Filipi ta ko ma tcièem nqòóm koe hàà kam kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tềè a máá:

“Khòèm dim Cóám ka ne ko khòè ne máá dìí Me e, témé?” ta méé.

¹⁴ Xu xɔa a máá: “C’èe ne ko máá: Johane Tsi tcguù-tcguu-kg’ao Tsi i,” témé, ne ko c’èe ne máá: “Elija Tsi i,” témé, ne ko c’èe ne qanega máá: “Jeremia Tsi i kana porofiti xu ka c’èe Tsi i,” témé.

¹⁵ Me máá: “Kháé xao ko gaxao nta méé, dìí Raa, ta xao ko méé?” témé.

¹⁶ Me Simone Petere ba xɔa Me a máá: “Tsáá Tsia nqòòkaguèa Tsi Krete Tsi i, kg’òèam Nqarim di Tsi Cóá Tsi,” témé.

¹⁷ Me Jeso ba xɔa me a máá: “Ts’ee-ts’eekg’aièa tsia tsáá Simone tsi, Jonam di tsi cóá tsi, ncèe sa tsi khòèan ka x’áièa tama, igaba tirim Xòòm nqarikg’ai koe hànám ka a khama.

¹⁸ Ra ko Tíí bìrì tsi a ko máá, Petere tsi i, témé, ra gha Tiris kereke sa ncèes nxòás tc’amkg’ai koe tshào, i dxāwam di qarian ga tàà si tite.

¹⁹ Xgobekg’aman nqarikg’ai di x’aian dir gha máà tsi, si gha wèes gúús èe tsi ko nqòòmkg’ai koe qáé sa nqarikg’ai koe qáéèa hãa, si gha wèes gúús èe tsi ko nqòòmkg’ai koe kgoara sa nqarikg’ai koe kgoaraèa hãa,” tam méé.

²⁰ A ba a nxāaska Gam di xu xgaa-xgaase-kg’ao xu qarika x’áè a máá, táá méé xu cúí khòè ga bìrì Krete Me e sa, témé.

Jeso ba ko Gam di xgàrasean hěé naka Gam di x’ooan hěéthěé ka kg’ui

(Mk 8:31-9:1; Lk 9:22-27)

²¹ Jeso ba kò èem x’aèm koe guu a Gam di xu xgaa-xgaase-kg’ao xu tshoa-tshoa a x’ái, Jerusalema koe méém qòò sa, naka síí kaia xu hěé, naka kaia xu peresiti xu hěé, naka x’áè xgaa-xgaa-kg’ao xu ka hěéthěé thòò-thòòè sa, naka baa cg’òòè, naka baa ngoana dim cáím ka x’ooan koe ghuìè.

²² Me Petere ba sèèa tcg’òó Me, a tshoa-tshoa a dqàè Me a máá: “Cuiskaga a, X’aigae, ncèes gúù sa cuiskaga Tsáá koe kúrúse tite!” témé.

²³ Igabam kò Jeso ba kabise a Petere ba bìrì a máá: “Tíí koe tcg’oa, satanaè, Tiri tsi qae-kg’ao tsi i, Nqarim di zi gúù zi koe tsi tc’èea tsi tcāà tama ke, igaba tsi khòèan di zi gúù zi koe tcāà tc’èea,” témé.

²⁴ Me nxāaska Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg’ao xu bìrì a máá: “Ncèè c’èem khòèm kò xùri Te kg’oana ne méém bóòà xguìse naka baa gam dim xgàu hii ba dcéé naka xùri Te.

²⁵ Dìím wèém èe gaam dis kg’òè sa qgóóa qari kg’oana bas gha aaguse cgae, igaba dìím wèém èe ko Tíí domka gaam dis kg’òès ka aaguse cgaeè, ba gha hòò si khama.

²⁶ Dùús ka ba gha khòè ba kháé kabisea máàè, ncèè wèém nqòó bam kò hòò, a ba a gaam dis kg’òès ka aaguse cgaeè ne,

kana ba gha khòè ba gaam di kg'òèan téé-q'oo koe dùútsa gùu sa tcg'òò a máá?

²⁷ Xòòm dim x'ààm koe hãnasem gha Khòèm dim Cóa ba Gam di xu moengele xu cgoa hàà khama, a ba a gha wèém khòè ba ãem kúrúa hãa zi tséé zi koe guu a suruta.

²⁸ Tseegua ner ko bìrì tu u: Ncèe koe téé-tèe ne ka c'èea ne x'ooan xãmà hãa tite, Khòèm dim Cóa ba ne bóò, Me Gam di x'aian koe hãase hàà tama cookg'ai koe," tam méé.

17

Jesom di bóòse-q'ooa ne ko kabise a tãá
(Mk 9:2-13; Lk 9:28-36)

¹ 6 cáman qãá q'oo koem kò Jeso ba Petere ba hêé, naka Jakobo ba hêé, naka gam ka qõesem Johane ba hêéthêé xu sée, a kaian xàbì ba q'ábà qàò cgoa xu, xu gaa koe síí cúia hãa.

² Gaxu cookg'ai koe i kò bóòse-q'ooa ba kabise a tãá, i kg'áia ba cáms khama ma tcaà, i Gam di qgáian x'ààm khama ma q'úú.

³ Ka tsara kò gaa x'aè kaga Moshe ba hêé naka Elija ba hêéthêé tsara gaxu ka bóòè, a ko Jesom cgoa kg'ui.

⁴ Me Petere ba Jeso ba bìrì a máá: "X'aigaè, qãès gùu si i ncèe koe xae hãa sa. Ncèè tc'èe Tsi kòò ne, ra gha nqoana nquu xu ncèe koe tshào, me gha c'èe ba Tsari ii, me c'èe ba Moshem di, me gha c'èe ba Elijam di," tam méé.

⁵ Eëm qanega hãa a ko kg'ui kas kò kúúga x'ààkos túú-c'òò sa qàbia tcãà xu. Me kò gaa x'aè kaga kg'ui ba túú-c'òòs q'oo koe tcg'ooa a máá: "Ncèe ba Tirim Cóa Me e, ncãmà Raa ba, Gaam kar kaisase qãè-tcaoa hãa. Komsana Me," témé.

⁶ Eë xu ko xгаа-xgaase-kg'ao xu ncèes gùu sa kóm ka xu kò kg'áia xu cgoa gómankg'ai koe cg'áé, a xu a kaisase q'ae.

⁷ Igabam kò Jeso ba hàà a qgóó xu a máá: "Tèea xao téé, naka táá q'áò guu," témé.

⁸ Eë xu ko ghùì-kg'ai ka xu kò táá cúí khòè ga hòò, Jesom cúím oose.

⁹ Eë xu ko xàbìm koe xõa kam kò Jeso ba x'aè xu a máá: "Táá cúí khòè ga ãe xao bóòà hãa sa bìrì guu, nakam nxãakg'aiga Khòèm dim Cóa ba x'ooan koe síí tèe," témé.

¹⁰ Xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tèè Me a máá: "Dùús domka xu ko nxãaska x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu máá, Elija ba méém kg'aia hàà, téméa máá?" témé.

¹¹ Me Jeso ba xõa xu a máá: "Tseeguan kagam gha Elija ba hàà, a hàà wèé zi gùu zi kg'ónò,

¹² igabaga ko bìrì xao o a ko máá: Elija ba ncíísega hààraa, igabaga ne kò bóòà q'ãa me tama, a kò wèé zi gùu zi tc'èe ne kò ko zi kúrú cgae me. Gaam dàòm cúím kagam ko Khòèm dim Cóa ba hàà tshàu q'ooa ne koe xgàràè," tam méé.

13 Xu nxãaska xгаа-xgaase-kg'ao xu kóma q'ãa, Johanem tcguù-tcguu-kg'aom kam ko kg'ui sa.

*Jeso ba ko dxãwa tc'ëean ka tcãàèam cóa ba kg'òèkagu
(Mk 9:14-29; Lk 9:37-43a)*

14 Eë xu ko xg'aes koe hàà, kam kò c'ëem khóè ba Jesom koe hàà, a ba a hàà cookg'aia ba koe qom,

15 a máá: “X'aigaè, thõð-xama máá tirim cóa ba, x'óóa qae dis tcì sam úúa, a ko kaisase xgàrase, a ko kái-kg'aise c'ëean hëé naka tshàan hëéthëé q'oo koe cg'áea tcã ke.

16 Ra Tsari xu xгаа-xgaase-kg'ao xu koe óága mea, igaba xu kò kg'òèkagua ba ka tààè,” tam méé.

17 Me Jeso ba xoa me a máá: “Oo, tsóágase dtcòm úú tamas qhàò sa gáé ncëe sa, a cg'ãè tc'ëe sa! Nta noo x'aèa ne Ra gha gatu cgoa hãa! Nta noose Ra gha qád-tcaoa máá tu u! Ncëe koe óá me, Tíí koe!” témé.

18 Me Jeso ba dxãwa tc'ëean dqàè, i gam cóám koe tcg'oa, me gam x'aèm koe ga guu a qãè.

19 Nxãaska xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu Jeso ba dxùukg'ai koe séèa tcg'óó, a tèè Me a máá: “Dùús domka xae kò tààè, a táa xhàiaгу u?” témé.

20 Me xoa xu a máá: “Cg'áré dtcòmàn xao úúa hãa domka a. Tseeguan kar ko bìrí xao o, a ko máá: Dtcòmàn xao kò úúa mosetara dis hìis dim tc'ubim khama noo o, ne xao gha ncëem xàbì ba bìrí a máá: ‘Ncëe koe tcg'oa naka èe síí hãa koe síí,’ témé, nem gha tcg'oa. Cúí gúú ga tàà xaoa hãa tite.

21 [Igaba i ncëeta iian tcg'oa tama, igaba còrèan hëé naka tc'òoan carasean ka hëéthëé cúíga i ko kúrúse],” témé.

*Jeso ba ko gaia Gam dis x'oos ka kg'ui
(Mk 9:30-32; Lk 9:43b-45)*

22 Eë xu ko Galilea koe hààraa xg'ae kam kò Jeso ba bìrí xu a máá: “Khóèm dim Cóa ba gha hàà khóè ne tshàu q'oo koe tcãàè,

23 ne gha cg'òo Me, Me gha nqoana dim cáím ka x'óóan koe ghùèè,” témé. Xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu kaisase tshúù-tcao.

Tempelem ko tcg'òóa máàè maria ne

24 Eë xu ko Jeso ba hëé naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hëéthëé xu Kaperenaume koe tcãà ka xu kò tempelem di xu mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu Peterem koe hàà a tèè me a máá: “Gaxao dim xгаа-xгаа-kg'ao ba gáé tempelem di marian tcg'óó tama?” témé.

25 Me xoa a máá: “Eè, tcg'óó om ko,” témé.

Eëm ko Petere nquum q'oo koe tcãà, kam kò Jeso ba tc'ãa a kg'ui cgoa me a máá: “Nta tsi ko ma tc'ëe, Simoneè? Dìín koe

xu ko nqõóan di xu x'aiga xu marian séè? X'áé-kg'ao ne koea kana c'êe ne koea?" ta méé.

²⁶ Me Petere xõa a máá: "C'êe ne koe e," témé. Me Jeso ba bìrí me a máá: "Nxãaska ne x'áé-kg'ao ne kgoarasea.

²⁷ Gatà i ii igaba méé xae táá ghãa xu guu, ke tshàm koe qõò naka x'àu qgóó cgoa dim dquì ba síí tcãà, naka tc'ãà dim x'àum qgóó tsi ko ba séè, naka kg'áma ba kgóà, kaim mari ba tsi gha hòò ke. Séè me naka síí mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu máá me, Tíí hëé naka tsáá hëéthëé tsam di suruta iise," tam méé.

18

Nqarikg'ai di x'aian koe kaisase kaia ba

(Mk 9:33-37; Lk 9:46-48)

¹ Eëm x'aèm ka xu kò xгаа-xгааse-kg'ao xu Jesom koe hàà a tèè Me a máá: "Dìina nqarikg'ai di x'aian koe kaia?" témé.

² Me cg'árém cóá ba Gam koe tciaa óá, a hàà xg'aekua xu koe tòò me,

³ a máá: "Tseegua ner ko bìrí xao o: Kãbise xao kò a cóán khama ii tama, ne xao cuiskaga nqarikg'ai di x'aian koe tcãà tite.

⁴ Gaa domkagam gha wèém ãe ko ncēm cóám khama ma cg'aré-cg'arese ba nqarikg'ai di x'aian koe kaia ba ii.

⁵ Dìim wèém ãe ko ncëeta iim cóá ba Tiri cg'õèan koe qãèse hààkagu ba ko Tíí tc'áróga qãèse hààkagu.

Chìbi kúrúraguku sa

(Mk 9:42-48; Lk 17:1-2)

⁶ "Igabaga dìim wèém ãe ko ncëe ne cg'aré ne ncëe ko Tíí koe dtcòm ne ka c'êe ba chìbian kúrúragum ka i gha qãè ii, gáí cgoa dis nxõás kias kòo qg'áóa ba koe qáéa tòóè, me tshàm ka nqãaka xaoa tcãàè, a tómmè ne.

⁷ Hàò, cg'ãè i gha ii nqõóm koe, gúù zi ncëe ko khóèan chìbian kúrúragu zi ka! Eëta ii zi gúù zi méé zi hàà, igabaga hàò, cg'ãè i gha ii, khóèm ãe zi ko gaa zi gúù zi gam koe guu a hààm ka.

⁸ "Ncèè tsarim tshàu ba kana tsarim nqàrèm kò ko chìbi kúrúragu tsi ne méé tsi q'ãea tcg'óò naka aagu me. Qãèa i gha máá tsi, nqõara hãase kana ts'íkose tsi gha kg'õèan koe tcãà ne, cam tshàu kana cam nqàrèse chõò tama c'eean koe xaoa tcãàèan ka khama.

⁹ "A ncèè tsarim tcgáim kò ko chìbian kúrúragu tsi ne, hõbea tcg'óò naka aagu me. Qãè i gha máá tsia, káá tcgáise tsi gha kg'õèan koe tcãà sa, cam tcgáí úúase chõò tamás c'ees dxãwam dis koe xaoa tcãàèan ka ke.

Hoàra hãas ghùus dis sere-sere sa

(Lk 15:3-7)

10 “Q'ana méé tu hãa naka táá ncêe ne cg'aré ne ka c'êea ne ga cg'ãa-cg'ana iise bódò guu. Bìrí tu ur ko a ko máá: gane di xu moengele xu nqarikg'ai koe hãa xu ko Abom nqarikg'ai koe hàna ba wèè x'aè ka bódò ke.

11 [Khòem dim Cóa ba hààraa, hààm gha hoàra ne kgoara ka.]

12 “Nta tu ko ma tc'êe? Ncèè khòem kò 100 zi ghùu zi úúa, si gazi xg'aeku koe cúí sa hoà, ne ba cuiskaga êe zi 99 zi xàbian koe guu naka êe hoàra hãa sa sí qaa tite?

13 A ncèè hòò sim kòò ne, tseegua ner ko bìrí tu u a ko máá: Kaisasem gha gaas êes cúís domka qãè-tcao, hoà ta ga hãa zi 99 zi nqáéa hãase.

14 Gatà iim dàòm cúím kam gatu dim Xòòm nqarikg'ai koe hàna ba tc'êe tama, êe cg'aré ne ka i gha cúía ne ga kaàkaguè sa.

Tsáá qõem ncêe ko chìbian kúrú máá tsi ba

15 “Ncèè tsáá qõem kò chìbian kúrú cgae tsia ne méé tsi sí cgae me, naka dqàè me càòm tsao ii koe, a ncèè komsana tsim kò ko ne tsi ncãa tsáá qõe ba gaicara hòò mááse.

16 Igabam kò komsana tsi tama ne méé tsi cúí kana càòm khòèan cgoa sí cgae me. *Ncêes gùù sa tsi kò kúrú ne tsi ko Nqarim di zi Tcgãya zi ko nxàe sa kúrú ncêe ko máá: ‘Càm kana nqoana khòèan kò c'êes gùù sa nxàea tseegukagu ne i gha wèè khòèan ga tseeguan bóò hãa, témé sa.*

17 A ncèè komsana ne tamam kò hãa ne méé tsi kerekes dis xg'aes di ne koe sí naka bìrí ne. A ncèè kerekes di ne nem kò komsana tama ne méé tsi tãám nqõóm dim khòèm khama ma qgóó me, kana mari xg'ae-xg'ae-k'g'aom khama ma.

18 “Tseegua ner ko bìrí tu u a ko máá: Dùús wèès êe tu gha nqõómkg'ai koe qáé sa gha nqarikg'ai koe qáéèa hãa. Si gha gatà dùús wèès êe tu gha nqõómkg'ai koe kgoara sa nqarikg'ai koe kgoaraèa hãa.

19 “Gaicara Ra ko [tseeguan] bìrí tu u a ko máá: A ncèè gatu ka càòm tsara kò nqõómkg'ai koe c'êes gùús dtcàrà koe dtcòmku ne, ne tsara gha Abom nqarikg'ai koe hànam ka kúrú mááè si.

20 Nda koe ga igaba càòm kana nqoana khòèan kòò tirim cg'òèm cgoa xg'aea hãa, ner gaa koe gane xg'aeku koe hàna,” tam méé.

Cgómku úú tamam qãàm dis sere-sere sa

21 Me nxãaska Petere ba Jesom koe hàà a tèè Me a máá: “X'aigaè, nta noo q'oro ba gha tí qõe ba chìbian kúrú cgae te, ra chìbia ba qgóóa máá me, 7 q'oroa gáé?” témé.

22 Me Jeso ba xoa me a máá: “Bìrí tsir ko: 7 q'oro ka tamase, igaba 70 zi 7 zi i.

23 “Gaa domka i nqarikg'ai di x'aian x'aigam cgoa ko nxára xg'aeè, ãe ko gam di ne qãa ne cgoa xg'ae a ntcõó a ãe ne cgóbè cgae mea zi gùu zi nxàe cgoa ne ba.

24 Eẽm ko tshoa-tshoa a ko gatà hěe kagam kò khòem 10 cãan marian di kò cgóbè cgae mea ba gam koe óáe.

25 Surutaa ba kam kò ko tààe khamam kò x'aiga ba x'áe sa tcg'òó, gabá hěe naka gam dis khòe sa hěe naka cóáa khara hěe naka wèe gùuan ãem úúa hãa hěéthěe mée i x'ámáguè, nakam suruta kabiè sa.

26 Me qãa ba cookg'aia ba koe qom, a còrè me a máa: ‘X'aigae, qáo-tcaoa máa te, wèe gùua ner gha suruta kabi ke,’ témé.

27 Me ãem qãam dim x'aiga ba thòò-xama máa me, a kgoara me, a chibia ba qgóóa máa me.

28 “Igabaga ãem ko gaam qãa ba tcg'oa, kam kò c'ẽem qãam cg'aré mari-coan kò cgóbè cgae mea ba hòò. A ntcàù me, a tshoa-tshoa a chúú-chuu me, a máa: ‘Cgóbè cgae tea tsias gùu sa suruta kabi,’ témé.

29 Me gam ka c'ẽe ba qom a dtcàrà me a máa: ‘Qáo-tcaoa máa te, surutar gha kabi tsi ke,’ témé.

30 Gabagam ko xguì, a ba a qõò a sí kúru me khòe ba qáé-nquus koe tcãàe, a nxãakg'aiga sí suruta kabi me.

31 “Eẽ xu ko c'ẽe xu qãa xu ãe kúru-sea sa bóó ka xu kò kaisase tshúu-tcao, a xu a sí gaxu dim x'aiga ba bìrí wèe zi gùu zi ãe kúru-sea zi.

32 Me nxãaska x'aiga ba qãa ba tciia tcãa a máa: ‘Tsáa qãa tsi cg'ãe cau tsi, wèe chibia tsi ãe gar kò qgóóa máa tsia, dtcàrà tea tsi kò hãa domka.

33 Qaase tama i gáe kò hãa, thòò-xama-máákuan tsi ga tsáa ka c'ẽem koe úu sa, ncẽer kò ma thòò-xama máa tsia khamaga ma?’ témé.

34 Me xgòam hãa khama gam ka q'òòse ba sí qáé-nquus koe tcãa me, me kaisase thòò-thòòe, a sí nxãakg'aiga suruta kabi wèéan ãem kò cgóbèa a.

35 “Ncẽea tirim Xòom nqarikg'ai dim gha thěe gatu koe kúru-sea si i, ncèe gatu ka c'ẽem wèem kò gam ka qõese ba wèe tcáóa ba cgoa qgóóa máa tama ne,” tam Jeso ba mée.

19

*Aagukus khòe khara di sa
(Mk 10:1-12)*

1 Eẽm ko Jeso ba ncẽe zi gùu zi kg'uia xg'ara kam kò Galilea koe guu a Jutea koe qõò Jorotane di c'ẽe xòèan za.

2 Zi kò kaia zi xg'ae zi xùri Me, Me gaa koe ga kúru-sea ne ne qãe.

³ Xu c'ěe xu Farasai xu hàà cgae Me, q'áé Me xu gha qgáian xu kòo qaa khama a máá: “A x'áèan koe ia kgoaraèa, khòèm gha gam dis khòè sa aagu sa c'ěes gúùs domka?” témé.

⁴ Me xoa a máá: “Nxárá ta ga xao g'áé hãa, tshoa-tshoas koem Kúrú-kg'ao ba khòè ba hěé naka khòè sa hěéthěé kúrúa hãa sa?” témé.

⁵ A ba a máá: “Gaa domkagam gha khòè ba gam ka xòò ba hěé naka xòò sa hěéthěé khara guu a ba a gha gam dis khòès koe tc'amàse, khara gha cúim cgàa ba ii.

⁶ Gaa domka khara cuiskaga cam tite, igabaga khara gha cúim cgàa ba ii. Gaa domka méés táá Nqarim ka xg'ae-xg'aèèa sa khòèm ka q'aa-q'aaè guu.

⁷ Xu tēè Me a máá: “Kháé dùús domka ba kò ko Moshe nxãaska x'áèan tcg'òóa máá, khòèm ga gam dis khòè sa q'ara khara hãa dis tcg'aya sa máà, a aagu si di i?” témé.

⁸ Me xoa xu a máá: “Gaxao di qari tcúúan domkam kò Moshe ba kgoara máá xao o, gaxao di zi khòè zi xao gha aagu sa. Igabaga i kò tshoa-tshoas koe gatà ii tama.

⁹ Igabar ko bìrí xao o a ko máá: Dím wèém ěe ko gam dis khòè sa aagu, cg'ará di gúù ka tamase, a ko c'ěes khòè sa sèè ba ko cg'arán kúrú,” ta méé.

¹⁰ Xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí Me a máá: “A ncèè séèkus kò ncèeta ii ne i q'ãè e khòè khara gha táá séèku sa,” témé.

¹¹ Me xoa xu a máá: “Wèè khòèan ga cuiskaga ncèe kg'uian kómá q'ãa tite, igaba ěe máàè ea ne cúí ne ne e.

¹² Khòè xua hàna khama, cóán ábà tite xu: c'ěe xua gatà ma ábàèa, xu c'ěe xu khòèan ka gatà ma kúrúèa, xu c'ěe xu gaxu ka kúrúse ana, nqarikg'ai di x'aian domka. Eè ga kómá q'ãa ba méém kómá q'ãa,” témé.

Jeso ba ko cóán ts'ee-ts'ee'g'ai

(Mk 10:13-16; Lk 18:15-17)

¹³ Nxãaska ne kò cóán Gam koe óá, tshàua bam gha tòò cgae, a còrèa máá a ka. Xu kò xgaa-xgaase-kg'ao xu khòè ne dq'è.

¹⁴ Igabam kò Jeso ba máá: “Cóán guu naka i Tíí koe hàà. Táá xg'áè-kg'am m guu! Nqarikg'ai di x'aia nea gatà ii ne di i ke,” témé.

¹⁵ A ba a tshàua ba gane koe tòó, a gaa koe guus ka tcg'oa a q'òò.

Q'ári-kg'aom qguùà ba

(Mk 10:17-31; Lk 18:18-30)

¹⁶ Kam kò gaa x'aè kaga c'ěem khòè ba Jesom koe hàà a ba a tēè Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, dùútsa gúùs q'ãè sa ra gha kúrú a nxãasega chòò tamasa kg'òè sa hòò?” témé.

17 Me bìrí me a máá: “Dùúska tsi ko qãèan ka tẽè Tea máá? Cúim khòèm cúim ga ba qãè Me e. Igaba tsi kò kg'òèan koe tcãa kg'oana ne méé tsi x'áè-kg'áman qg'óóa qari,” témé.

18 Me tẽè Me a máá: “Ndaka nea?” témé. Me Jeso ba xõa a máá: “Táá méé tsi cg'õo guu, táá méé tsi cg'árà kúrú guu, táá méé tsi ts'ãà guu, táá méé tsi tshúù-ntcõan nxàe guu.

19 Saò ba hẽé naka saò sa hẽéthẽé méé tsi tcom. Tsáá ka c'ẽe ba ncàm, ẽe tsi ma ncàmsea khamaga ma,” témé.

20 Me gam qárí-kg'ao ba máá: “Wèè x'áè-kg'áman ncẽe gar qg'óóa qaria, dùú sa ra qanega tcàoa hãa?” témé.

21 Me Jeso ba xõa me a máá: “Ncèè wèè za ga tsi kò tchàno kg'oana ne qõò naka tsia síí wèé zi gúù zi ẽe tsi úúa hãa zi x'ámágu naka tsia ẽe dxàua ne khóè ne máà, nxãaska tsi gha nqarikg'ai koe qguàn úúa. Naka nxãaska hàà xùri Te,” tam méé.

22 Eẽm ko gaam qárí-kg'ao ba ncẽe sa kóm kam kò tshúù-tcaoase qõò, kái zi gúù zim kò úúa hãa khama.

23 Me Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá: “Tseegua ner ko bìrí xao o: Qguàm khòèm gha nqarikg'ai di x'aian koe tcãa sa kaisase qari si i.

24 A ra a ko gaia máá: Kamelean gha dqààm di kòm-coan koe nqurì sa thamka si i, qguàm khòèm gha Nqarim di x'aian koe tcãas ka,” témé.

25 Eẽ xu ko xgaa-xgaase-kg'ao xu ncẽe sa kóm ka xu kò kaisase are a xu a tẽè a máá: “Kháé ba gha nxãaska díí ba kgoaraè?” témé.

26 Me Jeso ba bóò xu a máá: “Khóèa ne ko tààè, igabam Nqari ba tààè tama, wèé gúua ne Nqarim koe subu u khama,” témé.

27 Me Petere nxãaska xõa Me a máá: “Bóò! Sixaea wèé gúuan ga guua, a ko xùri Tsi. Dùú sa gha kabisea máá xae e?” témé.

28 Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Tseegukar ko bìrí xao o: kabam nqõóm koe, ncẽe Khóèm dim Cóám ko x'aian dis ntcõó-q'oos x'áàn dis koe hàà ntcõó, ne xao gha gaxao ẽe ko xùri Tea hãa xao thẽé x'aian di zi ntcõó-q'oo zi 12 zi koe síí ntcõó, a xao a gha 12 zi qhàò zi Iseraele di zi bóò a xgàra.

29 Igaba díim wèém ẽe Tiri cg'òèan domka x'áéa ba guua ba, kana qõese ga xu, kana qõese ga zi, kana xõòm ga ba, kana xõòs ga sa, kana cóán ga, kana xháràn ga, nxãa ba gha 100 q'oro ncẽe zi gúù zi máàè, a ba a gha chòò tamas kg'òè sa q'òò.

30 Igabaga ne gha kái ne ẽe tc'ãà di ne kháóka di ne ii, ne gha ẽe kháóka di ne tc'ãà di ne ii,” tam méé.

20

Kg'om xhàrà di tséé-kg'aoan di surutaa ne

¹ Nqarikg'ai di x'aia nea xhàrà ba q'òòam khòèm khama ii khama, ncêe ko ntcúúkg'ai cgoa tcg'oa a qòò, a sí khòè xu gam dim kg'om xhàrà koe gha tséé xu qaa ba.

² A ba a dtcòmku cgoa xu, cáman di maria nem gha ko suruta xu sa, a ba a gam dim kg'om xhàrà koe tsééa tcãa xu.

³ A ba a 9 di x'aè ka tcg'oa, a qòò a sí c'èe xu bóò xu x'amágu dis qgáis koe téé-têe, cúí gùù ga kúrú tamase.

⁴ Me bìrí xu a máá: “Gaxao igaba méé xao thêé tirim kg'om xhàrà koe sí tséé. Eê tchàno ii sar gha suruta xao o ke,” témé.

⁵ Xu qòò. Me gaicara koaba ka hêé naka dqòa tcgài ka hêéthêé tcg'oa a qòò, a sí gatà iis gúús ga sa kúrú.

⁶ Me dqòa ka tcg'oa a qòò, a gaicara c'èe xu bóò xu tõe. Me tõe xu a máá: “Dùús domka xaoa koabam wèé ba gùù kúrú tamase ncêe koe téé-têe?” témé.

⁷ Xu xqà me a máá: “Cúí khòè ga tsééan máà xae e tama domka a,” témé. Me máá: “Gaxao igaba méé xao tirim kg'om xhàrà koe sí tséé,” témé.

⁸ Cáms ko tcãa kam kò kg'om xhàrà ka q'òòse ba tc'ãa-cookg'aim gaxu di ba bìrí a máá: “Tséé-kg'ao xu tcii naka suruta xu. Kháóka hààraa xu cgoa tshoa-tshoa naka tc'ãa di xu koe sí chòò,” témé.

⁹ Xu tséé-kg'ao xu ãe kò dqòa ka tsééan tshoa-tshoa xu hàà a xu a wèéa xu cáim dim mari ba gàbakaguè.

¹⁰ Igaba ãe kò tsééan tc'ãa a tshoa-tshoa xu ko hàà surutaè ka xu kò tc'èea máá, kaisa maria ne xu gha surutaè, ta tc'èea. Igaba xu kò gaxu igaba wèéa xu ga cáim dim mari ba gàbakaguè.

¹¹ Eê xu ko gàbakaguè e ka xu kò tshoa-tshoa a xhàrà ka q'òòsem cgoa mèéku,

¹² a máá: “Khòè xu ncêe kò kháóka tshoa-tshoa xua cúim aoara ba tsééa, igaba tsi kúrú xua xu sixae khama noo, ncêe tsééan di qóman hêé naka cáms ka dàoku sa hêéthêé xàma hãa xae,” ta xu méé.

¹³ Me xhàrà ka q'òòse ba gaxu ka c'èe ba xqà a máá: “Khòè tseè, kàa tsi tama ra hãa, ka tsam gáé ncãa dtcòmku tama cáman dim marim ka?”

¹⁴ Sèè tsari maria ne naka qòò. Kháóka tsééan tshoa-tshoa hãam tséé-kg'ao bar tsáá khama ma suruta kg'oana ke.

¹⁵ Kgoarasea tama ra gáé hãa, tc'èer kos gùù sar gha tiri marian cgoa kúrú sa? Kana ba ko tsarim tcgái ba tiri qãè tcáóan domka nxãè te?” ta méé.

¹⁶ Ncêem dàòm ka ne gha tc'ãa di ne kháóka di ne ii, ne gha kháóka di ne tc'ãa di ne ii.

*Jeso ba ko gaia Gam di x'ooan ka kg'ui
(Mk 10:32-34; Lk 18:31-34)*

17 Eẽm kò Jeso ba Jerusalema koe qõò kam kò Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu 12 xu cúia sèèa tcg'òò, a dàò q'oo koe bìrì xu a máá:

18 “Bóò, Jerusalema koe xae ko qõò, Me gha Khóèm dim Cóa ba kaia xu peresiti xu hěe naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hěéthěe tshàu q'oo koe tcãàè. Xu gha x'óós koe chibi-chibi Me.

19 A xu a gha tãá zi qhàò zi di xu khòè xu tshàu q'oo koe tcãà Me, nxãasega xu gha nçoi Me, a qoa Me, a xgàu Me ka. Igabam gha ngoana dim cáim ka x'ooan koe ghuìè.

*Xõòs dis dtcàrà sa
(Mk 10:35-45)*

20 Si kò nxãaska Sebetem di tsara cóa tsara ka xõò sa gas di tsara cóa tsara cgoa Gam koe hàà, a sa a qom, a c'ees guù sa dtcàrà Me.

21 Me Jeso ba gas ka máá: “Dùú sa si ko dtcàrà?” témé. Si xoa Me a máá: “Nxàe, tiri tsara cóa tsara gha Tsari x'aian koe Tsáá qàe koe ntcõó sa, me c'èe ba kg'áò xòèa Tsi koe ntcõó, me c'èe ba dxàe xòèa Tsi koe ntcõó,” tas méé.

22 Me Jeso ba xoa a máá: “Dùú sa tu ko dtcàrà sa tu q'ãa tama. A Tiris kubis kg'áàr kos koe tsao ga kg'áà?” ta méé. Tsara máá: “Kg'áà tsam ga,” témé.

23 Me bìrì tsara a máá: “Kubis Tiris koe tsao gha kg'áà. Igaba ncẽe kg'áò xòèa Te koe hěe naka dxàe xòèa Te koe hěéthěe ntcõóan ka, nxãa nea Tíi ka kúrúè tama, igaba i gane èe Abom ka kg'ónò máàè ea ne di i,” ta méé.

24 Eẽ xu ko 10 xu ncẽe sa kóm ka xu kò èe tsara khòè qõeku tsara kaisase xgòà cgae.

25 Igabam Jeso ba Gam koe tciia óa xu a máá: “Q'ana xao hãa, tãá zi qhàò zi di xu x'aiga xu ko gane koe gaxu di qarian x'ái sa, xu ko gane di xu kaia xu gane koe gaxu di qarian tséékagu.

26 Táá méé i gaxao koe gatà ii guu. Igaba diim wèém èe gha ko gaxao koe kai kg'oana ba, méém gaxao dim tséé-kg'ao ba ii.

27 Naka méém wèém èe gaxao xg'aeku koe tc'ãà kg'oana ba gaxao dim qãa ba ii,

28 ncẽem ma Khóèm dim Cóa ba ma hàà khòè ne ka tsééa máàè tama khama. Igabam hààraa, hààm gha khòè ne tsééa máá ka, a gha hàà kg'òèa ba máà, kái ne khòè nem gha suruta máá, ne kgoaraè ka.

*Jeso ba ko kàà tcgái tsara khòè tsara bóòkagu
(Mk 10:46-52; Lk 18:35-43)*

29 Eẽ xu ko Jeso ba hěe naka Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu hěéthěe Jeriko koe tcg'oa kas kò kaias xg'ae sa xùri Me.

30 Ka tsara kò gaa x'aè kaga cáim khòè tsara kàà tcgái tsara dàòm dxùukg'ai koe ntcõe. Eẽ tsara ko kóm Jesom ko nqáè sa

ka tsara kò q'au a máá: “X'aiga Tsi Nqari Tseè, Dafitem ka tsgõose-coa Tseè, thòò-xama máá tsam m!” témé.

³¹ Igabas kò xg'ae sa dqàè tsara a, a máá, nqoo méé tsara, témé, tsara kaisase q'au a máá: “X'aiga Tsi Nqari Tseè, Dafitem ka cóáse Tseè, thòò-xama máá tsam m!” témé.

³² Me kò Jeso ba téé a tcii tsara a, a ba a máá: “Dùú sar gha kúrúá máá tsao o sa tsao ko tc'èe?” ta ma tèè.

³³ Tsara birí Me a máá: “X'aigaè, tcgáia tsam méé i xgob-ekg'amse sa *tsam ko tc'èe*,” témé.

³⁴ Me Jeso ba thòò-xama máá tsara am ko khama tcgáia tsara qgóó, tsara kúúga bóò, a xùri Me.

Jeso ba Jerusalema koe (21:1–25:46)

21

Jeso ba ko ciian cgoa Jerusalema koe qãèse hààkaguè
(Mk 11:1-11; Lk 19:28-40; Jn 12:12-19)

¹ Eè ne ko Jerusalema koe cúù, a ko Betefage koe hàà, Olife òm xàbim koe, kam kò Jeso ba cam xgaa-xgaase-kg'ao tsara tsééa tcg'òò,

² a birí tsara a, a máá: “Qòò tsao gatsao cgoa q'óá-kg'amkuam x'áém koe, gaa koe tsao gha donghi sa hòò, si qáésea tēe, donghi-coam cgoa. Kgoara naka Tíí koe óá si.

³ A ncèè c'èem khòem kò c'èe gúù birí tsao o, ne méé tsao birí me naka máá: ‘X'aiga ba ko qaa khara a,’ témé, nxãaskam gha kúúga guu khara a,” témé.

⁴ Ncèes gúù sa kò kúrúse, porofitim ka kò kg'uièa hãas kg'uis gha nxãasega tseegukaguè ka, ncèe kò máá:

⁵ “Cóás Sione di sa birí naka máá:

‘Bòò, sarim X'aiga ba ko cg'aré-cg'aresease hàà cgae si, a ba a donghi sa qábìa hãa, donghi-coam cgoa hàna sa, donghis òm cóá ba,’ ” ta méèè sa.

⁶ Tsara xgaa-xgaase-kg'ao tsara qòò, a síí Jesom ko ma x'áè tsara a khama ma kúrú,

⁷ a síí donghi sa óá, donghi-coam cgoa, a tsara a gatsara di qgáian gam koe tcee, Me gaa koe ntcõò.

⁸ Si káís xg'ae sa dàòm q'oo koe gane di qgáian khàrà, ne c'èe ne hian di nxãan xg'ao a ne a dàòm q'oo koe khàrà.

⁹ Si kò xg'aes èe kò cookg'aia ba koe hēè naka kháóa ba koe hēéthéè hãa sa q'au a máá:

“Hosana, Dafitem ka tsgõose-coa ba!

Ts'ee-ts'eekg'aièa baa,

Gaam èe ko X'aigam *Nqarim* di cg'õèan cgoa hàà ba!

Hosana, èe kaisase tc'amaka hàna ba!”

témé.

¹⁰ Eẽm ko Jeso ba Jerusalema koe tcãa kam kò wèem x'áé-dxoo ba nqàrè ka téé a máá: “Ncẽe ba òò baa?” témé.

¹¹ Zi xg'ae zi xõa a máá: “Ncẽe ba Jeso Me e, porofitim Galilea dim xg'aekum Nasareta dim koe guua hãa ba,” témé.

Jeso ba ko tempelem koe tcãa

(Mk 11:15-19; Lk 19:45-48; Jn 2:13-22)

¹² Me Jeso ba tempelem koe tcãa, a ba a wèe ne ãe kòo tempelem q'oo koe x'ámá, a ko x'ámágu ne xhàigu, a ba a kò khòe ne ncẽe táá nqõó di marian ko sèe a gaan téé-q'oo koe tempelem di marian khòe ne máa ne di tafolean xùbu, naka gane ãe ko tcíbían x'ámágu ne di ntcõó-q'ooan hẽéthẽe e,

¹³ a ba a birí ne a máá: “Góásea i hãa a ko máá: ‘Tirim nquu ba méem còrèan dim nquu ba ta ma tciie,’ igaba tu gatu ts'ãa-kg'ao ne dim nquu ba kúrú mea,” témé.

¹⁴ Ne káa tcgái ne hẽe naka nqõara ne hẽéthẽe tempelem koe hàà cgae Me, Me kúrú ne ne qãe.

¹⁵ Igaba ãe xu ko kaia xu peresiti xu hẽe naka x'áe xgaa-xgaa-kg'ao xu hẽéthẽe ko are-aresa zi gùu zi kúrú ko zi bóò, i ko cóán tempelem koe q'au a ko máá: “Hosana, Dafitem ka tsgõose-coam koe,” témé ka xu kò xgòà,

¹⁶ a xu a Gam ka máá: “A kóm Tsi ko ncẽe cóán ko mées gùu sa?” témé. Me Jeso ba xõa a máá: “Èè, qanega xao gáé nxará naka kóm ta ga hãa Nqarim di zi Tcgãya zi koe góásea sa, ncẽe ko máá:

‘Cóán hẽe naka comko cóá-coan hẽéthẽe di kg'áman koer dqõman kg'ónò máásea hãa,’ ta méé sa?” témé.

¹⁷ A ba a guu xu a x'áé-dxoom ka tchàa koe tcg'oa a Betania koe síí, a gaa koe síí x'óm.

Jeso ba ko faia dis hii sa cgúí

(Mk 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Kaisa ntcùúkg'ai cgoa, ãem ko x'áé-dxoom koe kabise kam kò xàbãa hãa.

¹⁹ Faia dis hii sam ko dàòm qàe koe bóò kam kò síí cgae si, a síí cúí gùu ga táá hòò cgae si, igaba tõaran cúí ga a. Kam kò gaas ka máá: “Chõõ tamase méé i cúí tc'õo ga sáá koe gaia táá tcg'oa guu!” témé. Si kò faia dis hii sa gaa x'áe kaga nqai.

²⁰ Eẽ xu ko xgaa-xgaa-kg'ao xu bóò si ka xu kò are, a máá: “Nta sa ko ma faia dis hii sa kúúga nqai?” ta ma tèè.

²¹ Me Jeso ba xõa xu a máá: “Tseegukagar ko birí xao o: Dtcõman xao kò úúa hãa, a káise tc'ẽe-tc'ẽese tama, ne xao cuiskaga faia dis hii koe kúrúseas gùus cúí sa kúrú hãa tite, igaba ãe xao kò ncẽem xabi ba birí a máá: ‘Sèea ghuiè naka síí tshãam q'oo koe ncemea tcãaè’ témé, ne i gha gatà ii.

22 A ncêè dtcòmàn xao kò úúa hãa ne xao gha dùús wèès ãe xao ko còrèan cgoa dtcàrà sa hòò,” témé.

Jesom di qarian ka tẽe sa
(Mk 11:27-33; Lk 20:1-8)

23 Jesom ko tempelem koe tcãa ka xu kò kaia xu peresiti xu hẽe naka khòè ne di xu kaia xu hẽéthẽe hàà cgae Me, ãem hãa a ko xгаа-xгаа ka, a xu a máá: “Dùútsa qaris cgoa Tsi ko ncêe zi gúù zi kúrú, i gataga diín ncêe qarian máá Tsia hãa ncêe gúù zi kúrú di i?” témé.

24 Me Jeso ba xoa xu a máá: “Tíi igabar gha cúis gúù sa tẽe xao o thêe, a ncêè xoa ba xao kò máá Te, ner gha Tíi igaba bìrí xao o dùútsa qaris cgoar ko ncêe zi gúù zi kúrú sa.

25 Tcguù-tcguukuan Johanem dia kò ndaa guua, nqarikg'ai koea kana khòèan koea?” témé.

Xu xóe a tẽeku a máá: “Nqarikg'ai koe e, ta xae kò ko méé nem gha tẽe xae e a máá: ‘Dùús domka xaoa kò kháé nxãaska gam koe dtcòm tama?’ témé.

26 Igaba ncêè: ‘Khòèan koe e, ta xae kò ko méé ne xae ko khòèan bèe. Wèè ne khòè ne ko Johane ba porofitim iise bóò khama,” ta xu méé.

27 Xu Jeso ba xoa a máá: “C'úúa xae hãa,” témé.

Me bìrí xu a máá: “Nxãaskar Tíi igaba cuiskaga bìrí xaoa hãa tite dùútsa qaris cgoar ko ncêe zi gúù zi kúrú sa,” témé.

Cóá tsara dis sere-sere sa

28 “Nta xao ko ma tc'ee? C'ẽem khòè ba kò cím cóá tsara úúa. A ba kò tc'ãa dim cóám koe síi, a bìrí me a máá: ‘Tiri cóáè, qõò naka síi ncêe cím ka kg'om xháràm koe tséé,’ témé.

29 Me xoa me a máá: ‘Cuiskaga a,’ témé, igabam kò kháóka tc'ëea kabí, a ba a qõò.

30 “Me khòè ba cím dim cóám koe síi, a gataga gam ka méé, me xoa a máá: ‘Qõòr gha àboè,’ témé, igabam táá qõò.

31 Gatsara ka ndaka ba kòo xõòm ko tc'ëe sa kúrú?” tam Jeso ba ma tẽe. Xu máá: “Tc'ãa di me e,” témé.

Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Tseegukar ko bìrí xao o: Mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hẽe naka cg'árà-kg'ao zi hẽéthẽe gha Nqarim di x'aian koe gaxao ka tc'ãa a tcãa.

32 Johane ba kò gaxao koe tchànóm dàòm cgoa hàà, xao kò táá gam koe dtcòm, igaba i kò mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hẽe naka cg'árà-kg'ao zi hẽéthẽe gam koe dtcòm. Gataga xao kò ncêes gúù sa bóò, igaba xao kò táá kháóka tc'ëea kabí a gam koe dtcòm,” témé.

Chõò-kg'oman di xu xhárà-kg'ao xu dis sere-sere sa
(Mk 12:1-12; Lk 20:9-19)

33 A ba a máá: “C'ẽes sere-sere sa kóm. C'ẽem x'ãè-kg'ao ba kò hàna, ncêe kò kg'om xhárà ba xháràa ba, a ba a kò xhàro

ba gaam koe kúrúa nx̄ama-nx̄ama, a ba a gōéan ko kúrúèm q̄gài ba hēé naka q̄àòm nquu ba hēéthēé gaa koe tshào, a ba a xhàrà-kg'ao xu cgòbè me, a c'ēm nq̄òòm koe q̄ò.

34 “Eēm ko tc'ōoan ko kúrúsem x'aè ba cúu kam kò gam di q̄àn tsééa úú, xhàrà-kg'ao xu koe, sí xu gha gam di tc'ōoan séé ka.

35 Xu kò xhàrà-kg'ao xu gam di q̄àn séé, a c'ēe ba xg'ám, a c'ēe ba cg'ōo, a xu a c'ēe ba nx̄án cgoa xgàrùbe.

36 “Gaicaram kò c'ēe q̄àn tsééa úú, kg'aiakan nq̄áéa hãa a, xu sí gataga hēé e.

37 “Kháókam kò gam dim cóá ba tsééa úú cgae xu, a máá: ‘Tirim cóá ba xu gha tcom a q̄góóse,’ témé.

38 Igaba ēe xu ko xhàrà-kg'ao xu cóá ba bóò ka xu kò bìríku a máá: ‘Ncēe ba gúú zi ka q'ōòsem ga me e, ncēe gha ko hàà xhàrà ba q'ōò ba, ke hàà naka xae cg'ōo me naka gam di x'aian séé,’ témé.

39 Xu kò séé, a kg'om xhàrà ka tchàa koe xaoa tcg'òò me, a cg'ōo me.

40 “Kháé nx̄aska, ēem kòo kg'om xhàrà ka q'ōòse ba hàà, ne ba gha ēe xu xhàrà-kg'ao xu xhàrà di xu dùú sa kúrú?” tam ma Jeso ba tēè.

41 Xu bìrí Me a máá: “Eē xu cg'āè kúrú-kg'ao xum gha cg'āèm dàòm cgoa kaàkagu, a ba a gha c'ēe xu xhàrà-kg'ao xu kg'om xhàrà ba máà, xu q̄góóa máá me, ncēe gha gam di xòèan tc'ōoan di máà me xu, tc'áróan ko kúrúse x'aèan kòo hàà ne xu,” témé.

42 Me Jeso ba gaxu ka máá: “Qanega xao gáé *Nqarim di zi Tcgāya* zi koe nx̄ará tama, ncēe ko máá:

‘Nx̄ás ēe tshào-kg'ao xu ka bóòa xguìèa hãa sa,

kaisase cgáés nx̄á sa kúrúa hãa.

Ncēea X'aigam *Nqarim* ma kúrúa hãa a,

si ncēe sa tcgái-q'ooa ta koe t'òè si i,'

témé zi?

43 “Gaa domkar ko bìrí xao o, a ko máá: X'aian *Nqarim* dia gha gaxao koe séèa tcg'òòé, a ia a gha qhàòs ēe ko q̄è tc'áróan kúrú sa máàè.

44 [Gaam ēe ko ncēes nx̄ás koe cg'áé ba gha khoana tòòm-tomse, igaba ēes kòo c'ēe khóèan koe cg'áé nes gha tòòm-tom m, ” témé.]

45 Eē xu ko kaia xu peresiti xu hēé naka Farasai xu hēéthēé Gaam di zi sere-sere zi kóm ka xu kò q'ana hãa gaxu kam ko kg'ui sa.

46 Qáé Me kg'oana xu kò hãa, igaba xu kòo khóè ne dis xg'ae sa bèe, porofitim iise ne kòo séé Me khama.

22

*Séèkuan dis kōès dis sere-sere sa
(Lk 14:15-24)*

¹ Me Jeso ba gaicara gane cgoa sere-sere zi cgoa kg'ui, a máá:

² “Nqarikg'ai di x'aia nea x'aigam ncēe ko gam dim cóá ba séèkuan dis kōè sa kúrúa máám cgoa nxárá xg'aeèa hãa.

³ Me nxãaska gam di qãàn tsééa úú ãe ko séèkuan dis kōès koe tciiea hãa ne koe, síí ne gha bìrí ne ne hàà ka. Igaba ne kò hààn xguì.

⁴ “Me gaicara c'ẽe qãàn tsééa úú a máá: ‘Bìrí ãe kò tciiea hãa ne naka máá: ‘Bòò, kg'ónòar xg'ara hãa tc'òoan kōès di i, tiri xu ghòè xu hẽe naka tiri ghòè-coan tsáúa hãa hẽéthẽéa cg'òoèa hãa, i wèè gúùan kg'ónòa xg'araèa hãa, ke séèkuan dis kōès koe hàà,’ témé.

⁵ Igaba ne kò tc'irì-tc'irise, a ne a qõò, Me c'ẽe ba gam dim xhàràam koe qõò, me c'ẽe ba gam di tsééan koe qõò.

⁶ Ne c'ẽe ne wèéa ne ga gam di qãàn qgóó, a xgàra a, a ne a cg'õo o.

⁷ Me x'aiga ba xgòà, a ba a gam di ncõo-kg'aoan tsééa úú, a ãe ne cg'õo-kg'ao ne cg'õo, a gane di x'áé-dxooan dàò.

⁸ “A ba a nxãaska gam di qãàn bìrí a máá: ‘Séèkuan dis kōè sa kg'ónòa xg'araèa hãa, igaba ãer kò tciia hãa nea tciiku sa kg'ano tama.

⁹ Ke ncēeska x'áé-dxoom xg'aeku di dàòan ko nxãa koe qõò, naka séèkuan dis kōès koe tciia óá khòèan wèé ãe xao gha hòò o,’ témé.

¹⁰ I kò ãe qãàn x'áéan xg'aeku di dàòan koe qõò, a i a wèéan ãe xu kòò xg'ae cgoan xg'ae-xg'ae, tshúùan ga hẽe naka qãèan ga hẽéthẽe e, me séèkuan dis kōès dim nquu ba cg'àè-kg'aoan ka cg'oè.

¹¹ “Igabam ãem ko x'aiga ba tcãà, cg'àè-kg'aoa nem gha bóò ka, kam kò gaa koe séèkuan dis kōès di qgáian hãa tamam khòé ba bóò.

¹² A ba a bìrí me a máá: ‘Tíí tcáràè, nta tsi ma ncēe koe tcana, séèkuan dis kōès di qgáian úú tamase?’ témé. Me khòé ba kààn kg'ui.

¹³ Kam ko nxãaska x'aiga ba qãà xu bìrí a máá: ‘Qáé me tshàua ba koe hẽe naka nqàrèa ba koe hẽéthẽe e, naka tchàa koe xaoa tcg'òó me, dcúú-qoms q'oo koe, ncēe gaa koe i gha kg'aeen hẽe naka gãò xõóan hẽéthẽe hãa koe,’ témé.

¹⁴ Káí nea kò tciiea, igaba ne kò cg'orò ne nxárá tcg'òòèa hãa khama.”

*Kaesaram koe surutan dis tèè sa
(Mk 12:13-17; Lk 20:20-26)*

¹⁵ Xu nxãaska Farasai xu tcg'oa, a síí kàa zi xg'ae-xg'ae, nta xu gha ma kg'uian cgoa qgóó Me sa.

16 A xu a nxãaska gaxu di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu hěe naka Herotem di xu xuri-kg'ao xu hěethěe Gam koe tséa úú, xu sí máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, q'ana xae hãa tseegu di Tsi khóe Tsi i sa, a ko Nqarim dim dàò ba xгаа-xгаа sa, a c'ěe khóe cgoa ga tchòà úú tama, khóean di téé-q'ooan Tsi nqábé tama khama.

17 Ke ncěeska birí xae e, dùú sa tsi ko tc'ěe sa: A tchànoa, *Roma ne dim x'aigam* Kaesara ba méem surutaè sa kana méem táá surutaè saa?” ta xu méé.

18 Igabam kò Jeso ba gaxu dis kàas cg'ãè sa q'ana hãase máá: “Dùús domka xao ko kúrua bóò Te, gaxao qãè qgóóse ko igabaga cg'ãè cau xaoè?”

19 X'aigam ko suruta cgoaem mari ba x'ái Te,” témé. Xu gaam mari ba máà Me.

20 Me Jeso ba x'ái xu me a tēè xu a máá: “Diín dis tcúú sa ncēe sa, naka gatàa diín di cg'òèa ncēe e?” témé.

21 Xu xoa a máá: “Kaesaram di si i,” témé. Me nxãaska birí xu a máá: “Eè Kaesaram di ii sa nxãaska Kaesara ba máà, naka èe Nqarim di ii sa Nqari ba máà,” témé.

22 Eè xu ko ncēe sa kóm ka xu kò area, khama xu kò guu Me a qòò.

*X'ooan koe tēean dis tēè sa
(Mk 12:18-27; Lk 20:27-40)*

23 Gaam cárm ěem kaga xu kò Saduke xu hàà, ncēe x'ooan koe tēes hàna sa dtcòm tama xu, a xu a hàà tēè Me,

24 a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, Moshe ba kò máá: ‘Khóem kò x'óó, cóá úú tamase, ne méem qōese ba ěes khóès káà kg'ào-khoe sa sée naka káikhoe ba cóán ábà máá,’ témé.

25 Nxãaska xu kò 7 xu khóè qōeku xu hàna, gatá cgoa kò x'ãèa xu. Tc'ãà di ba kò séèa hãa, a ba a cóá úú tamase x'óó, a kò qōese ba khóè sa qàua máá.

26 Me kò cárm di ba gataga hěe, nqoana di ba hěethěe e, Me nxãakg'ai ga sí 7 di ba tcãà.

27 Si wèèa xu qãá q'oo koe khóès ga sa x'óó.

28 Ka sa gha nxãaska x'ooan koe i kò tēèem cárm ka ndakam di saa, ěe xu 7 xu ka? Wèèa xu kò úú sia hãa ka,” ta xu méé.

29 Me Jeso ba xoa xu a máá: “Tsãa xao hãa, *Nqarim di zi* Tcgãya zi ko méé sa hěe naka Nqarim di qarian hěethěe xao c'úua hãa khama.

30 Eè ne ko khóè ne x'ooan koe tēe ne i gha séèkuan káà ii khama, ne gataga séèkuan kgoara máàè tama, igaba ne gha nqarikg'ai di moengelean khama ii.

31 X'ooan koe ghùiès ka: A nxará ta ga xao gáè hãa, Nqarim gatu koe nxàea hãa sa? Ncēm kò máá:

32 ‘Tíí Ra Nqarim Abrahamam di Ra a, a Nqarim Isakam di Ra a, a Nqarim Jakobem di Ra a,’ témé ka. X'óóa ne dim Nqarim tama Me e, igabagam kg'òèa hãa ne di Me e,” tam méé.

33 Eẽ zi ko xg'ae zi kóm Me, ka zi kò Gam di xгаа-xgaan ka arekaguè.

Kaiam x'áè-kg'ám dis tēè sa
(Mk 12:28-34; Lk 10:25-28)

34 Eẽ xu ko Farasai xu kóm, Saduke xum kò tcēekg'am kg'ám sa, ka xu kò xg'ae.

35 Me gaxu ka c'ēe ba, ncēe x'áè q'āa-kg'ao kò ii ba, qáé Mem gha qgái nem ko qaa khama tēè Me a máá:

36 “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, x'áèan q'oo koe ba ndakam x'áè-kg'ám ba kaia?” témé.

37 Me bìrí me a máá:
“ ‘X'aigam tsarim Nqari ba méé tsi wèé tcáóa tsi cgoa hēé, naka wèé kg'òèa tsi cgoa hēé naka wèé tc'ēea tsi cgoa hēéthēé ncàm.’

38 “Ncēea tc'āà di a kaiam x'áè-kg'ám ga me e.

39 Me cáàm di ba ko gam cgoa qōòa mááku a ko máá:
‘Tsáá ka c'ēe ba ncàm, ēe tsi ma ncàmsea khamaga ma,’
témé.

40 “Ncēe tsara x'áè-kg'ám tsara koe i wèé x'áèan ga hēé naka porofiti xu ka góáèas ga sa hēéthēé qgóó xg'aeèa,” tam méé.

Krestem diín dim tsgōo-coam ii dis tēè sa
(Mk 12:35-37; Lk 20:41-44)

41 Eẽ xu ko Farasai xu xg'aea hāa kam kò Jeso ba tēè xu

42 a máá: “Krestem ka xao ko ntama ma tc'ēe? Diín dim tsgōo-coa baa?” témé. Xu bìrí Me a máá: “Dafitem ka tsgōose-coa Me e,” témé.

43 Me bìrí xu a máá: “Gatà i ko ii ne, ne ba kò kháé nxāaska Dafite ba dùús domka Tcom-tcomsam Tc'ēm ka kg'uikaguè a ‘X'aiga ba’ ta ma ma tcii Me, ncēm kòo máá:

44 ‘X'aigam Nqari ba kò Tirim X'aiga ba bìrí a máá:
‘Kg'àò xòèa Te dim x'òàm koe méé tsi ntcōó, nakar gha nxāakg'aiga síí tsari cg'ōo-kg'aoan nqàrè-kg'ama tsi ka nqāaka tòò,’
témé ka.

45 “A ncēè Dafitem kòo ‘X'aiga ba’ ta ma ma tcii Me ne ba gha nxāaska ntama ma gam dim tsgōo-coa ba ii?” témé.

46 I kò cúí khòè ga táá kgoana a Jeso ba xqà, i kò ēem cáàm koe guu a khòè ne bèe a táá gaicara c'ēe tēè ga tēè Me.

23

Jeso ba ko x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēé naka Farasai xu hēéthēé dqàè

(Mk 12:38-40; Lk 11:39-52; 20:45-47)

¹ Me nxãaska Jeso ba xg'ae zi hěé naka xгаа-xгааase-kg'ao xu hěéthěé bìrì a máá:

² “X'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hěé naka Farasai xu hěéthěéa Moshem dis téé-q'oos koe hãa.

³ Ke méé tu wèè zi gùú zi ěe xu ko bìrì tu u zi kúrú naka qgóóa qari zi. Igaba ěe xu ko kúrú zi táá kúrú guu, ěe xu ko xгаа-xгаа sa xu kúrú tama ke.

⁴ Kaia zi xgàm zi qóm zi xu ko qáé a khóèan nxara koe tòó, igaba xu gaxu tshàua xu ka ghùì a nxònokagu zia hãa tite.

⁵ Wèè zi gùú zi kúrú xu ko zi, xu ko khóèan gha bóò zi ka kúrú zi: gaxu di zi tcãà tcúú zi hěé naka horo q'óm zi hěéthěé, còrè di kg'uian góásea hãa zi xu ko tchàa-tchaa, a xu a gaxu di qgálan di x'òàn qáo-qao.

⁶ Tcomkuan di zi qgái zi xu ncàma hãa, naka dòan xõe koe hěéthěé e, a xu a gataga còrè-nquuan koe kaia zi ntcõó-q'oo zi ncàma hãa thěé,

⁷ naka x'amágu di zi qgái zi koe tsgámkaguku sa hěéthěé e, naka gataga khóè ne ka 'xгаа-xгаа-kg'aoè' ta ma tciikuan hěéthěé e.

⁸ “Igaba méé tu táá 'xгаа-xгаа-kg'aoè' ta ma tciie guu, cúim Khóè ba gatu dim Xгаа-xгаа-kg'ao Me e, tu wèéa tu ga qõekua hãa ke.

⁹ Naka tua nqõómkg'ai koe táá cúí khóè ga 'àbòè' ta ma tciie guu, cúim Khóè ba gatu dim Xõò Me e ke, ncěe nqarikg'ai koe hàna ba.

¹⁰ Táá méé tu gataga 'tc'ãà-cookg'aiè' ta ma tciie guu, cúim Khóè ba gatu dim Tc'ãà-cookg'ai Me e ke, Kreste ba.

¹¹ Gatu xg'aeku koe kaia hãa ba méém gatu dim qãà ba kúrú.

¹² Wèém ěe ko kaikaguse ba gha cg'áré-cg'areè, me gha wèém ěe ko cg'áré-cg'arese ba kaikaguè.

¹³ “Igaba haò, cg'ãè i gha ii gaxao ka, x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xao hěé naka Farasai xao hěéthěé e, gaxao ncěe qãè khóèan khama ko ma kúrúse xao! Nqarikg'ai di x'aian xao ko khóè ne cookg'ai koe tcèekg'am khama. A gaxao igaba táá tcãà, a xao a gataga ěe tcãà kg'oana ne guu naka ne tcãà tama khama.

¹⁴*

¹⁵ “Haò, cg'ãè i gha ii gaxao ka, x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xao hěé naka Farasai xao hěéthěé e, gaxao ncěe qãè khóèan khama ko ma kúrúse xao! Nqõó ba hěé naka tshàa ba hěéthěé xao ko qõòà nxama-nxama, khóèm c'ěes qhàòs di ba xao gha sèèa mááse me hàà gaxao dis xg'aes koe tcãà ka! A ncèè gatàm kò

* **23:14:** C'ěe zi tcgãya zi Gerika di zi ncěe xùri ko kg'uian úúa: 14Haò, cg'ãè i gha ii gaxao ka, x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xao hěé naka Farasai xao hěéthěé ka,

ko hěé, ne xao ko kúrú mem kg'ano, chõò tamas c'ees dxāwam dis koe síia ne, cam q'oro nqáé xaoa hãase.

¹⁶ “Haò, cg'ǎè i gha ii, gaxao tc'ǎà-cookg'ai xao káà tcgái xao ka, ncēe ko máá: ‘Khòem kò tempelem cgoa gaise ne i káà hùì i, igabam kò tempelem di gautan cgoa gaise ne méém gaas gaise sa tséékagu,’ ta ko méé xao.

¹⁷ Gaxao káà tc'ēe xaoè, a káà tcgái xaoè! Dùú sa cgáé saa? Gautaa, kana tempele baa, ncēe q'ooa ba koem úúa hãa gautan ko kúrú, i Nqarim cookg'ai koe q'ano iise bóòè ba?

¹⁸ Xao ko gataga máá: ‘Khòem kò altaram cgoa gaise ne, i káà hùì i, igabam kò ko Nqarim ko tcg'òóa máàès abas cgoa gaise ne, ncēe altaram koe hàna sa, ne méém gaas gaise sa tséékagu,’ témé.

¹⁹ Gaxao káà tcgái xaoè! Dùú sa cgáé saa? Nqarim ko tcg'òóa máàès aba saa, kana altara baa, ncēe aba sa ko kúrú si Nqarim cookg'ai koe q'ano iise bóòè ba?

²⁰ Gaa domkam, gaam ēe ko altaram cgoa gaise ba, gam cgoa hěé naka wèés gúús ēe gam tc'amkg'ai koe hãnas cgoa hěéthěé ko gaise.

²¹ Gatà iim dàòm kam kò ēe ko tempelem cgoa gaise ba gaam cgoa hěé, naka Gaam ēe q'ooa ba koe x'ǎèa hãam Nqarim cgoa hěéthěé gaise.

²² Me ko gaam ēe ko nqarikg'aian cgoa gaise ba Nqarim dis ntcõó-q'oos cgoa hěé, naka Gaam ēe gaas koe ntcõem cgoa hěéthěé gaise.

²³ “Haò, cg'ǎè i gha ii gaxao ka, x'ǎè xгаа-xгаа-kg'ao xaoè naka gaxao Farasai xao ka hěéthěé e, qǎè khòèan khama ko ma kúrúse xao! Nqari ba xao ko tc'òoan ko xg'ǎò-xg'ǎò zi gúú zi† koe cúís tshàu-q'oos dian tcg'òó a máá. Igaba xao kaisase cgáé zi gúú zi x'ǎèan di zi xguia hãa khama: ncēe qǎèse qgóókuan hěé, thòò-xama-mááku sa hěé naka tcom-tcomsa sa hěéthěé zi. Qaase i ko, ncēe zi gúú zi cgáé zi xao ga kò kúrúa hãa sa, igabaga c'ēe zi c'urù tamase.

²⁴ Gaxao tc'ǎà-cookg'ai xao káà tcgái xaoè. Dcène ba xao ko ēe xao ko kg'áà gúúan q'oo koe tcg'òó, igaba xao ko kamele sa tòm!

²⁵ “Haò, cg'ǎè i gha ii, gaxao x'ǎè xгаа-xгаа-kg'ao xao hěé naka Farasai xao hěéthěé ka, qǎè khòèan khama ko ma kúrúse xao! Kubi sa hěé naka gàba sa hěéthěé ka xao ko qǎáa sara xg'aà, igaba sara q'ooa sara koe chùikuan hěé naka cèèan hěéthěé ka cg'oèa hãa.

²⁶ Tsáá káà tcgái tsi Farasai tseè! Kg'áíka q'ano-q'ano kubis q'oo naka gàba sa hěéthěé e, naka i gha nxāasega qǎáa sara q'ano ii.

† **23:23:** tc'òoan ko xg'ǎò-xg'ǎò zi gúú zi - Gerika sa ko nqoana hii-coa zi ka kg'ui, Naros koe cg'òè úú tama zi.

27 “Haò, cg'ǎè i gha ii gaxao ka, x'ǎè xгаа-xгаа-kg'ao xaoè naka gaxao Farasai xao ka hěéthěé e, qǎè khóèan khama ko ma kúrúse xao! Xg'aàèa a q'úú zi tc'ám zi khama xao ii, ncěe tchàa za tsi kò ko bóò zi ne t'òè ii zi, igaba q'ooa zi koe x'óóa hǎa khóèan di c'óán hěé, naka wèé cg'uri qhàòan hěéthěé ka cg'òèa hǎa zi.

28 Gataga xao ii a khóè ne koe tchàa za tchàno khóèan di bóòse-q'ooan úúa, igaba xao q'ooa xao koe cg'ǎè cauan ka hěé naka cg'urian ka hěéthěé cg'òèa hǎa.

29 “Haò, cg'ǎè i gha ii gaxao ka, x'ǎè xгаа-xгаа-kg'ao xaoè naka gaxao Farasai xao ka hěéthěé e, naka qǎè qgóóse ko igaba cg'ǎè cau xao hěéthěé e! Porofiti xu di zi tc'ám zi koe xao ko dqom cgoaè xu gha zi gúù zi tshàoa tòó, a xao a ko ãe kò tchàno ii ne di tc'áman t'òè-t'òe.

30 A xao a ko máá: ‘Sixae ka tsgóosea xu di x'aèan ka xae kò xg'ao kg'òèa hǎa ne, xae ga xg'ao porofiti xu di c'áòan ntcǎágua hǎa tama,’ ta ko méé xao.

31 Ncěeta mééan ka xao ko nxàea tseegukagua mááse, ãe xg'ao porofitian cg'òo ne di xao tsgòo-coa xao o sa.

32 Ke méé xao ncěeska gaxao ka tsgóose ga xu di chìbian xg'ara-xg'ara.

33 “Gaxao cg'ao xaoè! A dcàuan di xao cóá xaoè! Nta xao gha ma chòò tamas c'ees dxǎwam dis koe xgàrakuan bèe?

34 Q'ǎa méé xao: porofiti xu hěé, naka tc'ěega xu khóè xu hěé naka x'ǎè xгаа-xгаа-kg'ao xu hěéthěér ko tsééa úú sa. Xao gha c'ěe-kg'áía xu cg'òo, a gha c'ěe xu xgàu, a gha c'ěe xu gaxao di còrè-nquuan koe xg'ám, a xao a gha wèé xu x'áé-dxoo xu koe xgàra.

35 Ncěes gúù sa gha kúrúse, nxǎasega xao gha xgàràè ka, káa chìbi ne khóè ne di c'áòan xao góman koe ntcǎàgua khama. Ncěes ntcǎàgu c'áòoku sa kò tchànóm khóèm Abelem koe guu a tshoa-tshoa, a sí Sakariam, Barakiam dim cóám koe tcǎà, ncěe xao xg'ao tempele ba hěé naka altara ba hěéthěé xg'aeku koe cg'òoa ba.

36 Tseegukar ko bìrí xao o a ko máá: Wééan ncěea gha ncěem x'aèm di ne khóè ne koe hàà kúrúse, témé.

*Jeso ba ko Jerusalema ba thòò-xama máá
(Lk 13:34-35)*

37 “Oo! Jerusalemaè, Jerusalemaè, tsáá ncěe ko porofitian cg'òo tsi, a ko ãe tsáá koe tsééèa hǎa xu nxǒán cgoa cg'òo tsi. Nta noose ra kò tc'ěea hǎa, tsari khóèa ner gha xg'ae-xg'ae sa, ghòròs ko ma cóáa sa tcgàmàa sa dòm q'oo koe ma xg'ae-xg'ae khama, igaba tu kò tc'ěe e tama.

38 Q'ǎa méé xao, gaxao dim tempele ba xao gha cg'ǎa-cg'anasea hǎase guua máàè sa.

³⁹ Bìrì xao or ko, cuiskaga xao gaicara bóò Te tite, a xao a gha nxãakg'aiga máá: 'Gaam ãe ko X'aigam *Nqarim* dim cg'òem cgoa hàà ba ts'ee-ts'eekg'aierà, témé," tam mée.

24

Nqõõ ba ko chõò di zi x'áí zi
(*Mk 13:1-2; Lk 21:5-6*)

¹ Jeso ba kò tempelem koe guu a tcg'oa a ba a qõò, xu Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hàà cgae Me, hàà xu gha gaa nquuan tempelem di x'áí Me ka.

² Me xoa xu a máá: "Wèéan ncêe ga xao ko bóò na? Tseegukar ko birí xao o: Cuiskagas ncêe koe cúís nxõás ga sa c'êes tc'amkg'ai koe guuèa hãa tite, wèea zi ga gha xòóa qarìè," témé.

Cg'ãè zi hêé naka xgàraku zi hêéthêé e
(*Mk 13:3-13; Lk 21:7-19*)

³ Eëm Jeso ba Olife dim xàbìm koe ntcõóa-ntcõe, ka xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu cúíaga hàà cgae Me, a máá: "Bìrì xae e, n-cáma i gha ncêe gúùan kúrúse sa, i gha gataga Tsari hàà-q'ooan hêé naka nqõóm di chõò-q'ooan hêéthêé dùús ka x'áíe sa?" témé.

⁴ Me Jeso ba xoa xu a máá: "Q'ãa xao naka i táá cúí khòè ga hoàkagu xao o guu.

⁵ Kái ne gha Tirim cg'òem cgoa hàà, a máá: 'Tíí ra Kreste ra a, témé, a ne a gha kái ne hoàkagu ke.

⁶ Tu gha ncõoan hêé naka ncõoan di zi nxàè zi ka hêéthêé kóm, igaba bóò naka tu táá q'aekaguè guu. Gatà ii zi gúù zi mée zi kúrúse ke, igaba i qanega chõò-q'ooan hàà ta ga hãa.

⁷ *Nqõóm di zi qhàò zi* gha c'èe zi qhàò zi cgoa x'ãàku, i gha x'aian x'aian cgoa x'ãàku, i xàbàn hãa, i nqõóan di cgùruan kái zi qgài zi koe hãa khama.

⁸ Wèè zi ncêe zia ábàn di thõòan di zi tshoa-tshoase-q'oo zi khamaga xám.

⁹ "Ne gha nxãaska xgàrakuan koe tcàà tu u, a cg'õo tu u. Tu gha Tiri cg'òèan domka *nqõóm di zi qhàò zi* wèè zi ka hòrèè.

¹⁰ Nxãaska ne gha kái ne gane di dtcòman aagu, a gha qáékuan koe tcãàku, a ne a gha gane ka c'èea ne hòrè.

¹¹ I gha tshúù-ntcõan di porofitian kái x'áíse, a kái ne khòè ne hoàkagu.

¹² Cg'ãèan di càùse-q'ooan domka i gha kái khòèan di ncàmkuuan qgài,

¹³ igaba gaam ãe ko qarika téé a chõò-q'oos koe síí ba gha kgoaraè.

14 I gha *Nqarim di x'aian di qãe tchõàn wèém nqõóm koe xgaa-xgaaè, x'áis iise nqõóm di zi qhào zi wèè zi koe, si gha nxãaska chõò-q'oo sa hàà.*

*Q'áò-q'aosas gúù sa
(Mk 13:14-23; Lk 21:20-24)*

15 “Eë tu ko q'áò-q'aosas gúù sa bóò, ncëe ko tcom-tcomsam qgài ba kúrú me xãòm khama ii sa, si gaa koe téé-tëe. Porofitim Danielelem kò tcom-tcomsam qgáim koe hãase gaas ka kg'ui sa (ëe ko nxará ba méém kóma q'ãa).

16 Ne méé ne nxãaska ëe Jutea koe hàna ne xàbian koe qgóea síí,

17 nakam ëe nquuan tçobe koe hàna ba táá xõa na síí ëe nquuan q'oo koe hãa sa séé guu,

18 nakam ëe xháràn koe hàna ba táá kabise naka síí gam di qgáian séé guu.

19 Haò, cg'ãè i gha ii, ëe zi cáim zi ka ëe ncãà zi koe cóán úúa zi khòè zi ka hëé naka ëe gha ko comkagu zi ka hëéthëé e!

20 Còrè naka i gha gatu di qgóéan táá sao di x'aè ka hãa guu kana Sabata òim cáim ka.

21 Nxãaska i gha kaia xgàrakuan hãa ke, ncëe nqõóm dis tshoa-tshoases koe guu a qanega hãa tama a, ncëes noose ga, a i a gaicara hãa tite e.

22 A ncëè ëe xu cáim xu kò xòm-xommè ta ga hãa ne, i cúí khòè ga kgoaraèa hãa tite, igaba xu gha ëe nxará tcg'òòèa hãa ne domka ëe xu cáim xu xòm-xommè.

23 “A ncëè ëem x'aèm kam kò c'ëem khòè ba bìrí tu u a ko máá: ‘Bòò, ncëe ga Me e Kreste ba,’ kana máá: ‘Eë gam síí hãa,’ témé ne, méé tu táá dtcòm m guu.

24 Tshúù-ntçõan di xu Kreste xu hëé naka tshúù-ntçõan di xu porofiti xu hëéthëéa gha x'áise, a kaia zi x'ái zi hëé naka arearesa zi gúù zi hëéthëé kúrú ke, ëe nxará tcg'òòèa ne xu gha hõakagu ka, kgoanase i kòò ne.

25 Bòò, x'aèan cookg'ai koer kò bìrí tu ua.

26 “A ncëè gatu ka ne kòò máá: ‘Bòò, tchàa-xgóóm koem hãa,’ témé ne méé tu táá tcg'oa naka qõò guu. *A ncëè gaicara ne kòò máá: ‘Bòò, nquum q'oo koem hàna,’ témé ne méé tu táá dtcòm guu.*

27 Cáims ko tcg'oa xòè koe i ko ma túú-tebean guu a cáims ko tcãà xòè koe ma síí bóòse khama i gha ma Khòèm òim Cóám di hàà-q'ooan ii.

28 Eë x'óóa hãam tc'áróm hãa qgài koe i gha kg'ãean xg'ae.

*Khòèm òim Cóám di hàà-q'ooa ne
(Mk 13:24-27; Lk 21:25-28)*

29 “Eë xu cáim xu di xgàrakuan qãá q'oo koes gha kúúga cáim sa ntcúú-ntcuuè,

Me nxoe ba x'áà tite,
i gha tçònòan nqarikg'ai koe guu a tcheè,
i gha nqarikg'ai di qarian ntcãa-ntcãaè.

³⁰ “Eëm x'aèm kas gha Khòèm dim Cóám dis x'ái sa nqarikg'ai koe x'áise, zi gha wéé zi qhàò zi nqđómkg'ai di zi kg'ae, a zi a gha Khòèm dim Cóá ba bóò, Me nqarikg'ai di túú-c'òòan koe guu a ko hàà, qarian hëé naka kaia x'aàn hëéthëé cgoa.

³¹ Me gha Gam di xu moengele xu kaia q'aum torompitam dim cgoa tsééa tcg'òò, xu gha Gam nxará tcg'òóa hãa ne wèé xòèan ãe tc'áán ko guu za xg'ae-xg'ae, nqarikg'ai dim chòò-q'oom c'ëem koe guu a sí c'ëem koe tééan koe.

³² “Ke tu ncëes gúùs faia dis hìis koe kúrúsea hãas koe xgaaxgaase: ãe i ko gas di nxãàn tshoa-tshoa a ko tsòm, i ko tçara sa tsòm, ne tu q'ana hãa qhóóa ne tcana hãa sa.

³³ Gataga ãe tu kòò ncëe zi gúù zi wéé zi bóò ne tu q'ana hãa cùu Me e sa, a nquu-kg'áman koe hãa.

³⁴ Tseegukar ko bìri tu u a ko máá: Ncëes qhàò sa kaà tite, i gha nxãakg'aiga sí ncëe gúúan wéé ga kúrúse.

³⁵ Nqarikg'aian hëé naka nqđókg'aian hëéthëéa gha chòò, igaba i Tiri kg'uian chòò tite.

*Cúí khòè ga c'úua hãa cáím ba kana x'aè ba
(Mk 13:32-37; Lk 17:26-30, 34-36)*

³⁶ “Igabaga i cúí khòè ga ãem cáím ba kana ãem x'aè ba q'ãa tama, moengele xu nqarikg'ai di xu ga igaba kana Cóám ga igaba, Xòòm cúím ka oose.

³⁷ Nowam di x'aèan ka i kò ii khama i gha Khòèm dim Cóám di hàà-q'ooan ii khama.

³⁸ Eë xu cáím xu ka kaia tshàam hàà tama cookg'ai koe ne kòò tc'òó a ko kg'áà, a ko séeku, a ko séekuan bìríku, me nxãakg'aiga sí Nowam ko arakam koe tcãàm cáím ba hàà,

³⁹ igaba ne kò *cúí gúù ga c'úua dùús ko hàà kúrúse sa*, me nxãakg'aiga kaia tshàa ba hàà, a hàà tchùua tcg'òò ne. Gatà i gha Khòèm dim Cóám di hàà-q'ooan ii.

⁴⁰ Cáím tsara khòè tsara gha xháràm koe hãa. C'ëe ba gha séèè, me gha c'ëe ba guuè.

⁴¹ Cáím sara khòè sara gha hãa a ko hãkg'um koe maberean táó. C'ëe sa gha séèè, si gha c'ëe sa guuè.

⁴² “Gaa domka méé tu kòreseha hãa, dùútsa cáím kam gha gatu dim X'aigam *Nqari* ba hàà sa tu c'úua hãa ke.

⁴³ Igaba méé tu ncëe sa q'ana hãa: Ncëe nquu ba kàoa hãam khòèm kò q'ana, dùútsa x'aè kam ko ts'ãà-kg'ao ba ntcùu ka hàà sa, nem ga kò ãem x'aèm ka kòrea hãa, a táá kúrú me gam dim nquu ba khòàè.

⁴⁴ Gaa domka méé tu gatu igaba wéé x'aè ka kg'ónòsea. Khòèm dim Cóá ba ko ãe tsi q'ãa tamam x'aèm ka hàà ke.

Tcom-tcomsa kana tcom-tcomsa tamam qãà ba
(Lk 12:41-48)

45 “Kháé dií ba nxãaska tcom-tcomsa a tc'ëgam qãà baa? Ncêe gam ka q'òðsem ko nquua ba di qarian máà ba, me qãè x'aè ka gaxu di tc'òoan máà xu ba?”

46 Ts'ee-ts'eekg'aièa baa ãem qãà ba, ncêe gam ka q'òðsem ko hàà nem ko hàà sao-xg'ae me ko gatà hêé ba.

47 Tseegukar ko birí tu u a ko máá; wèé zi gùú zi ãem úúa hãa zi di qaria nem gha gam koe tòó.

48 Igaba ãem qãàm cg'ãem kò ko tcáóa ba koe biríse a ko máá: ‘Tíí q'òð ba ão me e,’ témé,

49 a ba a tshoa-tshoa a qãà ne gam ka c'ëe ne xg'ám, a ko tc'òó a ko kg'áà-kg'aoan cgoa kg'áà,

50 nem gha ãem qãàm ka q'òðse ba tcom tamam hãam cárm ka hàà, c'úuam hãa x'aè ka,

51 a ba a gha hàà xgàra me, a qãè qgóóse ko igaba cg'ãè cau khóèan cgoa xg'ae-xg'ae me, ncêe gaa koe i gha kg'aeane hêé naka gãò xqóan hêéthêé hãa koe.”

25

10 zi dxàe-coa zi dis sere-sere sa

1 “Gaa x'aè ka i gha nqarikg'ai di x'aian 10 zi dxàe-coa zi cgoa nxará xg'aeè. Gazi di lampian zi kò sèé a zi a síí séèkom khóè ba qãà, xg'ae cgoa me zi gha ka.

2 Gazi ka 5 zia kò káà tc'ëe ii, zi 5 zi tc'ëega ii.

3 Káà tc'ëe zi kò lampia zi sèé, gabà zi ko táá nxúlan sèèa mááse.

4 Zi tc'ëega zi lampian sèé a zi a nxúlan gában koe sèèa mááse.

5 Me sèé-kg'ao ba táá qháése hàà, ka zi ko wèéa zi ga x'óm, x'óma zi ko cg'áé khama.

6 “Ntcúú nqáè kam kò q'au ba tcg'oa a máá: ‘Bòð, sèé-kg'aom ga me e síí ko hàà ba, ke tcg'oa naka hàà xg'ae cgoa me!’ témé.

7 Ka zi ko wèé zi dxàe-coa zi tãe a lampia zi kg'ónò.

8 Zi káà tc'ëe zi tc'ëega zi birí a máá: ‘Au se e nxúla ne gasao di nxúlan koe, gase di lampia nea ko ts'irí ke,’ témé.

9 Zi tc'ëega zi xqà a máá: ‘Cuiskaga i wèéa se ga tc'ãò tite. Ke qòð sao ãe ko x'ámágu u ne koe naka saoa síí x'ámá mááse e,’ témé.

10 Igaba ãe zi dàò q'oo koe hãa, síí zi gha gaa nxúlan x'ámá, kam kò sèé-kg'ao ba hàà. Zi dxàe-coa zi ãe ko kg'ónòse a zi kqèès séèkuan dis koe gam cgoa tcãà, me nquu-kg'ám ba tcëekg'ammè.

11 “Gam x'aè-coam qãá q'oo koe zi gha c'ëe zi dxàe-coa zi gataga hàà, a hàà máá: ‘X'aigaè, x'aigaè, xgobekg'ama máá se e,’ témé.

12 Igabam kò x̄o a máá: ‘Tseegua ner ko bìrì sao o: C’ùu saoa ra h̄ã,’ témé.

13 “Gaa domka méé tu kòresea, cáin ba h̄é naka x’aè ba h̄éth̄é tu c’ùu h̄ã ke,” tam Jeso ba méé.

*Nqoana q̄ã xu dis sere-sere sa
(Lk 19:11-27)*

14 “Gaicara i gha *nqarikg'ai di x'aian* c'ëem nqõóm koe xóé a ko qõòm khòèm khama ii, gam di xu q̄ã xu ko tcii a ba a gam di zi gùu zi gaxu tshàu q'oo koe tcãa ba.

15 A cúí ba 5 xu cãa xu marian di xu máà, a c'ëe ba cáin cãan máà, a c'ëe ba cúim cãa ba máà. Wèém khòè bam kò gam di qarian di tc'ãò-tc'ãoan cgoa máà. A ba a tshoa-tshoa a dàò ba koe qõò.

16 Me 5 xu cãa xu marian di xu máàèam khòè ba kúúga qõò a ba a síí tséékagu u, a gaicara c'ëe xu cãa xu 5 xu kúrú.

17 Me gataga èe kò cáin cãa tsara máàèa ba c'ëe tsara kúrú.

18 Igabam kò cúim cãam mari di ba máàèa ba qõò a síí gómankg'ai koe h̄é ba tshào, a gam ka q'õòsem dim cãa ba k̄é.

19 “Qáòm x'aèm q̄ã q'oo koem kò èe xu q̄ã xu ka q'õòse ba kabise a hàà cgae xu, a gaa marian xu ma tséékagua sa hàà nxàe cgoa xu.

20 Me khòèm èe kò 5 xu cãa xu máàèa ba cúu-cuuse a 5 xu cãa xu c'ëe xu úú, a ba a máá: ‘Tíí q'õòè, 5 xu cãa xu tsi kò máà tea h̄ã. Bòò, 5 xu cãa xu c'ëe xur kúrú,’ témé.

21 Me gam ka q'õòse ba bìrì me a máá: ‘Qãèse tsi kúrú, tsáá q̄ã a tcom-tcomsa tsi q̄ã tsi. Cg'áré gùúan koe tsi kò tcom-tcomsa ii, ra gha kái zi gùu zi di qarian máà tsi. Tcãa naka tsia tsáá q'õòr cgoa q̄ã-tcao,’ témé.

22 “Me gataga cáin cãa tsara ko máàèa ba cúu-cuuse a ba a máá: ‘Tíí q'õòè, cáin tsara cãa tsara tsi kò máà tea. Bòò, c'ëe tsara cãa tsarar kúrú,’ témé.

23 Me gam ka q'õòse ba bìrì me a máá: ‘Qãèse tsi kúrú, tsáá q̄ã a tcom-tcomsa tsi q̄ã tsi. Cg'áré gùúan koe tsi kò tcom-tcomsa ii, ra gha kái zi gùu zi di qarian máà tsi. Tcãa naka tsia tsáá q'õòr cgoa q̄ã-tcao,’ témé.

24 “Gatagam kò cúim cãa ba kò máàèa ba hàà a máá: ‘Tíí q'õòè, q'ana ra h̄ã tsi kàa tsi khòè tsi i, a tsi a ko xhárà tama tsi h̄ã koe ga tcuù, a ko qanega tsi cgùrian tsai-tsai tama koe ga sàa sa.

25 Ra kò nxãaska q'áò tsi, a ra a qõò a síí tsarim cãa ba góman q'oo koe k̄é. Bòò, nc̄e ga ia tsari gùua ne,’ témé.

26 “Me gam ka q'õòse ba x̄o me a máá: ‘Tsáá cg'ãè cau a kg'amka tsi q̄ã tsi! Q'ana tsia, xhárà tama ra h̄ã koe ga ra ko tcuù sa, a ra a ko qanega ra cgùrian tsai-tsai tama koe ga sàa sa.

27 Khama tsi ga kò marian ko tòòè koe marian tiri úúa, ne i ga kò ncēeska càusea, ra kabise a hàà sèè e, càusea i hãase.

28 “Ke xao gam koe cãa ba sèèa kabì, naka ãe 10 xu cãa xu úúa hãa ba máa me.

29 Wèém khòèm ãe c'ẽe gúuan úúa ba gha máàè, a ba a gha káian úú, igabaga ãe cúí gúu ga úú tama ba gha ãem úúa hãa gúu-coan ga sèè cgaèè khama.

30 Naka xaoa ãe káa tséém qãa ba tchàa za dcúú-qoms q'oo koe xaoa tcãà. Ncēe gaa za i gha kg'aean hēé naka gãò xõóan hēéthēé hãa koe,' témé.”

Ghùuan hēé naka pirian hēéthēé e

31 “Khòèm dim Cóám kò Gaam dim x'áam koe hãase hàà naka wèé xu moengele xu Gaam di xu cgoa hēéthēé e, nem gha Gaam di x'ààn dis ntcõó-q'ooos koe hàà ntcõó.

32 Zi gha nqõóm di zi qhàò zi wèé zi Gaam cookg'ai koe xg'ae-xg'aeè, Me gha hàà c'ẽe zi koe q'aa-q'aa zi, ãem ko ma kòre-kg'ao ba ma ghùuan pirian koe ma q'aa-q'aa khamaga ma.

33 Ghùua nem gha Gam dim x'òàm kg'áòm xòè za tòó, a ba a pirian dxàes x'òàs xòè za tòó.

34 “Me gha X'aiga ba nxãaska kg'áòm x'òàm xòè di ne bìrì a máá: ‘Hàà gatu ãe Abom ka ts'ee-ts'eekg'aièa tu, x'aian di ntcõó-q'ooan xàè, ncēe tu kò nqõóm tshoa-tshoasea koe guu a kg'ónòà máàèa a.

35 Xàbàr kò hãa, tu tc'õoan máà ter tc'õó, ra kò cáma hãa tu c'ẽe gúuan máà ter kg'áà, ra kò tãa za guuar khòè ra ii, tu x'áéa tu koe qãèse qgóó te,

36 qg'aè-cgaea kò hãa tu hãakagu te, ra kò tsàa tu q'õé te, ra kò qáé-nqus koe hàna tu hàà kabi te khama,' tam méé.

37 “Gaa x'aè ka ne gha ãe tchàno ne xoa Me a máá: ‘X'aigae, n-cáma ta kò bóò Tsi Tsi xàbàa hãa, ta tc'õókagu Tsi, Tsi cáma hãa ta c'ẽe gúu au Tsi, Tsi kg'áàa hãa?

38 Ta kò n-cáma bóò Tsi, Tsi tãa za guua Tsi khòè Tsi, ta x'áéa ta koe qãèse qgóó Tsi, ta n-cáma bóò Tsi, Tsi qg'aè-cgaea, ta hãakagu Tsi?

39 Ta kò n-cáma bóò Tsi, Tsi ko tsàa, kana qáé-nqus koe tcãàèa, ta síí kabi Tsi?’ témé.

40 Me gha X'aiga ba xoa ne a máá: ‘Tseegua ner ko bìrì tu u: Wèés gúus ãe tu Tíí ka c'ẽe ne ncēe ne cg'aré ne ka cúia ne koe ga kúrúsa, tu Tíí ga ra kúrúsa máánaa,' témé.

41 “Me gha nxãaska ãe dxàes x'òàs xòè di ne bìrì a máá: ‘Tcg'oa cgae Te tu, gatu ãe chõò tama c'eean koe cgúisea hãa tu, dxãwa ba hēé naka Gam di xu moengele xu hēéthēé kg'ónòà máàèa ba.

42 Xàbàr kò hãa, tu táa gúu máà ter tc'õó, ra ko cámaa, tu táa gúu máà ter kg'áà,

43 tãá za guuar khòè ra a kò ii, tu táá x'áéa tu koe qãèse qgóó Te, qg'aè-cgaeaar kò hãa, tu táá hãakagu Te, ra kòò tsàa, a qáé-nquus koe hàna, tu táá kabi Te khama,' témé.

44 "Nxãaska ne gha gane igaba gataga xõa a máá: 'X'aigaè, n-cáma ta bóò Tsi Tsi xàbàa, a cámaa, a táá za guua Tsi khòè Tsia, a qg'aè-cgaea, a kòò tsàa, a qáé-nquus koe hàna, ta táá hùi Tsia?' témé.

45 Me gha nxãaska xõa ne a máá: 'Tseegukar ko bìrí tu u: Wèés gúús ãe tu ncèe ne cg'aré ne ka cúia ne kúrúa máá tama sa, nxãa sa tu Tíí ga ra kúrúa máá tama thèé,' témé.

46 Ne gha nxãaska chõò tamas xgàrakus koe qõò, ne gha ãe tchàno ne chõò tamas kg'õès koe qõò," tam Jeso ba méé.

Jesom di xgàrasean hěé naka Gam dis x'oo sa hěé naka Gam di x'ooan koe tẽe sa hěéthěé e (26:1-28:20)

26

Kàas Jeso ba qae di sa

(Mk 14:1-2; Lk 22:1-2; Jn 11:45-53)

1 Eẽm ko Jeso ba gaa zi kg'ui zi kg'uia xg'ara kam kò Gaam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá:

2 "Q'ana xao hãa, Paseka dis kõè sa càmm cáman qãá q'oo koe hãa sa, Me gha Khòèm dim Cóá ba khòè ne tshàu q'oo koe tcãàè, nxãasegam gha xgàuè ka," témé.

3 Xu kò nxãaska kaia xu peresiti xu hěé, naka khòè ne di xu kaia xu hěéthěé kaiam peresitim Kaifase ta ko ma tciĩem dis qhàis koe xg'ae,

4 a xu a Jeso ba xu gha qgóó a cg'õo di kàan kúrú.

5 Igaba xu ko máá: "Kõès di x'aè ka tamase, nxãaskas gha kaias xg'ore sa khòè ne xg'aeku koe hãa khama," témé.

Jeso ba ko Betania koe nxúian cgoa tcgáùè

(Mk 14:3-9; Jn 12:1-8)

6 Eẽm ko Jeso ba Betania koe hãa, Simonem ncèe xg'ao lepero dis tcìi sa tsàara hãam dim nquum koe

7 kas kò khòè sa hàà cgae Me, kaisa marian ka x'ámáèa tshãán qgóó a, alabasetere di nxõán cgoa kúrúèam ts'oo-c'òà-coam koe hàna a, a sa a ntcóó a ba a kò tc'õó koe hàà ntcãá tcúú Me.

8 Eẽ xu ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ncèe sa bóò ka xu kò xgòá a máá: "Dùús ka sa ko ncèeta ma ma kõè cgoa a?"

9 Ncèe tshãá nea ga kò kái marian cgoa x'ámáguèa, i ga kò gaan di marian dxàua ne khòè ne máàèa hãa!" témé.

10 Igabam kò Jeso ba ncèe sa q'ana hãase bìrí xu a máá: "Dùús ka xao ko khòè sa xgáèa máá? T'õès tséé sas Tíí koe kúrúa hãa ka.

11 Dxàua ne khòè ne cgoa xao gha wèè x'aè ka hãa, igaba xao wèè x'aè ka Tíi cgoa hãa tite.

12 Ncêes ncãa ko ncêe tshãán cgoa ntcãá tc'áró Te kas ncãa ko kg'ónòda máá Te kg'ónòkuan Tiri i.

13 Tseegukar ko bìrí xao o a ko máá: Wèém nqõóm ãe i ko ncêe qãè tchòàn xгаа-xгааèm koe i gha ães kúrúa hãa gúàn nxàèè, tc'êe-tc'êeseès gha ka,” tam méé.

*Jutase ba ko dtcòm, Jeso bam gha x'ámágu sa
(Mk 14:10-11; Lk 22:3-6)*

14 Me kò nxãaska 12 xu ka c'êe ba ncêe Jutase Isekariote ta ko ma tciie ba, kaia xu peresiti xu koe síi,

15 a ba a máá: “Dùu sa xao máa te kg'oana, ncêè gaxao tshàu q'oo koer kò tcãà Me ne?” témé. Ka xu kò 30 marian seleferan di kg'ónò máá me.

16 Me gaam x'aèm kaga Jutase tshoa-tshoa a qaa, ntamam gha ma gaxu tshàu q'oo koe tcãà Me sa.

*Jeso ba ko Gam di xu xгаа-xгааese-kg'ao cgoa Paseka di
tc'õoan tc'õó
(Mk 14:12-21; Lk 22:7-13, 21-23; Jn 13:21-30)*

17 Tc'ãá dim cám péré gãé-gãe úu tamás pérés di kõèan dim ka xu kò xгаа-xгааese-kg'ao xu Jesom koe hàà a máá: “Nda koe xae gha kg'ónòda máá Tsi, naka Tsi síi gaa koe Paseka di tc'õoan tc'õó sa Tsi ko tc'êe?” témé.

18 Me xoa a máá: “Qõò naka x'áé-dxoom koe síi, c'êem khòèm koe naka bìrí me naka máá: 'Xгаа-xгаа-kg'ao ba ko máá: 'Tsarim nquum koer gha Tiri xu xгаа-xгааese-kg'ao xu cgoa Paseka di ghùu-coan kg'oo,' témé,' ” tam méé.

19 Xu xгаа-xгааese-kg'ao xu ãem ma Jeso ba bìrí xua hãa khama ma kúrú, a Paseka di tc'õoan kg'ónò.

20 Eè i ko dqòda kam kò Jeso ba Gam di xu xгаа-xгааese-kg'ao xu 12 xu cgoa qàò.

21 Eè xu hãa a ko tc'õó kam ko máá: “Tseegukar ko bìrí xao o, gaxao ka c'êe ba gha khòè ne tshàu q'oo koe tcãà Te,” témé.

22 Xu kò kaisase tshùu-tcao, a xu a wèèa xu tshoa-tshoa a cúí mana cúí tèè Me a máá: “A tíi tama raa, X'aigaè?” témé.

23 Me Jeso ba xoa a máá: “Eè Tíi cgoa tshàua ba gãbas q'oo koe tcana hãa ba gha khòè ne tshàu q'oo koe tcãà Te.

24 Eè i ma Khòèm dim Cóám ka ma goásea khamaga i gha ii. Igaba haò, cg'ãè i gha ii, ãe ko Khòèm dim Cóá ba khòè ne tshàu q'oo koe tcãám ka! Qãèa i ga kò máá mea hãa, táám ga kò ábàèa hãa sa,” témé.

25 Me Jutasem ãe ko hàà khòè ne tshàu q'oo koe tcãà Me ba máá: “A tíi tama raa, xгаа-xгаа-kg'ao Tseè?” témé. Me Jeso ba xoa me a máá: “Ncãa tsi nxàese,” témé.

Dqòà di tc'õoan X'aigam Nqarim di i
(Mk 14:22-26; Lk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)

²⁶ Eẽ xu hãa a ko tc'õó kam kò Jeso ba péré sa sèè, a ba a ts'ee-ts'eekg'ai si, a khõá q'aa si, a xгаа-xgaase-kg'ao xu máà si, a ba a máá: “Sèè naka xaoa tc'õó, ncēea cgàaa Te ga a ke,” témé.

²⁷ A ba a kubi sa sèè a ts'ee-ts'eekg'ai si a máà xu si a máá: “Wèéa xao ga méé xao gaas koe kg'áà.

²⁸ Ncēea c'áòa Te ga a ke qáé-xg'aes di i, ncēe gha ntcãáguè e, kái ne khóè ne gha chìbia ne qgóóa mááè ka.

²⁹ Bìrí xao or ko, ncēe kg'om dis hìis di gõéan ncēer ncēm cárn koe guu a kg'áà tite, me gha nxãakg'aiga síí cárn ãer gha gaxao cgoa Abom di x'aian koe kabase kg'áà a ba hàà,” témé.

³⁰ Eẽ xu ko cii ba nxáèa xg'ara ka xu kò tcg'oa a Olife dim xàbim koe qõò.

Jeso ba ko Peterem gha xqase Me sa nxàe
(Mk 14:27-31; Lk 22:31-34; Jn 13:36-38)

³¹ Me nxãaska Jeso ba bìrí xu a máá: “Ncēm ntcùúm ka xao gha gaxao wèéa xao khuùagu Te, góásea i hãa a ko máá:

'Kòre-kg'ao bar gha xg'ám,
si gha ghùuan dis xg'ae sa qgóóa q'aa,'
témèè khama.

³² Igaba ãer ko x'ooan koe ghùìèa xg'ara ner gha tc'ãà-cookg'ai xao o a Galilea koe qõò,” témé.

³³ Me Petere ba nxàe a máá: “Eẽta xu ga ko ma wèéa xu khuùagu Tsi igabar tíí cuiskaga khuùagu Tsi tite,” témé.

³⁴ Me Jeso ba xqà me a máá: “Tseegukar ko bìrí tsi: Ncēm ntcùúm ka, qanegam ghòrò ba kg'ae tamas cookg'ai koe tsi gha senè nqoana q'oro xqase Te,” témé.

³⁵ Me Petere ba xqà Me a máá: “Tsáá cgoar ga ko x'óó igabagar cuiskaga xqase Tsia hãa tite,” témé. Xu kò wèè xu xгаа-xgaase-kg'ao xu gatà méé.

Getesemane koe
(Mk 14:32-42; Lk 22:39-46)

³⁶ Kam kò nxãaska Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa Getesemane ta ko ma tciièm qgáim koe qõò, a ba a síí gaa koe bìrí xu a máá: “Ncēe koe xao ntcõó, ãe síí hãa koer ko síí còrè ke,” témé.

³⁷ A ba a Petere ba hēé naka Sebetem di tsara cóá tsara hēéthēé sèè, kam kò tshoa-tshoa a tshùù-tcao a kaisase thòò-xám.

³⁸ A ba a bìrí xu a máá: “Tcáóa Tea x'oos q'oo koe tshùù-tcaoan ka cg'oèa hãa. Ncēe koe xao qau, naka Tíí cgoa kókòda hãa,” témé.

³⁹ Cg'árèsem ko còoka qõò kam kò kg'áía ba cgoa gómankg'ai koe cg'áé a ba a còrè a máá: “Aboè, kgoanase i kòo ne, kúru

nakas ncêes kubis *xgàrakuan di sa Tíi* koe tcg'òòè. Igaba Tsari tc'ëan ka, Tíi ko tc'ëes ka tamase," témé.

40 Kam kò xгаа-xgaase-kg'ao xu koe k̄abise a hàà sao-xg'ae xu xu x'òma. Me Petere ba bìri a máá: "A tààè xao koáé, x'aè-coa ba Tíi cgoa hãa a kókòà hãan ka?"

41 Kókòà hãa naka còrè, naka xaoa nxãasega táá kúrúa bóòkuan koe tcãà guu. Tc'ëe ba kúrú kg'oana hãa, igabam tc'árò ba kg'amka me e ke," témé.

42 Càm di sam kò gaicara k̄abise a síi còrè, a máá: "Tiri Aboè! Ncèè kgoanase i kòo ne méés cgómna ncêes *kubi* sa Tíi koe séèa tcg'òòè, nakar táá nxãasega gaas q'oo koe kg'áà. Igaba ncèè kgoanase tama i kò hãa ne méés nxãaska Tsáá ko tc'ëe sa kúrúse," tam méé.

43 Eẽm ko gaia k̄abise a hàà kam kò sao-xg'ae xu xu x'òma hãa, nqãéa xu kò hãa khama.

44 Me gaicara guu xu a qòò a síi nqoana di sa còrè, a cúis gúùs ga sa gaicara méé.

45 A ba a nxãaska xгаа-xgaase-kg'ao xu koe k̄abise a máá: "A qanega xao x'òma, a ko sãa? Bóò, x'aè ba hààra, Me ko Khòèm òm Cóa ba hàà chibi-kg'ao ne tshàu q'oo koe tcãàè.

46 Tëe xao, naka xae qòò! Bóò, khòè ne tshàu-q'oo koe tcãà Team khòè ba cúuse hàna ke!" témé.

Jeso ba ko qgóòè

(Mk 14:43-50; Lk 22:47-53; Jn 18:3-12)

47 Eẽm qanega hãa a ko kg'ui kam kò Jutasem ncêe 12 xu ka c'ëe ba hàà, xu kò kái xu khòè xu dis xg'ae sa gam cgoa hàà, ntcàuan hëé naka dxòman hëéthëé kò qgóóa hãa xu, a kaia xu peresiti xu hëé naka khòè ne di xu kaia xu koe hëéthëé guua hãa.

48 Me kò nxãaska ëe kò khòè ne tshàu q'oo koe tcãà Me ba x'ái sa máà xua hãa a ko máá: "Eër gha ko x'obè ba Gaam ga Me e, ke xao qgóó Me," témé.

49 Me Jutase tchànose Jesom koe síi a máá: "Tsgámno, Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè!" témé. A x'obè Me.

50 Me Jeso ba gam ka máá: "Tiri Tsi ncàm-khoe tseè, dùù sa tsi hààra máána?" témé.

Xu kò nxãaska cúù-cuuse a Jeso ba qgóó a sèè Me.

51 Me kò kúúga Jesom cgoa kò hãa xu 12 xu ka c'ëe ba tchoanà tshàu, a gam òm ntcàu ba tsgúùa tcg'òò, a kiam peresitim òm qãàm òm tcee ba xg'aoa qhòm.

52 Me kò nxãaska Jeso ba gam ka máá: "K̄abi tsarim ntcàu ba téé-q'ooa ba koe, wèem ëe ko ntcàuan sèè ba gha ntcàuan cgoa kaàkaguè ke.

53 Kana tsi c'úua qari ner úua sa tirim Abo bar ga tcii cgoa a, Me ncēeskaga 12 sa nqáea zi xg'ae zi tcám-tcám zi moengele xu di zi tséea óá máá Te sa?

54 Ncēes guù sar kò ko kúrú ne zi gha *Nqarim di zi Tcgāya* zi ntama nxāea tseegukaguè, ncēe zi ko máá, ncēeta méé i ga kò ma kúrúse, témé ka?" tam méé.

55 Eēm x'aem kam kò Jeso ba khòe xu dis xg'ae sa bìrí a máá: "Ts'āà-kg'ao ba tsāá hààraa khama xao gáé ntcàuan hēé naka dxòman hēéthēé cgoa hààraa, hàà xao gha qgóó Te ka? Wèé cáím kar tempelem q'oo koe hāa a ko xгаа-xгаа, igaba xao gaa koe síí táá qgóó Te.

56 Igaba wèéan ncēea kúrúsea, nxāasega zi gha *Tcgāya* zi porofiti xu di zi tseegukaguè ka," ta méé. Ka xu kò nxāaska wèé xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tcg'oara guu Me a bèe a qgóé.

Jeso ba ko qhàis cookg'ai koe úúe

(Mk 14:53-65; Lk 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

57 Xu ēe kò Jeso ba qgóóa xu kaim peresitim Kaifasem koe úú Me, x'àè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēé naka kaia xu hēéthēé kò xg'aea koe.

58 Me Petere ba kháóka téé a xùri Me, a kaim peresitim dis qgáis koe síí. A ba a síí q'oo koe tcāa a kòre-kg'ao xu cgoa síí ntcōó, chōò-q'ooa nem gha bóò ka.

59 Xu kaia xu peresiti xu di xu hēé, naka wèes xg'aes x'àèan di xu kaia xu di sa hēéthēé tshúù-ntcōan dim dàò ba qaa Jeso ba xu gha chibi-chibi cgoa ba, cg'ōo Me xu gha ka.

60 Eēta i kò ma kái tshúù-ntcōan di chibi-chibi-kg'aosan hààraa xg'aea igaba xu kò táá cúím dàòm ga ba hòò.

Igaba tsara kò kháóka cáím tsara hàà,

61 a tsara a máá: "Ncēm khòe ba kò máá, qari nem úua *Nqarim* dis tempele sam ga kòbea q'aa, a nqoana cáíman q'oo koe gaicara tshào si di i, témé," ta tsara méé.

62 Me nxāaska kaim peresiti ba tēe a Jeso ba tēe a máá: "C'ēe guù ga Tsi gáé xqà tama? Ncēe ne khòe ne ko Tsáá ka nxàe sa gáé dùú saà?" témé.

63 Igabam kò Jeso ba kg'ama nqoo.

Me kaim peresiti ba bìrí Me a máá: "Kg'ōèam *Nqarim* cookg'ai koe méé Tsi tseeguan bìrí xae e, Kreste Tsi ii sa, *Nqarim* di Tsi Cóá Tsi?" témé.

64 Me Jeso ba xqà me a máá: "Eē tsi ko méé khamaga i ii. Igabar ko bìrí xao o, ncēe koe guus ka xao gha Khòem dim Cóá ba bóò, Me ēe qari iim dim kg'àòm x'òàm xòè za ntcōóa-ntcōe, a ba a gha nqarikg'ai dis túú-c'òòs cgoa hàà," témé.

65 Me nxāaska kaim peresiti ba gam dim qgái ba tòà q'aa a máá: "Ncāam nxàe e, còekua nem kg'uia! Dùú sa xae ko qanega

tseegukagu-kg'aoan qaara máá? Bóò, ncãa xao ncëeska Gam di cóèkuan kóma mááse.

⁶⁶ Ka xao ko ntama ma tc'ëe?" témé. Xu xõa a máá: "X'oo sam kg'anoa," témé.

⁶⁷ Xu nxãaska kg'ám tshàran cgoa tcg'ae kg'ái Me, a xu a tshàua xu cgoa xg'ám Me. Xu c'ëea xu x'ábú Me a máá:

⁶⁸ "Porofita naka bìrí xae e, Kreste Tsee! Dìina xg'ám Tsia sa?" témé.

Petere ba ko Jeso ba xõase

(Mk 14:66-72; Lk 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Me kò Petere ba tchàa koe ntcõóa-ntcõe, xhàros koe, si kò dxàe-coas qãà di sa hàà cgae me a máá: "Tsáá igaba tsi kò Jesom Galilea dim cgoa hãa," témé.

⁷⁰ Igabam kò wèea ne cookg'ai koe xõase a máá: "Eë si ko nxàes gúús sar c'úua," témé.

⁷¹ Si kò ãem ko heke-kg'áms koe tcg'oa a ko síi, ka c'ëes qãà sa gaa koe bóò me, a gaa koe hãa ne khòè ne bìrí a máá: "Ncëem khòè ba kò Jesom Nasareta dim cgoa hãa," témé.

⁷² Me kò gaicara gaisés cgoa xõase, a máá: "Eëm khòè bar c'úua!" témé.

⁷³ X'aè-coam qãá q'oo koe ne ko ãe kò téé-tëe ne Peterem koe hàà a gam ka máá: "Tseeguan kaga tsi Gam ka c'ëe tsi i, tsari kg'ui-q'ooa ne ko x'ái i khama," témé.

⁷⁴ Me kò nxãaska tshoa-tshoa a cgúise a gaise a máá: "Khòèm ãe bar c'úua hãa!" témé.

Me kò kúúga ghòrò ba kg'ae.

⁷⁵ Me Petere ba Jesom kò bìrí mea hãa kg'uian tc'ëe-tc'ëese ncëem kò máá: "Ghòròm qanega kg'ae tama cookg'ai koe tsi gha nõoana q'oro xõase Te," témé e. Me kò tchàa koe tcg'oa a síi thòokase kg'ae.

27

Jeso ba ko Pilatom koe úúe

(Mk 15:1; Lk 23:1-2; Jn 18:28-32)

¹ Eë i ko q'uu ka xu kò kaia xu peresiti xu di xu wèe xu hëé naka kaia xu khòè ne di xu hëéthëé xu nxàea xg'ae a dtcòmku Jeso ba xu gha cg'õo sa.

² Qáé Me xu kò a tc'ãa-cookg'aim Pilatom koe úú Me, a xu a tshàua ba q'oo koe tcãà Me.

Jutasem dis x'oo sa

(Tsee 1:18-19)

³ Eëm ko Jutasem ncëe kò Jeso ba x'ámágu ba ko bóò Jesom ko ma x'oo sa xgàra mááè sa kam kò tc'ëea kabi a ba a 30 marian seferean di i kaia xu peresiti xu hëé naka khòè ne di xu kaia xu koe hëéthëé kabi,

4 a máá: “Chìbi ner kúrúa, khòem káà chìbim di c'áòa ner ntcãáguá khama,” témé. Xu xòa me a máá: “Kháé sa ko nxãa sa sixae koe dùú sa méé? Tsáá tsi gha nxãan bóòa mááse ka,” témé.

5 Me Jutase marian tempelem q'oo koe xaoa guu, a ba a tcg'oa a síi qáé a tceese.

6 Xu kaia xu peresiti xu gaa marian sáà xg'ae, a xu a máá: “Kgoara i mááè tama, ncêe marian gha tempelem di marian q'oo koe tcãàè sa, khòem tcúú di mari i khama,” témé.

7 Ka xu ko dtcòmku a gaa marian cgoa “Gàba zi dim kúrú-kg'aom dim xhárà ba” x'ámá, gaa koe xu gha tãá za guua ne khòè ne kg'onò ka.

8 Gaa domkam kò gaam xhárà ba “C'áòan dim xhárà ba” ta ma tcièè, ncêes noosega.

9 Nxãaskas kò porofitim Jeremiam kò kg'uaia sa tseegukaguè ncêem kòo máá: “Gaa 30 marian selefera di ne kò sèè, ncêe Iseraele di ne khòè ne kò x'ámá cgoa mea a,

10 a ne a ‘Gàba zi dim kúrú-kg'aom dim xhárà ba’ x'ámá, ãem kò ma X'aigam *Nqari* ba ma x'áèa hãa khamaga ma,” téméa sa.

Jeso ba Pilatom cookg'ai koe

(Mk 15:2-5; Lk 23:3-5; Jn 18:33-38)

11 Jeso ba kò nqõóm dim kaia cookg'ai koe hàà téé, me tãè Me a máá: “A Tsáá ga Tsia Juta ne di Tsi X'aiga Tsi i ta ko méé Tsi?” témé. Me Jeso ba xòa a máá: “Eè tsi ko méé khamaga i ii,” témé.

12 Igaba ãem ko kaia xu peresiti xu ka hãé naka khòè ne di xu kaia xu hãéthéé ka chìbi-chibiè, kam kò táá xòa.

13 Me nxãaska Pilato ba tãè Me a máá: “Ncêeta noo zi kg'ui zi chìbi-chibi cgoa Tsi xu ko zi Tsi kóm tama?” témé.

14 Igabam kò Jeso ba gazi kg'ui zi ka cúia zi ga táá xòa, me Pilato* kaisase are.

Jeso ba ko x'oo sa xgàra mááè

(Mk 15:6-15; Lk 23:13-25; Jn 18:39-19:16)

15 Cau me e kò ii nqõóm dim kaia koe, Paseka di x'aèan ka khòè ne kò nxará tcg'òòá mááse hãam khòem qáèèa kò hãa ba kgoara sa.

16 Gaa x'aè ka ne kò q'ãaseam chìbi-kg'ao ba úúa, [Jeso] Barabase ta kòo ma tcièè ba.

17 Nxãaska ãe ne ko khòè ne xg'ae kam kò Pilato bìrí ne a máá: “Dii ba ra gha kgoara máá tu u sa tu ko tc'èè? [Jesom] Barabase baa, kana Jesom ncêe Krete ta ko ma tcièè baa?” témé.

18 *Tc'ãà-cookg'ai* xua kò chìkuan domka Jeso ba tshàu q'ooa ba koe tcana hãa sam kò q'ana hãa khama.

* 27:14: **Pilato** - Gerika sa ko máá: “nqõóm dim kaia ba” témé.

19 Eēm qanega ntcōó-q'ooos xgàrakuan dis koe hãa kas kò gam dis khòè sa kg'uian gam koe tsééa úú a máá: “Tcg'òó tshàua tsi ãem khòèm tchànóm koe, ntcùúm ncēm kar ncãa kaisase tshúús sòokuri sa gam ka sòokuri, a ncãa táá qãèse x'óm† ke,” témé.

20 Ka xu ko kaia xu peresiti xu hëé naka *khòè ne di xu kaia* xu hëéthëé khòè ne qg'ài, Barabase ba méé ne dtcàrà mááse sa, naka nea Jeso ba cg'õo.

21 Me nqõóm dim kaia ba xõa ne a máá: “Khòè tsara ncëe tsara ka ndaka ba ra gha kgoara máá tu u sa tu ko tc'ëe?” témé. Ne máá: “Barabase me e,” témé.

22 Me Pilato ba bìrí ne a máá: “Kháé ra gha nta hëé Jesom ncëe Krete ta ko ma tciièm ka?” témé. Ne wèé ne máá: “Xgàuè méém!” témé.

23 Me máá: “Dùús domka? Dùútsa gúús cg'ãè sa ba kúrúa hãa?” Ne kaisase q'au a máá: “Xgàuè méém!” témé.

24 Eēm ko Pilato bóò, cúí gúú kúrúm gha ga káa a sa, si ko tshúú sa tõe, kam ko tshàan sée a khòè ne cookg'ai koe xg'aà tshàu, a máá: “Ncëm khòèm di c'áòan koer chìbi úú tama, ke tu gatu *kúrú naka bóò* mááse,” témé.

25 Ne wèé ne khòè ne xõa a máá: “Gam di c'áòan ta gha sita hãa, sita di cóán cgoa!” témé.

26 Me nxãaska Barabase ba kgoara máá ne, a ãem ko Jeso ba xg'ámmèa xg'ara kam kò ncõo-kg'ao xu tshàu q'oo koe tcãà Me, síím gha xgàuè ka.

Ncõo-kg'ao xu ko Jeso ba ncoi

(Mk 15:16-20; Jn 19:2-3)

27 Nxãaska xu kò nqõóm dim tc'ãà-cookg'aim di xu ncõo-kg'ao xu Jeso ba sée a nquum koe úú, a xu a wèés xg'aes ncõo-kg'ao xu di sa Gam cookg'ai koe xg'ae-xg'ae.

28 A xu a kò qgáía ba nxõo cgae Me, a ncoàm qgái ba hãakagu Me.

29 A xu a dxàman cgoa kúrúèas cába sa kabea xg'ae a cábákagu Me, a kg'áo xòè di tshàua ba koe tc'áà ba qgóókagu Me, a xu a cookg'aia ba koe qomè, a ncoi Me, a máá: “Tsgámmo, Juta ne di Tsi x'aiga Tseè!” témé.

30 A xu a kg'ám tsharàn cgoa tcg'ae Me, a tc'áà dim hìi ba sée a xg'ám tcúú Me.

31 Eẽ xu ko gatà ma ncoi Mea xg'ara ka xu kò qgái ba nxõo cgae Me, a Gam di qgáían hãakagu Me, a xu a nxãaska sée a úú Me, síí xu gha xgàu Me ka.

Jeso ba ko xgàuè

(Mk 15:21-32; Lk 23:26-43; Jn 19:17-27)

† 27:19: *ntcùúm ncēm kar ...* Gerika sa ko máá: “ntcùúm ncēm kar ncãa sòokuris q'oo koe gam domka kái zi gúú zi ka xháéé,” témé.

32 Eẽ xu ko tcg'oa ka xu kò Kurene koe guuam khòem Simone ta ko ma tciiem cgoa xg'ae, a xu a chùi Me xgàu sam gha dcëé ka.

33 A xu a Gologota ta ko ma tciiem qgàim koe síi, ncëe sa ko máá: 'Tcúú-c'õás dim qgái ba,' témé.

34 Gaa koe xu ko hàà ka xu kò Jeso ba tgabian cgoa xg'ae-xg'aeèa qgarìan máà, kg'áà am gha ka, igaba ãem ko xám m kam kò xguì i.

35 Xu xgàu Me, a xu a cgúúan ntcòo a qgáa ba q'aa-q'aaku.

36 A xu a gaa koe ntcõó a kòre Me.

37 A xu a tcúúa ba koe Gam di chìbian ka ko kg'uis tcgãya sa tòó, ncëe kò máá: "NCËEA JESO ME E, JUTA NE DIM X'AIGA BA," témé sa.

38 A xu a nxãaska cámm ts'ãà-kg'ao tsara Gaam cgoa xgàu, me c'ëe ba Gam dim kg'áòm x'õàm xòè za téé, me c'ëe ba dxàe xòèa ba za téé.

39 Ne ãe kò ko gaa koe nqáé ne cg'ãèse kg'ui cgoa Me, a nxãa-nxanan tcúú

40 a ko máá: "Tsáá ncëe ga ko koma tempele ba kòbea q'aa, a nqoana cámm qãá q'oo koe tshào me Tsi Tsia, Nqarim di Tsi Cóa Tsi kò ii ne xgàus koe xõa naka kgoarase," témé.

41 Gataga xu kò ma kaia xu peresiti xu hëé naka x'áe xgaa-xgaa-kg'ao xu hëé naka *khòè ne di xu* kaia xu hëéthëé xu ma ncoi Me, a ko máá:

42 "C'ëe nem kgoara hãa, igabagam ko kgoarasean ka tààè. Iseraele ne dim X'aiga Me e, ke méém ncëeska xgàus koe xõa, nxãaska ta gha Gam koe dtcòm ke.

43 Nqarim koem kò tcoma hãa. Ncëè *Nqarim* kò ko tc'ëe Me ne méém ncëeska kgoara Me. 'Tíi ra Nqarim dir Cóa Ra a,' tam ko méé ke," ta xu méé.

44 Tsara kò ãe kò Gaam cgoa xgàuèa tsara ts'ãà-kg'ao tsara thëé gataga ma còe Me.

Jeso ba ko x'óó

(Mk 15:33-41; Lk 23:44-49; Jn 19:28-30)

45 Koaba di x'aèan 12 di koes kò guu a wèém nqõóm koe ntcúú sa xóe a síi dqòa di x'aèan nqoana di koe téé.

46 Me kò Jeso ba nqoana di x'aèan ka kaim dòmm cgoa q'au a máá: "Eli, Eli, lama sabakatani?" témé. Ncëe sa ko máá: "Tiri Nqariè, Tiri Nqariè, dùús domka Tsi aagu Tea?" témé.

47 Ne ãe kò ko gaa koe téé-tëe ne ka c'ëe ne kóm Me a máá: "Ncëem khòè ba ko Elija ba tcii," témé.

48 Me kò gane ka c'ëe ba kúúga qgóé, a x'úrúan séè, a síi gaa x'úrúan koe tsau tshàan ntcãá, a tc'áám koe qhàea tòó, a hàà máà Me kg'àám gha ka.

49 Ne c'ěe ne máá: “Qǎà, naka ta bóò Elija ba gha hàà kgoara Me sa,” témé.

50 Me kò Jeso ba gaicara kaiam dòm cgoa q'au, a ba a còò di sa sònàà tcg'òó.

51 Ka bóò, còrè-nquum dim qgái ba kò càm xòè tsara cgoa tòàra q'aase, tc'amaka guu a síí nqǎaka téé, me kò nqóò ba cgùru, i nxǒán q'aa,

52 zi tc'àm zi xgobekg'amse, i tc'ároan ncěe kò x'óóa‡ hǎa ne kái ne tcom-tcomsa ne di i x'ooan koe ghùìè.

53 Ne kò Jesom x'ooan koe ghùìèa qǎá q'oo koe tc'àm zi koe tcg'oa, a ne a tcom-tcomsam x'áé-dxoom koe tcǎà, a kái ne khòè ne koe x'áise.

54 Eěm ko ncǒo-kg'ao xu dim kaia ba hěé naka gam cgoa kòò hǎa a ko Jeso ba kòre xu nqóóm di cgùruan bóò naka ěe ko kúrúse zi hěéthěé e, ka xu kò q'áòs ka tcǎàèa, a máá: “Tseegukagam kò ncěem khòè ba Nqarim dim Cóa Me e,” témé.

55 Gataga zi kò kái zi khòè zi ěe koe hàna, a nqúù ka téé a ko bóò. Ncěe kò Galilea koe guu a Jeso ba còò a hààraa zi, hàà zi gha hùì Me ka.

56 Gazi xg'aeku koes kò Maria Magatalena sa hǎa, naka Jakoboa tsara Josefaa tsara ka xòòs Maria sa hěé, naka Sebetem ka cóásea tsara ka xòò sa hěéthěé e.

Jeso ba ko kg'ónòè

(Mk 15:42-47; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42)

57 Eě i ko dqòa kam kò qguàm khòèm Arimatea di ba hàà. Cg'òèa ba kò Josefa a, me kò Jesom dim xгаа-xgaase-kg'ao me e.

58 Pilatom koem kò síí, a síí Jesom dim tc'áro ba dtcàrà, me Pilato x'áèan tcg'òó máàè mem gha di i.

59 Me Josefa ba tc'áro ba sée, a q'úúm qgáim q'anom cgoa tcám Me.

60 A ba a Gam dis tc'àms kabas koe tcǎà Me, ncěe nxǒám koem kò tshàoa sa. A ba a kaiam nxǒá ba tc'àms-kg'ám koe ghànèa úú, a qǒò.

61 Sara kò Maria Magatalena sa hěé naka Marias c'ěe sa hěéthěé sara tc'àm sa q'óá-kg'amase ntcǒóa-ntcǒe.

Kòre-kg'ao xu tc'àms di xu

62 Xùrikom cám ka, Sabata dim cám ko kg'ónòsea máàèm cám qǎá q'oo koe, xu kò kaia xu peresiti xu hěé naka Farasai xu hěéthěé xu Pilatom cookg'ai koe xg'ae,

63 a xu a máá: “Kaia tseè, ncěem kàa-kg'aom kò qanega kg'òèa hǎa kam kò ko méé sa xae ko tc'ěe-tc'ěese, ncěem kòò máá: ‘Nqoana dim cám kar gha x'ooan koe tée,’ témé sa,

‡ 27:52: x'óóa - Gerika sa ko máá: “x'òma hǎa,” témé.

⁶⁴ ke x'áèan tcg'òò nakas tc'àm sa qarika kòrèè nakam nxãakg'aiga síi nqoana dim cárm ba tcãà, naka xu nxãasega Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu táá síi Gam dim tc'áró ba ts'ãà guu, naka xua khòè ne bìrí naka máá: 'X'ooan koem tēea,' témé guu. Ncēes tshúù-ntcōas kháóka ka di sa gha tc'ãà dis ka kaisase cg'ãè sa ii ke," ta xu méé.

⁶⁵ Me Pilato xoa xu a máá: "Kòre-kg'aoan xao gha úúa, ke qõò naka síi tc'àm sa kòre ēe xao ma q'ana khama ma," témé.

⁶⁶ Xu qõò, a síi tc'àm sa kòre, a tc'àmà-tcēekg'am si, a xu a gaa koe kòre-kg'aoan tòó.

28

Jeso ba ko x'ooan koe tēe

(Mk 16:1-10; Lk 24:1-12; Jn 20:1-10)

¹ Sabata dim cárm qãá q'oo koe, tc'ãà dim cárm di ntcùúkg'ai cgoa kas kò Maria Magatalena sa hēé naka c'ēes Maria sa hēéthēé sara qõò a síi ko tc'àm sa bóò.

² Kas kò kúúga kaias cgùrus nqõóm di sa kúrúse, Nqarim dim moengele ba kò nqarikg'ai koe guu a ko xõa khama, a tc'ám̄s koe síi, a ba a síi nxõá sa ghànèa dìbi, a gaas koe q'ábà ntcõó.

³ Gam di bóòse-q'ooa ne kò túú-tebem dian khama ii, i kò gam di qgáian tsõàn khama ma gõya-gõyase q'úú u.

⁴ Xu kò kòre-kg'ao xu káise q'ád me, a cgùru, a xu a x'óóa khòèan khama ma xgàruku.

⁵ Igabam kò moengele ba khòè sara bìrí a máá: "Táá sao q'ád guu, Jesom ncēe kò xgàuèa hãa ba sao ko qaa sar q'ana ke.

⁶ Ncēe koem káà Me e, ghùièam hãa, ēem kò mééa khama. Ke sao hàà naka xòóèam kò hãa qgáian bóò.

⁷ Naka saoa ncēeska qháése qõò naka síi Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí, x'ooan koem ghùièa hãa sa, a ncēeska gaxao ka tc'ãà a ko Galilea koe qõò. Gaa koe xao gha sao-xg'ae Me, témé. Bóò, táá sao c'urù guu bìrí saoar hãa sa," tam méé.

⁸ Sara kò q'áòan hēé naka kaisa qãè-tcaoan hēéthēé cgoa tc'àms koe guu a qháése tcg'oa, a qàrò a síi Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí.

⁹ Me Jeso ba gaa x'aè kaga xg'ae cgoa sara a, a máá: "Tsgám̄ saò!" témé. Sara hàà cgae Me, a nqàrèa ba qgóó, a sara a dqòm̄ Me.

¹⁰ Me nxãaska Jeso ba máá: "Táá q'ád guu, qõò naka síi Tíi qõe ga xu bìrí naka xu Galilea koe qõò, gaa koe xu gha sao-xg'ae Te ke," témé.

Kòre-kg'ao xu dis xàà sa

¹¹ Eẽ sara khòe sara dàò q'oo koe hãa ka xu kò gaa x'aè kaga kòre-kg'ao xu ka c'ëea xu x'áé-dxoom koe síí, a xu a síí wèé zi gùú zi ãe kò kúrúsea hãa zi kaia xu peresiti xu koe xàà.

¹² Xu kò kaia xu peresiti xu *khòe ne di xu* kaia xu cgoa xg'ae, a qg'áiku, a xu a ncõo-kg'ao xu kái marian máá,

¹³ a birí xu a máá: “ ‘Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ncãa ntcúú ka hàà, a hàà ts'ãà Me, ãe xae ncãa x'òma hãa ka, ’ ta méé xao méé.

¹⁴ Ncëes xààs kò ko tc'ãà-cookg'aim ka kómè ne xae gha biría tchàno-tchano me, a xae a gha qómán koe tcg'òò xao o ke,” ta xu méé.

¹⁵ Xu ncõo-kg'ao xu marian sèè a xu a ãe xu kò ma x'áèèa khama ma kúrú. Si kò ncëes tchõà sa Juta ne koe tsai-tsaiè, ncëes noosega.

Jeso ba ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu koe x'áise
(Mk 16:14-18; Lk 24:36-49; Jn 20:19-23; Tsee 1:6-8)

¹⁶ Xu 11 xu xгаа-xgaase-kg'ao xu Galilea koe síí, ãem kò Jeso ba birí xuam xàbim koe.

¹⁷ Eẽ xu ko bóò Me ka xu kò dqòm Me, igaba xu kò c'ëe-kg'áía xu káise tc'ëe-tc'ëese.

¹⁸ Me Jeso ba hàà cgae xu a birí xu a máá: “Wèé qaria ner nqarikg'ai koe hëé naka nqõómkg'ai koe hëéthëé máàèa hãa,

¹⁹ ke xao qõò naka síí *nqõóm di zi* qhàò zi wèé zi kúrú, naka zi Tiri xгаа-xgaase-kg'aoan kúrú, naka xaoa Xõò ba hëé, naka Cóá ba hëé, naka Tcom-tcomsam Tc'ëe ba hëéthëé xu di cg'õèan cgoa tcguù-tcguu ne,

²⁰ naka xгаа-xгаа ne naka ne wèé zi gùú zi ãer x'áè xaoa hãa zi qgóóa qari. Q'ãa méé xao: Tíí ra gha wèé cáman ka gaxao cgoa hãa, i gha nxãakg'aiga síí kurian di chõò-q'oo tcãà sa ke,” tam méé.

MAREKO

Marekom ka góàèa qǎè tchõà ne, Jeso Krestem ka Téé-cookg'ai sa

Marekom di qǎè tchõà ne ko ncēe kg'uiian cgoa tshoa-tshoase ncēe ko máá: “Jeso Krestem di qǎè tchõàn dis tshoa-tshoase sa, Nqarim dim Cóa ba,” témé e, a qhàò zi di ne dtcòm-kg'ao ne góá mááèa hãa.

Ncēes tcgāya sa Marekom ka góàèa hãa, igabas ko Peterem nxàea hãa kg'uiian ka kg'ui. (Ncēe zi tcee zi ko Marekom ka kg'ui: Tsee 12:12; 13:13; 15:37-39, Kol 4:10, 2Tim 4:11.) Marekom dis tcgāyas koe zi ko gúù zi qháése kúrúse: “kúúga” dim kg'ui ba hēé naka “gaa x'aè kaga” di ba hēé naka “qháése” di ba hēéthēé xu ko ncēes tcgāyas koe kái q'oro tséékaguè.

Gataga ta ko bóò, Jeso ba qarían úúa hãa sa. Gam di qarían ne ko Gam di xgaa-xgaan koe hēé, naka Gam di qarían ncēm dxāwa tc'ēean koe úúa hãa koe hēé, naka khóèa nem ko ma gaan di chìbian qgóóa máás koe hēéthēé x'áise.

Jesom kò Gam ka kg'ui nem ko kái-kg'aise “Khòem dim Cóa ba” dim kg'ui ba tséékagu, ncēe ko máá, Nqari Me e, a ba a gaa khoa khóè Me e, témé ba. Hààraa baa, nxāasegam gha hàà Gam di kg'òèan khóè ne tcg'òóa máá, a gane di chìbian koe kgoara ne ka (Mk 10:45).

Mareko ba kò kaisase Jesom kò ko kúrú tsééan koe tcãà tcgáia hãa, Gam di kg'uiian hēé naka Gam di xgaa-xgaan ka hēéthēé tamase.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- qǎà (8:34-37; 10:45)

- kúúga, gaa x'aè kaga, qháése

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Jeso ba Galilea koe (1-9)

- Jeso ba Jutea koe (10)

- Jeso ba Jerusalema koe (11-13)

- Jesom di xgàrasean hēé naka Gam dis x'oo sa hēé naka Gam dis x'ooan koe tēe sa hēéthēé e (14-16)

Jeso ba Galilea koe (1-9)

Johanem tenguù-tcguu-kg'aom di xgaa-xgaa ne

(Mt 3:1-12; Lk 3:1-18; Jn 1:19-28)

¹ Jeso Krestem di qǎè tchõàn dis tshoa-tshoase sa, Nqarim dim Cóa ba.

² Ncēe i ma porofitim Isaiam dis Tcgāyas koe ma góásea hãa khama, a ko máá:

“Bóò, Tirim tchõà xàà-kg'ao bar gha
Tsáá cookg'ai koe tsééa úú,
ncêe gha sí Tsarim dàò ba kg'ónòà máá Tsi ba.

³Tchàa-xgóós koe ko q'au a ko máá:
'X'aigam *Nqari* ba tu dàò ba kg'ónòà máá,
naka Gam di dàòan tchàno-tchanoa máá Me,'
témém dòm ba.”

⁴Me ko nxâaska Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba tchàa-xgóós
koe hàà, a khòè ne tcguù-tcguu, a ba a chibia ne koe ne gha
tcóóse a tcguù-tcguuès ka xgaa-xgaa ne, nxâasega ne gha gane
di chìbian qgóóa máàè ka.

⁵Me kò wèém nqóóm Jutea di ba hêé, naka wèé ne khòè ne
Jerusalema di ne hêéthêé sí cgae me, a ne a gane di chìbian
nxàe, a Jorotane dim tshàm koe tcguù-tcguuè.

⁶Johane ba kò nqabè c'òò cgoa kúrúèa qgáian hana, a khòò
dim bàne ba kháóa ba koe qáéa, a kòò tcòmàn hêé naka qãáka
di dènean hêéthêé tc'óó.

⁷A ba a ko *Nqarim di kg'uian* xgaa-xgaa a ko máá: “Tíí qãá
q'oo koem ko Gaam ãe tíí ka qari ba hàà, ncêe qarìan ka nqáé
tea hã ba, ncêe qámse a nxàbo tcaia ba kgoara gar tc'ãò tama
ba.

⁸Tshàn cgoar tcguù-tcguu tua hã, igabam gha Gabá Tcom-
tcomsam Tc'èem cgoa tcguù-tcguu tu u,” tam méé.

*Jesom dis tcguù-tcguuku sa hêé naka kúrúà bóòè sa hêéthêé e
(Mt 3:13-4:11; Lk 3:21-22; 4:1-13)*

⁹Eè xu cáím xu kam kò Jeso ba Galilea di Nasareta koe guu,
a ba a kò Jorotane dim tshàm koe hàà Johanem ka tcguù-
tcguuè.

¹⁰Eèm ko Jeso ba tshàn q'oo koe tcg'oa kam ko nqarìkg'aian
bóò i xgobekg'amse, Me Tcom-tcomsam Tc'èe ba tcíbís khama
ii a ko xõa cgae Me.

¹¹Me kò dòm ba nqarìkg'ai koe guu a máá: “Tsáá Tsia Tiri
Tsi Cóá Tsi ncàma Raa Tsi i, Tsáá koe Ra ko qãè-tcao,” témé.

¹²Tc'èe ba kò kúúga sée a qãáka úú Me.

¹³Me kò 40 cáímàn qãáka hã, a ko satanam ka kúrúà bóòè. A
ba a kò gataga qãáka di kg'oo-coan cgoa hã, i kò moengelean
hàà hùi Me.

*Jeso ba ko Gam dis tséé sa tshoa-tshoa
(Mt 4:12-17; Lk 4:14-15)*

¹⁴Eèm ko Johane ba qáé-nquus koe tcãàèa xg'ara kam kò Jeso
ba Galilea koe síí, a Nqarim di qãè tchõàn síí xgaa-xgaa,

¹⁵a máá: “X'aè ba hààraa, i Nqarim di x'aian cúù u, ke tu
gatu di chìbian koe tcóóse naka qãè tchõàn koe dtcòm,” témé.

*Jeso ba ko 4 xu x'àù qgóó-kg'ao xu tcii
(Mt 4:18-22; Lk 5:1-11)*

16 Eẽm kò Jeso ba Galilea dim tshàam qàe koe nqáé, kam ko Simone ba hěé naka Simonem ka qõesem Anterea ba hěéthěé tsara bóò, tsara ko c'uisí sa tshàan q'oo koe xaoa tcàà; x'au qgóó-kg'ao tsara a kò ii khama.

17 Me Jeso ba bìrì tsara a a máá: “Xùri Te tsao, kúrú tsao or gha tsao khòè ne qgóó-kg'ao tsao ii ke,” témé.

18 Tsara kúúga gatsara di c'uisían guu a xùri Me.

19 Eẽm ko cg'arése còoka qõò kam ko Sebetem ka cóásem Jakobo ba hěé naka qõesem Johane ba hěéthěé tsara bóò, tsara dxòrom q'oo koe hãa a ko gatsara di c'uisían kg'ónò.

20 Me kò kúúga tcii tsara a, tsara kò gatsara ka xõòm Sebete ba hěé naka gam koe ko tséé xu khòè xu hěéthěé dxòrom q'oo koe qaù, a xùri Me.

Jeso ba ko dxãwa tc'ëean xhàigu

(Lk 4:31-37)

21 Xu kò Kaperenaume koe síí. Me kò kúúga Sabata dim cárn ka Jeso ba còrè-nquum koe tcàà, a xгаа-xгаа.

22 Ne kò Gam di xгаа-xгаа-q'ooan ka area hãa. Qarian úúam khòèm khamam kòo ma xгаа-xгаа ne khama, gane di xu x'áé xгаа-xгаа-kg'ao xu khama tamase.

23 Gaam x'aèm ãem kam kò gane dim còrè-nquum q'oo koe c'ëem khòè ba hãa, cg'ãè tc'ëean kò úúba ba, me kò q'au a máá:

24 “Jeso Tsi Nasareta di Tseè, dùù sa Tsi ko gatá cgoa tc'ëe? Hàà Tsi ko kaàkagu ta a? Q'ana raa dìí Tsi i sa - Nqarim di Tsi Tcom-tcomsa Tsi i,” témé.

25 Igabam kò Jeso ba cg'ãè tc'ëean dqàè a máá: “Nqoo, naka tcg'oa cgae me!” témé.

26 I kò cg'ãè tc'ëean khòè ba qarika ntcãa-ntcãa, a kaisam q'aum cgoa tcg'oa cgae me.

27 Ne kò wèè ne khòè ne area hãa, a ne a kò tèèku a máá: “Dùútsa gùù saa ncëe sa? Kabas xгаа-xгаа saa - qarian úúam hãasem ko cg'ãè tc'ëean ga dqàè i komsana Me ka!” témé.

28 I kò kúúga nxàea ba wèèm xg'aekum Galilea dim koe qháésega tsai-tsaise.

Jeso ba ko kái khòèan kg'õèkagu

(Mt 8:14-17; Lk 4:38-41)

29 Eẽm ko còrè-nquum koe tcg'oa kam kò Simonea tsara Anterea tsara x'áé koe síí tcàà, Jakoboa tsara Johanea tsara cgoa.

30 Si kò Simonem ka c'uise sa cgùrukagu si kos tcìs ka qgóòea, xu kò Jeso ba gaa x'aè kaga gas ka bìrì.

31 Me kò hàà, a hàà tshàua sa koe sée a ghùì si. Si tcì sa guu si, si tshoa-tshoa a tsééa máá ne.

32 Eẽm dqòam ka, cárn ko tcàà ka ne kò wèè khòèan tsàako Gam koe óá, dxãwa tc'ëean úúba hãan ga hěéthěé e.

33 Ne kò wèém x'áé-dxoom di ne khòè ne nquu-kg'ám koe xg'aea hãa.

34 Me kò *Jeso ba* kái ne ãe ko tãáka zi tcìi zi tsàara hãa ne kg'òèkagu, a kò gataga kái dxãwa tc'ëean xhàia tcg'òó cgae ne, a kò táá dxãwa tc'ëean kgoara máá i kg'ui, q'ãa Mea i kò hãa khama.

Jeso ba ko Galilea koe xgaa-xgaa

(Lk 4:42-44)

35 Kaisa ntcùúkg'ai cgoa, qanega i ntcùú u kam kò Jeso ba tãe a c'ëem qgáim nqooa hãam koe qõò, a ba a síi gaa koe còrè.

36 Xu kò Simone ba hëé naka gam cgoa kò hãa xu khòè xu hëéthëé xùri Me.

37 A xu a ãe xu ko hòè Me ka bìrì Me a máá: “Wèém khòè ba ko qaa Tsi,” témé.

38 Me bìrì xu a máá: “Hààn xae cúuse hãa xu x'áé-coa xu koe qõò, nakar gha nxãasega gaa koe thëé síi xgaa-xgaa; gaan domkagar hààraa hãa ke,” témé.

39 Me kò wèém Galileam koe qõòa te, a gane di xu còrè-nquu xu koe Nqarim di kg'uian xgaa-xgaa, a dxãwa tc'ëean xhàiaigu.

Jeso ba ko lepero dis tcìi sa tsàaram khòè ba kg'òèkagu

(Mt 8:1-4; Lk 5:12-16)

40 Me kò lepero dis tcìi sa tsàaram khòè ba hàà cgae Me, a hàà qgom-tsi-quri a còrè Me a máá: “Tc'ëe Tsi kòò ne, Tsi ga kúru ter q'ano,” témé.

41 Me kò Jeso ba thòè-xama máá me, a tchoanà tshàu a qgóó me, a bìrì me a máá: “Gatàr ko ma tc'ëe, ke q'ano,” témé.

42 Kas kò tcìis lepero di sa kúuga kaà cgae me, me q'ano.

43 Me kò Jeso ba qarika x'áè me, a ba a tcg'òó mem qõò,

44 a bìrì me a máá: “Q'ãa, naka táá cúí khòè ga c'ëe gúù ga bìrì guu! Igaba méé tsi qõò naka síi peresitim koe x'áise, naka tsia tsari q'ano-q'anosean domka síi dààa-mááku zi tcg'òó, ncëem kò Moshe x'áèa hãa zi, x'áís iise khòè ne koe,” témé.

45 Igabam kò gaam khòè ba tcg'oa a qõòa te a ba a tshoa-tshoa a wèé za ga nxàe e. Me kò gaas gúùs domka Jeso ba tààè, x'áéan q'oo koem gha kgoarasea hãase qõòa tean ka, igabagam ko nqoo-nqoosa zi qgái zi koe hãa. Ne kòò khòè ne *qanega* wèé za guu a hàà cgae Me.

2

Jeso ba ko nqoara hãam khòè ba kg'òèkagu

(Mt 9:1-8; Lk 5:17-26)

¹ Cg'orò xu cárn xu qãá q'oo koem kò Jeso ba gaicara Kaper-naume koe síi, ne kò khòè ne x'áé koem hàna hãa sa kóm.

² Ka ne kò kái ne khòè ne gaa koe xg'aea, i kò kòm ga káa a, nquu-kg'ám koe ga igaba, Me kò *Nqarim dim* kg'ui ba xгаа-xгаа ne.

³ Ka xu kò 4 xu khòè xu hàà, khòèm nq̄ara kò hãa ba ko qḡóa mááku a óágara xu.

⁴ Eẽ xu ko Gam koe úúa ba ka tààè, khòè ne di kái-q'ooan ka, ka xu kò nxãaska ãem kò Jeso ba hànám qḡàm di tchãnoan cgoa nquum tçobe chùrù, a xu a ãem khòèm nq̄ara kò hãam kò xòòeam tcoà ba qám.

⁵ Eẽm ko Jeso ba gaxu di dtcòmán bóò kam kò nq̄ara hãam khòè ba bìrí a máá: “Tiri cóáè, chìbia tsi tsi qḡó mááèa,” témé.

⁶ Xu kò x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu gaa koe ntcõóa-ntcõe, a ko tcáóa xu q'oo koe tc'èe a ko máá:

⁷ “Dùúska ba koáè ncẽem khòè ba ncẽeta mééa máá? *Nqari bam* ko cóè! Dìí ba ga khòèan chìbian gaan di qḡóa máá, *Nqarim* cúí Me e ka?” ta tc'èe.

⁸ Me kò Jeso ba qháése gatà xu ma tcáóa xu koe tc'èea hãa sa bóò, a ba a tèè xu a máá: “Dùús domka xao ko ãe zi guù zi tcáóa xao q'oo koe tc'èea máá?”

⁹ Ndaka nea thamkaà? Khòèm nq̄ara hãa ba bìrí a máá: ‘Chìbia tsi tsi qḡó mááèa,’ témé, kana máá: ‘Tèe naka tsarim tcoà ba sèè naka tsia qõò,’ témé saa?

¹⁰ Igabar gha x'ái xao o, xao gha nxãasega q'ãa, Khòèm dim Cóá ba nq̄ókg'ai koe qarían úúa hãa sa, khòèa nem gha chìbian qḡóa máá di i,” témé. A ba a nq̄ara hãam khòè ba bìrí a máá:

¹¹ “Bìrí tsir ko a ko máá: tèe naka tsarim tcoà ba sèè naka x'áèa tsi koe dìbi,” témé.

¹² Me *kúúga* qháése tèe a ba a gam dim tcoà ba sèè, a wèé ne khòè ne cookg'ai koe tcg'oa, ne wèé ne khòè ne are, a ne a Nqari ba dqom̄ a máá: “Ncẽeta iis guù sa ta qanega bóò ta ga hãa,” témé.

Jeso ba ko Lefi ba tcii

(Mt 9:9-13; Lk 5:27-32)

¹³ Me Jeso ba gaicara tshàam qàe koe síí, ne kò kái ne khòè ne hàà cgae Me, Me tshoa-tshoa a xгаа-xгаа ne.

¹⁴ Eẽm ko gaa koe guu kam kò Lefi ba bóò, Alefaiom dim cóá ba, me marían ko séèa xg'ae-xg'aeem nquum koe ntcõóa-ntcõe. Me bìrí me a máá: “Xùri Te,” témé. Me tèe a xùri Me.

¹⁵ Eẽm Jeso ba hãa a ko Lefim dim nquum koe tc'õó, ka i kò kái mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hẽé naka chìbi-kg'aoan hẽéthhẽé tc'õó cgoa Me, Gabá hẽé naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hẽéthhẽé cgoa; kái ne khòè nea kòò xùri Me khama.

¹⁶ Eẽ xu kò x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu Farasai di xu bóò Me mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu hẽé naka chìbi-kg'aoan hẽéthhẽé cgoa ko tc'õó, ka xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tèe a máá:

“Dùús domka ba ko mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hěé naka chìbi-kg'aoan hěéthěé cgoa tc'óóa máá?” témé.

17 Eēm ko Jeso ba ncēe sa kóm kam kò máá: “Eě tsàa tama ne khòè nea naakan qaa tama, igaba ěe ko tsàa ne ko qaa a. Tchàno ne khòè ner gha hàà tcii kar hàà tama, igabar hààraa, hààr gha chìbi-kg'ao ne tcii ka,” témé.

Jeso ba ko tc'óoan carasean ka tēèè

(Mt 9:14-17; Lk 5:33-39)

18 Nxiaska xu kò Johanem di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu hěé naka Farasai xu di xu hěéthěé tc'óoan carase. Ne kò c'ěe ne khòè ne Jeso ba síí cgae a tēè Me a máá: “Dùús domka xu ko Johanem di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu hěé naka Farasai xu di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu hěéthěé tc'óoan carasea máá, igaba xu Tsari xu xгаа-xгааse-kg'ao xu tc'óoan carase tama?” témé.

19 Me Jeso ba xoa ne a máá: “Séè-kg'aom kò gam di ne cg'áè-kg'ao ne cgoa hãa ne nea gha ntama tc'óoan carase? Eēm séè-kg'aom ko qanega gane cgoa hãa x'aè ka ne cuiskaga tc'óoan carasea hãa tite.

20 Igabam gha x'aè ba hàà, ěem gha ko séè-kg'ao ba gane koe séèa tcg'òòè ba; gaam cárn ka ne gha nxiaska tc'óoan carase.

21 “Cúí khòè ga káà a, kabam qgái ba gha ncíim cgoa nqàba a; gatà i kòo hěé nem gha kabam qgái ba ncíim koe tòàra tcg'oa, si gha tòà sa càùse.

22 Gataga i khòèan káà a, kaba gōéan gha ncíi zi khòo dtcòbè zi koe qg'oe e. A ncēè gatà i kòo hěé ne i gha gōéan dtcòbè zi tòà, i gha gōéan ntcāa, zi dtcòbè zi tòàra q'aase. Igaba méé i kaba gōéan kaba zi khòo dtcòbè zi koe qg'oeè,” tam méé.

Sabata dim cárn dis tēè sa

(Mt 12:1-8; Lk 6:1-5)

23 C'ěem cárn Sabata dim kam kò Jeso ba ko mabere di xu xháà xu xg'aeku koe qđò, xu Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu tshoa-tshoa a ko maberean di tcúúan tcuù.

24 Xu Farasai xu bìrí Me a máá: “Bòò, dùúska xu ko Sabata dim cárn ka x'áèan koe kgoara máàè tama sa kúrúa máá?” témé.

25 Me bìrí xu a máá: “Qanega xao gáé nxárá ta ga hãa Dafitem xg'ao kúrús ka? Eě xu kò gabá hěé naka gam ka c'ěea xu hěéthěé xàbà hãa a kòo c'ěe gúùan tcào ka xu kò kúrú sa.

26 Nqarim dim nquum koem kò ma tcāa sa, Abitarem kò kaim peresiti ba ii x'aè ka, a ba a gam ka c'ěea xu cgoa ts'ee-ts'ee'g'aièa péréan tc'óó, ncēe peresiti xu ka cúí ko tc'óòè e, ncēe gabá hěé naka ěe hãa cgoa mea xu hěéthěé kò tc'óóan gaan di kgoara máàè tama a,” témé.

27 A bìrí xu a máá: “Sabata dim cárn ba khòèan kúrúa máàèa, i khòèan Sabata dim cárn ba kúrú máàèa tama.

28 Khamam Khòem dim Cóá ba Sabata dim cárn koe ga igaba X'aiga Me e," témé.

3

*Khòem nq̄ara tshàua ba
(Mt 12:9-14; Lk 6:6-11)*

1 Me kò gaicara còrè-nquum koe sí tcàà. Me kò nq̄ara tshàua hãam khòe ba gaa koe hãa.

2 Xu kò Farasai xu xaèa kg'ónò Me, a bóò Sabata dim cárn kam gha gaam khòem ãe nq̄ara tshàua hãa ba q̄àèkagu sa, nxãasega xu gha chibi-chibi Me ka.

3 Me kò ãe nq̄ara tshàua hãam khòe ba bìrí a máá: "Tãe naka tsia sí khòe ne cookg'ai koe téé," témé.

4 Me kò bìrí xu a máá: "Sabata dim cárn ka sa kháé ndaka sa kgoaraèa: q̄àèan kúrú saa kana cg'ãèan kúrú saa, khòe ba kg'òèkagu saa kana cg'òo me saa?" témé. Igaba xu kò kg'ama nq̄oo.

5 Me kò xgòàse bóò ne, a ba a gane di qari tcúúan ka thòò-tcaoa hãase khòe ba bìrí a máá: "Tchoanà tshàua tsi," témé. Me kò khòe ba tshàua ba tchoanà, i tshàua ba kabise a q̄àe.

6 Xu kò Farasai xu tcg'oa, a xu a x'aigam Herotem di xu tséé-kg'ao xu cgoa xg'ae a qg'áiku, nta xu gha ma Jeso ba cg'òo sa.

Jeso ba ko tshàm q̄àe koe kái ne khòe ne kg'òèkagu

7-8 Jeso ba kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa tshàm koe síí, ne kò kái ne khòe ne Galilea koe guu a xùri Me. Eè ne ko wèé zi ãem kòo kúrú zi kóm, ka ne ko kái ne khòe ne Jutea koe hãé, naka Jerusalema koe hãé, naka Itumea koe hãé, naka Jorotane ka ncii za hãé, naka Ture koe hãé naka Sitone koe hãéthéé guu a hàà cgae Me.

9 Me Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí xu dxòro ba kg'ónòa máá Me, khòe ne dis xg'aes domka, táá ne gha nxãasega q̄àea cg'òo Me ka.

10 Kái ne khòe nem kò kg'òèkagua hãa, khama ne kòo ãe kò tciià hãa ne dq̄uria síí, síí ne gha qg'óó Me ka.

11 Eè ne kòo cg'ãè tc'èean ka tcãà cgaeèa ne bóò Me ne ne ko cg'áé a q'au a máá: "Nqarim di Tsi Cóá Tsi i," témé.

12 Me kaisase dxãwa tc'èean dq̄àe, táá i gha c'èe ne bìrí dìim ii sa ka.

*Jeso ba ko 12 xu xgaa-xgaase-kg'ao xu nxárá tcg'òó
(Mt 10:1-4; Lk 6:12-16)*

13 Me Jeso ba xàbì ba q'ábà q̄aò, a ba a Gam ko tc'èe xu tcii, xu Gam koe hàà.

14 Me 12 xu nxárá tcg'òó a x'áè úú-kg'ao* xu ta ma tcii xu, Gam cgoa xu gha hãa ka, a xu a tséèe a Nqarim di kg'uian qǒðkagu,

15 a dxãwa tc'ëean xu gha xhàiaгу di qarían máàè.

16 Ncëe xua kò: Simonem ncëem kò Petere ta ma tcii ba hëé,

17 Sebetem ka cóásem Jakobo ba hëé, naka Jakobom ka qǒesem Johane ba hëé (ncëem kò Boaneregese dis cg'òè sa máá tsara; ncëes cg'òè sa kòo máá: 'Túú tebean di tsara cóá tsara a,' témé),

18 Anterea ba hëé, naka Filipi ba hëé, naka Baretolomaio ba hëé, naka Mataio ba hëé, naka Tomase ba hëé, naka Alefaiom ka cóásem Jakobo ba hëé, naka Tadaio ba hëé, naka Simonem (ncëe kò tòókuan x'ãà máá ba) hëé,

19 naka Jutase Isekariotem (ncëe kò khòè ne tshàu q'oo koe tcãà Me ba) hëéthëé xu u.

Jeso ba ko Belesebulem ka xгаа-xгаа

(Mt 12:22-32; Lk 11:14-23; 12:10)

20 Me nxãaska Jeso ba ðibi a síi nquum q'oo koe tcãà. Ne gaicara kái ne khòè ne xg'ae, xu Gabá hëé naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hëéthëé péréan tc'óó ka tààè.

21 Eë ne ko Gam x'áé di ne ncëe sa kóm, ka ne ko síi tceea tcg'òó Me, tc'ëea ba nxana hãa, ta ne kò tc'ëea hãa khama.

22 Xu kò x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu Jerusalema koe kò guua hãa xu hàà máá: "Belesebulem kam hãa cgaeèa, a ko dxãwa tc'ëean dim x'aigam cgoa dxãwa tc'ëean xhàiaгу," témé.

23 Me Jeso ba tcii ne, a sere-sere zi cgoa kg'ui cgoa ne, a máá: "Ntama ba ga ma satana ba c'ëem satana ba xhàiaгу?"

24 X'aian kò q'aa-q'aasea hãa ne i cuiskaga ëe x'aian hãa tite.

25 X'áém kò gataga q'aara hãa nem cuiskaga ëem x'áé ba hãa tite.

26 A ncëè satanam kò cúia ntcoeku cgoase a q'aara hãa nem cuiskaga téea hãa tite, igabam ko chõð-q'oos koe síi.

27 Igabam c'ëem khòè ba cuiskaga qarim khòèm dim nquum koe tcãà, naka gam di zi gúù zi ts'ãà hãa tite, kg'aia méém ëem khòèm qari ba qáéa ntcòo. Nxãaska cúigam gha nquua ba q'oo koe tcãà a gam di zi gúù zi ts'ãà.

28 Tseegukar ko birí tu u: Khòè ne gha wèè chìbia ne koe hëé naka wèè cg'ãè kg'uian kg'ám q'ooa ne koe ko tcg'oa koe hëéthëé qgóóa máàè.

29 Igaba ëe ko Tcom-tcomsam Tc'ëem ka cg'ãèse kg'ui nea chõð tamase qgóóa-máákuan hòò tite, igaba ne chõð tamase chìbiga ne e," tam méé.

30 "Cg'ãè tc'ëea nem úúa," ta ne mééa domkam Jeso ba ncëeta mééa.

* 3:14: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

*Jesom di ne qhàò ne**(Mt 12:46-50; Lk 8:19-21)*

³¹ Jesom ka xõò sa hěé naka qõese ga xu hěéthěéa kò hàà, a hàà tchàa koe téé, a c'ěem khòè ba tséé, me síí Jeso ba tcii.

³² Ne kò kái ne khòè ne ntcõóa nxama-nxama Mea hãa khama ne máá: “Bòò, saò sa hěé naka Tsáá qõe ga xu hěéthěéa tchàa za tēe a ko dtcàrà kg'ui cgoa Tsi ne gha sa,” témé.

³³ Me xõa ne a máá: “Tiris xõò sa dìi saa, xu Tíí qõe ga xu dìi ga xua?” témé.

³⁴ Me ēe kò ntcõóa nxama-nxama Mea ne ntcàà, a ba a máá: “Ncēea Tiris xõòs ga si i, a Tíí qõe ga xu xu u.

³⁵ Wèém khòèm ēe ko Tirim Nqarim nqarikg'ai koe hànám ko tc'ēe sa kúrú ba Tíí qõem ga me e, a Tíí qões ga si i, a gataga Tiris xõòs ga si i,” tam méé.

4*Xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa**(Mt 13:1-9; Lk 8:4-8)*

¹ Me gaicara tshoa-tshoa a tshàam qàe koe xgaa-xgaa. Si kò kaias xg'ae sa qàea ba koe hãa, Me dxòrom q'oo koe tcàà a tshàam qàe koe síí ntcõò, si kò wèés xg'ae sa tshàam-kg'ám koe gómankg'ai koe téé-tēe.

² Me kái zi gùù zi xgaa-xgaa ne sere-sere zi cgoa, a ba a Gam di xgaa-xgaan koe máá:

³ “Komsana méé tu. Xhàrà-kg'ao ba kò qõò a síí xhàrà.

⁴ Eēm ko xhàrà ka i kò c'ēe cgùrian dàòm qàe koe tcheè, zi tsarà zi hàà tc'õò o.

⁵ I c'ēe cgùrian nxõá-kg'ai di qgàian koe tcheè, ncēe kái góman kò káa a koe. I kò kúúga qhàése tsòm, góma ne kò kaisa tama khama.

⁶ Eēs ko cáám sa qàò ka i ko gaa tsoman dào, a i a kò tɔbe ga i kò úú tama khama nqai.

⁷ I c'ēe cgùrian dxàman hàna qgài koe tcheè, i dxàman kai, a chúú-chuu u, i táá tc'õoan kúrú.

⁸ I c'ēe cgùrian qãè góman koe tcheè, a i a tc'õoan kúrú, ēe i ko qhúí a ko kai ka i c'ēean 30 khama noo, i c'ēean 60 khama noo, i c'ēean 100 khama noo tc'õoan kúrú.

⁹ Me Jeso ba máá: “Eē tceean úúa hãa ba méém kóm,” témé.

*Jesom ko dùús domka sere-sere zi ka kg'ui sa**(Mt 13:10-17; Lk 8:9-10)*

¹⁰ Eēm cúía hãa ka xu kò 12 xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hěé naka c'ēe ne ēe kò gaa koe hãa ne hěéthěé sere-sere zi ka tēe Me.

¹¹ Me kò bìrí ne a máá: “Gatua máàèa, chómsea zi kàa zi Nqarim di x'aian di zi tu gha q'ãa sa. Igaba gane ēe tchàa za hãa ne koe i ko wèé gùúan ga sere-sere zi cgoa nxará xg'aeè.

12 Nxãasega

'ne gha wèé x'aèan kaga bóò
igaba ne bóòa q'ãa tite ka.
A ne a gha wèé x'aèan kaga kómí
igaba ne kómá q'ãa tite,
Nqarim koe ne ko kabise
a qgóóa mááè ne cúí ga a gha ii.' ”

13 Me birí ne a máá: “Ncêes sere-sere sa tu gáé kómá q'ãa tama? Kháé tu gha nxãaska c'êe zi sere-sere zi ntama kómá q'ãa?

14 Xhárà-kg'ao ba ko kg'ui ba xhárà.

15 C'èè ne khòè nea dàòm qàe koe kò tcheèa hãa cgùrian khama ii, ncêe kg'uim xháràèa koe. Eè ne ko kóm me kagam ko kúúga satana ba hàà, a hàà kg'uim èe gane koe xháràèa hãa ba séèa tcg'òó.

16 Ne c'èe ne khòè ne nxõán hàna qgáì koe kò tcheèa hãa cgùrian khama ii. Nxãa nea ncêe kg'ui ba ne ko kóm ne ko kúúga qãè-tcaoan cgoa hààkagu me ne e,

17 igaba ne káà tobe ne e *khama* ne ko xòm x'aè séè a hãa, a ne a èe i ko kg'uim òmka xháèa ne kana xgàrakuan hàà ne ne ko qháésega cg'áé.

18 “C'èe ne khòè nea èe dxàman koe tcheèa hãa cgùrian khama ii. Gane èe kg'ui ba kómá ne ne e,

19 igaba kg'òès di zi xháé zi hêé, naka qguù sa ncàman hêé, naka c'èe zi gúù zi ncóóan hêéthêéa kò tcãa cgae ne, a kg'ui ba chúú-chuu, me táá tc'ároan kúrú.

20 “C'èèa ne qãè góman koe kò xháràèa cgùrian khama ii. Nxãa ne ko kg'ui ba kóm a ne a ko dtcòma mááse me, a ne a ko tc'ároan kúrú, i c'èean 30, i c'èean 60, i c'èean 100 ne ne e.”

X'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúùs dis sere-sere sa

(Lk 8:16-18)

21 Me birí ne a máá: “Díina ga x'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúù sa gàbas cgoa xoaba-kg'ai, kana kgàrom dòm q'oo koe tòó? Tseeguan kagas gha téé-q'ooa sa koe tòóè!

22 Wèés gúùs èe chòmsea hãa sa gha x'áise, si gha èe qàbi-kg'aièa hãa sa, xgòre-kg'aiè khama.

23 Khòèm èe tceean úúa hãa ba méém kóm,” témé.

24 Me birí ne a máá: “Qàèse tu komsana! Eè tsi tcg'òóa hãas tc'ãò-tc'ãò sa gaas mááè tsi ghas ga si i, a tsi a gha gataga càua mááè si.

25 Wèèm khòèm èe úúa hãa ba gha káían mááè. Me gha èe gúù úú tama ba, èem úúa hãa gúù-coan ga séè cgaeè khama,” tam méé.

Tsqomkom cgùrim dis sere-sere sa

²⁶ A ba a máá: “Nqarim di x'aia nea ncēeta ii: ‘Khòem góman koe cgùri ba xhàrà hãam khama i ii,

²⁷ ncēe ko ntcùú ka x'óm a ko koaba ka tēe, me cgùri ba ko cúíaga kai, gam c'úúa hãase.

²⁸ Góm ba kò cúíga kg'ama tc'òoan kúrú: kg'aia ko tsòm a qhúí, a ba a kai, a x'òàn kúrú, i x'òàn tc'áróan kúrú.

²⁹ Eē i ko tc'òoan x'áé kaga i ko tcuùè, tcuù di x'aè ne hààraa khama, ’ ” tam méé.

Mosetara dis hùis di cgùrian dis sere-sere sa

(Mt 13:31-32, 34; Lk 13:18-19)

³⁰ A ba a máá: “Nqarim di x'aia nea gha dùús cgoa nxará xg'aeè, kana dùútsa sere-seres cgoa ia gha nxará xg'aeè?

³¹ Mosetara *dis hùis* dim cgùrim khama i ii. Ncēè cgùrian kò ko góman koe xhàràè nem wèé cgùrian nqǒómkg'ai di kaga cg'áré me e.

³² Igaba ēem kò xhàràè nem ko tsòm, a kaias hùis xhàrà di sa kúrú, a kaia nxāan kúrú, i gha nqarikg'ai di tsarān hàà gas di sóman koe nquuan kúrú,” tam méé.

³³ Jeso ba kò kái zi sere-sere zi tséékagu, a kg'ui ba birí ne tc'ãò-tc'ãos ēe gane ko kóma q'ãas cgoa.

³⁴ Táam kò cúí gùú ga gane cgoa kg'ui, sere-serean tséékagu tamase, igabam ko Gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu cgoam kò cúí hãa ka wèés gùú sa qãèse birí xu.

Jeso ba ko tc'ãá ba téékagu

(Mt 8:23-27; Lk 8:22-25)

³⁵ Me gaam cam ēem dim dqòam ka birí xu a máá: “Hàà naka xae c'ēm xòem tshàam dim za tchoaba,” témé.

³⁶ Xu kò khòè ne gaa koe qaù, a xu a ēem kò hãam dxòrom q'oo koe tcāà, zi kò gataga thēé c'ēe zi dxòro zi gaa koe hàna.

³⁷ Me kò kaia tc'ãá ba tēe, i tshàam di qhonèan qùbise a dxòrom q'oo koe tcāà, me dxòro ba cg'oè ka hēé.

³⁸ Igabam kò Jeso ba dxòrom kháo koe hàna, a tcgábí ba dcāa a x'óma xōe. Xu ghùí Me, a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, tom xae ko igaba i gáé Tsáá koe gùú méé tama?” témé.

³⁹ Me tēe a ba a tc'ãá ba dqàè a tshàa ba birí a máá: “Nqoo naka kgàè!” témé. Me tc'ãá ba téé, si kò kaisas nqoo sa xóé.

⁴⁰ Me tēè xu a máá: “Dùús domka xao ma q'aea? Dtcòman xao gáé úú tama?” témé.

⁴¹ Xu kaisase q'ádò, a xu a tēeku a máá: “Dùútsa khòè ba gáé ncēe ba? Tc'ãán ga hēé naka tshàan ga hēéthéé ka ko komsanaè ba?” témé.

5

Jeso ba ko dxāwa tc'ēean úúam khòè ba qãèkagu

(Mt 8:28-34; Lk 8:26-39)

¹ Xu tshàa-dxoom ka c'ěe xòèa ba za tchoaba, Gerase ne dim nqōóm xòè koe.

² Eēm ko Jeso ba dxòrom koe tcg'oa, kam ko cg'ǎè tc'ěean kò úúa hãam khòem cgoa xg'ae, tc'ám zi xòè koe kò guua hãa ba.

³ Tc'ám zi koe kò x'ǎèa hãa ba, ncěe khòè ne kò qáéa ba ka tàèa hãa ba, qano di xu tau xu cgoa ga igaba.

⁴ Kái-kg'aisem kò ko tshàua ba koe hěé naka nqàrèa ba koe hěéthěé qano cgoa qáéa ntcòòè, igabam kò ko qhòm m, a ba a nqàrè di qanoan khòà q'aa. Cúí khòè ga kò kàà a ncèè me i ga di qarian kò úúa hãa a.

⁵ Ntcùú ba hěé naka koaba ba hěéthěém kò ko tc'ám zi hěé naka xàbì xu koe hěéthěé q'aua te, a ko nxōán cgoa thòò-thōose.

⁶ Eēm ko Jeso ba nqùú ga ii a ko bóò, kam kò qgóéa síí, a síí cookg'aia ba koe qom̄,

⁷ a kaisase q'au a máá: “Jesoè, kaisase tc'ámáka hànám Nqarim di Tsi Cóa Tseè, dùú sa Tsi ko tíí cgoa tc'ěe? Nqarim cgoa ra ko gaise Tsi a ko máá, táá xgàra te guu,” témé.

⁸ Me Jeso ba bìrí me a máá: “Ncěem khòem koe tcg'oa, tsáá cg'ǎè tc'ěe tseè!” témé.

⁹ Me nxāaska Jeso ba tèè me a máá: “Cg'òèa tsi díía?” témé. Me máá: “Cg'òèa te Milione e, kái xae e khama,” témé.

¹⁰ Me kaisase Jeso ba dtcàrà, táám gha ěem qgám koe xhàiaigu xu ka.

¹¹ Kái zi xgùu zia kò xàbim dxùukg'ai koe hãa a ko dxòò.

¹² Ka i ko dxāwa tc'ěean Jeso ba dtcàrà a máá: “Xgùuan dis xg'aes koe tsééa úú ta a, kgoara máá ta a naka ta gaan koe tcāà,” témé.

¹³ Me cg'ǎè tc'ěean kgoara máá i tcg'oa, a i a síí xgùuan koe tcāà, i ěe xgùuan ncěe kò 2,000 khama noo o, kari-karisea xōa a síí tshàam koe tcāà a tom̄.

¹⁴ Eē kòo xgùuan kòre xu khòè xua kò bèe a qgóé a síí x'áé-dxoan koe hěé naka x'áé-coa xu koe hěéthěé xàà a. Ne kò khòè ne ěe kúrúsea hãa sa hàà bóò.

¹⁵ Eē ne ko Jesom koe hàà ka ne kò ěe kò dxāwa tc'ěean úúa hãam khòè ba bóò, me gaa koe ntcōóa-ntcōe, a qgáían hana, i tc'ěea ba qǎe e, ka ne kò q'ào.

¹⁶ Gane ěe kò ěe kúrúsea hãa sa bóò ne kò dxāwa tc'ěean kò úúam khòem koe hěé naka xgùuan koe hěéthěé kúrúsea hãa sa khòè ne bìrí.

¹⁷ Ne tshoa-tshoa a Jeso ba dtcàrà, gane dim nqōóm koem gha tcg'oa sa.

¹⁸ Eēm ko Jeso ba dxòrom koe tcāà kam kò ěe kò dxāwa tc'ěean ka tcāàèa hãam khòè ba Gam cgoam gha qōò sa dtcàrà Me.

¹⁹ Igabam kò Jeso ba táá kgoara máá me Gam cgoa qōòa ne, a bìrí me a máá: “Dibi x'áéa tsi koe, tsari ne khòè ne koe, naka

tsia síí X'aigam nta noose kúrú máá tsia hãa sa hěe naka nta noosem thõð-xama máá tsia hãa sa hěéthěé ka bìrí ne,” témé.

²⁰ Me kò khòè ba wèè xu x'áé-dxoo xu ěe kò Dekapolise koe hãa xu koe qõða te a Jesom gam koe kúrú hãa zi gúù zi kaisa zi ka tshoa-tshoa a khòè ne bìrí, ne wèè ne khòè ne are.

Jairom ka cóáse sa hěe naka khòès Jesom dim qgái ba kò qgóó sa hěéthěé e

(Mt 9:18-26; Lk 8:40-56)

²¹ Eẽm ko Jeso ba dxòrom cgoa tshàam ka ncíí za ka xòèa ba koe tchoaba, ka ne kò kái ne khòè ne Gam koe xg'ae, Me kò tshàam dxùukg'ai koe téé-těe.

²² Me kò c'ẽem khòèm, còrè-nquum di xu tc'ãã-cookg'ai xu ka c'ẽe ba hàà, Jairo ta kò ko ma tciìe ba, a ba a ěem ko Jeso ba bóò ka ngàrè-kg'ama ba koe cg'áé.

²³ A kaisase dtcàrà Me a máá: “Tiris cóás cg'áré sa x'oos qàe koe hãa, ke cgómna hàà naka Tsia tshàua Tsi tòò cgae si nakas gha nxãasega qãè naka kg'õè,” témé.

²⁴ Me tẽe a qõð cgoa me, ne kái ne khòè ne xùri Me, a ne a ncorú Me.

²⁵ Si kò thěé c'ẽes khòès 12 kurian kò úúa hãa a ko xòm x'aèse nxoean hòò sa hãa,

²⁶ ncẽe kò kái kurian sèè a ko naakan koe tsoòse sa, a kò wèè gúúan ěes úúa hãa ga tséékagu, qãèkaguses gha ka, igabagas kò táá qãè, i kò gaas di tcìian càuise.

²⁷ Eẽs ko Jesom ka kóm, kas kò kái ne khòè ne xg'aeku koe guu a hàà Jesom kháo koe tcàà, a sa a ěem kò hanam qgám di xgám-kg'aman qgóó.

²⁸ Gas kas kò bìrìse a máá: “Ncèè Gam dim qgái bar kò qgóó ne cúígar gha qãè,” témé.

²⁹ Si Gam dim qgái ba qgóó, i kò gaa x'aè kaga gas di tcìian kaà, si cgáé-q'ooa sa koe xám ncãas gas di tcìian koe tsoèè sa.

³⁰ Me Jeso ba qarian ncãa tcg'oa cgae Me sa qháésega xamà q'ãa. A ba a kabise khòè ne koe a máá: “Díí na ncãa qgáia Te qgóó?” témé.

³¹ Xu Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu xõa Me a máá: “Khòè ne ma xg'ae cgae Tsia hãa sa Tsi ko bóò, igaba Tsi ko tẽe díin qgóó Tsia hãa sa!” témé.

³² Me Jeso ba ntcàà, díin ěes gúù sa kúrú hãa sam gha bóò ka.

³³ Si nxãaska khòè sa ěe kúrúse cgae sia hãa sa bóða q'ãa, a sa a hàà ngàrè-kg'ama ba koe cg'áé q'áðan cgoa, a wèè tseeguan bìrí Me.

³⁴ Me bìrí si a máá: “Tiri si cóá seè, sari dtcòma nea qãèkagu sia, ke tòókuan cgoa qõð naka sia sari xháean koe tcg'oa,” témé.

³⁵ Eẽm qanega hãa a ko khòè ne cgoa kg'ui, ka ne kò c'ẽe ne *Jairom ncẽe kò còrè-nquum dim tc'ãã-cookg'aim dim nquum koe*

kò guua hãa ne hàà, a ne a máá: “Tsáá xuù sa ncãa x'óó, ka tsia ko dùús domka xгаа-xгаа-kg'ao ba qanega xhõe-xhõea máá?” témé.

³⁶ Igabam kò Jeso ba táá nqábé kg'uian ãe kòo kg'uiè e, a ba a còrè-nquum dim tc'ãà-cookg'ai ba bìrí a máá: “Táá q'áo guu, kg'amaga méé tsi dtcòm,” témé.

³⁷ A ba a kò táá c'ãe khòè ga ggoara máá i xùri Me, Petere ba hëé naka Jakobo ba hëé naka Johanem Jakobom ka qõese ba hëéthëé xu ka oose.

³⁸ Eë xu ko còrè-nquum dim tc'ãà-cookg'aim dim nquum koe sí tcãà, kam ko Jeso ba bóó zi gúù zi qãè tama, ne ko khòè ne q'aua kg'aeku a ko xòò.

³⁹ Me tcãà a sí bìrí ne a máá: “Dùús domka zia gúù zi qãè tama, tu ko kg'aeku, a ko xòò? Cóa sa x'óó tama a x'òma hãa ka,” témé.

⁴⁰ Igaba ne kò kg'ãè Me. Me wèéa ne ga tcg'òó, a ba a cóás ka xòò ba hëé, naka xòò sa hëé naka ãe kò Gam cgoa hãa xu xгаа-xгаа-kg'ao xu nqoana xu hëéthëé sèè a cóás kò hãa koe tcãà cgoa ne.

⁴¹ Me tshàua sa koe qgóó si, a bìrí si a máá: “Talita kumi!” témé. Ncëe sa ko máá: ‘Cóa seè, tãe tar ko sáa ka méé,’ témé.

⁴² Si gaa x'aè kaga cóa sa tãe a sa a qõòa te (12 kuri si i kò ii). Eëš ko ncëe sa kúrúse ka ne kò kaisase are.

⁴³ Me Jeso ba qarika q'ãa-q'ãa ne, táá ne gha cúí khòè ga ncëes gúùs ka q'ãakagu sa. A ba a bìrí ne a máá: “C'ãe gúù máá si nakas tc'òó,” témé.

6

Jeso ba ko Nasareta koe xguè (Mt 13:53-58; Lk 4:16-30)

¹ Jeso ba kò ãem qgái ba tcg'oaragu, a Gam dim x'áé-dxoom koe síí, xu kò Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu xùri Me.

² Me kò Sabata dim cárn ka tshoa-tshoa a còrè-nquum koe xгаа-xгаа. Ne kò kái ne ãe kò kóm Me ne kaisase are a máá: “Ncëem khòè ba wèé zi ncëe zi nda hòòà? Dùútsa tc'ãe saa ncëe Gam máàèa sa, ncëem ko kaia tsééan are-aresa ga kúrú sa?”

³ Kháé ncëe ba gáé xom-kg'aom tama baa, Marias ka cóáse ba, Jakobo ba hëé, Josefa ba hëé, Jutase ba hëé, naka Simone ba hëéthëé xu ka káimkhoe ba. Gam ka qõesea zi gáé gatá cgoa ncëe koe hãa tama?” ta ne méé. A ne a bóòa xguè Me.

⁴ Me Jeso ba bìrí ne a máá: “Porofiti ba wèé za ga tcommèam khòè me e, gam dim x'áé-dxoom koe hëé naka gam di x'áéan koe hëéthëé cúí oose,” témé.

⁵ A ba a kò gaa koe táá are-aresa zi tséé zi kúrú, igabam kò kg'ama cg'orò ne khòè ne tsàà ko ne koe cúíga tshàua ba tòó, a kg'òèkagu ne.

⁶ Kaisasem kò area hãa, gane di dtcòman úú tama domka. A ba a kò x'áé-coa xu koe q̄òda te a xгаа-xгаа.

Jeso ba ko 12 xu xгаа-xгааase-kg'ao xu tsééa tcg'òó
(Mt 10:5-15; Lk 9:1-6)

⁷ Me kò Jeso ba 12 xu xгаа-xгааase-kg'ao xu Gam koe tciaa óá, a ba a tshoa-tshoa a cam-cam tsééa tcg'òó xu, a cg'ãè tc'ëean xhàiaгу di qarian máa xu.

⁸ A ba a x'áè xu a máá: “Táá méé xao cúí guú dàò q'oo di ga sèéa mááse guu, igaba méé xao dq̄abi hìim cúim gabá sèè, naka táá pére kana dtcòbè ga sèè guu, naka táá cúí mari ga qòè guu.

⁹ Igaba méé xao nxàbo, naka xaoa táá c'ëe qgáí ga sèéa mááse guu,” témé.

¹⁰ Gatagam kò thëé bìrí xu a máá: “Eë xao ko tcãam x'áém koe xao kòo q̄ãèse hàakaguè, ne méé xao gaa koe x'ãè, naka xaoa nxãakg'aiga síí ãem qgáí ba tcg'oara guu.

¹¹ A ncèè c'ëe qgáí gaa kò q̄ãèse hàakagu xao o tama, ne khóè ne komsana xao o tama, ne méé xao ãem qgáim koe nqàrèa xao di tsharàn q̄ãè-q̄ãè, naka xaoa tcg'oaragu me, nxãasegas gha ãe sa ãe ne khóè ne koe x'ái sa ii ka,” témé.

¹² Xu tcg'oa a xu a síí Nqarim dim kg'ui ba xгаа-xгаа, khóè ne méé ne gane di chìbian koe tcóóse di ba.

¹³ A xu a kái dxãwa tc'ëean khóè ne koe xhàiaгу, a kái ne khóè ne tsàako ne nxùian cgoa tcgàù, a xu a q̄ãèkagu ne.

Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis x'oo sa
(Mt 14:1-12; Lk 9:7-9)

¹⁴ Me x'aigam Herote ba Jesom ka kóm, cg'òèa ba kò q'ãasea hãa khama. C'ëe ne khóè nea kòo máá: “Johanem tcguù-tcguu-kg'ao Me e. X'ooan koem tãea! Gaa domka i ko ncèe qarian are-aresa zi tséé zi di gam koe kúrúse,” témé.

¹⁵ Igaba ne kò c'ëe ne máá: “Elija Me e,” témé, ne ko c'ëe ne máá: “Porofiti Me e, c'ëe xu porofiti xu ncií x'aè di xu khamaga ma,” témé.

¹⁶ Igaba ãem ko Herote ncèe sa kóm kam kò máá: “Johanem, ncèer kò q'ãe tcúúa hãa ba, x'ooan koe tãea hãa,” témé.

¹⁷⁻¹⁸ Herote ba kò gam ka káikhoem Filipim dis khóès Herotiase sa sèéa hãa. Me kò Johane ba Herote ba bìría hãa a máá: “X'áèan koe tsi kgoara máàè tama, tsáá kíim dis khóè sa tsi ga kò sèéa hãa sa,” témé. Khamam kò Herote ba c'ëe khóèan tsééa úú, síí i gha Johane ba qgóó, a qáé, a qáé-nquus koe tcãa ka.

¹⁹ Herotiase sa kò Johane ba hòrea hãa, a kò cg'òo me kg'oana, igabagas kòo tààè.

²⁰ Herote ba kò Johane ba q'áda hãa, a kò nqáó-nqao mea hãa, tchàno a tcom-tcomsam khóè me e sam kò q'ana hãa khama. Eëm kò Johane ba kóm nem kò q̄ãèse hãa tama, igabam kò komsana ba ncàna hãa.

²¹ Igabas kò qǎèm x'aè ba hòò, me kò Herote ba ábà cáma ba ka gam di xu tc'ǎà-cookg'ai xu kaia xu hěé, naka ncõo-kg'ao xu di xu kaia xu hěé, naka Galilea koe kò tc'ǎà-cookg'aia xu khóe xu hěéthěé kǒe sa kúrúa máá.

²² Eēs ko Herotiasēs ka cóase sa tcǎa a ko Herote ba hěé naka kǒès di xu cg'ǎè-khoe xu hěéthěé xu ko ntcǎa máá kas ko Herote ba kaisase qǎè-tcaokagu. Me x'aigam Herote ba cóa sa bìrì a máá: “Wèes gùùs ěe si ga dtcàrà te sa dtcàrà te, màa si sir gha ke,” témé.

²³ A ba a gaises cgoa nqòòkagu si a máá: “Dùús wèes ěe si gha dtcàrà te sar gha màa si, tiri x'aian di xòèan c'ĕea ga ii igaba,” témé.

²⁴ Si xǒòs koe síí a máá: “Dùú sa ra gha dtcàrà?” témé. Si xǒò sa máá: “Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis tcúú sa dtcàrà,” témé.

²⁵ Si kò x'aigam koe kúúga kabise a máá: “Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis tcúú sar ko gǎbas q'oo koes tòòèa hǎase dtcàrà,” témé.

²⁶ Me x'aiga ba kaisase tshúù-tcao, igabam kò gaisean ěem kò kúrúa hǎa hěé naka cg'ǎè-khoe ne hěéthěé domkam kò gam òm kg'ui ba ntcoean tc'ĕe tama.

²⁷ A ba a kò cg'ǒo-kg'ao ba qhǎése x'ǎèan cgoa tsééa úú, síím gha Johanem dis tcúú sa óága ka. Me kò qǒò a síí Johanem dis tcúú sa q'ǎe, qǎé-nquus koe.

²⁸ A ba a gaas tcúú sa gǎbas koe tòò a óá, a hàà gaas dxàe-coa sa màa si, si kò cóa sa sée a xǒò sa máa si.

²⁹ Eē xu ko gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ěe sa kóm, ka xu kò hàà tc'áróa ba sée, a síí tc'ám̄s koe kg'ónò o.

*Jeso ba ko 5,000 sa nqǎéa ne khóè ne tc'ǒókagu
(Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Jn 6:1-14)*

³⁰ Xu kò x'ǎé úú-kg'ao xu Jesom koe kabise, a hàà wèé zi gúú zi ěe xu kò kúrú zi hěé naka ěe xu xгаа-xгаа hǎa zi ka hěéthěé bìrì Me.

³¹ Igaba i kòo nxǎaska kái khóèan hààku a ko qǒòku, xu kò Jeso ba hěé naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hěéthěé táá tc'ǒó di x'ǎèan ga úú khamam kò bìrì xu a máá: “Hàà xao naka xae nqoo-nqoosam qgǎim koe qǒò naka xaea síí cúia hǎa naka xao gha nxǎasega sǎa,” témé.

³² Xu dxòrom cgoa qǒò a xu a cúíaga nqoo-nqoosam qgǎim koe síí hǎa.

³³ Ne kái ne khóè ne bóò xu, xu ko tcg'oa, ne dìi ga xu u sa bóò a q'ǎa. Ka ne ko x'ǎé-dxoo xu koe guu a tshàam dxùukg'ai sée, a tc'ǎà a nqàrèa ne ka gaa za qgǒéa síí, a síí còoka hǎa a qǎa xu.

³⁴ Eēm ko Jeso ba dxòrom koe xǒa kam ko kaias xg'ae sa bóò, a ba a thǒò-xama máá ne, kòre-kg'ao ba úú tama zi ghùu zi

khama ne kò ii khama. Me nxãaska tshoa-tshoa a kái zi gúù zi ka xгаа-xгаа ne.

³⁵ Eēs ko cárn sa dqòara qđò ka xu ko Gam di xu xгаа-xгаа-se-kg'ao xu hàà cgae Me, a máá: “Ncēm qgài ba cúia hām qgài me e, i ncāa gataga dqòa,

³⁶ ke khòe ne qđòa q'aakagu naka ne nxãasega cúuse nxama-nxama hāa xu x'áe xu koe hēe naka x'áe-coa xu koe hēéthēe sí c'ēe gúùan x'ámá máase naka tc'òó,” témé.

³⁷ Igabam kò xq̄a xu a máá: “Gaxao c'ēe gúùan máà ne naka ne tc'òó,” témé. Xu bìrì Me a máá: “Kháe mée xae sí *kái marian* 200 xu qano mari xu tséekagu naka pérén x'ámá máá ne naka ne tc'òó?” témé.

³⁸ Me máá: “Nta noo pérén xao úúa? Qđò naka sí bóò,” témé. Xu sí bóò a máá: “5 xu pére xu hēe naka cárn x'àu tsara hēéthēe e,” témé.

³⁹ Me Jeso ba bìrì xu xu wèe ne khòe ne xg'ae-coa zi cgoa ntcōókagu, tsāa dcāan kg'ai koe.

⁴⁰ Ne xg'ae-coa zi 100 ne khòe ne di zi hēe, naka 50 ne khòe ne di zi hēéthēe cgoa ntcōó.

⁴¹ Me ēe xu 5 xu pére xu hēe naka x'àu tsara hēéthēe sée, a nqarìkg'ai koe ghùì-kg'ai, a ts'ee-ts'eekg'ai i, a péréan khōá q'aa. A ba a xгаа-xгаа-se-kg'ao xu máà a, nxãasega xu gha khòe ne sama a ka. Me gataga x'àu tsara wèe ne khòe ne q'aa-q'aaa máá.

⁴² Ne kò wèea ne ga tc'òó a ne a xg'āà,

⁴³ xu xгаа-xгаа-se-kg'ao xu ēe ncāa tc'òóa qauèan ka 12 xu q'ore xu pére-qàmàn hēe naka x'àu-qàmàn hēéthēe di xu tcāa, xu cg'oè.

⁴⁴ Eē kò péréan tc'òó xu di xg'ae-q'ooa ne kò 5,000 khama noo xu khòe xu u.

Jeso ba ko tshàam tc'amkg'ai koe náà qđò

(Mt 14:22-33; Jn 6:15-21)

⁴⁵ Me Jeso ba qháese Gam di xu xгаа-xгаа-se-kg'ao xu chùì, xu dxòrom q'oo koe tcāa, Gam ka xu gha tc'āa a Betesaida koe qđò ka, Gam qanega qau a ko khòe ne qđòa q'aakagu ka.

⁴⁶ Eēm ko x'áe nea xg'ara kam ko xàbì ba q'ábà qao a sí còrè.

⁴⁷ Eēs ko cárn sa dqòa kam kò dxòro ba tshàam nqáe koe hàna, Me kò Gabá gómankg'ai koe cúise hàna.

⁴⁸ Dxòro ba xu kò ko xháe-xháesase qđòkagu sam kò bóò, tc'āa ba xu kò q'óá-kg'ama khama, kam kò q'uu-kg'ai-q'oo ka hàà cgae xu, tshàam tc'amkg'ai koe náà qđò a, qàea xu koem kò hāa a ko nqáe xu,

⁴⁹ igaba ēe xu kò bóò Me, Me tshàam tc'amkg'ai koe xóe a ko náà qđò, ka xu kò tc'ēea máá dcausoma Me e, ta tc'ēea hāa, a xu a kaisase q'au.

⁵⁰ Wèéa xu ga kò bóò Me khama, a xu a kaisase q'aea. Me gaa x'aè kaga kg'ui cgoa xu a máá: “Tíí Ra a, ke xao tòón tcáó! Táá q'àò guu,” témé.

⁵¹ Eëm ko dxòrom koe gaxu cgoa q'ábà kam kò tc'ää ba téé. Xu kò kaisase area.

⁵² Pérén kaga xu kò q'ää tama, i tcáóa xu ga qari-qarièa khama.

*Jeso ba ko Genesarete koe tsàako ne khòè ne qǎèkagu
(Mt 14:34-36)*

⁵³ Eë xu ko tshàa ba tchoaba ka xu kò Genesarete dim nqǎóm koe hàà, a xu a gaa koe gaxu dim dxòro ba tòó.

⁵⁴ Eë xu ko gaxu dim dxòrom koe tcg'oa, ka ne ko khòè ne kúúga Jeso ba bóò q'ää.

⁵⁵ A ne a wèè x'áéan koe qgóéa te, a tshoa-tshoa a tcii-khoean gaan di tcoàn koe xóóa hãase séèa úú, èe ne ko kóm i ko máá hànám hãa témèè qgáì koe.

⁵⁶ Me èem ko nqǎó-coa zi koe hěé, naka x'áé xu koe hěé naka nqǎóm di c'èe xòèan koe hěéthěé tcàà ka tsàako khòèan Gam koe séè a úúè, a sí gúù zi ko x'amáguè qgáì koe xòòè, a dtcàrà Me, kg'amaga ne gha Gam dim qgáím xgám-kg'am qgóó sa, ne kò wèéa ne èe ko qgóó Me ne kg'òèkaguè.

7

*Nqarim di x'áè-kg'áma ne kana khòèan di caua ne
(Mt 15:1-9)*

¹ Xu Farasai xu hěé naka Jerusalema koe kò guua hãa xu x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu c'èe xu hěéthěé Jesom koe hààra xg'ae.

² Ka xu ko c'èe xu xгаа-xгаа-kg'ao xu bóò, xu ko cg'uriga tshàuan cgoa tc'óó, xg'àà tshàu tamase.

³ (Farasai xu hěé naka wèè ne Juta ne hěéthěéa kò ncí cauan tsgǎosea ne di koe ga guu a xg'àà tshàu tama ne hãas cookg'ai koe tc'óó tama.

⁴ Eë ne kò x'amágu dis qgáìs koe guua hãa ne ne tshàua ne xg'àà tamas cookg'ai koe tc'óó tama. Gataga ne kò kái cauan c'èe úúa hãa, kubian hěé naka suuan hěé naka tc'óó cgoa di zi gàba zi [hěé naka tcoà xu] hěéthěé xg'àà di i.)

⁵ Xu nxãaska Farasai xu hěé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hěéthěé Jeso ba tèè a máá: “Dùús domka xu Tsari xu xгаа-xгаа-kg'ao xu gatá ka tsgǎosea ne di cauan khama ma kg'òè tama, a ko cg'uriga tshàua xu cgoa péréan tc'óó?” témé.

⁶ Me Jeso ba xǎa xu a máá: “Eëm kò ko Isaia ba porofita kam kò tseegukaga gaxao qǎè khòèan khama ko ma kúrúse xao ka porofita, ncèe i ma góásea hãa khama a ko máá:

'Ncèe ne khòè ne ko kg'áma ne cgoa dqomè Te, igaba i tcáóa ne Tíí koe nqúu u.

⁷ Káà hùise ne ko dɔ̀m̀ Te,
a ko khòè ne di x'áèan xгаа-xгаа,
témé khama.

⁸ Nqarim di x'áè-kg'áman xao kúrú tama a xao a khòèan di cauan qgóóa qaria hãa," tam méé.

⁹ A ba a bìrí xu a máá: "Nqarim di x'áè-kg'áman xao gha máaa xguì sa xao q'ana hãa, nxãasega xao gha gaxao di cauan di x'áèan qgóóa qari ka.

¹⁰ Moshe ba kò ncēeta mééa a máá: 'Saò ba hēé naka saò sa hēéthēé tcom,' a ba a kò gaia máá: 'Dìim wèém ēe ko xòom ka kana xòos ka cg'ãèse kg'ui ba méém cg'òòè,' témé,

¹¹ igaba ncēè khòèm kò ko xòom ka kana xòos ka máá: 'Eēr ga ko hùì cgoa tsia sa, nxãa sa Nqari bar nqòòkagua hãas máàku* si i khamar ko hùia tsi ka tààè,' témé ne xao ko ncēe sa dtcòm.

¹² Gaa koe guus ka xao guu me nakam xòò ba hēé naka xòò sa hēéthēé c'ēe gùù ga kúrúa máá tama.

¹³ Gaxao di cauan ncēe xao kúrúa máásea hãa koe xao guu a Nqarim dim kg'ui ba káà-hùikagua hãa. A xao a kò ēeta iim dàòm ka kái zi gùù zi kúrú," tam Jeso ba méé.

*Gùù zi khòè ne ko kúrú ne cg'uriga zi
(Mt 15:10-20)*

¹⁴ A ba a khòè ne Gam koe gaicara tciaa óá, a bìrí ne a máá: "Komsana Te tu wèéa tu ga, naka tua kóma q'ãa.

¹⁵ Khòèm ka tchàa koe hãa, a ko gam koe tcãà sa khòè ba cg'uri-cg'uri tama, igaba ēe ko khòèm koe guu a tcg'oa sa ko khòè ba cg'uri-cg'uris ga si i.

¹⁶ [Dìim wèém ēe tceean úúa hãa ba méém kóm,]" tam méé.

¹⁷ Eēm ko Jeso ba khòè ne koe guu a ko nquum q'oo koe tcãà, ka xu ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ēes sere-seres ka tēè Me.

¹⁸ Me bìrí xu a máá: "Qanega xao gáé kóma q'ãa tama? Bòò tama xao gáé hãa? Dùús wèés ēe ko khòèm koe tchàa za guu a tcãà sa cg'uri-cg'uri me tite,

¹⁹ tcáóa ba koes tcãà tama, a ko ncãàa ba koe tcãà, a gatà ma nqáé khama," témé. (Ncēeta mééan kam kòò Jeso ba wèé tc'òoa nea ts'ee-ts'eekg'aièa sa nxàe.)

²⁰ Me máá: "Eē khòèm tcáó koe ko guu a tcg'oa sa, gaas khòè ba ko cg'uri-cg'uris ga si i.

²¹ Igaba i ko q'oo koe, tcáós koe guu a cg'ãè tc'ēean hēé, xóé cgoakuan hēé, ts'àn hēé, cg'òokuan hēé,

²² cg'àrán hēé, cg'ãè zi cau zi hēé, kàa sa hēé, cēèan hēé, qgóóse tama sa hēé, cg'ãè tcgái cgoa bóòku sa hēé, zàróku sa

* 7:11: Gerika sa ko "korebane" dim kg'ui ba tséékagu, a sa a khaóka nxàe, dùú sam ko ncēm kg'ui ba méé sa: " 'korebane' (ncēe sa ko máá 'Nqarim tcg'òóa mááéa hãas máàku sa,' témé)"

hěé, tc'amaka bóòse sa hěé, naka cg'ǎè tcáo sa hěéthěé tcg'oa khama.

²³ Wèè zi cg'ǎè zi ncěe zia kò q'oo koe guu a tcg'oa a zi a ko khòè ba cg'uri-cg'uri," tam méé.

*Khòès di dtcòma ne
(Mt 15:21-28)*

²⁴ Me Jeso ba gaa koem kò guu a tcg'oa ne Ture dim nqǒóm koe síí. A gaa koem ko síí ka c'ěem nquum koe tcǎà, a ba a kò tc'ěe tama c'ěe khòè gha *gaa koem hãa sa q'ãa sa*, igabam gha ma xài sa kò kàà si i.

²⁵ Kas ko kúúga khòès gas dis cóás kò cg'ǎè tc'ěean ka tcǎàèa hãa sa Jesom ka kóm, a sa a hàà a nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé.

²⁶ Khòès ěe sa kò Gerika si i, a sa a kò Sirofonike dim nqǒóm koe ábàèa hãa. A sa a kò Jeso ba dtcàrà, dxāwa tc'ěea nem gha cóás koe tcg'òó sa.

²⁷ Me Jeso ba xọa si a máá: "Hààn ta kg'aia cóán tc'òókagu, qǎè tama i hãa cóán di péréan gha sée a haghuan xaoa mááé sa ke," témé.

²⁸ Igabas kò khòè sa xọa Me a máá: "Èè, X'aigaè, ěe tafolean ka nqāaka hàna hãa haghuan ga ko cóán di péré qàmàn tc'òó," témé.

²⁹ Me Jeso ba bìrì si a máá: "Èēm xọam domka si gha qǒò, saris cóás koe i dxāwa tc'ěean tcg'oara hãa khama," témé.

³⁰ Si x'áéa sa koe dìbi a sa a síí sao-xg'ae, si cóáse sa tcoàm koe xǒe i dxāwa tc'ěean tcg'oa cgae sia.

Jeso ba ko q'omase tcee dòmam khòè ba qǎèkagu

³¹ Me Jeso ba Ture dim nqǒóm koe gaicara guu a xgoaba a ba a síí Sitone dim nqǒó ba gǎá a tshàam Galilea dim koe síí, Dekapolise dim xg'aekum koe.

³² Ne kò khòèm ncěe kò q'omase tcee dòma a kg'ui tama ba Gam koe úú, a ne a dtcàrà Me, síím gha tshàua ba gaam khòèm koe tòó sa.

³³ Me Jeso ba khòè ne xg'aeku koe cúia tciia tcg'òó me, a ba a síí gaam khòèm di tcee dòman koe tshàua ba tcǎà a ba a tcg'ae a gaam khòèm di tàmàn qgóó.

³⁴ Me Jeso ba nqarìkg'ai koe ghùì-kg'ai a ba a kaisase sònò, a bìrì me a máá: "Efata!"† témé (ncěeta i kò méèè ne i ko máá: "Xgobekg'amse," témèè).

³⁵ I khòèm di tcee dòman xgobekg'amse, i tàmà ba ga gataga kgoarase, me qǎèse kg'ui.

³⁶ Me Jeso ba khòè ne x'áè, táá ne gha cúí khòè ga bìrì i ka. Igabaga ne kò ěem ko ma kúrú u khama noose Gam ka kg'ui.

† 7:34: *Efata* - Ncěem kg'ui ba Hebera dis kg'uis di me e.

37 Ne kò khòè ne kaisase are a máá: “Wèè zi gùù zim qãèse kúrúa hãa, kg'ui taman gam kg'uikagua hãa, a ãe kóm taman ga kómkagua hãa,” témé.

8

*Jeso ba ko 4,000 ne khòè ne tc'òókagu
(Mt 15:32-39)*

1 Eẽ xu cáń xu koes kò gaicara kaias xg'aes khòè ne di sa xg'aea, ka ne kò tc'òó ne gha gùù úú tama, Me Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tciia óá, a bìrí xu a máá:

2 “Ncẽe ne khòè ner ko thòò-xama máá, ncẽeska ne nqoana cáńan Tíi cgoa hãa khama, a tc'òó ne gha gùù ga úú tama.

3 Ncẽe x'áéa ne koer kòo xàbà ne hãase dìbikagu ne, ne ne gha dàòan q'oo koe qgaè-kg'ai a cg'áé; c'ẽe-kg'áía nea nqúù ka guua hãa khama,” tam méé.

4 Xu Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu xq̄a Me a máá: “Ncẽem tchàa-xgóóm koe nea gha ncẽe ne khòè ne ntama ma péréan xg'ãà?” témé.

5 Me tèè xu a máá: “Nta noo péréan xao úúá?” témé. Xu máá: “7 xu péré xu u,” témé.

6 Me *Jeso ba* xg'ae sa bìrí si góńan-kg'ai koe ntcòó, Me gaxu péré xu 7 xu sée, a ba a Nqari ba qãè-tcaoa máá xg'ara a khõá q'aa xu, a Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu máà xu, nxãasega xu gha khòè ne máà a ka.

7 Xu kò gataga thée cg'orò x'aù-coan úúá, Me kò gataga Nqari ba qãè-tcaoa máá, a ba a Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu máà xu, xu khòè ne máà xu.

8 Ne kò tc'òó a ne a xg'ãà, xu kò xgaa-xgaase-kg'ao xu ãe kò qaùan ka 7 zi q'ore zi tcana cg'oè-cg'oe.

9 Gane ãe kò tc'òóa hãa nea kò 4,000 khama noo. Me kò qòòà q'aakagu ne,

10 a ba a gaa x'aè kaga dxòrom q'oo koe tcãà, Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa, a Dalamenuta dim xg'aekum koe qòò.

*Farasai xu ko are-aresas x'ái sa qaa
(Mt 12:38-42; 16:1-4)*

11 Farasai xu kò *Jeso ba* hàà cgae, a tshoa-tshoa a ntcoeku cgoa Me, a xu a qgóó Me xu gha qgáian qaa ka *are-aresas* x'áis nqarikg'ai di sa qaa cgae Me.

12 Me nxãaska kaisase sónò a kg'ui a máá: “Dùús domka sa ko ncẽes qhàò sa *are-aresas* x'ái sa qaa? Tseegukar ko bìrí tu u a ko máá: Cuiskagas ncẽes qhàò sa cúis x'áis ga sa x'áíèa hãa tite!” témé.

13 Me guu xu a dxòrom q'oo koe tcãà, a xgoaba a *tshàa ba* b̄ara, a tshàam di c'ẽe xòèan za qòò.

*Farasai xu hěe naka Herote ba hěéthěe xu dis péré gǎe-gǎe sa
(Mt 16:5-12)*

14 Xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu péréan sée c'urúa hǎa, a cúim péré ba dxòrom q'oo koe úúa hǎa.

15 Me Jeso ba q'ǎa-q'ǎa xu a máá: “Q'ǎa méé xao, naka kòreseá hǎa Farasai xu hěe naka Herotem di péré gǎe-gǎean hěéthěe koe,” témé.

16 Xu nxǎaska kg'ui cgoaku a máá: “Péré cgoa xae hàà tama,” témé.

17 Me Jeso ba tc'ěea xu q'oo koe hàna sa q'ana hǎase bìrí xu a máá: “Dùús domka xao ko péréan xao úú tamas ka kg'ui cgoakua máá? Qanega xao gǎé bóò q'ǎa tama kana kóma q'ǎa tama? Tcáóá xao gǎé tsóágase x'óó-x'ooèa?”

18 Tcgáían xao úúa hǎa ka xao gǎé bóò tama, a tceean úúa hǎa ka xao gǎé kóm tama? Tc'ěe-tc'ěese tama xaoa?”

19 Eěr kò ko 5 xu péré xu 5,000 ne khòè ne khóá q'aa máá, ka xaoa kò ěe kò qaúa hǎa péréan ka nta noo zi q'ore zi tcana cg'oè-cg'oe?” témé. Xu xǒa Me a máá: “12 zi q'ore zi i,” témé.

20 Me gaia máá: “7 xu péré xu 4,000 ne khóè ner ko khóá q'aa máá xu, ka xaoa kò ěe kò qaúa hǎa péréan ka nta noo zi q'ore zi tcana cg'oè-cg'oe?” témé. Xu xǒa Me a máá: “7 zi q'ore zi i,” témé.

21 Me tèè xu a máá: “Kháé xaoa qanega kóma q'ǎa tama?” témé.

Jeso ba ko Betesaida koe kǎà tcgáim khóè ba bóòkagu

22 Ka xu kò Betesaida koe síí. Ne c'ěe ne khóè ne kǎà tcgáim khóè ba Gam koe óága, a ne a dtcàrà Me, tshàua bam gha tòò cgae me ka.

23 Me kò Jeso ba kǎà tcgáim khóè ba x'òàa ba koe sée, a x'áém ka tchàa za tcg'oa cgoa me. A ba a ěem ko tcg'ae tcgái meá xg'ara, ka tshàua ba tòò cgae me, a tèè me a máá: “C'ěe gúú ga tsi ko bóò?” témé.

24 Me ghùì-kg'ai a ba a máá: “Eè, khóèa ner ko bóò, igaba i hùì zi khama ii a ko qǒò te,” témé.

25 Me Jeso ba gaicara gaam tcgái koe tshàua ba tòó, me qǎèse bóò, i tcgáia ba qǎè, me wèés gúú sa qǎèse bóò.

26 Me x'áéa ba koe tsééa úú me a máá: “Táá x'áém q'oo koe tcǎa guu,” témé.

Petere ba ko Jesom koe nxàese

(Mt 16:13-20; Lk 9:18-21)

27 Jeso ba kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa Kae-saream Filipim dim qgáim qàe koe hàna hǎa xu x'áé-coa xu koe tcg'oa a síí.

Eè xu dào q'oo koe hǎa kam ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tèè a máá: “Khóè nea ko máá, dìí Raa témé?” témé.

28 Xu xɔa Me a máá: “ ‘Johane Tsi tcguù-tcguu-kg'ao Tsi i,’ ta ne ko méé, ne ko c'èe ne máá: ‘Elija Tsi i,’ témé, ne ko c'èe ne máá: ‘Porofiti xu ka c'èe Tsi i,’ témé,” ta xu méé.

29 Me gaicara tèè xu a máá: “Kháé gaxaoa ko máá, díí Raa?” témé. Me Petere xɔa Me a máá: “Tsáá Tsia Krete Tsi i,” témé.

30 Me Jeso ba qarika x'áè xu, táá xu gha cúí khòè ga Gam ka bìrí sa.

Jeso ba ko Gam dis x'oos ka kg'ui
(Mt 16:21-28; Lk 9:22-27)

31 Me nxãaska tshoa-tshoa a xгаа-xгаа, Khòèm dim Cóa ba gha kái zi guù zi koe xgàrase sa, a gha khòè ne di xu kaia xu hēé, kaia xu peresiti xu hēé, naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu ka hēéthēé bóòa xguìè, a gha cg'òòè, a ba a gha nqoana cáman qãá q'oo koe x'ooan koe tēe sa, tam méé.

32 Ncēe sam kò kgoarasease kg'ui, me Petere séèa tcg'òò Me a tshoa-tshoa a dqàè Me.

33 Igabam kò Jeso ba ãem ko ntcēè a ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu bóò ka Petere ba dqàè a máá: “Tíí koe tcg'oa, satanaè! Nqarim di zi guù zi koe tsi tc'èea tsi tcãà tama, igaba tsi khòèan di zi guù zi koe tcãà tc'èea ke,” témé.

34 Kam ko kaias xg'aes khòè ne di sa hēé naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hēéthēé Gam koe tciaa óá, a bìrí ne a máá: “Ncēè c'èem khòèm kò xùri Te kg'oana ne méém bóòa xguìse naka baa gam dim xgàu ba dcēé naka xùri Te.

35 Dìim wèém ãe gam dis kg'òè sa qgóóa qari kg'oana hãa bas gha aaguse cgae, igaba dìim wèém ãe ko Tíí hēé naka qãè tchòàn hēéthēé domka gam dis kg'òès ka aaguse cgaeè, ba gha hòè si khama.

36 Dùúska ba gha khòè ba kháé kabisea máàè, ncēè wèém nqóó bam kòò hòè, a ba a gam dis kg'òès ka aaguse cgaeè ne?

37 Kana ba gha khòè ba gam dis kg'òès téé-q'oo koe dùútsa guù sa tcg'òò a máà?

38 Dìim wèém ãe ko Tíí hēé naka Tiri kg'uian hēéthēé sau-cgaese ba, ncēes qhàòs cg'áràn hēé naka cg'ãèan hēéthēé dis koe, ba gha thēé Khòèm dim Cóm ka sau-cgaeseè, ãem gha ko tcom-tcomsa xu moengele xu cgoa, Xòòm di x'ààn koe hãase hàà ne,” tam méé.

9

1 Me bìrí xu a máá: “Tseegua ner ko bìrí xao o: Ncēe koe téé-tēe ne ka c'èea nea x'ooan xáma hãa tite, Nqarim di x'aia ne ne bóò, i qarian cgoa hàà tamasa cookg'ai koe,” témé.

Jesom di bóòse-q'ooa ne ko kabise a tãá
(Mt 17:1-13; Lk 9:28-36)

² Jeso ba kò 6 cáman q̄áá q'oo koe Petere ba hěé naka Jakobo ba hěé naka Johane ba hěéthěé xu sée a gaxu cúí xu cgoa kiam xàbì ba q'ábà qaò; i kò gaa koe ga cookg'aia xu koe bóòse-q'ooa ba kabise a t̄áá.

³ Gam di q̄gáía ne kò kabise a tcaàkose q'úú, nc̄ee cúí khòe ga nq̄ómkg'ai koe q̄gáían xg'aà naka i q'úúa h̄aa titem q'úú ba.

⁴ Ka tsara kò kúúga Elija ba hěé naka Moshe ba hěéthěé tsara gaa koe bóòse, a ko Jesom cgoa kg'ui.

⁵ Me Petere ba Jeso ba bìrí a máá: “X'aigaè, q̄àès gùú si i nc̄ee xae nc̄ee koe h̄aa sa. Ke hàà naka xae nqoana nquu-coa xu nc̄ee koe kúrú, nakam c'ěe ba Tsari, nakam c'ěe ba Moshem di, nakam c'ěe ba Elijam di,” t̄émé.

⁶ C'ùúam kò h̄aa dùú sam gha kg'ui sa, kaisase xu kò q'aea h̄aa khama.

⁷ Si kò túú-c'òò sa q̄àbia tc̄àà xu, me kò kg'ui ba túú-c'òòs q'oo koe guu a tcg'oa a máá: “Nc̄ee ba Tirim Cóa Me e, nc̄ama Raa ba, komsana Me,” t̄émé.

⁸ Eě xu ko q̄háése ntc̄èè ka xu kò cúí khòe ga táá bóò, a Jesom cúím Gabá bóò.

⁹ Eě xu ko xàbìm koe x̄oa kam kò x'áè xu, táá xu gha nc̄aa xu ko bóòs gùú sa cúí khòe ga bìrí sa, q̄aneam Khòèm dim Cóa ba síí x'ooan koe t̄ee tamas còokg'ai koe.

¹⁰ Xu gaam kg'ui ba tc̄áoá xu koe tòóa mááse, a gaxu ka t̄èeku: x'ooan koe t̄ees ko dùú sa nx̄àe sa.

¹¹ Xu nx̄aska t̄èè Me a máá: “Dùús domka xu ko x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu máá: ‘Elija ba méém kg'aia hàà?’” t̄émé.

¹² Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Elija ba ko kg'aia hàà wèé zi gùú zi kg'ónò; ka i dùús domka góáèa h̄aa, Khòèm dim Cóa ba méém xgàrase, naka baà khòe ne ka xguè, ta ma ma?”

¹³ Igabagar ko Elijam hààraa h̄aa sa bìrí xao o, ne kò wèés gùús èe ne kò tc'èea h̄aa sa kúrú cgae me, èe i kò ma gaam ka ma góásea h̄aa khamaga ma,” tam méé.

*Jeso ba ko dx̄awa tc'èean úúam cóa ba q̄àèkagu
(Mt 17:14-21; Lk 9:37-43a)*

¹⁴ Eě xu ko xgaa-xgaase-kg'ao xu koe hàà, ka xu ko kias xg'ae sa bóò si nx̄ama-nx̄ama xua h̄aa, xu x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu h̄aa a ko ntcoeku cgoa xu.

¹⁵ Si kò kúúga wèés xg'ae sa Jeso ba bóò, a sa a kaisase are, a q̄àràa síí cgae Me a síí tsgàm Me.

¹⁶ Me kò t̄èè xu a máá: “Dùú sa xao ko ntcoeku cgoa ne?” t̄émé.

¹⁷ Me xg'aes koe kò h̄am khòèm c'ěe ba x̄oa Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, tirim cóa bar Tsáá koe óágaraa, kg'uikagu me tamam dx̄awa tc'èe bam úúa h̄aa khama.

¹⁸ Wèè x'aèan èe i ko qarú cgae me ka i ko qáú me, me kg'ám-q'ooa ba koe xùbúan tcg'òò, a x̄óó ba ḡàò, a xgàruku. Ra nc̄aa

Tsari xu xгаа-xгаase-kg'ao xu dtcàrà, xhàia xu gha guu u ka, igaba xu ko tààè," témé.

19 Me Jeso ba xọa ne a máá: "Oo, tsóágase dtcòm úú tamas qhàò sa gáé ncēe sa! Nta noo x'aèa ne Ra gha gatu cgoa hãa? Nta noose Ra gha qáò-tcaoa máá tu u? Oá me Tíí koe," témé.

20 Ne ko cóá ba Gam koe óá. Eẽ i ko gaa dxãwa tc'ëean Jeso ba bóò kaga i kò cóá ba qarika ntcãa-ntcãa, me gómankg'ai koe cg'áé a dibi-dibise, i kg'árñ-q'ooa ba koe xùbúan tcg'oa.

21 Me Jeso ba cóám ka xòò ba tèè a máá: "Nta noo x'aèan ba úúa a ko ncēeta hēé?" témé. Me cóám ka xòò ba máá: "Cg'áré-q'ooa ba koe ga i guu a tshoa-tshoa mea hãa.

22 Kái-kg'aise ēe i kò ko tshoa-tshoa me ne i ko c'ëean q'oo koe xaoa tcãà me naka tshàan q'oo koe hēéthēe e, cg'õo me i gha ka, igaba ncēè c'ēe gùú tsi ga kòò kúrú ne mée tsi thòò-xama máá ta a naka hùì ta a!" témé.

23 Me Jeso ba bìrì me a máá: "A ncēè dtcòmà tsi kò hãa ne i wèè gúúan ga thamka a," témé.

24 Kúúgam ko cóám ka xòò ba q'au a máá: "Dtcòm ra ko, ke tiris káà dtcòm s koe hùì te!" témé.

25 Eẽm ko Jeso ba xg'ae sa bóò si ko qaròa síí cgae Me, kam ko cg'ãè tc'ëean dqàè a máá: "Tsáá tc'ēe tsi nqóbó a q'omasen tcee dòma tseè, dqàè tsir ko a ko máá, tcg'oa cgae me naka táá gaia gam koe tcãà guu!" témé.

26 Ka i ko dxãwa tc'ëean q'au, a ēe i ko kaisase qgaè-qgae-kg'ai mea xg'ara ka tcg'oaragu me. Me kò cóá ba x'óóam khòèm khama ii, ne kái ne khóè ne tc'ëea máá, x'óóam hãa, ta tc'ëea.

27 Me Jeso ba tshàua ba koe qgóó a ghùì me, me tèe a nqàrè ka téé.

28 Eẽm ko nquum q'oo koe tcãà, ka xu kò Gam di xu xгаа-xгаase-kg'ao xu dxùukg'ai koe tèè Me a máá: "Dùús domka xaea kò tààè, a xhàia gu u tama?" témé.

29 Me Jeso ba xọa xu a máá: "Ncēeta iia nea c'ēe gùú kaga tcg'òòèa hãa tite, igaba còrèan ka cúíga a," témé.

*Jeso ba ko gaicara Gam dis x'oos ka kg'ui
(Mt 17:22-23; Lk 9:43b-45)*

30 Eẽm qgáim koe xu kò tcg'oa a Galilea dim nqóò ba tchoaba. Jeso ba kò c'ēe khóèan ga gha hàna xu hãa qgáian q'ãa sa tc'ēe tama,

31 Gam di xu xгаа-xгаase-kg'ao xum kòò xгаа-xгаа khama, a ko bìrì xu a máá: "Khóèm dim Cóá ba gha hàà khóè ne tshàu q'oo koe tcãàè, ne gha cg'õo Me, Me gha ìem cg'õòèa ka nqoana cáman qãá q'oo koe tèe," témé.

32 Igaba xu kò ìem ko mée sa táá kóma q'ãa, a xu a kòò gataga thēè tèèa ba q'áò.

*Dù ba kaia?**(Mt 18:1-5; Lk 9:46-48)*

³³ Xu kò Kaperenaume dim nqõóm koe síí. Me ãe xu nquum q'oo koe hãa ka tãe xu a máá: “Dùu sa xao ncãa ko dàòm q'oo koe ntcoekua máá?” témé.

³⁴ Igaba xu kò nqoo, ncãa xu dàòm q'oo koe kg'ui cgoaku diina kaia hãas ka khama.

³⁵ Me ntcõó a ba a 12 xu tciaa xg'ae a birí xu a máá: “Ncãe c'ẽem khòem kò tc'ãà di ba ii kg'oana hãa, ne méém wèe ne ka kháóka ka dis téé-q'ooos di ba ii, naka qãa ba ii,” témé.

³⁶ A ba a cg'árém cóá ba sèe a xg'aekua xu koe tòó, a sèe a tchàma me, a birí xu a máá:

³⁷ “Diim wèém ãe ko ncãeta iim cóá ba Tiri cg'õèan koe qãese hàakagu ba ko Tíí tc'áróga qãese hàakagu; me diim wèém ãe ko Tíia qãese hàakagu Te ba, Tíia qãese hàakagu Te tama, igabam ko Gam ãe tséé Tea hãa ba qãese hàakagu,” témé.

*Eẽ gaxae cgoa ntcoeku tama ba gaxae ka c'ẽe me e**(Lk 9:49-50)*

³⁸ Me Johane ba birí Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, c'ẽem khòe ba xae kò bóò, me ko Tsari cg'õèan cgoa dxãwa tc'ẽean xhàiaгу, xae kò sixae ka c'ẽem tama me e domka gatà hãéan cara me,” témé.

³⁹ Igabam kò Jeso ba máá: “Táá cara me guu. C'ẽem khòem ãe ko Tíí cg'õè cgoa kaias tséé sa kúru ba qháese kabise naka Tíí ka cg'ãese kg'uia hãa tite ke,

⁴⁰ ãe gaxae cgoa ntcoeku tama ba gaxae xòe koe hàna khama.

⁴¹ Tseeguan kagar ko birí xao o a ko máá: Diim wèém ãe ko Tiri cg'õèan domka qgàisa tshàan dis kubi sa máà xao o, Krestem di xao o domka ba gha tseeguan kaga Gam di surutan hòò,” témé.

*Chìbi kúrukaguku sa**(Mt 18:6-9; Lk 17:1-2)*

⁴² “Diim wèém ãe ko ncãe ne cg'aré ne ncãe ko Tíí koe dtcòm ne ka c'ẽe ba chìbian kúrukagum ka i gha qãe ii, gáí cgoa dis nxõás kaias kòo qg'áóa ba koe qáea tòòe, me kaim tshàm q'oo koe xaoa tcããe ne.

⁴³ “A ncãe tsarim tshàum kòo chìbi kúrukagu tsi ne, q'ãea tcg'òò me. Qãea i máá tsia, nqoara tshàu tsi gha a kg'õès koe tcãa sa, cam x'òà tsi gha a chõò tamas c'ees dxãwam dis q'oo koe tcãan ka ke.

44*

* **9:44:** C'ẽe zi tcgãya zi Gerika di zi ncãe xùri ko kg'uian úúa: “ncãe gaa koe hàna ne di nxãian x'óó tama koe, c'ẽem ts'irì tamam koe” (48 dim xg'aeku ba bóò thée).

45 “A ncèè nqàrèa tsi kò ko chìbian kúrúkagu tsi ne, q'ãea tcg'òo o. Qãèa i gha máá tsia, cúí c'óá tsi gha a kg'òès koe tcãa sa, cam c'óá a chõò tamas c'ees dxãwam dis q'oo koe tcãan ka ke.

46 †

47 “A ncèè tsarim tcgáim kò ko chìbian kúrúkagu tsi ne, hõbèa tcg'òo me. Cúí tcgái a Nqarim di x'aian koe tcãa sa qãè si i, cam tcgái a chõò tamas c'ees dxãwam dis q'oo koe tcãan ka ke,

48 ncèe *gaa koe hàna ne di nxajian* x'óo tama koe, c'eem ts'irì tamam koe.

49 “Wèèm khòè ba gha c'eean cgoa tsaubereè, si gha wèès dàòa-mááku sa tãbean cgoa tsaubereè.

50 Tãbea ne qãè e, igaba gaan di tsau-q'ooan kòo káà, ne i gha gaicara ntama má kúrúe a tsau? Gatu xg'aeku koe méé tu tãbean khama ii, naka tua tòókuan úúa hãase c'èe ne cgoa x'ãè,” tam méé.

Jeso ba Jutea koe (10)

10

*Aagukus khòè khara di sa
(Mt 19:1-12; Lk 16:18)*

1 Me kò Jeso ba gaa koem ko guu ka Jutea dim xg'aekum koe síí, a Jorotane dim tshàa ba tchòaba, zi kò khòè ne di zi xg'ae zi gaicara xg'ae cgoa Me, Me caua ba a kò ii khama gaicara xgaa-xgaa ne.

2 Xu kò Farasai xu hàà cgae Me, a xu a kúrúá xu kòo bóò Me khama tèè Me a máá: “A x'áèan koe ia kgoaraèa khòèm gha gam dis khòè sa aagu sa?” témé.

3 Me Jeso ba tèèm cgoa xqà xu a máá: “Moshe ba kò ntama ma x'áè xao o?” témé.

4 Xu máá: “Moshe ba xg'ao khòè ba kgoara máá aagukuan dis tcgãya sam gha góá, a *gam dis khòè sa aagu sa,*” témé.

5 Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Gaxao di qari tcúúan domkam kò Moshe ba ncèem x'áè ba góá máá xao o.

6 Igabam xg'ao Nqari ba nqõóm ko tshoa-tshoase koe ga guu a khòè ba hëé naka khòè sa hëéthëé kúrúá.

7 Gaa domkagam gha khòè ba xõò ba hëé naka xõò sa hëéthëé khara guu, a ba a gha gam dis khòès koe tc'àmàse,

8 khara gha nxãaska èe khara cam khara cúim tc'áró ba kúrú, a gaicara cam ii tite, igaba khara gha cúim tc'áró ba ii.

9 Gaa domka méés èem Nqari ba xg'ae-xg'aeèa hãa sa táá cúí khòè kaga q'aa-q'aaè guu,” tam méé.

10 Eë xu Gam cgoa nquum q'oo koe hãa ka xu ko xgaa-xgaase-kg'ao xu gaicara ncèes gúùs ka Jeso ba tèè.

† 9:46: 44 dim xg'aeku ba bóò

11 Me kò bìrí xu a máá: “Dìim wèém ãe ko gam dis khòè sa aagu, a ko c'èes khòè sa sèè ba ko cg'aràn kúru,

12 a ncèè gaas igabas kòo gas dim khòè ba aagu, a ko c'èem khòè ba sèè nes ko cg'aràn kúru,” témé.

Jeso ba ko cóán ts'ee-ts'eekg'ai

(Mt 19:13-15; Lk 18:15-17)

13 Ne kò khòè ne cóán Gam koe óá, tshàua bam gha tòó cgae e ka, xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu dqàè ne.

14 Igaba ãem ko Jeso ba ãe sa bóò kam kò kaisase xgòà, a bìrí xu a máá: “Cóán guu naka i Tíi koe hàà. Táá xgáè-kg'am m guu, Nqarim di x'aia nea gatà ii ne di i ke.

15 Tseegua ner ko bìrí tu u a ko máá: Dìim wèém ãe Nqarim di x'aian, cóán ko ma sèè e khama ma sèè e tama ba cuiskaga gan koe tcana hãa tite,” témé.

16 A ba a nxãaska gaa cóán sèè a tchàma, a tshàua ba tòó cgae e, a ts'ee-ts'eekg'ai i.

Qguàm khòè ba

(Mt 19:16-30; Lk 18:18-30)

17 Eẽm ko Jeso ba xgoaba a ko dàòà ba koe qòò, kam kò khòè ba qaròà síi cgae Me, a síi cookg'aia ba koe qhòm tsi qúrua ntcòò, a tèè Me a máá: “Qãè Tsi xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, nta ra gha hẽè a nxãasega chòò tamas kg'òè sa hòò?” témé.

18 Me Jeso ba bìrí me a máá: “Dúuska tsi ko qãè tsi khòè Tseè ta ma tcii Tea máá? Cúí khòè qãè ga káà a, igaba Nqarim cúí Me e.

19 X'áèan tsi q'ana hãa: Táá cg'òo guu, táá cg'aràn kúru guu, táá ts'ãà guu, táá tshúù-ntcòan nxàe guu, táá kàan cgoa guùan sèèa máase guu, saò ba hẽè naka saò sa hẽéthẽè tcom, ta ko mée e,” tam mée.

20 Me bìrí Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, ncẽe zi gúù zir ncíisega tshoa-tshoa a cóár ii koe ga ko kúru,” témé.

21 Me kò Jeso ba ãem ko bóò me ka ncàm me, a bìrí me a máá: “Cúís gúù sa tsi ko tcào. Qòò naka tsia síi wèés gúùs ãe tsi úúa hãa sa x'ámágu, naka tsia ãe dxàua hãa ne khòè ne máà, naka tsia gha nxãasega nqarikg'ai koe qguù sa úúa hãa, naka hàà xùri Te,” témé.

22 Me kò ncèes gúùs ka tshúù-tcaokaguè, a kò tshúù-tcaoa hãase qòò, kái zi gúù zim kò q'òòà hãa khama.

23 Me kò Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ntcáà a ba a máá: “Tsóágase i gáé gha qaria, gane ãe qguùà hãa ne khòè ne gha Nqarim di x'aian koe tcãà sa,” témé.

24 Xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu Gam di kg'uian ka kaisase area.

Igagam kò Jeso ba gaia bìrí xu a máá: “Cóá xaoè, tsóágase i gáé qaria Nqarim di x'aian koe tcãà sa.

²⁵ Kameles ga dqààm tcgái di kòman koe tcãa sa thamka si i, qguàm khòem gha Nqarim di x'aian koe tcãas ka," tam méé.

²⁶ Xгаа-xgaase-kg'ao xu kò kaisase are, a xu a tèè Me a máá: "Kháé ba gha nxãaska díí ba kgoaraè?" témé.

²⁷ Me Jeso ba bóò xu a máá: "Khòèa ne ko tààè, igabam Nqari ba tààè tama, wèè gúua ne Nqarim koe subu u khama," témé.

²⁸ Me nxãaska Petere ba tshoa-tshoa a bìrí Me a máá: "Bóò, wèè gúuan ga xae guua hãa a ko xùri Tsi," témé.

²⁹ Me Jeso ba máá: "Tseegua ner ko bìrí xao o a ko máá: Wèém khòem ãe gha Tíí hěé naka Tiri qãè tchõàn hěéthěé domka x'áéa ba guu, kana káíkhoea ba, kana qõea ba, kana xõò sa, kana xõò ba, kana cóáa ba, kana xháràa ba ga igaba,

³⁰ nxãa ba gha 100 q'oro noose hòò o: x'áéan ga hěé, naka káíkhoea ba ga hěé, naka qõea ba ga hěé, naka dxàe xõò ba ga hěé, naka cóáa ba ga hěé, naka xhàràan ga hěé, naka xgàrakuan ga hěéthěé e, ncèeta hãa x'aèan kaga, a gataga hààko x'aèan ka chõò tamas kg'òè sa hòò.

³¹ Igaba ãe kái ne còoka hàna nea gha kháóka di ne ii, ne gha ãe kháóka hãa ne còoka di ne ii," tam méé.

*Jeso ba ko nqoana dis ka Gam dis x'oos ka kg'ui
(Mt 20:17-19; Lk 18:31-34)*

³² Xu kò dàòm q'oo koe hãa a ko Jerusalema koe qõò, Me Jeso ba tc'ãà-cookg'ai xua, xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu kaisase area hãa, ne kò ãe ko xùri Me ne q'aea hãa. Me kò gaicara 12 xu xгаа-xgaase-kg'ao xu séèa tcg'óò, a tshoa-tshoa a dùútsa gúús gha hàà kúrúse cgae Me sa bìrí xu

³³ a máá: "Bóò, Jerusalema koe xae ko qõò, Me gha Khòem dim Cóá ba kaia xu peresiti xu hěé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hěéthěé tshàu q'oo koe tcãàè. Xu gha x'oos koe chibi-chibi Me, a gha tãa zi qhàò zi di ne tshàu q'oo koe tcãa Me,

³⁴ a ncqi Me, a kg'ám tsharàn cgoa tcg'ae cgae Me, a qoa Me, a cg'õo Me. Igabam gha nqoana dim cámi ka x'ooan koe tãe," tam méé.

*Jakoboa tsara Johanea tsara dis dtcàrà sa
(Mt 20:20-28)*

³⁵ Tsara kò nxãaska Jakobo ba hěé naka Johane ba hěéthěé tsara síi cgae Me, ncèe kò Sebetem ka cóáse ii tsara, a bìrí Me a máá: "Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, wèés gúús ãe tsam ko Tsáá koe tc'òà sa méé Tsi kúrúa máá tsam m sa tsam ko tc'èe," témé.

³⁶ Me bìrí tsara a máá: "Dùú sa ra gha kúrúa máá tsao o sa tsao ko tc'èe?" témé.

³⁷ Tsara máá: "Kúrúa Tsi gha máá tsam sa ncèe si i: Tsari x'áàn koe méé Tsi kgoara máá tsam m nakam c'èe ba Tsarim x'òàm kg'áòm xòè za ntcõó nakam c'èe ba dxàes x'òàs xòè za ntcõó," témé.

38 Igabam kò Jeso ba bìrí tsara a a máá: “Dùú sa tsao ko dtcàrà sa tsao c'úua hãa! Kgoana tsoa gha a kubis Tíí ko kg'áa q'oos koe kg'áa kana tsoa gha ncêe tcguù-tcguuèa hãas tcguù-tcguuku cgoa tcguù-tcguuè?” témé.

39 Tsara máá: “Kgoana tsam gha a gatá hêé,” témé. Me Jeso ba bìrí tsara a, a máá: “Kubis êe ko kg'áa q'oos koe tsao gha kg'áa, a tcguù-tcguukus êe gha ko tcguù-tcguuès cgoa tcguù-tcguuè,

40 igabaga ncêe kg'áo x'òaa Te xòe za ntcóo sa hêé, naka dxàe x'òaa Te xòe za ntcóo sa hêéthêér Tíí kgoara máá tama, igaba i nxãan êe i kg'ónòa mááèa hãa ne di i,” tam méé.

41 Eẽ xu ko c'êe xu 10 xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ncêe sa kóm ka xu ko tshoa-tshoa a kaisase Jakoboia tsara Johanea tsara xgòà cgae.

42 Me Jeso ba Gam koe tciia óá xu a bìrí xu a máá: “Q'ana xao hãa, êe tãá zi qhàò zi koe koma x'aiga ii xu ko gaxu di qarian gane koe tséékagu sa, xu ko gane di xu tc'ãà-cookg'ai xu gaxu di qarian gane koe x'ái sa.

43 Igaba méé i gaxao koe táá gatà ii guu, igaba êe ga gaxao ka kaia hãa ba méém gaxao dim tséé-kg'ao ba ii,

44 nakam diim wèem êe gha gaxao ka tc'ãà-tc'ãase ba wèem khòem dim qãa ba ii.

45 Khòem dim Cóá ba hààraa, hààm gha tsééa máàè ka tamase, igabam hààraa, hààm gha *khòe ne* tsééa máá ka khama, a ba a hààraa, kg'òèa bam gha hàà *khòe ne* máà ka, kái ne khòe ne di chìbia nem gha x'ámá tcg'òò di iise,” tam méé.

*Jeso ba ko kàà tcgáim Baretimaio ba qãèkagu
(Mt 20:29-34; Lk 18:35-43)*

46 Xu kò Jeriko koe hàà. Eẽm ko Jeso ba Jeriko koe tcg'oa, Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa hêé naka kái ne khòe ne cgoa hêéthêé e, kam ko kàà tcgáim dtcàrà-kg'aom Baretimaio, Timaiom ka cóase ba dàòm qàe koe ntcóoa-ntcõe.

47 Eẽm ko kóm Jesom Nasareta di Me e sa kam ko tshoa-tshoa a q'au a máá: “Jesoè, Dafitem ka tsgõose-coa Tseè, thõò-xama máá te,” témé.

48 Ne kái ne dqàè me a máá, nqoo méém témé, igabam ko kaisase q'au a máá: “Dafitem ka cóase Tseè, thõò-xama máá te,” témé.

49 Me Jeso ba téé a ba a máá: “Tcii me,” témé. Ne êe káa tcgáim khòe ba tcii, a bìrí me a máá: “Tòón tcáo naka tsia tẽ, tcii tsim ko ke,” témé.

50 Me gaam khòe ba gam dim kòà ba ncemeagu, a ba a nxàa tẽ a Jesom koe síí.

⁵¹ Me Jeso ba tēè me a máá: “Dùú sar gha kúrúa máá tsi sa tsi ko tc'ēe?” témé. Me káà tcgáim khòè ba bìrí Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, bóòr gha sar ko tc'ēe,” témé.

⁵² Me Jeso ba bìrí me a máá: “Qòò, tsari dtcòma nea qãèkagu tsia hãa ke,” témé. Me kò kúúga bóò, a xùri Me.

Jeso ba Jerusalema koe (11–13)

11

Jeso ba ko Jerusalema koe tcãà

(Mt 21:1-11; Lk 19:28-40; Jn 12:12-19)

¹ Eẽ ne ko Jerusalema koe hěé naka Betefage koe hěé naka Betania koe hěéthěé cùù, Olife dim xàbìm koe, kam kò Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ka cam tsara tsééa tcg'òò,

² a bìrí tsara a, a máá: “Gatsao cgoa q'óá-kg'amkua hãam x'áém koe tsao qòò. Eẽ tsao ko tcãà ne tsao gha qanega cúí khòè kaga qábìè ta ga hãam donghi-coa ba hòò me qáésea tēe; kgoara naka Tíí koe óága me.

³ A ncēè c'ēe khòè kòò tēè tsao o, dùúska tsao ko ncēeta hěé sa ne méé tsao bìrí i naka máá: ‘X'aiga ba ko qaa me, a ba a gha kúúga kabi me,’ témé.”

⁴ Tsara qòò a síí donghi-coa ba sao-xg'ae, me xhàrom-kg'ám ka tchàa koe qáéa tòóèa, tsara kgoara me.

⁵ Ne kò c'ēe ne khòè ne gaa koe kò téé-tēe ne tēè tsara a, a máá: “Dùú sa tsao ko kúrú, a ko donghi-coa ba kgoara máá?” témé.

⁶ Tsara kò ãem ko ma Jeso ba ma bìrí tsara a khamaga ma bìrí ne, ne guu tsara a, tsara qòò.

⁷ A tsara a donghi-coa ba Jesom koe óá, a tsara a kò gatsara di qgáian gam koe tcee, Me qábì me.

⁸ Ne kò kái ne khòè ne gane di qgáian dàòm q'oo koe khàrà, ne c'ēe ne hian di nxãán khõá a khàrà.

⁹ Eẽ kòò cookg'aia ba koe qòò ne hěé naka kháóa ba koe kòò xùri Me ne hěéthěéa kò q'au a máá:

“Hosana!

Ts'ee-ts'eekg'aiè méém

ẽe ko X'aigam *Nqarim* di cg'òèan cgoa hàà ba.

¹⁰ Ts'ee-ts'eekg'aiè méé i x'aian

gatá ka xòòm Dafitem di i, ncēè kò hàà a,

Hosana, ẽe kaisase tc'amaka hàna ba!”

témé.

¹¹ Me kò Jerusalema koe tcãà, a tempelem koe síí, a ãem kò caate a wèè zi gúù zi bóò ka, nxãakamaga i kò dqòara hãa khamam *Gam di xu* 12 xu cgoa xgoaba a Betania koe qòò.

Jeso ba ko faia dis hii sa cgúí

(Mt 21:18-19)

12 Q'uu dim cárn ka, ãe xu Betania koe guua hãa kam kò xàbàa hãa.

13 Khamam kò nqúu ka hãa a faia dis hìi sa bóò, si tɔ̀à̀ràn úúá, kam ko síi cgae si, síim gha c'ẽe gúù ga hòò cgae si ka. Eẽm ko hàà cgae si kam kò cúí gúù ga táá hòò, igaba tɔ̀aran cúí ga a, faia di zi hìi zi gha tc'õoan kúrúm x'aèm tama me e kò ii khama.

14 Kam kò gaas ka máá: "Táá méé i cúí khòè ga gaicara chõò tamase, sáá koe tc'õoan tc'õó guu," témé. Xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu kóm Me.

Jeso ba ko tempele ba q'ano-q'ano

(Mt 21:12-17; Lk 19:45-48; Jn 2:13-22)

15 Xu ko Jerusalema koe hàà tcãà, Me kò Jeso ba tempelem q'oo koe tcãà a tshoa-tshoa a khòè ne ãe hãa a ko x'ámágu ne hẽé naka ãe ko hàà x'ámá ne hẽéthẽé xhàiaagu, a ba a marin ko xg'áma q'aa ne di tafolean hẽé naka ntcõó-q'ooan ãe ko tcíbían x'ámágu ne di hẽéthẽé xùbuku cgoa.

16 A kò cúí khòè ga táá kgoara máá i c'ẽe gúù cgoa ga tempelem q'oo koe nqáé.

17 Me kò khòè ne xгаа-xгаа, a bìrí ne a máá: "Góáse tama i gáé hãa naka máá:

'Tirim nquu ba gha

wèè zi qhàò zi dim còrè-nquu ba

ta ma tciiè'

témèè tama?

Igaba tu gatu ts'ãà-kg'ao ne di x'ãè-q'ooan kúrú mea!" tam méé.

18 Xu kò kaia xu peresiti xu hẽé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hẽéthẽé gaas gúù sa kóm, ka xu kò cg'õo Me xu gham dàò ba qaa; bèe Me xu kò ko khama, wèés xg'aes khòè ne di sa kò Gam di xгаа-xgaan ka area hãa khama.

19 Eẽ i ko dqòa ka xu kò *Jeso ba hẽé naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hẽéthẽé x'áé-dxoom* koe tcg'oa.

Faia dis hìis nqai sa

(Mt 21:20-22)

20 Eẽ xu ko ntcúúkg'ai cgoa nqáé ka xu ko faia dis hìis qàè koe nqáé, a bóò si si tɔ̀bea sa cgoa ga c'òòà hãa.

21 Petere ba kò tc'ẽe-tc'ẽese a bìrí Me a máá: "Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, bóò! Faia dis hìis ncẽe Tsi ncãa ko cgúí sa ncãa nqai," témé.

22 Me Jeso ba xɔ̀a xu a máá: "Nqarim koe méé xao dtcòman úú.

23 Tseegukagar ko bìrí xao o: Díim wèém ãe ko ncẽem nxõá xàbì ba bìrí a máá: 'Tẽe naka tshàam q'oo koe xaoa tcãàè', témé, a tcáóa ba q'oo koe káise tc'ẽe-tc'ẽese tama, igaba ko dtcòm, ãem nxàea hãas gha kúrúse sa, nxãam ka i gha hàà kúrúse.

²⁴ Gaa domkar ko bìrì xao o a ko máá: Dùús wèès ãe xao ko còrèan cgoa dtcàràs ka méé xao nxãakamaga xao mááè sia hãa sa dtcòm, nxãaskas gha gaxao koe kúrúse.

²⁵ Gataga méé xao wèé x'aèan ãe xao téé ko còrè ka qgóóa mááku, c'ãe gúù xao kò gaxao ka c'ãean cgoa úúa hãa ne, nakam gha nxãasega gaxao ka Xõòm ncãe nqarìkg'ai koe hãa ba chìbia xao qgóóa máá xao o.

²⁶ [Igaba ncãe qgóóa mááku tama xao kò hãa nem cuiskaga gaxao ka Xõòm nqarìkg'ai koe hãa ba chìbia xao qgóóa máá xaoa hãa tite,] tam méé.

Jesom di qarian dis tèè sa

(Mt 21:23-27; Lk 20:1-8)

²⁷ Xu gaicara Jerusalema koe hàà. Eẽm ko Jeso ba tempelem q'oo koe tcàà, ka xu kò kaia xu peresiti xu hëé, naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hëé, naka *khòè ne di xu* kaia xu hëéthëé hàà cgae Me.

²⁸ A tèè Me a máá: “Ndaka qari cgoa Tsi ko ncãe zi gúù zi kúrú kana ia dín qarian máà Tsia hãa Tsi ko ncãe zi gúù zi kúrú?” témé.

²⁹ Me Jeso ba xõa xu a máá: “Cúís gúù sar gha tèè xao o. Xõa Te méé xao, nakar gha nxãasega bìrì xao o, ndaka qarian cgoar ko ncãe zi gúù zi kúrú sa.

³⁰ Johanem dis tcguù-tcguukus ka bìrì Te: nqarìkg'ai koe sa kò guua hãa, kana sa kò khòèan koe guua hãa? Xõa Te,” témé.

³¹ Xu kò gaxu ka c'ãea xu cgoa xóé a tèèku a máá: “Nqarìkg'ai koe e,' ta xae kò ko méé, nem gha nxãaska tèè xae e a máá: 'Kháé xao nxãaska dùús domka dtcòm me tama?' témé.

³² Igaba xae gha máá: 'Khòèan koe e,' témé - Khòè ne xu kò ko bèe, Johane ba tseegu dim porofiti me e sa ne kò wèé ne khòè ne q'ana hãa khama.”

³³ Xu kò nxãaska Jeso ba xõa a máá: “C'úúa xae hãa,” témé.

Me kò Jeso ba xõa xu a máá: “Tíí igabar bìrì xao o tite, ndaka qarian cgoar ko ncãe zi gúù zi kúrú sa,” témé.

12

Chõó-kg'oman di xu xhàrà-kg'ao xu dis sere-sere sa

(Mt 21:33-46; Lk 20:9-19)

¹ Me kò tshoa-tshoa a sere-sere zi cgoa kg'ui cgoa ne a máá: “C'ẽem khòè ba kò kg'om xhàrà ba xhàràa, a ba a kò xhàro ba gaam koe kúrúa nxãama-nxãama, a ba a gõéan ko kúrúem hãe ba hëé naka tc'amaka qàòm nquu ba hëéthëé gaa koe tshào. A ba a c'ãe xu xhàrà-kg'ao xu cgòbè me, a c'ẽem nqõóm koe qòò.

² “Eẽm ko *tcuàan dim* x'aè ba hàà kam ko qãà ba xhàrà-kg'ao xu koe tsééa úú, nxãasegam gha síí kg'om xhàràam di tc'õoan c'ãe sèè cgae xu ka.

³ Xu kò sée a xg'ám me, a kàà gùuse tsééa kabi me.

⁴ “Me gaia c'ëem qãà ba tsééa úú cgae xu, xu síí tcúúa ba koe thòò-thòo me, a sau-saugase qgóó me.

⁵ “Me kò c'ëe ba tsééa úú, xu nxãa ba cg'õo. A xu a c'ëe xu kái xu kaga gataga hëé, c'ëe xu xu kò xg'ám, a c'ëe xu cg'õo.

⁶ “Cúím cóám kaisasem kò ncàmà hãa bam kò úúa, a ba a kò gaam gabá tsééa úú cgae xu, a bìrìse a máá: ‘Tirim cóá ba xu gha tcom a qgóóse,’ témé.

⁷ Igaba xu kò ãe xu xhàrà-kg'ao xu bìríku a máá: ‘Ncëe ba gúú zi ka q'òòsem ga me e, ke hààn xae cg'õo me, naka zi gha gúú zi gaxae di ii,’ témé.

⁸ Xu kò sée a cg'õo me, a kg'om xhàrà ka tchàa koe xaoa tcg'óó me,” tam méé.

⁹ *Me nxãaska Jeso ba tõe xu a máá: “Kháé ba gha nxãaska kg'om xhàrà ka q'òòse ba hàà dùú sa kúrú?” témé, a ba a máá: “Eë xu xhàrà-kg'ao xum gha hàà cg'õo, a ba a gha xhàrà ba c'ëe xu xhàrà-kg'ao xu máá.*

¹⁰ Qanega xao gáé ncëes Tcgãyas *Nqarim di* sa nxará tama, ncëe ko máá:

‘Nxõás ãe kò tshàò-kg'ao xu ka bóòà xguìèa hãa sa, kaisase cgáés nxõá sa kúrúa hãa.

¹¹ Ncëea *X'aigam Nqarim* ma kúrúa hãa ga a, si ncëe sa tcgái-q'ooa ta koe t'òè si i,’ ”
témé.

¹² Ka xu ko qáé Me kg'oana, igaba xu kò xg'ae sa bèe, ães sere-seres kam kòò gaxua nxàe xu sa xu kò q'ana hãa khama, xu kò guu Me a qòò.

Kaesaram koe suruta ne
(Mt 22:15-22; Lk 20:20-26)

¹³ Ka xu ko nxãaska kháóka c'ëe xu Farasai xu hëé naka c'ëe xu Herotem di xu xùri-kg'ao xu hëéthëé Gam koe tsééa úú, nxãasega xu gha síí kg'uim ko zi gúú zi cgoa qgóó Me ka.

¹⁴ Xu hàà a bìrí Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, q'ana xae hãa tseegu di Tsi khòè Tsi i sa, a c'ëe khòè cgoa ga tchòà úú tama, khòèan di téé-q'ooan Tsi nqábé tama khama. Igaba Tsi ko Nqarim dim kg'ui ba tseeguse xgaa-xgaa. Ka i gáé kgoara máàèa hãa *Roma ne dim x'aigam* Kaesara ba méém surutaè sa, kana méém táá surutaè saa? Suruta méé ta kana méé ta táá suruta saà?” témé.

¹⁵ Igabam kò Jeso ba gaxu dis kàa sa q'ana hãase bìrí xu a máá: “Dùús domka xao ko kúrúa bóò Tea máá? C'ëem qano mari ba xao máà Te nakar bóò,” témé.

¹⁶ Xu mari ba máà Me, Me bìrí xu a máá: “Dìín dis tcúú sa ncëe sa, naka gatàa dìín cg'òèa ncëe e?” témé. Xu máá: “Kaesaram di si i,” témé.

17 Me Jeso ba bîrî xu a máá: “Eẽ Kaesaram di ii sa Kaesara ba máà, naka ãe Nqarim di ii sa Nqari ba máà,” témé. Xu kò kaisase are Me.

*X'ooan koe tẽes qãá q'oo koe séèku sa
(Mt 22:23-33; Lk 20:27-40)*

18 Xu kò Saduke xu, ncẽe kò ko máá, x'ooan koe tẽe sa káà si i, témé xu hàà cgae Me, a hàà tèe Me, a máá:

19 “Xgaa-xgaa-kg'ao Tsee, Moshe ba xg'ao x'áèan koe góá a máá, ncẽe khòem kò káà cóáse khòe sa x'óóa guu, ne méém gam ka qõese ba ães dxàe-ntcõa sa séè, naka baà gam ka káimkhoe ba cóán ábà máá.

20 Xu kò 7 xu khòe qõeku xu hàna. Me kò kg'áíaka di ba khòe sa séè a cóán úú tamase x'óó.

21 Me kò cam di ba gaas dxàe-ntcõa sa séè, a gataga cóán úú tamase x'óó. I kò nqoana dim ka gataga cúí ga thẽe ii.

22 Xu kò wèéa xu ãe 7 xu ga cóá úú tamase x'óó. Si kò khòes ga sa thẽe kháóka x'óó.

23 Eẽ i ko x'ooan koe tẽeè ka sa gha gaxu ka ndakam di saà? Ncẽe wèéa xu 7 xu xg'ao séè sia hãa ka?” ta xu ma tèe Me.

24 Me Jeso ba xõa xu a máá: “Dùús domka xao tsãa hãa? Nqarim di zi Tcgãya zi ko méé sa hẽe naka Nqarim di qarian hẽethẽe xao c'úúa hãa domkaa?”

25 Eẽ ne ko khòe ne x'ooan koe tẽe ka ne séèa hãa tite, a ne a séèkuan kgoara máàèa hãa tite, igaba ne gha nqarikg'ai di moengelean khama ii.

26 A ãe x'óóa hãa ne ko x'ooan koe ghùiès ka xao gáé qanega Moshem dis Tcgãyas koe nxará ta ga hãa, hũis di tchõan dim xg'aekum koem kò Nqari ba nta gam ka méé sa a máá: ‘Tíí Ra Abrahamam dir Nqari Ra a, a Isakam dir Nqari Ra a, a Jakobem dir Nqari Ra a,’ tam mééa koe?

27 Eẽ x'óóa hãa ne dim Nqarim tama Me e, igabagam ãe kg'õèa hãa ne di Me e; khama xao kaisase tsãa hãa,” tam méé.

*Kaiam x'áè-kg'ám ba
(Mt 22:34-40; Lk 10:25-28)*

28 Me kò c'ẽem x'áè xgaa-xgaa-kg'ao ba hàà, a kóm xu xu hãa a ko ntcoeku. Me ãem ko Jeso ba qãem xõa ba máà xua hãa sa bóóa q'ãa ka tèe Me a máá: “Ndakam x'áè-kg'ám ba wèé xu ka tc'ãà di baa?” témé.

29 Me Jeso ba xõa me a máá: “Wèé xu x'áè-kg'ám xu ka tc'ãà di ba ncẽe me e:

‘Oo, Iseraeleè, komsana,
gatá dim X'aigam Nqari ba,
X'aigam Nqari ba cúí Me e,

30 naka tsia gha X'aigam tsarim Nqari ba
wèé tcáóa tsi cgoa hẽé,
wèé kg'õèa tsi cgoa hẽé,

wèè tc'ëea tsi cgoa hëé,
naka wèè qaria tsi cgoa hëéthëé ncàm,'
témé,

³¹ Me ko cam di ba máá:

'Eë tsi ma ncàmsea hãa khamaga ma
méé tsi tsáá ka c'ëe ba ncàm,'

témé. C'ëe x'áè-kg'ám ga káà a ncëem x'áè-kg'ám ka kaia a," tam
méé.

³² Me kò x'áè xгаа-xгаа-kg'ao ba birí Me a máá: "Xгаа-xгаа-
kg'ao Tseè, tseegu Tsi ko, c'ëean ga káà a, igaba gaam cúí Me e,

³³ gataga i cgáé e, Nqari ba tsi ga wèè tcáóa tsi cgoa hëé, naka
wèè kóma q'ãa tsi cgoa hëé, naka wèè qaria tsi cgoa hëéthëé
ncàm sa, naka ëe tsi ma ncàmsea hãa khamaga ma tsáá ka c'ëe
ba ncàman hëéthëé e. A wèè zi dàòà-mááku zi hëé naka qhàea-
mááku zi ka hëéthëé cgáé e," témé.

³⁴ Eëm ko Jeso ba bóò, tc'ëegasem ncãa xo_a sa kam kò birí me
a máá: "Nqarim di x'aian ka tsi nquù tama," témé. I kò gaa koe
guus ka khóèan bèe, c'ëe tèè ga i gha tèè Me sa.

*Dafitem ka Tsgõose-coam dis tèè sa
(Mt 22:41-46; Lk 20:41-44)*

³⁵ Eëm Jeso ba tempelem q'oo koe hãa a ko xгаа-xгаа kam
kò tèè ne a máá: "Nta hëés ka xu ko x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu
máá, Krete ba Dafitem ka Tsgõose-coa Me e, témé?"

³⁶ Dafitem tc'áró-tc'aroa kò Tcom-tcomsam Tc'ëem ka
kg'uikaguè, a máá:

'X'aiga ba ko Tirim X'aiga ba birí a máá:

'Kg'àò x'òàa Te xòè za ntcõó

nakar nxãakg'aiga síí Tsari cg'õo-kg'aoan

nqàrè-kg'ama Tsi koe tòò,'

témé.'

³⁷ Dafitem ga ba ko 'X'aiga' ta ma tcii Me, ka ba gha nxãaska
ntama gam ka Tsgõose-coa ba ii?" témé.

Si kò kaias xg'ae sa qãè-tcaoan cgoa komsana Me.

*Jeso ba ko Farasai xu hëé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu
hëéthëé dqàè*

(Mt 23:1-36; Lk 20:45-47)

³⁸ Eëm ko xгаа-xгаа kam kò Jeso ba máá: "X'áè xгаа-xгаа-
kg'ao xu koe méé tu q'õésea hãa, ncëe ko qáò qgái-dxooan hãa,
a x'ámágu di zi qgài zi koe tsgámkagukuan qaa xu,

³⁹ a ko kaia zi ntcõó-q'oo zi còrè-nquu xu koe qaa xu, naka
tcom-tcomsa zi ntcõó-q'oo zi hëéthëé e kõèan di zi qgài zi koe.

⁴⁰ Ncëe ko dxàè-ntcõa zi di nquuan tc'õóa xgãá, a ko x'áise
xu gha ka qáòse còrè xu. Eëta ii khóèa ne gha kaisase thõokase
xgàràè," tam méé.

*Dxàe-ntcõas dis tcg'òóa mááku sa
(Lk 21:1-4)*

⁴¹ Me kò Jeso ba aban ko tòòèm qgài ba q'óá-kg'ama hãase ntcõo, a ntcõo a ko xg'aes ko ma gaas di marian tempelean di ma tcàa sa bóò. Ne kòo kái ne khòè ne qguùà hãa ne kái marian tcàa.

⁴² Si kò dxàua hãas dxàe-ntcõa sa hàà cáàm qano mari tsara ncemea tcàa, xg'ae-q'ooa tsara kòo thebe dim mari ba kúrú tsara.

⁴³ Me kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu Gam koe tciia óá, a bìrí xu a máá: “Tseegua ner ko bìrí xao o: Ncëes dxàe-ntcõas dxàua hãa sa ncãa wèè ne khòè ne nqáéa hãase aban ko tòòèm qgàim koe marian tcana.

⁴⁴ Wèè ne khòè nea kò gane di qguùan koe guu a tcg'òó, igabas kò gaa sa gas di dxàuan koe guu a wèèan èes kò úúa hãa ga tcg'òó khama,” témé.

13

*Jeso ba ko tempelem dis kòbes ka kg'ui
(Mt 24:1-2; Lk 21:5-6)*

¹ Eëm ko Jeso ba tempelem koe guu a tcg'oa, kam ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ka c'èe ba bìrí Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, tsóágase t'òè xu nxõá xu hëé naka nquu xu hëéthëéa gáé ncëe e,” témé.

² Me Jeso ba bìrí me a máá: “Ncëe xu nquu xu kaia xu tsi ko bóò? Cuiskagas ncëe koe cúís nxõás ga sa c'èes tc'amkg'ai koe guuèa hãa tite, wèéa zi ga gha xõóa qàrìè,” témé.

*Xгаа-xgaase-kg'ao ne gha xgáèè
(Mt 24:3-14; Lk 21:7-19)*

³ Me èem kò qanega Olife dim xàbim tc'amkg'ai koe q'ábà ntcõe, a tempele ba q'óá-kg'ama hãa, ka xu ko Petere ba hëé, Jakobo ba hëé, Johane ba hëé naka Anterea ba hëéthëé xu dxùukg'ai koe tèè Me a máá:

⁴ “Bìrí xae e, n-cáma i gha ncëe gúùan kúrúse sa, naka gataga ncëe gúùan wèé ga gha hàà kúrúse dis x'áís gha dùú sa ii sa thëé?” témé.

⁵ Me Jeso ba tshoa-tshoa a kg'ui cgoa xu a máá: “Q'ãa xao, naka i táá cúí khòè ga hoàkagu xao o guu.

⁶ Kái ne gha Tíí cg'òè ka hàà a gha máá, ganea Tíí ga Ra a, témé, a ne a gha kái khóèan hoàkagu.

⁷ Naka èe tu kòo ncõoan hëé naka gaan di nxàean hëéthëé kóm ne méé tu táá q'ae guu. Ncëe gúúa ne gha kúrúse, igaba i qanega chõò-q'ooan hàà tama ke.

⁸ *Nqõóm di zi qhàò zi gha c'èe zi qhàò zi cgoa x'ãàku, i gha x'aian x'aian cgoa x'ãàku. Me gha nqõó ba gataga cgùru tãáka*

zi qgàì zi koe, xabà ne gha nqõómkg'ai koe tcãà. Zi gha ncêe zi gúù zi ábàn di thõðan di zi tshoa-tshoase-q'oo zi khamaga xàm.

⁹ “Igabaga méé tu gatu q'õése, séèè tu gha a qhàis cookg'ai koe úúè, a tu a gha síí còrè-nquuan koe qoaè, a gha Tíí domka tc'ãà còo-kg'ao xu hêé naka x'aiga xu hêéthêé cookg'ai koe tòòè. Gatà hêéan ka tu gha Tíí ka nxàea tseegukagu.

¹⁰ Kg'ايا méé i qàè tchõàn nqõóm di zi qhàò zi wèé zi koe xgaa-xgaaè.

¹¹ Naka ãe xu kòò séè a ko qhàis cookg'ai koe úú tu u ne, táá ãe tu ga kg'ui kg'oana hãas gúùs ka q'áò guu, igaba tu wèés gúùs ãe tu gha ãem x'aèm ka máàè sa kg'ui. Gatu tama tu u ãe gha ko kg'ui tu ke, igaba Tcom-tcomsam Tc'èe Me e gha ii.

¹² “Khòè ba gha qõese ba x'oos koe tcãà, me gha xõò ba gam dim cóám ka gataga hêé, i gha cóán gaan di xõðan ntcoe, a gha cg'õo o.

¹³ Tu gha Tiri cg'õèan domka wèé khòèan ka hòrèè. Igaba gaam ãe gha qarika téé a chõð-q'oos koe síí ba gha kgoaraè.

Q'áò-q'aosas gúù sa

(Mt 24:15-28; Lk 21:20-24)

¹⁴ “Igaba ãe tu ko q'áò-q'aosas gúù sa bóò si ães ga kò téé tama qgàì koe tãe (ãe ko nxará ba méém kóma q'ãa!), ne méé ne nxãaska ãe Jutea koe hàna ne xàbian koe qgóéa síí,

¹⁵ nakam ãe nquuan tçobe koe hãa ba táá xõa, naka gam dim nquum q'oo koe tcãà guu, naka síí gaa koe hãa sa séè,

¹⁶ nakam ãe xhàràan koe hãa ba táá kãbise naka síí gam di qgáían séè guu.

¹⁷ Haò, cg'ãè i gha ii, ãe zi cáím zi ka ãe ncãàa zi koe cóán úúa zi khòè zi ka hêé naka ãe gha ko comkagu zi ka hêéthêé e.

¹⁸ Ke tu còrè naka i gha táá saò di x'aè ka kúrúse guu.

¹⁹ Eẽ xu cáím xu ka i gha gatà ii xgàrakuan hãa, ncêe nqõóm dis tshoa-tshoases koe guu a qanega hãa tama a, ncêem kò Nqari ba kúrú ba, ncêes noose ga, a i a gaicara hãa tite.

²⁰ A ncêè X'aigam Nqarim kò ãe xu cáím xu xòm-xom ta ga hãa, ne i cúí khòè ga kgoaraèa hãa tite. Igaba ãe nxará tcg'òóèa hãa ne domkam kò ãe xu cáím xu xòm-xom.

²¹ “A ncêè ãem x'aèm kam kò c'ãem khòè ba bìrí tu u a ko máá: ‘Bòò, ncêe ga Me e Krete ba,’ kana ko máá: ‘Bòò, ãe gam síí hãa,’ témé ne méé tu táá dtcòm m guu.

²² Tshúù-ntcõan di xu Krete xu hêé naka tshúù-ntcõan di xu porofiti xu hêéthêéa gha x'áise, a gha x'ái zi hêé naka are-aresa zi gúù zi hêéthêé kúrú, ãe nxará tcg'òóèa ne xu gha hòakagu ka, kgoanase i kòò ne.

²³ Ke méé tu gatu q'õése hãa, x'aèan cookg'ai koer kò bìrí tu ua hãa ke.

*Khòem dim Cóá ba gha hàà**(Mt 24:29-31; Lk 21:25-28)*

24 “Igabagas gha ãe xu cáim xu di xgàrakuan qãá q'oo koe 'cáim sa ntcùú-ntcuuè,

me nxoe ba x'áà tite,

25 tcònò zi gha nqarikg'ai koe guu a tcheè,

i gha nqarikg'aian di qarian ntcãa-ntcãaè.”

26 Ne gha ãe x'aè ka Khòem dim Cóá ba bóò, Me túú-c'òòan q'oo koe guu a ko hàà, kaia qarian hëé naka x'áàn hëéthëé cgoa.

27 Me gha nxãaska moengele xu tsééa tcg'òò, a ba a gha Gam di ne ãe nxará tcg'òòèa hãa ne wèè xòèan ãe tc'ãán ko guu za xg'ae-xg'ae, a ba a gha nqõóm di chõò-q'ooan koe guu a sí nqarikg'ai di chõò-q'ooan ko chõò koe guu a Nqarim di ne ãe nxará tcg'òòèa hãa ne xg'ae-xg'ae.

*Faia dis hìis dis sere-sere sa**(Mt 24:32-35; Lk 21:29-33)*

28 “Ke tu faia dis hìis koe xgaa-xgaase: Eë i ko gas di nxãàn tshoa-tshoa a ko tsòm, i ko tqara sa tsòm, ne tu q'ana hãa qhóóa ne tcana hãa sa.

29 Gataga ãe tu kòò ncëe zi gúù zi bóò zi ko kúrúse, ne tu q'ana hãa cùù me e sa, a nquu-kg'ámán koe hãa sa.

30 Tsegukar ko birí tu u a ko máá: Ncëes qhàò sa kaà tite, ncëe gúàan wèè ga kúrúse tamás cookg'ai koe.

31 Nqarikg'aian hëé naka nqõók'g'aian hëéthëéa gha chõò, igaba i Tiri kg'uian chõò tite.

*Cúí khòè ga cáim ba kana x'aè ba c'úùà**(Mt 24:36-44)*

32 “Igabaga i cúí khòè ga ãem cáim ba, kana ãem x'aèm gabá q'ãa tama, moengele xu nqarikg'ai koe hàna xua ga igaba, kana Cóásem ga igaba, Xòòm cúim ka oose.

33 Q'õése méé tu hãa, naka kókòà hãa, c'úùà tu hãa n-cámám gha ãem x'aè ba hàà sa ke.

34 Khòem x'áéa ba koe ko guu a tãám nqõóm koe dàram khama i gha ii: gam dim nquu ba ko guu a qãá xu qarian máà ba, a wèém khòè ba gam di tsééan máà, a ba a nquu-kg'ám ba ko kòre ba x'áè, q'õé mem gha sa.

35 “Gaa domka méé tu kòrese hãa, n-cámám ko nquum ka q'õòse ba hàà sa tu c'úùà hãa ke, dqòà kaa, kana ntcùú nqáé kaa, kana ghòòan ko kg'ae x'aè kaa, kana ntcùúkg'ai cgoaa.

36 A ncëè qháésem kòò hàà ne méém táá hàà sao-xg'ae tu u, naka tu x'óma hãa guu.

37 Ncëer ko birí xao o sar ko wèéa tu ga birí a ko máá: ‘Q'õése méé tu! témé.”

Jesom di xgàrasean hěé naka Gam dis x'oo sa hěé naka Gam dis x'ooan koe tēe sa hěéthěé e (14-16)

14

Tc'ãà-cookg'ai xua ko Jeso ba xu gha cg'õo sa dtcòmku (Mt 26:1-5; Lk 22:1-2; Jn 11:45-53)

¹ I kò ncēeska cãm cãmán qaùà hãa Pasekan hěé naka péré gãé-gãe úú tamas pérés dis kōè sa hěéthěé gha kúrúès cookg'ai koe, xu kò kaia xu peresiti xu hěé naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hěéthěé kàan qaa, Jeso ba xu gha qgóó a cg'õo di i,

² a xu a kò máá: “Kōès di x'aè ka tamase, nxãaskas gha kaias xg'ore sa khòè ne xg'aeku koe hãa khama,” ta xu méé.

Khòè sa ko Jeso ba Betania koe tshãán cgoa ntcãá (Mt 26:6-13; Jn 12:1-8)

³ Jeso ba kò Betania koe hãa, Simonem ncēe kò lepero dis tcìi sa úúa hãam dim nquum koe. Eëm gaa koe hãa a ntcõó a ko tc'õó koes kò khòès alabasetere di nxõán cgoa kúrúeam ts'óó-c'õám koe kò qãè hm̄m xg'ãòm tshãám, kaisa marian di ba qgóóa hãa sa hàà, a hàà alabasetere di nxõán cgoa kúrúeam ts'óó-c'õá ba òè, a *Jesom* tcúú koe ntcãá.

⁴ Ne kò c'ēe ne khòè ne ēe kò gaa koe hãa ne xgòà a máá: “Dùús domka ba koáé ncēm tshãá ba ncēeta ma kōè cgoaèa máá?

⁵ Ncēe tshãá nea ga kò x'amáguèa, kurim di marian di tc'ãò-tc'ãoan cgoa, i ga kò gaan di marian dxàua ne khòè ne máàèa hãa,” ta ne méé. A ne a kaisase mēé si.

⁶ Igabam kò Jeso ba máá: “Guu si tu, dùús ka tu ko xgàè sia máá? T'òès tséé sas Tíí koe kúrúá hãa.

⁷ Dxàua ne khòè ne cgoa tu wèè x'aè ka hãa, a tu a gha ēe tu ko tc'ēe x'aè ka qãè zi gùù zi kúrúá máá a, igaba tu wèè x'aè ka Tíí cgoa hãa tite.

⁸ Eēs ga kò kúrúá sas kúrúá hãa. Kg'ónòè tamar hãas cookg'ai koes tc'áróa Te tshãán cgoa ntcãá hãa khama.

⁹ Tseegukar ko bìrí tu a ko máá: Wèém nqõóm ēe i ko ncēe qãè tchõàn xgaa-xgaaèm koe, i gha ēes kúrúá hãa gúuan nxàèè, tc'ēe-tc'ēeseès gha ka,” tam méé.

Jutase ba ko tc'ãà-cookg'ai xu cgoa dtcòmku (Mt 26:14-16; Lk 22:3-6)

¹⁰ Me kò nxãaska Jutase Isekariote ba, 12 xu ka c'ēe ba, kaia xu peresiti xu koe síí, nxãasegam gha síí *Jeso ba* tshàu q'ooa xu koe tcãà ka.

¹¹ Eē xu ko ēe sa kóm ka xu ko kaisase qãè-tcao, a bìrí me mari xu gha máá me sa. Me nxãaska qãèm x'aè ba qaa, Jeso bam gha tshàu q'ooa xu koe tcãà di ba.

Jeso ba ko Gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu cгоа Pasekan tc'õó

(Mt 26:17-25; Lk 22:7-14, 21-23; Jn 13:21-30)

¹² Tc'ãà dim cím péré gãé-gãe úu tamas pérés di kõèan dim ka, ãe xu ko ghùu-coam Paseka di ba cg'õo, ka xu ko Gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu bìrí Me a máá: “Nda koe xae gha kg'ónònda máá Tsi, naka Tsi síi gaa koe Paseka di tc'õoan tc'õó sa Tsi ko tc'ẽe?” témé.

¹³ Me Gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu koe cím tsara tsééa tcg'òo a bìrí tsara a, a máá: “Qõò naka x'áé-dxoom koe síi, c'ẽem khòèm tshàa gàba ba qgóóa hãa ba tsao gha xg'ae cгоа. Xùri me,

¹⁴ naka ãem kòo nquum ka q'òòse ba tcãà ne bìrí me naka máá: ‘Xгаа-xгаа-kg'ao ba ko máá, cg'áè-nquum Tiri xu xгаа-xгааase-kg'ao xu cгоар gha hàà Paseka di tc'õoan tc'õó ba nda hãa sa?’ témé.

¹⁵ Me gha tc'amaka hãam nquum kaia, a wèè zi gúù zi tc'ẽeseko zi úúa hãam, nxãakamaga kg'ónònda xg'araèa ba x'ái tsao o, gaa koe tsao kg'ónònda máá xae e,” témé.

¹⁶ Tsara kò xгаа-xгааase-kg'ao tsara tcg'oa a x'áé-dxoom koe qõò, a síi ãem kò ma bìrí tsara a hãa khamaga ma sao-xg'ae i i, tsara ko Pasekan kg'ónònda máá Me.

Jeso ba ko c'ẽem xгаа-xгааase-kg'aom gha x'ámágu Me sa nxãe

¹⁷ Eẽ i ko dqòa kam kò 12 xu cгоа hàà.

¹⁸ Eẽ xu hãa a ko tc'õó kam ko Jeso ba máá: “Tseegukar ko bìrí xao o, gaxao ka c'ẽe ba gha khòè ne tshàu q'oo koe tcãà Te, ncẽe koe hãa a ko Tíi cгоа tc'õó ba,” témé.

¹⁹ Xu tshoa-tshoa a tshúù-tcaoa, a wèèa xu cúi mana cúi tẽe Me a máá: “A tíi tama raa?” témé.

²⁰ Me xoa xu a máá: “Eẽ gaxao 12 xao ka c'ẽe me e, ncẽe ko Tíi cгоа gàbas koe péréan tcguù-tcguu ba.

²¹ Eẽ i ma Khòèm dim Cóám ka ma goásea khamaga i gha ii, igaba haò, cg'ãè i gha ii, ãe ko Khòèm dim Cóá ba khòè ne tshàu q'oo koe tcãàm ka! Qãèa i ga kò máá mea hãa, táám ga kò ábàèa hãa sa,” tam méé.

Dqòa dis tc'õo sa

(Mt 26:26-30; Lk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)

²² Eẽ xu hãa a ko tc'õó, kam ko Jeso ba péré sa sèè, a ts'ee-ts'eekg'ai si, a khóã q'aa si, a máà xu si, a ba a máá: “Sèè, ncẽea Tirim cgàa me e,” témé.

²³ A ba a kubi sa sèè, a ts'ee-ts'eekg'ai si, a máà xu si, xu wèè xu ga gaas q'oo koe kg'áà.

²⁴ Me bìrí xu a máá: “Ncẽe nea Tiri c'áò o, q'áé-xg'aes di i, ncẽe ko kái ne khòè ne di iise ntcãáguè e.

25 Tseegua ner ko bìrì xao a ko máá: Cuiskaga Ra gaicara kg'om dis hìis di gōéan kg'áa hãa tite, me gha nxãakg'aiga síi ěem cám Nqarim di x'aian di ba tcãa, gaicara Ra gha kabase kg'áa a di ba," tam méé.

26 Eẽ xu ko cii ba nxàèa xg'ara, ka xu ko tcg'oa a Olife dim xabim koe qõò.

Jeso ba ko Peterem gha xõase Me sa nxàè

(Mt 26:31-35; Lk 22:31-34; Jn 13:36-38)

27 Me Jeso ba bìrì xu a máá: "Wèèa xao ga gha khuùagu Te, góásea i hãa a ko máá:

'Kòre-kg'ao bar gha xg'ám,

si gha ghùuan dis xg'ae sa qgóéa q'aa,'

témèè khama.

28 Igaba ěer ko x'ooan koe ghùìèa xg'ara ner gha tc'ãà-cookg'ai xao o, a Galilea koe qõò," témé.

29 Me Petere ba bìrì Me a máá: "Eẽta xu ga ko ma wèèa xu ga khuùagu Tsi, igabar tíi cuiskaga gatà hěé tite," témé.

30 Me Jeso ba bìrì me a máá: "Tseegukar ko bìrì tsi: Ncẽem ntcùúm ka, qanegam ghòrò ba cãm q'oro kg'ae tamas cookg'ai koe tsi gha nqoana q'oro xõase Te," témé.

31 Igabam kò Petere tcana hãa tcáo cgoa kg'ui a máá: "Tsáá cgoar ga ko x'óó igabagar cuiskaga xõase Tsia hãa tite," témé. Xu kò wèè xu gatà méé.

Jeso ba ko Getesemane koe còrè

(Mt 26:36-46; Lk 22:39-46)

32 Xu Getesemane ta ko ma tciièm qgàim koe qõò. Eẽ xu ko gaa koe síi kam ko Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrì a máá: "Ncẽe koe xao ntcõó, nakar nxãakg'aiga síi xg'ara còrèan cgoa," témé.

33 Kam ko Petere ba hěé, naka Jakobo ba hěé, naka Johane ba hěéthěé xu sée, si kò tshoa-tshoa a kaisas tshúù-tcao sa hěé nakas nxùrù-tcao sa hěéthěé tcãa Me.

34 Me bìrì xu a máá: "Tc'èea Tea kaisase thòòan xàma hãa, x'óór ga khama noose. Ncẽe koe xao qaù naka q'óé," témé.

35 Me cg'árése còoka síi a gómankg'ai koe cg'áé, a ba a còrè, ncèè kgoanase i kò nem ga ěem x'aè ba nqáé Me sa,

36 a ba a máá: "Aboè, Tiri Tsi Xòò Tseè, wèè zi gúù zia Tsáá koe tàà tama, ncẽes kubis xg'àrasean di sa Tíi koe séèa tcg'òò. Igaba Tsari tc'èean ka, Tíi ko tc'èes ka tamase," tam méé.

37 A ba a kabise a síi cgae xu, a síi sao-xg'ae xu xu x'òma hãa, Me Petere ba bìrì a máá: "Simoneè, x'òma tsi gáé hãa? Táá tsi gáé ga kò kg'ama cúim aoram ga ba kókòda ntcõó a q'óé?

38 Q'óése méé xao hãa naka còrè, naka xaoa gha nxãasega táá kúrúa bóòkuan koe tcãa guu. Tc'èe ba kúrú kg'oana hãa, igabam tc'áró ba kg'amka me e ke," tam méé.

39 Me gaicara k̄abise a q̄òò, a síí ãem nc̄ãa ko ma còrè khamaga ma còrè.

40 Eẽm ko gaicara k̄abise a ko hàà kam kò sao-xg'ae xu xu x'òma h̄ãa, tcḡáíá xu kò ntc̄ama h̄ãa khama. Xu kò táá q'ãa nta xu gha ma x̄oa Me sa.

41 Me gaicara n̄oana dis ka hàà, a máá: “Qanega xao gáé x'òma h̄ãa, a ko s̄ãa? Nc̄ãa i tc'ãò nc̄eeska, x'aè ba nc̄ãa hàà. Bóò, Khòem òm Cóa ba ko hàà chìbi-k̄g'ao ne tshàu q'oo koe tc̄ãàè.

42 T̄ee xao, naka xae q̄òò. Eẽ khòè ne tshàu q'oo koe tc̄ãa Team khòè ba cúuse hàna ke,” tam méé.

Jeso ba ko qgóòè

(Mt 26:47-56; Lk 22:47-53; Jn 18:3-12)

43 Eẽm Jeso ba qanega h̄ãa a ko kg'ui kam ko kúúga Jutase ba hàà, 12 xu ka c'ẽe ba, a kái xu khòè xu cgoa h̄ãa, ntc̄aúan h̄é naka dxòman h̄éeth̄é kò qgóóa h̄ãa xu, a kaia xu peresiti xu koe h̄é, naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu koe h̄é naka *khòè ne di xu* kaia xu koe h̄éeth̄é guua h̄ãa xu.

44 Me kò nx̄aska ãe kò khòè ne tshàu q'oo koe tc̄ãa Me ba x'ái sa máà xua h̄ãa a ko máá: “Ēer gha ko x'obè ba Gaam ga Me e, ke xao qgóó Me naka xaoa q'òé Mea h̄ãase úúa tcg'òó Me,” témé.

45 Me Jutase ãem ko hàà ka gaa x'aè kaga Jesom koe síí a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè,” témé. A x'obè Me.

46 Xu khòè xu Jeso ba sée a qgóó Me.

47 Igabam kò ãe kò cúuse t̄ee xu ka c'ẽe ba gam òm ntc̄au ba tsg'úua tcg'òó, a kiam peresitim òm q̄ãàm òm tcee ba xg'aoa qhòm.

48 Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Ts'ãã-k̄g'ao ba tsãá hààraa khama xao gáé ntc̄aúan h̄é naka dxòman h̄éeth̄é cgoa hààraa, hàà xao gha qgóó Te ka?

49 Wèè cáím kar kò tempelem koe gaxao cgoa h̄ãa a ko xgaa-xgaa, igaba xao kò gaa koe síí táá qgóó Te. Igaba méés *Nqarim di zi* Tcḡãya zi koe góásea h̄ãa sa nx̄aèa tseegukaguès guù si i,” tam méé.

50 Xu kò nx̄aska wèè xu *xgaa-xgaase-kg'ao xu* tcg'oara guu Me a bèe a qgóé.

51 Me c'ẽem q̄arí-kg'ao-coa ba xùri Me, guù ga kò h̄ãa tama, a kò q'úúm qgáím cgoa tcámsea h̄ãa ba, xu ntc̄au me ka h̄é, igabam tshàu q'ooa xu koe nx̄aia tcg'oa,

52 a qgáí ba tshàu q'ooa xu koe q̄au, a ba a h̄ãa tamase qgóé.

Jeso ba ko kias xg'aes cookg'ai koe t̄èè

(Mt 26:57-68; Lk 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

53 Ka xu kò Jeso ba kiam peresitim koe úú. Xu kò nx̄aska wèè xu kaia xu peresiti xu h̄é, naka *khòè ne di xu* kaia xu h̄é, naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu h̄éeth̄é xu hààra xg'ae.

54 Me Petere ba kháóká téé a còò Me, a síí nxãakg'aiga kaiam peresitim dim xhàrom q'oo koe tcãà, a ba a síí kòre-kg'ao xu cgoa c'ees-kg'ám koe ntcõò a kùru-kuruse.

55 Xu kò kaia xu peresiti xu hěé naka wèè xu tc'ãà-cookg'ai xu hěéthěé Jeso ba xu gha chibi-chibi a cg'õom dàò ba qaa, igaba xu kò táá hòò kòm Me.

56 Káí xu khòè xu kò ko Gam ka tshúù-ntcõan nxàea tseeguk-agu khama, igaba zi kò ěe xu ko nxàe zi gúù zi táá qõòà mááku.

57 Tsara c'ěe tsara tĕea-téé a tshúù-ntcõan Gam ka nxàe a máá:

58 “Sitsama kò kóm Mea Me ko máá: ‘Tíí Ra gha ncĕem tempelem *khòèan* tshàu ka tshàoèa ba kòbea q'aa, a ra a gha nqoana cáman qãá q'oo koe táá ba tshào, *khòèan* tshàu ka tshàoèa tama ba,’ tĕmé,” ta tsara méé.

59 Igabagas kò ěe tsara ko nxàea tcg'óò sa táá qõòà mááku.

60 Me kaiam peresiti ba hàà a gaxu xg'aeku koe téé, a Jeso ba tĕè a máá: “C'ĕe gúù ga Tsi gáé xòà tama? Ncĕe tsara khòè tsara ko Tsáá ka nxàe sa gáé dùú saà?” tĕmé.

61 Igabam kò nqoo a táá cúím tĕem ga ba xòà.

Me gaicara kaiam peresiti ba tĕè Me a máá: “Kreste Tsi Tsia, Gam ncĕe ts'ee-ts'ee'g'aièa hãam di Tsi Cóa Tsi?” tĕmé.

62 Me Jeso ba máá: “Tíí ga Ra a. Khòèm dim Cóa ba tu gha bóò, Me Gaam ěe wèè qarian úúa hãam dim kg'ám x'òàm xòè za ntcõóa-ntcõe, a ko nqarikg'ai di túú-c'òðan cgoa xõa,” tĕmé.

63 Me kaiam peresiti ba qgáá ba tòàra q'aa a máá: “Dùú di nxàea tseegukagu-kg'ao xae gáé ko qanega qaa?”

64 Ncãa xao kóm kaisas cóekus ncĕe sa! Gaxaoa ko ntama ma tc'ĕe?” tĕmé.

Xu wèèa xu ga xgàra Me a máá, x'oos kam kg'anoèa, tĕmé.

65 Xu c'ĕea xu tshoa-tshoa a tcg'ae cgae Me, a qáé tcgái Me, a xu a xg'ámku cgoa Me, a birí Me a máá: “Porofita *naka birí xae e ndaka kg'áia xae ncãa xg'ám Tsi sa,*” tĕmé. Xu kòre-kg'ao xu sèè a xg'ámku cgoa Me.

Petere ba ko Jeso ba xòase

(Mt 26:69-75; Lk 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

66 Eĕm kò Petere ba nqãaka qanega xhàrom koe hãa kas kò kaiam peresitim di zi qãá zi ka c'ĕe sa hàà cgae me,

67 a ěes ko Petere ba bóò me hãa a ko kùru-kuruse, kas kò qãèse bóò me a máá: “Tsáá igaba tsi kò thĕé Nasareta dim Jesom cgoa hãa!” tĕmé.

68 Igabam kò xòase e a máá: “C'úuar hãa, a ra a kómá q'ãa tama, dùùs ka si ko kg'ui sa,” tĕmé. A ba a xhàros-kg'ám koe síí tcg'oa, [me ghòrò ba kg'ae].

69 Si kò qãá sa gaa koe bóò me, a tshoa-tshoa a gaicara ěe kò gaa koe téé-tĕe ne khòè ne birí a máá: “Ncĕem khòè ba gaxu ka c'ĕem ga me e!” tĕmé.

⁷⁰ Igabam kò gaicara x̄oase e.

X'aè-coam q̄áá q'oo koe ne ko ãe kò téé-t̄ee ne Petere ba birí a máá: “Tseguan kaga tsi gaxu ka c'ẽe tsi i, Galilea di tsi khóè tsi i th̄ee khama,” témé.

⁷¹ Me kò tshoa-tshoa a cgúise a gaise a máá: “Khòem nc̄ee bar c'úua h̄aa, nc̄ee tu ko Gam ka kg'ui ba,” témé.

⁷² Me kò kúúga ghòrò ba cím di sa kg'ae. Me Petere ba Jesom kò birí mea h̄aa kg'uian tc'ẽe-tc'ẽese, nc̄em kò máá: “Ghòròm qanega cím q'oro kg'ae tamas cookg'ai koe tsi gha nqoana q'oro x̄oase Te,” témé e. Kagam ko qhùia óè a kg'ae.

15

Jeso ba ko Pilatom cookg'ai koe úúè

(Mt 27:1-2, 11-14; Lk 23:1-5; Jn 18:28-38)

¹ Kaisa ntcùúkg'ai cgoa xu kò kaia xu peresiti xu h̄ee, naka khòè ne di xu kaia xu h̄ee, naka x'àè xгаа-xгаа-kg'ao xu h̄ee, naka wèe xu tc'ãà-cookg'ai xu h̄eeh̄ee kg'uia xg'ae. A xu a Jeso ba q̄áé, a chùia tcg'òó a Pilatom koe úú Me.

² Me Pilato ba t̄ee Me a máá: “A Tsáá ga Tsia Juta ne di Tsi X'aiga Tsi?” témé. Me x̄o me a máá: “Ēe tsi ko méé khamaga i ii,” témé.

³ Xu kò kaia xu peresiti xu kái zi gúù zi koe ch̄ibi-chibi Me.

⁴ Me Pilato ba gaicara t̄ee Me a máá: “Kháé Tsi c'ẽe x̄o ga úú tama? Bòò, nta noo zi ch̄ibi zi ka xu ko ch̄ibi-chibi Tsi sa,” témé.

⁵ Igabam kò Jeso ba táá cúí x̄o ga kúrú, me Pilato ba are.

Jeso ba ko x'oo sa xgàra mááè

(Mt 27:15-26; Lk 23:13-25; Jn 18:39-19:16)

⁶ Me kò Pilato ba wèes k̄òes koe c'ẽem khòem q̄áé-nqum koe tc̄àèa ba kgoara, nc̄ee khòè ne kò ko dtcàrà mááse ba.

⁷ Ēe x'aè kam kò Barabase ta ko ma tcièm khòè ba q̄áé-nqum koe h̄aa, nc̄ee kò xg'ae sa kúrú h̄aa a ko khòè ne cg'õo xu khòè xu cgoa kò xg'ae a q̄áèa h̄aa ba.

⁸ Ne khòè ne hààraa xg'aeku a ne a tshoa-tshoa a Pilato ba dtcàrà ãem ko kg'aiga ma kúrú máá ne khama méém ma kúrú máá ne sa.

⁹ Me Pilato ba x̄o ne a máá: “Juta ne dim X'aiga bar gha kgoara máá tu u sa tu ko tc'ẽe?” témé.

¹⁰ Kaia xu peresiti xu kò tauan xu úú cgoa Mea h̄aa domka gam koe óága Mea h̄aa sam kò q'ana h̄aa khama.

¹¹ Igaba xu kò kaia xu peresiti xu khòè ne qg'ài, Barabase ba méé ne dtcàrà mááse naka nea nx̄aa ba kgoara máàè sa.

¹² Me kò Pilato ba gaicara t̄ee ne a máá: “Kháé ra gha Juta ne dim X'aiga Me e ta tu ko méém ka dùú sa kúrú sa tu ko tc'ẽe?” témé.

13 Ne q'au a máá: “Xgàu Me!” témé.

14 Me Pilato ba tèè ne a máá: “Dùútsa gúùs cg'ǎè sa ba kúrúa hãa?” témé. Igaba ne kò kaisase q'au a máá: “Xgàu Me!” témé.

15 Me kò Pilato ba khòè ne qǎè-tcaokagu kg'oana hãa khamam kò Barabase ba kgoara máá ne. A ba a Jeso ba qoara xg'ara a tcg'óó Me, síim gha xgàùè ka.

Ncõo-kg'ao xu ko Jeso ba ncoi

(Mt 27:27-31; Jn 19:2-3)

16 Xu kò ncõo-kg'ao xu Jeso ba x'aigam dim nquum q'oo koe tcǎà (Peretoriume ta ko ma tciiè ba), a xu a wèés xg'aes ncõo-kg'ao xu di sa tciiia xg'ae.

17 A xu a ncoàm qgái ba hãakagu Me, a dxàman cgoa kúrúèas cába sa kabea xg'ae a cábákagu Me,

18 a xu a tshoa-tshoa a tsgàm Me a máá: “Tcgáío, Juta ne di Tsi X'aiga Tseè!” témé.

19 A xu a kò tcúúa ba koe tc'áà dim hìim cgoa xg'ám Me, a tcg'ae Me, a xu a qhòm tsi qurù a ncoia ba ka dqomè Me.

20 Eè xu ko gatà ma ncoi Mea xg'ara ka xu kò ncoàm qgái ba nxõo cgae Me, a nxãaska sèè a úú Me, síi xu gha xgàu Me ka.

Jeso ba ko xgàùè

(Mt 27:32-44; Lk 23:26-43; Jn 19:17-27)

21 Eè xu xóé a ko qõò ka xu kò c'èem khòèm Simone ta ko ma tciièm, Kurene dim, Aleksanterere tsara Rufasea tsara ka xõòm cgoa xg'ae, me xhàrà m koe guu a ko x'áé-dxoom koe qõò, ka xu kò chùì mem Gam dis xgàu sa dcéè.

22 Xu kò Jeso ba Gologota ta ko ma tciièm qgáim koe úú (ncèe sa ko máá: “Tcúú c'óás dim qgái ba,” témé),

23 a xu a mira ta ko ma tciièm tsóòm cgoa tcg'ome-xg'aeèa gõéan máà Me kg'áàm gha ka, igabam kò táá sèè e.

24 Xu kò xgàu Me, a xu a Gam di qgáian cgúúan ntcòò a q'aa-q'aaku.

25 Eè xu ko xgàu Me ka i kò 9 di x'aè e, ntcùúkg'ai cgoa di i.

26 Eè m kò chibi-chibi cgoaèa hãas tcgãya sa kò 'JUTA NE DIM X'AIGA BA' ta ma góásea hãa.

27 Xu kò cá m tsara ts'ǎà-kg'ao tsara Gam cgoa xgàu, c'èe ba xu kò kg'áò xòèa ba za xgàua hãa, a c'èe ba dxàe xòèa ba za xgàua hãa.

28 *

29 Ne èe kò ko dàòm cgoa nqáé ne khòè ne cóè Me, a ne a nxaa-nxana tcúú a máá: “Ehèè, Tsáá koma ko tempele ba kobe, a ngoana cáman q'oo koe tshào me Tsi Tsia,

30 kgoarase naka Tsia xgàu hìis koe xõa,” témé.

* 15:28: C'èe zi tcgãya zi Gerika di zi ncèe xùri ko kg'uian úú: “Si èe Nqarim di zi Tcgãya zi koe góáèa hãas gúùs ncèe ko máá, “cg'uri-kg'ao xu cgoam kò nxará xg'aeè” ta mée sa tseegukaguèa.”

31 Gataga xu kò ma kaia xu peresiti xu hěé, naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hěéthěé xu ma ncoi Me thěé, a máá: “C'ěe ne khòe nem kgoara hãa, igabam ko kgoarasean ka tààe.

32 Ncěem Kreste ba, ncěe Iseraele dim x'aiga ba méém xgàu hiis koe xõa, naka ta gha nxãasega bóò naka dtcòm,” ta xu méé.

Tsara ẽe kò Gam cgoa xgàuèa tsara gataga thěé ncoi Me.

Jesom dis x'oo sa

(Mt 27:45-56; Lk 23:44-49; Jn 19:28-30)

33 Koaba di x'aèan 12 di ko tcãà kas kò ntcùú sa wèém nqõóm koe xóé, a síí dqòa di x'aèan nqoana di koe téé.

34 Me kò Jeso ba nqoana dim x'aèm ka kaiam dòm cgoa q'au a máá: “Eloi, Eloi, lama sabakatani?” témé. Ncěe sa ko máá: “Tiri Nqariè, Tiri Nqariè, dùús domka Tsi aagu Tea?” témé.

35 Ne ẽe kò gaa koe téé-těe ne ka c'ěe ne kóm Me a máá: “Kóm, ncěe ba ko Elija ba tcii,” témé.

36 Me kò c'ěe ba qgóé, a síí x'úrúan koe tsau tshàan ntcãá, a tc'ààm koe qhàea tòó, a hàà máà Me, kg'ààm gha ka, a máá: “Qãà naka ta bóò Elija ba gha hàà xòò Me sa,” témé.

37 Me kò Jeso ba kaiam dòm cgoa q'au, a ba a còò di sa sònòa tcg'òò.

38 Me kò tempelem dim qgái ba cam xòè tsara cgoa tòàra q'aase, a tc'amaka guu a síí nqãaka téé.

39 Eẽm ko ncõo-kg'ao xu dim kaiam ncěe kò *Jesom* cookg'ai koe téé-těe ba, Jesom ma còò di sa sònòa tcg'òóa hãa sa bóò, kam kò máá: “Tseegukagam kò ncěem khòe ba Nqarim dim Cóa Me e,” témé.

40 Gataga zi kò c'ěe zi khòe zi nquù ka téé a ko bóò. Gazi xg'aeku koes kò Maria Magatalena sa hãa, naka Jakobom cg'áré ba hěé naka Josefa ba hěéthěé tsara ka xòòs Maria sa hěé, naka Salome sa hěéthěé zi.

41 Eẽm kò Jeso ba qanega Galilea koe hàna ka kòò còò Me, a ko hùi Me zi khòe zi i kò ii. Kái zi khòe zi ẽe kò Jerusalema koe síí cgoa Mea hãa zi kò thěé hàna.

Jeso ba ko kg'ónòè

(Mt 27:57-61; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42)

42 Eẽ i ko dqòa, kg'ónòèsean dim cam me e kò ii khama, Sabata cookg'ai di ba,

43 kam kò Josefam Arimatea di ba hàà, tcommèa kò hãam khòe me e kò ii, kaia xu dis xg'aes di ba, ncěe gam tc'áro ga kò thěé Nqarim di x'aian qãà hãa ba. A ba a kò kgoarasea hãase Pilatom koe síí, a síí Jesom dim tc'áro ba dtcàrà.

44 Jesom nxãakamaga x'óóa hãa sam ko Pilato kóm kam kò are. A ncõo-kg'ao xu dim kaia ba tcii, a tẽe me Jesom ncãa ncíise x'óó sa.

⁴⁵ Eēm ko ncõo-kg'ao xu dim kiam koe kóm gatà i ii sa, kam ko Josefa ba tc'áró ba máà.

⁴⁶ Me Josefa ba q'úúm qgái ba x'ámá, a tc'áró ba xòó a gaam qgáim cgoa tcám, a ba a síi qarim nxõám koe tshàòèa hãas tc'àms koe xòó Me. A nxõá-dxoo sa gaas tc'àms kg'ám koe ghànèa tcēekg'am cgoa.

⁴⁷ Sara kò Maria Magatalena sa hěé naka Marias Josefam ka xòó sa hěéthěé sara Jesom dim tc'áróm xòòèa hãa qgáian bóò.

16

Jeso ba ko x'oos koe tēe

(Mt 28:1-8; Lk 24:1-12; Jn 20:1-10)

¹ Eēm ko Sabata dim cárm ba nqáé ka zi kò Maria Magatalena sa hěé, naka Marias Jakobom ka xòó sa hěé, naka Salome sa hěéthěé zi tshāán x'ámá, síi zi gha tcgáu Me ka.

² Tc'ãà dim cárm bekem dim di kaisa ntcùúkg'ai cgoa zi kò cáms tcg'oara hãa ka xgoaba a tc'àms koe qõò.

³ A ko tēeku a ko máá: “Dii na gha nxõá sa tc'àms-kg'ám koe ghànèa tcg'òóa máá se e?” témé.

⁴ Igaba ēe zi ko ghùì-kg'ai ka zi kò nxõá sa bóò si tée-q'ooa sa koe ghànèa tcg'òòèa hãa, kaisases ko kaia khama.

⁵ Zi kò nxãaska ēe zi ko tc'àms koe tcãà ka q'úúm qgái ba hanam qárí-kg'ao ba bóò me kg'àò xòè koe ntcõóa-ntcõe, ka zi kò area.

⁶ Me bìrì zi a máá: “Táá sao q'áò guu, Jesom Nasareta di ba sao ko qaa, ncēe kò xgàuèa hãa ba. Ghùìeam hãa, a ncēe koe káà Me e; bóò, ncēea xòòèam kò hãa qgáian ga a.

⁷ Igabaga méé sao qõò, naka síi Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrì - naka Petere ba hěéthěé e - naka máá, gaxao kam gha tc'ãà a Galilea koe qõò. Gaa koe xao gha sao-xg'ae Me, ēem ma bìrì xaoa hãa khamaga ma, témé,” tam méé.

⁸ Zi kò *Jesom dis* tc'àms koe tcg'oa a zi a qgóé, cgùruan hěé naka q'áòan hěéthěéa kò tcãà cgae zia khama, zi kò c'ēe khóé ga táá cúí gúù ga bìrì, q'áò zi kòo khama.*

[Jeso ba ko Maria Magatalenas koe x'áise

(Mt 28:9-10; Jn 20:11-18)

⁹ Eēm ko tc'ãà dim cárm bekem dim ka Jeso ba x'ooan koe ntcùúkg'ai cgoa tēe kam kò Maria Magatalenas koe tc'ãà a x'áise, ncēm kò gaas koe 7 dxãawa tc'ēean xhàiaagua hãa sa.

¹⁰ Si kò qõò a sa a síi ēem kò ko hěé cgoa ne bìrì, ēe ne hãa a tshùù-tcaoa hãa, a ko kg'ae ka.

¹¹ Igaba ēe ne ko kg'òèam hãa, a ba a Maria Magatalenas ka bóòèa hãa sa kóm, ka ne kò táá dtcòm.

* **16:8:** C'ēe zi Gerika di zi tcgāya zi ncìi zi koes ko Marekom dis tcgāya sa ncēe koe chòò.

Jeso ba ko cím tsara xгаа-xgaase-kg'ao tsara koe x'áise
(Lk 24:13-35)

¹² Ncēes gúùs qǎá q'oo koem kò Jeso ba tǎám dàòm ka gane ka c'ēe tsara koe x'áise, ēe tsara xóé a ko c'ēm qǎám koe qǎò ka.

¹³ Tsara kǎbise a tsara a síí c'ēe ne koe xàà a, igabaga ne kò táá dtcòm.

Jeso ba ko 11 xu koe x'áise

(Mt 28:16-20; Lk 24:36-49; Jn 20:19-23; Tsee 1:6-8)

¹⁴ Me gaa koe guus ka Jeso ba 11 xu koe x'áise, ēe xu hǎa a ko tc'óó ka, a ba a gaxu di dtcòm taman ka hēé, naka gaxu di qari tcáóan ka hēéthēé dqàè xu, ēem x'ooan koe tēea hǎa ka bóó Mea hǎa ne xu kò táá dtcòm khama.

¹⁵ A ba a bìrí xu a máá: “Wèém nqóóm ncēe ba xao qǎò, naka xaoa wèe ne khóè ne Nqarim di qǎè tchǎn ka xгаа-xгаа.

¹⁶ Dìím wèém ēe ko dtcòm a ko tcguù-tcguuè ba gha kgoaraè, igaba dìím wèém ēe dtcòm tama ba gha xǎaraè.

¹⁷ Zi gha ncēe zi x'áí zi gane ēe dtcòm hǎa ne koe tséé: dxǎwa tc'ēan ne ne gha Tiri cg'òèan cgoa xhàigu, a ne a gha kǎba xu tam xu cgoa kg'ui.

¹⁸ Tshàua ne cgoa ne gha cg'aoan qǎóó ghùì, a ne a gha ēe ne dqǎèan kg'áà hǎa igabaga i cuiskaga thǎo-thǎo nea hǎa tite. A ne a gha tsàako ne khóè ne koe gane di tshàuan tòó, ne gha qǎè,” tam méé.

Jeso ba ko nqarikg'ai koe qaòkaguè

(Lk 24:50-53; Tsee 1:9-11)

¹⁹ Me kò nxǎaska X'aigam Jeso ba ēem ko kg'ui cgoa xua xg'ara, ka séèa ghùì a nqarikg'ai koe qaòkaguè, a ba a síí Nqarim dim kg'áòm x'òàm xòè koe ntcóó.

²⁰ Xu nxǎaska xгаа-xgaase-kg'ao xu tcg'oa a síí Nqarim dim kg'ui ba wèém nqóóm koe xгаа-xгаа. Me kò X'aiga ba gaxu cgoa tsééa xǎae, a kò Gam dim kg'ui ba x'áí zi cgoa tseegukagu. Amen.]

LUKA

Lukam ka góàèa qǎè tchòà ne, Jeso Krestem ka Téé-cookg'ai sa

Luka ba kò naaka me e (Kol 4:14) a ba a kòo Paulom cgoa tséé (Film 24). Ncées tcgāya sam kò Teofila ba góá máá (1:3).

Tcgāyas ncées Lukam di sa ko Jeso ba Gaam nqòòkaguèam Kgoara-kg'aom Iseraele di Me e sa hěé, naka wèém nqòóm di ta khòè ta dim Kgoara-kg'ao Me e sa hěéthěé ka nxàè. Tǎá zi qhàò zi di ne dtcòm-kg'ao nem kò kái-kg'aise góá máá.

Luka ba ko Jesom kò ma Tcom-tcomsam Tc'èem ka ma ntcǎá tcúúèas ka nxàè, qǎè tchòà nem gha èe dxàua hǎa ne koe xgaa-xgaa ka (4:18), a ba a ko káise ncèe zi gúù zi tcàoa hǎa ne khòè ne ka tc'èe-tc'èese.

Luka ba ko kái q'oro qǎè-tcaoan ka kg'ui (1:14, 2:10, 24:41,52).

Luka ba kò cím dis tcgāya sa góá - si ncées tcgāya sa “Tséé zi” dis tcgāya si i. Lukam dis tcgāyas tc'ǎà di sa ko Jesom di nqarikg'ai koe qaòa cgoa chòò, a sa a ko “Tséé zi” dis tcgāyas koe còoka qòòkaguè. C'èe khòèa ne ga kg'ama máá, Lukam dis tcgāya sa ko Jesom xg'ao ko qanega nqòómkg'ai koe kúrú zi gúù zi ka kg'ui, témé, si ko “Tséé zi” dis tcgāya sa Jesom xg'ao ko nqòómkg'ai koe kúrú zi gúù zi ka kg'ui, èem xg'ao nqarikg'ai koe hǎa ka.

Cám tsara xg'aeku tsara hàna (tcee tsara 1-2 di tsara koe hěé naka tcee xu 9-19 di xu koe hěéthěé e) ncées tcgāyas q'oo koe cúí ga ko nxàèè zi gúù zi úúa hǎa tsara; ncèe zi x'ái zi khama: moengelean kò ko nxàè ciian hěé naka ghùu-kòre-kg'ao xu ncèe kò Jesom ko ábàè koe dàra xu hěé, naka Jesom kò tempelem koe cóá ba ii kam kò hǎa koe hěé, naka qǎèm khòèm Samaria dim dis sere-sere sa hěé, naka cóám aagusea kò hǎa ba hěéthěé di zi.

Ncées tcgāyas wèés koe ko kaisase gaas ka kg'uièas gúù sa còrè si i naka Tcom-tcomsam Tc'èem ka hěé, naka khòè zi kò Jeso ba kúrúan ka hěé naka Nqarim kò ko khòè ne chìbia ne qgóóa máás ka hěéthěé e.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- “i kúrúse”, “x'aèan”, “èe xu cím xu ka”

- Tcom-tcomsam Tc'èe ba

- dxàua ne, khòè zi

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Jeso ba ko Gam di tsééan tshoa-tshoa (1:1-4:13)

- Jeso ba Galilea koe (4:14-9:50)

- Jeso ba ko Jerusalema koe qòò (9:51-19:44)

- Jeso ba Jerusalema koe (19:45-21:38)
- Jesom di xgàrasean hěe naka Gam dis x'oo sa hěe naka Gam dis x'ooan koe tēe sa hěéthěe e (22-24)

Jeso ba ko Gam di tsééan tshoa-tshoa (1:1–4:13)

Tshoa-tshoa sa

¹ Kái ne khóè nea xg'ao xg'aekua ta koe xg'ao ko kúrúse zi gúù zi bóò a góá.

² Khóè ne ncēe tshoa-tshoas ka kò gane tçgáí ka ncēe zi gúù zi bóòa ne, a ne a kò hàà Nqarim dim kg'uim di ne xгаа-xгаа-kg'ao ne ii nea ncēe zi gúù zi máà taa hãa.

³ Tíí igabar kò wèé zi gúù zi tshoa-tshoas koe qãèse tēèa xám, i ncēeska qãèa máá tea, ēe zi ma kúrúsea xùrikua hãas kar ga góá máá tsi sa, tsáá Teofila tsi tcom-tcomsa tsi,

⁴ nxãasega tsi gha wèé tseeguan ncēe tsi xгаа-xгааèa ka q'ãa ka.

Moengele ba ko Johanem tçguù-tçguu-kg'ao ba gha ábàès ka kg'ui

⁵ I kúrúse Herotem xg'ao x'aigam Jutea di ba ii x'aè ka, me kò Sakaria ta ko ma tcièm peresiti ba hàna, Abiam dis xg'aes di xu peresiti xu di ba. Gam dis khóès Elisabete sa kò *kaiam peresitim* Aronem dis qhàò si i.

⁶ Sakaria khara Elisabetea khara kò Nqarim cookg'ai koe tchàno khara khóè khara a, a wèé x'áè-kg'áman X'aigam Nqarim di ko kúrú, a chìbi úú tama.

⁷ Elisabete sa kò ábà tamas khóè si i khama khara kò káà cóá khara a. A kò gataga wèéa khara ga gãeesea hãa.

⁸ I kúrúse me x'aè ba hàà Sakariam dis xg'aes di xu gha tempelem koe síí tséé di ba, me kò Sakaria ba síí peresitim di tsééan Nqarim cookg'ai koe kúrú.

⁹ Peresiti xu di cauan ka xu xg'ao ko cúím khóè ba nxárá tçg'òò, tempelem q'oo koe gha tcãa a qãè hm̀m̀ xg'ãò gúùan Nqari ba dàòa máá ba. Gaam cáím kam kò Sakaria ba nxárá tçg'òòè.

¹⁰ Eēm tempelem q'oo koe hãa a ko qãè hm̀m̀ xg'ãò gúùan Nqari ba dàòa máá ka ne kò wèé ne khóè ne tempelem ka tchàa koe hãa a ko còrè.

¹¹ Me moengelem Nqarim di ba qhúí-kg'ai me, a ba a kg'áòm x'òàm xòè za téé, ēem gabá hãa a ko ēes qãè hm̀m̀ xg'ãòs gúú sa altaram koe Nqari ba dàòa máá koe.

¹² Eēm ko Sakaria ba moengele ba bóò kam kò q'ae a q'áòs ka tcãàè.

13 Me moengele ba bìrí me a máá: “Táá q'ào guu, Sakariaè. Còrèa tsi komsanaèa, si gha tsaris khòès Elisabete sa cóá ba ábà, tsi gha Johane ta ma tcii me ke.

14 A tsi a gha kaisase qãè-tcao, i gha gataga kái khòèan gaam di ábà x'aèan ka qãè-tcao.

15 X'aigam *Nqarim* cookg'ai koem gha tcom-tcomsam khóè ba ii, ke méém táá qgarì kana dùútsa tshàam xgòàm ga ba kg'áà guu. Eè ábà x'aèa ba koe gam gha guu a Tcom-tcomsam Tc'èem ka cg'oèa,

16 a ba a gha kái ne khòè ne Iseraele di ne X'aigam gane dim *Nqarim* koe kabi.

17 Elijam di tc'èean hēé naka qarian hēéthēé cgoam gha *Nqarim* cookg'ai koe kg'òè, a xòòga xu di tcáoan cóán koe kabi, a èe komsana tama ne di tcáoan kabi tchàno ne khòè ne di tc'èean koe, a khòè ne X'aigam *Nqari* ba kg'ónòa máá,” tam méé.

18 Me Sakaria ba moengele ba tēè a máá: “Nta ra gha ma q'ãa ncēe zi gúú zi gha kúrúse sa? Gàeaea raa, si tiris khòès igaba gàeaea hãa ka,” témé.

19 Me moengele ba xòa me a máá: “Tíí ra Gabariele ra a, a ra a *Nqarim* cookg'ai koe tēe. Gaam ga ba tséé tea, hààr gha kg'ui cgoa tsi, a qãè zi tchòà zi ncēe zi óágara máá tsi ka.

20 Bòò, dtcòm tama tsia domka tsi gha ncēe koe guus ka nqooa hãa, a kg'ui tite, me gha nxãakg'aiga síí x'aè ba hàà ncēe zi gúú zi gha hàà kúrúse ba,” tam méé.

21 Nxãaska i ko kái khòèan tchàa koe téé-tēe a ko Sakaria ba qãà, a area hãa, dùús domkam tempelem q'oo koe ncēeta noose ãoa hãa sa.

22 Eēm ko tcg'oa kam kò gane cgoa kg'uiian ka tààè, ne kò bóòà q'ãa tempelem q'oo koem kò x'ái sa bóòà hãa sa. Me kò nqoo-nqoosase nxàem ko sa tshàua ba cgoa x'ái ne.

23 A ba a kò èe xu cáím xu kam ko tempelem koe tsééa xg'ara ka x'áéa ba koe kabisè.

24 Ncēe zi gúú zi qãá q'oo koes kò gam dis khòès Elisabete sa ncãàn úú, a sa a 5 nxoèan sèè a nquum q'oo koe cúía hãa, khóè ne gha táá bóò si ka. Si bìríse a máá:

25 “X'aigam *Nqari* ba ncēes gúú sa kúrúa máá tea hãa, a ba a ncēem x'aèem ka Gam di thòò-xama-máákuan tíí koe x'áía, a ba a khóè ne koe tiri sau-cgaeàn cóá ner úú tama di koe tcg'óò tea hãa,” témé.

Moengele ba ko Jeso ba gha ábàès ka kg'ui

26 Me kò moengelem Gabariele ba 6 dim nxoem ka Galilea dim x'áé-dxoom Nasareta dim koe *Nqarim* ka tsééa úúè,

²⁷ dxàe-coas koe, ncēe kò Josefa ta ko ma tciiem q'arí-kg'aom ka sèekuan tòóa máàeà hãa sa. Josefa ba kò Dafitem dis qhàòs dim khòe me e, i gaas dxàe-coas di cg'òèan kò Maria a.

²⁸ Moengelem ko Marias koe hàà kam kò hàà tsgámkagu si a máá: "X'aigam Nqari ba cgóm sia a sáa cgoa hàna," témé.

²⁹ Si Maria sa ēem ko gatà méé ka kaisas q'áòs ka tcààe, a sa a kò tèese dùús domkam ko gatà ma tsgámkagu si sa.

³⁰ Me moengele ba bìrí si a máá:

"Táá q'àò guu, Mariaè,

Nqarim koe si cgómkuan hòòà hãa ke.

³¹ Bóò, ncàa si gha úú, a kg'àòm cóá ba ábà, a si a gha Jeso ta ma tcii Me.

³² Tcom-tcomsam khòe Me e gha ii,

a ba a gha tc'amaka hãam Nqarim dim Cóá ba iise tciiè, Me gha X'aigam Nqari ba x'aian dis ntcóò-q'oo sa máà Me, Gam ka xòò-dxoom Dafitem khamaga ma.

³³ Jakobem dis qhàòs koem gha chòò tamase x'aiga ii, si Gam dis x'ai sa cuiskaga chòò tite," tam moengele ba méé.

³⁴ Si Maria sa moengele ba bìrí a máá: "Nta i gha ii, qane cgoar kg'àò-khoe cgoa xóé tama ka?" témé.

³⁵ Me moengele ba xòà si a máá:

"Tcom-tcomsam Tc'ēe ba gha sáa koe hàà, kaisase Tc'amaka hànam di qaria nea gha qàbi si, Me gha gaa domka

Gaam ēe gha ko ábàè ba tcom-tcomsa ii, a ba a gha Nqarim dim Cóá ba ta ma tciiè.

³⁶ Bóò kg'ama, ncēe Elisabete koe kúrúsea sa.

Wèé khòeà ne kò q'ana hãa cóás úú tite sa, a sa a ábà tamas khòe si i sa,

igaba ncēes gàeàsea hãa kas kg'àòm cóá ba q'óma hãa, i nxoea sa ncēeska 6 i.

³⁷ Cúí gùù ga kàà a, Nqarim ka kúrúè tite e khama," tam méé.

³⁸ Si Maria sa xòà me a máá: "Ncàa ga ra a, X'aigam Nqarim dir qàa ra. Eē tsi ko méé khamaga méé i tí koe ii," tas méé. Me moengele ba guu si a qòò.

Maria sa ko Elisabete sa dàra

³⁹ Gaa x'aè kas kò Maria xgoaba a sa a qhàése c'ēm x'áé-dxoom xàbìan dim koe síí, Juta ne di ba.

⁴⁰ A sa a Sakariam x'áé koe tcàa a Elisabete sa tsgámkagu.

⁴¹ Eēs ko Elisabete sa kóms ko Maria tsgám sia ts'oo kam ko cóá ba ncàaa sa q'oo koe kòri, si Tcom-tcomsam Tc'ēm ka cg'òè cgaèè,

⁴² a sa a tc'amaka kg'ui a máá:

“Wèè zi khòè zi cookg'ai koe si sáá ts'ee-ts'eekg'aièa. Me gataga sarim cóá ba thěè ts'ee-ts'eekg'aièa.

⁴³ Dùútsa gúús kaia sa ko ncěe cám ka tíi koe kúrúse, ncěe tirim X'aigam *Nqarim* ka xòòs ko tíi koe hàà ka?

⁴⁴ Eěr ko kóm si ko ma tsgám tea ts'oo sa kam ko gaa x'aè kaga cóá ba ncāàa te q'oo koe qāè-tcaoan ka kōri khama.

⁴⁵ Ncěem X'aigam *Nqari* ba sáá cgoa kg'uia hāa zi gúù zi wèè zi gha kúrúse sa si dtcòma hāa, khama si ts'ee-ts'eekg'aièa,” tas méé.

⁴⁶ Si Maria sa máá:

“X'aigam *Nqari* bar ko wèè tcáóa te cgoa kaikagu,

⁴⁷ i tc'ěea te *Nqarim* Kgoara-kg'aom Tirim koe

qāè-tcaoan ka cg'oèa hāa,

⁴⁸ Gam dis qāàs di nqāaka hāa nem bóòa hāa khama.

Bóò, ncěe koe guus ka zi gha wèè zi qhàò zi nxàe

ts'ee-ts'eekg'aièar hāa sa.

⁴⁹ Qarian úúa hāa ba kaisa zi gúù zi kúrúa máá tea hāa khama, i cg'òèa ba tcom-tcomsa a.

⁵⁰ Gam di thōò-xama-máákua nem ko

ěe ko q'áo Me ne koe x'ái

ěe zi ko ma qhàò zi hàà khama.

⁵¹ *Nqari* ba tshàua ba cgoa cgáé zi gúù zi kúrúa,

a ba a ěe tc'ěega ne e,

ta tcáóa ne q'oo koe tc'ěea hāa ne khòè ne

tsai-tsai q'ara hāa.

⁵² Kaia x'aiga nem

gaan di ntcōó-q'ooan x'aian di koe guu a xòoa hāa,

a ěe nqāaka hàna khòèan ghùia hāa.

⁵³ Xàbàa khóèa nem xg'āakagua hāa

qāè zi gúù zi cgoa,

a ba a ěe qguua hāa khòèan

káa gúù tshàu-q'oose tcg'òóa hāa.

⁵⁴ Gam dim qāàm Iseraele bam hùia,

thōò-xama-máákuan Gam dim ko tc'ěe-tc'ěese khama.

⁵⁵ Ncěem ma gatá ka xòòga ne nqòòkagua hāa khama,

Abrahamam ka hěé

naka qhàò ba ka hěéthěé e,

chòò tamase,”

tas Maria méé.

⁵⁶ Si kò Maria sa nqoana khama noo nxoean Elisabetes cgoa síi hāa, a sa a nxāwa kabise a x'áea sa koe dìbi.

Johanem tcguù-tcguu-kg'aom di ábà x'aèa ne

⁵⁷ Me kò Elisabetes gha ábàm x'aè ba hàà, si kò kg'àòm cóá ba ábà.

58 Ne kò cúuse x'ãèa ne khòè ne hěé naka gas di qhàòan hěéthěé kóm X'aigam *Nqarim* ma kaisase thòò-xama máá sia hãa sa, a ne a kò gas cgoa qãè-tcao.

59 A ne a 8 cáma nem cóá ba úúa ka hàà, hàà ne gha q'ãe ngãa-qgai khòo me ka, a ne a Sakaria ta ma tcii me kg'oana, xòòm cg'òè cgoa.

60 Si gam ka xòo sa xòa a máá: “Eě ěe, Johane tam gha ma tciiè,” témé.

61 Ne khòè ne bìrí si a máá: “Eěta xamòs cg'òès kò qhàòa si di ne koe káà si i ná,” témé.

62 Ne tshàua ne cgoa sere-sere a xòo ba tèè, ntam ko cóám di cg'òèan ka méé sa.

63 Me góám gha gúúan tcàba dtcàrà, a góá a máá: “Cg'òèa ba Johane e,” témé. Ne wèèa ne are.

64 Me kò gaa x'aè kaga Sakaria gaicara tshoa-tshoa a kg'ui, a *Nqari* ba dqòm.

65 Ne kò ěem qgáim di ne khòè ne wèè ne q'áòs ka tcãàè, ne kò Jutea di xu xàbì xu wèè xu di ne khòè ne ncěe ko kúrúse zi gúú zi wèè zi ka kg'ui.

66 Ne kò wèè ne ěe kò kóm ne are a tèèse a máá: “Dùútsa cóá ba gáé ncěe ba?” témé. X'aigam *Nqarim* dim tshàu ba kò hãa cgoa mea khama.

Sakaria ba ko Nqari ba dqòm

67 Me kò cóám ka xòòm Sakaria ba Tcom-tcomsam Tc'ěem ka cg'oè cgaeè, a ba a porofita a máá:

68 “Dqòmè méém X'aigam *Nqarim* Iseraele di ba,

Gam di ne khòè ne koem hààraa

a ba a ko hàà kgoara ne ke.

69 Kgoarakuan dim nxãà bam tc'amaka ghùia máá ta a hãa.

Gam dim qãàm Dafitem di ne qhàò ne koe.

70 Ncěem ko ma ncísega

Gam di xu porofiti xu tcom-tcomsa xu koe ma kg'uia hãa khama,

71 a ba a ko máá,

hààm gha gatá di ne cg'òo-kg'ao ne koe hěé

naka wèè ne ěe hòre taa ne

di tshàu-q'ooan koe hěéthěé kgoara ta a.

72 Ncěem dàòm kam ko *Nqari* ba

gatá di xòòan koe thòò-xama-máákuan x'ái,

ncěem kò nqòòkagu nea hãa a,

naka Gam dis qáé-xg'aes tcom-tcomsa sa tc'ěe-tc'ěesean hěéthěé e,

73 gaises ncěem gatá ka xòòm Abrahamam koe gaisea sa,

74-75 gatá di ne cg'òo-kg'ao ne koem gha tcg'òó ta a ka,

ta gha nxãasega q'áo tamase hěé,

tcom-tcomsase hěé

naka tchànose hěéthěé
 cookg'aia ba koe tsééa máá Me,
 wèé kg'òèa ta q'oo koe.

⁷⁶ Tsáá tiri tsi cóá tsi,
X'aigam Nqarim ncēm tc'amaka hànám
 di tsi porofiti tsi iise tsi gha tciie,
Nqarim cookg'ai koe tsi gha qǝ̀ò,
 a tsi a gha hààm gha xu dàò xu kg'ónòa máá Me.

⁷⁷ Gam di ne khòè ne tsi gha bìrí
 nta ne gha ma q'āan di tc'ēean di kgoarasean hòò sa,
 gane di chìbian di qgóóa-máákuan koe guu a.

⁷⁸ Gatá dim Nqari ba ko tcáóa ba q'oo koe thòòan xám,
 gaa domkam gha cáms ko tcg'oa xòè koe guuam x'áàm
 ncēe tc'amaka guuam cgoa x'áà-x'aa ta a.

⁷⁹ Wèém khòèm ēe
 ntcùús q'oo koe hěé
 naka x'oan di sóman koe hěéthěé hànám
 koem gha x'áà ba óága,
 a ba a gha dàò ta tchàno-tchano
 tòókuan dim dàòm koe,"

tam mée.

⁸⁰ Me kò cóá ba kai a tc'ēean koe qari, a ba a kò tchàa-xgóós
 koe hàna, me sí hààm gha Iseraele di ne khòè ne cookg'ai koe
 x'áísem x'àè ba hàà.

2

Jeso ba ko ábàè
 (Mt 1:18-25)

¹ Eēm x'aèm kam xg'ao *Roma dim* x'aigam Agusetosi ba
 x'áèan tcg'òò, wèém nqǝ̀óm *di ne khòè ne* gha nxáràè di i.

² Ncēes nxárákus kg'áíka di sa xg'ao Kurinem kò Siria koe
 x'aiga ii x'àè ka kúrúse.

³ Me kò wèém khòè ba nxāaska gam dim x'áé-dxoom koe síí
 góáse.

⁴ Me Josefa thée Nasareta dim x'áé-dxoom Galilea dim koe
 guu a síí Jutea dim x'áé-dxoom koe tcāà, Betelehema ta ko ma
 tciie ba, *x'aigam* Dafitem *ábàèa* koe, Dafitem dim qhàò me e
 kò ii khama.

⁵ Gaa koem kò síí Marias cgoa góáse, ncēm kò séèkuan tòóa
 máána hāa sa, si kò gataga qóm ii.

⁶ *Qanega* khara Betelehema koe hāa kam kò cóá bas gha ábà
 dim x'àè ba hàà.

⁷ Si kò qgáé-kg'ai dim cóám gas di ba ábà, a sa a qgáían cgoa
 tcám Me, a dxòrom q'oo koe xòò Me, cg'áè-nquum koe i kò x'òm-
 q'ooan káà a khama.

Ghùu kòre-kg'ao xu hěé naka moengele xu hěéthěé e

⁸ Xu kò c'êe xu ghùu kòre-kg'ao xu qãáka hãa a téea q'uu a ko ghùu zi kòre.

⁹ Me kúúga moengelem X'aigam di ba hàà qàea xu koe téé, me X'aigam dim x'áà ba x'áà-x'aa xu, xu kò kaisase q'ád.

¹⁰ Me kò moengele ba bìrí xu a máá: “Táá q'ád guu! Bód, qãè tchòà ner ko óága máá xao o, ncêe gha hàà wèé khóèan kaisa qãè-tcaoan máà a ke.

¹¹ Ncêem cárn ka tu Dafitem dim x'áé-dxoom koe Kgoara-kg'ao ba ábà mááèa - X'aigam Kreste ba!

¹² Si gha ncêes gúu sa gaxao koe x'ái sa ii: cóá-coam qgáian ka tcám a dxòrom q'oo koe xòóèa ba xao gha hòd,” tam méé.

¹³ Si kò kúúga moengele xu dis xg'aes nqarikg'ai di sa qhúí a gaam moengelem cgoa hàna hãase Nqari ba dqom, a máá:

¹⁴ “Dqomkuan méé i kaisase tc'amaka hànam Nqarim koe hãa, naka tòókuan hêéthêé e nqóómkg'ai koe,

khóè ne êem ncàma hãa ne koe,”
témé.

¹⁵ Eê xu ko moengele xu guu xu a ko nqarikg'ai koe kabise, ka xu kò kòre-kg'ao xu bìríku a máá: “Hààn xae Betelehema koe qđò naka síi ncêes gúus kúrúsea sa bóò, ncêe X'aigam Nqarim bìrí xaea hãa sa,” témé.

¹⁶ A xu a qháése xgoaba a qđò, a síi Maria khara Josefa khara hêé naka Cóá-coa ba hêéthêé hòd, Me dxòrom q'oo koe xõe.

¹⁷ Eê xu ko kòre-kg'ao xu hòd ne ka xu kò ncãa i Cóám ka mééè sa bìrí khara a.

¹⁸ Ne kò wèé ne êe kòre-kg'ao xu ko bìrí ne sa ko kóm ne are.

¹⁹ Si Maria sa wèé zi gúu zi ncêe zi tcáóa sa koe tòò, a sa a gazi ka kaisase tc'êe.

²⁰ Xu ghùu kòre-kg'ao xu kabise, a xu a Nqari ba dqom a koa Me, wèé zi gúu zi êe xu kò kóma zi ka hêé naka êe xu kò bóò a zi ka hêéthêé e; êe xu kò ma bìrìèa khama i kò ii.

²¹ 8 cáman qãá q'oo koem kò Cóá ba q'ãe nqãa-qgai khòoè, a ba a Jeso ta ma tciè, qómme tamam hãa cookg'ai koem kò moengelem ka mááèa hãas cg'òè sa.

Jeso ba tempelem koe hàna

²² Eêem ko x'aè ba hàà Josefa khara Maria khara méé khara peresitim ka q'ano-q'anoè di ba, ncêe Moshem di x'áèan kòò méé khama, ka khara kò Cóá ba Jerusalema koe úú, a síi X'aigam Nqarim cookg'ai koe tòò Me.

²³ Eê i kò ma X'aigam Nqarim di x'áèan koe ma góásea khama, a ko máá: “Wèém cóám kg'áòm tc'ãà a ábàèa ba méém X'aigam Nqarim di tséèan tòóa mááè,” téméè khama.

²⁴ Gataga khara kò dàò-a-mááku sa X'aigam Nqari ba kúrúá máá, êem kò ma X'aigam Nqari ba x'áèa khama a ko máá: “Cám tcíbí sara kana cárn tcíbí-coa sara ga igaba,” témé.

25 Gaa x'aè kagam kò Jerusalema koe Simone ta ko ma tcièm khòè ba x'ãèa. Tchàno, a Nqari-tcáóa hãam khòè me e kò ii, Nqarim gha Iseraele ne qgài-qgai tcáo dim x'aè ba kò tééa máána hãa ba, me kò Tcom-tcomsam Tc'ëe ba gam koe hãa,

26 me kò Tcom-tcomsam Tc'ëem ka x'áièa hãa, X'aigam *Nqarim* dim Kreste bam bóò tamás cookg'ai koem x'óóa hãa tite sa.

27 Tcom-tcomsam Tc'ëem kam kò tempelem koe óágaè. Khara kò Jesom ka xòò ga khara thée gakhara dim Cóám Jeso ba tempelem koe óá, hàà khara gha x'áèan ko méé sa kúrúa máá Me ka,

28 me kò Simone ba gaam Cóám Jeso ba sèè a x'òàa ba koe tchàma a ba a Nqari ba dqòm, a máá:

29 “Tíí Q'òdè, ãe Tsi ma bìrì tea khama

Tsi gha ncēeska Tsarir qãa ra

tòókuan cgoa dàò ba xgobekg'ama máá.

30 Tiri tcgáía nea Tsari kgoarakuan bóòda hãa khama,

31 ncēe Tsi wèè zi qhàò zi tcgái q'oo koe kg'ónòda a,

32 tãá zi qhàò zi gha xgobekg'am tc'ëem x'áà Me e gha ii,

a ba a gha Tsaris qhàòs Iseraele di sa x'áàkagu,”

tam méé.

33 Khara kò Cóám ka xòòga khara Simonem ko Cóám ka méé gúùan are.

34 Me kò Simone ba ts'ee-ts'ee'kg'ai ne, a ba a Marias Cóám ka xòò sa bìrì a máá: “Bòò, Nqari ba ncēm Cóá ba qaara máásea, kái ne khòè nem gha kúrú ne cg'áé, a ba a gha kái ne khòè ne Iseraele koe tēekagu ka. X'ái Me e gha ii ntcoeku cgoaè gha ba,

35 nxãasega zi gha kái ne khòè ne di zi tc'ëe zi tcg'oa a x'áise ka, me gha ntcàu ba qhàè tcáo si,” témé.

36 Si kò gataga Anna ta ko ma tciès porofiti sa hànaa, Fanulem ka cóáse sa, Asere dis qhàòs di ba. Kaisases kò gaeasea hãa, ncēe ko ães ko sèèèa xg'ara ka 7 kurian gas dim khòèm cgoa x'ãèa hãa sa.

37 A sa a kò dxàe-ntcõa sa kúrú, a nxãakg'aiga síí 84 kuri, a kò wèè x'aè ka tempelem koe hàna, a ko ntcúù ba hēé naka koaba ba hēéthēé Nqari ba dqòm, tc'õoan carasean hēé naka còrèan hēéthēé cgoa.

38 Gaam x'aèm ãem kagas kò hàà cgae ne, a hàà Nqari ba qãè-tcaoa máá, a sa a wèèa ne ãe kò Nqarim gha Jerusalema ba kgoara sa qãà hãa ne Cóám ka kg'ui cgoa.

39 Eë khara ko wèè zi gúù zi X'aigam *Nqarim* kò x'áèa hãa zi kúrúa xg'ara ka khara ko Galilea koe kabise, gakhara dim x'áé-dxoom Nasaretam koe.

40 Eëm ko Cóá ba kai kam kò qari, a tc'ëega, i Nqarim di cgómkuan Gam cgoa hãa.

12 *kuri q̄áá q'oo koem ko Jeso ba tempelem koe kabise*

41 Wèém kurim q'oo koe khara kò ko *Jesom* ka xõò ga khara *Jerusalema* koe q̄õò, *Paseka* dis k̄õès koe.

42 Eëm *Jeso ba* 12 kurian úúa ka ne kò gaicara q̄õò a gaas k̄õès koe síí, khòè ne kò ko wèè x'aè ka hēé khama.

43 Eēs ko k̄õè sa xg'ara ka khara kò x'áéa khara koe kabise, igabam kò *Jeso ba Jerusalema* koe qaù, khara kò *Gam* ka xõò ga khara ncēes gúù sa c'úúa.

44 Khòè ne xg'aeku koem kò hàna, ta khara kò tc'ēea, khama khara kò tc'āà dim cárn ba q̄õò, a khara a gakhara di qhàòan hēé naka khòè ne ēe khara kò q'ana ne hēéthēé koe qaa Me.

45 Táá khara kò hòò Me khama khara kò *Jerusalema* koe kabise a síí qaa Me.

46 Nqoana cárn q̄áá q'oo koe khara kò tempelem q'oo koe hòò Me, Me xgaa-xgaa-kg'ao xu xg'aeku koe ntcōe, a ntcōó a ko komsana xu, a ko tēè-kg'ám zi tēè xu.

47 Xu kò wèè xu ēe kò kóm Me xu *Gam* di kóma q'āan hēé naka x̄oa-kg'áma ba ka hēéthēé arekaguè.

48 *Gam* ka xõòga khara ko bóò Me ka khara kò kaisase are, si *Gam* ka xõò sa máá: “Tiri Tsi Cóa Tseè, dùús domka Tsi kò ncēeta hēéa máá? Bòò, saò ba hēé naka tíí hēéthēé khama ncāa ko thõò-tcaoase qaa Tsi,” témé.

49 Me x̄oa khara a, a máá: “Dùús domka khaoa kò ko qaa Te? C'úúa khaoa kò hāa, Abom Tirim Xõòm di zi gúù zi koe méér ga hāa sa?” témé.

50 Khara kò dùú sam ko méé sa táá koma q'āa.

51 Me *Nasareta* koe kabise cgoa khara a, komsana khara am kò ko. Si kò *Gam* ka xõò sa ncēes gúù sa tcáóa sa q'oo koe tòó.

52 I ko *Jesom* di tc'ēean hēé naka qaria ba hēéthēé kai a càuse, i kò *Nqari* ba hēé naka khòè ne hēéthēé di tòókuan càuse cgae Me.

3

Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba ko Nqarim di kg'uian xgaa-xgaa

(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Jn 1:19-28)

1 15 dim kuri me e kò ii *Roma* ne dim x'aigam *Kaesaram* *Tiberiam* kò wèém nqõó ba tc'āà-cookg'aia hāa ka, me kò *Pontiose* *Pilato* ba *Jutea* dim x'aiga ba ii, me *Herote* ba *Galilea* dim nqõó ba tc'āà-cookg'aia, me káíkhoem *Filipi* ba *Iturea* ba hēé naka *Terakoniti* ba hēéthēé di tsara nqõó tsara tc'āà-cookg'aia, me *Lisania* ba *Abelenem* dim nqõó ba tc'āà-cookg'aia.

2 Gaa x'aè ka tsara kò *Anase* ba hēé naka *Kaifase* ba hēéthēé tsara kò kaia tsara peresiti tsara ii. Kam kò *Nqarim* dim kg'ui ba *Sakariam* dim cóám *Johanem* koe hàà, tchàa-xgóóm koem hāase.

³ Me Jorotane dim tshàa ba nxàma-nxàma xu nqõõ xu wèé xu koe qõòate, a ba a chibia ne koe ne gha tcóóse a tcguù-tcguuès ka xgaa-xgaa ne, nxãasega ne gha gane di chìbian qgóóa máàè ka,

⁴ Èe i ma porofitim Isaiam dis Tcgãyas koe ma góásea hãa khama a ko máá:

“C'Èem dòm ba ko tchàa-xgóós koe guu a q'au a ko máá:

'X'aigam *Nqari* ba tu dàò ba kg'ónòà máá, naka Gam di dàòan tchàno-tchanoa máá Me.

⁵ Wèé qgáian èe qàm gha cg'oè-cg'oèè, i gha wèé xàbian hëé naka nxõá xàbian hëéthëé nqãaka qàmme,

i gha kàma dàòan tchàno-tchanoè,

i gha xgárá dàòan tcgàriè.

⁶ Ne gha wèé ne khòè ne Nqarim di kgoarakuan hòò a bóò,' ”

témé ba.

⁷ Me kò Johane ba tcguù-tcguukuan domka gam koe hààraa zi xg'ae zi bìrí a máá: “Gatu cg'aoan di tu cóá tuè, diín ka tua q'ãà-q'ãàèa hãa a ko hààko xgòàn *Nqarim di bèè?*”

⁸ Nxãaska méé tu chìbian koe tu tcóósea hãa sa gha x'ái tc'áróan kúrú, naka tua táá tshoa-tshoa naka bìrise naka máá: ‘Abrahama ba ta úúa hãa, sita ka tsgõose ba,’ témé guu. Bìrí tu ur ko a ko máá: *Nqari* ba tààè tama ncèe zi nxõá zi sèè a Abrahama ba tsgõo-coan kúrúa máán ka ke.

⁹ Si gataga bóò sa nxãakamaga hii zi di tóbean kg'ónòà tòóa máàèa, si gha wèés hìis èe qãè tc'áróan kúrú tama sa xg'aoa tcg'óò a c'eean q'oo koe xaoa tcààè,” témé.

¹⁰ Ne xg'ae zi di ne khòè ne tèè me a máá: “Kháé nxãata i kò ii ne ta gha dùú sa kúrú?” témé.

¹¹ Me xõa ne a máá: “Diím wèém èe cam qgáian úúa hãa ba méém èe cúis ga sa úú tama ba c'èe sa máà, nakam diím wèém èe tc'óoan úúa hãa ba gataga thëé hëé,” témé.

¹² Xu c'èe xu mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu hàà, tcguù-tcguuè xu gha ka. A tèè me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao tseè, dùú sa xae gha *sixae kúrú?*” témé.

¹³ Me xõa xu a máá: “Táá méé xao qaaseko marian nqáéa hãan sèè cgae ne guu,” témé.

¹⁴ Xu gataga ncõo-kg'ao xu hàà a tèè me a máá: “Kháé nxãaska *sixae* ka, dùú sa méé xae kúrú?” témé. Me Johane xõa xu a máá: “Táá cúí khòè koe ga qari cgoa marian sèè guu, naka táá khòèan gaan di tama chìbian hãakagu guu. Naka xaoa gaxao di surutan qãè-tcaoa máá,” témé.

¹⁵ Khòè ne kò nqòòà hãase qãà a ne a ko wèéa ne ga tcáóa ne q'oo koe tèèse a kò máá, Johane ba gha c'èedaoka Krestem ga me e, ta tc'èea.

¹⁶ Me Johane wèéa ne ga xɔa a máá: “Tíí ra ko tshàan cgoa tcguù-tcguu tu u, igabam ko Gaam ãe tíí ka qari ba hàà, ncãe Gam di nxàbo tcaian kgoara ner kg'ano tama ba. Gaa ba gha hàà Tcom-tcomsam Tc'ëem cgoa hëé naka c'eem cgoa hëéthëé tcguù-tcguu tu u.

¹⁷ Mabere tsoroan ko dqòrò cgoaèm hii ba tshàua ba koe hãa, Me gha maberean ko dqòròès qgáís koe wèé maberean ga dqòrò, a gha Gam di maberean Gam dis nxàés koe xg'ae-xg'ae, igabam gha tsoroan ts'irì tamam c'eem koe dàò,” témé.

¹⁸ Johane ba kò kái zi dàò zi tãáka zi cgoa khòè ne koe qãè tchòàn óá.

¹⁹⁻²⁰ Igabam kò Herotem tc'ãa-cookg'ai ba tãás guù sa kúrú a gam di chìbian càù, Johane ba qáé-nquus koe tcãàn ka. Johane ba kò chibi-chibi mea, Herotiasés gam ka káíkhoem dis khòès cgoam kò xóéa hãa, a ba a kò gataga kái zi guù zi cg'ãè zi kúrúa hãa khama.

Jeso ba ko tcguù-tcguuè
(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

²¹ Khòè ne wèé ne ko tcguù-tcguuè kam kò Jeso ba thëé tcguù-tcguuè. Eëm hãa a ko còrè ka i kò nqarikg'aian xgob-ekg'amse,

²² Me kò Tcom-tcomsam Tc'ëe ba tcíbís khama ii a xõa cgae Me. Me kg'ui ba nqarikg'ai koe guu a tcg'oa, a máá: “Tiri Tsi Cóa Tsi ncàma Ra hãa Tsi i. Tsáá koe Ra ko qãè-tcao,” témé.

Jesom dis qhàò sa
(Mt 1:1-17)

²³ Eëm ko Jeso ba Gam dis tséé sa tshoa-tshoa kam kò 30 kuri Me e, ncãe khòè ne kò ko máá,

Josefam ka cóáse Me e, témé ba,

Josefam Elim ka cóáse ba,

²⁴ Elim Matatem ka cóáse ba,

Matatem Lefim ka cóáse ba,

Lefim Melekim ka cóáse ba,

Melekim Janaim ka cóáse ba,

Janaim Josefam ka cóáse ba.

²⁵ Josefam Matatisim ka cóáse ba,

Matatisim Amosem ka cóáse ba,

Amosem Naumem ka cóáse ba,

Naumem Eselim ka cóáse ba,

Eselim Nagaim ka cóáse ba,

²⁶ Nagaim Matam ka cóáse ba,

Matam Matatisim ka cóáse ba,

Matatisim Seminem ka cóáse ba,

Seminem Josekim ka cóáse ba,

Josekim Jodam ka cóáse ba,

27 Jodam Joanam ka cóáse ba,
Joanam Resam ka cóáse ba,
Resam Serobabelem ka cóáse ba,
Serobabelem Salatielem ka cóáse ba,
Salatielem Nerim ka cóáse ba,
28 Nerim Melekim ka cóáse ba,
Melekim Adim ka cóáse ba,
Adim Kosam ka cóáse ba,
Kosam Elemadam ka cóáse ba,
Elemadam Erem ka cóáse ba,
29 Erem Joshuam ka cóáse ba,
Joshuam Elieserem ka cóáse ba,
Elieserem Jorim ka cóáse ba,
Jorim Matatem ka cóáse ba,
Matatem Lefim ka cóáse ba,
30 Lefim Simonem ka cóáse ba,
Simonem Jutam ka cóáse ba,
Jutam Josefam ka cóáse ba,
Josefam Jonam ka cóáse ba,
Jonam Eliakim ka cóáse ba,
31 Eliakim Meleam ka cóáse ba,
Meleam Menam ka cóáse ba,
Menam Matatem ka cóáse ba,
Matatem Natanem ka cóáse ba,
Natanem Dafitem ka cóáse ba,
32 Dafitem Jesem ka cóáse ba,
Jesem Obetem ka cóáse ba,
Obetem Boasem ka cóáse ba,
Boasem Salemonem ka cóáse ba,
Salemonem Nasonem ka cóáse ba,
33 Nasonem Aminadabem ka cóáse ba,
Aminadabem Ademinem ka cóáse ba,
Ademinem Arenim ka cóáse ba,
Arenim Heseronem ka cóáse ba,
Heseronem Peresem ka cóáse ba,
Peresem Jutam ka cóáse ba,
34 Jutam Jakobem ka cóáse ba,
Jakobem Isakam ka cóáse ba,
Isakam Abrahamam ka cóáse ba,
Abrahamam Teram ka cóáse ba,
Teram Nahorem ka cóáse ba,
35 Nahorem Serugem ka cóáse ba,
Serugem Regum ka cóáse ba,
Regum Pelegem ka cóáse ba,
Pelegem Eberem ka cóáse ba,
Eberem Selam ka cóáse ba,
36 Selam Kainanem ka cóáse ba,

Kainanem Arefekesatem ka cóáse ba,
 Arefekesatem Shem ka cóáse ba,
 Shem Nowam ka cóáse ba,
 Nowam Lamekem ka cóáse ba,
³⁷ Lamekem Methuselah ka cóáse ba,
 Methuselah Enokem ka cóáse ba,
 Enokem Jaretem ka cóáse ba,
 Jaretem Mahalalem ka cóáse ba,
 Mahalalem Kainanem ka cóáse ba,
³⁸ Kainanem Enosem ka cóáse ba,
 Enosem Setem ka cóáse ba,
 Setem Adam ka cóáse ba,
 Adam Nqarim ka cóáse ba.

4

Jeso ba ko kúrúá bóòè
 (Mt 4:1-11; Mk 1:12-13)

¹ Jeso ba kò Tcom-tcomsam Tc'ëem ka cg'oè cgaeèa, a ba a kò Jorotane dim tshàam koe guu a kàbise. A ba a kò Tcom-tcomsam Tc'ëem ka sèè a qãaka úúè.

² Gaa koem kò dxãwa ba 40 cáman Jeso ba kúrúá bóò. Jeso ba kò èe xu cámi xu ka táá cúí guú ga tc'òó, khamam kò gaa koe guus ka xàbàa hãa.

³ Me dxãwa ba bìrí Me a máá: “Nqarim di Tsi Cóá Tsi kò ii ne, nxõás ncëe sa bìrí nakas péréan kúrúse,” témé.

⁴ Me Jeso ba xõa me a máá: “Góásea i hãa a ko máá: ‘Khòèa nea péréan ka cúí kg'òè tama,’ témé,” tam méé.

⁵ Me kò dxãwa ba sèè a kaisase tc'amaka hãam qgàim koe úú Me, a ba a kò èem x'a'em ka wèè x'aian nqõómkg'ai di hëé naka gaan di karean hëéthéé x'ái Me.

⁶ A ba a bìrí Me a máá: “Ncëe gúúan di qarian wèè hëé naka x'aian di x'àan hëéthéé ra gha máà Tsi, máàè ana raa, a ra a ko tc'èer kom khòè ba máà a khama.

⁷ A ncëe cookg'aia te koe Tsi ko dqomè ne i gha wèéan ncëe ga Tsari ii,” témé.

⁸ Me Jeso ba xõa me a máá: “Góásea i hãa a ko máá: ‘X'aigam Nqarim tsari ba dqomè, naka Gaam cúí ba tsééa máá,’ téméè,” tam méé.

⁹ Me kò dxãwa ba Jerusalema koe sèè a úú Me, a ba a kaisase tc'amaka hàna qgàian tempelem tcòbe di koe síí tòò Me, a bìrí Me a máá: “Nqarim di Tsi Cóá Tsi kò ii ne, ncëe koe guu naka nqãaka xaoa xòóse.

¹⁰ Góásea i hãa ke a ko máá: ‘Gam di xu moengele xum gha x'àèan máà, xu gha kòre Tsi,’
 téméè khama.

¹¹ Gataga i góásea a ko máá:

'Tshàua xu cgoa xu gha qgóóá ghùì tsi,
 táá tsi gha nxãasega nqàrèa tsi nxõán koe xg'áma tòò ka,'
 témèè," tam méé.

12 Me Jeso ba xõa me a máá: "Góásea i hãa a ko máá: 'Táá méé
 tsi X'aigam tsarim Nqari ba kúrúá bóò guu,' témèè," tam méé.

13 Eëm ko dxãwa ba gam di kúrúá bóòkuan wèé cgoa xg'ara
 kam kò gaa koe guu Me a qãèm x'aè ba qãà.

Jeso ba Galilea koe (4:14–9:50)

Jeso ba ko Nasareta koe xguè

(Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

14 Me kò Jeso ba Tcom-tcomsam Tc'ëem di qarian ka Galilea
 koe kabise, i nxàea ba wèém xg'aekum koe tsaj-tsaise.

15 Me kò gane di còrè-nquuan koe xgaa-xgaa, i wèé khóèan
 dqom Me.

16 Me kò Nasareta koe qõò, ncëem xg'ao kaikaguè koe. A
 kg'aigam ko hëé khama Sabata dim cárn ka còrè-nquum koe síí.
Nqarim dis Tcgãya sam gha nxará kam kò tõe,

17 a ba a porofitim Isaiam dis Tcgãya sa máàè, a xgobekg'am
 si, a ba a ncëeta i ma góáèa qgáian koe síí:

18 "X'AIGAM *Nqarim* dim Tcom-tcomsam Tc'ëe ba Tíí koe hàna,
nxáram tcg'òó a nxúian ntcãá tcúú Tea hãa khama,
 ã dxàua ne koer gha qãè tchõàn óága ka.

Tsééam óá Tea,

ẽ qáèèa ner gha hàà bìrí, kgoaraè ne gha sa,
 a ẽ bóò tama ne, xgobekg'am tcgáèè ne gha sa,
 a Ra a gha ẽ nqãaka hàna ne hàà kgoara sa ka,

19 a Ra a gha khóè ne bìrí, x'aè ba hààra sa,
 X'aigam *Nqarim* gha *Gam di ne khóè ne*
 Gam di cgómkuan x'ái di ba,"

tam ma nxará.

20 Jeso ba kò tcgãya sa tcëekg'am, a ba a qãàm koe úúa kabi
 si, a ntcóó. I kò còrè-nquum koe ko hãa ne khóèè ne wèé ne di
 tcgáian Gam koe qãesea tõe.

21 Me tshoa-tshoa a bìrí ne a máá: "Ncëe cárn kas ncãa ncëes
 qgáis *Nqarim dis Tcgãyas* di sa tseegukaguè, ncëe tu ncãa ma
 kóm i ko ma nxaráè khamaga ma," tam méé.

22 Ne kò wèé ne khóèè ne Gam ka qãèse kg'ui, a ne a kò kare
 kg'uian ncëe kg'áma ba koe ko tcg'oa ka arekaguè, a ne a máá:
 "A ncëe ba gáé Josefam dim Cóám tama baa?" témé.

23 Me Jeso ba bìrí ne a máá: "Tseeguan kaga tu gha ncëes
 sere-sere sa nxàea máá Te a máá: 'Naaka Tseè, Tsáá ka
 qãèkaguse! Ncëe ta ko kóm Tsi Kaperenaume koe kúrúá zi gúù
 zi ncëe nqóóá Tsi koe kúrú,' " témé.

24 A ba a bìrí ne a máá: "Tseegua ner ko bìrí tu u a ko máá:
 Porofiti ba x'áèa ba koe dtcómme tamam khóèè me e.

25 “Tseeguan kar ko bìrì tu u: Elijam di x'aèan ka, ãe i ko nqarìk'g'aian nqoana kurian hãe naka 6 nxoean hãethãe tcãekg'amsea kas kò thõòs xàbà sa nqõòmkg'ai koe hãa, zi kò kái zi dxãe-ntcõa zi Iseraele koe hàna,

26 igabam kò Elija ba c'ãe zi koe ga tséa úúè tama, a kò Sarefata dim qgài-coam koe hànas dxãe-ntcõas koe tséa úúèa, Sitone dim nqõòm koe.

27 Ne kò porofitim Elisham di x'aè ka kái ne lepero dis tcìi sa kò tsàara hãa ne Iseraele koe hàna, igaba ne kò táa cúia ne ga q'ano-q'anoè, Namanem ncãe Siria dim cúim ga me e kò ii,” tam méé.

28 Ncães gúu sa ne ko kóm ka ne kò wèé ne khóè ne còrè-nquum koe kò hàna ne kaisase xgòà.

29 Nxàia ne kò tãe a ne a x'áé-dxoom xg'aeku koe xàbùa tcg'òò Me, a xàbim gane dim x'áé-dxoom tshàoèam tc'amkg'ai koe tcea úú Me, gaa koe ne gha sí guu a xaoa xòò Me ka.

30 Igabam kò Jeso ba kg'ama xg'aekua ne koe nqáé a qõò.

*Jeso ba ko dxãwa tc'ãean xhàiaagu
(Mk 1:21-28)*

31 A ba a nxãaska Kaperenaume koe sí, Galilea dim x'áé-dxoom koe, a ba a kò Sabata dim cáim ka khóè ne xгаа-xгаа.

32 Ne kò Gam di xгаа-xгаа-q'ooan ka area hãa, Gam dim kg'ui ba kò qarian úúa hãa khama.

33 Me kò còrè-nquum koe dxãwa tc'ãean úúam khóè ba hãa, a kò kaisam dòm cgoa q'au a máá:

34 “Hãaà! Jeso Tsi Nasareta di Tseè, dùu sa Tsi ko gatá cgoa tc'ãe? Hàà Tsi ko kaàkagu ta a? Q'ana raa dìi Tsi i sa, Nqarim di Tsi Tcom-tcomsa Tsi i,” témé.

35 Igabam kò Jeso ba dxãwa tc'ãean dqàè a máá: “Nqoo, naka tcg'oa cgae me!” témé. I kò dxãwa tc'ãean khóè ba qarika ntcãa-ntcãa a khóè ne xg'aeku koe xaoa xòò me, a i a thõò-thõo me tamase tcg'oa cgae me.

36 Ne kò wèé ne khóè ne area hãa, a ne a c'ãe ne bìrì a máá: “Dùútsa gúu saa ncãe sa? Qarian úúa hãasem ko dxãwa tc'ãean ga dqàè i tcg'oa ka!” témé.

37 I kò kúúga nxàea ba ãem xg'aekum koe hàna xu qgài xu wèé xu koe qháése qõò.

*Jeso ba ko kái ne khóè ne qãèkagu
(Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)*

38 Me kò Jeso ba gaam còrè-nquum koe tcg'oa, a sí Simonem dim nquum koe tcãà. Si kò Simonem ka c'ùise sa cgùrukagu si kos tcìis kaias ka qgòòèa, ne Jeso ba gas ka bìrì.

39 Me Jeso ba gas koe qámse, a ba a ães tcìi sa dqàè, si guu si, si kò kúúga tãe a sa a tshoa-tshoa a tséa máá ne.

40 Eēs ko cáim sa tcãà ka ne kò wèé ne khòè ne gane di tcii-khoean tãáka zi tcii zi ko tsàaraa hãa a Jesom koe óá. Me kò wèém khòèm koe tshàua ba tòó, a kg'òèkagu me.

41 I kò gataga dxãwa tc'ëean kái ne khòè ne koe guu a q'aua tcg'oa, a ko máá: “Tsáá Tsia Nqarim di Tsi Cóa Tsi i!” témé. Igabam kò dqàè e, a táá kgoara máá a i kg'ui, q'ana i ko hãa Kreste Me e sa khama.

Jeso ba ko còrè-nquu xu koe xгаа-xгаа
(Mk 1:35-39)

42 Eē i ko q'uu kam kò Jeso ba c'ëem qgàim nqooako hãam koe qòò. Ne kò kái ne khòè ne qaa Me. Eē ne ko hàà sao-xg'ae Me ka ne ko xgàèa tòò Me, táám gha qòòa guu ne ka.

43 Igabam kò bìrí ne a máá: “Qãè tchõàn Nqarim di x'aian di méér c'ëe xu x'áé-dxoo xu koe thëé xгаа-xгаа, gaan domkagar tséèa óàèa hãa ke,” témé.

44 A ba a kò Jutea ne di xu còrè-nquu xu koe xгаа-xгаа.

5

Jeso ba ko tc'ãà di xu xгаа-xгаа-se-kg'ao xu tcii
(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

1 C'ëem cáim ka ne kò khòè ne Jeso ba Genesarete dim tshàam-kg'ám koe nxama-nxamaa a ko Nqarim dim kg'ui ba komsana. Jesom gaa koe téé-tëe

2 kam kò cáim dxòro tsara bóò, tsara tshàam dxùukg'ai koe téé-tëe, x'àu qgóó-kg'ao xu ka xoana guuèa hãa tsara, ncëe kò sí hãa a ko gaxu di c'uisían xg'aà xu.

3 Me Jeso ba c'ëem dxòrom Simonem di kò iim koe tcãà, a ba a dtcàrà me, dxòro bam gha cg'árèse tshàan q'oo koe ghànèa tcãà sa. Me kò gaam q'oo koe ntcõò a khòè ne xгаа-xгаа.

4 Eēm ko kg'uia xg'ara kam kò Simone ba bìrí a máá: “Tshàam nqàè koe ncëem dxòro ba úú, naka xaoa gaxao di c'uisían tcãà naka x'àuàn qgóó,” témé.

5 Me Simone xoa a máá: “X'aigaè, ncãa xae wèém ntcuú ba qarika tséé, a xae a táá cúí guú ga qgóó. Igabaga ncãaga Tsi ko ncëeta méé khamar gha c'uisían tcãà,” témé.

6 Gatà xu kò hëé a xu a kái x'àuàn qgóó, i gaxu di c'uisían tòà gha khama ii.

7 Ka xu ko c'ëem dxòrom koe kò hàna xu x'àu qgóó-kg'ao xu dtcàrà, hàà xu gha hùi xu ka. Xu hàà a ãe tsara dxòro tsara wèéa tsara ga cg'oè-cg'oe, tsara tshoa-tshoa a tom gha khama ma kúrúse.

8 Eēm ko Simone Petere ncëe sa bóò kam kò Jesom nqàrè-kg'am koe qáúse, a máá: “X'aigaè, tcg'oara guu te, chibi-kg'aor khòè ra a ke,” témé.

⁹ Gabá hěé naka wèé xu ěe kò gam cgoa hàna xu hěéthěéa kò kaisas ares ka tcãàèa khama, x'aùan ěe xu kò qgóóa hãa ka.

¹⁰ Sebetem ka cóásea tsara, Jakoboa tsara Johanea tsara kò gataga area hãa thěé, ncěe kòo Simonem cgoa tsééa xg'ae tsara. Me Jeso ba Simone ba birí a máá: “Táá q'ádò guu; ncěem cáń koe tsi gha guu a tshoa-tshoa a khóe ne di tsi qgóó-kg'ao tsi i ke,” témé.

¹¹ Xu kò ěe xu ko gaxu di dxòroan tshàam-kg'ám koe tòó, kaga wèé zi guú zi guu, a xùri Me.

*Jeso ba ko lepero dis tcìi sa úúam khóè ba qãèkagu
(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)*

¹² Eẽm Jeso ba c'ẽem x'áé-dxoom koe hàna kam kò lepero dis tcìi sa tsàaraa hãam khóè ba hàà. Eẽm ko Jeso ba bóò kam kò kg'áíá ba cgoa gómankg'ai koe cg'áé a còrè Me a máá: “X'aigaè, tc'ěe Tsi kòo ne Tsi ga kúrú ter q'ano,” témé.

¹³ Me Jeso ba tchoanà tshàu, a ba a khóè ba qgóó, a máá: “Gatà Ra ko ma tc'ěe, ke q'ano!” témé. Kas ko lepero dis tcìi sa kúúga kaà cgae me.

¹⁴ Me kò Jeso ba qarika x'áè me a máá: “Táá méé tsi cúí khóè ga síí chòá máá guu, igaba méé tsi qòò naka tsia tsari q'ano-q'anosean domka síí peresitim koe x'áíse, naka dàòà-mááku sa x'áís iise tcg'òó, ěem ma Moshe x'áèa hãa khamaga ma,” témé.

¹⁵ Igabas kò Jesom dis tchõà sa kaisase tsai-tsaise, zi khóè ne di zi xg'ae zi kái zi hààku, hàà zi gha komsana Me a zi a thěé gazi di tcìian koe qãèkaguè ka.

¹⁶ Me Jeso ba tcg'oara guu ne, a nqooa hãa xu qgái xu koe qòò, a síí gaa koe còrè.

*Jeso ba ko nqoara hãam khóè ba qãèkagu
(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)*

¹⁷ C'ẽe cáń kam hãa a ko xgaa-xgaa ka xu kò Farasai xu hěé naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hěéthěé xu gaa koe ntcõe, ncěe kò wèé xu x'áé xu Galilea di xu koe hěé naka Jutea di xu koe hěé naka Jerusalema di xu koe hěéthěé guua hãa xu. I kò X'aigam di qarían Gam cgoa hãa, gaan cgoam gha khóè ne qãèkagu ka.

¹⁸ Bóò, ka xu kò c'ẽe xu khóè xu kúúga khóèm nqoara hãa ba óága, gam dim tcoàm koe xòó mea hãase, a xu a kò dàò ba qaa, tcãà me xu gha a síí cookg'aia ba koe xòó me ba.

¹⁹ Igaba ěe xu ko bóò, khóè ne di kái-q'ooan ka xu ko xháé, nta xu gha ma nquum q'oo koe ma tcãà me sa, ka xu kò nquum tcòbe koe chúrù a tcãà, a xu a nquum nqàè koe gam dim tcoàm cgoa xòó me, Jesom cookg'ai koe.

²⁰ Eẽm ko Jeso ba gaxu di dtcòman bóò kam kò máá: “Khóè tseè, tsari chìbian tsi qgóóa máàèa hãa,” témé.

²¹ Ka xu ko x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hěé naka Farasai xu hěéthěé tshoa-tshoa a těese a máá: “Díí ba gáé ncěe ba, ncěe Nqari ba ko cóè khama ko ma kg'ui ba? Nqarim cúí ba khòèan gaan di chìbian qgóóa máá di qarín úúa hãa ka, c'ěe khòè ka oose!” ta xu mée.

²² Jeso ba ko tc'ěea xu hãa sa q'ana hãa khamam kò těe xu a máá: “Dùús domka xao ko ma tcáoá xao q'oo koe ma tc'ěea ěe e?”

²³ Ndaka nea thamkaà? ‘Chìbia tsi tsi qgóóa mááèa,’ témé nea kana máá: ‘Těe naka qđò,’ témé nea?’ *tam ma těe xu.*

²⁴ A ba a máá: “Igaba mée xao q'ãa, Khòèm dim Cóá ba nqđómkg'ai koe qarían úúa sa, khòèa nem gha gaan di chìbian qgóóa máá di i,” témé, kam kò ěe nqoara kò hãa ba bìrí a máá: “Bìrí tsir ko a ko máá, těe naka tsarim tcoà ba sée naka x'áea tsi koe dibi,” témé.

²⁵ Gaa x'aè kagam kò gane cookg'ai koe těe, a ba a ěem kò gam tc'amkg'ai koe xòem tcoà ba sée, a x'áea ba koe Nqari ba dqomà máásea dibi.

²⁶ Si are sa wéea ne ga tcãà, ne Nqari ba dqom, a ne a q'áòs ka tcãè, a máá: “Are-aresa zi gúù zi ta ncěem cárm ka bóò hãa!” témé.

Jeso ba ko Lefi ba tcii

(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

²⁷ Ncěe zi gúù zi qãá q'oo koem kò Jeso ba tcg'oa, a mari xg'ae-xg'ae-kg'aom c'ěem Lefi ta ko ma tciiè ba bóò, me marían ko séea xg'ae-xg'aeèm nquum koe ntcóóa-ntcõe. Me bìrí me a máá: “Xùri Te,” témé.

²⁸ Me kò Lefi ba wée gúùan guu a xùri Me.

²⁹ A ba a x'áea ba koe síí Jeso ba kaias kòè sa kúrúa máá. Si kò kaias xg'aes mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu di sa hěé, naka c'ěe xu hěéthěé di sa gam cgoa tc'óó.

³⁰ Xu kò Farasai xu hěé naka gaxu di xu x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hěéthěé Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu cgoa měéku a máá: “Dùús domka xao ko mari xg'ae-xg'ae-kg'aon hěé naka chìbi-kg'aon hěéthěé cgoa tc'óó a kg'áà máá?” témé.

³¹ Me Jeso ba xoa xu a máá: “Eě tsàa tama khòèa ne naakan qaa tama, igaba ěe ko tsàa ne ko qaa a.

³² Tchàno ne khòè ner gha hàà tcii kar hàà tama, igabar hààraa, hààr gha chìbi-kg'ao ne tcii ne tcóóse ka,” témé.

Jeso ba ko tc'óoan carasean ka těèè

(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)

³³ Xu kò bìrí Me a máá: “Johanem di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu ko káise tc'óoan carase a ko còrè, khamaga xu ko Farasai di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu hěé; igaba xu ko Tsari xu wée x'aè ka tc'óó a ko kg'áà,” témé.

³⁴ Me Jeso ba x̄ōa xu a máá: “A s̄ēe-kg'aom di cg'áè-kg'aon xao ga tc'õoan cara, qanegam gane cgoa h̄ãa koe? Cuiskaga a!

³⁵ Igabam gha x'aè ba h̄ãa, s̄ēe-kg'aom gha gane koe guu a s̄ēa tcg'òòè ba; ne gha ãe xu cá̄m xu ka tc'õoan carase,” tam méé.

³⁶ A ba a gataga nc̄ēs sere-sere sa birí ne a máá: “Cúí khòè ga k̄àà a, k̄abam qg'ái ba gha tòà, a nc̄īm qg'áim koe qg'áe a ntc'òo me e. Gatà i kò h̄ēe nem gha k̄abam qg'ái ba tòà, me gataga k̄abam qg'ái ba nc̄īm cgoa q'òò a mááku tite.

³⁷ Gataga i khòèan k̄àà a, k̄aba g'òéan gha nc̄ī zi khòo dtc'òbè zi koe qg'oe e. A nc̄ēe gatà i kò h̄ēe ne i gha k̄aba g'òéan dtc'òbè zi tòà, a i a gha ntc'ãa, zi gha dtc'òbè zi tòàra q'aase.

³⁸ Igaba méé i k̄aba g'òéan k̄aba zi khòo dtc'òbè zi koe qg'oeé.

³⁹ Me gataga cuiskaga c'ẽem khòè ba nc̄ī g'òéan kg'áà xg'ara naka k̄aban tc'ẽea h̄ãa tite; ‘Nc̄īa nea q̄ãe e,’ tam gha méé khama,” tam Jeso ba méé.

6

X'aigam Sabata di ba

(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

¹ C'ẽem Sabatam kam kò Jeso ba maberean dim xháràm koe xóe a ko q'òò, ka xu kò Gam di xu xgaa-xgaa-kg'ao xu gaan di tc'áróan khòá, a ko tshàu q'ooa xu koe nc'óbéa tc'òó.

² Igaba xu kò c'ẽe xu Farasai xu birí Me a máá: “Dùús domka xao ko Sabata dim cá̄m ka x'áèan koe kgoara mááè tama sa kúrúa máá?” témé.

³ Me Jeso ba x̄ōa xu a máá: “Qanega xao gáé nxárá ta ga h̄ãa x'aigam Dafitem xg'ao kúrú sa, gabá h̄ēe naka gam ka c'ẽea xu h̄ēéth̄ē kò xàbà h̄ãa ka?

⁴ Nqarim dim nquum koem kò tc'ãa, a ba a ts'ee-ts'eekg'aièa p̄eréan s̄ēe, nc̄ēe peresiti xu ka cúí ko tc'òòè e, a tc'òó a ba a gam ka c'ẽea xu au,” témé.

⁵ A ba a birí xu a máá: “Khòèm dim C'óá ba Sabata dim X'aiga Me e,” témé.

Khòèm nq̄ara tshàua ba

(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

⁶ I kúrúse Me c'ẽem cá̄m Sabata dim ka còrè-nquum koe sí tc'ãa, a xgaa-xgaa. Me kò kg'áò xòè di tshàua ba nq̄ara h̄ãam khòè ba gaa koe h̄ãa.

⁷ Xu kò Farasai xu h̄ēe naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu h̄ēéth̄ē xu xaèa kg'ónò Me, Sabata dim cá̄m kam gha q̄àekagu sa xu kò bóò kg'oana khama, nxãasega xu gha chibi-chibi Me ka.

⁸ Igabam ko Jeso ba ãe xu tc'ẽea h̄ãa zi w̄ēe zi q'ana khamam kò nq̄ara tshàua h̄ãam khòè ba birí a máá: “T̄ēe naka tsia w̄ēe

ne khòè ne ncêe koe hãa ne cookg'ai koe téé," témé. Me tõe a sí gaa koe téé.

⁹ Me Jeso ba bìrí xu a máá: "Tõe xao or ko a ko máá: Sabata dim cáń ka sa kháé ndaka sa kgoaraèa: qãèan kúrú saa kana cg'ãèan kúrú saa, khòè ba kg'òèkagu saa kana cg'òo me saa?" témé.

¹⁰ A ba a wèèa ne ga bóò a gaam khòè ba bìrí a máá: "Tshàua tsi tchoanà," témé. Me gatà hěé, i tshàua ba kabise a qãè.

¹¹ Igaba xu kò kaisase xgòà a xu a tshoa-tshoa a nxàe cgoaku, dùú sa xu gha Jeso ba kúrú sa.

12 xu x'áè úú-kg'ao xu

(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)

¹² Gaa xu cáń xu kam kò Jeso ba xàbim koe síí, a ko síí còrè, a wèém ntcúú ba hãa a Nqari ba còrè.

¹³ Eè i ko q'uu kam kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Gam koe tciaa xg'ae, a ba a 12 xu nxará tcg'òò, a x'áè úú-kg'ao* xu ta ma tcii xu:

¹⁴ Simonem ncêe kòo Petere ta ma tciiè ba hěé, naka gam ka qõesem Anterea ba hěé, naka Jakobo ba hěé, naka Johane ba hěé, naka Filipi ba hěé, naka Baretolomaio ba hěé,

¹⁵ naka Mataio ba hěé, naka Tomase ba hěé naka Alefaiom ka cóasem Jakobo ba hěé, naka Simonem ncêe kò tòókuan x'ãã máá ta ko ma tciiè ba hěé,

¹⁶ naka Jutasem Jakobom ka cóase ba hěé, naka Jutasem Isekariotem ncêe kò khòè ne tshàu q'oo koe tcãà Mea ba hěéthěé e.

Jeso ba ko xgaa-xgaa a ba a ko tsoò

(Mt 4:23-25)

¹⁷ Me kò xàbim koe xõa cgoa xu a síí nqáman koe téé. Si ko gaa koe kaias xg'aes Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu di sa hěé, naka khòè ne di sa hěéthěé hàna, wèém nqõóm Jutea di ba hěé, naka Jerusalema di ba hěé naka tshàam qàe di tsara x'áè-dxoo tsara Ture ba hěé naka Sitone ba hěéthěé tsara koe guua ne khòè ne di sa.

¹⁸ Hàà ne gha komsana Me ka kò hààraa ne, a gataga thěé tciaa ne koe kg'òèkaguè ka. Ne kò èe cg'ãè tc'èean ka kòo xgàèè ne thěé qãèkaguè.

¹⁹ Wèè ne khòè nea kò qgóó Me ne gha sa tc'èe, qaria ne kò Gam koe guu a ko wèèa ne *èe kòo qgóó Me ne* qãèkaguè khama.

Ts'ee-ts'eekg'aikuan hěé naka dqàèkuan hěéthěé e

(Mt 5:1-12)

²⁰ Xgaa-xgaase-kg'aoa nem téé a ko ntcáà koem kò máá:

"Ts'ee-ts'eekg'aièa tua gatu èe dxàua hãa tu,

Nqarim di x'aia nea gatu di i khama.

* **6:13: x'áè úú-kg'ao** - Gerika sa ko "apostolo" témé.

21 Ts'ee-ts'eekg'aièa tua
gatu ãe ncẽeska ko xàbàn ka cg'õoè tu,
xg'ãakaguè tu gha khama.

Ts'ee-ts'eekg'aièa tua gatu ãe ko kg'ae tu,
kg'ãè tu gha khama.

22 Ts'ee-ts'eekg'aièa tua, ncèè khòèan kò hòre tua hãa ne,
a ko gaan xg'aeku koe xhàigu tu u ne,
a ko cóè tu u ne,
i ko Khòèm dim Cóám domka cg'õèa tu cg'ãès gúùs khama
ma aaguè ne.

23 “Eēm cáám ka qãè-tcao, naka tua nxàì-nxaise qãè-tcaoan ka,
gatu di surutan nqarikg'ai dia kaia hãa ke. Gaxu ka xõò ga xu
xg'ao ma porofiti xu ma qgóóa hãa ga a ke.

24 Igaba haò, cg'ãè i gha ii gatu ncèe qguùa hãa tu ka,
nxãakamaga tu gatu di qgài-qgai-tcáoquan hòòà hãa khama.

25 Haò, cg'ãè i gha ii gatu ncẽeska qãèse xg'ãà tu ka,
xàbàn ka tu gha cg'õoè khama.

Haò, cg'ãè i gha ii gatu ncẽeska ko kg'ãè tu ka,
tshúù-tcao tu gha a kg'ae khama.

26 Haò, cg'ãè i gha ii gatu ncèe wèé khòèan ga ko qãèse
kg'ui gatu ka tu,
èea gane ka xõò ga xu xg'ao ma
tshúù-ntcõa di xu porofiti xu ma qgóóa hãa ga a khama.

Cg'õo-kg'aoa tu ncàm
(Mt 5:38-48; 7:12a)

27 “Igabar ko bìrì tu u gatu kóm Te ko tu a ko máá: Gatu di
cg'õo-kg'aoan méé tu ncàm, naka qãèan kúrúa máá ãe hòre tua
ne.

28 Ts'ee-ts'eekg'ai ãe ko cgúí tu u ne, naka ãe ko xgàra tu u ne
còrèa máá.

29 Ncèè c'èem khòèm kò kg'áo xòè di góóa tsi x'ábú ne, nxãa
ba c'èem góó ba máà thèé nakam x'ábú. A ncèè c'èem khòèm
kòò tc'amaka tsi hana qgáían nxõo cgae tsi, ne táá c'èean nxõo
cgaea tsi cara me guu.

30 Máá dìím wèém ãe ko dtcàrà tsi ba, naka khòèm kò q'òòà
tsi hãas gúù sa sèé cgae tsia hãa ne táá sèèa kabi si guu.

31 Eẽ tu ko tc'èe, khòè ne méé ne gatu koe kúrú, nxãa zi méé
tu thèé gane koe kúrú.

32 “Eè ncàm tua hãa ne tu kò ncàmà hãa ne sa gha dùú sa
kàbisea máá tu u? Ncèe chibi-kg'ao ne ne ko thèé gatà hèé a ko
èe ncàm nea hãa ne thèé ncàm ka.

33 A ncèè ãe ko qãèan kúrúa máá tu u ne tu kòò qãèan kúrúa
máá, ne sa gha dùú sa kàbisea máá tu u? Ncèe chibi-kg'ao ne
ne ko thèé gataga hèé ka.

34 A ncèè nxãakamaga tu q'ana hãa suruta tu u gha ne tu kòò
cgóbè, ne ba gha Nqari ba gaan domka qãè-tcaoa máá tu u?

Ncēe chìbi-kg'ao ne ne ko thēé gane ka c'ēe ne chìbi-kg'ao ne cgòbè, nxāasega ne gha surutaè domka ka.

³⁵ Igaba méé tu gatu di cg'òo-kg'aoan ncàm, naka tua qāèan kúrú máá a, naka cgòbè e, surutakuan qaa tamase. Nxāaska i gha gatu di surutan kaisa ii, tu gha gataga Kaisase Tc'amaka hāam di tu cóá tu ii, ēe qāè-tcoa máákuan úú tama ne hēé naka ēe cg'āè cau ne hēéthēé koem qāè Me e khama.

³⁶ Thōò-xama-mááku di méé tu ii, ncēm ma gatu ka Xòò ba ma thōò-xama-mááku di ii khamaga ma.

Xgàrakua ne

(Mt 7:1-5)

³⁷ “Táá xgàra guu naka tua gha nxāasega táá xgàràè. Gataga táá chìbi-chibi naka xgàra guu, naka tua gha nxāasega táá chìbi-chibi naka xgàràè. Qgóóa máá, naka tua gha nxāasega chìbia tu qgóóa mááè.

³⁸ Máà naka tua gha nxāasega *Nqarim ka* máàè. Qāès tc'āò-tc'āos, qāea ntcòoèa, a khòò-khòoèa sa, a cg'oè a ko ntcāa sa gha cookg'aia tsi koe tòòè. Eē tsi ko tcg'òos tc'āò-tc'āo sa gha ēe tsi gha hòos tc'āò-tc'āos ga si i ke,” tam méé.

³⁹ Gatagam kò thēé sere-sere sa bìrí xu a máá: “A káà tcgáim khòè ba ga c'ēm khòèm káà tcgái ba tcèè tcuì? A wèéa tsara ga hāém q'oo koe cg'áéa tcāà tite?

⁴⁰ Xgaa-xgaase-kg'ao ba gam dim xgaa-xgaa-kg'aom ka tc'amaka hāa tama, igaba wèém ēe qāèse xgaa-xgaasea xg'ara ba gha gam dim xgaa-xgaa-kg'aom khama ii.

⁴¹ “Dùús domka tsi ko tsáá ka c'ēm tcgái q'oo koe hāam tcg'óbé ba hòò máá, igaba tsi tsáá tcgái q'oo koe hāam hì-dxoo ba hòò tama?

⁴² Nta tsi gha ma tsáá ka c'ēe ba bìrí a máá: “Tíí tcàràè, hàà nakar tcgái q'ooa tsi koe tcg'óbé ba tcg'òó, témé, ncēe tsáá tcgái q'oo koe hāam hì-dxoo ba tsi hòò tama koe. Tsáá qāè khóèan khama ko ma kúrúse tseè! Kg'áíka tcgái q'ooa tsi koe hànam hì-dxoo ba tcg'òó, naka tsia qāèse bóò naka nxāwa tsáá ka c'ēm tcgái q'oo koe hàna tcg'óbéan tcg'òó,” tam méé.

Hìi sa hēé naka gas di tc'áróan hēéthēé e

(Mt 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ A ba a máá: “Qāès hìi sa cuiskaga tshúú tc'áróan kúrúá hāa tite, si gataga tshúús hìi sa qāè tc'áróan kúrúá hāa tite khama.

⁴⁴ Wèés hìi sa tc'áróa sa ka q'āàèa khama. Dxàman úúa zi hìi-coa zi koe i faia di tc'áróan tcuùè tama, kana i xg'òà di zi hìi zi koe kg'oman tcuùè tama khama.

⁴⁵ Qāèm khòè ba ko gam di tcáóan di qāèan koe guu a qāè zi gúú zi tcg'òó, me ko cg'āè caum khòè ba gam di cg'āè cauan koe guu a cg'āè zi gúú zi tcg'òó. Kg'ám sa ko tcáós koe cg'oèa a ko ntcāa zi gúú zi nxàe khama,” tam méé.

Tc'ēegam tshào-kg'ao ba hěe naka kàà tc'ēe ba hěéthěe e
(Mt 7:24-27)

⁴⁶ *A ba a máá:* “Dùús domka tu ko ‘X'aigaè, X'aigaè,’ ta ma tcii Te, igaba tu bìrí tu ur ko sa kúrú tama?”

⁴⁷ “Díím wèém ěe ko Tíí koe hàà, a Tiri kg'uian kóm, a i ko méé sa kúrú bar gha x'ái tu u ntam ii sa.

⁴⁸ Khòèm ncēe gam dim nquu ba ko tshoa-tshoa a tshàom khamam ii, ncēe ko kaisase nqāaka tshào, a tshoa-tshoa sa nxōán koe tshào ba. A ěe i ko tòèko tshàan hàà, a ko hàà ěem nquu ba tcāò igabam kori tite ba, qāèsem tshàoèa hāa khama.

⁴⁹ “Igaba díím wèém ěe ko Tiri kg'uian kóm, igaba kúrú u tama bàà khòèm ncēe ko gam dim nquu ba tshoa-tshoa úú tamase gómankg'ai koe tshàom khama ii; tòèko tshàan kò gaam nquu ba tcāò ne kò gaa x'aè kaga cg'áé ba - si kò ěem nquum dis cg'áé sa cg'ǎè ii,” tam méé.

7

Jeso ba ko ncōo-kg'ao xu dim kaim dim qǎa ba qǎèkagu
(Mt 8:5-13)

¹ Eēm ko Jeso ba wèé zi gùú zi ncēe zi khòè ne cgoa kg'uia xg'ara kam kò Kaperenaume koe síí tcāà.

² Gaa koem kò ncōo-kg'ao xu dim kaim dim qǎàm kaisasem kò ncàma hāa ba hàna, a ba a kòo x'oos qàe koe tsàa.

³ Eēm ko Jesom ka kóm kam kò kaia xu Juta di xu Gam koe tsééa úú, xu síí dtcàrà Me hààm gha gam dim qǎà ba kg'òèkagu ka.

⁴ Xu kò Jesom koe síí a síí qarika còrè Me a máá: “Ncēm khòè ba tsari hùikuan ka kg'anoèa.

⁵ Gaxae di ne khòè nem ncàma, a ba a gataga còrè-nquu ba tshàoa máá taa khama,” témé.

⁶ Me Jeso ba qǒò cgoa xu.

Eē xu qanega gaam khòèm dim nquum koe cúù tama kam kò ncōo-kg'ao xu dim kaia ba tcàràsea xu tsééa tcg'òóa máá Me, síí xu gha bìrí Me a máá: “X'aigaè, táá xhōe-xhōese guu, díí cgáér tama ra a ke, nquua te tcòbe dòm q'oo koe Tsi ga tcāà ra.

⁷ Cgáéser bóòse tama, gaa domkaga ra kò táá tíia hàà a hùikuan dtcàrà Tsi, ke kg'amaga kg'ui ba tcg'òó nakam gha tirim qǎà ba qǎè.

⁸ Tíí igabar kaia xu dòm-q'oo koe hànar khòè ra a, xu gataga ncōo-kg'ao xu tíí dòm-q'oo koe hàna ke. Ra ko ncēe ba bìrí a máá: ‘Qòò,’ témé, me qǒò, ra c'ēe ba bìrí a máá: ‘Hàà,’ témé, me hàà. Ra tirim qǎà ba bìrí a máá: ‘Ncēe sa kúrú,’ témé, me kúrú si ke,” tam méé.

⁹ Eēm ko Jeso ba ncēe sa kóm kam kò kaisase are, a ba a kabise cgae ěe kò xùri Mes xg'ae sa a máá: “Bìrí tu ur ko a ko

máá: Qanegar cúí khòè ga Iseraele koe hòè ta ga hãa, ncēeta ma kaias dtcòm sa úúa hãa a,” témé.

¹⁰ Xu tchõà xàà-kg'ao xu gaxu dim kaim dim nquum koe kabise, a síí qãà ba sao-xg'ae me qãè me e.

Jeso ba ko dxàe-ntcõas dim cóá ba ghùì

¹¹ Gaa koe guus kam kò Jeso ba x'áé-dxoom Naine ta ko ma tcièm koe síí, xu Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hěé naka khòè ne dis xg'aes kaia sa hěéthěé xùri Me.

¹² Eēm ko heke-kg'áíns x'áé-dxoom dis koe cúù kam kò kúúga x'óóam cóá ba tchàa koe tcg'oa cgoaè, síím gha kg'ónòè ka. C'ées khòès dim cóám cúí me e kò ii, ncēe kò dxàe-ntcõa ii sa. Si kò kaias xg'aes x'áé-dxoom di ne khòè ne di sa gas cgoa hãa.

¹³ Eēm ko X'aigam Jeso ba bóò si kam kò kaisase thòò-xama máá si, a ba a bìrì si a máá: “Táá kg'ae guu,” témé.

¹⁴ Me còoka nqáé a síí káá ba qgóó, xu kò khòè xu ěe kò káá ba qgóóa xu téé. Me kg'ui a máá: “Cóá tsee, tēe, tar ko tsáá ka méé,” témé.

¹⁵ Me kò x'óóam cóá ba tēe a ntcõó, a ba a tshoa-tshoa a kg'ui, Me Jeso ba síí xõò sa máà me.

¹⁶ Si kò q'áo sa wèèa ne ga tcãà, ne Nqari ba dqom a máá: “Kaiam porofiti ba hàà cgae taa,” témé, a ne a máá: “Nqari ba hààraa a ko hàà Gam di ne khòè ne kabì!” témé.

¹⁷ Si ncēes tchõàs Jesom di sa wèém Juteam koe tsai-tsaie naka wèè xu qgáì xu nxama-nxama mea hãa xu koe hěéthěé e.

Johanem tcguù-tcguu-kg'aom di xu tchõà xàà-kg'ao xu
(Mt 11:2-19)

¹⁸ Johanem di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu kò ncēe zi gúù zi wèè zi ka bìrì me. Me gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ka cam tsara tciì,

¹⁹ a X'aigam Jesom koe tsééa úú tsara a, a máá: “A Tsáá ga Tsia ncēe ga koma hàà Tsi, kana méé xae c'ēm khòè ba nqòò?” témé.

²⁰ Eē tsara ko ncēe tsara khòè tsara Jesom koe síí ka tsara kò máá: “Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba Tsáá koe tséé tsama, a ba a ko máá, hàà méé tsam tēè Tsi, Tsáá ga Tsia sa ncēe ga koma hàà Tsi, kana méé xae c'ēm khòè ba nqòò?” témé.

²¹ Gaa x'aè ěe kam kò Jeso ba kái ne khòè ne gane di tciàn koe hěé naka cg'áè tc'ēan koe hěéthěé qãèkagu, a ba a khòè ne ěe káà tcgáì ne kúrú ne bóò.

²² Me kò xoa tsara a, a máá: “Qõò naka síí Johane ba bìrì ěe tsao ko kóm a ko bóò sa:
'Ncēe káà tcgáì ne ko bóò,
ne ko ěe kò qõò tama ne qõò,
ne kò lepero dis tciìs di ne qãèkaguè,
ne ěe kóm tama ne ko kóm,

ne ãe kò x'óóa hãa ne ghùìe,
i kò qãe tchõàn ãe dxàua hãa ne xgaa-xgaaè.

²³ Ts'ee-ts'eekg'aièa baa khòem ãe gam di dtcòmàn Tíi koe tçgàba hãa tite ba,' tam méé.

²⁴ Eẽ tsara ko Johanem di tsara tchõà xàa-kg'ao tsara qõò kam ko Jeso ba tshoa-tshoa a xg'ae zi bìrí Johanem ka a máá: "Tchàa-xgóós koe tu kò ko qõò ka tu kò síí dùú sa bóò? Tc'ãán ka ko ntcãa-ntcãaèm tc'áa baa kò ii?

²⁵ Nxãas tamas kò ii ne tua kòo síí dùú sa bóò? Khòem xaam qgáí ba hãna baa? Eẽ-ẽe, khòe ne ãe káí mari qgáían ko hãa, a kãrese x'ãèa hãa nea x'aigan di nquuan koe hãa.

²⁶ Kháé dùú sa tu kò nxãaska síí ko bóò? A porofiti baa? Eè, bìrí tu ur ko, porofitim ka tc'amaka hãa me e.

²⁷ Ncẽe ba gam ka i góáèa hãam ga me e, a ko máá:

'Bòò, Tirim tséé-kg'ao bar gha

Tsáá cookg'ai koe tsééa úú,

ncẽe gha Tsarim dàò ba

kg'ónòa máá Tsi ba,'

ta mééèa ba.

²⁸ Bìrí tu ur ko a ko máá: Eẽ khòe zi ka ábàèa ne ka Johanem ka kaia hãa ba káa me e, igaba gaam ãe Nqarim di x'aian koe cg'aré ii ba gam ka kaia hãam ga me e."

²⁹ (Ne kò wèè ne khòe ne komsana me, xu kò gataga mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu Nqarim di tchànoan dçom, ne kò Johanem ka tçguù-tçguuè.)

³⁰ Igabaga xu kò Farasai xu hẽé naka x'áè q'ãa-kg'ao xu hẽéthèé xu Nqarim tc'èea máá xua hãa sa xguì, a táá Johanem ka tçguù-tçguuè.)

³¹ "Kháé Ra gha nxãaska ncẽem x'aèm di ne khòe ne dùús cgoa nxará xg'ae? Dùús khama ne ii?

³² Cg'aré cóán khama ne ii, ncẽe gúúan ko x'amáguè qgáí koe hãa a ko tciiku u, a ko máá:

'Fulutuan ta kò ciia máá tu u,

tu kò táá ntcãa;

ta kò gataga x'ooan di ciian nxàè,

tu kò táá kg'ae,'

témé e.

³³ Johanem tçguù-tçguu-kg'ao ba kò hàà, a péré tc'óó tama, a gõé kg'áa tama, igabaga tu kò máá: 'Dxãwa tc'èea nem úúa hãa,' témé.

³⁴ Igabam kò Khòem dim Cóá ba hàà, a ko tc'óó a ba a ko kg'áa, tu kò máá: 'Bòò, tc'óó-kg'aom ncẽe ba, a kg'áa-kg'aom gõéan di ba, mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hẽé naka chibi-kg'aoan hẽéthèé dim tcàrà ba,' ta méé.

³⁵ Igaba i ko q'ãan di tc'èean gaan di cóán wèè koe guu a tchàno o sa x'áise," tam méé.

Jeso ba Farasaim Simonem x'áé koe hàna

³⁶ C'ěem Farasai ba kò Jeso ba dtcàrà, síim gha tc'óó cgoa me ka. Me kò Jeso ba nquum q'oo koe síi tcāà, a ba a ntcōó a tc'ōó.

³⁷ Si kò gaam x'áé-dxoom koe c'ěes khòès chìbi-kg'ao sa hàna. Eēs ko kóm, Jeso ba Farasaim x'áé koe hāa a ko tc'ōó sa, kas kò alabasetere di nxōán cgoa kúrúèam ts'óó-c'ōám koe hāa qāè hnm̄m xg'āò tshāán cgoa síi,

³⁸ a sa a Jesom nqàrè-kg'am koe hàà téé, a kg'ae, a tshoa-tshoa a tcgái-tshàra sa cgoa nqàrèa ba cg'āà-cg'āa, a sa a c'ōòà sa cgoa tchùu u, a x'obè nqàrè Me, a sa a tshāán cgoa ntcāà nqàrè Me.

³⁹ Eēm ko Farasaim ncēe kò tcii Mea ba ncēs gúù sa bóò kam ko bìrìse a máá: “Ncēm khòèm kò tseegukaga porofiti ba ii nem ga kò q'ana hāa ncēe ko qgóó Me sa dùútsa khòè si i sa, chìbi-kg'ao si i,” témé.

⁴⁰ Me kò Jeso ba bìrì me a máá: “Simoneè, c'ěes gúù sar chóà cgoa tsi kg'oana,” témé. Me máá: “Xгаа-xгаа-kg'aoè, bìrì te si,” témé.

⁴¹ Me máá: “C'ěe x'aè ka tsara kò càmm khòè tsara hàna, marian kò c'ěem khòèm koe cgòbèa tsara. C'ěe ba kò 50 khama noo marian qano di cgòbèa, me c'ěe ba 50 khama nooan cgòbèa.

⁴² Cúí gúù ga tsara kò úú tama, suruta kabì cgoa me tsara gha a, khamam kò wèèa tsara ga qgóóa máá. Ke ncēska bìrì Te, ndaka ba gha kaisase gatsara ka ncàm me sa?” tam ma tèè me.

⁴³ Me Simone xqa a máá: “Bóòr ko ka ēe kaisa marian cgòbèa me e,” témé. Me Jeso ba máá: “Qāèse tsi bóòa,” témé.

⁴⁴ A ba a nxāaska khòès koe kabìse a Simone ba bìrì a máá: “Ncēs khòè sa tsia ko bóò? Tsarim nquum koer ncāa hàà, igabaga tsi ncāa xg'aà nqàrèr ko tshàan táá màà Te, igabagas ncāa tcgái-tshàraa sa cgoa nqàrèa Te cg'āà-cg'āa, a c'ōòà sa cgoa tchùu u.

⁴⁵ Ncāa tsi táá x'obè Te, igabas ncāar hààm x'aèm koe guu a nqàrèa Te x'obèan chōòkagu tama.

⁴⁶ Ncāa tsi táá tcúúa Te ga nxúlan cgoa tcgáu, igabagas ncāa qāè hnm̄m xg'āò tshāán ka nqàrèa Te tcgáu.

⁴⁷ Gaa domkar ko bìrì tsi, gas di kái chìbian kas qgóóa máàèa. Kaisa ncàmkuu nes x'áía hāa khama. Igabaga ēe cg'aré chìbian ka qgóóa máàèa ba ko cg'aré ncàmkuu x'ái,” tam mée.

⁴⁸ Me kò nxāaska Jeso ba bìrì si a máá: “Sari chìbian koe si qgóóa máàèa,” témé.

⁴⁹ Xu kò cg'áè-kg'ao xu tshoa-tshoa a tèèse a máá: “Dìi ba gáé ncēe ba, ncēe ko khòèan chìbian gaan di qgóóa máá ba?” témé.

⁵⁰ Igabagam ko Jeso ba khòè sa bìrì a máá: “Sari dtcòma nea kgoara sia, ke tòókuan cgoa qōò,” témé.

8

Jesom cgoa kò hãa zi khòè zi

¹ Ncêe zi gùù zi qãá q'oo koem kò Jeso ba x'áé-dxoo xu koe hêé naka x'áé-coa xu koe hêéthêé qõòà te, a ko Nqarim di x'aian di qãè tchõàn khòè ne xгаа-xгаа. Xu kò 12 xu *xгаа-xгаа-kg'ao xu Gam di xu hãa cgoa Mea*,

² naka gataga c'êe zi khòè zi hêéthêé e, ncêe kò cg'ãè tc'ëan koe hêé naka tcìan koe hêéthêé kg'õèkaguè zi. Ncêe zia kò Marias Magatalena ta ko ma tciè sa hêé, ncêe i kò 7 dxãwa tc'ëan gas koe tcg'òòèa sa,

³ naka Herotem dim nquu kòre-kg'aom Gusam dis khòès Joana sa hêé, naka Susana sa hêé, naka c'êe zi khòè zi kái zi, ncêe kò ko gazi di gùùan cgoa hùì xu zi hêéthêé e.

Xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa

(Mt 13:1-9; Mk 4:1-9)

⁴ Ne kò khòè ne tãáka xu x'áé-dxoo xu koe guu a Jesom koe hàà. Eès ko kaias xg'ae sa xg'ae kam kò Jeso ba sere-seres ka kg'ui a máá:

⁵ “C'êe x'aè kam xg'ao xhàrà-kg'ao ba qõò a síí xhàrà. A ãem ko xhàrà ka i c'êe cgùrian dàòm qàè koe tcheè, a i a nqàrèan cgoa náà tcãàè, zi tsarà zi hàà tc'óò o.

⁶ I c'ëean tcheè nxõá-kg'ai di qgálan koe. Eè i ko qhúí ka i ko dào, tchàua ne ko káà a khama.

⁷ I c'êe cgùrian dxàman hàna qgái koe tcheè, i dxàman kai, a chúú-chuu u.

⁸ I c'êe cgùrian qãè góman koe tcheè, a kái tc'õoan 100 kúru,” tam méé.

Eèm ko ncêe zi gùù zi kg'uia xg'ara kam kò máá: “Eè tcean úúa hãa ba méém kóm,” témé.

Jesom ko dùús domka sere-sere zi tséékagu sa

(Mt 13:10-17; Mk 4:10-12)

⁹ Xu Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu tẽè Me, dùú sas ko ncêes sere-sere sa nxàe sa.

¹⁰ Me máá: “Gaxaoa máàèa, chómsea zi kàa zi Nqarim di x'aian di zi xao gha q'ãa sa, igabar ko c'êe ne khòè ne cgoa sere-sere zi cgoa kg'ui:

'nxãasega ne gha bóò, a táá bóòà q'ãa ka, a nxãasega kóm a táá kóma q'ãa ka.'

Jeso ba ko xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa nxàea tchàno-tchano

(Mt 13:18-23; Mk 4:13-20)

¹¹ “Si ncêe sa xhàrà-kg'aom dis sere-seres ko nxàes ga si i: Cgùri nea Nqarim dim kg'ui me e.

¹² Dàòm q'oo di nea ãe kg'ui ba ko kóm ne ne e, igabam ko dxãwa ba hàà a kg'ui ba tcáóa ne koe séèa tcg'óò, nxãasega ne gha táá dtcòm a kgoaraè ka.

¹³ Eẽ nxõán koe kò xháràè nea gane ãe kg'ui ba ne ko kóm, ne ko kúúga qãè-tcaoan cgoa hààkagu me ne ne e, igaba ne káá tobe ne e, a ko cg'orò x'aè-coan q'oo koe dtcòm. A ko kúrúa bóòkuan di x'aèan ka qháésega cg'áé.

¹⁴ Eẽ dxàman za tcheèa nea, gane ãe kóma ne ne e, igaba gane di kg'òèan q'oo koe ne ko tc'èe-tc'èese zi hēé, qguùan hēé naka kg'òèan di karean hēéthēé ka chúú-chuuè, a ne a kai tama.

¹⁵ Eẽ qãè góman koe tcheèa nea, gane ãe kg'ui ba kóma, a qãè zi tcáo zi cgoa qgóoa qari mea ne ne e, a ne a ko qáo tcáo cgoa me, a nxãakg'aiga síi tc'áróan kúrú," tam méé.

*X'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúús dis sere-sere sa
(Mk 4:21-25)*

¹⁶ A ba a máá: "X'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúú sa ga dàò a gàbas cgoa xoaba-kg'ai si, kana kgàrom dòm q'oo koe tcãa si ba káá me e, igabam gha téé-q'ooa sa koe tòò si, ãe ko tcãa ne gha nxãasega x'áàn hòò ka.

¹⁷ Dùús wèés ãe chómsea sa gha tchàa koe tcg'òòè, si gha dùús wèés qàbi-kg'aièa hãa sa q'ãaè, a sa a gha x'áàn koe óágaè khama.

¹⁸ Ke méé tu nxãaska q'ãa, nta tu ko ma komsana sa. Wèém khòèm ãe gúú úúa hãa ba gha káían máàè, igaba wèém ãe gúú úú tama ba gha ãem úúa hãa gúú-coan ga sèè cgaeè khama," tam méé.

*Jesom ka xòò sa hēé naka qõese ga xu hēéthēé e
(Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)*

¹⁹ Jesom ka xòò sa hēé naka qõese ga xu hēéthēéa kò hàà cgae Me, igaba ne kò khòèan di kái-q'ooan ka tààè, a táá Gam koe cùú.

²⁰ Me kò birìè a máá: "Saò sa hēé naka Tsáá qõe ga xu hēéthēéa tchàa za tēe, a bóò Tsi kg'oana," téméè.

²¹ Igabam kò xõa a máá: "Tiris xòò sa hēé naka Tíí qõe ga xu hēéthēéa Nqarim di kg'uian ko kóm a ko kúrú u ne khòè ne e," témé.

*Jeso ba ko tc'ãá ba téékagu
(Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)*

²² C'èem cárm kam kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa dxòrom q'oo koe tcãa a birí xu a máá: "Hààn xae c'èem xòèm tshàam òim koe qõò," témé, xu xgoaba.

²³ Eẽ xu xóé a ko qõò kam kò x'óm.

Me kúúga kaim tc'ãá ba tshàam tc'amkg'ai koe xgoaba, me dxòro ba tshàan ka cg'òè, xu kias cg'ãès koe hãa.

²⁴ Xu xgaa-xgaase-kg'ao xu síi ghùì Me a máá: "X'aigaè, X'aigaè, tomè xae ko!" témé.

Me tēe a tc'ãá ba hēé naka tshàam di tc'èe-tc'èean hēéthēé dqàè, i téé, si kò kaisas nqoo sa xóé.

²⁵ Me tèè xu a máá: “Gaxao di dtcòma nea ndaa?” témé.

Igaba xu kò q'áò, a area khama xu kò tèèku a máá: “Dùútsa khòè ba gáé ncêe ba? Tc'áán ga hêé naka tshàan ga hêéthêé ko kg'ui cgoa i komsana Me ba,” témé.

*Jeso ba ko dxāwa tc'ēan úúam khòè ba qāèkagu
(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)*

²⁶ Xu tshàam tc'amkg'ai koe qđò a sí Gerase ne dim nqđóm koe tcāa, Galilea dim cgoa q'óá-kg'amkua hāa ba.

²⁷ Eēm ko Jeso ba dxòrom koe xōa a ko gaam nqđóm koe tcāa kam kò c'ēm khòèm x'áé-dxoom koe guua hāam cgoa xg'ae. Gaam khòè ba kò dxāwa tc'ēan úúa, a kò qgái hāa tamase qáo x'aèan hāa, a nquuan koe ga x'āè tama, a tc'áman koe cúí ga ko x'āèa te.

²⁸ Eēm ko Jeso ba bóò kam kò kaisase q'au a ba a cookg'aia ba koe cg'áé, a kiam dòm cgoa máá: “Dùú sa Tsi ko tíí koe qaa, Jesoè, Nqarim tc'amaka hāam di Tsi Cóa Tsee? Dtcàrà Tsi ko, táá xgàra te guu,” témé.

²⁹ Jeso ba kò dxāwa tc'ēan bìrí i ēem khòèm koe tcg'oa, gaa domkam kò khòè ba gatà méé. Kái q'oro i kò qgóó mea, me kò q'óma ba koe hêé naka nqàrèa ba koe hêéthêé tàúan cgoa qáéèa, a kòrèa, igabam xg'ao gaa tàúan qhòma tcg'òò, a kò dxāwa tc'ēan ka sèèa tcg'òò a qāaka úúèa hāa.

³⁰ Me Jeso ba tèè me a máá: “Cg'òèa tsi díía?” témé. Me xoa Me a máá: “Milone ra a,” témé. Kái dxāwa tc'ēe nea kò tcāa mea hāa khama.

³¹ I kò qarika dtcàrà Me, táám gha x'áèan tcg'òò, i chòò-q'oo úú tamam haém koe tcāa sa.

³² Zi kò kái zi xgùu zi xàbim dxùukg'ai koe hāa a ko dxòó. Ka i kò dxāwa tc'ēan Jeso ba dtcàrà, xgùu zi koe i gha tcāa sa, Me kgoara máá a.

³³ I khòèm koe dxāwa tc'ēan tcg'oa a i a sí xgùuan koe tcāa, zi xgùu zi xàbim tc'amkg'ai koe guu a kari-karisea xōa a zi a tshàam koe cg'áéa tcāa, a toñ.

³⁴ Eē xu ko xgùuan ko kòrè xu khòè xu ēe kúrúsea hāa sa bóò ka xu kò bèe a qgóé, a sí x'áé-dxoom koe hêé naka xhàran koe hêéthêé xàa a.

³⁵ Ne kò khòè ne tcg'oa a sí ēe kúrúsea hāa sa bóò. Eē ne ko Jesom koe hàà ka ne kò dxāwa tc'ēan kò úúa hāam khòè ba sao-xg'ae, me Jesom nqàrè-kg'am koe ntcōe, a qgáian hana, i tc'ēa ba qāè e, ne kò q'áò.

³⁶ Gane ēe kò ēe kúrúsea hāa sa bóò nea kò chóà a, ntam kò ma ēe dxāwa tc'ēan ka tcāàèam khòè ba ma qāèkaguè sa.

³⁷ Ne wéè ne khòè ne Gerase dim xg'aekum di ne dtcàrà Me, gane koem gha tcg'oa sa, kaisa q'áòa nea kò tcāa nea hāa khama.

Me kò dxòrom koe tcāa a ba a kabise,

38 kam ko ãe kò dxãwa tc'ëean ka tcg'oa cgaeëam khòe ba dtcàrà Me, Gam cgoam gha qõò sa. Igabam kò Jeso ba tséa kabi me a máá:

39 “Kabise x'áea tsi koe naka sí nxàe, nta noosem Nqari ba kúrúa máá tsia hãa sa,” témé.

Me khòe ba kabise a sí wèém x'áe-dxoom koe qõòà te a khòe ne birí, Jesom nta noose kúrúa máá mea hãa sa.

Jairom dis cóa sa hëé naka Jesom dim qgái ba ko qgóós khòe sa hëéthëé e
(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

40 Eëm ko Jeso ba Galilea dim nqõóm koe kabise kas ko khòe ne dis xg'ae sa qãese hàakagu Me, wèe ne ne kò qãà Mea hãa khama.

41 Kam kò gaa x'aè kaga c'ëem khòem Jairo ta ko ma tciièm ncëe kò còrè-nquum dim tc'ãà-cookg'ai ii ba gaa koe hàà, a hàà Jesom nqàrè-kg'am koe cg'áe, a còrè Me, gam dim x'áem koem gha sí cgoa me sa.

42 Cúis cóa sam kò úúa hãa, ncëe kò 12 kuri ii sa, si kò x'oos qàe koe hãa khama.

Eëm ko Jeso ba gaa koe qõò ka i kò kái khòèan ncorú Me.

43 Gane xg'aeku koes kò 12 kurian kò úúa a ko xòm x'aèse nxoëan hòds khòe sa hàna, [a sa a kò wèe gúüan ès kòo kg'õè cgoa, naakan koe xgãã hãa] qãèkaguès gha ka, igabas kò táa cúian kaga qãèkaguèa.

44 Si Jesom qãã koe guu a hàà, a hàà Gam dim qgáim c'am qgóó, i ko c'àdan kúúga téé.

45 Me Jeso ba tèe a máá: “Díina qgóó tea?” témé. Eë ne ko wèe ne xqase kam ko Petere ba máá: “Aboè, khòe nea kái ne e, a nxama-nxama Tsia, a ko tcãò Tsi,” témé.

46 Igabam kò Jeso ba máá: “C'ëe khòèa nea qgóó Tea, xám Ra ko i kò qaria Te tcg'oa cgae Te khama,” témé.

47 Eës ko khòe sa bóò, xài tamas kò hãa sa kas ko cgùrukose hàà, a sa a hàà Jesom nqàrè-kg'am koe cg'áe, a wèe ne khòe ne cookg'ai koe birí Me, dùús domkas qgóó Mea hãa sa, naka si kò ma kúúga qãèkaguè sa hëéthëé e.

48 Me birí si a máá: “Tiri si cóa seè, sari dtcòma nea qãèkagu sia, ke tòókuan cgoa qõò,” témé.

49 Qanegam Jeso ba téé a ko kg'ui kam kò c'ëem khòe ba hàà, còrè-nquum dim tc'ãà-cookg'aim dim nquum koe guua ba, a birí me a máá: “Tsáa xuù sa ncãa x'óó, ke táa xgaa-xgaa-kg'ao ba xhõe-xhõe guu,” témé.

50 Igabam kò Jeso ba ãe sam ko kóm ka Jairo ba birí a máá: “Táa q'ào guu, kg'amaga méé tsi dtcòm, qãès gha ke,” témé.

51 Eëm ko Jairom dim x'áem koe tcãà kam kò táa c'ëe khòe ga guu i Gam cgoa nquum q'oo koe tcãà, Petere ba hëé naka

Johane ba hěe naka Jakobo ba hěe, naka cóas ka xõò ba hěe naka xõò sa hěéthěe cúí ga a kò ii.

⁵² Ne kò wèè ne khòè ne kg'ae, a ko cóa sa kg'ae cgae, Me Jeso ba máá: “Táá tu kg'ae guu, x'óó tamas hãa a sa a x'òma hãa ke,” témé.

⁵³ Ne kò wèèa ne kg'ãè Me, x'óóas hãa sa ne kò q'ana hãa khama.

⁵⁴ Igabam ko Jeso ba x'òàa sa koe qgóó si, a máá: “Tiri si cóa seè, t̃e,” témé.

⁵⁵ I kg'òèa sa kabise, si kúúga t̃e, Me Jeso ba máá, c'èe gúù méés máàè naka tc'òó, témé.

⁵⁶ Khara kò gas ka xõò ga khara kaisase are. Me bìrí khara a, táá méé khara cúí khòè ga dùús kúrúsea sa bìrí guu sa.

9

Jeso ba ko 12 xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tsééa tcg'òó
(Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)

¹ Me kò Jeso ba 12 xu tcíia xg'ae a ba a qarian máà xu, wèè dxāwa tc'èean xu gha xhàiaagu, a wèè tcìian thée tsoò di i.

² A ba a tsééa tcg'òó xu, síí xu gha Nqarim di x'aian ka xгаа-xгаа, a xu a tsàako ne khòè ne kg'òèkagu ka.

³ A ba a bìrí xu a máá: “Táá méé xao qõò xao ko ka cúí gúù ga sèè guu, dqàbi hìim ga igaba, dtcòbè ga igaba, péré ga igaba, mari ga igaba, kana cam di qgáian ga igabaga.

⁴ Eè xao ko tcãàm nquu ba, ndakam ga igaba, gaam koe méé xao hãa naka nxãakg'aiga síí ãem x'áé-dxoom koe tcg'oa.

⁵ A ncèè khòèan kò qãèse hààkagu xao o tama ne méé xao nqàrèa xao di tsharàn qãè-qãe, ãe xao ko gaam x'áé-dxoom koe tcg'oa ne, nakas gha nxãasega gane koe x'ái sa ii,” témé.

⁶ Xu xгаа-xgaase-kg'ao xu xgoaba a wèè xu x'áé xu koe qõòa te, a xu a ko qãè tchõàn xгаа-xгаа a ko wèè za ga khòèan kg'òèkagu.

Herotem dis xháé tc'èe sa
(Mt 14:1-12; Mk 6:14-29)

⁷ Eẽm ko Galilea dim x'aigam Herote ba wèè zi gúù zi kúrúse ko zi ka kóm kam kò táá q'ãa. C'èe ne khòè nea kò máá, Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba x'ooan koe t̃ea, témé khama,

⁸ ne ko c'èe ne máá, Elija ba hòòsea, témé, ne ko c'èe ne máá, c'èe xu porofiti xu ncìi x'aè di xu ka c'èe ba x'ooan koe t̃ea, témé.

⁹ Me Herote máá: “Johane bar kò q'ãe tcúúa hãa, ka ncèe zi gúù zi gam kar ko kóm ba dìi baà?” témé. A ba a kò bòò mem gha sa tc'èe.

Jeso ba ko 5,000 sa nqáéa ne khòè ne tc'òókagu
(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Jn 6:1-14)

10 X'áè úú-kg'ao xu kò k̄abise a hàà wèè zi gúù zi ěe xu kò kúrú zi ka bìrí Me. Me sèè xu, xu Gam cgoa cúia síi hãa Betesaida ta ko ma tcièm x'áé-dxoom koe.

11 Nc̄ees gúù sa ne ko kóm kas kò xg'ae sa xùri Me, Me q̄àèse hààkagu ne, a ba a Nqarim di x'aian ka kg'ui cgoa ne, a ěe kò ko kg'òèkaguan qaa ne q̄àèkagu.

12 Nxãaskas cãm sa tshoa-tshoa a ko dq̄ara q̄òò ka xu kò 12 xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Gam koe hàà a máá: “Khòè ne q̄òò q'aakagu, naka ne nxãasega nxama-nxama hãa xu x'áé xu koe h̄éè naka xhàrà xu koe h̄éèth̄éè síi, naka nea síi x'òm-q'ooan h̄éè naka tc'òoan h̄éèth̄éè qaara mááse, cúia hãam qgáim koe ta hãa ke” témé.

13 Igabam kò bìrí xu a máá: “Gaxao c'ěe gúùan máà ne naka ne tc'òó,” témé. Xu máá: “5 xu péré xu cúi xu xae úúa naka cãm x'aù tsara h̄éèth̄éè e, kana méè xae síi khòè ne wèè ne tc'òoan x'ámá máá?” témé.

14 5,000 khama noo xu khòè xu kò ěe koe hàna domka.

Me kò Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá: “Khòè ne bìrí naka ne wèès xg'aes koe 50 khama noose ntc'òó,” témé.

15 Xu gataga h̄éè, i wèè khòèan ntc'òó.

16 Me Jeso ba 5 xu péré xu h̄éè naka cãm x'aù tsara h̄éèth̄éè sèè, a ba a nqarikg'ai koe ghùì-kg'ai, a ts'ee-ts'ee'kg'ai i, a péréan khòá q'aa, a xgaa-xgaase-kg'ao xu máà a, xu khòè ne q'aa-q'aa máà a.

17 Ne kò wèèa ne ga tc'òó, a ne a xg'ãà, xu ěe kò qaùan xg'ae-xg'ae a 12 xu q'ore xu tcãà, xu cg'òè.

Petere ba ko Jesom koe nxàese

(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)

18 Eēm cúise hãa a ko còrè ka xu xgaa-xgaase-kg'ao xu síi cgae Me. Me tèè xu a máá: “Dii Raà, ta zi ko xg'ae zi méé?” témé.

19 Xu xoa Me a máá: “C'ěe ne ko máá, Johane Tsi tcguù-tcguu-kg'ao Tsi i, témé, ne ko c'ěe ne máá, Elija Tsi i, témé, ne ko c'ěe ne qanega máá, ncii kuri di Tsi porofiti Tsi i x'ooan koe t̄èa Tsi, témé,” ta xu méé.

20 Me tèè xu a máá: “Kháé xaoa ko gaxao máá, dii Raa, témé?” Me Petere xoa a máá: “Nc̄ee kò nqòòkaguèa hãa Tsi Krete Tsi Nqarim di Tsi i,” témé.

Jeso ba ko Gam di xgàrasean ka h̄éè naka x'oos ka h̄éèth̄éè kg'ui

(Mt 16:20-28; Mk 8:30-9:1)

21 Me Jeso ba qarika x'áè xu, táá xu gha nc̄ees gúù sa cúi khòè ga bìrí sa.

22 A ba a máá: “Khòèm dim Cóá ba gha kái zi gúù zi koe xgàrase, a gha khòè ne di xu kaia xu h̄éè, kaia xu peresiti xu

hěé, naka x'áè xgae-xgae-kg'ao xu ka hěéthěé bóða xguè, a gha cg'òè, a ba a gha nqoana dim cárn ka x'ooan koe tēe," tam méé.

²³ Nxiaskam kò Jeso ba Gam di xu xgae-xgaase-kg'ao xu bìrì a máá: "Ncēe c'ēm khóèm kò xùri Te kg'oana ne méém bóða xguise naka baa gam dim xgàu hì ba dcéé, naka xùri Te.

²⁴ Dìim wèém ēe gam dis kg'òè sa qg'óa qaria hãa bas gha aaguse cgae, igaba wèém ēe ko Tíi domka gam dis kg'òès ka aaguse cgaeè ba gha hòò si khama.

²⁵ Dùús ka ba gha khóè ba kabisea mááè, ncēe wèém nq'òò bam kòò hòò, a ba a gam dis kg'òès ka aaguse cgaeè ne, kana ba gha khóè ba dùútsa gúù sa gam di kg'òèan téé-q'oo koe tcg'òò a máá?

²⁶ Dìim wèém ēe ko Tíi hěé naka Tiri kg'uian hěéthěé sau-cgaese ba gha thěé Khóèm dim Cóám ka sau-cgaeseè, ēem gha ko Gam di x'áàn koe hěé naka Xòòm di x'áàn koe hěé naka tcom-tcomsa xu moengele xu di x'áàn koe hěéthěé hãase ko hàà ne.

²⁷ Igabar ko tseguan bìrì tu u: Ncēe koe téé-tēe ne ka c'ēea ne x'ooan xáma hãa tite, Nqarim di x'aia ne ne ko bóò i hàà tama cookg'ai koe," tam méé.

*Jesom di bóòse-q'ooa nea ko kabise a tãá
(Mt 17:1-8; Mk 9:2-8)*

²⁸ Eēm ko Jeso ba ncēe zi gúù zi nxàea xg'ara kam kò 8 khama noo cárn q'áá q'oo koe Peterea xu, Johanea xu, Jakoboa xu sèe, a ba a xàbim koe q'òò cgoa xu a síi còrè.

²⁹ Eēm hãa a ko còrè ka i kò kg'áa ba kabise a tãá, i Gam di qg'áan kabise a tcàkose q'úú.

³⁰ Ka tsara ko kúúga cárn tsara khóè tsara kg'ui cgoa Me, Moshe ba hěé naka Elija ba hěéthěé tsara,

³¹ ncēe kò nqarikg'ai di x'áàn koe qhúí tsara, a ko Jesom cgoa kg'ui, a ko Gam di x'ooan hààko ka kg'ui, kháóa cgae ga ko Jerusalema koe kúúse e.

³² Xu kò Petere ba hěé naka gam ka c'ēea tsara hěéthěé xu qarika x'óma cg'áé. Eē xu ko kókò ka xu kò Gam dim x'áà ba bóò, naka gaa tsara khóè tsara hěéthěé e, ēe ko Gam cgoa tēe tsara.

³³ Eē tsara ko khóè tsara Jeso ba guu a ko q'òò kam kò Petere ba bìrì Me a máá: "X'aigaè, tsóagase i gáé q'áèa, ncēe koe xae ga hãa sa! Nqoana xu nquu-coa xu xae gha tshào, me c'ēe ba Tsari, me c'ēe ba Moshem di, me c'ēe ba Elijam di," tam méé. (C'úúam ko hãa dùú sam ko kg'ui sa.)

³⁴ Qanegam hãa a ko kg'ui kas kò túú-c'òò sa q'abia tcàà xu, a sa a gas di sóman cgoa q'abi xu. Eē xu ko xgae-xgaase-kg'ao xu túú-c'òòs koe tcàà ka xu kò q'áò.

³⁵ Me kò kg'ui ba túú-c'òòs koe guu a máá: “Ncēe ba Tirim Cóá Me e, nxárár tcg'òóa ba, ke komsana Me,” témé.

³⁶ Eēm ko kg'ui ba xg'ara kam kò Jeso ba cúise hãa. Xu kò xgaa-xgaase-kg'ao xu ncēes gúús cgoa nqoo, a xu a gaa xu cárn xu ka táá cúí khòè ga bìrí dùú sa xu bóòà hãa sa.

*Jeso ba ko cóá ba qãèkagu
(Mt 17:14-18; Mk 9:14-27)*

³⁷ Xùrikom cárn kam ko Jeso ba hēe naka xgaa-xgaase-kg'ao xu hēéthēe xàbìm koe guu a kãbise, si kaias xg'ae sa Jesom cgoa xg'ae.

³⁸ Kam kò gaa x'aè kaga c'ēem khòè ba ēes xg'aes q'oo koe q'au a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, dtcàrà Tsir ko Tsi tirim cóá ba bóò, nooam cóám ga me e khama.

³⁹ Dxãwa tc'ēean kòò tcãà cgae me ne i ko kúúga q'aukagu me, a qgaè-kg'aikagu me, a kg'áña ba koe xùbúan tcg'òókagu me, a ko khòá tòòm-tom me, a qháese guu me tama.

⁴⁰ Ra kò Tsari xu xgaa-xgaase-kg'ao xu dtcàrà, xhàia xu gha guu u ka, igaba xu kò tààè,” témé.

⁴¹ Me Jeso ba xõa a máá: “Oo, tsóágase dtcòm úú tamas qhàò sa gáé ncēe sa! Nta noo x'aèa ne Ra gha gaxao cgoa hãa a qád-tcaoa máá tu u? Tsarim cóá ba ncēe koe óá!” témé.

⁴² Cóám ko hàà koe ga i ko dxãwa tc'ēean gómankg'ai koe xàbùà qáú me, a i a qgaè-qgae-kg'ai me. Kam ko nxãaska Jeso ba dxãwa tc'ēean dqàè, a cóá ba qãèkagu, a ba a xòò ba máá me.

⁴³ Ne kò wèè ne khòè ne Nqarim di kaian ka area.

*Jeso ba ko gaia Gam dis x'oos ka kg'ui
(Mt 17:22-23; Mk 9:30-32)*

Eē ne wèéa ne qanega ēem Jeso ba kúrúá zi gúù zi wèé zi ka area kam kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá:

⁴⁴ “Qãese dxãà tcee ncēer ko bìrí xao o kg'uia ne: Khòèm dim Cóá ba gha hàà khòè ne tshàu q'oo koe tcãàè,” témé.

⁴⁵ Igaba xu kò ēem ko mée sa táá kóma q'ãa, gaxu koe i kò chòmsea, táá xu gha kóma q'ãa a ka khama. A xu a kò ēe kg'uia ne ko dùú sa mée sa tèean bèe.

*Dí ba kaia?
(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)*

⁴⁶ Si kò gaxu xg'aeku koe ntcoeku sa tēe, diina gaxu xg'aeku koe kaia hãa di sa.

⁴⁷ Igabam kò Jeso ba tcáóa xu q'oo koe xu tc'ēea hãa sa q'anaa, khamam kò cg'árém cóá ba sée, a Gam qàe koe tòó,

⁴⁸ a ba a bìrí xu a máá: “Díim wèém ēe ko ncēm cóá ba Tiri cg'òèan koe qãese hàakagu ba ko Tíí tc'áró ga qãese hàakagu. Me ko díim wèém ēe ko Tíía qãese hàakagu Te ba ēe tséé Tea ba

qãèse hààkagu. Eë gaxao koe kaisase cg'áré ba gaxao ka kiam ga me e khama," témé.

*Eë gaxao cgoa ntcoeku tama ba gaxao xòè koe hàna
(Mk 9:38-40)*

49 Me Johane xɔa a máá: "Kaia Tseè, c'ëem khòè ba xae kò bódò me ko Tsari cg'òèan cgoa dxāwa tc'ëean xhàiaagu, xae kò sixae ka c'ëem tama me e domka gatà hëéan cara me," témé.

50 Igabam kò Jeso ba gam ka máá: "Táá cara me guu, ãe gaxao cgoa ntcoeku tama ba gaxao xòè koe hàna ke," témé.

Jeso ba ko Jerusalema koe qõð (9:51-19:44)

Samaria dim x'áé ba ko Jeso ba qãèse hààkaguan xguì

51 Eëm ko Jeso ba nqarikg'ai koe sèè a úuèm x'aèm ko cùú kam kò bìrìse a Jerusalema koe qõð.

52 A ba a tséé-kg'ao xu tc'āa a tsééa tcg'òó. Xu Samaria ne dim x'áé-coam koe síí tcāa, gúú zi xu gha kg'ónòa máá Me ka.

53 Igaba ne kò gaa koe hãa ne khòè ne táá qãèse hààkagu Me, Jerusalema koem kò úú-kg'aia khama.

54 Eë tsara ko xгаа-xgaase-kg'ao tsara Jakoboa tsara Johanea tsara ncëes gúú sa bódò ka tsara ko máá: "X'aigaè, nqarikg'ai koe guuam c'ee ba tsam gha tcii, me hàà cg'òo ne sa Tsi ko tc'ëe?" témé.

55 Me Jeso ba ntcèè a dqàè tsara a.*

56 Xu kò Jeso ba hëé naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hëéthéè xu c'ëem x'áém koe qõð.

*Nqoana khòèan Jeso ba ko xùri kg'oana a
(Mt 8:19-22)*

57 Eë xu dàòm q'oo koe hãa a ko qõð kam ko c'ëem khòè ba bìrì Me a máá: "Eë Tsi ko síí qgài wèè koer gha xùri Tsi," témé.

58 Me Jeso ba xɔa me a máá: "Círí nea gaan di hãéan úúa, i tsaràn gaan di nquuan úúa, igabagam Khòèm dim Cóá ba tòò tcúúm gha qgài úú tama," témé.

59 Me kò Jeso ba c'ëem khòè ba bìrì a máá: "Xùri te," témé. Igabam ko gaam khòè ba máá: "X'aigaè, kg'aia qãà te nakar síí tirim xòò ba kg'ónò," témé.

60 Me Jeso ba bìrì me a máá: "Eë x'óóa hãa ne guu naka ne gane dian ãe x'óóa hãa kg'ónò, igaba tsáá qõð naka tsia síí Nqarim di x'aian ka xгаа-xгаа," témé.

61 Me kò c'ëem khòè ba gataga máá: "Xùri Tsi gha, X'aigaè, igaba qãà te nakar kg'aia síí x'áéa te di ne khòè ne x'áé," témé.

* 9:55: C'ëe zi tcgāya zi Gerika di zi ncëe xùri ko kg'uian úúa: "a máá: "C'úusea tsao hãa, dùútsa tc'ëem di tsao ii sa. 56 Khòèm dim Cóá ba hàà tama, hààm gha khòèan kaàkagu ka, igabam hààraa, hààm gha k

⁶² Me Jeso ba xɔa me a máá: “Eēm tshoa-tshoa a ko xháà koe gha kabise a kháóka bóòm khòè ba Nqarim di x'aian kg'ano tama,” témé.

10

Jeso ba ko 72 xu khòè xu tsééa tcg'òó

¹ Ncēe zi gúù zi qǎa q'oo koem kò X'aigam Nqari ba 72 xu khòè xu nxárá tcg'òó, a ba a cam-cámse tsééa tcg'òó xu, tc'ǎà xu gha a ēem ko hàà Gabá qǒò xu x'áé-dxoo xu koe hēé naka qgái zi koe hēéthēé qǒò ka.

² A ba a bìrí xu a máá: “Tcuùè gha gúùa ne kái i, igaba i tséé-kg'aoan cg'orò o. Ke xao Nqarim ncēe tcuùs dim X'aiga ba dtcàrà nakam tséé-kg'aoan tsééa óá naka i hàà tcuù.

³ Qǒò xao. *Igaba* bóò, Tíí Ra ko ghùu-coan khama ma ncuutshaan xg'aeku koe tsééa úú xao o sa.

⁴ Táá méé xao qgóá ga kana dtcòbèan ga kana nxàboan ga igaba sèè guu, naka táá cúí khòè ga dàòan q'oo koe tsgám guu.

⁵ “Nquum ēe xao ga ko gaam q'oo koe tcǎà ba, ndakam ga igaba, méé xao kg'aia máá: ‘Tòókuan méé i ncēm nquum cgoa hǎa,’ témé.

⁶ Tòókuan dim khòèm kò gaam nquum q'oo koe x'ǎèa ne i gha gaxao di tòókuan gam cgoa hǎa. Eēta i kò ii tama ne i gha gaxao di tòókuan kabise cgae xao o.

⁷ Eēm nquum koe méé xao hǎa, naka xaoa wèès tc'òos ēe ne ko máà xao o sa tc'òó naka kg'áà, tséé-kg'ao ba gam di tsééan di surutan ka kg'anoèa hǎa ke. Táá méé xao nquu xu koe kg'ama qǒòda te guu.

⁸ “X'áé-dxoom ēe xao ga ko tcǎàm koe, ndakam ga igaba, ne ko qǎèse sèè xao o ne méé xao ēe ko cookg'aia xao koe tòòès wèé sa kg'ama tc'òó.

⁹ Tsàako ne méé xao kg'òèkagu, naka xaoa khòè ne bìrí naka máá: ‘Nqarim di x'aia nea cúù cgae tua,’ témé.

¹⁰ Igaba x'áé-dxoom wèèm ēe xao ko tcǎàm koe ne kò khòè ne qǎèse sèè xao o tama ne méé xao x'áéan xg'aeku koe tcǎà naka máá:

¹¹ ‘Gatu dim x'áé-dxoom di tsharà a ncēe nqàrèa xae koe hǎa a, xae ko qǎè-qǎè cgae tu u, igaba méé tu q'ana, Nqarim di x'aia nea cúù cgae tua sa,’ témé.

¹² Bìrí xao or ko, xgàrakuan dim cam kam gha ncēm x'áé-dxoo ba Sodomam ka kaisa xgàrakuan hòò.

X'áé-dxoo xu komsana tama xu
(Mt 11:20-24)

¹³ “Cg'ǎè i gha ii tsáá ka Korasineè! Cg'ǎè i gha ii tsáá ka Betesidaè! Are-aresa zi x'ái zi ncēe ko gatu koe kúrúèa zi kò Ture hēé naka Sitone hēéthēé koe kúrúèa hǎa ne ne ga

kò nc̄iise gane di ch̄ibian koe tcóósea, a saka di qgáían h̄ã, a tháúan tcgáùsea h̄ã.

¹⁴ Igabar ko bìrí tu u a ko máá: Xgàrakuan dim cárn ka i gha Ture h̄éé naka Sitone h̄ééth̄éé gatu ka subuse xgàràè, témé.

¹⁵ “A nc̄e tsáá ka, Kaperenaume tseè, nqarikg'ai koe tsi gha ghùì a úúè, *ta tsi gáé tc'èea?* Nqãaka tsi gha xòòè, x'óóa ne khòè ne dim qgáim koe.

¹⁶ *Me Jeso ba nxãaska Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá:* “Wèém ãe ko gaxaoa komsana xao o ba ko Tíía komsana Te, me ko gataga ãe ko xguì xao o ba Tíí ga Ra xguì. Me ko ãe ko Tíía xguì Te ba ãe tsééa óága Tea ba xguì,” témé.

¹⁷ Xu gaxu khòè xu 72 xu qãè-tcaoase kabise a máá: “X'aigaè, dxãwa tc'èean igaba i ko komsana xae e, Tsari cg'òèan cgoa xae kò ko dqàè e ne,” témé.

¹⁸ Me xoa xu a máá: “Satana bar kò bóða me kò túú-tebem khama ma nqarikg'ai koe guu a ko tcheè.

¹⁹ Bóò, qaria ner máà xaoa, cg'aoan h̄éé naka xg'árian h̄ééth̄éé xao gha náà cgoa di i. A Ra a gataga qarían máà xaoa h̄ã, *dxãwam* gaxao dim cg'òo-kg'aom di qarían wèé xao gha tàà cgoa a. I cuiskaga cúí gúù ga thõò-thõo xaoa h̄ã tite.

²⁰ Cg'ãè tc'èean ko komsana xao o domka méé xao táá qãè-tcao guu, igaba méé xao gaxao di cg'òèa nea nqarikg'ai koe goáèa domka qãè-tcao,” témé.

Jeso ba ko Xòò ba qãè-tcaoa máá
(Mt 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Eëm x'aèm kam kò Jeso ba Tcom-tcomsam Tc'èem di qãè-tcaoan ka cg'oè cgaeèa, a máá: “Dqomè Tsiir ko, Aboè, X'aiga Tsi nqarikg'ai h̄éé naka nqòómkg'ai h̄ééth̄éé di Tsi, nc̄e zi gúù zi Tsi kò tc'èega ne h̄éé naka xgaa-xgaasea h̄ã ne h̄ééth̄éé chòm-kg'aia h̄ã, a Tsi a kò cg'áré ne cóá ne x'ái zia h̄ã khama. Eè, Aboè, nc̄ea Tsi kò ma ncàma h̄ã ga a khama.

²² “Wèé zi gúù zi Ra Tirim Abom ka máàèa, i cúí khòè ga Cóám díí ii sa c'úùà h̄ã, Xòòm oose, kana i cúí khòè ga Xòòm díí ii sa c'úùà h̄ã, Cóásem oose, naka wèém ãe Cóám ka nxára tcg'òóèa ba h̄ééth̄éé e,” témé.

²³ Me Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu koe kabise a dxùukg'ai za bìrí xu a máá: “Ts'ee-ts'eekg'aièa ia tcgáían ãe ko gaxao ko bóò zi gúù zi bóò o,

²⁴ bìrí xao or ko khama, kái porofitian h̄éé naka x'aiga xu h̄ééth̄ééa kò bóò kg'oana ãe xao ko gaxao bóò sa, igaba i kò táá bóò si; a kò kóm kg'oana ãe xao ko gaxao kóm sa, igaba i kò táá kóm si,” témé.

Qãèm khòèm Samaria di ba

25 Me kò gaa x'aè kaga c'ëem x'áè q'ãa-kg'ao ba tõe a Jeso bam kúrúa bóò kg'oana khama máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, dùú sa ra gha kúrú a chòò tamas kg'òè sa hòò?” témé.

26 Me Jeso ba tõe me a máá: “Dùú sa *Moshem di* x'àèan koe goáèa? Nta tsi ko ma kóma q'ãa a?” témé.

27 Me gaam khòè ba xọa Me a máá:

“X'aigam tsarim Nqari ba méé tsi

wèé tcáóa tsi cgoa hěé,

naka wèé kg'òèa tsi cgoa hěé,

naka wèé qaria tsi cgoa hěé,

naka wèé tc'ëea tsi cgoa hěéthěé

ncàm,

naka tsia gataga thěé

ěe tsi ma ncàmseá hãa khamaga ma

tsáá ka c'ëe ba

ncàm,”

témé.

28 Me bìrí me a máá: “Qãèse tsi xọara hãa. Kúrú ncěe gúua ne naka tsia gha kg'òèan hòò,” témé.

29 Igabam kò gabá tchànóm iise bóòè kg'oana khamam kò Jeso ba tõe a máá: “Kháé tí ka c'ëe ba dii ba?” témé.

30 Me Jeso ba xọa me a máá: “C'ëem khòè ba kò Jerusalema koe guu a ko Jeriko koe qòò, a ba a kò ts'ãà-kg'ao xu cgoa qòòa xg'ae, xu qgáía ba xhùu me, a xg'ámá cg'òos q'oo koe xg'ám me, a xu a guu me a qòò.

31 “I kò kúrúse me c'ëem peresiti ba c'úùase ko gaam dàòm cgoa hàà. Eëm ko gaam khòè ba bóò kam kò nxãa a c'ëe xòèan dàòm di sée a nqáé.

32 “Me kò gatà thěé tempelem koe ko hùim khòè ba* gaam qgáim koe hàà, a ãem ko gaam khòè ba bóò ka gaam caum cúim cgoaga nxãa a c'ëem xòèm dàòm di ba sée a nqáé.

33 “Igabam kò Samaria òim khòèm c'ëe ba gaam dàòm ga ba sée a ko qòò, a gaam khòè ba hàà sao-xg'ae. A ãem ko bóò me ka thòò-xama máá me,

34 a ba a síí cgae me a gaa zi chìbi zi nxúian hěé naka gõéan hěéthěé ka ntcáá cgae a tcám zi, a ba a gam òim donghim koe qábikagu me, a cg'áè-nquum koe úú me, a ba a síí gaa koe q'òé me.

35 “Eë i ko q'uu kam kò qano mari tsara tcg'òó a cg'áè-nquu-kg'ao ba máá, a máá: ‘Q'òé me, kháóar ko síí kabise ner gha wèé gúuan ěe tsi tsééa máá mea koe hàà suruta tsi ke,’ témé.”

36 Me Jeso ba tõe me a máá: “Ts'ãà-kg'ao xu ka xg'ámmeàm khòè ba kò hàà cgae xu khòè xu nqoana xu ka tsi ko ntama ma tc'ëe? Gam ka c'ëem iise sée mea ba ndaka baa?” témé.

37 Me máá: “Eë thòò-xama máá mea me e,” témé.

* 10:32: Gerika sa ko máá: “Lefi òis qhàòs òim khòè ba” témé.

Kam ko Jeso ba bìrí me a máá: “Qõò naka tsia síí gatà hěé thěé,” témé.

Jeso ba ko Maria sara Mareta sara dàra

³⁸ Jeso ba hěé naka Gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu hěéthěéa ko dàòm koe hàna a ko qõò kam kò c'ěem x'áé-coam koe hàà, si kò Mareta ta ko ma tciìès khòè sa gas dim nquum koe qãèse hààkagu Me.

³⁹ Mareta sa kò qõè sa úúa Maria ta ko ma tciìè sa. Si kò Maria X'aigam Jesom nqàrè-kg'am koe ntcõóa-ntcõè, a ko Gam di zi xгаа-xгаа zi komsana.

⁴⁰ Igabagas kò Mareta sa kái tsééan ka xáèèa, khamas kò Jesom koe hàà a máá: “X'aigaè, tíí qõès ka Tsi gáé c'ěe gúù méé ta ga hãa? Guu tes ko ra ko cúisega tsééa máá tu u ka. Bìrí si nakas hàà hùi te,” témé.

⁴¹ Me X'aigam *Nqari* ba xọa si a máá: “Maretaè, Maretaè, kái zi gúù zi ka si ko tc'ěe-tc'ěese a ko xhõè-xhõese,

⁴² igabas ko cúis gúù sa qaase, si Maria sa qãès gúù sa nxará tcg'òóa máásea hãa, si ncěes gúù sa gas koe sèèa kabìè tite,” témé.

11

Jeso ba ko còrèan ka xгаа-xгаа

(Mt 6:9-13; 7:7-11)

¹ C'ěem cárn kam kò Jeso ba c'ěem qgáim koe hãa a ko còrè. Eēm ko còrèa xg'ara kam kò Gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu ka c'ěe ba bìrí Me a máá: “X'aigaè, xгаа-xгаа xae e còrèa ne, ěem ko ma gataga Johane gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu ma xгаа-xгаа a khamaga ma,” témé.

² Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Còrè xao kò ne méé xao máá:

‘Sita ka Xõò Tseè,

Tsari cg'õèan méé i dqom̃mè.

Tsari x'aian méé i hàà.

³ Sita dis tc'õos wèé cárn di sa wèé cárn ka máà ta a.

⁴ Naka qgóóá máá ta a chìbia ta,

sita igaba ta ko wèém

ěe sita koe chìbian kúrúa hãa ba qgóóá máá ke.

Naka Tsia táá kúrúa bóòkuan koe tcèèa úú ta a guu,' témé,” tam méé.

⁵ Me gaa koe guus ka Jeso ba bìrí xu a máá: “C'ěem-kg'árn kam gaxao ka c'ěe ba tcárà ba úúa, a ba a ntcúù nqàè ka síí cgae me, a bìrí me a máá: “Tíí tcáràè, nqoana xu péré xu cgóbè te,

⁶ tíí tcáràm dàò koe hàna ba ncãa hàà cgae te, ra cúí gúù ga úú tama máà mer gham tc'õó o ke,' témé.

⁷ Me nxãaska ãe nquum q'oo koe hàna ba x̄oa a máá: 'Táá xhõekagu te guu, nquu-kg'ám ba tcẽekg'amsea, ra x'óma cóáa te cgoa, khama ra cuiskaga tẽe naka máà tsi xua hãa tite ke,' témé.

⁸ Bìrí xao or ko, tẽem gha a tcg'òò xu, gam dim tcárà me e domka. Nxãa tama ko ii nem gha tẽe a ãem dtcàràèa hãa sa kúrú, *gam dim tcárà ba* kò saucgae tamase téé-kg'am me a dtcàrà me si khama.

⁹ "Ra ko bìrí tu u a ko máá: Dtcàrà tu, máàè tu gha ke, qaa tu, hòò tu gha ke, *nquu-kg'ám ba* tu xg'ám-xg'am, xgobekg'ama tu gha máàè ke.

¹⁰ Dìim wèém ãe ko dtcàrà ba ko máàè, me ko wèém ãe ko qaa ba hòò, me gha wèém ãe ko nquu-kg'ám ba xg'ám-xg'am ba xgobekg'ama máàè khama.

¹¹ "Ndakam x̄ò ba gha gam dim cóám kòò x'aù ba dtcàrà me ne, x'aùm téé-q'oo koe cg'ao ba máà me?"

¹² Kana xg'ári ba máà me, tc'ubi bam kò dtcàrà me koe? *Káà me e.*

¹³ A ncèè gatu ncèe cg'ãè tc'ẽe ii tu kò qãè aban gatu di cóán máà q'ana hãa ne ba gha nxãaska *gatá ka* X̄òm nqarikg'ai di ba ãe ko dtcàrà Me ne nta noose nqáéa hãase Tcom-tcomsam Tc'ẽe ba máà?" tam ma tèè.

Jeso ba ko dxãwa tc'ẽean ka kg'ui

(Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)

¹⁴ Jeso ba kò nqóbóm khòèm koe dxãwa tc'ẽean xhàiaгу. Eẽ i ko dxãwa tc'ẽean tcg'oa kam kò gaam khòèm ãe kò kg'ui tama ba kg'ui, zi xg'ae zi gaa koe kò hàna zi kaisase are.

¹⁵ Igaba ne kò c'ẽe ne máá: "Dxãwa tc'ẽean dim x'aigam Belesebulem di qarian cgoam ko dxãwa tc'ẽean xhàiaгу," témé.

¹⁶ Ne c'ẽe ne qgóó Me ne gha qgáian qaa ka dtcàrà Me, *are-aresas* x'áis nqarikg'ai di sam gha x'ái ne sa.

¹⁷ Jeso ba kò gane di tc'ẽean q'ana khamam kò bìrí ne a máá: "Eẽ q'aara hãas x'ais wèé sa gha kaà, me ãe q'aa-q'aasea hãam x'áé ba gaicara hãa tite.

¹⁸ A ncèè satanam kò gaam ka q'aara hãa ne i gha kháé nxãaska ntama x'aian hãa? Ncèè gatu ko máá, Belesebule ba qarian máà Tea ra ko dxãwa tc'ẽean gaan cgoa xhàiaгу, témé ne.

¹⁹ A ncèè Tíi kòò Belesebulem di qarian cgoa dxãwa tc'ẽean xhàiaгу, ne ia ko gatu di khòèan dìim cgoa xhàiaгу u? Gaa domkaga ne gha gaxao di ne khòè ne x'ái, ãe xao ko kg'ui sa tseegu tama sa.

²⁰ Igaba ncèè Tíi kò ko dxãwa tc'ẽean Nqarim dim tshàum cgoa xhàiaгу, nes ko nxãa sa x'ái, Nqarim di x'aia nea gatu koe hààraa sa.

²¹ "Ncèè qarim khòèm ncõo gàba zi úúam kò ko gam dim nquu ba kòre ne i ko gam di gúuan qãè qgài koe hãa.

²² Igaba qarian ka tàà meam kái zi ncõo gàba zi dim kò ko hàà a ko x'ãà me nem ko tàà me, a gam di zi ncõo gàba zi ãem kò dtcãàsea hãa zi xhùu me, a ba a ãem ko sèè cgae mea zi gùu zi q'aa-q'aa.

²³ Eẽ Tíí cgoa hãa tama ba, Tíí cgoa tééa q'aumanakua, me gataga ãem Tíí cgoa xg'ae-xg'ae tama ba ko tsai-tsai q'aa.

Dxãwa tc'ëean di kabisea ne
(Mt 12:43-45)

²⁴ "Eẽ i ko dxãwa tc'ëean khòem koe tcg'oa ne i ko c'òòà qgálan koe qòò, a sãa i gha qgálan qaa, a ncèè hòò o tama i kò hãa ne i ko nxãaska bìrise a máá: "Tirim nquum ãer guua hãam koer gha kabise," témé,

²⁵ a ãe i kò hàà nquu ba bóò me káà gùu ii, a xgàia q'ano-q'anoèa, a qãèse kg'òndèa,

²⁶ ne i ko nxãaska qòò a síí 7 tc'ëean séè a hàà cgoa, gaan nqáéase cg'ãè e, i hàà tcãà a i a gaa koe x'ãè. Si ãem khòem dis téé-q'oo sa hàà kaisase cg'ãè kg'aiaka dis ka," tam méé.

Tseegu di ts'ee-ts'eekg'aikua ne

²⁷ Eẽm ko Jeso ba ncèeta mééa xg'ara kas ko khòè sa xg'aes q'oo koe guu a q'aua kg'ui a Jeso ba bìrí a máá: "Ts'ee-ts'eekg'aièa saa khòès ãe àbà Tsia sa, naka bìlan ãe Tsi coma hãa hëéthhëé e," témé.

²⁸ Me Jeso ba xõa si a máá: "Tseegukaga, igaba ãe Nqarim di kg'uiian ko kóm a ko ãe i ko méé khama hëé nea kaisase ts'ee-ts'eekg'aièa ne ne e," témé.

Cg'ãè caus qhàò sa ko x'ái sa qaa
(Mt 12:38-42)

²⁹ Eẽ zi ko khòè ne di zi xg'ae zi càuse kam ko Jeso ba tshoa-tshoa a máá: "Ncèes qhàò sa cg'ãè cau si i, a ko are-aresas x'ái sa qaa. Igabas cúis x'áis ga sa x'áièa hãa tite, Jonam dis x'áis cúis oose.

³⁰ Eẽm xg'ao ma Jona ma Ninefe di ne khòè ne koe ma x'ái sa ii, khamagam gha ma khòem dim Cóa ba ma ncèes qhàòs koe x'ái sa ii khama.

³¹ X'aigas Sheba di sa gha xgàrakuan dim cám ka ncèes qhàòs di khòèan cgoa tãe a téé, a gha chibi-chibi a xgàra si, nqòóm chòò-q'oo koes kò guu a ko hàà Solomonem di tc'ëegan komsana khama. Igaba bóò, Solomonem ka kaia hãa ba ncèeska ncèe koe hàna.

³² Xgàrakuan dim cám ka xu gha khòè xu Ninefe di xu tãe a téé, a gha ncèes qhàò sa chibi-chibi a xgàra. Jonam di xgaa-xgaan koe xu kò guu a gaxu di chibian koe tcóóse khama. Me ncèeska Jonam ka kaia hãa ba ncèe koe hàna," tam méé.

Cgáé-q'oom dis x'áa sa

(Mt 5:15; 6:22-23)

³³ *A ba a máá:* “X'áa-x'aa-kg'ai cgoa dis gúu sa ga dàò a gâbas cgoa xoaba-kg'ai si ba kâa me e, kana gâbas ka nqãaka tòó si ba, igabam gha téé-q'ooa sa koe tòó si, ne gha nxãasega ãe ko nquum q'oo koe tcãa ne x'áan hòò.

³⁴ Tsarim tcgái ba tsarim tc'áróm dim x'áa me e. Tsarim tcgáim kò qãe e, nem wèem tc'áróm tsari ba x'áan ka cg'oèa.

³⁵ Gaa domka méé tsi bóò naka i tsáa koe hàna x'áan táa ntcùu sa ii guu.

³⁶ Khama nxãaska ncèè wèè cgáé-q'ooa tsi kò x'áan ka cg'oèè cgaea, i cúí xòèa tsi ga ntcùús q'oo koe hãa tama, nem wèem cgáé-q'oo ba x'áan úúa, ncèes ko ma x'áa-x'aa-kg'ai cgoa dis gúu sa ma tsáa koe ma kaisase ma x'áa khamaga ma,” tam méé.

Jeso ba ko Farasai xu hëé naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hëéthëé dqàè

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

³⁷ Eëm ko Jeso ba kg'uiia xg'ara kam ko c'ëem Farasai ba dtcàrà Me, síim gha tc'óó cgoa me ka. Me kò Jeso ba tcãa a síí tafolem koe ntcóó cgoa me, tc'óó cgoa mem gha ka.

³⁸ Igaba ãem ko Farasai ba bóòà q'ãa, Jesom ko xg'aà tshàu tamase tc'óó sa kam kò are.

³⁹ Me X'aigam *Jeso* ba bìrí me a máá: “Gaxao Farasai xao ko kubi zi hëé naka gâba zi hëéthëé zi ka qãá zi xg'aà, igabaga xao q'ooa xao koe xhùuku sa hëé naka cg'ãè cauan hëéthëé ka cg'oèè cgaeèa.

⁴⁰ Gaxao kâa tc'ëe xaoè, ãe qãá sa kúrúa ba gáé gam q'ooa sa thëé kúrúa hãam tama baà?

⁴¹ Igaba dùús wèes gâbas q'oo koe hàna sa ãe dxàua ne khóè ne màà, naka xaoa gha nxãasega tchàa za hëé naka q'oo za hëéthëé q'ano ii.

⁴² “Haò, cg'ãè i gha ii gaxao Farasai xao ka! Nqari ba xao ko tc'óoan ko xg'ãò-xg'ãò zi gúu zi* koe cúís tshàu-q'oos dian tcg'bòò a màà khama, wèè zi tc'óo-kg'ám zi xháràn di zi koe hëéthëé e. Igabaga xao ko Gam di qãèse qgóókuan hëé naka ncàmkuuan hëéthëé nxorè. Qaase i ko, ncèe sara gúu sara *cgáé sara* xao ga kò kúrúa hãa sa, igaba méé xao táa c'ëe zi nxorè guu.

⁴³ “Haò, cg'ãè i gha ii gaxao Farasai xao koe! Còrè-nquuan koe xao kaia zi ntcóó-q'oo zi ncàmà hãa, naka x'ámágu di zi qgái zi koe tsgámku sa hëéthëé e.

⁴⁴ “Haò, cg'ãè i gha ii gaxao koe, x'áise tama zi tc'àm zi khama xao ii, ncèe khóèan ko kg'ama tc'amkg'aia zi koe, bóòà q'ãa zi tamase gãá zi,” tam méé.

* **11:42:** *tc'óoan ko xg'ãò-xg'ãò zi gúu zi* - Gerika sa ko càmm hìi-coa sara ka kg'ui, Naros koe cg'òè úú tama sara.

45 Me kò x'áè q'ãa-kg'aom c'êe ba xɔa Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, êeta Tsi kòo méé ne Tsi ko sixae igaba cóè xae e thêé,” témé.

46 Me Jeso ba xɔa me a máá: “Gaxao x'áè q'ãa-kg'ao xao igaba: Haò, cg'ãè i gha ii gaxao koe, qómse xao ko khóèan qóm gúàn dcêékagu, igaba xao gaxao cúim tshàum gaxao dim kaga qgóo o tama.

47 Haò, cg'ãè i gha ii gatu koe. Porofiti xu di zi tc'àm zi koe tu kò dqòm cgoaè xu gha zi gúu zi tshàoa tòó, ncêe gatu ka tsgõose ga xu ka cg'õòa xu.

48 Ncêes gúu sa xao ko nxàea tseegukagu, gaxao ka tsgõose ga xu kúrúa hãa tsééa ne. Porofiti xu xu kò cg'õo khama, xao kò gaxu di tc'àman tshào.

49 Ncêes gúus domkam kò Nqari ba Gam di tc'ëegan koe máá: “Porofiti xu hêé naka x'áè úú-kg'ao xu hêéthêér gha gane koe tsééa úú, ne gha c'êe-kg'áía xu cg'õo, a c'êea xu xgàra.

50 Gaa domkas gha ncêes qhàò sa nqõóm tshoa-tshoasea koe guu a ntcãàguèa c'àòan wèé xu porofiti xu di xɔara máá,

51 Abelem di c'àòan koe guu a síí Sakariam dian koe tcãà. Sakariam ncêe kò altara ba hêé naka còrè-nquu ba hêéthêé xg'aeku koe cg'õòè ba. Eè, bìrí tu ur ko, qhàòs ncêe sa gha wèéan ncêe ga xɔara máá.

52 “Haò, cg'ãè i gha ii gaxao x'áè q'ãa-kg'ao xao koe, q'ãan di tc'ëean dim xgobekg'am ba xao séèa máásea. Gaxaoa kò gaxao ka táá tcãà, a xao a kò èe ko tcãà ne xgàè-kg'am,” tam méé.

53 Eëm ko Jeso ba èem qgáim koe tcg'oa a ko qõò ka xu kò x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hêé naka Farasai xu hêéthêé xu tshoa-tshoa a xgàèa tòò Me, a kái zi tèè-kg'ám zi qaa tcáo Me ko zi tèè Me,

54 Nxãasegam gha tshúù gúàn kg'ui xu chìbi-chibi Me ka.

12

*Jeso ba ko khòè ne q'ãa-q'ãa Farasai xu ka
(Mt 10:26-27)*

1 Gaa koes kò kaias xg'aes tcám-tcáms khòè ne di sa xg'aea hãa, ne kò xáèkua hãa i kòm ga káà a, kam kò Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa tc'ãà a tshoa-tshoa a máá: “Farasai xu di péré gãé-gãean koe méé xao q'õésea hãa, ncêe qãè khóèan khama ko ma kúrúse igaba cg'ãè cau xu.

2 Wèès gúus èe chómsea hãa sa gha xgòre-kg'aiè, si gha wèès tchòàs èe chómsea hãa sa q'ãase.

3 Eè xao ko ntcúúan q'oo koe kg'ui sa gha x'ààn q'oo koe kómse, si gha gataga èe xao kòo nquuan q'oo koe c'am sa thêé nquuan tcòbe koe nxàese.

Q'áòè gha ba
(Mt 10:28-31)

4 “Tíi ka c'ěea tuè, bìrì tu ur ko, a ko máá: Táá *khòè ne* ěe ko tc'áró ba cg'õo, a ne a gaa koe guus ka kúrú ne gha gúù úú tama ne q'ádò guu.

5 Igabar gha bìrì tu u dìi ba méé tu q'ádò sa: *Nqarim* ěem kòo cg'õoa xg'ara ne ko chõò tamas c'ees dxāwam dis koe xaoa úú dì qarian úúa hāa ba méé tu q'ádò. Eè, bìrì tu ur ko, q'ádò Me méé tu!

6 A 5 tsarà zia gáé mari-coa tsara cgoa x'amáguè tama? Igabas cúis ga sa Nqarim ka c'urùèa hāa tite.

7 I gataga wèè c'õoan tcúúa tu di ga nxaráèa. Ke táá q'ádò guu, kái zi tsarà zi ka tu kaisase cgáé tu u ke.

Nxàea tcg'òóse sa hěé naka Kreste ba xqase sa hěéthěé e
(Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 “Bìrì tu ur ko a ko máá: Dìim wèém ěe gha khòè ne cookg'ai koe Tíi ka nxàese bam gha Khòèm dim Cóa ba thěé Nqarim di xu moengele xu cookg'ai koe nxàea tcg'òó.

9 Igaba dìim wèém ěe gha khòè ne cookg'ai koe xqase Te ba gha Nqarim di xu moengele xu cookg'ai koe xqasèè.

10 Me gha wèém khòèm ěe ko Khòèm dim Cóm ka cg'ǎèse kg'ui ba qgóóa mááè, igaba ěe gha Tcom-tcomsam Tc'ěem ka cg'ǎè kg'uiian kg'ui ba cuiskaga qgóóa mááèa hāa tite.

11 “Igaba ěe ne kòo còrè-nquu xu koe hěé naka x'áèan di xu kaia xu koe hěé naka tc'ǎà-cookg'ai xu koe hěéthěé xqara máásean ka tcāà tu u, ne méé tu táá káise tc'ěe-tc'ěese guu, dùú sa tu gha nxàe sa, kana nta tu gha ma nxàe e sa, ncěem x'aèm kòo hàà ne tu gha nxàe tu gha sa máàè ke,

12 Tcom-tcomsam Tc'ěe ba gha ěem x'aèm ka xгаа-xгаа tu u, dùú sa méé tu nxàe sa ke,” tam méé.

Qguuam khòèm káà tc'ěem dis sere-sere sa

13 C'ěem khòè ba kò ěes xg'aes q'oo koe guu a Jeso ba bìrì a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, tí kúim cgoa kg'ui nakam sitsam ka xõòm x'óóa guua zi gúù zi tíi cgoa q'aa-q'aaku,” témé.

14 Igabam kò Jeso ba xqo me a máá: “Khòè tseè, dìi na qarian máá Tea, gúua ner gha q'aa-q'aa tsao o di i?” témé.

15 Me *Jeso ba* bìrì ne a máá: “Bòò naka tua chùikuan koe q'õése, khòèm dis kg'õè sa gúù zi kái zi ěem kàoa hāa zi koe hāa tama ke,” témé.

16 A ba a ncěes sere-sere sa bìrì ne a máá: “C'ěem khòèm qguua kò hāa ba xg'ao hàna, gam dim xhárám kòo kái tc'õoan kúrú ba.

17 Me tcáoá ba koe těese a máá: ‘Dùú ra gha kúrú? C'ěe qgái gar úú tama ka, tiri tc'õoa ner gha tòóa mááse e,’ témé.

18 Kam ko máá: 'Ncēea ra gha hēe ga a: Tòóa máásean di xu nquu xu tiri xur gha kobe a ra a kaia xu tshào, a tiri mabere cāan hēe naka tiri zi gùu zi c'ēe zi hēéthēe gaa koe tòó.

19 Ra gha *nxāaska* bìrìse a máá: 'Qāe zi gùu zi wèe zi ēer ko qaa zir úúa hāa, kái kurian gha kg'òèkagu te zi. A ra a gha kg'òè sa thamkase sée, a gha tc'òó a kg'áà, a ra a qāe-tcaoa mááse,' témé.

20 Igabagam ko Nqari ba bìrì me a máá: 'Tsáá khòe tsi káa tc'ēe tseè, ncēm ntcùum ka tsi gha kg'òèa tsi sèe cgaeè, ka zia gha *nxāaska* ēe tsi kúrúa máásea hāa zi gùu zi diín di ii?' témé.

21 Ncēea i gha ii ga a, diim wèém ēe ko x'aia ba tòóa mááse ba Nqarim cookg'ai koe qguù tama," tam *Jeso ba méé*.

*Káise tc'ēe-tc'ēese sa
(Mt 6:25-34)*

22 Me Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu bìrì a máá: "Gaa domkar ko bìrì xao o, a ko máá: Táá gaxao di kg'òèan ka káise tc'ēe-tc'ēese guu, dùú xao gha tc'òó kana dùú xao gha cgáe-q'ooa xao koe hāa sa. Kg'òè sa tc'òoan ka cgáe si i, me tc'áró ba qgáian ka cgáe me e ke.

23 Kg'òè sa tc'òoan ka kaisase cgáe si i, me cgáe-q'oo ba qgáian ka kaisase cgáe me e.

24 Hoaran bóò, xhàrà tama i hāa, a tcuù tama, a tc'òoan i gha tòóa mááse nquuan úú tama, gabàm ko Nqari ba xárò o. Tu gatu tsaràn ka kaisase cgáe tu u.

25 A gatu ka c'ēm díi ba gha kg'òèa ba di cámán koe káise tc'ēe-tc'ēesean ka cám ba càù?

26 Ncēes gùus cg'arés kúrú kaga tu ko tààè, ka tu koáé *nxāaska* dùúska c'ēe zi ka káise tc'ēe-tc'ēesea máá?

27 Bóò, nta zi qāáka di zi x'aa zi ii sa, zi ko ma tsom sa; tséé tama zi hāa, a zi a gataga qgáian qgāéa mááse tama. Igabar ko bìrì tu u, x'aigam Solomonem ga ba kò gam di x'aian wèe koe ga ncēe zi x'aa zi ka c'ēea zi khama ma hāa tama.

28 A ncēe Nqarim kò qāáka di dcāan ncēe ko ncēe cám ka hāa, a q'uu ka c'eean q'oo koe xaoa tcāàè, *nxāan* ncēeta ma hāakagu, nem gha tseegukaga cgáése gatua hāakagu tu u, oo, gatu ncēe cg'aré dtcòman úúa tuè?

29 "Ke tu táá dùú sa tu gha tc'òó kana kg'áà sa qaa guu, naka káise tc'ēe-tc'ēese guu.

30 Tāá zi qhàò zi di nea ko wèe gùan ncēe ga qaa, Me gatu ka Xòòm ga ba ncēe gùan tu ko qaa sa q'ana hāa.

31 Igabaga méé tu kg'aika X'aigam Nqarim di x'aian qaa, naka tua gha ncēe zi gùu zi wèe zi thēé máàè.

*Nqarikg'ai di qguà ne
(Mt 6:19-21)*

32 “Ghùu-coa tuè, táá tu q'áo guu, qãè-tcaokagu i ko gatu ka Xòò ba, Me gha ntcõó-q'ooan màà tu u ke.

33 Eẽ tu úúa hãa zi tu x'ámágu, naka tua gazi di marian dxàua ne khòè ne màà. Cg'ãa-cg'anase tama qgóán tu kúrúa mááse, *naka* nqarikg'ai di qguàn ncêe kaà tite *cgoa*, cúí ts'ãà-kg'ao kaga cúu-cuuse cgaeè tite e kana tcg'ãàn kaga tc'òòè tite e.

34 Eẽ tsari qguàn hãa koe i gha gataga thêe tsari tcáóan hãa khama.

Kókòda hãa xu qãà xu

35 “Tséé sa méé tu kg'ónòsea máána hãa, naka i gatu di x'áa-x'aa-kg'ai cgoa di gúúan ko karu.

36 Gane ka q'òòse ba qãà hãa ne tséé-kg'ao ne khama ma, séekuan dis kòès koe kò qòòda hãa ba. Eẽm ko hàà a ko nquu-kg'ám ba xg'ám-xg'am, ne gha kúúga xgobekg'ama máá me ne.

37 Eẽ xu qãà xu, ncêe gaxu ka q'òòsem ko hàà a hàà sao-xg'ae xu kókòda hãa xu ka i gha kaisase cgáé ii. Tseegukar ko birí tu u: Tsééam gha máá xu sam kg'ónòsea máána hãa, a gha tafolem koe ntcòo xu, a tsééa máá xu.

38 Eẽ gaxu ka q'òòsem kòo ntcúú ka hàà kana ntcúú nqáè ka igaba gha kókòda hãa xu qãà xua ts'ee-ts'eekg'aièa.

39 Igaba méé xao ncêe sa q'ana hãa: Ncêe nquu ba kàoa hãam khòèm kò q'ana hãa ts'ãà-kg'aom ko dùútsa x'aè ka tcàà sa, nem ga kò táá gam dim nquu ba guu me khòèa hãa.

40 Ke méé tu gatu igaba kg'ónòsea hãa, Khòèm dim Cóa ba gha tcom tama tu hãam cáim ka hàà cgae tu u ke,” tam méé.

Tcom-tcomsa kana tcom-tcomsa tamam qãà ba
(Mt 24:45-51)

41 Petere ba kò máá: “X'aigaè, ncêes sere-seres ncêe Tsi ko nxàe sa koáé sixae cgoa kg'ui, kana saa ko wèém khòèm cgoa kg'ui?” témé.

42 Me X'aigam *Jeso* ba xoa me a máá: “Kháé díí ba nxãaska tcom-tcomsa a tc'èegam qãà baa? Ncêe gam ka q'òòsem gha nquua ba di qarian máà ba, me qãè x'aè ka gaxu di tc'òoan máà xu ba.

43 Ts'ee-ts'eekg'aièa baa eẽm qãà ba, ncêe gam ka q'òòsem ko hàà nem ko hàà sao-xg'ae me ko gatà hêé ba.

44 Tseegukar ko birí tu u a ko máá: wèè zi gúú zi eẽm úúa hãa zi di qaria nem gha gam koe tòò.

45 Igabaga ncêe eẽm qãàm ko tcáóa ba q'oo koe bìrísè a máá: ‘Tíí q'òò ba ãoa hãa a qháése hàà tite,’ témé, a ba a tshoa-tshoa a c'èe ne qãà ne xg'ámku cgoa, a tc'óó a kg'áà a tshoa-tshoa a nqàre,

46 nem gha eẽm qãàm ka q'òòse ba tcom tamam hãam cáim ka hàà, c'úúam hãa x'aè ka, a ba a gha hàà xgàra me, a eẽ tcom-tcomsa tama ne cgoa xg'ae-xg'ae me.

47 “Qãàm ãe gam ka q'õõsem ko qaa sa q'ana hãa, igaba kg'ónõse naka kúrú si tama ba gha kái *tsaman* xg'ámmè.

48 Igaba ãem kúrú hãas domkam ko xgàràe sa c'ùua hãam qãa ba gha cg'orò *tsaman* xg'ámmè. Wèem ãe káían máàeam koe i gha káían qaaè, ãe kaisase káían máàeam koe i gha gataga kaisase káían qaaè.

Jeso ba ko q'aa-q'aase sa óá
(Mt 10:34-36)

49 “Nqõómkg'ai koer gha hàà c'eean óá kar hààra, a kò gataga káise ncàmaa, nxãakamaga i ga kò karukaguèa sa!

50 Tcguù-tcguuku sa hàna tcguù-tcguuèr gha ko sa, gaas kar qgòòèa si gha nxãakg'aiga síi xg'ara.

51 Nqõómkg'ai koer ko hàà tòókuan óá, ta tu gáé tc'èea? Bìri tu ur ko: nxãas tama si i, igabar ko q'aa-q'aase sa óága.

52 Ncèe koe guus ka ne gha 5 ne khòè ne cúim x'áem di ne q'aa-q'aaè, ne gha nqoana ne cáman cgoa táá kómku, i cáman táá nqoanan cgoa kómku.

53 Q'aa-q'aaè ne gha, me xòò ba cóám cgoa táá kómku, me cóá ba xòòm cgoa táá kómku, si xòò sa cóás cgoa táá kómku, si cóá sa gaas ka xòòs cgoa táá kómku, si c'uì sa c'uìse-coas cgoa táá kómku, si c'uìse-coa sa c'uìses cgoa táá kómku,” tam méé.

X'aèm di zi x'ái zi
(Mt 16:2-3)

54 A ba a xg'ae zi bìri a máá: “Túú-c'õò sa tu kò bóò si ko cáms ko tcãà xòè za guu a ko qaò ne tu ko kúúga máá: ‘Tuu i ko sene,’ témé, i gataga ii.

55 Dtcèè xòè za guuam tc'ãá ba tu kòò bóò ne, tu ko máá: ‘Sene i gha kaisase kùrusa a,’ témé, i gataga ii.

56 Gatu khòè tu qãè khòèan khama ko ma kúrúse tuè! Nqõómkg'ai hëé naka nqarikg'ai hëéthéé koe gha kúrúse zi gúù zi nxàe tu q'ana hãa, igaba tu dùús domka x'aèan di zi x'ái zi nxàean c'ùua hãa?

Tsarim chibi-chibi-kg'aom cgoa qhàis koe dtcòmku ne
(Mt 5:25-26)

57 “Dùús domka tu cúíaga bóòà tcg'òòá mááse tama qãè gúúan kúrúè gha a?

58 Eë ko chibi-chibi tsim cgoa, méé tsi wèè qaria tsi kúrú naka tsao xg'aen ntcõó naka ães chibi sa nxàe nakas qanega tsao dàòm q'oo koe hãa a xgàrakuan dis qhàis koe síi ta ga hãase chòò. Nxãa tama kò ii nem gha xgàra-kg'aom tshàu q'oo koe tcãà tsi, me gha xgàra-kg'ao ba qáé-kg'aom tshàu q'oo koe tcãà tsi, tsi gha qáé-nquus koe tcãàè.

⁵⁹ Bìrí tsir ko a ko máá: Cuiskaga tsi gaa koe tcg'oara hãa tite, a gha nxãakg'aiga síí ãe qaùà hãam mari-coa ba suruta,” tam méé.

13

Chìbian koe tcóósea ne

¹ Gaa x'aè ka ne kò c'ãe ne khòè ne gaa koe hàna, ncãe kò Jeso ba Galilea di ne khòè ne ka bìrí ne, ncãem kò Pilato cg'õoa hãa ne, ãe ne kò ko dàà-mááku zi kúrú x'aè ka.

² Me Jeso ba xõa ne a máá: “Gatu ko bóò ka nea kò ncãe ne Galilea ne, wèé ne Galilea ne c'ãe ne ka tshúù ne chìbi-kg'ao nea, ncãeta ne kò ma xgàrase ka?”

³ Bìrí tu ur ko, gatà i ii tama, igaba tu kò gatu di chìbian koe tcóóse tama ne tu gha wèéa tu ga gataga ma kaàkaguè.

⁴ Kana tua ko ntama ma tc'ãe 18 ne khòè ne ncãe kò Siloame koe qáòm nxõà nquum ka cg'áé cgaèè ne ka, a cg'õoè ne, gatu ko bóò ka nea kò wèé khòèan ãe Jerusalema koe x'ãèa hãa ka chìbiga nea?

⁵ Bìrí tu ur ko, gatà i ii tama, igaba tu kò gatu di chìbian koe tcóóse tama ne tu gha wèéa tu ga gataga ma kaàkaguè,” tam méé.

Hìis tc'áróan kúrú tama sa

⁶ Jeso ba kò nxãaska ncães sere-seres ka bìrí ne a máá: “Khòè ba kò hàna a ba a faia dis hìi sa úúa, gam òm kg'om xháràm q'oo koe kò xháràèa sa. Gaa koem kò síí ko tc'áróa sa qaa, igabam ko táá cúían ga hòò.

⁷ Me nxãaska khòèm gam òm xhàrà ba ko kòre ba bìrí a máá: ‘Bòò, nqoana xu kuri xu ra úúa a ko ncãe koe hàà a ko hàà ncães hìis faia dis di tc'áróan qaa, igabagar cúían ga hòò tama. Ke xg'aoa tcg'óò si! Kg'amagas téé a ko góman tséékagu ke!’ témé.

⁸ Igabam kò khòè ba xõa a máá: ‘Tíí q'òòè, guu si gaicara cúím kuri ba nakar tshàò qaò si naka c'aruan máà si.

⁹ Ncãeko hààm kurim kas kò tc'áró kúrú ne i gha qãè e, igabagas kò kúrú u tama ne tsi gha nxãaska xg'aoa tcg'óò si,’ témé.”

Jeso ba ko Sabata òm cáím ka khòè sa qãèkagu

¹⁰ Sabata òm cáím kam kò Jeso ba hãa a ko c'ãem còrè-nquum koe xgaa-xgaa.

¹¹ Igabagas ko gaa koe khòè sa hàna, 18 kurian ko dxãwa tc'ãean ka nqarakaguèa hãa sa, a sa a kò qhúùsea, a cg'árés kaga tchoanàse tama.

¹² Eãm ko Jeso ba bóò si kam kò Gam koe tciia óá si a máá: “Khòè seè, tcìia si koe si kgoaraèa,” témé.

¹³ A ba tshàua ba tòò cgaè si, si gaa x'aè kaga tchoanàse a sa a Nqari ba dqòm.

¹⁴ Jesom ko Sabata di cárn ka kg'òèkagus gúùs domkam kò còrè-nquum dim tc'ãà-cookg'ai ba xgóà, a ba a khòè ne bìrí a máá: “6 cárn ne hàna khòèan ga tséé e, ke méé ne gaa cárn ka hàà naka nea hàà kg'òèkaguse, Sabata dim cárn ka tamase,” témé.

¹⁵ Me kò X'aigam Jeso ba xọa me a máá: “Gatu qãè khòèan khama ko ma kúrúse tuè, a gatu ka c'ēm ga ba gáé cuiskaga Sabata dim cárn ka gam dis ghòè sa kana donghim igabaga xgàris koe kgoara hãa naka chùia úú me naka síí kg'áàkagu mea hãa tite?”

¹⁶ Ka sa gáé ga ncēes khòès Abrahamam ka cóáses, ncēe kò ncēeta noo kurian 18 sèè a satanam ka qáéèa hãa sa, Sabata dim cárn ka táá kgoaraè ēe kò qáé sia hãas gúùs koe?” tam méé.

¹⁷ Eēm ko ncēes gúù sa nxàe ka i kò Gam di ntcoe-kg'aoran saucgae, igabas kò wèés xg'aes ēe sa wèé zi gúù zi cgáé zi ēem kúrú hãa zi qãè-tcoa máá.

*Mosetara dis hùis di cgùrian dis sere-sere sa
(Mt 13:31-32; Mk 4:30-32)*

¹⁸ Me Jeso ba tèè ne a máá: “Nqarim di x'aia nea nta ii? Dùús cgoa Ra gha nxárá xg'ae e?”

¹⁹ Mosetara *dis hùis* dim cgùrim khama i ii, ncēm kò khòè ba sèè a gam òim xháràm koe xhàrà ba. Me tsòm a ba a hì sa kúrú, i kò nqarikg'ai di tsaràn hàà gaas *hùis* di nxāan koe nquuan kúrú,” témé.

*Péré gãé-gãean dis sere-sere sa
(Mt 13:33)*

²⁰ Me gaicara tèè a máá: “Dùús cgoa Ra gha Nqarim di x'aian nxárá xg'ae?”

²¹ Péré gãé-gãean khama i ii, ncēes ko dxàes khòè sa sèè a kái péréan cgoa xg'ae-xg'ae e, i wèés pérés koe tséé, si gãe e,” tam méé.

*Cg'árém nquu-kg'ám ba
(Mt 7:13-14, 21-23)*

²² Eēm kò Jeso ba Jerusalema koe qòò kam kò x'áé-dxoo xu hēé naka x'áé-coa xu koe hēéthēé tcãà, a ba a ēem ko ma qòò khama ma xgaa-xgaa.

²³ C'ēm khòè ba kò tèè Me a máá: “X'aigaè, a cg'orò ne khòè ne cúí ne ko hàà kgoaraè?” témé.

Me bìrí ne a máá:

²⁴ “Wèé qaria tsi ga tséékagu naka tsia xgam-xgam nquu-kg'ám koe tcãà. Bìrí tu ur ko a ko máá: kái nea gha tcãà ne gha sa tc'ēe igaba ne gha tààè.

²⁵ Eēm ko nquu-kg'ao ba tēe a ko nquu-kg'ám ba tcēekg'am x'aè ka tu gha tchàa za hãa, a tu a gha tshoa-tshoa a nquu-kg'ám ba xg'ám-xg'am, a kg'aea mááse a máá: 'X'aigaè, nquu-kg'ám ba xgobekg'ama máá ta a,' témé, igabam gha xoa tu u a máá: 'C'úu tua raa ke tu tíi koe tcg'oa, gatu cg'ãè kúrú-kg'ao tuè!' témé.

²⁶ Tu gha tshoa-tshoa a máá: 'Tsáá cgoa ta kò ko tc'óó a ko kg'áà, tsi kò ko gatá di x'áéan koe ga thēe xgaa-xgaa,' témé.

²⁷ Igabagam gha xoa a máá: 'C'úu tua ra hãa, a guua tu hãa qgái ga c'úua, ke tu tíi koe tcg'oa, gatu wèe tu cg'ãè kúrú-kg'ao tuè,' témé.

²⁸ Abrahamama ba hēé, Isaka ba hēé, naka Jakobe ba hēé, naka wèe porofitian Nqarim di x'aian koe hàna hēéthēé tu kò ko bóó nes gha kg'ae sa hēé nakas gãò xóó sa hēéthēé hãa, igabaga tu gha gatu tchàa za xaoa tcg'óóèa hãa.

²⁹ Igaba ne gha khòè ne cáms ko tcg'oa xòè koe guu, ne c'ēe ne cáms ko tcheè xòè koe guu, ne c'ēe ne c'ēe xòèan nqóóm di koe guu, a hàà x'aian Nqarim di koe ntcóó.

³⁰ Igabaga méé tu q'ãa, c'ēe ne ēe kháóka kò hãa nea gha tc'ãà di ne ii, ne gha c'ēe ne ēe tc'ãà di kò ii ne kháóka di ne ii," tam méé.

*Jeso ba ko Jerusalema ba thòò-xama máá
(Mt 23:37-39)*

³¹ Eēm x'aèm ka xu kò c'ēe xu Farasai xu Jeso ba hàà cgae, a bìrì Me a máá: "Ncēem qgái ba tcg'oara guu naka Tsia c'ēe za qòò, Herote ba cg'óo Tsi kg'oana ke," témé.

³² Me Jeso ba xoa xu a máá: "Qòò naka síi ēem círí ba bìrì naka máá: 'Dxãwa tc'ēea ner ko xhàiaagu, a Ra a ko khòè ne ncēem cárm ka hēé naka q'uu òm cárm ka hēéthēé qãèkagu, a Ra a gha Tiri tsééan nqoana òm cárm ka xg'ara-xg'ara,' témé.

³³ Gatá i ii igaba méér dàòà te koe hãa ncēem cárm ka hēé, q'uu òm cárm ka hēé, naka q'uu òm cárm qãà q'oo òm cárm ka hēéthēé e. Porofitim ga Jerusalema ka tchàa za cg'óòè sa qãè tama khama.

³⁴ "Oo! Jerusalemaè, Jerusalemaè. Tsáá porofitian ko cg'óo tsi, a ēe tsáá koe i kò tsééa óàèa hãa ne ko nxóán cgoa xao o tsi. Nta noose ra kò tc'ēea hãa, tsari cóá ner ga cúí koe xg'ae-xg'aea hãa sa, ēes ko ma ghòrò sa tcgàmà sa dòm q'oo koe ma gas di ghòrò-coan ma xg'ae-xg'ae khama. Igabaga tu ko tc'ēe e tama.

³⁵ Q'ãa méé tu, Nqari ba gha Gam òm nquu ba guua máá tu u sa. Bìrì tu ur ko, gaicara tu bóò Tea hãa tite a tu a gha nxãakg'aiga máá: 'Eè ko X'aigam òm cg'òèm cgoa hàà ba ts'ee-ts'eekg'aièa hãa,' témé," tam méé.

14

Jeso ba Farasaim x'áe koe

¹ C'ëem cárn Sabata dim kam kò Jeso ba Farasai xu dim tc'ãà-cookg'aim x'áe koe hàna, a ko tc'óó, ka ne kò khòè ne qãèse bóó Me.

² Me kò kúúga x'òàa ba hěé naka c'óáa ba hěéthěé kò gãéa hãam khòè ba Jesom koe hàà.

³ Me kò Jeso ba x'áè q'ãa-kg'ao xu hěé naka Farasai xu hěéthěé tēè a máá: “Sabata dim cárn ka khòèan qãèkagua nea x'áèan ka kgoaraèa kana ia kgoaraè tama?” témé.

⁴ Igaba xu kò táá cúí gúú ga nxàe. Me kò Jeso ba khòè ba sée, a qãèkagu, a guu mem qòò.

⁵ Kam ko bìrì xu a máá: “Ncēè gaxao ka c'ëem kò cóá ba úúa kana ghòè ba, me Sabata dim cárn ka tsàùm q'oo koe cg'áéa tcãà, ne ba síí tcg'òó mea hãa tite?” témé.

⁶ Igaba xu kò ncēes gúús ka táá kgoana a xɔa Me.

⁷ Eēm ko Jeso ba bóda q'ãa, cg'áè-kg'ao ne ko ma kaia zi ntcóó-q'oo zi koe ma ntcóó sa, kam kò ncēes sere-sere sa bìrì ne a máá:

⁸ “Eē tsi kò c'ëem khòèm ka séèkuan dis kòès koe tciìèa hãa ne táá kaia zi ntcóó-q'oo zi koe ntcóó guu, c'ēedaokam gha c'ëem khòèm tsáá ka kaisase tcom-tcomsa ba thěé tciìèa hãa ke.

⁹ Gatà i kò ii nem gha ēe tciì tsaoa hãa ba hàà, a bìrì tsi a máá: ‘Ncēem khòè ba tsaris ntcóó-q'oo sa máá,’ témé, tsi gha saucgae, a gha nxãaska tshoa-tshoa a cg'árés ntcóó-q'oo koe síí ntcóó.

¹⁰ Igaba ēe tsi kò tciìèa hãa ne, cg'árés ntcóó-q'oo koe ntcóó, nakam gha nxãasega ēe tciì tsia hãam kò ko hàà ne bìrì tsi naka máá: ‘Tíí tcáràè, còoka hànas ntcóó-q'oo koe ntcóó,’ témé, naka tsi gha nxãasega cg'áè-kg'ao ne tsáá ka c'ēe ne cookg'ai koe tcom-tcomsakaguè.

¹¹ Wèém ēe ko kaikaguse ba gha cg'áré-cg'areè, me gha ēe ko cg'áré-cg'arese ba kaikaguè khama,” tam méé.

¹² Me Jeso ba nxãaska ēe kò tciì mea hãam khòè ba bìrì a máá: “Eē tsi kò dòàs koaba, kana dqòà di tc'òoan di sa ko kúrú, ne méé tsi táá tsáá tcárà ne, kana tsáá qōe ga ne, kana tsari ne qhàò ne, kana tsáá ka c'ēea ne ēe qguùà ne igaba tciì guu. Gatà tsi kò ko hěé ne, ne gha gane igaba thěé dòàn kúrú a gha tciia úú tsi, a síí ēe tsi kúrú máá nea hãa sa suruta kabi tsi ke.

¹³ Igaba ncēè dòà sa tsi kò kúrú hãa ne méé tsi dxàua ne khòè ne hěé, nqoara ne hěé, ts'úiko ne hěé naka kàà tcgáí ne hěéthěé tciia óá,

¹⁴ naka tsia gha nxãasega ts'eekg'ai ii, c'ēe gúú gaan cgoa ne gha suruta kabi tsi ne úú tama khama, a tsi a gha tchàno ne khòè ne ko x'ooan koe ghùìè x'áè ka suruta kabiè,” tam méé.

*Dòàs dis sere-sere sa
(Mt 22:1-10)*

15 Eë kò Gam cgoa ntcõe xu ka c'ëem ko ncëes gùu sa kóm kam kò Jeso ba bìrí a máá: "Ts'ee'g'ai me e gha ii, ãe gha ko dòàs Nqarim di x'aian dis koe tc'óo ba!" témé.

16 Me *Jeso ba xõa* me a máá: "C'ëem khòè ba kò hãa, kaias dòà sa kò kúrú, a kái ne khòè ne tciaa óá ba.

17 "Eës dòàs di x'aè kam ko gam dim qãà ba tsééa úú, síim gha ãe kò tciièa hãa ne bìrí a máá: 'Wèè zi gùu zia kg'ónòèa hãa ke tu hàà,' témé ka.

18 Igabaga ne ko wèèa ne ga cúita méé a tshoa-tshoa a c'ëe zi tséé zi ka ne ma qgóóa tòòèa sa nxàe. Tc'ãà di ba kò máá: 'Ncãar xhàrà ba x'ámá, qõò méér naka síi bóò mes gùu si i, ke cgómna kg'aika qãà te,' témé.

19 Me c'ëe ba máá: 'Ncãar 5 xu ghòè xu jokoan di xu x'ámá, a ncëer ii ka ko síi kúrúa bóò xu, ke cgómna kg'aika qãà te,' témé.

20 C'ëem igabam kò máá: 'Khòè sar kãbasega séèa hãa, khamar síi tite,' témé.

21 "Me qãà ba kãbise a hàà ncëe zi gùu zi gam ka q'òõsem koe xàà. Me kò x'áé-kg'ao ba xgòà, a gam dim qãà ba bìrí a máá: 'Qhàé naka tsia x'áé xu koe hëé, naka x'áé tcúú xu koe hëéthëé síi, naka tsia síi ãe dxàua ne hëé, ãe nqõara ne hëé, ãe kàà tcgái ne hëé, naka ts'ũko ne hëéthëé, séè naka ncëe koe óá,' témé.

22 Me *gaa koe guus ka qãà* ba máá: 'Tíi q'òòè, ãe tsi nxàea hãa sa kúrúsea, igabaga i qanega ntcõó-q'ooan hàna,' témé.

23 "Me nxãaska qãàm ka q'òòse ba bìrí me a máá: 'Dào xu koe hëé naka x'áéan xg'aeku di xu dào-coa xu koe hëéthëé qõò naka tsia kúrú ne naka ne hàà, nakam gha nxãasega tirim nquu ba cg'òè.

24 Bìrí tu ur ko, ãe kò tciièa hãa xu khòè xu ka cúim ga ba tiris dòàs di tc'óoan xãmà hãa tite!' témé," tam Jeso ba méé.

*Xgaa-xgaase-kg'ao ba kúrúa ne
(Mt 10:37-38)*

25 Zi kò kaia zi xg'ae zi Jesom cgoa qõò. Me kãbise a bìrí ne a máá:

26 "Ncëè c'ëem *khòèm* kò Tíi koe hàà kg'oana, igabam kò xõò ba, kana xõò sa, kana gam dis khòè sa, kana gam di cóá ne, kana káikhoea ba, kana qõea ba ga igaba hòre tama, kana gam di kg'òèan igaba hòre tama nem cuiskaga Tirim xgaa-xgaase-kg'ao ba ii tite.

27 Dúim wèém ãe gam dim xgàu hìi ba dcéé naka xùri Te tama ba Tirim xgaa-xgaase-kg'ao ba ii tite.

28 "C'èedaokam gaxao ka c'ëe ba qáóm nquu ba tshào kg'oana, ka ba gáé kg'aika ntcõó naka tc'ëe-tc'èesea hãa tite, nta noo marian ko qaase sa, gaas tséé sam ga xg'ara-xg'ara cgoa a?

²⁹ Eēm ko tshoa-tshoa sa kúrú, a kò xg'ara-xg'ara sa ka tààè, nem gha wèém khòèm ãe ko bóò me ba kg'ãe me khama,

³⁰ a kg'ui a máá: 'Ncēm khòè ba tshoa-tshoa a ko tshào, igabam xg'ara-xg'aran ka tààèa hãa,' témé.

³¹ "A ncèè c'ēm x'aigam kò 10,000 xu ncõo-kg'ao xu úúa hãa, a ko sí c'ēm x'aigam 20,000 xu ncõo-kg'ao xu úúa hãam cgoa x'ãaku, ne ba gáé kg'aika ntcõo naka tc'ëe naka bóò tama, tc'ãòà hãa qaria nem úúa hãa sa, síím ga c'ēm x'aiga ba x'ãa cgoa a?"

³² A ncèè gatàm kò hëé tama, nem gha tchõà xàà-kg'ao xu tsééa úú, c'ēm qanega nquú ii koe, xu sí tòókuan dtcàrà.

³³ Gatà iim dàòm kam, díím wèém ãe gatu xg'aeku koe hãa ba, a gam di zi gúù zi wèè zi ãem úúa hãa zi aagu tama ba Tirim xgaa-xgase-kg'ao ba ii tite.

Tabean hëé naka x'áa ba hëéthëé e
(Mt 5:13; Mk 9:50)

³⁴ "Tabea ne qãè e, igaba i kò tabean gaan di tsau-q'ooan ka kaà cgaeè, ne i gha gaicara ntama ma kúrúè a tsau?"

³⁵ Góman koe ga hëé naka cg'urian ãe tcheèguèa koe ga hëéthëé i káá tséé e, a ko khòèan ka tchàa za aaguè. Eë tceean úúa hãa ba méém kóm," tam méé.

15

Hoàra ko hãas ghùu sa
(Mt 18:12-14)

¹ C'ēm cáím ka i kò wèè mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hëé naka chibi-kg'aoan hëéthëé Jesom koe cúù-cuuse, hàà ne gha kom-sana Me ka.

² Xu Farasai xu hëé naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hëéthëé tshoa-tshoa a kg'uia mááse a máá: "Ncēm khòè ba ko chibi-kg'ao ne qãèse hàakagu, a ko gane cgoa tc'õó," témé.

³ Me nxãaska Jeso ba ncèes sere-sere sa bìrí xu a máá:

⁴ "C'ēm-kg'ám kam gatu ka c'ëe ba 100 zi ghùu zi úúa, si gazi xg'aeku koe cúí sa hòà, ne ba cuiskaga ãe zi 99 zi qãáka guu, naka ãe hòàra hãa sa síí qaa, naka ba nxãakg'aiga síí hòò si tite?"

⁵ A ãem kòò hòò si, nem gha kaisase qãè-tcao a ba a gha nxàra ba koe dcèé si.

⁶ Eēm ko x'áé koe hàà nem gha gam ka tcàràse ga xu xg'ae-xg'ae gam di qhàòan cgoa, a bìrí ne a máá: 'Tiris ghùus ncèe ko hòàra hãa sar hòòà ke tu tíí cgoa qãè-tcao,' témé.

⁷ Bìrí tu ur ko a ko máá: gatà iim dàòm cúím ka i gha nqarikg'ai koe qãè-tcaoan hãa, cúím chibi-kg'aom ãe ko chìbian koe tcóósem domka, 99 ne khòè ne ãe tchàno ne e *ta ko méèè ne ka*, ncèe chìbian koe tcóóse qaa tama ne.

Aagusea ko hãam qano mari ba

8 “Kanas kò c'ëem-kg'ám ka khòès 10 qano mari xu úúa hãa sa, c'ëem ka aaguse cgaeè, ne sa gáé ga táá x'àà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúù sa dàò, naka nquu ba xgài q'oo, naka qãèsè ãem mari ba qaa, naka nxãakg'aiga síí hòò me tite?”

9 Eës kò hòò me nes gha gas di tcáràn hëé naka gas di qhàòan hëéthëé tciia xg'ae, a máá: ‘Marim ãe kò aagusea hãa bar hòò hãa ke tu tíí cgoa qãè-tcao,’ témé.

10 Bìrí tu ur ko a ko máá: gatà iim dàòm cúím ka i gha Nqarim di xu moengele xu cookg'ai koe qãè-tcaoan hãa, cúím chìbi-kg'aom ãe gha gam di chìbian koe tcóósem domka,” tam méé.

Hoàra ko hãam cóa ba

11 Me Jeso ba nxãaska máá: “Khòèm cam cóa tsara kò úúa hãa ba kò hãa.

12 Me cg'aré ba xòò ba bìrí a máá: ‘Aboè, tsari zi gúù zi q'aa-q'aa máá tsam m, naka tiri gha ii zi màà te,’ témé. Me kò gam di gúúan gam di tsara cóa tsara q'aa-q'aa máá.

13 “Me cg'aré ba cg'orò xu cam xu qãá q'oo koe gam di zi gúù zi wèé zi x'ámágu, a ba a marian sèè, a x'áéa ba guu, a nquùm nqòóm koe qòò, a síí gaa koe gam di marian x'ãè a cg'ãè zi gúù zi koe xgãá.

14 Eëm ko gam di zi gúù zi wèé zi tséekagua xg'ara kas kò gaam nqòóm koe qhóó sa tcãà, me tshoa-tshoa a *ëem cóa ba qóm* cgoa qgóóku.

15 Kam ko c'ëem khòèm gaam nqòóm dim koe síí a síí tsééan dtcàrà, me nxãa ba gam dim xhàrà m koe tsééa úú me, síím gha xgùuan kòre ka.

16 Me kò káise tc'ëea hãa, xgùuan di tc'òoan cgoam ga kg'òèkaguse sa, i kò táá cúí khòè ga c'ëe gúù tc'òó di ga màà me.

17 “Me ãem ko ãe sa bóò a q'ãa ka bìríse a máá: ‘Nta noo tséé-kg'aoan àbom dia kái tc'òoan úúa, ra ko tíí ncèe koe xàbàn ka cg'òòè.

18 Xgoabar gha a àbom koe síí, a ra a gha síí bìrí me a máá: ‘Aboè, nqarikg'aian hëé naka tsáá cookg'ai koe hëéthëé ra chìbian kúrúu hãa.

19 Tsarir cóa ra a tar ga ma tciè sar kg'ano tama; ke tsari xu tséé-kg'ao xu khama ma qgóó te,’ tam méé.

20 A ba a xgoaba, a xòòm koe qòò.

“Eëm qanega nquù ii kam kò xòò ba bóò me, a thòò-xama máá me, a qàrò a síí cgae me, a síí xgábé me, a x'obè me.

21 Me cóáse ba bìrí me a máá: ‘Aboè, nqarikg'aian hëé naka tsáá cookg'ai koe hëéthëé ra chìbian kúrúu hãa. Tsarim cóa ba tar gha ma tciè sar kg'ano tama,’ témé.

22 Me xòò ba gam di xu qãa xu bìrí a máá: ‘Qhàése xao t'òèm qgái ba óá, na hàà hãakagu me, naka xaoa tcãà tshàu sa tcãà tshàu me, naka xaoa nxàbokagu me.

²³ Naka xaoa síi tsauam ghòè-coa ba séè na cg'õo, naka ta kg'oo na dòà sa kúrú.

²⁴ Ncëem cóám tiri ba kò x'óóa hãa, igabam ncëeska kg'õèa hãa; hòaram kò hãa igabam hòòsea hãa ke,' tam méé. Ne tshoa-tshoa a dòà sa kúrú.

²⁵ “Gaa x'aè kam kò gam ka cóásem kaia ba xhàrà-kg'ai za hãa. Síim kabise a x'áéan qàe koe hãa kam ko khòè ne kóm ne ko nxàè a ko ntcãa.

²⁶ Kam kò c'ëem qãa ba tcii a tēè, dùús ko kúrúse sa.

²⁷ Me nxãa ba xoa me a máá: ‘Tsáá qõe ba kabisea hãa, me saò ba qãèsem kabisea hãas gúús domka tsauam ghòè-coa ba qhàea hãa,' témé.

²⁸ Me káimkhoe ba kaisase xgòà a ba a nquum q'oo koe tcãan xguì.

“Me kò xõò ba tcg'oa a hàà dàna me.

²⁹ Me xoa me a máá: ‘Bòò, kái kurian ncëeta noor qãam khama ma tsééa máá tsia hãa, a qanega tsari x'áè-kg'áman ntcoe ta ga hãa. Igaba tsi qanega piri-coas ga sa máà te, nakar gha nxãasega tíi tcàrà ne cgoa dòà sa kúrú ta ga hãa.

³⁰ Igaba ìem ko ncëem cóám tsari ba kabise, ncëe kò tsari zi gúú zi cg'aràn koe kõè cgoa ba, ka tsi kò tsauam ghòè-coa ba cg'õoa máá me,' témé.

³¹ Me xõò ba bìrì me a máá: ‘Tiri cóáè, tsáá tsi wèè x'aè ka tíi cgoa hãa, i tiri gúuan wèé ga tsari i.

³² Gaa domka méé ta kõè naka qãè-tcao, tsáá qõem ncëe ba kò x'óóa hãa, igabam ncëeska kg'õèa hãa; hòaram kò hãa, igabam hòòsea hãa domka,' témé.”

16

Tc'ëgam nquu kòre-kg'ao ba

¹ Jeso ba kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrì a máá: “C'ëem khòè ba kò hãa qguùba, a ba a kò nquu kòre-kg'ao ba úúa hãa, ncëe gam di zi gúú zi kò ko kòre ba. I ko xààn hààra hãa, gaam nquu kòre-kg'ao ba ko gam di zi gúú zim ko ma tc'ëe khama ma tséékagu sa.

² Me nxãaska gam ka q'òòse ba tcii tcãa me a máá: ‘Dùú sa ncëer ko tsáá ka kóm sa? Tsari tséé-q'ooan dis tcgãya sa máà te, gaicara tsi cuiskaga nquu kòre-kg'ao ba kúrú hãa tite ke,' témé.

³ “Me nquu kòre-kg'ao ba bìrìse a máá: ‘Dùú sa ra gha kúrú, ncëe tíi q'òòm ko tsééa te xhùu cgae te ka? Tshào cgoar gha qarian tc'ãò hãar úú tama, a ra a ko gataga dtcàrà ka cgómgase sau-cgaekaguè.

⁴ Ncëeskar q'ana hãa dùú sar gha kúrú sa, nxãasega ne gha khòè ne x'áéa ne koe qãèse hààkagu te ka, ncëe koer ko tsééan koe tcg'òòè ne,' tam méé.

5 “Kam ko wèé ne khòè ne ãe kò gam ka q'òòse ba chìbian kúrú cgaea ne cúí cúí tcii, a tc'ãà di ba bìrí a máá: ‘Tíí q'òòm koe tsi nta noo chìbian úúa?’ témé.

6 Me xọa me a máá: ‘100 xu gàba xu *olife dis hùis di nxúian di xu u,*’ témé. Me máá: ‘Tsaris tcgãya sa sèè naka qháése ntcõò naka 50 xu góá tòò,’ témé.

7 Me nxãaska cà m di ba bìrí a máá: ‘Kháé tsáá ka, nta noo chìbian tsi úúa?’ témé. Me máá: ‘100 xu cãa xu maberean di xu u,’ témé. Me bìrí me a máá: ‘Tsaris tcgãya sa sèè naka 80 xu góá tòò,’ témé.

8 “Me kò gam ka q'òòse ba gam dim nquu kòre-kg'aom tcom-tcomsa tama ba dqom, tc'èegasem tsééa hãa khama. Ncèem kámám di ne khòè nea gane ka c'èea ne cgoa *tsééan koe x'aàn di ne cóá ne ka kaisase tc'èega ne e khama.*

9 Tíí ra ko bìrí tu u a ko máá: Nqõómkg'ai di x'aian cgoa tcáràn kúrú, naka tua gha nxãasega ãe i kò x'aian kaà ne, chòò tamam x'áém koe qãèse hàakaguè.

10 Dìím wèém ãe cg'aré gúùan koe tcommèa hãa ba gha thèé kaian koe ga tcommè. Dìím wèém ãe cg'aréan koe tcommè tama ba gha thèé ãe kaian koe ga táá tcommè.

11 Kháé nxãaska ncèè nqõóm di zi qguù zi qgóó koe tu kò tcom-tcomsa tama, ne tua gha ntama ma tseeguan di qguùan qgóó koe tcommè?

12 Khama ncèè c'èem khòèm di zi gúù zi ka tu kò tcom-tcomsa tama ne, tu gha nxãaska gatu di zi dìín ka máàè?

13 “Cám x'aigan gha tsééa máám qãà ba káà me e. C'èe bam gha hòre, a c'èe ba ncàm khama, kanam gha c'èem koe dtcãàse, a c'èe ba ntcoe khama. Cuiskaga tu Nqari ba hèé naka x'aian dim nqàri ba hèéthèé tsara cúí x'aè ka tsééa máána hãa tite,” tam méé.

Jeso ba ko porofiti xu ka hèé naka Johanem ka hèéthèé kg'ui (Mt 11:12-13; 5:31-32; Mk 10:11-12)

14 Eẽ xu ko Farasai xu, ncèe marian ncàma hãa xu wèé gúùan ncèe kóm, ka xu kò kg'ãèa ncqi Me.

15 Igabam kò Jeso ba bìrí xu a máá: “Khòè ne cookg'ai koe xao ko tchàno iise bóòse, igabagam Nqari ba tcáóa xao q'ana hãa. Eẽ ko khòèm ka cgáé iise bóòè sam ko Nqari ba tcgái-q'ooa ba koe cg'ãa-cg'ana iise bóò khama.

16 “X'áèan hèé naka porofiti xu hèéthèéa kò hãa i nxãakg'aiga síí Johanem di x'aèan tcãà, i kò gaa koe guus ka nxãaska Nqarim di x'aian di qãè tchòàn xgaa-xgaaè, i kò wèé khòèan ghùì tcáó a tcana máá a.

17 Nqarikg'aian hèé naka nqõómkg'ai hèéthèéa gha kaà sa thamka si i, igaba cg'aré xòè-coan x'áèan di ga kaà sa thamka tama.

18 “Wèém khòèm ãe ko gam dis khòè sa aagu, a c'ees khòè sa sèè ba ko cg'áràn kúrú, me gataga ãe aaguèa hãas khòè sa ko sèèm khòè ba thèé ko cg'áràn kúrú,” tam mée.

Lasaro ba hëé naka qguuam khòè ba hëéthéé e

19 *A ba a máá:* “C'ëem khòèm qguua hãam, kái marian ko tc'òàm qgáim ncòà ba hana hãa ba kò hana, a kò wèè x'aè ka dòàs q'oo koe kg'òè.

20 Me kò gataga c'ëem khòèm Lasaro ta ko ma tciièm dxàua hãa ba hãa, ncèe kòo gam dis xhàros-kg'ám koe káise xóè ba, a kò cgáé-q'ooa ba koe kái chibian úua hãa.

21 A kò káise ncóóa hãa ãem khòèm qguua hãam dim tafolem koe ko guu a tcheè tc'òoan cgoam gha kg'òèkaguse sa. Gataga i kòo haghuan igabaga hàà a hàà gam di zi chibi zi tshãà.

22 “Me x'aè ba hàà me ãem dtcàrà-kg'aom dxàua kò hãa ba x'óó, xu moengele xu sèè a síí Abrahamam qàe koe ntcóó me, me ãe kò qguua hãa ba thèé x'óó, a síí kg'ónòè.

23 Igabam kò x'óóa ne khòè ne dim qgáim xgàrakuan dim koe kaisas thòòs koe hãase, ghùì-kg'ái a Abrahamama ba bóò, me nqúù ii, me Lasaro ba qàea ba koe ntcòe,

24 kam ko q'au a máá: ‘Abrahamama, àboè, thòò-xama máá te, naka tsia Lasaro ba tsééa óá, nakam gha hàà nxãasega tshàu c'ama ba tshàan q'oo koe tcàà naka tama te qgài-qgai, kaisas thòòs koer hãa ke,’ témé.

25 “Me kò Abrahamama ba xòe me a máá: ‘Tiri cóáè, tc'èe-tc'èese, kg'òèa tsi q'oo koe tsi kò tsáá qãè gúúan máàèa, me kò Lasaro ba tshúù zi gúù zi máàè, igabam ko ncèeska qgài-qgai tcáòè, tsi ko tsáá thòòan xámkaguè.

26 Me gataga, wèè zi gúù zi ncèe zi oose, sitsam hëé naka tsáá hëéthéé xae xg'aeku koe kaim qàm ba kúrúèa hãa, q'òèè tite ba, nxãasega ne gha ncèe koe guu a ãe koe síí kg'oana ne hëé naka ãe koe guu a q'oase hàà kg'oana ne hëéthéé tààè ka,’ tam mée.

27 Me máá: ‘Aboè, nxãaskar ko dtcàrà tsi, tirim xòòm dim nquum koe tsi gha Lasaro ba tsééa úú sa,

28 nakam síí tíí qõè ga xu 5 xu gaa koe hãa xu q'ãa-q'ãa, naka xu gha nxãasega táá gataga thèé ncèer hànám qgáim xgàrakuan dim koe hàà guu,’ témé.

29 “Me kò Abrahamama ba xòe me a máá: ‘Tsáá qõè ga xua Moshe ba hëé naka porofiti xu hëéthéé di zi Tcgãya zi úua, ke mée xu komsana zi,’ témé.

30 Me máá: ‘Nxãaan tama a, àbo tsi Abrahamama tseè, igaba ncèè c'ëem khòèm kò x'ooan koe guu a síí cgae xu, ne xu gha gaxu di chibian koe tcóóse,’ tam mée.

31 “Me Abrahamama ba bìrí me a máá: ‘Moshe ba hëé naka porofiti xu hëéthéé xu kò komsana tama, ne xu cuiskaga

khòem ãe x'ooan koe tãeam *ko méés ga sa dtcòmà hãa tite,*'
témé."

17

Chìbia ne

(Mt 18:6-7, 21-22; Mk 9:42)

¹ Jeso ba kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá: "Eã ko khòean chìbian kúrúagu gúuan méé i hãas gúú si i, igaba i gáé tsóágase ãe ko gaa cg'ãè-kg'ooan kúrú ba cg'ãèa máána hãa!

² Gam ka i gha qãè e, gáí cgoa dis nxõás kaias kòo qg'áóa ba koe qáéa tòòè, me kaim tshãam q'oo koe xaoa tcãàè ne, guuè naka ncãe ne cg'aré ne ka c'ãe ba chìbian kúrúagu tamase.

³ Ke méé tu kòresea hãa.

"Tsáá qõem kòo chìbian kúrú, ne méé tsi dqàè me, naka ãem kòo chibi bóòse ne qgóóa máá me.

⁴ Eãem kòo cárn q'oo koe 7 q'oro chìbian kúrú cgae tsi, a ba a 7 q'oro kabise a hàà cgae tsi, a hàà chibi bóòse ne méé tsi qgóóa máá me," tam méé.

Dtcòmà ne

⁵ Xu x'áé úú-kg'ao xu X'aigam Jeso ba bìrí a máá: "Sixae di dtcòmàn kaikagu," témé.

⁶ Me X'aiga ba xõa xu a máá: "Dtcòmàn xao kò úúa hãa, mosetara dis hìis ðim tc'ubim khama noo o, ne xao ga ncães hìis kaias faia di sa bìrí a máá: 'Tõbea si cgoa q'òè naka sí tshãam q'oo koe xhárãse,' témé, nes ga komsana xao o.

Qãàm di tsééa ne

⁷ "C'ãedaokam gaxao ka c'ãe ba xháràko máá me kana ghùuan ko kòrea máá mem qãà ba úúa, ne ba gha ãem qãáka guua hãa ne bìrí a máá: 'Qháé naka hàà ntcõón tsam tc'õó?' témé.

⁸ Kana ba cuiskaga bìrí me naka máá: 'Dqòa di tc'õoan tsãàgua máá te, naka tsia ãer hãa a ko tc'õó a ko kg'áà x'aè ka kg'ónõse naka qãà te, ãer kòo xg'ara ne tsi gha tsáá igaba thãé tc'õó a kg'áà ke,' téméa hãa tite?

⁹ Gam ðim qãà ba ba gha qãè-tcaoa máá, ãem kò bìrí me sam kúrú hãa domka? *Cuiskaga a!*

¹⁰ Gaxao ka igaba i gha thãé gatà ii: wèés gúús ãe xao kúrú si xao gha ka máàèa hãa sa xao kò kúrú xg'ara ne xao gha máá: 'Cg'ãa-cg'ana di xae qãà xae e, sixae ga kò kúrú hãa tsééan cúí ga xae kúrú hãa khama,' témé," tam Jeso ba méé.

10 xu khòè xu lepero dis tcii sa kò tsàara hãa xu

¹¹ Eãem dàòm koe hãa a ko Jerusalema koe qõò, kam kò Jeso ba Samaria hãe naka Galilea hãéthãe xg'aeku koe ko nqáé.

¹² Eãem ko c'ãem x'áé-coam koe tcãà, ka xu kò 10 xu khòè xu lepero dis tcii sa kò tsàara hãa xu xg'ae cgoa Me. A xu a kò nqúu ka téé

13 a q'au a máá: “Jesoè, X'aigaè, thòò-xama máá xae e!” témé.

14 Eẽm ko bóò xu kam kò birí xu a máá: “Qõò xao peresiti xu koe naka xu sí bóò xao o,” témé.

Eẽ xu ko qõò ka xu kò q'ano-q'anoè.

15 Eẽm ko gaxu ka c'èe ba bóòse a qãèkaguèa kam kò kabise a q'aua Nqari ba dqòm.

16 Gómankg'ai koem kò qámse Jesom nqàrè-kg'am koe, a ba a qãè-tcaoa máá Me. Ncẽem khòè ba kò Samaria dim khòè me e.

17 Me kò Jeso ba tèem cgoa xõa a máá: “10 xu khòè xu gáé kò qãèkaguè tama, xu c'èe xu 9 xu ndaa?”

18 Dùús domka ba ncẽem khòèm tãá za guuam cúí ba hàà ko Nqari ba dqòm?” témé.

19 A ba a birí me a máá: “Tèe naka tsia qõò, tsari dtcòma nea kg'òèkagu tsia hãa ke,” témé.

Nqarim di x'aian di hàà-q'ooa ne

(Mt 24:23-28, 37-41)

20 Eẽ xu ko Farasai xu tèè Me, n-cáma i ko Nqarim di x'aian hàà sa, kam ko xõa xu a máá: “Nqarim di x'aia nea qãèse ko bóòèkose hààs gúús tama si i,

21 kana i cuiskaga khòèan máá: ‘Bóò, ncãa ga ia,’ kana: ‘Eẽ ga ia,’ téméa hãa tite, Nqarim di x'aia nea gatu xg'aeku koe hãa khama,” tam méé.

22 A ba a Gam di xu xgaaxgaase-kg'ao xu birí a máá: “X'aè ba ko hàà, hàà xao gha Khòèm dim Cóám di xu cáím xu ka c'èe ba bóòan xgónè ba, igaba xao cuiskaga bóò mea hãa tite.

23 Birí xao o ne gha a máá: ‘Eẽ sí hãa koe bóò!’ kana ‘Ncẽe koe bóò!’ témé, igaba táá qõò kana xùri ne guu.

24 Eẽm ko ma túú-tebe ba x'áà, a ko c'èem xòèm koe guu a sí c'èem xòèm koe nqarikg'aian x'áà-x'aa khama i gha ma Khòèm dim Cóám ka ii, Gam dim cáím ka.

25 Igaba méém kg'aia kái zi gúù zi koe xgàrase, naka baa ncẽes qhàòs ka bóòa xguèè.

26 “Ncẽe i kò Nowam di cáman ka ii khamaga i gha Khòèm dim Cóám di cáman ka ii.

27 Khòè ne kòò tc'òó, a kòò kg'áà, a kòò séèku, a kòò séèkuan biríku, me nxãakg'aiga Nowam ko arakam koe tcãàm cáím ba sí hàà, me kò tshàa-dxoo ba hàà, a hàà wèè ne ne kaàkagu.

28 “Lotem di cáman cgoa i ko cúí ii, khòè ne kòò tc'òó, a kòò kg'áà, a kòò x'ámá, a kòò x'ámágu, a kòò xhàrà, a kòò tshàò.

29 Igabaga ãem ko Lote ba Sodoma koe guu a qõòm cáím kam kòò c'ee ba hẽé naka dàokom nxùí ba hẽéthéè nqarikg'ai koe guu a hàà wèèa ne ga kaàkagu.

30 “Ncẽeta cgáéga i gha ii, Khòèm dim Cóám ko hàà x'áísem cáím ka.

³¹ Gaam ãe nquuan tçobe koe hãa, i gam di gúuan nquuan q'oo koe hãa ba méém táá xõa naka síí sée e guu; gataga méém xhàràn koe hãa ba táá kãbise guu.

³² Lotem diş khòe sa tc'ẽe-tc'ẽese.

³³ Dìim wèém ãe ko gam dis kg'òè sa qgóóa qari bas gha aaguse cgae, igaba dìim wèém ãe ko *Tú domka* gam dis kg'òès ka aaguse cgaeè ba gha qgóóa qari si.

³⁴ Bìrì tu ur ko a ko máá: Eẽm ntcùúm ka i gha cam khòèan cúim tcoàm koe x'òma hãa, me gha cúí ba sèèè, me cúí ba guuè.

³⁵ Cam khòè sara gha xg'ae a ko maberean táó, si gha c'ẽe sa sèèè, si c'ẽe sa guuè," tam méé.

³⁶*

³⁷ Xu kò *xgaa-xgaase-kg'ao xu tõe* Me a máá: "Nda koe, X'aigaè?" témé. Me xõa xu a máá: "Eẽ x'óóá hãam tc'áróm hãa qgài koe i gha kg'ãéan xg'ae," témé.

18

Dxàe-ntcõa sa hẽe naka bóòà-tcg'òó-kg'ao ba hẽéthẽé khara dis sere-sere sa

¹ Jeso ba kò *Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu c'ẽes sere-seres* ka bìrì, wèè x'aè ka méé xu còrè, naka táá xhõen-tcáo di sa,

² a ba a máá: "C'ẽem x'áé-dxoom koem kò bóòà-tcg'òó-kg'ao ba hãa, Nqari ba kò q'áo tama ba, a khòè ga tchõà úú cgoa tama.

³ Si kò gataga dxàe-ntcõa sa ãem x'áé-dxoom koe hãa, wèè x'aè ka kò ko hàà cgae me, a ko máá: 'Tchànose bóòà tcg'òó naka tiri cg'òo-kg'aoan x'ái tchàno ra ii sa,' témé sa.

⁴ Me kò *gaam bóòà-tcg'òó-kg'ao ba x'aè* ba xguì, igabam kò kháóka bìrìse a máá: 'Nqari bar q'áo tama, a ra a khòèan cgoa ga tchõà úú tama,

⁵ igabas ko ncẽes dxàe-ntcõa sa xhõé-xhõe te domkar gha kg'uia máá si. Gatàr kò hẽe tama nes gha wèè x'aè ka qõòá máá te ka xhõé-xhõe te khama,' témé," *tam Jeso ba méé.*

⁶ Kam kò X'aiga ba máá: "Tchàno úú tamam xgàra-kg'aom ko méé sa kóm.

⁷ Kháé ba gáé Nqari ba cuiskaga Gam di ne khòè ne ãem nxará tcg'òóá hãa ne tchànoan máàna hãa tite, ncẽe ko ntcùú ba hẽe naka koaba ba hẽéthẽé Gam koe kg'ae ne? Kana ba gha hùia ne ka nquù tcáo ii?

⁸ Bìrì tu ur ko a ko máá: qháésem gha tchànoan máà ne, témé. Gatà i ga ii igaba ba gha Khòèm dim Cóá ba ãem kòo nqõómkg'ai koe hàà ne hàà ãe dtcòma hãa ne hòò?" témé.

Farasai ba hẽe naka mari xg'ae-xg'ae-kg'ao ba hẽéthẽé tsara dis sere-sere sa

* **17:36:** C'ẽe zi tcgãya zi Gerika di zi ncẽe xùri ko kg'uian úú: 36 "Cam khòèa nea gha xhàràn koe hãa, me gha c'ẽe ba sèèè, me gha c'ẽe ba guuè."

⁹ Jeso ba kò gataga thěe ncěes sere-sere sa khòe ne ncěe gane cúí ne tcomsea hãa, a c'ěe khòean ntcoea hãa ne bìrí,

¹⁰ a ba a máá: “Cám khòe tsara kò còrè-nquum koe qõò a ko síí còrè, c'ěe ba kò Farasai me e, me c'ěe ba mari xg'ae-xg'ae-kg'ao me e.

¹¹ “Farasai ba kò tēe a còrèa mááse a máá: ‘Nqariè, qãè-tcaoar ko máá Tsi, c'ěe ne khòe ne khamar ii tama khama, ts'ãà-kg'ao ne, cg'ãè cau ne, cg'árà-kg'ao ne, kana ncěem mari xg'ae-xg'ae-kg'ao m khamaga igaba,

¹² a ra a ko cám q'oro bekem ka tc'õoan carase, a ko wèéan ěer ko hòò koe cúís tshàu-q'oos dian tcg'óò a máá,' témé.

¹³ “Igabam kò mari xg'ae-xg'ae-kg'ao ba nqùu ka téé, a ba a táá nqarìkg'ai koe ga ghùì-kg'ai, a dxùua ba xg'ám a máá: ‘Nqariè, tíí chìbi-kg'ao ra thõò-xama máá,' témé.”

¹⁴ *Me Jeso ba bìrí ne a máá:* “Bìrí tu ur ko, ncěem khòe ba kò Nqarim cookg'ai koe tchàno iise bóòèa hãase x'áea ba koe dìbi, c'ěem oose; wèém khòem ěe ko kaikaguse ba gha cg'áré-cg'arèè khama, igaba gaam ěe ko cg'áré-cg'arese ba gha kaikaguè,” tam méé.

*Jeso ba ko cóán ts'ee-ts'eekg'ai
(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)*

¹⁵ C'ěe ne khòe nea kòò cóán Gam koe óá, nxãasegam gha hàà tshàua ba tòò cgae e ka. Eě xu ko xгаа-xgaase-kg'ao xu ncěe sa bóò, ka xu kò dqàè ne.

¹⁶ Igabam kò Jeso ba cóán Gam koe tciiá óá a máá: “Cóán guu naka i Tíí koe hàà. Táá xgáè-kg'am m guu! Nqarim di x'aia nea gatà ii ne di i ke.

¹⁷ Tseegua ner ko bìrí tu u: Dìím wèém ěe Nqarim di x'aian cóám ko ma sèè e khama ma sèè e tama ba cuiskaga gaan koe tcana hãa tite,” témé.

*Qgùuam tc'ãà-cookg'ai ba
(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)*

¹⁸ Me kò c'ěem tc'ãà-cookg'ai ba Jeso ba tēe a máá: “Qãè Tsi xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, dùu sa ra gha kúrú a chõò tamas kg'õè sa hòò?” témé.

¹⁹ Me Jeso ba máá: “Dùúska tsi ko ‘Qãè Tseè’ ta ma tcii Tea máá? Cúí khòe ga qãè tama igaba Nqarim cúí Me e ka.

²⁰ X'áèan tsi q'ana: ‘Táá cg'áràn kúrú guu, táá cg'õo guu, táá ts'ãà guu, táá tshùù-ntcõan nxàe guu. Saò ba hěe naka saò sa hěéthěé tcom,' ta ko méé e,” témé.

²¹ Me xõa a máá: “Cg'áré-q'ooa te koe gar guu a ko ncěe x'áèan wèé ga komsana,” témé.

²² Eēm ko Jeso ba ncěes gùù sa kóm kam kò bìrí me a máá: “Cúís gùùs qanega tsi tcàoa sa ncěe sí i: X'ámágu wèés gùùs ěe tsi úúa hãa sa naka tsia ěe dxàua hãa ne khòe ne marian

sama, naka tsia nqarikg'ai koe x'aian úú, naka tsia hàà xùri Te," témé.

²³ Igaba ãem ko ncẽe sa kóm kam kò kaisase tshúù-tcao, kaisase qguàm khòe me e kò ii khama.

²⁴ Me kò Jeso ba bóò me, a máá: "Tsóágase i gáé qaria, ãe kái mari a qguà hãa ne gha Nqarim di x'aian koe tcãà sa.

²⁵ Thamka a kameles gha dqààm tcgái dim kòm koe tcg'oa sa, qguàm khòem gha Nqarim di x'aian koe tcãàn ka," témé.

²⁶ Ne kò ãe ko kóm m ne tèe a máá: "Kháé ba gha nxãaska dii ba kgoaraè?" témé.

²⁷ Me Jeso ba xoa a máá: "Gúù zi ncẽe khòe ne ko tàà zia Nqari ba tàà tama," témé.

²⁸ Me Petere ba máá: "Bóò, sixaea x'áéa xae guu a ko xùri Tsi," témé.

²⁹ Me Jeso ba birí xu a máá: "Tseegua ner ko birí xao o: Khòem ãe Nqarim di x'aian domka x'áéa ba, kana gam dis khòe sa, kana qõea ba, kana gam ka xõoga ne, kana cóáa ba guua hãa ba káà me e,

³⁰ ncẽe gha ncẽem x'aèm ka káían máàè tamase kg'ama tcg'oa ba, naka hààkos kg'òès chõò tamasa koe hëéthëé e," témé.

*Jeso ba ko nqoana di sa Gam dis x'oos ka kg'ui
(Mt 20:17-19; Mk 10:32-34)*

³¹ Jeso ba kò 12 xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cúia sèèa tcg'òò a birí xu a máá: "Bóò! Jerusalema koe xae ko qõò, si gha wèés gúùs ãe porofiti xu ka Khòem dim Cóám ka góàèa hãa sa tseegukaguè.

³² Tãá zi qhàò zi tshàu q'oo koem gha tcãàè, ne gha ncoi Me, a cóe Me, a tcg'ae cgae Me,

³³ a qoa Me, a cg'õo Me, Me gha nqoana dim cáím ka x'ooan koe tãe," témé.

³⁴ Igaba xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu táá cúí gúù ga kóma q'ãa, ncẽe zi kg'ui zi ko nxàe sa kò gaxu koe chómsea hãa khama, xu kò c'úua hãa dùútsa gúùs kam ko kg'ui sa.

*Jeso ba ko kàà tcgáím dtcàrà-kg'ao ba qãèkagu
(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)*

³⁵ Eẽm ko Jeso ba Jeriko sao-xg'ae kam kò kàà tcgáím khòe ba dàòm dxùukg'ai koe ntcóò-a-ntcõe a ko dtcàrà.

³⁶ Eẽm ko xg'ae sa kóm si ko nqáé kam ko tèe, dùús ko kúrúse sa.

³⁷ Ne birí me a máá: "Jesom Nasareta di ba ko nqáé," témé.

³⁸ Me q'au a máá: "Jesoè, Dafitem ka tsgõose-coa Tseè, thõò-xama máá te," témé.

³⁹ Ne kò khòe ne ãe ko còoka hãa ne dqàè me a máá, nqoo méém, témé, igabam kò kaisase q'au a máá: "Dafitem ka tsgõose-coa Tseè, thõò-xama máá te," témé.

40 Me kò Jeso ba téé, a ba a x'áèan tcg'òò, kàà tcgáim khòem gha Gam koe óágaè sa. Eëm ko Gam koe cúu kam ko Jeso ba tèè me a máá:

41 “Dùú sar gha kúrúa máá tsi sa tsi ko tc'èe?” témé, me máá: “X'aigaè, bóòr gha sar ko tc'èe,” ta ma x̄a.

42 Me Jeso ba bìrí me a máá: “Xgobekg'amsen tcgái, tsari dtcòma nea qãèkagu tsia hãa ke,” témé.

43 Me kò kúúga bóò, a ba a xùri Me, a Nqari ba dqòm. Ne kò wèé ne khòè ne ncëes gúu sa ne ko bóò ka Nqari ba dqòm.

19

Jeso ba hěé naka Sakaio ba hěéthěé e

1 Me kò Jeso ba Jeriko koe tcãà, a ba a ko nqáé.

2 Gaa x'áè kagam kò c'ëem khòem Sakaio ta kò ma tciie ba hãa; kaim mari xg'ae-xg'ae-kg'ao me e kò ii, a ko gataga qguà hãa.

3 Bóò kg'oanam kò hãa Jeso ba dìi Me e sa, igabam kò kaisase xòm me e khama táá bóò Me, khòè nea kò kái ne e khama.

4 Kam ko còoka qàròà síí, a ba a síí faia dis hii sa q'ábà, nxãasegam gha Jeso ba bóò ka, gaa xòè koe méém hàà nqáé khama.

5 Eëm ko Jeso ba gaam qgáim koe hàà kam ko ghù-i-kg'ai a bìrí me a máá: “Sakaioè, qháése xõa, tsarim nquum koe méér ncëem cáim ka hãas gúu si i ke,” témé.

6 Me kò qháése xõa, a qãè-tcaoase Jeso ba qãèse hààkagu.

7 Wèé ne khòè ne ko ncëes gúu sa bóò ka ne ko kg'ui a máá: “Kaiam chibi-kg'aom dim dàra-kg'ao bam kúrúa hãa,” témé.

8 Igabam kò Sakaio ba tēe a X'aiga ba bìrí a máá: “Bóò, X'aigaè; tiri zi gúu zi di c'èe xòèa ner ko dxàua ne khòè ne máá, a ncèè c'èe khòèa ner kò kàaraa hãa ner gha gaan di zi gúu zi 4 q'oro suruta kabi,” témé.

9 Me kò Jeso ba bìrí me a máá: “Ncëem cáim ka i kgoarasean ncëem nquum koe hãa, ncëem khòem igabam thěé Abrahamam ka cóáse me e khama.

10 Khòem dim Cóá ba hààraa, hààm gha ãe aagusea hãa ne qaa a kgoara ka,” témé.

*10 xu tséé-kg'ao xu dis sere-sere sa
(Mt 25:14-30)*

11 Khòè ne hãa a ko ncëe zi gúu zi komsana kam kò Jeso ba sere-seres ncëe sa bìrí ne. Jerusalema qàe koem kò hãa khama ne kò khòè ne tc'èea máá, Nqarim di x'aia nea gha kúúga x'áise, ta tc'èea.

12 Gaa domkam kò máá: “C'ëem khòem x'aigan x'áé di ba kò nqúum nqóòm koe qòò, síim gha x'aiga ba kúrúè, a x'aiga iise kabise ka.

13 Qõòm ko cookg'ai koem kò 10 qãà xu gam di xu tcii, a wèém khòè ba qano dim marim gautan di ba máà, a bìrì xu a máá: 'Tseekagu ncêe maria ne naka i kái nakar nxãakg'aiga sí kãbise na hàà,' témé.

14 "Igabaga ne kò gam nqõóm di ne khòè ne hòre mea hãa, khama ne kò khòèan tsééa tcg'òó i còò me a sí máá: 'Ncêem khòèm gha sita dim x'aiga ba ii sa ta tc'êe tama,' témé.

15 Me kò gaam khòè ba sí x'aiga ba kúrúe a ba a x'áean koe kãbise. Kam kò x'áean tsééa tcg'òó, qãà xu ãem kò marian máana hãa xum gha tcia mááè di i, nxãasegam gha q'ãa, marian cgoa xu ma tsééa i ma càusea hãa sa ka.

16 "Me kò kg'aika di ba tc'ãà a hàà, a hàà máá: 'X'aigaè, tsarim mari ba 10 xu mari xu cgoa càusea hãa,' témé.

17 Me bìrì me a máá: 'Qãèse tsi kúrúa, qãè tsi qãà tseè, cg'áré gúuan koe tsi tcom-tcomsa tsi qãà tsi i domkar gha 10 xu x'áé-dxoo xu máà tsi tsi tc'ãà-cookg'ai,' témé.

18 "Me kò cam di ba hàà a ba a máá: 'X'aigaè, cúim marim ãe tsi kò máà tea ba 5 mari xu cgoa càusea hãa,' témé.

19 Me bìrì me a máá: 'Tsáa tsia gha 5 xu x'áé-dxoo xu tc'ãà-cookg'ai,' témé.

20 "Me kò c'ẽem qãà ba hàà a máá: 'X'aigaè, bóò, ncãa ga me e tsarim marim qano di ba; lapim koer kò tcám a chóma tòò mea,

21 xgòà tsi khòè tsi i khama, ra kò ko bèe tsi domka. Eẽ tsi tòò tama sa tsi ko sèè, a tsi a ko xhàrà tama tsia koe ga tcuù,' témé.

22 Me kò bìrì me a máá: 'Tsari kg'uian cgoar gha xgàra tsi, tsáa cg'ãè cau tsi qãà tsi. Q'ana tsi kò hãa xgòà khòè ra a, a ko ãer tòò tama sa sèè, a ra a ko ãer xhàrà tama koe ga tcuù sa,

23 ka tsi kò kháé nxãaska dùús domka tiri marian sí marian ko tòòè qgài koe tcãà tama? Nakar gha ãer ko kãbise ka hàà càusea i hãa koe sèè e?' témé.

24 Me kò nxãaska ãe cúuse tãe ne bìrì a máá: 'Mari ba sèè cgae me, naka ãe 10 xu mari xu úúa hãa ba máà me,' témé.

25 Ka ne ko bìrì me a máá: 'X'aigaè, 10 xu mari xum nxãakamaga úúa!' témé.

26 "Me kò xqa ne a máá: 'Bìrì tu ur ko, wèém khòèm ãe úúa hãa ba gha káian máàè, igaba gaam ãe cúí gúú ga úú tamam ka i gha ãem úúa hãa gúú-coan ga sèèè.

27 Igaba ncêeska tiri ne cg'õo-kg'ao ne ãe kò tc'êe tama gane dim x'aiga bar gha ii sa ne ncêe koe óága, naka cookg'aia te koe cg'õo ne,' tam méé."

Jeso ba ko Jerusalema koe tcãà

(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Jn 12:12-19)

28 Jesom ko ncêe zi gúú zi kg'uia xg'ara kam ko tc'ãà-cookg'ai xu, a Jerusalema koe qõò.

29 Eẽm ko Betefage hẽe naka Betania hẽethẽe koe cùu, Olife ta ko ma tciiem xàbim koe, kam kò Jeso ba cam tsara xgaaxgaase-kg'ao tsara tséea tcg'òo a máá:

30 “Qòo tsao gatsao cgoa q'óá-kg'amkuam x'áem koe. Eẽ tsao ko gaa koe tcãa ne tsao gha donghi-coa ba bóò, me gaa koe qáésea tẽe, ncẽe cúí khòe ga qanega qábì tama ba. Kgoara naka Tíí koe óa me.

31 A ncẽe c'ẽe khòe kòo tẽe tsao o, dùúska tsao ko kgoara me sa ne méé tsao birí i naka máá: ‘X'aiga ba ko qaa me,’ témé,” tam méé.

32 Eẽ kò tséèa hãa tsara kò qòo a síí ãem kò ma birí tsara hãa khamaga ma sao-xg'ae me.

33 Eẽ tsara hãa a ko donghi-coa ba kgoara ka ne kò gam ka q'òòse ga ne tẽe tsara a, a máá: “Dùús domka tsao ko ãem donghi-coa ba kgoara máá?” témé.

34 Tsara xoa a máá: “X'aiga ba ko qaa me,” témé.

35 A tsara a Jesom koe óa me, a gatsara di qgáian donghi-coam koe tcee, Me Jeso ba qábì.

36 Eẽm ko qábì a ko qòo ka ne kò khòe ne qgáia ne dàòm q'oo koe khàrà.

37 Eẽm ko dàòm ko nqãaka xõam qgáim koe cùu, Olife dim xàbim koe kas ko wées xg'aes xgaaxgaase-kg'ao ne di sa qãe-tcaoase tshoa-tshoa a kaïam dòm cgoa Nqari ba dqom, arearesa zi x'ái zi wèe zi ãe ne bóò hãa zi domka.

38 A ne a máá:

“Ts'ee-ts'eekg'aièa baa, X'aigam

ẽe ko X'aigam *Nqarim* di cg'òèan cgoa hàà ba.

Tòókuan méé i nqarìkg'ai koe hãa

naka i x'áàn kaisase tc'amaka hãa,”

témé.

39 Xu kò c'ẽe xu Farasai xu xg'aes koe kò hãa xu Jeso ba birí a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, Tsari ne xgaa-xgaase-kg'ao ne dqàè,” témé.

40 Me Jeso ba xoa xu a máá: “Birí xao or ko: ncẽe nqoo ne kòo, ne zi gha nxõá zi tshoa-tshoa a q'au,” témé.

41 Eẽm ko Jerusalema dim x'áe-dxoom koe cùu a ko bóò me, kam kò kg'ae-kg'ai me

42 a máá: “Tsóágaser gáé ko tc'ẽe, tòókuan ko óa zi gúu zi tsi gha ncẽe cam ka q'ana hãa sa! Igaba zi ncẽeska tcgái-q'ooa tsi koe chómsea hãa.

43 Cam ba gha hàà cgae tsi, tsari ne cg'òo-kg'ao ne gha xhàro ba kúrúa nxama-nxama tsi ba, a xg'aekua ne koe tcãa tsi, wèe xòèa tsi koe guu a.

44 Gómankg'ai koe ne gha xàbùu qáú tsi, tsáá hẽe naka cóáa tsi hẽethẽe e. A ne a tsáá koe cúís nxõás ga sa c'ẽes tc'amkg'ai

koe guua hãa tite, táá tsi kò Nqarim ko hàà cgae tsim x'aè ba bóòà tcg'òò khama,” tam méé.

Jeso ba Jerusalema koe (19:45–21:38)

Jeso ba tempelem koe

(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Jn 2:13-22)

⁴⁵ Kam ko tempelem q'oo koe tcãà, a ba a ãe ko x'ámágu ne tshoa-tshoa a tchàa za xhàia tcg'òò.

⁴⁶ A ba a bìrí ne a máá: “Góásea i hãa a ko máá: ‘Tirim nquu ba gha còrèan dim nquu ba ii,’ téméè, igaba tu gatu ts'ãà-kg'ao ne di x'ãè-q'ooan kúrú mea,” tam méé.

⁴⁷ Wèé cárn kam kòo Jeso ba tempelem koe xгаа-xгаа. Xu kò kaia xu peresiti xu hëé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hëé, naka tc'ãà-cookg'ai-kg'ao xu khòè ne di xu hëéthëé cg'òo Me kg'oana.

⁴⁸ Igaba xu kò cúim dàòm cg'òo cgoa Me xu gham ga ba hòò tama, wèé ne khòè nea kò Gam di kg'uiian qarika komsana khama.

20

Jesom di qarian ka i ko tēèè

(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

¹ C'èe cárn kam kò Jeso ba tempelem koe hàna a ko xгаа-xгаа, a ko qãè tchõàn chòà máá ne, ka xu kò kaia xu peresiti xu hëé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hëé naka *khòè ne di xu kaia xu hëéthëé hàà cgae Me.*

² A xu a bìrí Me a máá: “Bìrí xae e, dùútsa qari cgoa Tsi ko ncèe zi gùù zi kúrú sa, kana díi na ncèe qarian máà Tsia hãa ncèe zi gùù zi kúrú di i sa?” témé.

³ Me Jeso ba xọa xu a máá: “Tíí igabar gha tēè xao o. Ke bìrí Te,

⁴ Johanem dis tcguù-tcguuku sa kò nqarikg'ai koe guua kana khòèan koea?” témé.

⁵ Ka xu ko tshoa-tshoa a chòà mááku a máá: “‘Nqarikg'ai koe e,' ta xae kòo méé nem gha máá: ‘Dùúska xao kháé nxãaska dtcòm me tama?’ témé.

⁶ Igaba xae kò ko máá: ‘Khòèan koe e,' témé ne ne gha wèé ne khòè ne nxõán cgoa xg'áma cg'òo xae e, Johane ba kò porofiti me e sa ne kò tcoma hãa khama,” ta xu méé.

⁷ Ka xu ko xọa a máá: “C'úùà xae hãa nda koe i guua sa,” témé.

⁸ Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Tíí igabar nxãaska bìrí xao o tite, dùútsa qariss cgoar ko ncèe zi gùù zi kúrú sa,” témé.

Xhàrà-kg'ao xu dis sere-sere sa

(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

⁹ Me kò tshoa-tshoa a ncēes sere-sere sa khòè ne bìrí a máá: “C'ĕem khòè ba kò kg'om xhàrà ba xhàràa, a ba a c'ĕe xu xhàrà-kg'ao xu cgòbè me, a c'ĕem nqōóm koe qōò.

¹⁰ “Eēm ko x'aè ba hàà kam kò xhàrà-kg'ao xu koe qāà ba tsééa úú, nxāasega xu gha kg'om xhàrà di tc'ōoan c'ĕe máà me ka. Igaba xu kò xhàrà-kg'ao xu xg'ám me, a kàà gúuse tsééa kabi me.

¹¹ “Me gaia c'ĕem qāà ba tsééa úú cgae xu, xu síí xg'ám me, a sau-saugase qgóó me, a xu a kàà gúuse tsééa kabi me.

¹² “Kam ko nqoana dim qāà ba tsééa úú. Xu nxāa ba thòò-thòò, a xu a tchàa za xaoa tcg'òó me.

¹³ “Kam kò kg'om xhàrà ka q'òòse ba máá: ‘Dùú sa ra gha kúrú? Tirim cóám ncàma ra hāa bar gha tsééa úú, c'ĕedaoka xu gha tcom me khama,’ témé.

¹⁴ Igaba ěe xu ko xhàrà-kg'ao xu bóò me ka xu ko bìríku a máá: ‘Ncēe ba xhàrà ka q'òòsem ka cóáse me e! Ke hààn xae cg'ōo me, naka zi gha nxāasega gúù zi sixae di ii,’ témé.

¹⁵ Xu kò kg'om xhàrà ka tchàa koe xaoa tcg'òó me, a cg'ōo me.

“Kháé ba gha nxāaska xhàrà ka q'òòse ba dùú sa kúrú xu?

¹⁶ Hààn gha a ba a ěe xu khòè xu cg'ōo, a ba a kg'om xhàrà ba c'ĕe xu xhàrà-kg'ao xu máá,” tam Jeso ba méé.

Khòè ne ko ncēes gúù sa kóm, ka ne kò máá: “Táá méés ncēes gúù sa kúrúse guu!” témé.

¹⁷ Igabam kò Jeso ba bóò ne a máá: “Kháé nxāaska ncēe *Nqarim dis Tcgāyas* koe goásea hāa sa ko dùú sa nxàe, ncēe ko máá:

‘Nxōás ncēe tshào-kg'ao xu ka bóò xguìèa hāa sa ncēeska kabise a cgáés nxōá sa kúrú hāa,’
témé sa?

¹⁸ Wēem khòèm ěe gha gaas nxōás koe cg'áé ba gha khoana tòò-tomse, igaba ěes kò c'ĕe khòèan koe cg'áé nes gha tòò-tom m,” tam Jeso ba méé.

Marian surutan dis tèè sa
(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

¹⁹ Xu kò x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēé naka kaia xu peresiti xu hēéthēé xu gaa x'aè kaga Jeso ba qáé kg'oana, ěes sere-seres kam kò gaxua nxàe xu sa xu kò q'ana hāa khama, igabaga xu kò ko khòè ne bèe.

²⁰ A kò dààn qaa, qgóó cgoa Me xu gha a, a xu a kò khòè xu dtcòm-kg'aoan khama ko ma qgóóse xu Gam koe tsééa úú, síí xu gha Jeso ba ěem kg'uia hāa kg'uiian cgoa qgóó ka, nxāasega xu gha x'áé-dxoom dim kaim koe sèè a úú Me ka.

²¹ Xu Jeso ba tèè a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, q'ana xae hāa, tseeguse Tsi ko xгаа-xгаа a ko tseegu sa kg'ui sa, a Tsi

a khóèan tǎákase qgóó tama, igabaga Tsi ko tseeguse Nqarim dim dàò ba xгаа-xгаа.

²² Bìrì xae e, *Roma ne dim x'aigam* Kaesara ba méé xae suruta saa, kana méé xae táá suruta me?" ta xu ma tèè Me.

²³ Me Jeso ba gaxu dis kàa sa bóòà q'ana hāase bìrì xu a máá:

²⁴ "X'aigam ko suruta cgoaèm qano mari ba x'ái Te. Dìin dis tcúú sa ncēe sa, naka gatàa dìin di cg'òèa ncēe e?" témé. Xu máá: "Kaesaram di si i," témé.

²⁵ Me bìrì xu a máá: "Nxāaska xao ãe Kaesaram di ii sa Kaesara ba máà, naka ãe Nqarim di ii sa Nqari ba máà," témé.

²⁶ Xu kò khóè ne cookg'ai koe xu gha ma ãem ko méé gúùan ka qgóóa ba ka tààè, igaba xu kò Gam di xọan ka arekaguè a nqoo.

*X'ooan koe tēean dis tèè sa
(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)*

²⁷ C'ēe ne Saduke ne, khóèan x'ooan koe tēe tamas koe dtcòma hāa, nea ko Jesom koe hàà, a hàà tèè Me a máá:

²⁸ "Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, Moshe ba ko x'áèan ncēe góá máá ta a a ko máá: ãem ko khóè ba káà cóáse dxàese sa guu a x'óó, ne méém ãem khóèm ka qōese ba gaas dxàe-ntcōa sa sèè naka káimkhoem ãe x'óóa hāa ba cóán ábà máá.

²⁹ Nxāaska xu kò 7 xu khóè qōeku xu hāa. Kaia ba kò séèa hāa a ba a cóá úú tamase x'óó.

³⁰ Me cam di ba gaas khóè sa sèè, a x'óó thēé,

³¹ me nqoana di ba sèè si, xu kò wèéa xu ga cúí ta ga ma táá cóán ábà, a xu a x'óó.

³² Si ko thēé khóès ga sa x'óó.

³³ Ka sa gha nxāaska x'ooan koe ne ko tēe ne ndakam di sa ii? Wèéa xu 7 xu kò séè sia hāa ka.

³⁴ Me Jeso ba xọa xu a máá: "Khóè xu ncēm x'aèm di xua ko séè, a séèkuan máàèa.

³⁵ Igaba khóè ne ncēe hààkom x'aèm koe gha kg'òè ne hēé, naka x'ooan koe gha tēe ne hēéthēéa séèku tite, a séèkuan koe tcāà tite.

³⁶ Gaicara ne x'óó tite khama, moengelean cgoa ne cúíta noo, a ne a Nqarim di ne cóá ne e khama, a x'ooan koe tēea ne cóá ne e khama.

³⁷ Igaba x'óóan koe i ko khóèan ghùèè sam kò Moshem ga ba x'áía hāa, ãem kò c'eean dis xg'aekus koe X'AIGAM Nqarim Abrahamam di ba hēé, naka Isakam di ba hēé, naka Jakobem di ba hēéthēé tcii me koe.

³⁸ Eè x'óóa hāa ne dim Nqarim tama Me e, igabam ãe kg'òèa hāa ne di Me e, wèéa ne ga ko Gam koe kg'òè khama," tam méé.

³⁹ Xu kò c'ēe xu x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu xọa a máá: "Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, qāese Tsi xọara hāa," témé.

⁴⁰ Khóè nea kò bèè, c'ēe tèè ga ne gha tèè Me sa khama.

*Krestem diin dim Tsgõo-coam ii dis tõe sa
(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)*

⁴¹ Me Jeso ba tõe ne a máá: “Dùúska ne ko khòe ne máá, Kreste ba Dafitem dim Tsgõose-coa Me e, témé?

⁴² Dafite ba ko Pesalema zi dis Tcgãyas koe birí me a máá:

‘X’aiga ba ko Tirim X’aiga ba birí a máá:

‘Kg’ào xòèa Te za ntcõó,

⁴³ nakar nxãakg’aiga sí Tsari cg’õo-kg’aoan kúrú

naka i nqàrè-kg’ama Tsi koe ntcõó,

témé.’

⁴⁴ Dafite ba ko X’aiga ta ma tcii Me, ka ba kháé nxãaska ntama ma Gam dim tsgõose-coa ba ii?” tam ma tõe ne.

*Jeso ba ko khòe ne x’áè xgaa-xgaa-kg’ao xu koe dqàè
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)*

⁴⁵ Wèé ne khòe ne ko komsana Me koem ko Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg’ao xu birí a máá:

⁴⁶ “X’áè xgaa-xgaa-kg’ao xu koe méé xao q’õése hãa, ncëe ko qáo qgái-dxooan hãa a caatean ncàmaa hãa xu, a x’ámágu di zi qgái zi koe tsgámkuan hëé naka kaia zi ntcõó-q’oo zi còrè-nquu xu koe hàna zi ncàma hãa xu, naka cgáé zi ntcõó-q’oo zi hëéthëé e kõèan di qgálan koe.

⁴⁷ Ncëe ko dxàe-ntcõa zi di nquuan kaàkagu xu, a ko qáòse còrèan ka x’áise tu u xu. Gaxu di xgàraè-q’ooa ne gha kaisase cg’áè ii,” tam méé.

21

*Dxàe-ntcõas ko tcg’òó aba ne
(Mk 12:41-44)*

¹ Jeso ba kò ghùì-kg’ai a tempelem koe qguùa ne khòe ne bóò ne ko aban dis gábas koe aban tòò.

² Kam kò kaisase dxàua hãas dxàe-ntcõa sa bóò si hàà cámbano mari tsara tòò.

³ Kam ko máá: “Tseegua ner ko birí tu u: Ncëes dxàe-ntcõas dxàua hãa sa wèé ne khòe ne nqáéa hãase marian tcana.

⁴ Wèé ne khòe nea kò gane di qguùan koe guu a gane di aban tcg’òó, igabas kò gaa sa gas di dxàuan koe guu a wééan ès úúa hãa ga tcg’òó khama,” tam méé.

*Jeso ba ko tempele ba gha kòbeès gúùs ka kg’ui
(Mt 24:1-2; Mk 13:1-2)*

⁵ Eë xu c’èe xu xgaa-xgaase-kg’ao xu hãa a ko tempelem ka kg’ui, a ko me ma t’òè nxõán ka hëé naka khòe ne koe guua hãa zi aba zi, Nqari ba ne tcg’òóa máána hãa zi ka hëéthëé ma t’òè-t’òèèa hãa sa nxàe, kam ko Jeso ba máá:

6 “Gúù zi ncēe tu ko ncēe koe bóò zi ka: x'aè ba gha hàà, cúís nxõás ga sa c'ēs tc'amkg'ai koe guuèa hãa tite ba, wèèa zi ga gha xòóa qàrìè,” témé.

*Are-aresa zi gúù zi
(Mt 24:3-14; Mk 13:3-13)*

7 Xu xgaa-xgaa-se-kg'ao xu tēè Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, n-cáma zia gha ncēe zi gúù zi kúrúse? Si gha thēè x'áis gúù zi ncēe zi ko hàà kúrúse di sa nta ii?” témé.

8 Me xõa a máá: “Q'õésea méé tu hãa, naka tua táa hoàkaguè guu, kái ne gha Tíi cg'õè cgoa hàà ke, a gha khóè ne bìrì a máá: ‘Tíi ra Krester ga ra a,’ témé, a ne a gha máá: ‘X'aèa nea cùu u,’ témé, igaba méé tu táa komsana ne guu.

9 Igaba èe tu kò ko ncõoan hēè naka kómku taman hēéthēé ko kóm ne méé tu táa q'ae guu. Ncēe zi gúù zi méé zi kg'aika kúrúses gúù si i ke, igaba i chõò-q'ooan kúúga hàà tite,” tam méé.

10 Me gaicara bìrì xu a máá: “Nqõóm di zi qhàò zi gha c'èe zi qhàò zi cgoa x'ãàku, i gha x'aian x'aian cgoa x'ãàku.

11 Kaisasem gha nqõò ba cgùru, i gha kaisa xàbàn hēè naka tcìlan hēéthēé kái xu nqõò xu koe hãa, q'ád-q'áòsa zi gúù zi hēè naka kaia zi x'ái zi are-aresa zi hēéthēéa gha nqarìkg'ai koe guu a kúrúse.

12 “Igaba ncēe zi gúù zi wèè zi cookg'ai koe, ne gha tshàua ne cgoa qgóò tu u, a gha xgàra tu u, a gha còrè-nquuan koe úú tu u qhàlan koe, a ne a gha qáé-nquuan koe tcàà tu u, tu gha x'aigan hēè, naka tc'ãà-cookg'ai xu koe hēéthēé úúè, i gha wèèan ncēe ga Tiri cg'õèan domka kúrúse.

13 Ncēe ba gha x'aè ba ii ncēe gatu gha Nqarim di kg'uian nxàea tseegukagu di ba.

14 Igaba méé tu x'aèan cookg'ai koe ga tc'èea kabi naka gha nxãasega táa káise tc'èe-tc'èese guu nta tu gha ma xõara mááse sa.

15 Kg'uian hēè naka tc'èean hēéthēér gha máà tu u khama, i gha wèè cg'õo-kg'aoan gatu di táa qarìan hòò a xguì kana ntcoe tu u.

16 Gatu di ne khóè ne, ncēe gatu di qõe ii ne hēé, naka gatu di ne qhàò ne hēé, naka gatu di ne tcàrà ne hēéthēéa gha qáé tu u, a gha gatu ka c'èea tu x'ooan koe tcàà.

17 Tu gha Tiri cg'õèan domka wèè khóèan ka hòrèè.

18 Igabam cúim c'õòm tcúúa tu dim ga ba kaà tite.

19 Gatu di qarika téèan ka tu gha kg'õèan hòò.

*Jerusalema ba gha kaàkaguè
(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)*

20 “Eë tu kòo Jerusalema ba bóò, me ncõo-kg'aoan ka nxama-nxamaèa, ne méé tu q'ãa, gam di x'aèan kaàkaguèm koa cùu u sa.

21 Ke méé ne ãe Jutea koe hàna ne xàbian koe qgóéa síí, naka ne ãe Jerusalema koe hàna ne tcg'oa naka nea táá hëé naka ne ãe x'áé-coa xu koe hàna ne Jerusalemam koe tcãà guu.

22 Ncëe ba gha xgàrakus dim x'aè me e, wëés gúùs ãe *Nqarim di zi Tcgãya* zi koe góásea hãas gha tseegukaguè ba.

23 Haò, cg'ãè i gha ii, ãe zi cáam zi ka ãe ncãà zi koe cóán úúa zi khòè zi ka hëé naka ãe gha ko comkagu zi ka hëéthëé e. Kaias thòò-tcao sa hëé naka *Nqarim di* xgòàn hëéthëéa gha ncëe ne khòè ne koe nqõómkg'ai koe hãa.

24 Ntcàum cgoa ne gha cg'õòè, a ne a gha qáé-nquuan di ne khòè ne iise séèè, a wèè zi qhàò zi koe úúè, Jerusalema ba gha táá zi qhàò zi ka náá c'ãa-c'anaè, i gha nxãakg'aiga síí x'aèan táá zi qhàò zi di xg'ara.

*Khòèm dim Cóám di hàà-q'ooa ne
(Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)*

25 “X'ái zi táá zia gha cáms koe hëé naka nxoem koe hëé, naka tçonòn koe hëéthëé kúrúse. Zi gha kaim tshàam di ts'oo-q'ooan hëé naka qhonèan hëéthëé ka nqõómkg'ai di zi qhàò zi qóm ba hëé naka arean hëéthëé ka tcãà cgaèè.

26 Khòè nea gha q'aeen hëé naka tc'ëea ne ko máá zi gúù zi ka hëéthëé x'óóa qae, nqõómkg'ai koe ko hàà kúrúse zi gúù zi domka, nqarikg'aian di qaria ne gha ko hàà ntcãa-ntcãaè khama.

27 Eëm x'aèm ka ne gha Khòèm dim Cóá ba bóò Me túú-c'òòs q'oo koe guu a ko qarian hëé naka kaia x'aàn hëéthëé cgoa hàà.

28 Ncëe zi gúù zi ko hàà tshoa-tshoa a ko kúrúse ne, tëea-téé naka ghùi-kg'ai, gatu di kgoarasea nea cùu u ke,” tam méé.

*Faia dis hìis di xgaa-xgaakua ne
(Mt 24:32-35; Mk 13:28-31)*

29 Me kò Jeso ba ncëes sere-sere sa bìrí xu a máá: “Faia dis hìi sa hëé naka c'ëe zi hìi zi wèè zi hëéthëé bóò.

30 Eë i ko gazi di tçaran tsòm, ne tu ko bóòa mááse a q'ãa qhóóa ne tcana hãa sa.

31 Gataga ãe xao kòo ncëe zi gúù zi bóò zi ko kúrúse ne xao q'ana hãa, *Nqarim di* x'aia ne cùu u sa.

32 “Tseegukar ko bìrí tu u a ko máá: Ncëes qhàò sa kaà tite, i gha nxãakg'aiga síí ncëe gúúan wèè ga kúrúse.

33 *Nqarikg'aian* hëé naka nqõók'agian hëéthëéa gha chòò, igaba i Tiri kg'uian chòò tite.

Q'õése sa ko qaase

³⁴ “Q’õése méé tu, naka i tcáóa tu táá k̄arean nq̄õóm di ka tàèè guu, kana q̄garian nq̄are ka igaba, kana kg’òèan di zi tc’èè-tc’èese-kg’ám zi ka igaba, tcom tama tu hãa koem gha ãem cáim ba hàà cgae tu u ke,

³⁵ a gha wèé ne khòè ne, nc̄e wèém nq̄õómkg’ai koe x’ãèa hãa ne koe ntcòmmea ne hãa khama ma hàà cgae.

³⁶ Wèé x’aè ka méé tu kókòà hãa, naka tua còrèa mááse, naka tua gha nxãasega q̄arian úúa hãa wèé guúan ãe gha ko hàà kúrúse koe tu gha nxana mááse di i, naka tua gha nxãasega Khòem dim Cóám cookg’ai koe hàà téé,” tam méé.

³⁷ Wèém koaba bam kòò Jeso ba tempelem koe xгаа-xгаа, a kòò wèé dq̄òà ka Olife dim xàbim koe síi hãa.

³⁸ I kòò wèé khòèan ntcùúkg’ai cgoa tempelem koe hàà cgae Me, a hàà komsana Me.

Jesom di xgàrasean h̄éé naka Gam dis x’oo sa h̄éé naka Gam dis x’ooan koe t̄e sa h̄ééth̄é e (22-24)

22

Jeso ba ko cg’òoem gha dis kàa sa kúrúá mááè

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Jn 11:45-53)

¹ Paseka ta ko ma tciiem x’aem, péré gãé-gãé úú tamas pérés dis k̄òès di ba kò cúu me e,

² xu kò kaia xu peresiti xu h̄éé naka x’àè xгаа-xгаа-kg’ao xu h̄ééth̄éé xu kàan qaa, xu ga ma cg’òo Me di i, khòè ne xu kòò q’ào khama.

Jutase ba ko dtcòm, Jeso bam gha khòè ne tshàu q’oo koe tcãà sa

(Mt 26:14-16; Mk 14:10-11)

³ Kam ko nxãaska satana ba Jutase Isekariote ta ko ma tciiem, 12 xu xгаа-xгаа-kg’ao xu ka c’em koe tcãà.

⁴ Me Jutase ba t̄e a ba a síi kaia xu peresiti xu h̄éé naka, tempele ba ko kòre xu x’aiga xu h̄ééth̄éé cgoa chóà xg’ae, Jeso bam ga ntama ma tshàu q’ooa xu koe tcãàs ka.

⁵ Xu kò qãè-tcao a xu a marin xu gha máà me sa dtcòmku.

⁶ Me kò Jutase gaxu cgoa dtcòmku, a ba a tshoa-tshoa a qãem x’aè ba qaa, khòè ne c’úúasem gha Jeso ba gaxu tshàu q’oo koe tcãà di ba.

Jeso ba ko Pasekan kg’ònd̄sea máá

(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Jn 13:21-30)

⁷ Me kò péré gãé-gãé úú tamas pérés di k̄òèan dim cáim ba hàà, Paseka dim ghùu-coam ko cg’òoem x’aè ba.

⁸ Me nxãaska Jeso ba Petere ba h̄éé naka Johane ba h̄ééth̄éé tsara tsééa úú nc̄e x’àè-kg’ám̄an cgoa a máá: “Qòò naka síi

Paseka di tc'õoan kg'ónòna máá xae e naka xae nxãasega tc'õó," témé.

⁹ Tsara tèè Me a máá: "Nda koe xae gha kg'ónòna máá Tsi i sa Tsi ko tc'èe?" témé.

¹⁰ Me xõa tsara a, a máá: "Bóò, ãe tsao ko x'áé-dxoom koe tcãà ne tsao gha c'èem khòem tshàa gàba ba qgóóa hãam cgoa xg'ae. Xùri me tsao naka ãem ko tcãàm nquum koe síi tcãà.

¹¹ Naka nquum ka q'òòse ba bìrí naka máá: 'Xgaa-xgaa-kg'ao ba ko máá, cg'áè-nquum Tiri xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoar gha hàà Paseka di tc'õoan tc'õó ba nda hãa?' témé.

¹² Nakam gha tc'amaka hãam nquum kaia, a wèè zi gúù zi tc'èese ko zi úúa hãam, nxãakamaga kg'ónòna xg'araèa ba x'ái tsao o, tsao gha gaa koe hãas wèè sa kg'ónò," tam méé.

¹³ Tsara kò qòò, a síi ãem kò ma bìrí tsara a hãa khamaga ma sao-xg'ae i ii, tsara kò Pasekan kg'ónòna máá Me.

X'aigam dis tc'õos dqòa di sa

(Mt 26:26-30; Mk 14:22-26; 1Ko 11:23-25)

¹⁴ Eẽm ko x'aè ba hàà kam kò Jeso ba x'áè úú-kg'ao xu cgoa qàòa.

¹⁵ A ba a bìrí xu a máá: "Kaisaser kò tc'èea hãa, ncẽes Pasekas di tc'õoa ner gha gaxao cgoa tc'õó sa, qanega Ra xgàraè tamas cookg'ai koe.

¹⁶ Bìrí xao or ko, cuiskaga Ra tc'õó si tite, si gha nxãakg'aiga síi ães tc'õos ko nxàe sa Nqarim di x'aian koe tseegukaguè," tam méé.

¹⁷ A ba a kubi ba sèè a Nqari ba qãè-tcao máá, a ba a máá: "Sèè xao naka xaoa kg'áà.

¹⁸ Bìrí xao or ko, Nqarim di x'aian hàà tamas cookg'ai koer cuiskaga kg'om dis hìis di gõéan ncèe kg'áà hãa tite," témé.

¹⁹ Kam ko péré qàmà sa sèè, a ba a Nqari ba qãè-tcaoa máá, a khóá q'aa si, a máá xu si, a ba a máá: "Ncèea cgàaa Te ga a, gatu ko máàè e. Ncèes gúù sa tu kúru naka tc'èe-tc'èese Te," témé.

²⁰ Gaam dàòm cúim kam kò tc'õoan qãá q'oo koe kubi sa máá xu, a máá: "Ncèes kubi sa Nqarim dis qáé-xg'aes kaba si i, c'áòa Te koe, ncèe gatu ntcãágua máàèa hãa a.

²¹ "Igaba méé xao q'ãa, gaam ãe ko khòè ne tshàu q'oo koe tcãà Te ba ncèe koe Tíi cgoa ntcõóa-ntcõe sa.

²² Eẽ i ma Khòem dim Cóám ka méèèa hãa khamaga i gha ii, igaba haò, cg'áè i gha ii ãe ko khòè ne tshàu q'oo koe tcãà Mem ka," tam méé.

²³ Xu tshoa-tshoa a gaxu xg'aeku koe tèèku, dìí ba gha ãeta iis gúù sa kúru sa.

Dìí ba kaia?

²⁴ Si kò kaias kg'ui sa gaxu xg'aeku koe tèe, dìim kaia hãa di sa.

25 Me Jeso ba bìrì xu a máá: “X'aiga xu tǎá zi qhàò zi di xu ko tc'ǎà-cookg'ai ne, xu ko ãe qarian úúa hǎa xu khòè xu qǎe xu ta ma tciìè.

26 Igaba méé i gaxao ka táá gatà ii guu. Eë gaxao wèé xao ka kaia hǎa ba méém cg'aré ba ii, nakam ãe ko tc'ǎà-cookg'ai xao o ba qǎa ba ii.

27 Ka ba ndaka ba gatsara xg'aeku koe kaia: ãe ntcõó a ko tc'õó baa, kana qǎa baa? Tseeguan kaga, ãe ntcõó a ko tc'õó me e. Igabar Tíía gaxao xg'aeku koe qǎám khama ma hǎa.

28 Igaba xao kò gaxao wèé zi kúrúa bóòku zi Tiri zi koe Tíi cgoa hǎa.

29 Ncëem ma Abo ba ma qarian tc'ǎà-cookg'ai di màà Tea hǎa, khamagar gha ma qarian màà xao o.

30 Tiri x'aian koer ko Tíi ntcõó a tc'õóm qgáim koe xao gha nxǎasega Tíi cgoa ntcõó a tc'õó, a kg'áà, a xao a gha x'aian dis ntcõó-q'oos koe ntcõó, a gha 12 zi qhàò zi Iseraele di zi bóò a xgàra ka,” tam méé.

*Jeso ba ko Peterem gha xqase Me sa nxàe
(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Jn 13:36-38)*

31 A ba a máá: “Simoneè, Simoneè, q'ǎa méé tsi, satana ba dtcàrà mááse xaoa hǎa, séèam gha mááse xao o ka, q'aa-q'aa xaom gha ka, ãe i ko maberean ma dqòròè i gaan di tsoroan gaan cgoa ma q'aa-q'aaè khamaga ma.

32 Igabar còrèa máá tsia Simoneè, táá i gha tsari dtcòmàn kaà ka. Nxǎasega tsi gha, ãe tsi kòò Tíi koe kabisem x'aèm ka tsáá ka c'ãe ne qari-qari ka,” tam Jeso ba méé.

33 Me Petere ba xqà Me a máá: “X'aigàè, Tsáá cgoa qáé-nquus koe síán ga hǎe, naka x'óóan ga hǎéthǎér kg'ónòsea máána hǎa!” témé.

34 Me Jeso ba bìrì me a máá: “Petereè, bìrì tsir ko, ncëem cáim kam ghòrò ba kg'aea hǎa tite, tsi gha nxǎakg'aiga síi nqoana q'oro xqase Te, c'ùù Tea tsi hǎa sa,” témé.

Qgóa sa hǎe, dtcòbè sa hǎe, naka ntcàu ba hǎéthǎe e

35 Me nxǎaska Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tǎe a máá: “Eër xg'ao káà qgóáse hǎe, naka káà dtcòbèse hǎe, naka káà nxàbose hǎéthǎe, tsééa úú xaoa hǎa ka xaoa xg'ao dùú cúí ga tcào?” témé. Xu máá: “C'ãe gúù tama a,” témé.

36 Me Jeso ba bìrì xu a máá: “Igaba Ra ko ncëeska bìrì xao o a ko máá: Díim wèém ãe qgóá sa hǎe naka dtcòbè sa hǎéthǎe úúa hǎa ba méém sèè sara a, nakam ãe ntcàu ba úú tama ba gam di qgáán x'ámágu, naka c'ãe ba x'ámá.

37 Bìrì xao or ko khama a ko máá: Ncëe Tíi ka Nqarim di zi Tcgāya zi koe góáèa a ko máá: ‘Ts'ǎà-kg'ao ne ka c'ëem khama ne kò ma qgóó Mea,’ témé sa méés tseegukaguè. Si gha ncëes

gùu sa hàà Tíi koe tseegu, i gha ncēe gùuan qháése kúrúse,” tam méé.

³⁸ Xu xгаа-xгааse-kg'ao xu máá: “Bòò, càmm ntcàuan xae úúa, X'aigaè!” témé. Me xoa xu a máá: “Qǎè e,” témé.

Jeso ba ko Olife dim xàbim koe còrè
(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

³⁹ Me Jeso ba ìem x'áé-dxoom koe guu a tcg'oa, a ba a Olife dim xàbim koe qòò ìem ko kg'aiga hēé khama, xu xгаа-xгааse-kg'ao xu xùri Me.

⁴⁰ Eēm ko gaam qgáim koe tcǎa kam ko birí xu a máá: “Còrè xao naka xao nxāasega táá kúrúa bóòkuan koe tcǎa guu,” témé.

⁴¹ Me gaa koe guu a tcg'oa a ba a gaxu ka cg'árése nqùu ka síi hǎa, nxōás ga xaoè a síi tcheè khama noo di nqùu-q'ooa koe, a ba a síi gaa koe qhòm tsi quri a còrè,

⁴² a máá: “Aboè, tc'ēe Tsi kò ko ne, ncēes kubis xgàrakuan di sa Tíi koe séèa tcg'òò. Igaba Tsari tc'ēean ka, Tíi ko tc'ēes ka tamase,” tam méé.

⁴³ [Me moengelem nqarikg'ai koe guua ba Gam koe x'áise, a qari-qari Me.

⁴⁴ Me kò kaias q'áòs arekagu me kos koe hàna, khamam kò kaisase qarika còrè. I kò Gam di khùbuan c'áòan khama ma gómankg'ai koe ntcǎa.]

⁴⁵ Eēm Gam di còrèan koe guu a ko tēe kam kò Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu koe kabise, a ba a sao-xg'ae xu xu tshúu-tcaoa hǎase x'óma.

⁴⁶ Me birí xu a máá: “Dùús domka xao x'óma hǎa? Tēe xao naka xaoa còrè, naka xaoa gha nxāasega táá kúrúa bóòkuan koe tcǎa guu,” témé.

Jeso ba ko qgóòè
(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Jn 18:3-11)

⁴⁷ Eēm Jeso ba qanega hǎa a ko kg'ui kas kò kúúga xg'ae sa hàà, me kò Jutase ta ko ma tciièm khóèm 12 xu ka c'ēe ba tc'ǎa-cookg'ai sia, a ko Jeso ba q'óá, x'obè Mem gha ka.

⁴⁸ Igabam kò Jeso ba gam ka máá: “Jutaseè, a Khóèm dim Cóa ba tsi gáé ko khóè ne tshàu q'oo koe tcǎa x'obèkus cgoa?” témé.

⁴⁹ Eē xu ko Gam cgoa kò hǎa xu dùús ko kúrúse sa bóòa q'ǎa, ka xu kò máá: “X'aigaè, sixae di ntcàuan xae gha tséekagu?” témé.

⁵⁰ Me kò gaxu ka c'ēe ba kaim peresitim dim qǎàm dim tceem kg'ádò xòè di ba xg'aoa qhòm.

⁵¹ Me Jeso ba máá: “Eē tsi kúrúa hǎa sa tc'ǎòa,” témé, a khóèm dim tce ba qgóó, a qǎèkagu me.

⁵² Me kò nxāaska Jeso ba kaia xu peresiti xu hēé, naka tc'ǎa-cookg'ai xu tempelem di xu hēé, naka khóè ne di xu kaia xu

hěéthěé, ěe kò Gam koe hààraa hãa xu bìrì a máá: “Ts'ãà-kg'ao ba tsãà hààraa khama xao gáé ntcàuan hěé naka dxòman hěéthěé cgoa hààraa?”

⁵³ Wèé cárn kar kò tempelem q'oo koe gaxao cgoa hãa, igaba xao kò gaa koe táá sí qgóó Te. Igabam ncĕe ba gaxao òm x'aè me e, naka ntcùús di qarian di ba hěéthěé e,” tam méé.

Petere ba ko Jeso ba xõase

(Mt 26:57-58, 69-75; Mk 14:53-54, 66-72; Jn 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Jeso ba xu kò qgóó, a xu a sèè a kaim peresitim òm nquum koe úú Me. Me kò Petere kháóka téé a còò xu.

⁵⁵ Eẽ xu xhàrom nqàè koe c'ee sa dxùu a ntcõóa-ntcõe, kam kò Petere gaxu xg'aeku koe ntcõe.

⁵⁶ Si kò c'ĕes qãà sa bóò me me c'ees x'áà koe ntcõe, si qãèse bóò me, a sa a máá: “Ncĕem khòè ba kò thĕé Gam cgoa hãa,” témé.

⁵⁷ Igabam kò Petere xõase a máá: “Khòè seè, c'úú Mea raa,” témé.

⁵⁸ X'aè-coam qãá q'oo koem kò c'ĕem khòè ba thĕé bóò me a máá: “Tsáá igaba tsi thĕé gaxu ka c'ĕe tsi i,” témé. Igabam kò Petere máá: “Khòè tseè, tí tama ra a,” témé.

⁵⁹ Qáòm x'aè-coam qãá q'oo koem kò gaicara c'ĕem khòè ba kaisa tcoman úúa hãase kg'ui a máá: “Tseeguan kagam kò thĕé ncĕem khòè ba Gam cgoa hãa, Galilea òm khòè me e khama,” témé.

⁶⁰ Me Petere xõa a máá: “Khòè tseè, c'úú ra hãa dùús ka tsi ko kg'ui sa!” témé. Me kò kúúga ěem qanega hãa a ko kg'ui ka ghòrò ba kg'ae.

⁶¹ Me kò X'aiga ba kabise a Petere ba bóò. Me Petere ba X'aigam di kg'uian tc'ĕe-tc'ĕese, ncĕem kò máá: “Ncĕe cárn kam ghòrò ba qanega kg'ae tama cookg'ai koe tsi gha sene nqoana q'oro xõase Te,” témé e.

⁶² Me kò Petere tchàa koe tcg'oa, a sí thõokase kg'ae.

Jeso ba ko ncõiè, a ko xg'ámme

(Mt 26:67-68; Mk 14:65)

⁶³ Xu kò ěe kò Jeso ba qgóó xu khòè xu ncõi Me, a xu a xg'ám Me,

⁶⁴ a xu a qáé tcg'ái Me, a tèè Me a máá: “Porofita naka bìrì xae e, díina ko xg'ám Tsi sa?” témé.

⁶⁵ A kái zi gúú zi c'ĕe zi còèkuan di zi Gam ka nxàe.

Jeso ba ko qhàis cookg'ai koe úúè

(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Jn 18:19-24)

⁶⁶ Eẽ i ko q'uu ka xu kò khòè ne di xu kaia xu hĕé, naka kaia xu peresiti xu hĕé, naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hěéthěé xg'ae, a Jeso ba sèè a cookg'aia xu koe úú.

⁶⁷ Xu síí máá: “Kreste Tsi kò ii ne méé Tsi bìrí xae e,” témé. Me xọ a máá: “Ncèè bìrí xaor kò ko ne xao dtcòm tite.

⁶⁸ A gataga ncèè tề xaor kò ko ne xao xọ Te tite.

⁶⁹ Igabagam gha ncèe koe guus ka Khòem dim Cóá ba Nqarim dim x'òàm kg'àòm xòè za síí ntcòó, ncèe qariga ba,” tam méé.

⁷⁰ Xu wèéa xu ga máá: “Kháé Tsi gáé nxãaska Nqarim di Tsi Cóá Tsia?” témé. Me xọ xu a máá: “Gaxaoa ko máá, Gar ga Ra a, témé,” tam méé.

⁷¹ Xu máá: “Dùútsa gúùs tseeguan gha x'ái sa xae ko qanega qaa? Gam kg'ám koe ga xae guu a kóm ana ka!” témé.

23

Jeso ba ko Pilatom cookg'ai koe úúè

(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Jn 18:28-38)

¹ Si nxãaska wèés xg'ae sa tềe, a sa a Jeso ba Pilatom cookg'ai koe úú.

² Xu kò gaa koe tshoa-tshoa a chibi-chibi Me, a xu a máá: “Ncèem khòè ba xae sao-xg'aea, me ko sixae di ne khòè ne tãám dàòm koe tceea úú, a ko khòè ne xgàè-kg'am, táá ne gha Roma dim x'aigam Kaesaram di marian suruta ka, a ba a ko máá, gabá Kreste Me e, a X'aiga Me e, témé,” ta xu méé.

³ Me Pilato ba tề Me a máá: “A tsáá ga tsia Juta ne di tsi x'aiga tsi?” témé. Me xọ me a máá: “Eě tsi ko méé khamaga i ii,” témé.

⁴ Me Pilato kaia xu peresiti xu hěe naka kaias xg'aes khòè ne dis gaa koe kò hàna hãa sa hěéthěe bìrí a máá: “Khòem ncèem koer cúí chibi ga hòò tama,” témé.

⁵ Igaba xu kò Gam ka qarika nxàe a máá: “Wèém Juteam koem ko khòè ne xgaa-xgaa, a ko khòè ne tcg'ome tcúú, Galilea koem tshoa-tshoaa, a ba a ncèe koe hàà tcana hãa,” ta xu méé.

Jeso ba ko Herotem koe tsééa úúè

⁶ Eěm ko Pilato ncèe sa kóm, kam kò tề gaam Khòè ba Galilea dis qhàòs di Me e sa.

⁷ A ba a eem ko bóda q'ãa, Herotem dim nqòóm di x'áèan dòm q'oo koem hãa sa, kam ko Herotem koe úú Me, ncèe kò eě x'aè ka Jerusalema koe hãa ba.

⁸ Eěm ko Herote ba Jeso ba bóò kam kò kaisase qãè-tcao, ncísem kò bóda ba tc'ěea hãa khama, a ba a kò Gam ka kóma hãa, a kò nqòòan úúa hãa, are-aresa zi x'ái zim gha kúru me bóò di i.

⁹ Me Herote kái zi tề-kg'ám zi tề Me, igabam kò Jeso ba táá xọ me.

¹⁰ Xu kò kaia xu peresiti xu hěe naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hěéthěe xu qarika chibi-chibi Me.

11 Herote ba hěe naka gam di xu ncõo-kg'ao xu hěéthěea kò ntoe Me, a ncoi Me, a t'õem qgái ba hãakagu Me, a Pilatom koe gaia tséea kabi Me.

12 Gaam cáni ãem ka tsara kò Herotea tsara Pilatoa tsara kg'aiga tsara kò hòrekua hãa igaba tcáràku.

Jeso ba ko x'oo sa xgàra mááe

(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Jn 18:39-19:16)

13 Pilato ba kò kaia xu peresiti xu hěe, naka tc'ãa-cookg'ai xu hěe, naka khòe ne hěéthěe tciia xg'ae,

14 a birí ne a máá: “Ncẽem Khòe ba tu kò tíi koe óá, tãám dàòm koe ko xg'ae sa tceea úúm khòem khama ma, igaba bóò, cookg'aia tu koer ncãa tẽea xamè Me, a ra a ncãa ncẽem Khòem koe cúí chibi ga táá hòò, ãe tu kò chibi-chibi Mea hãa zi gùú zi koe.

15 Herotem igabam cúí chibi ga hòò cgae Me ta ga hãa, gaa domkam kò gatá koe tséea kabi Me, ncẽe tu ko ma bóò khamaga ma, cúí gùú tshúú kúrúam hãa ga kàà a, gaan domka ta ga cg'õo Me e.

16 Gaa domkar gha kg'ama tsaman cgoa xg'ám Me, a ra a gha kgoara Me, Me qõò,” témé.

17 [Kõès domka méém ga kòo c'ẽem khòe ba kgoara máá nes gùú si i.]

18 Si kò wèés xg'ae sa q'au a máá: “Cg'õo Me, naka Barabase ba kgoara máá ta a,” témé.

19 Barabase ba kò ncõoan x'áé-dxoom koe kúrúsea ka hěe, naka khòe ne cg'õoan domka hěéthěe qáé-nquus koe tcãàèa.

20 Me kò Pilato ba Jeso ba kgoara kg'oana hãa, khamam kò gaia kg'ui cgoa ne.

21 Igaba ne kò kaisase q'au a máá: “Xgàu Me! Xgàu Me!” témé.

22 Me nqoana dis ka gaia máá: “Kháé ba gáé dùútsa cg'ãè sa kúrúá hãa? Cúí gùú gar hòò tama x'oo sam gha xgàra mááè di i ka. Ra gha xg'ám Me, a kgoara Mem qõò,” témé.

23 Igaba ne kò qanega kaisase q'au Jesom gha xgàuès ka, i kò gane di q'au-q'ooan tàà.

24 Me kò Pilato ba nxàe, ãe ne tc'ẽea hãa sa gha kúrúè sa:

25 gaam khòem ãe gane kò tc'ẽea hãa kgoaraèm gha sa bam kò kgoara, ncẽe kò ncõoan x'áé-dxoom koe kúrúsea ka hěe, naka khòe ne cg'õoan domka hěéthěe qáé-nquus koe tcãàèa hãa ba, a ba a Jeso ba *ncõo-kg'ao xu tshàu q'oo koe* tcãà, *nxãasega xu gha* ãe ne kò khòe ne ma tc'ẽea hãa khama ma kúrú Me ka.

Jeso ba ko xgàuè

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Jn 19:17-27)

26 Eẽ xu ko ncõo-kg'ao xu Jeso ba úú ka xu kò Kurene dim khòem cgoa xg'ae, Simone ta ko ma tcièè ba, me qãáka guua

hãa, xu kò xgàu sa dcěékagu me, me Jesom qãá koe téé a xùri Me.

²⁷ Si kò kaias xg'aes khòè ne di sa còò Me, zi kò gaas xg'aes q'oo koe c'ěe zi khòè zi hàna, tshùù-tcaoase kò ko kg'ae cgae Me zi.

²⁸ Me kò Jeso ba gazi koe kabise a máá: “Jerusalema di sao khòè saoè! Táa sao Tíia kg'ae cgae Te guu, igaba sao gasao hěé naka cóaa sao hěéthěé kg'ae cgae.

²⁹ X'aè ba gha hàà khama, khòè ne gha máá: ‘Tsóágase zi gáé khòè zi ncěe cóán úú tama zi ts'ee-ts'eekg'aièa hãa, naka tchòoan ncěe cóán úú tama hěé, naka bíian ncěe qanega comkagu tama hěéthěé e,’ témé ba.

³⁰ Nxãaska ne gha tshoa-tshoa a xàbìan ka máá: ‘Cg'áé cgae ta a,’ témé, a nxõán ka máá: ‘Qàbia tcãà ta a,’ témé.

³¹ Ncěè hìian tsãá ii koe ne kòò ncěe zi gúù zi kúrú ne, ne gha ěe i xgòda hãa koe dùú sa kúrú?” tam méé.

³² Tsara kò cãm tsara khòè tsara c'ěe tsara chìbi-kg'ao tsara a, tsara kò gatsara igaba úúè, síí tsara gha Jesom cgoa cg'òoè ka.

³³ ‘Tcúú-c'òá’ ta ko ma tciièm qgáim koe xu ko hàà ka xu kò gaa koe Jeso ba xgàu, gaa tsara chìbi-kg'ao tsara cgoa, c'ěe ba kò kg'àò xòèa ba za xgàuè, me c'ěe ba dxàe xòèa ba za xgàuè.

³⁴ [Me kò Jeso ba máá: “Aboè, qgóóa máá ne, c'úúa ne hãa dùú sa ne ko kúrú sa ke,” témé.] Gam di qgáia ne xu kò cgúúan ntcòo ka q'aa-q'aaku.

³⁵ Ne kò khòè ne téé a ko xaè, ěe xu kòò tc'ãà-cookg'ai xu zàro Me ka, a ko máá: “C'ěe nem kò kgoara hãa, ke méém kgoarase, ncěe nxará tcg'òòèa hãam Krestem Nqarim dim Cóám kò ii ne,” témé.

³⁶ Xu kò ncõo-kg'ao xu thěé ncoi Me, a kò tsau tshàn cgoa hàà a hàà kg'áákagu Me,

³⁷ a máá: “Juta ne di Tsi X'aiga Tsi kò ii ne, Tsáá ka kgoarase,” témé.

³⁸ Gam tc'amkg'ai koe i ko ncěeta ma góásea hãa: ‘NCĚEA JUTA NE DIM X'AIGA ME E,’ ta ma ma.

³⁹ Khòè tsara ěe kò Gam cgoa xgàuèa hãa tsara ka c'ěe ba kò dcàro Me a máá: “Kreste Tsi tama Tsia gáé? Tsáá ka kgoaraseò, naka kgoara tsam m thěé!” témé.

⁴⁰ Me c'ěe ba xòe me a dqàè me a máá: “Nqarim igaba tsi gáé q'áò Me tama? Tsáá igaba tsi gatà iis xgàrakus koe hàna!

⁴¹ Gatsama ko tchànose xgàràè, gatsam kúrúa hãas tsées di surutan tsam hòda khama, igabagam Gabá cúí gúù kàma ga kúrú ta ga hãa,” témé.

⁴² A ba a máá: “Jesoè, tc'ěe-tc'ěese te, Tsari x'aian koe Tsi kòò tcãà ne,” témé.

43 Me Jeso ba bìrì me a máá: “Tseegua ner ko bìrì tsi: Ncēe cá m ka tsi gha sene Tíí cgoa paradaisi koe hãa!” témé.

Jeso ba ko x'óó

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Jn 19:28-30)

44 Koaba di x'aèan 12 di i kò ii, si kò wèém nqõóm koe ntcùú sa xóé, a síí dqòà di x'aèan nqoana di koe téé.

45 Eẽ i ko cáms di x'ààn kaà kam kò tempelem koe tceeem qgáí ba tòàra q'aase cá m qàmà tsara cgoa.

46 Me kò Jeso ba ka iam dò m cgoa q'au a máá: “Aboè! Tiri tc'ẽea ner ko tshàu q'ooa Tsi koe tcãà,” témé. A ba a ncēe sam ko kg'uia xg'ara ka còo di sa sònà tcg'òò.

47 Eẽm ko ncõo-kg'ao xu dim kaia ba ãe kúrúsea sa bóò, kam kò Nqari ba dqom̃ a máá: “Tseegukagam kò ncēm khòè ba tchànóm khòè Me e,” témé.

48 Wèé ne khòè ne ãe kò gaa koe xg'aea hãa, a ko xaè ne kò ãe zi gúú zi bóò zi ko kúrúse ka ne kò tshúú-tcaoa hãase dìbi.

49 Wèé ne ãe kò q'ãa Mea ne hẽé, naka Galilea koe guu a còò Mea hãa zi khòè zi hẽéthẽé kò nqúú ka téé a ko bóò Me.

Jeso ba ko kg'ónòè

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Jn 19:38-42)

50-51 Kam kò gaa x'aè kaga c'ẽem khòèm Josefa ta ko ma tciie ba hàna, Juta ne dim x'áé-dxoom Arimateam koe kò guua ba. Qãèm khòèm, tchàno me e kò ii, Nqarim di x'aian di hàà-q'ooan kò qãà hãa ba, tc'ãà-cookg'ai xu ka c'ẽe me e kò ii, igabam kò táá c'ẽe xu di tc'ẽean cgoa dtcòmku.

52 Pilatom koem kò síí, a Jesom dim tc'áró ba dtcàrà.

53 Me gaam tc'áró ba xòó, a q'úúm qgáím cgoa tcámí, a ba a tshàoèa hãam nxõám dis tc'ám̃s koe síí tcãà Me, ncēe c'ẽe khòè ga kò qanega gas koe kg'ónòè tama sa.

54 Me kò ãem cá m ba kg'ónòsean dim cá m me e, Sabata dim cá m ba kò ko tshoa-tshoase khama.

55 Zi kò khòè zi ãe kò Jesom cgoa Galilea koe guua hãa zi Josefam cgoa qõò, a zi a síí Jesom dis tc'ám̃ sa bóò, a síí Jesom dim tc'áróm ma xòòèa hãa sa bóò thẽé.

56 Ka zi ko x'áéa zi koe kabise, a zi a síí Jesom dim tc'áró ba qãè-hm̃m̃ xg'ãò tshãán kg'ónòa máá. Sabata dim cá m ka zi kò sãa, ãe i ko ma x'áèèa hãa khamaga ma.

24

Jeso ba ko x'ooan koe tẽe

(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Jn 20:1-10)

1 Tc'ãà dim cá m bekem dim di ntcùúkg'ai cgoa zi kò ãe zi kúrúa hãa tshãán sèè a tc'ám̃s koe qõò.

2 A zi a kò nxõá sa bóò si tc'ám̃s-kg'ám̃ koe ghànèa tcg'òòèa.

³ Igaba ãe zi ko tcãa ka zi kò X'aigam Jesom dim tc'áro ba táá hòò.

⁴ Eẽ zi qanega ncẽes gúùs ka area hãa, ka tsara kò cím khòe tsara qáo qgáian x'áako hana tsara qàea zi koe téé.

⁵ Zi kò q'áòan ka gòrò a gómankg'ai koe qám-kg'ai. Tsara kò khòe tsara gazi ka máá: “Dùús domka sao ko kg'òèa hãam khòe ba x'óóa hãa ne *di qgáian* koe qaa?”

⁶ Ncẽe koem káa Me e, igabagam tẽea hãa. Eẽm kò qanega Galilea koe hãa kam kò birí tu u sa tc'ẽe-tc'ẽese, ncẽem kò máá,

⁷ Khòem dim Cóa ba méém cg'ãè ne khòe ne tshàu q'oo koe tcãaè, naka baa xgàuè, naka nqoana dim cím ka x'ooan koe tẽe, ta mééa hãa ka,” ta tsara méé.

⁸ Ka zi kò Gam di kg'uian tc'ẽe-tc'ẽese,

⁹ a zi a tc'ám̄s koe zi guu a ko kabise ka síi wèè gúùan ncẽe ga Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu 11 xu hẽé, naka wèè ne c'ẽe ne hẽéthẽe birí.

¹⁰ Maria Magatalena sa hẽé, naka Joana sa hẽé, naka Marias Jakobom ka xòò sa hẽé, naka c'ẽe zi khòe zi hẽéthẽea kò x'áé úú-kg'ao xu ncẽe gúùan birí,

¹¹ igaba xu kò ncẽe zi khòe zi táá dtcòm̄, gazi di kg'uia ne kò gaxu koe huwan khama xam̄ khama.

¹² Igabam kò Petere ba tẽe a tc'ám̄s koe qgóea síi, qám̄sem ko a ko bóò kam kò q'úú qgái cgoa kúrúèa kòan ãem kò tcám̄ cgoaèa cúí ga bóò i cúía hãa, me kò ncẽe kúrúsea hãas gúùs ka area hãase x'áé koe kabise.

Emause dis qòò sa

(Mk 16:12-13)

¹³ Gaam cím̄ cúím̄ kaga tsara kò cím̄ xgaa-xgaase-kg'ao tsara xóé ko Emause ta ko ma tcièm̄ x'áém̄ koe qòò, Jerusalema koe tsi kò guu a ko gaa koe síi, ne 11 kilomitara khama noo qáo-q'ooan úúa hãa ba.

¹⁴ Eẽ tsara xóé ko qòò ka tsara kòò wèè zi gúù zi ãe kúrúsea hãa zi ka chóà.

¹⁵ Eẽ tsara xóé ko chóàa qòò, kam kò Jeso ba cúù-cuuse cgae tsara a, a hàà xu xg'ae a qòò,

¹⁶ igaba tsara kò qgóò tçgáíèa hãa, khama tsara kò táá bóò q'ãa Me.

¹⁷ Me tẽe tsara a, a máá: “Dùù sa tsao xóé ko chóàa qòò?” témé. Ka tsara ko ncóò a téé, a tshúù-tcaoa hãa khama ii.

¹⁸ Me kò gatsara ka c'ẽem Kelopase ba xq̄a Me a máá: “A Tsáá cúí Tsi Tsia gáé Jerusalema koe cg'áè-kg'ao Tsia, ncẽe zi cím̄ zi ka gaa koe kúrúsea hãa zi gúù zi Tsi c'úúa hãa ka?” témé.

¹⁹ Me tẽe tsara a, a máá: “Dùútsa gúù zi?” témé. Tsara xq̄a Me a máá: “Jesom Nasareta dim ka, ncẽe kò porofiti ii ba, a kò tsééan koe hẽé, naka kg'uian koe hẽéthẽe kaisa qarian úúa hãa, Nqari ba hẽé naka wèè khòèan hẽéthẽe cookg'ai koe.

²⁰ Kaia xu peresiti xu hěé, naka gatá di xu tc'ãà-cookg'ai xu hěéthěéa kò qgóó Me, a x'ooan koe xgàra Me, a xgàu Me.

²¹ Igaba ta kò tc'ěea máá, Gaam hàà gha Iseraele ne kgoaram ga Me e, ta tc'ěea hãa! Ncěe zi guù zi wée zi oose, ncěea nqoana òm cá m ga me e, zi ncěe zi guù zi kúrúsea hãa.

²² Zi kò c'ěe zi khòè zi gatá dis xg'ae di zi arekagu ta a, kaisa ntcùúkg'ai cgoa zi kò tc'ám s koe síí,

²³ igaba zi kò tc'áróa ba síí táá hòò, a kò hàà bìrì ta a, moengele tsara zi bóòà hãa sa, ncěe kò bìrì zi a máá, Jeso ba kg'òèa hãa, témé tsara.

²⁴ Ne kò gatá cgoa kò hãa ne c'ěe ne tc'ám s koe síí, a síí bóò si ěe zi kò khòè zi mééa hãa khamaga ii, igaba ne kò Gabáa táá hòò Me,” ta tsara méé.

²⁵ Me kò gatsara ka máá: “Tsóágase káà tc'ěe tsao khòè tsao gáé, a tsao a porofitian ka nxàèèa guùan dtcòm ka qóm tcáo tsao o!

²⁶ Krestem gha ncěe zi guù zi koe xgàrase, a ba a Gam di x'ààn koe tcàà sa gáé kò qaase tama?” tam méé.

²⁷ A ba a Moshem dis Tcgãyas koe hěé naka wée xu porofiti xu di zi Tcgãya zi koe hěéthěé guu a tshoa-tshoa, a qãèse bìrì tsara a, wée zi Tcgãya zi *Nqarim di zi* koe ko Gam ka kúrúse sa.

²⁸ Eě xu ko ncãa xu ko síím x'áém koe cúù, kam kò Jeso ba còoka ko nqáé khama ma kúrúse,

²⁹ igaba tsara kò qarika dtcàrà Me a máá: “Hãa cgoa tsam m, ncěeska i dqòà kg'oana, me cá m ba nqáéa hãa ke,” témé. Me kò síí cgae tsara a, xu síí xg'ae a hãa.

³⁰ Eě xu tafolem koe ntcõe, kam kò péréan séè, a ts'ee-ts'eekg'ai i, a ba a khòá a máá tsara a.

³¹ I kò tcgáía tsara xgobekg'amse, tsara bóòà q'ãa Me. Me nxãaska tcgái-q'ooa tsara koe kaà.

³² Tsara kò tēèku a máá: “Tcáoá tsam gáé kò nxùrù tama, ěem kò dàòm q'oo koe kg'ui cgoa tsam m, a kò *Nqarim di zi* Tcgãya zi ka q'ãa-q'ãa tsam m ka?” témé.

³³ A tsara a kò gaa x'aè kaga tēe, a Jerusalema koe kabise. Gaa koe tsara ko síí ka tsara kò xgaa-xgaase-kg'ao xu 11 xu hěé, naka ěe kò hãa cgoa xua ne hěéthěé sao-xg'ae, ne xg'aea hãa,

³⁴ a ne a ko máá: “Tseeguan kagam X'aiga ba tēea, a ba a Simonem ka bóòèa hãa!” témé.

³⁵ Tsara kò dùú sa kò dàòm q'oo koe kúrúse cgae tsara a sa chòà máá ne, naka tsara kò ma Jeso ba ěem kò péréan khòá máá tsara a qãá q'oo koe ma bóòà q'ãa sa hěéthěé e.

*Jeso ba ko Gam di ne xgaa-xgaase-kg'ao ne koe x'áise
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Jn 20:19-23; Tsee 1:6-8)*

³⁶ Eẽ ne qanega hãa a ko ncẽes gúús ka kg'ui kam kò X'aigam Jeso ba hàà xg'aekua ne koe téé, a ba a bìrí ne a máá: “Tòókuan méé i gatu cgoa hãa,” témé.

³⁷ Ne kò kaisase q'aea hãa, a ne a area hãa, a tc'ëea máá, dcau-soma ba ne bóòà hãa, ta tc'ëea.

³⁸ Igabam kò bìrí ne a máá: “Dùús domka tu q'aea hãa? Dùús domka tu ko ncëeta ma ma tẽesea máá?

³⁹ Tshàua Te hëé, naka nqàrèa Te hëéthëé bóò, naka tua Tíí ga Ra ii sa bóò: Qgóóa xám Te, naka bóò, dcau-soma nea cgàa kana c'óá ga úú tama, ncëe tu kò bóò Ra Tíí úúa hãa a,” tam méé.

⁴⁰ Eẽm ko ncëe sa mééa xg'ara kam kò tshàua ba hëé naka nqàrèa ba hëéthëé x'ái ne.

⁴¹ Eẽ ne qanega dtcòm tama, qãe-tcaoan hëé naka arean hëéthëé domka, kam ko tèè ne a máá: “C'ëe gúù tc'òòe gha tu úúa hãa?” témé.

⁴² Ka ne ko x'àèa kò hãam x'aù qàmà ba máà Me.

⁴³ Me bóò Me ne ko koe ga sèè a tc'óó me.

⁴⁴ A ba a nxãaska bìrí ne a máá: “Ncëea bìrí tuar kò hãa kg'uian Tiri ga a, èer kò gatu cgoa qanega hãa ka. Wéé gúúan èe Moshem di x'àè-kg'áman koe hëé, naka Porofiti xu di góán koe hëé, naka Pesalema zi koe hëéthëé Tíí ka góásea hãa méé i tseegukaguè,” témé.

⁴⁵ A ba a kò gane di tc'ëean xgobekg'am, *Nqarim di zi Tcgāya* zi ko dùú sa méé sa ne gha kóma q'ãa ka.

⁴⁶ A ba a bìrí xu a máá: “Ncëeta i ma góásea hãa: Kreste ba gha xgàrase, a ba a gha nqoana dim cáím ka x'ooan koe tèe,

⁴⁷ ke méé zi *nqõóm di zi qhàò* zi wèé zi, *Jerusalem* koe guu naka tshoa-tshoa naka zia *Nqarim* dim cg'òèm koe xgaa-xgaaè, chìbian koe méé ne tcóóse, nxãasega ne gha gane di chìbian qgóóa máàè ka.

⁴⁸ Gatua ncëe zi gúú zi di tu nxàea tseegukagu-kg'ao tu u.

⁴⁹ Ra gha Tíí, Tirim Abom nqòòkagu tua hãa sa tséea máá tu u, igabaga méé tu ncëem x'áé-dxoom *Jerusalem* koe hãa, naka tua gha nxãakg'aiga síí tc'amaka guua hãa qarian hãakaguè,” tam méé.

Jeso ba ko qàò

(Mk 16:19-20; Tsee 1:9-11)

⁵⁰ Kam kò tchàa za úúa tcg'òó ne, Betania khama noose nqúú ka. A ba a x'òàa ba ghùì a ts'ee-ts'eekg'ai ne.

⁵¹ Eẽm hãa a ko ts'ee-ts'eekg'ai ne, kam kò gane koe sèea tcg'òòè, a ba a nqarikg'ai koe qàòkaguè.

⁵² Ka ne ko dqòm Me, a kaisa qãe-tcaoan cgoa *Jerusalem* koe kabise.

⁵³ A ne a wèé x'aè ka tempelem koe hãa, a ko Nqari ba dqòm.

JOHANE

Johanem ka góáèa qãè tchõà ne, Jeso Krestem ka Téé-cookg'ai sa

Ncëes tcgãya sa Johanem ka góáèa, xгаа-xгааase-kg'aom Jesom kò ncàmà hãa ba (21:20), Sebetem ka cóáse ba.

Ncëes tcgãya sa kò góáèa hãa, “nxãasega tu gha dtcòm, Jeso ba Krestem Nqarim dim Cóá Me e sa ka, a tu a gha dtcòmàn ka Gam dim cg'òèm koe kg'òèan úú ka” (20:31).

Johanem dis tcgãya sa ko Jesom ncëe Nqarim dim Kg'uim chõò tamase hãam ka kg'ui, Gaam ncëe kò khóè ba ii ba a ba a kò gatá cgoa x'ãèa hãa ba (1:14). Are-aresa a, Jeso ba ko kái xu dàò xu cgoa kaikaguè sa (ncëe ko xùri zi x'ái zi bóò: 1:1a, 1c, 14, 18, 29, 33, 34, 39, 42, 50b, 50c, 52).

Tc'ãà di xòèan tcgãyas dia ko tãáka zi x'ái zi are-aresa zi Jesom, Kgoara-kg'aom Nqarim dim Cóám ncëe nqòòèa hãam di zi ka kg'ui. Xùriko zia ko gúù zi gazi x'ái zi are-aresa zi ko dùú sa nxàe sa nxàea tcg'òó.

7 zi x'ái zia ko nxàèè (2:1-12; 4:43-54; 5:1-18; 6:1-15; 6:16-21; 9:1-41; 11:1-44).

Johane ba ko cg'orò zi gúù zi ka góá, igabagam ko gazi gúù zi ka kaisase nxàe zi ma kúrúsea hãa sa. Ncëes tcgãyas di xòèa nea ko ntama ne kò ma c'èe ne khóè ne Jesom koe dtcòm a ne a Gam di ne xùri-kg'ao ne kúrú sa nxàe. Ne kò c'èe ne ntcoe Me a ne a kò xguì dtcòmà ne.

Tcee xu 13-17 xu ko Jesom kò ko Gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu cgoa cúùse tsééa xg'aes ka nxàe, ãem kò qg'óòèam ntcùúm ka. Gataga xu ko gaxu tcee xu nxàe, ntam kò ma Jeso ba Gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu nxãakamaga kg'ónò tòòà hãa sa, a ghùi-ghui tcáó xua hãa, xu Gam dis x'oo sa q'ana hãa.

Còò di xu tcee xu ko Jesom kò ko qg'óòès ka hëé naka Gam di xgaùèan ka hëé naka x'ooan koe tées ka hëé naka Gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu koe x'ooan koe tées q'áá q'oo koe hòðsean ka hëéthëé kg'ui.

Johane ba ko kaisase chõò tama kg'òèan dis abas Krestem koe hànas ka góá. Gane ãe ko Krestem koe dtcòm nea gha chõò tamas kg'òè sa úú, gaas ncëe ko tshoa-tshoase a ncëeskaga hàna sa, Jn 1:12; 5:24; 17:3.

Johane ba kò ko ncëeska ta ko kg'òèa ta q'oo koe tséékagu zi gúù zi tséékagu a ba a ko gam di zi x'ái zi kúrú: tshàn hëé, naka péréan hëé, naka x'áàn hëé, naka kòre-kg'aoan hëé, naka ghùuan hëé, naka Chõò-kg'oman hëé, naka gaan di cgùrian hëéthëé e.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- qõòà mááku tama kg'uia ne:

- x'áà ne - ntcùú sa

- kg'òè sa - x'oo sa

- tc'amaka - nqãaka

- tseegu - tshúù-ntcõa

- "Tíí Ra a" di kg'uia ne:

- Kg'òèan dir péré Ra a (6:35)

- Nqõóm dir x'áà Ra a (8:12)

- Qãèr ghùu-kòre-kg'ao Ra a (10:11)

- X'ooan koe tée sa hěé naka kg'òè sa hěéthěé Ra a (11:25)

- Dàò Ra, Tseegu Ra, Kg'òè Ra a (14:6)

- Tseegu dir Kg'om Ra a (15:1)

- Nqarim dim Cóa ba, Khóèm dim Cóa ba

- dtcòm (1:11-13; 3:16; 20:30, 31)

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Téé-cookg'ai tcgãyas di sa (1:1-18)

- Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba; tc'áà di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu Jesom di xu (1:19-51)

- Jeso ba ko khóè ne còokg'ai koe Gam di zi x'ái zi are-are sa zi kúrú, a ba a ko xгаа-xгаа (2-12)

- Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu xгаа-xгаа; Gam dim còè ba (13-17)

- Jesom di xgàrasean hěé naka Gam dis x'oo sa hěé naka Gam di x'ooan koe téean hěéthěé e (18-21)

Tcgãyas dis Téé-cookg'ai sa (1:1-18)

Kreste ba kg'òèa hãam Kg'ui Me e

¹ Tshoa-tshoases koem kò Kg'ui ba hàna, Me kò Kg'ui ba Nqarim cgoa hàna, Me kò Kg'ui ba Nqari Me e.

² Nqarim cgoam kò tshoa-tshoases koe hàna.

³ Wěés gúù sa kò Gam koe guu a kúrúè, i Gam oose cúí gúù ga kúrúè tama, ěe kúrúsea a.

⁴ Gam koe i kò kg'òèan hãa, i kò kg'òèan khóè ne di x'áà a.

⁵ I ko x'áàn ntcùúan q'oo koe x'áà, i ntcùúan tàa a hãa tama.

⁶ Nqarim ka kò tsééa tcg'òòèa hãam khóè ba kò hàna, cg'òèa ba kò Johane ii.

⁷ X'áàn kam gha hàà nxàea tseegukagu kam kò hààraa, nxãasega ne gha wěé ne khóè ne gam koe guu a dtcòm ka.

⁸ X'áàm tama me e kò ii, igabam kò hààraa, nxãasegam gha hàà x'áàn ka nxàea tseegukagu ka.

⁹ Tseegu dim X'áàm, ncěe ko wěém khóè ba x'áà-x'aa ba kò nqõómkg'ai koe hàà.

¹⁰ Nqõómkg'ai koem kò hãa, me kò nqõó ba Gam koe guu a kúrúè, igabam nqõó ba c'ùù Mea.

11 Gam x'áé koem kò hàà, ne kò Gam x'áé di ne táá qãèse hààkagu Me.

12 Igabam kò wèé ne ãe kò qãèse hààkagu Me ne, gane ncãe ko Gam di cg'òèan koe dtcòm ne, nxãa nem kò qarían máà, Nqarim di ne cóá ne ne gha ii ka.

13 Ncãe ta ma q'ana hãa i ko ma cóán ábàè sa khama ne ma ábàè tama*, cgàam ma ncàmà hãa khama tamase, kana khòèm ma ncàmà hãa khama tamase, igaba ne Nqarim koe guu a ábàèa.

14 Me kò Kg'ui ba cgàa ba kúrú, a ba a gatá koe x'ãè, cgòmkuán hãe naka tseeguan hãéthhãe ka cg'oèa hãase. Ta kaia x'áàn Gam di bóda hãa, kaia x'áàn ncãe Xòòm koe guu a cúise ábàèam Cóám di i.

15 Johane ba kò Gam ka nxàea tseegukagu, a ba a q'au a máá: "Ncãe ba kò Gam ga Me e, ncãer kòo máá: 'Gaam ãe qãáa te koe ko hàà ba téé-q'ooan ka nqáé tea, tí qanega hàà tamasa cookg'ai koem kò hàna khama,' témé ba."

16 Gam di cg'oèa hãase hãan koe ta wèéa ta ga guu a chõò tama cgòmkuán hòda.

17 X'áè ba kò Moshem koe guu a tcg'òòèa hãa khama, i cgòmkuán hãe naka tseeguan hãéthhãe Jeso Krestem koe guua.

18 Cúí khòè ga Nqari ba qanega bóò tama. Igabagam cúise ábàèam Cóám ncãe Nqari ii ba, a Xòòm dxùu koe ntcõóa-ntcõè ba, nxãa ba Nqari ba q'ãakagu ta a hãa.

Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba; tc'ãà di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Jesom di xu (1:19-51)

*Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba
(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Lk 3:1-18)*

19-20 Jerusalema di xu Juta xu kò peresiti xu hãe naka tempelem koe ko hùì xu khòè xu† hãéthhãe Johanem koe tsééa úú, síí xu gha díim ii sa tèè me ka. Me kò Johane ba tseeguan nxàe, a táá xõase e, igabam tseeguan nxàe a máá: "Tíí ra Krester tama ra a," témé.

21 Xu tèè me a máá: "Kháé tsi gáé nxãaska dìí tsia? Elija tsia?" témé. Me máá: "Gaar tama ra a," témé.

Xu máá: "Kháé tsi gáé gaa tsi porofiti tsi tsia, Nqarim kò nxàea tsi?" témé. Me xõa a máá: "Eë ãe," témé.

22 Ka xu ko nxãaska tèè me a máá: "Kháé tsia nxãaska dìí tsia? Bìrí xae e naka xae ãe tsééa óá xaea hãa ne koe xõan úú. Dìí tsia, ta tsi ga méé?" témé.

* 1:13: Ncãe ta ma q'ana i ko ma cóán ábàè sa khama ne ma ábàè tama - Gerika sa ko máá: "ncãe c'áðan koe guu a ábàè tama ne," témé. † 1:19-20: tempelem koe ko hùì xu khòè xu - Gerika sa ko máá: "Lefi dis qhàòs di xu khòè xu" témé.

23 Me máá: “Tíí ra tchàa-xgóós q'oo koe ko q'aur dòm ra a, a ko máá: ‘X'aigam *Nqarim* dim dào ba tchàno-tchanoa máá Me,’ ãem porofitim Isaiam ma mééa hãa khama,” témé ra.

24 (Xu kò ncêe xu khòè xu Farasai xu ka tsééa tcg'òòèa hãa.)

25 Ka xu ko tèè me a máá: “Ncêe Krete tsi tama tsi kò ii, a Elija tsi tama tsi ii, a tsi a gataga gaa tsi porofiti tsi *Nqarim* kò *nxàea* tsi tama tsi ii, ne tsia ko dùús domka *nxãaska khòè* ne tcguù-tcguua máá?” témé.

26 Me Johane ba xoa xu a máá: “Tíí ra ko tshàan cgoa tcguù-tcguu, igaba xao gaxao ãe xg'aekua xao koe téé-têe ba c'úua hãa.

27 Gaam ãe tíí qãá koe ko hàà ba, ncêe Gam di *nxàbo* tcãian kgoara gar tc'ãò tama ba,” témé.

28 Ncêe zi gúù zia kò Betania koe kúrúse, Jorotane ka ncìi za, ncêe Johanem kò tcguù-tcguu koe.

Jeso ba Nqarim dim Ghùu-coa Me e

29 Me Johane ba xùrikom cáim ka Jeso ba bóò Me ko hàà, me máá: “Ghùu-coam *Nqarim* di ba tu bóò, ncêe ko hàà nqõóm di chìbian xgàm a qõò cgoa ba!

30 Gaam ga Me e ncêe kò Gam ka kg'ui a ko máá: ‘Qãáa te koem ko Khòè ba hàà, ncêe téé-q'ooan ka nqáé tea ba, tíí kò ganega hàà *tamas cookg'ai* koem kò hàna hãa khama,’ témé ba.

31 Tíí igabar kò diím ii sa c'úua hãa. Igabar kò tshàan cgoa tcguù-tcguu, *nxãasegam* gha Iseraele ne koe x'áíè ka,” tam méé.

32 Me kò Johane ba ncêes gúù sa *nxàea* tseegukagu a máá: “Tc'êe bar kò bóò Me *nqarikg'ai* koe guu a tcíbís khama ii a ko xõa cgae Me, a ba a kò hàà Gam koe x'ãè.

33 Tíí igabar kò diím ii sa c'úua hãa. Igabam kò ãe kò tséé tea hãa, hààr gha tshàan cgoa tcguù-tcguu ka ba, bìrí te a máá: ‘Eẽ tsi gha Tc'êe ba bóò Me ko Gam koe xõa, a Gam koe hãa ba, *nxãa* ba Gaam Tcom-tcomsam Tc'ẽem cgoa gha tcguù-tcguum ga Me e,’ témé.

34 Ra bóò hãa, a ra a ko *nxàea* tseegukagu *Nqarim* dim Cóám ga Me e sa,” tam méé.

Tc'ãà di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Jesom di xu

35 Xùrikom cáim kam kò Johane gaicara gam di tsara xgaa-xgaase-kg'ao tsara cgoa téé-têe.

36 Eẽm ko *Johane ba* Jeso ba bóò Me ko qõò kam kò máá: “Ghùu-coam *Nqarim* di ba bóò!” témé.

37 Eẽ tsara ko xgaa-xgaase-kg'ao tsara ncêe sa kóm, ka tsara kò Jeso ba xùri.

38 Me Jeso ba kabise a ntcêe a bóò tsara a, tsara ko xùri Me, Me tèè tsara a, a máá: “Dùú sa tsao ko qaa?” témé. Tsara xoa

Me a máá: “Nda Tsi x'ǎèa, Rabiè?” témé. (Ncēem kg'ui ba ko 'Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè' témé, kg'uiam kò kǎbiè ne).

³⁹ Me bìrí tsara a, a máá: “Hàa naka tsaóa bódò,” témé. Ka tsara ko qòò cgoa Me a síi ēem kò x'ǎèa hǎa qgàlan bódò, a tsara a wèém cáń ēe ba Gam cgoa dxǎa. 4 di x'ae e kò ii dqòa di i.

⁴⁰ Eē tsara khóè tsara ncēe kò Johane ba kóm a *Jeso ba* xùri tsara ka c'ēe ba kò Anterea me e, Simonem Peterem ka qōese ba.

⁴¹ Tc'ǎà dis gùus Anteream kò kúrús kam kò káíkhoem Simone ba qaa, a bìrí me a máá: “Mesia ba tsam hòòà,” témé (ncēem kg'ui ba ko 'Kreste ba' témé, kg'uiam kò kǎbiè ne).

⁴² Kam kò *Anterea ba qōesem* Simone ba Jesom koe óága, Me Jeso ba bódò me a máá: “Simone tsi Johanem di tsi cóá tsi i, igaba tsi gha ncēeska Kefase ta ma tcièè,” témé (ncēes cg'òè sa Petere si i *Gerika dis kg'uis ka* a ko 'Nxǒá sa' nxàe).

⁴³ Xùrikom cáń kam kò Jeso ba Galilea koe qòò sa bìrìse. A ba a kò Filipim cgoa xg'ae, a bìrí me a máá: “Xùri Te,” témé.

⁴⁴ Filipi ba kò Betesaida koe guua, Anterea ba hēè naka Petere ba hēéthēè tsara guua hǎam x'áé ba.

⁴⁵ Filipi ba ko Nataniele ba sao-xg'ae a bìrí a máá: “Gaam Khóèm ēe xu kò ko Moshe ba hēè naka porofiti xu hēéthēè Gam ka góáa hǎa ba tsam hòòà hǎa! Jesom Nasareta di ba, Josefam ka Cóáse ba,” témé.

⁴⁶ Me Nataniele ba tēè me a máá: “Nasareta koe i ga qǎè gùúan guu a tcg'oa?” témé, kam kò Filipi xǒa me a máá: “Hàa naka tsam síi tsi bódò,” témé.

⁴⁷ Eēm ko Jeso ba Nataniele ba bódò me ko hàà kam kò gam ka nxàe a máá: “Iseraelem tc'áró-tc'aro ga a ncēe e, cúi tshùù-ntcǒa ga úú tama ba,” témé.

⁴⁸ Me Nataniele ba bìrí Me a máá: “Nta Tsi ma q'ǎa tea hǎa?” témé. Me Jeso ba xǒa me a máá: “Qanega tsi kò faia dis hùis dóm q'oo koe ntcǒóà-ntcǒe, me Filipi tciì tsi tamas cookg'ai koer kò bódò tsi,” témé.

⁴⁹ Me Nataniele xǒa a máá: “Rabiè, Tsáá Tsi Nqarim di Tsi Cóá Tsi i, Tsáá Tsi X'aiga Tsi i Iseraele di Tsi,” témé.

⁵⁰ Me Jeso ba xǒa me a máá: “Ncāar bìrí tsi a máá: ‘Faia dis hùis dóm q'oo koe tsi ntcǒóà-ntcǒe koer hòò tsia,’ témé domka tsi ko dtcòm, igabaga tsi gha ncēe zi gùú zi nqáéa hǎa zi bódò,” témé.

⁵¹ A ba a máá: “Tseegukar ko tseeguan bìrí xao o, a ko máá: Nqarikg'ai xao gha bódò i xgobekg'amsea hǎa, i ko Nqarim di moengelean Khóèm dim Cóám koe q'ábà xǎa,” témé.

**Jeso ba ko khóè ne còokg'ai koe Gam di zi
x'ái zi are-are sa zi kúrú, a ba a ko
xгаа-xгаа (2–12)**

2

Jeso ba ko séèkuan dis kōès koe tshàan kabi i gōéan kúrú

¹ Nqoana dim cárn kas kò séèkuan dis kōè sa Kana *dim x'áém* koe kúrúse, ncēe kò Galilea koe hàna ba. Si kò Jesom ka xōò sa gaa koe hàna.

² Me kò Jeso ba hēé naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hēéthēé gaas kōès séèkuan di sa tciiá mááèa.

³ Eē i ko gōéan tcào kas kò Jesom ka xōò sa bìrí Me a máá: “Gōéan ne úú tama,” témé.

⁴ Me Jeso ba bìrí si a máá: “Khòè seè, kháé méér dùú sa kúrú? Tirim x'aè ba qanega hàà ta ga hãa ka,” témé.

⁵ Si Jesom ka xōò sa tséé-kg'ao xu bìrí a máá: “Eēm ko bìrí xao os gúùs wèè sa méé xao kúrú,” témé.

⁶ Gaa koe xu kò nxōán cgoa kúrúèa xu káná xu 6 xu tshàan di xu téé-tēe, a xu a kò gaa koe tòòèa hãa Juta ne dis cau si i kò ii khama, xg'aàse di tshàan tòóa mááse sa. Me kò wèém káná ba 100 litara khama noo tshàan úúa.

⁷ Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Káná xu tshàan cgoa cg'òè-cg'oe,” témé. Xu cg'òè-cg'oe xu, xu cg'òè a síí kg'áma xu koe téé.

⁸ Me bìrí xu a máá: “Ncēeska xao xòbe naka xaoa kōès dim tc'ää-cookg'aim koe úú,” témé. Xu xòbe e a xu a síí máà me e.

⁹ Eēm ko kōès dim tc'ää-cookg'ai ba tshàan ncēe gōéan koe kabièa xám, ncēm kò nda i guua hãa sa c'úúa a, (igaba xu kò tséé-kg'ao xu ncēe kò tshàan xàia hãa xu q'ana hãa nda i guua sa), kam kò séè-kg'ao ba tcii,

¹⁰ a bìrí me a máá: “Wèè ne khòè ne ko kuri kare gōéan kg'aia tcg'òò a khòè ne máà. Eē ne ko khòè ne kg'áa xg'ara, ne i ko nxãaska nxãwa ēe kare taman tcg'òòè. Igaba tsi tsáá kare gōéan ncēm x'aè ba tòóa máána hãa,” témé.

¹¹ Ncēe sa kò kg'aikas x'áis ga si i, Jesom ko Kana *dim x'áém* koe kúrú sa, ncēe Galilea di ba. Gam di x'áà nem kò x'ái, xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu Gam koe dtcòm.

¹² Ncēe zi gúú zi qãá q'oo koem kò *Jeso ba* Kaperenaume koe síí, Gabá hēé naka xōò sa hēé, naka qōese ga xu hēé, naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hēéthēé e, ne kò gaa koe cg'orò cáman hãa.

Jeso ba ko tempele ba q'ano-q'ano

(Mt 21:12-13; Mk 11:15-17; Lk 19:45-46)

¹³ Si kò Paseka dis kōès Juta ne di sa cúú si i, Me kò Jeso ba Jerusalema koe qōò.

¹⁴ Eēm ko tempelem koe tcää kam kò khòè ne bóò ne ko ghòèan hēé, naka ghùuan hēé naka tcíbian hēéthēé x'amágu, ne c'ēe ne tafolean koe ntcōóa-ntcōe a ko tãá nqōó di marian xg'áma q'aa.

15 Me kò dqùian cgoa tsam ba kúru, a ba a wèea ne ga tempelem koe xhàigu, ghùuan ga hēe naka ghòean ga hēethēe cgoa, a ba a ghànèa qáú marian ko xg'ána q'aa ne di ntcóo-q'ooa ne, a ba a gane di qano marian tsai-tsaià q'aa.

16 A ba a ēe kò tcíbian x'ámágu ne birí a máá: “Eē zi gúu zi tu ncēe koe tcg'òó. Abom dim nquu ba tu táá x'ámágu-nquu ba kúru guu!” témé.

17 Ka xu ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tc'ēe-tc'ēese ēe ko góàea hãa sa, ncēe kò máá: “Tsarim nquum di ncóóa ne ko cg'òo te,” témé sa.

18 Xu kò Juta xu xoa Me a máá: “Ndakas x'ái sa Tsi gha x'ái ta a, ncēe zi gúu zi di qarian Tsi úúa hãa di sa?” témé.

19 Me Jeso ba xoa xu a máá: “Ncēm tempele ba tu kobè, nakar ngoana cáman q'oo koe tshàoa ghù me,” témé.

20 Ka xu kò Juta xu máá: “Tempelem ncēe kò 46 kurian sèe a tshàòe ba Tsi gha Tsáá ngoana cáman q'oo koe ghù dèe?” témé.

21 Igabam kò Jeso ba tc'áróa ba dim tempele ba nxàe.

22 Eēm ko x'ooan koe ghùìea xg'ara ka xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ēem xg'ao méea hãa sa tc'ēe-tc'ēese. A xu a Nqarim di zi Tcgāya zi hēe naka Jesom kò kg'uia hãa kg'uiian hēethēe dtcòm.

Jeso ba khòem ko qaa sa q'ana hãa

23 Eēm ko Jeso ba Jerusalema koe hàna, Paseka dis kòès dim x'aem ka, ka ne kò kái ne khòe ne x'ái zi ēem kò kúru zi bóò, a ne a Gam dim cg'òem koe dtcòm.

24 Igabam ko Jeso ba táá tcom ne, wèe ne khòe nem q'ana hãa khama.

25 Gataga i kò Gam koe qaase tama, c'ēm khòem gha c'ēe khòean ka nxàea tseegukagu sa. Gabá kò Gam ka q'ana hãa khòem koe hàna sa khama.

3

Jeso ba ko Nikodemase ba xгаа-xгаа

1 Me kò c'ēm khòem Farasai xu dim Nikodemase ta ko ma tcièe ba hàna, Juta ne dim tc'āà-cookg'ai ba.

2 Jesom koem kò ntcúu ka hàà, a hàà birí Me a máá: “Rabiè, Nqarim koe guua Tsi xгаа-xгаа-kg'ao Tsi i sa ta q'ana hãa; cúí khòe ga Tsáá ko kúru zi x'ái zi kúrúa hãa tite, Nqarim kò gaan cgoa hãa tama ne khama,” témé.

3 Me Jeso ba xoa me a máá: “Tseegukar ko tseeguan birí tsi, a ko máá: Khòem kò kabase ábàe tama nem cuiskaga Nqarim di x'aian bóò hãa tite,” témé.

4 Me Nikodemase ba birí Me a máá: “Khòe ba ga kháé ntama ma gàeseam hãa koe ábàe? Xòòs di ncān koe ba ko kháé gaicara tcāà, a nxāwa ábàe?” témé.

⁵ Me Jeso ba xɔa me a máá: “Tseegukar ko tseeguan bìrì tsi, a ko máá: Khòèm kò tshàan hěe naka Tc'ěe ba hěethěe ka ábàè tama, nem cuiskaga Nqarim di x'aian koe tcana hãa tite.

⁶ Eě cgàam ka ábàèa sa cgàa si i, si ẽe Tc'ěem ka ábàèa sa Tc'ěe si i.

⁷ Táá méé tsi bìrì tsir kòo a ko máá: ‘Kabase méé tu ábàè,’ témé ne are guu.

⁸ Tc'áá ba ko gam ko tc'ěe xòè za tc'áá, tsi ko gam di ts'oo-q'ooan kóm, igaba tsi cuiskaga ẽem guua hãa kana ẽem ko qõò qgáian q'ãa tite. Me wèem khòèm ẽe Tc'ěem ka ábàè ba gatà ii,” témé.

⁹ Me Nikodemase ba xɔa Me a máá: “Ntama zi gha ma ncěe zi gúù zi kúrúse?” témé.

¹⁰ Me Jeso ba xɔa me a máá: “Tsáá tsia Iseraele di tsi xgaa-xgaa-kg'ao tsi i, igaba tsia ncěe zi gúù zi ka q'ãa tama?

¹¹ Tseegukar ko tseeguan bìrì tsi, a ko máá: Sita q'ana hãa zi gúù zi ka ta ko kg'ui, a ta a ko ẽe ta bóòda hãa zi ka nxàea tseegukagu, igaba tu gatu ẽe ta ko gaas ka nxàea tseegukagu sa dtcòm tama.

¹² Nqõóm di zi gúù zi kar ko kg'ui cgoa tu u igaba tu dtcòm tama, ka tua gha ntama ma dtcòm, ncěe nqarikg'ai di zi gúù zi kar kòo kg'ui cgoa tu u ne?

¹³ Cúí khòè ga qanega nqarikg'ai koe qaò ta ga hãa, ẽe nqarikg'ai koe guu a xoana hãam oose, Khòèm dim Cóá ba, ncěe nqarikg'ai koe hãa ba.

¹⁴ “Eẽm kò ma Moshe tchàa-xgóós koe cg'ao ba ma ghùì khamaga ma méém Khòèm dim Cóá ba ma ghùìè,

¹⁵ nakam gha nxãasega wèém khòèm ẽe ko Gam koe dtcòm ba chõò tamas kg'òè sa úú.

¹⁶ Nqari ba nqõó ba ncěeta noose ncàmà hãa domkam kò Gam dim Cóám cúise ábàèa hãa ba tcg'òòá hãa khama, nxãasegam gha diim wèém ẽe ko Gam koe dtcòm ba táá kaàkaguè, igabam gha chõò tamas kg'òè sa úú ka.

¹⁷ Nqari ba kò Gam dim Cóám gha hàà nqõó ba xgàra ka tsééa óá Me tama, igabam kò hààm gha nqõó ba kgoara ka tsééa óá Mea hãa.

¹⁸ Eě ko Gam koe dtcòm ba xgàràè tite, igaba gaam ẽe Gam koe dtcòm tama ba nxãakamaga xgàràèa hãa, Nqarim dim Cóám, ncěe cúise ábàèa hãam koem kò táá dtcòm khama.

¹⁹ Ncěea xgàrakus ko ma tséé ga a: X'áà ba kò nqõómkg'ai koe hààraa, igabaga i kò khòèan ntcùúan ncàmà hãa x'áàn ka, gaan di zi tséé zia kò cg'ãè zi i domka.

²⁰ Wèém khòèm ẽe ko cg'ãèan kúrú ba x'áàn hòrea, a x'áàn koe hàà tite khama, nxãasega i gha gam di cg'ãè tsééan táá x'áise ka.

²¹ Igaba diím wèém ãe ko tseeguan kúrú ba ko x'áàn koe hàà, nxãasega i gha gam di tsééan qãèse bóòse ka, Nqarim ko ma tc'èe khamam ma kúrúa hãa sa," tam méé.

Jeso ba hêé naka Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba hêéthêé e

²² Ncêe zi gúù zi qãá q'oo koe xu kò Jeso ba hêé naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hêéthêé xu Jutea dim nqôóm koe qôò. Gaa koem kò síi gaxu cgoa ão, a ba a *khóè ne* tcguù-tcguu.

²³ Me kò thêé Johane ba Ainone koe *khóè ne* tcguù-tcguu, ncêe kò Salime dim x'áém ka cúuse hãam x'áé ba, gaa koe i kò tshàan kái i khama, ne kòo *khóè ne* gaa koe qôòta tcguù-tcguu.

²⁴ Johane ba kò qanega qáé-nquus koe tcãàè ta ga hãa khama.

²⁵ Xu kò Johanem di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu c'èem Jutam cgoa q'ano-q'anosean dis ntcoeku sa ghù.

²⁶ Ka xu kò Johanem koe síi, a bìrí me a máá: "Xgaa-xgaa-kg'ao tseè, ãe kò tsáá cgoa Jorotane ka nciì za hànam *Khóè ba*, ãe tsi kò Gam ka nxàea tseegukagua hãa ba ko ncêeska *khóè ne* tcguù-tcguu, i ko wèé *khóèan* Gam koe síi," témé.

²⁷ Me Johane ba xõa xu a máá: "*Khóè ba* cuiskaga cúí gúù ga q'òòta hãa tite, nqarikg'ai koem kò guu naka máàè e tama ne.

²⁸ Gaxao igaba xao ga tíi ka nxàea tseegukagu ãer kòo máá: 'Tíi ra Krester tama ra a, igaba ra Gam ko hààs cookg'ai koe tsééa tcg'òòèa hãa,' témé ka.

²⁹ Eẽ sèè-kg'aos cgoa hàna ba sèè-kg'ao me e, me sèè-kg'aom dim tcáràm ãe téé a ko komsana me ba ko kaisase sèè-kg'aom dim dòm ba qãè-tcaoa máá. Gaa domka i ncêeska tiri qãè-tcaoan cg'òèa hãa.

³⁰ Gam di cgáéan méé i kaisase càuse, naka i tiri cg'aré-cg'arésean kaisase nqãaka síi," tam méé.

³¹ Eẽ tc'amaka guua ba wèé ne ka tc'amaka hàna. Eẽ nqôómkg'ai koe guua ba nqôómkg'ai di me e a ko nqôómkg'ai di zi gúù zi ka kg'ui. Eẽ nqarikg'ai koe guua hãa ba wèé ne tc'amkg'ai koe hàna.

³² Eẽm bóòta hãa, a kóma hãa gúùa nem ko nxàea tseegukagu, igaba i cúí *khóè ga* Gam ko nxàea tseegukagu sa dtcòm tama.

³³ *Khóèm* ãe ko Gam ko nxàea tseegukagu sa dtcòm ba ko Nqari ba tseegu di Me e sa nxàea tcg'òò.

³⁴ Eẽm Nqari ba tsééa tcg'òòta hãa ba ko Nqarim di kg'uian kg'ui khama, tc'ãò-tc'ãò sa nqáéa hãasem ko Nqari ba Tc'èe ba máà *Me* khama.

³⁵ Xòò ba Gam dim Cóá ba ncàma hãa, a wèé zi gúù zi Gam tshàu q'oo koe tcana hãa.

³⁶ Diím wèém ãe ko Cóám koe dtcòm ba chòò tamas kg'òè sa úúa hãa, igaba ãe ko Cóá ba xguì ba cuiskaga kg'òèan hòò tite, i gha Nqarim di xgòàn gaam koe hãa.

4

Jeso ba ko Samaria dis khòès cgoa kg'ui

¹⁻³ Jeso ba kò kái xгаа-xgaase-kg'aoan kúrú, a ba a Johane ba nqáéa hãase kái ne khòè ne tcguù-tcguu. Xu kò Farasai xu ncêe sa kóm. (Igabam ko Jeso ba tcguù-tcguu tama, xu kòo Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ko tcguù-tcguu.) Eêm ko Jeso ba êe kò nxàèè sa kóm, kam kò Jutea koe guu a ba a gaicara Galilea koe k̄abise kg'oana.

⁴ Samaria dim nqõóm koe méém tcana tcg'oas gúù si i kò ii.

⁵ Me Samaria koe hànám x'áé-coam Sikare ta ko ma tciièm koe síí tcãà, c'êem xháràm Jakobem kò cóásem Josefa ba máà hãam koe.

⁶ Me kò Jakobem dim tsàù ba gaa koe hãa. Me kò Jeso ba qáòs qõòs koem guua hãa khama xhõea hãa, khamam kò gaam tsàùm qàe koe síí ntcõóa-ntcõe, koaba nqáè e kò ii.

⁷ Si ko Samaria dis khòè sa gaa koe hàà, tshàa nes gha hàà xài ka, Me Jeso ba bìrì si a máá: “Tshàan au Ter kg'áà,” témé.

⁸ (Xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu x'áém koe tcana hãa, síí xu gha tc'õoan x'ámá ka.)

⁹ Si Samaria dis khòè sa bìrì Me a máá: “Tsáá Tsi Juta Tsi i, ra tíí Samaria dir khòè ra a. Ka Tsia ga nxãaska ntama ma tshàan dtcàrà te?” témé. Juta ne hêé naka Samaria ne hêéthêéa ko xg'ae qgàia kàà a khama.

¹⁰ Me Jeso ba xọa si a máá: “Nqarim dis máàku sa si kò q'ana hãa ne, a Dìim ko dtcàrà si sa q'ana hãa, ne si ga ko sáá dtcàrà Mea hãa, Me ga kò kg'õèan di tshàan máà sia hãa,” témé.

¹¹ Si khòè sa bìrì Me a máá: “X'aigaè, xài cgoa Tsi ga gàba Tsi úú tama, me tsàù ba nqúù q'ane me e. Ka Tsia ko nxãaska gaa kg'õèan di tshàan nda hòò?”

¹² A Tsáá Tsia gatá ka xõòm Jakobem ka kaia hãa, ncêe kò tsàù ba máà ta ba, i kò gabá hêé, naka gam ka cóáse ga xu hêé, naka gam di kg'oo-coan hêéthêé gam koe kg'áà ba?” témé.

¹³ Me Jeso ba xọa si a máá: “Wèém khòèm ncêe tshàan ko kg'áà ba gha gaicara cáám.

¹⁴ Igaba dìim wèém êe gha tshàan ãer gha máà me kg'áà ba gaicara chõò tamase cáma hãa tite. Igaba wèém ãer gha ko ncêe tshàan máàm koe i gha chõò tamas kg'õès di tshàan di tsgórèan kúrúse,” tam méé.

¹⁵ Si khòè sa bìrì Me a máá: “X'aigaè, ncêe tshàan máà te, nakar gha nxãasega táá gaicara cáám guu, naka ra nxãasega ncêe koe hàà xàian ka táá ncêeta noom dàò ba qõò guu,” témé.

¹⁶ Me Jeso ba bìrì si a máá: “Qõò naka sia síí sarim khòè ba tcii na k̄abise na hàà,” témé.

¹⁷ Si khòè sa xọa Me a máá: “Khòè bar úú tama,” témé.

Me Jeso ba bìrì si a máá: “Tseegu si ko, ãe si ko máá, khòè ba si úú tama, témé ka.

¹⁸ 5 xu khòè xu si kò úúa hãa, igaba si nc̄eska úúam khòè ba sarim tama me e. Eẽ si ko nxàe gùua nea tseegu u,” témé.

¹⁹ Si khòè sa bìrì Me a máá: “X'aigaè, Tsáá Tsia porofiti Tsi i sar ko bóò.

²⁰ Gatá ka xòò ga xua kòo nc̄em xàbim koe còrè, igaba tu ko gatu máá, Jerusalema ba gaam qgàim gaa koe méé ta còrèm ga me e, témé,” tas méé.

²¹ Me Jeso ba bìrì si a máá: “Khòè seè, dtcòm ãer ko méés gùu sa: X'aè ba ko hàà nc̄em xàbim koe kana Jerusalema koe ga igaba tu Abo ba còrèa hãa tite ba ke.

²² Gatu Samaria tua kò c'úua tu hãa gùuan còrè, ta ko sita *Juta ta q'ana* ta hãa sa còrè, kgoarasea nea Juta ne koe guua hãa khama.

²³ Igabam ko x'aè ba hàà, a nxākamaga hààraa, nc̄e tseeguan di dqom̄-kg'aoan gha Tc'ẽem koe hẽe naka tseeguan koe hẽéthẽe Abo ba dqom̄ ba. Abo ba ko gatà ii ne dqom̄-kg'ao ne qaa khama.

²⁴ Nqari ba Tc'ẽe Me e, ke méé ne Gam di ne dqom̄-kg'ao ne Tc'ẽe ba hẽe naka tseeguan koe hẽéthẽe dqom̄ Me,” tam méé.

²⁵ Si khòè sa bìrì Me a máá: “Mešiam Krete ta ko ma tcijè ba ko hàà sar q'ana hãa. Eẽm ko hàà nem gha hàà wèé zi gùu zi ka bìrì ta a,” témé.

²⁶ Me Jeso ba x̄oa si a máá: “Tíí nc̄e ko sáá cgoa kg'ui Ra gar ga Ra a,” témé.

²⁷ Xu gaa x'aè kaga Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu kabise. Eẽ xu ko hàà ka xu kò sao-xg'ae Me Me hãa a ko khòès cgoa kg'ui xu are. Igaba i ko táá cúia xu ga tèe a máá: “Dùú sa Tsi ko qaa?” kana “Dùús domka Tsia ko gas cgoa kg'ui?” témé.

²⁸ Kas ko gas dim ḡabam xài cgoa di ba guu, a sa a x'áé-dxoom koe kabise a sí khòè ne bìrì a máá:

²⁹ “Hàà naka sí wèé zi gùu zi ãer kúrúa hãa zi ka bìrì tea hãam Khòè ba bóò. A Gaam Krestem ga ba ga ii?” témé.

³⁰ Ne x'áé-dxoom koe guu a ne a Gam koe sí.

³¹ Xu gaa x'aè kaga Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Gam cgoa kg'ui a máá: “Xgaa-xgaa-kg'aoè, tc'òó,” témé.

³² Me bìrì xu a máá: “Tc'òó Ra gha tc'òoa ner Tíí úúa hãa, gaxao ka c'ùuèa hãa a,” témé.

³³ Xu xgaa-xgaase-kg'ao xu xóe a bìrìku a máá: “Ncãa i gáé c'ẽe khòèan tc'òoan óaga máá Me?” témé.

³⁴ Me Jeso ba bìrì xu a máá: “Tiri tc'òoa nea Gaam ãe tséé Tea hãam ko tc'ẽe sa kúrú si i, naka Gam dis tséé sa xg'ara-xg'ara sa hẽéthẽe e.

³⁵ Nc̄eta tu gáé gatu méé tama: ‘4 nxoea nea q̄ua hãa, me ko nxāwa x'aèm tc'òoan méé i khòàè di ba hàà,’ témé tama? Bòò,

bìrì xao or ko, ghùì-kg'ai xao naka bóò xhàrà ma x'ǎéa hãa, a i a khõáè i gha sa tééa máána hãa.

³⁶ Eẽ ko tc'õoan khõá ba ko surutaè, a ba a ko chõò tamas kg'õès di tc'ároan sáa-xg'ae, tsara gha nxãasega ãe ko xhàrà ba hée naka ãe kò khõá ba héeéthée tsara xg'ae a qãè-tcao.

³⁷ Ncẽem kg'ui ba tseegu me e khama, ncẽe ko máá: 'C'ẽe ba ko xhàrà, me ko c'ẽe ba khõá!' témé ba.

³⁸ Tséé xaoa Ra hãa, síi xao gha ãe xao tséé tama koe khõá ka. C'ẽe nea gaa koe tsééa hãa, xao ko gaxao gane di tsééan koe tcuù," tam méé.

³⁹ Ne kò kái ne Samaria ne ãem x'áé-dxoom di ne Gam koe dtcòm, kg'uim khõès kò nxàea tseegukagua hãam domka, ncẽe kò máá: "Wèè zi gùù zi ãer kúrúa hãa zi kam bìrì tea hãa," témé ba.

⁴⁰ Eẽ ne ko Samaria ne Gam koe hàà, ka ne kò dtcàrà Me gane cgoam gha hãa sa, Me cámm cáman hãa cgoa ne.

⁴¹ Ne kò Gam di kg'uian domka kaisase kái ne dtcòm.

⁴² A ne a khòè sa bìrì a máá: "Ncẽeska ta ãe si nxàea hãa gúúan domka cúi dtcòm tama, igaba ta ncãa kómá mááse Me, a ta a ncẽem khòè ba nqõóm dim Kgoara-kg'ao Me e sa ncẽeska q'ana hãa," ta ne méé.

⁴³ Eẽ tsara cámm tsara qãá q'oo koem kò gaa koe tcg'oa a Galilea koe qõò.

⁴⁴ (Jeso ba kò Gam ka nxàea tseegukagua hãa, porofiti ba gam dim x'áém koe dtcòmme tamam khòè me e sa khama.)

⁴⁵ Eẽm ko Galilea koe tcãà, ka ne kò Galilea di ne khòè ne qãèse hààkagu Me. Wèè zi gùù zi ãem kò Jerusalema koe kõès dim cámm ka kúrúa hãa zi ne kò bóò hãa khama, gane igaba ne ko gaas kõès koe hààraa khama.

Jeso ba ko x'aiga-coam dim cóa ba qãèkagu

⁴⁶ Gaiam kò Kana *dim x'áém* koe síi Galilea di i, ncẽe gaa koem kò tshàan kúrú i gõé ii koe. Me kò Kaperenaume koe c'ẽem tc'ãa-cookg'ai ba hãa, ncẽe gam dim cóám kò tsàa ba.

⁴⁷ Eẽm ko Jeso ba Jutea koe guu a Galilea koe hààraa hãa sa kóm, kam kò Gam koe síi a dtcàrà Me, hààm gha gam dim cóa ba kg'õèkagu ka, ncẽe ko x'oos qàe koe hãa ba.

⁴⁸ Me Jeso ba bìrì me a máá: "X'ái zi hée naka are-aresa zi gùù zi héeéthée tu kò bóò tama ne tu cuiskaga dtcòm tite," témé.

⁴⁹ Me x'aiga-coa ba bìrì Me a máá: "X'aigaè, cóám tirim x'óó tamas cookg'ai koe hàà," témé.

⁵⁰ Me Jeso ba xoa me a máá: "Tsarim cóa ba gha kg'õè ke qõò," témé. Me khòè ba ãem Jeso ba bìrì mea kg'uian dtcòm, a ba a qõò.

⁵¹ Qanegam dàòm q'oo koe hãa a ko qõò, ka xu kò gam di xu qãà xu qãè tchõàn gam dim cóa ba kg'õèa hãa di cgoa hàà xg'ae cgoa mé.

⁵² Me dùútsa x'aèm kam kò cóá ba qãè sa tèè xu, xu bìrí me a máá: “Ncêe ncãa nqáém cárm ka i ncãa tcìlan guu me, koaba di x'aè ka,” témé.

⁵³ Me kò cóám ka xòò ba nxãaska q'ana hãa gaam x'aèm ãem ka gam kò Jeso ba bìrí mea hãa a máá: “Tsarim cóá ba gha kg'òè,” témé sa. Ka ne kò gabá hêé naka gam dim nquum di ne wèé ne hêéthêé dtcòm.

⁵⁴ Ncêea kò cárm dis x'áís ga si i, Jesom kò Jutea koe guu a Galilea koe hàà kam kò kúrúá hãa sa.

5

Jeso ba ko khòè ba tèbem koe qãèkagu

¹ Ncêe zi guú zi qãá q'oo koem kò Jeso ba Jerusalema koe qòò, c'èes kòès Juta ne di sa kò gaa koe hàna khama.

² Nxãaskas kò Jerusalema koe heke-kg'ám sa hàna, ncêe kò 'Ghùuan dis Heke-kg'ám sa' ta ma tciìè sa. Me kò ncêes heke-kg'ámqs qàe koe tèbe ba hãa, Hebera dis kg'uis ka ko 'Betesata' ta ma tciìè ba, 5 zi xàò-xao zi kò úúa hãa ba.

³ Gaa zi xàò-xao zi koe ne kò káí ne khòè ne tsàako ne hãa, káá tcgáí ne hêé naka qòò tama ne hêé naka nqoara ne hêéthêé e.

⁴*

⁵ Nxãaskam kò c'èem khòè ba gaa koe hàna, 38 kurian kòò úú a kò tsáa ba.

⁶ Eẽm ko Jeso ba bóò me, me gaa koe xóé-xòe, kam kò ncísem tsàara hãa sa bóòá q'ãa, a tèè me a máá: “A qãè kg'oana tsia?” témé.

⁷ Me ãem tcìi-khoe ba xòá me a máá: “X'aigaè, cúí khòè gar úú tama ãem kòò tshàa ba kòbi-kòbise ne gha gaam koe tcãà te e. Eẽr kò tcãà kg'oana ne i ko c'èe khòèan tíí ka tc'àà a tcãà,” tam méé.

⁸ Me Jeso ba bìrí me a máá: “Tèe naka tsarim tcoà ba sèé naka tsia qòò,” témé.

⁹ Me gaam khòè ba kúúga qãè. A ba a gam dim tcoà ba sèé, a qòò.

Eẽm cárm ba kò Sabata dim cárm me e.

¹⁰ Ka xu kò Juta xu ãe ko qãèkaguẽam khòè ba bìrí a máá: “Sabata dim cárm me e khama tsi tsarim tcoà ba tsi ga sèé sa kgoara máàè tama,” témé.

¹¹ Me xòá xu a máá: “Khòèm ãe qãèkagu tea ba ncãa bìrí te a máá: “Tsarim tcoà ba sèé naka tsia qòò,” témé,” tam méé.

¹² Ka xu kò tèè me a máá: “Dìí ba ãem khòè ba ncêe ko máá, tcoà ba méé tsi sèé naka qòò, témé ba?” ta xu méé.

* 5:4: C'èe zi tcgãya zi Gerika di zi ncêe xùri ko kg'uian úúa: “a ne a ko tshàan di kòbi-kòbisean qãa. 4 Moengele ba ko kuri c'èe x'aè ka gaam tshãam koe xòá, a tshàan kòbi-kòbi khama. Me ãe

¹³ Igabam kò ãe qãèkaguèam khòè ba c'úua hãa dìi Me e kò ii sa, Jeso ba kò qõòà hãa, ne kò gataga gaam qgáim koe kò hãa ne khòè ne kái ne e thëé khama.

¹⁴ Eẽ zi gúu zi qãá q'oo koem kò Jeso ba tempelem koe saoxg'ae me, a bìrí me a máá: “Bòò, ncẽeska tsi qãè tsi i. Táá méé tsi gaicara chibian kúru guu, nxãasega i gha kaisase cg'ãè gúuan táá kúru se cgae tsi ka,” témé.

¹⁵ Me gaam khòè ba tcg'oa, a síi Juta xu bìrí, Jeso Me e kò ii, ncẽe kò qãèkagu mea hãa ba sa.

¹⁶ Ka xu kò gaas kaga Juta xu *tshoa-tshoa* a Jeso ba xgàra, Sabata òim cáim kam kò ncẽe zi tséé zi kúrua hãa khama.

¹⁷ Me Jeso ba bìrí ne a máá: “Tirim Abo ba ko wèé x'aè ka tséé, ncẽeskaga igaba, Ra ko Tíi igaba thëé tséé,” témé.

¹⁸ Gaa domkaga ne kò Juta ne cg'õo Me ne gham dàò ba kaisase tcg'ai-tcaoa hãase qaa, Sabata òim cáim di x'áèan cúim kò khóá tama, igabam kò thëé máá, Nqari ba Gam ka Xõòm tc'aró-tc'aro Me e, ta mééa, a kòò Nqarim cgoa tc'ãò-tc'ãose.

Jesom di qaria ne

¹⁹ Me Jeso ba xõa ne a máá: “Tseegukar ko tseeguan bìrí tu u, a ko máá: Cuiskagam Cóá ba c'ãe gúu cú ga kúrua hãa tite, igabam gha ãem ko Xõò ba bòò Me ko kúrú cú sa kúrú. Wèés ãem ko Xõò ba kúrú sam ko Cóá ba gataga thëé kúrú khama.

²⁰ Xõò ba Cóá ba ncàma hãa, a ko wèé zi ãem ko kúrú zi x'ái Me. A ba a gha ncẽe zi tséé zi ka kaia hãa zi *tséé zi x'ái* Me, nxãasega tu gha are ka.

²¹ Eẽm ko Xõò ba ãe x'óóa hãa ne ghùì a kg'òèkagu khamagam gha ma Cóá ba ãem ncàma hãa ne kg'òèkagu.

²² Abo ba cúí khòè ga xgàra tama, igabam Cóá se ba wèé qarian xgàran di máana hãa,

²³ nxãasega ne gha wèéa ne ga Cóá ba tcom ka, ãe ne ma Xõò ba tcoma hãa khamaga ma. Eẽ Cóá ba tcom tama nea Xõòm ãe tséé Mea hãa ba tcom tama.

²⁴ “Tseegukar ko tseeguan bìrí tu u, a ko máá: Eẽ ko Tiri kg'uian komsana, a ko Gaam ãe tséé Tea hãam koe dtcòm, ba chõò tamas kg'òè sa úua hãa, a xgàrakuan koe tcàà tite, igabam x'ooan koe tcg'oara hãa, a kg'òèan koe tcana hãa.

²⁵ Tseegukar ko tseeguan bìrí tu u, a ko máá: X'aè ba ko hàà, a nxãakamaga hààra xg'araa, ãe x'óóa hãa ne gha Nqarim òim Cóám òim dòm ba kóm ba, ne gha gane ãe ko kóm Me ne kg'òè.

²⁶ Eẽm ma Xõò ba ma Gam ka kg'òèan úua hãa khamagam gataga thëé Cóá se ba qarian máana hãa, Gam kam gha kg'òèan úú di i.

²⁷ A ba a *Cóá* ba xgàram gha di qarian máana hãa, Khòèm òim Cóá Me e khama.

28 Táá méé tu ncées guùs ka arekaguè guu, x'aè ba ko hàà wèé ne ãe tc'ám zi koe hàna ne gha Gam dim dòm ba kóm ba ke,

29 a ne a gha *gane di zi tc'ám zi koe* tcg'oa: ãe kò qãèan kúrúa hãa ne gha tãe a kg'òè, ne gha ãe kò cg'ãèan kúrúa hãa ne tãe a xgàràè.

30 Tíí ra cúí guù ga cúía kúrúa hãa tite. Eër ko ma Abom koe ma kóm khamar ko ma xgàra, i Tiri xgàra-q'ooan tchàno o, Tíí ko tc'ãe sar qaa tama, igabar ko ãe tséé Tea hãam ko tc'ãe sa kúrú khama.

Jesom ka nxàea tseegukagua ne

31 “Tíí kar kò nxàea tseegukagua mááse nes Tiris nxàea tseegukagu sa cuiskaga tseegu di sa ii tite.

32 C'ãe ba hàna ãe ko Tíí ka nxàea tseegukagu ba, Ra q'ana hãa ãem gha ko Tíí ka nxàea tseegukagus kg'ui sa tseegu di si i sa.

33 Johanem koe tu kò khóèan tsééa úú, me kò síí tseeguan nxàea tseegukagu.

34 Khóèan di nxàea tseegukagua ner ko dtcòm̄s tama si i, igabar ko ncãe zi guù zi kg'ui, kgoaraè tu gha ka.

35 Johane ba kò x'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis guùs kãruko a ko x'áàs khama ii, tu kò x'aè-coam ka tu gha gam di x'áàn koe qãè-tcaò sa tc'ãe.

36 “Nxàea tseegukagu sar úúa, ncãe Johanem dis kaga kaia hãa sa. Ncãe zi tséé zim Abo ba máà Tea hãa, xg'ara-xg'ara zir gha ka, gazi ncëer ko kúrú zi ko Tíí ka nxàea tseegukagu khama, Abom tséé Tea hãa sa.

37 Abom ncãe tséé Tea hãa ba Tíí ka nxàea tseegukagua hãa. Tu gatu qanega dòma ba kóm ta ga hãa, kana kg'áía ba igabaga tu bóò ta ga hãa.

38 Gam di kg'uiian igaba i gatu koe hãa tama, ãem tsééa hãa ba tu dtcòm̄ tama khama.

39 *Nqarim di zi Tcgãya* zi tu ko kaisase bóò q'oo, gatu tc'ãe máá, gazi koe tu gha chõò tamas kg'òè sa hòò, ta tc'ãe khama. Igabaga zi ko ãe zi *Tcgãya* zi Tíí ka nxàea tseegukagu.

40 Igabaga tu ko Tíí koe hàan xguì, hàà tu gha kg'òèan hòò ka.

41 “Dqom̄kua ner khóèan koe qaa tama.

42 Igabar q'ana hãa nta ii tu khòè tu u sa, Nqarim di ncàm̄kuan tcáóa tu q'oo koe úú tama tu.

43 Abom dim cg'òèm̄ cgoar hààraa, igaba tu kò táá sèèa mááse Te. Igabaga ncèè c'ãem khòèm̄ kòo gam di cg'òèan cgoa hàà ne tu ko sèèa mááse me.

44 Nta tu gha ma dtcòm̄, ncèè gatu ka c'ãe ne koe cúíga tu kòo dqom̄an qaara mááse, a tu a Nqarim cúím̄ koe guua hãa dqom̄an qaa tama ne?

45 “Igaba méé tu táá tc'ëea máá, Nqarim cookg'ai koer gha Tíi chibi-chibi tu u, ta tc'ëea guu. Gatua gha chibi-chibi tu um khòe ba Moshe me e, gatu di nqòðan tu gam koe tòóa hãa ba.

46 Ncèè Moshe ba tu kò dtcòmà hãa, ne tu ga kò Tíi thèé dtcòm Tea hãa, Tíi kam goáa hãa khama.

47 Igaba ncèè gam goáa hãa zi tu kò dtcòm tama, ne tua gha nxãaska Tíi ko méé zi ntama dtcòm?” tam Jeso ba méé.

6

*Jeso ba ko 5,000 ne khòe ne tc'òókagu
(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Lk 9:10-17)*

1 Ncèe zi gùu zi qãá q'oo koem kò Jeso ba Galilea dim tshàm ka c'ëe xòèa ba za tchoaba, ncèe Tiberia di ta kòo ma tcièe e.

2 Si kò kaias xg'aes khòe ne di sa xùri Me, èe kòo tsàa ne khòe ne koem kò kùrú zi x'ái zi ne kò bóò khama.

3 Me Jeso ba xàbìm di c'ëe xòèa ba za q'ábà qaò, a síi Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa gaa koe ntcóó.

4 Si kò Juta ne dis kòès Paseka di sa cúu si i.

5 Eëm ko Jeso ba ghùì-kg'ai a ko kaias xg'aes khòe ne di sa bóò si ko Gam koe hàà, kam kò Filipi ba bìrì a máá: “Nda xae gha síi péréan x'ámá, ncèe ne khòe ne gha hàà tc'òó o?” témé.

6 (Ncèetam ko ma kùrúa bóòba ba domka tèè me, tc'ëea ba koem kò nxãakamaga q'ana hãa dùú sam gha kùrú sa khama.)

7 Me Filipi ba xoa Me a máá: “Khòem ko 8 nxoean q'oo koe gàbakaguè maria ne cuiskaga tc'ãò tite, ncèeta noo ne khòe ne tc'òókagua ne!” témé.

8 Me Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ka c'ëem Anteream ncèe Simonem Peterem ka káímkhoe ba kg'ui a máá:

9 “C'ëem cóá ba ncèe koe hãa, 5 xu péré xu hèé naka cam x'aù tsara hèéthèé qgóóa hãa ba, ka sa ncèe sa dùú cgáé saa ncèeta noo ne khòe ne koe?” témé.

10 Me Jeso ba máá: “Khòe ne xao bìrì naka ne ntcóó,” témé. Kái dcãa nea kò èem qgáìm koe hãa khama. Ne kò wèe ne khòe ne ntcóó, 5,000 khama noo xu khòe xu u kò ii.

11 Me Jeso ba nxãaska péré xu sèè, a ba a Nqari ba qãè-tcaoa máá, a khòe ne èe koe kò ntcóóa-ntcõe ne máà xu, ne kò èe ne ko ma tc'ëe khama ma tc'òó. A ba a kò x'aùan ka thèé gataga hèé.

12 Eë ne ko wèe ne tc'òóa xg'ara a ko xg'ãà, kam kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu bìrì a máá: “Sàà xg'ae péré qàmàn èe qaùà hãa a, naka i gha nxãasega táá cúí gùu ga ncoièe guu,” témé.

13 Xu kò èe khòe ne ka kò tc'òóa qaùè péréan ka 12 xu q'ore xu péré qàmàn di xu tcãà, xu cg'oè, èe xu péré xu 5 xu koe guu a.

14 Eẽ ne ko khòè ne x'áís ãem kò Jeso ba kúrúa hãa sa bóò, ka ne ko tshoa-tshoa a máá: “Tseegukagam Gaam porofitim ga Me e nq̄óm koe ga ko hàà ba,” témé.

15 Me kò Jeso ba, hàà ne ko kgãà ka sée a x'aiga ba kúrú Me sa nxãakamaga q'ana hãa, khamam kò tcg'oaragu ne a xàbim koe q̄ò.

Jeso ba ko tshàam tc'amkg'ai koe q̄ò
(Mt 14:22-33; Mk 6:45-52)

16 Eẽ i ko dq̄ò ka xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tshàam koe q̄ò,

17 a xu a síí dxòrom koe tcãa a tshàa ba tchoaba a Kapere-naume koe q̄ò. Ntcùú u kò ii, Me kò Jeso ba qanega hàà cgae xu ta ga hãa.

18 Tshàa ne kò kòbi-kòbise, kiam tc'ãá ba kò tc'ãá khama.

19 Eẽ xu ko 5 kana 6 di qád-q'ooan khama noo kilomitaran q̄ò, ka xu kò Jeso ba bóò Me tshàam tc'amkg'ai koe ko náà q̄ò, a ko dxòrom koe cúù, ka xu kò q'ae.

20 Igabam kò birí xu a máá: “Tíí Ra a. Ke xao táá q'áo guu,” témé.

21 Ka xu kò dxòrom koem gha gaxu cgoa hãa sa qãè-tcaoa máána hãa, igabam kò dxòro ba ãe xu kò q̄òm nq̄óm koe kúúga síí tcãa, a síí gómankg'ai koe téé.

22 Xùrikom cáim kas kò khòè ne dis xg'aes ãe kò tshàam ka ncíi za hãa sa cúim dxòro ba hãa sa bóò, Me Jeso ba qanega Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa gaam koe tcãa ta ga hãa, igaba xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu cuiaga q̄ò hàa sa.

23 Nxãaska xu kò c'ãe xu dxòro xu Tiberia koe guua hãa xu, ãem kò X'aiga ba péréan qãè-tcaoa máá xg'ara si xg'ae sa ntcõó a ko tc'õó qgái qàe ka cúuse hàà.

24 Eẽs ko khòè ne dis xg'ae sa Jesom káà ii, xu Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu thée káà xu u sa bóò q'ãa, ka ne kò dxòro xu koe tcãa a ne a Kaperenaume koe q̄ò, a síí Jeso ba qaa.

Jeso ba kg'õèan dim Péré Me e

25 Eẽ ne ko tshàam ka ncíi za síí sao-xg'ae Me ka ne kò tèè Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, ncãe koe Tsi n-cáma hààraa?” témé.

26 Me Jeso ba xoa ne a máá: “Tseegukar ko tseeguan birí tu u, a ko máá: X'ái zì tu bóò hàa domka tu qaa Te tama, igabaga tu péréan tc'õó a xg'ãà hàa domka a.

27 Táá méé tu kaàko tc'õoan tsée-kg'am guu, igaba méé tu chõò tamas kg'õès koe gha hãa tc'õoan tsée-kg'am, Khóèm dim Cóam gha máà tu u. Nqarim Abo ba Gam koe x'ái sa tóò hàa Gaam dim cóam ii di sa,” tam méé.

28 Ka ne ko nxãaska tõe Me a máá: “Dùú sa ta gha kúrú, a nxãasega Nqarim ko tc'ëe sa kúrú?” ta ne mée.

29 Me Jeso ba xõa ne a máá: “Nqarim ko tc'ëe sa ncëe si i: Gaam ãem tsééa hãam koe tu gha dtcòm si i,” témé.

30 Ka ne kò nxãaska xõa Me a máá: “Dùútsa x'ái sa Tsi gha Tsáá kháé kúrú, ta nxãasega bóó a Tsáá koe dtcòm? Dùú sa Tsi gha kúrú?”

31 Gatá ka xõò ga nea ko tchàa-xgóós koe Mana *ta ko ma tciìe péréan* tc'óó. Ncëe i ma góásea a ko máá: ‘Nqarig'ai koe guua hãa péré nem kò máà ne ne tc'óó,’ témé khamaga ma,” ta ne mée.

32 Me Jeso ba bìrí ne a máá: “Tseegukar ko tseeguan bìrí tu u, a ko máá: Moshem tama me e kò ii, ãe nqarig'ai koe guua hãa péréan máà tu ua ba, igaba Abo Me e kò ii, ãe tseegu di péréan nqarig'ai koe guua hãa máà tu ua ba.

33 Nqarim di péréa ne Gaam ãe nqarig'ai koe guu a xoana hãam ga Me e khama, nqóó ba kg'òèan máàna hãa ba,” tam mée.

34 Ne bìrí Me a máá: “X'aigaè, ãe péréan wèé cárn ka máà ta a,” témé.

35 Me Jeso ba bìrí ne a máá: “Tíí Ra kg'òèan dir Péré Ra a. Dìim wèém ãe ko Tíí koe hàà ba cuiskaga xàbà hãa tite, me dìim wèém ãe ko Tíí koe dtcòm ba cuiskaga gaicara cárna hãa tite.

36 Igaba ãer ma bìrí tua khama: bóó Tea tu hãa igaba tu qanega dtcòm tama.

37 Wèém *khóèm* ãem Abo ba máà Tea hãa ba gha Tíí koe hàà, Ra dìim wèém ãe gha ko Tíí koe hàà ba tchàa koe aagua hãa tite.

38 Nqarig'ai koer guu a xoana hãa, hààr gha Tíí ko tc'ëe sa kúrú ka tamase, igaba ãe tséé Tea hãam ko tc'ëe sar gha hàà kúrú ka khama.

39 Ncëea Gaam ãe tséé Tea hãam ko tc'ëes ga si i: *wèé ne khóè* ne ãem máà Tea hãa ne ka méém táá cúim ga ba aaguse guu, igaba méém còò dim cárn ka ghùìe.

40 Ncëea Abom ko ma tc'ëe ga a khama: Wèém ãe ko Cóá ba bóó, a ko Gam koe dtcòm ba gha chõò tamas kg'òè sa úú. Ra gha nxãaska Tíí còò dim cárn ka x'ooan koe ghùì me,” tam mée.

41 Ne kò Juta ne tshoa-tshoa a Gam ka kg'ui-kg'uisse, ncëetam kò méé a máá: “Tíí Ra nqarig'ai koe guu a xoana hãar Péré Ra a,” ta mééa hãa khama.

42 A ne a máá: “Ncëe ba gáé Jesom tama baa, Josefam ka Cóáse ba, ncëe xõò ba hëé naka xõò sa hëéthëé khara ta q'ana hãa ba? Ntama ba gha ncëeska máá: ‘Nqarig'ai koer guu a xoana hãa,’ témé?” ta ne mée.

43 Me Jeso ba xõa ne a máá: “Táá tu gatu ka kg'ui-kg'uisse guu.

44 Cúí khòè ga cuiskaga Tíí koe hàà tite, Abom ncêe tsééa óá Tea hãam kòo Tíí koe tsééa úú u ne cúí ga a, Ra gha còo dim cárn ka x'ooan koe ghùì ne.

45 Góásea i hãa porofiti xu di zi Tcgãya zi koe, a ko máá: 'Wééa nea gha Nqarim ka xгаа-xгааè,' témé. Me gha diím wèém ãe ko Abom koe komsana a ko Gam koe xгаа-xгааase ba Tíí koe hàà.

46 Cúí khòè ga Nqari ba bóò ta ga hãa, Gaam ãe Nqarim koe guua hãam Cúím oose. Gaam Cúí ba Abo ba bóò hãa.

47 Tseegukar ko tseeguan bìrì tu u, a ko máá: Gaam ãe ko dtcòm ba chòò tamas kg'òè sa úúa hãa.

48 Tíí Ra kg'òèan dir Péré Ra a.

49 Gatu ka tsgõose ga xua kò tchàa-xgóós koe Mana *ta ko ma tciìè péréan* tc'òó, a kò x'óó.

50 Igaba nqarikg'ai koe guua hãa Péréan ga ncêe e, ncêe khòèan ga tc'òó, a táá x'óó o.

51 Tíí Ra kg'òèan dir Péré Ra a nqarikg'ai koe guua hãa Ra. Ncèè c'èem khòèm kòo ncêe Péréan tc'òó nem gha chòò tamase kg'òè. I ncêe Péréan Tiri cgàa a, ncèer gha nqòóm di kg'òèan di iise tcg'òó o.

52 Ne kò Juta ne xgóàse kg'ui cgoaku a máá: "Ntama ba gha ncèem khòè ba cgàaa ba máà ta a ta tc'òó?" ta ne méé.

53 Me Jeso ba bìrì ne a máá: "Tseeguan kar ko tseeguan bìrì tu u, a ko máá: Khòèm dim Cóám di cgàan tu kò tc'òó tama, a tu a c'áòa ba kg'áà tama ne tu gatu koe kg'òèan úú tama.

54 Diím wèém ãe gha Tiri cgàan tc'òó, a Tiri c'áòan kg'áà ba chòò tamas kg'òè sa úúa hãa, Ra gha còo dim cárn ka x'ooan koe ghùì me.

55 Tirim cgàa baa tseegu dim tc'òo me e, i Tiri c'áòan tseegu di kg'áà gúù u khama.

56 Diím wèém ãe ko Tiri cgàan tc'òó a ko Tiri c'áòan kg'áà ba gha Tíí koe hãa, Ra gha Tíí gam koe hãa.

57 Eẽm ma kg'òèa hãam Abo ba ma tsééa óá Tea hãa, Ra Abom domka kg'òèa hãa, khamagam gha ma ãe ko Tíía tc'òó Te ba Tíí domka kg'òè.

58 Ncèea nqarikg'ai koe guu a xoana hãa Péréan ga a. Gatu ka tsgõose ga xua Mana *ta ko ma tciìè péréan* tc'òó, a x'óóa hãa, igabagam gha ãe gha ncêe Péréan tc'òó ba chòò tamase kg'òè," tam méé.

59 Ncèe zi gúù zim kò ãem kò Kaperenaume dim còrè-nquum koe hãa a ko xгаа-xгаа ka kg'ui.

Chòò tamas kg'òès di kg'uia ne

60 Kái xu xгаа-xгааase-kg'ao xu Jesom di xu kò kóm Me, ka xu ko máá: "Ncèe kg'uia nea qóm m. Diína gha kóma q'ãa a?" témé.

⁶¹ Me kò Jeso ba Gam ka q'ana hãa, Gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu kò gaan ka kg'ui-kg'uisse sa, khamam kò tēè xu a máá: “Ncēes gúu sa gáé ko tshúu-tshuu tcáo xao o?”

⁶² Kháé xaoa gha nta méé, ncēè Khòem dim Cóá ba xao kò bóò Me ko ēem ko kg'aia hãa koe qàò ne?

⁶³ Tc'ēe ba ko kg'òèan máàm ga Me e, me cgàa ba cúí hùì ga úú tama. Eēr kò kg'ui cgoa tu u kg'uia nea kg'òèan ko máàm tc'ēem koe guua hãa.

⁶⁴ Igaba ne gatu ka c'ēe ne hàna ncēe dtcòm tama ne,” tam méé. (Díina dtcòm tama, i gha díin khòè ne tshàu q'oo koe tcãà Me sam kò Jeso ba tshoa-tshoases koe ga guu a q'ana hãa khama.)

⁶⁵ Me gaia kg'ui a máá: “Gaa domkar kò bìrí tua hãa a ko máá: Cúí khòè ga Tíí koe hàà tite, ncēè Abom kò kgoara máá a tama ne, témé,” tam méé.

⁶⁶ Eēm x'aèm koe guu ka ne kò kái ne xгаа-xгааase-kg'ao ne Gam di ne kháóka tòóa dibise a táá xùri Me.

⁶⁷ Me Jeso ba 12 xu tēè a máá: “Gaxao igaba xaoa qòò kg'oana?” témé.

⁶⁸ Me Simone Petere ba xọa Me a máá: “X'aigàè, díin koe xae gha qòò? Tsáá Tsia chòò tama kg'òèan di kg'uiàn úúa hãa ka!”

⁶⁹ Dtcòm xae ko, a xae a q'ana hãa Tsáá Tsia Nqarim di Tsi i sa, ncēe Tcom-tcomsa Tsi,” tam méé.

⁷⁰ Me Jeso ba xọa a máá: “Tíí ga Ra gáé kò gaxao 12 xao nxará tcg'òóa mááse tama? Igabam gaxao ka c'ēe ba dxāwa me e,” témé.

⁷¹ (Jutasem, Simonem Isekariotem ka cóáse bam kòò nxàe, Jutase ba kò xгаа-xгааase-kg'ao xu ka c'ēe me e, igabam kò khòè ne tshàu q'oo koe hàà tcãà Me khama.)

7

Jeso ba hěé naka qōese ga xu hěéthěé e

¹ Eē zi gúu zi qǎá q'oo koem kò Jeso ba Galilea koe qòò te, Juta ne *di xu kaia xu* kò cg'òo Me kg'oana hãa khamam kò Jutea koem gha qòò te sa tc'ēe tama.

² Me kò x'aèm Juta ne di zi xhái zi tshào dis kòès di ba cúú me e,

³ xu kò Jesom ka qōese ga xu bìrí Me a máá: “Ncēe koe méé Tsi tcg'oa naka Tsia Jutea koe qòò, naka ne Tsari ne xгаа-xгааase-kg'ao ne síí nxāasega kúrú Tsi ko zi gúu zi bóò.

⁴ Cúí khòè ga kàà a gaan di zi gúu zi gha xàia hãase kúrú u, q'āaè i gha sa i ko tc'ēe ne. Gaa domka méé Tsi nqòóm koe x'áise!” témé.

⁵ Xu kò Gam ka qōese ga xu igaba Gam koe dtcòm tama khama.

⁶ Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Tirim x'a'è m q̄ãe ba qanega hàà ta ga hãa, igaba i gaxao ka wèe x'a'èan ga q̄ãe máá xaoa hãa.

⁷ Nq̄ó ba cuiskaga gaxaoa hòre xao o tite, igabam Tíí hòre Tea, cg'ãe zi tséé zi ãem ko kúrú zir ko nxãea tseegukagu khama.

⁸ Q̄ò xao k̄ès koe gaxao ka. Tíí kam x'a'è ba qanega hàà ta ga hãa khamar síí tite ke,” témé.

⁹ Ncētam ko méé kam kò Galilea koe qau.

Jeso ba ko xhài zi tshào dis k̄ès koe xгаа-xгаа

¹⁰ Eẽ xu ko q̄ese ga xu k̄ès koe q̄ò, kam kò Gam igaba thẽe xgoaba a q̄ò, khòe ne ka hòdè tamase igaba xàia hãase.

¹¹ Xu kò Juta xu k̄ès koe qaa Me a tèe a máá: “Gaam Khòe ba nda?” témé.

¹² Eẽ zi xg'ae zi khòe ne di zi koe i kò Gam ka kái kg'ui-kg'uissean hãa. Ne kò c'ẽe ne máá: “Qãem khòe Me e,” témé, ne ko c'ẽe ne máá: “Eẽ ãe, khòe nem ko hoàkagu,” témé.

¹³ Igaba i kò cúí khòe ga kgoarasease Gam ka kg'ui tama, Juta xu ne kòo bèe khama.

¹⁴ Me kò Jeso ba k̄ès nq̄ãe koe tempelem koe tcãa, a xгаа-xгаа.

¹⁵ Ka xu kò Juta xu kaisase are a xu a tèe a máá: “Ncēm khòe ba ncēe xгаа-xgaan ntama ma hòda, ncēe qanegam xгаа-xгааe e tama ka?” témé.

¹⁶ Me Jeso ba xọa xu a máá: “Tiri xгаа-xгаа nea Tiri tama. Igaba i Gaam ãe tséé Tea hãam koe guua.

¹⁷ Ncēe c'ẽem khòem kò Nqarim ko tc'ẽe sa kúrú kg'oana hãa, nem gha bóda tcg'òò, Tiri xгаа-xgaan Nqarim koe guua hãa, kana Ra ko Tíí ka kg'ui sa.

¹⁸ Gaam ãe ko cúíaga gam ka kg'ui ba ko dqomkuan qaara máase. Igaba gaam ãe tséé mea hãam di dqomkuan ko qaa ba tseegu di me e, i gam koe cúí cg'ãe ga káa a.

¹⁹ Moshe ba gáe x'áe-kg'áman máa tu u ta ga hãa? Gataga i ii, igaba i cúí tu ga x'áe-kg'áman ko méé sa kúrú tama! Dùús domka tu ko cg'õo Te tu gha sa tc'ẽe?” tam ma tèe ne.

²⁰ Si xg'ae sa xọa Me a máá: “Dxãwa tc'ẽean Tsi úúa hãa! Díí na cg'õo Tsi kg'oana?” témé.

²¹ Me Jeso ba xọa ne a máá: “Cúís tséés are-aresa sar kò kúrú, tu kò wèea tu ga are.

²² Moshe ba kò x'áe-kg'áman gatu di xu cóa xu tu gha q'ãe nqãa-qgai khòo di máa tua hãa, tu ko Sabata dim cámi ka gatu di cóan q'ãe nqãa-qgai khòo (ẽe x'áea nea kò Moshem koe guu tama, a kò khòe xuku xu koe guua hãa igaba),

²³ nxãasega tu gha Moshem di x'áe-kg'áman komsana ka. Kháe nxãaska ncēe cóam kò ko Sabata dim cámi ka q'ãe nqãa-qgai khòe, Moshem di x'áe-kg'áman gha táa ntcoee ka, ne tu

ko dùús domka xgòà cgae Tea máá, ncèè Sabata dim cáám kar kò khòèm dim tc'áróm wèè ba qǎèkagu ne?

24 Táá tu tcgáían di bòò-q'ooan cgoa bóòà tcg'òó guu, igaba méé tu bóòà tcg'òó qǎè bóòà tcg'òóan cgoa,” tam méé.

Jeso ba Krestem ga baa?

25 Gaa domka ne kò c'èe ne khòè ne Jerusalema di ne tshoa-tshoa a tèè a máá: “A gaam khòèm tama baa ncèe cg'òoa ba ko qaaè ba?

26 Bòò tu, ncèe gam ko kgoarasease kg'ui, igaba ne cúí guù ga Gam ka kg'ui tama. A tseeguan kaga xu tc'ǎà-cookg'ai xu ncèem khòèm Kreste Me ii sa q'ana hǎa?

27 Ncèem khòèm guua hǎa qgáían ta q'ana hǎa. Igaba Krestem ko hààm x'aèm ka i gha cúí khòè ga c'úúa hǎa guuam hǎa qgáì,” ta ne méé.

28 Kam kò nxǎaska Jeso ba tc'amaka kg'ui, èem tempelem koe hǎa a ko xгаа-xгаа ka a máá: “Tíí tu q'ǎa Tea hǎa, a tu a thèé èer guua hǎa qgáían q'ana hǎa. Tíí kar óágase tama, igabam èe tsééa óá Tea hǎa ba tseegu di Me e, ncèe tu gatu c'úúa hǎa ba.

29 Tíí ra q'ǎa Mea hǎa. Gam koe gar guua hǎa, Me tsééa óá Tea hǎa khama,” témé.

30 Qgóó Me kg'oana xu kò hǎa. Igaba i kò cúí khòè ga táá gaan di tshàuan tòò cgae Me, Gam dim x'aè ba kò qanega hàà tama khama.

31 Igaba ne kò èes xg'aes koe kái ne khòè ne Gam koe dtcòm a ne a máá: “Krestem kò ko hàà ne ba gha hàà ncèem khòèm kúrúa hǎa zi x'ái zi nqáéa hǎa zi kúrú? *Ka ncèe ba gáé Gaam Krestem tama baa?*,” ta ne ma tèèku.

32 Farasai xu kò khòè ne ko ma Gam ka ma kg'ui-kg'uisse sa kóm, ka xu ko kaia xu peresiti xu hèé naka Farasai xu hèéthèé tempelem di xu kòre-kg'ao xu tsééa úú, síí xu gha qgóó Me ka.

33 Me Jeso ba nxǎaska máá: “Gatu cgoar gha qanega xòm x'aè-coa ba hǎa, a Ra a gha Gaam èe tséé Tea hǎam koe kabise.

34 Qaa Te tu gha, igaba tu hòò Te tite, a tu a èer hǎa qgáì koe cuiskaga hàà tite,” témé.

35 Xu nxǎaska Juta xu tèèku a máá: “Ncèem khòè ba gha nda koe qòò, xae gha táá hòò Me? Gatá di ne khòè ne tsai-tsaisea hǎa ne Gerika ne koe ba gha qòò, a síí Gerika ne xгаа-xгаа?

36 Dùú sa ba ko méé ncèem ko máá: ‘Qaa Te tu gha, igaba tu hòò Te tite,’ a ko máá: ‘Hàna Ra gha hǎa qgáì koe tu cuiskaga hàà tite,’ témé ka?” ta xu méé.

37 Còò dim cáám kòès dim kaiam kam kò Jeso ba tc'amaka kg'uia ghùí a máá: “Ncèè c'èem khòèm kò cáma hǎa ne méém Tíí koe hàà naka q'áà.

38 Eẽ ko Tíi koe dtcòm ba, 'Kg'õèan di tshàan di tsgórèa ne gha ncãaa ba koe guu a ntcãa,' ãe zi ma *Nqarim di zi Tcgãya* zi ma nxàea khama," tam méé.

39 Eẽm kòo Jeso ba ncẽe gúuan nxàe kam kòo Tc'ẽem ka kg'ui, ãe ko Gam koe dtcòm ne gha hòo Me ka. Tc'ẽe ba ne ko qanega máàe tama, Jeso ba kò qanega x'áakaguè tama khama.

40 Gam di kg'uian ko kómse ka ne kò c'ẽe ne khòe ne máa: "Tseegukagam ncẽem khòe ba Porofiti Me e," témé.

41 Ne kò c'ẽe ne máa: "Kreste Me e," témé. Igaba ne kò c'ẽe ne tèe a máa: "Haò! Ntama ba gha ma Kreste ba Galilea koe guu?"

42 *Nqarim di zi Tcgãya* zi gáe máa: 'Dafitem dis qhàòs koem Kreste ba guua hãa' témé tama, Betelehemama koe, Dafitem kò x'ãèa hãam x'áe ba?' ta xu ma tèe.

43 Si kò Jesom domka kaias q'aa-q'aase sa khòe ne xg'aeku koe hãa.

44 C'ẽe nea kò qgóo Me kg'oana hãa. Igaba i kò táa cúi khòe ga gaan di tshàuan tòo cgae Me.

Juta ne di xu tc'ãà-cookg'ai xu di dtcòm tama ne

45 Ka xu kò tempelem di xu kòre-kg'ao xu ncẽe ko tséèa hãa xu kaia xu peresiti xu koe hẽe naka Farasai xu koe hẽethẽe kabise. Xu nxãa xu tèe xu a máa: "Dùús domka xaoa kò óa Me tama?" témé.

46 Xu kòre-kg'ao xu xòa a máa: "Cúi khòe ga Gam khama kg'ui ta ga hãa!" témé.

47 Ka xu kò Farasai xu xòa xu a máa: "Gaxao igaba ba gáe qàe-qae xaoa hãa?"

48 Tc'ãà-cookg'ai xu ka c'ẽe baa, kana Farasai xu ka c'ẽem ga ba gáe Gam koe dtcòmaa?

49 Igaba ncẽe ne khòe ne, ncẽe x'áe-kg'áman c'úua hãa nea cgúiea!" ta xu méé.

50 Nikodemasem ncẽe kò Jesom koe kg'aia sía ba, gaxu ka c'ẽe kò ii ba, nxãa ba kò birí xu a máa:

51 "Gaxae dim x'áe-kg'ám ba koáe kuri khòèan xgàra, dùú sa i ko gaan koe kúru sa kg'aia kóm tamase?" témé.

52 Xu xòa me a máa: "Tsáa igaba tsi gáe Galilea di tsia? *Tcgãya zi koe* qaara tcg'òo naka bóò, porofitian Galilea koe guu tama sa," témé.

*Khòes cg'áràn kúru koe qgóòèa sa**

53 [Me kò wèem khòe ba x'áea ba koe kabise.

8

1 Kam ko Jeso ba Olife dim xàbim koe qòò.

* 7:52: C'ẽe zi Gerika di zi tcgãya zi ncíi zi ncẽe xg'aekuan 7:53-8:11 úu tama.

² Me kò ntcùúkg'ai cgoa gaicara tempelem koe síí, i kò wèè khòèan ga síí cgae Me, Me ntcõó a xгаа-xгаа ne.

³ Xu kò x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hêé naka Farasai xu hêéthêé khòès hãa a ko cg'áràn kúrú koe qgóòèa sa óá. A xu a hàà khòè ne cookg'ai koe tòó si.

⁴ A xu a birí Me a máá: "Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, khòès ncêe sa cg'árà nes hãa a ko kúrú koe qgóòèa.

⁵ Igabam kò Moshe x'áèan máà ta a, ncêeta ii zi khòè zi méé zi nxõán cgoa xg'áma cg'õòè di i, ka Tsi ko Tsáá nta méé?" témé.

⁶ Ncêem kg'ui ba xu kò ko kg'ui, qáé Me xu gha qgáian xu kò ko qaa khama, a xu a ko chibi-chibi Me xu gha zi dàò-kg'ám zi qaa. Kam ko Jeso ba qámse, a tshàua ba cgoa gómankg'ai koe góá.

⁷ Qanega xu hãa a ko tèè Me kam ko tēe a birí xu a máá: "Ncêe c'êem khòèm káà chibi iim kò gaxao xg'aeku koe hãa, ne méém tc'ãà naka nxõá sa sèè naka xao si," témé.

⁸ A ba a gaicara qámse a gómankg'ai koe góá.

⁹ Ncêe sa xu ko kóm ka xu kò kaia xu koe guu a tshoa-tshoa a cúimana-cúí tcg'oara qõò. Me Jesom cúim ga ba síí qaù, naka gaas khòè sa hêéthêé e, si qanega gaa koe téé-tēe.

¹⁰ Me Jeso tēe a ba a tèè si a máá: "Khòè seè, nda xua? Ncãa i gáé cúí khòè ga táá chibi bóò si?" témé.

¹¹ Si máá: "Ncãa i táá cúí khòè ga chibi bóò te, X'aigaè," témé. Me Jeso ba máá: "Nxãaskar Tíí igaba cúí guù kaga chibi bóò si tama, ke qõò, naka sia ncêe koe guus ka táá gaicara chibi kúrú guu," témé.]

Jeso ba nqõóm dim X'áà Me e

¹² Me Jeso ba gaicara khòè ne cgoa kg'ui a máá: "Tíí Ra nqõóm dir X'áà Ra a. Díim wèém êe gha xùri Te ba ntcùúan q'oo koe qõòa hãa tite, igabam gha kg'õèan di x'áàn úúa hãa," témé.

¹³ Xu kò Farasai xu birí Me a máá: "Tsáá ka Tsi ko nxàea tseegukagu, khamas Tsáá ko Tsáá ka nxàea tseegukagu sa tchàno tama," témé.

¹⁴ Me Jeso ba xõa xu a máá: "Tíí kar kò nxàea tseegukagu igabagas tiris nxàea tseegukagu sa tchàno si i, ãer guua hãa qgáia ner q'ana hãa, a Ra a gataga ãer ko qõò qgáian q'ana hãa. Igabaga xao gaxao ãer guua hãa qgáian hêé, naka Ra ko qõò qgáian hêéthêé c'úúa hãa khama.

¹⁵ Gaxaoa ko tc'áró ba xgàra, Tíí Ra cúí khòè ga xgàra tama.

¹⁶ Igaba ncêe xgàrar kò ne i xgàra-q'ooa Te tchàno o, Tíí Ra Tíí ka cúise xgàra tama khama, igaba Ra Abom ncêe tsééa óá Tea hãam cgoa hãa.

¹⁷ Gaxao di x'áèan koe i góásea hãa a ko máá: 'Cám khòèan dis nxàea tseegukagu sa cgáé si i,' téméè.

18 Gaas ãe Tíi ka tseegu ii sar kò Tíia nxàea tseegukagu. Me ko gataga thêe Abom ncêe tsééa óá Tea hãa ba Tíi ka nxàea tseegukagu,” tam méé.

19 Xu nxãaska tẽe Me a máá: “Saò ba nda?” témé.

Me Jeso ba xoa xu a máá: “C’ùu Te xao hãa, a xao a Abom ga ba c’ùua hãa, a ncêe q’ãa Tea xao kò hãa ne xao ga ko thêe Abom ga ba q’ana hãa,” tam méé.

20 Jeso ba kò ncêe kg’uian tempelem q’oo koem hãase kg’ui, aban ko tòòem qgáim qàe koe. Igaba i kò táá cúí khòe ga qgóo Me, Gam dim x’aè ba kò qanega hàà tama khama.

21 Me kò Jeso ba gaicara bìrì xu a máá: “Qòò Ra ko, xao gha qaa Te, a xao a gha gaxao di zi chibi zi q’oo koe ga x’óó. Tíi ko qòò koe xao cuiskaga síi tite,” témé.

22 Xu nxãaska Juta xu tẽeku a máá: “Cg’õose ba gha? Ncêem ko máá: ‘Tíi ko qòò koe xao cuiskaga síi tite’ témé ka?” témé.

23 Me bìrì xu a máá: “Gaxaoa nqãaka di xao o, Ra Tíi tc’amaka di Ra a; ncêem nqòóm di xao o, Ra Tíi ncêem nqòóm di tama.

24 Gaa domkar kò bìrì xao o, a ko máá: ‘Gaxao di chibian koe ga xao gha x’óó,’ témé. Ncêe Tíi Ra gaar ga Ra a tar ko méé sa xao ko dtcòm tama, ne xao gha tseeguan kaga gaxao di chibian koe x’óó,” tam méé.

25 Xu bìrì Me a máá: “Kháé Tsi Tsáá dii Tsia?” témé.

Me Jeso ba bìrì xu a máá: “Ncêer kò ma tshoa-tshoas koe guu a bìrì xao o khama cúí ga Ra ko méé.

26 Kái zi gúu zi Ra úua hãa bóda Ra ga tcg’òó a gaxao ka nxàe zi, igaba Gaam ãe tsééa óá Tea ba tseegu di Me e, Ra ko ãer kò Gam koe kóm sa nqòó ba bìrì,” tam méé.

27 Xòòm kam kò ko kg’ui cgoa xu sa xu kò kóma q’ãa tama.

28 Kam ko nxãaska Jeso ba bìrì xu a máá: “Eẽ xao ko Khòem dim Cóa ba tc’amaka ghùia xg’ara, ne xao gha nxãwa q’ãa Gaar ga Ra a sa, a Tíi ka cúise gúu zi kúrú tama, igaba Ra ko Abom ma xгаа-xгаа Tea hãa khama ma kg’ui.

29 Me Gaam ãe tséé Tea hãa ba Tíi cgoa hãa, a cúise guu Te ta ga hãa, wèe x’aè kar ko ãe ko qãe-tcaokagu Me sa kúrú khama,” tam méé.

30 Ncêe gúua nem ko nxàe ka i ko kái khòean Gam koe dtcòm.

Abrahamam di ne cóa ne

31 Me Jeso ba nxãaska Gam koe ko dtcòma ne Juta ne bìrì a máá: “Tirim kg’ui ba tu kò ko komsana a ko qgóo qari me, ne tu gha tseegukaga Tiri tu xгаа-xгааase-kg’ao tu ii.

32 A tu a gha nxãaska tseeguan q’ãa, i gha tseeguan kgoara tu u,” témé.

33 Ne xoa Me a máá: “Abrahamam di ta cóa ta a, a ta a qanega c’ẽe khòe di qãa kúrú ta ga hãa, ka Tsi nta méé-q’ooa, ncêe Tsi ko máá, kgoarasea ta gha hãa, témé ka?” témé.

³⁴ Me Jeso ba xɔa ne a máá: “Tseegukar ko tseeguan bìrí tu u, a ko máá: Dìím wèém ãe ko chìbian kúrú ba chìbian dim qãa me e.

³⁵ Me qãa ba chõò tamase x'áé koe hěé tama, igabam ko cóa ba chõò tamase x'áé koe hěé.

³⁶ Gaa domkaga tu gha, ãem ko Cóa ba kgoara tu u, ne tseeguan kaga kgoarasea hãa.

³⁷ Abrahamam di tu cóa tu u sar q'ana hãa, igaba tu cg'õo Te kg'oana hãa, Tirim kg'ui ba tcáóa tu q'oo koe x'ãè-q'ooan úú tama khama.

³⁸ “Tirim Xõòm koer bóòà hãa zi gùù zi kar ko kg'ui, tu ko gatu, gatu ka xõòga xu koe tu kóma hãa zi kúrú,” tam méé.

³⁹ Ne xɔa Me a máá: “Gatá ka xõò ba Abrahamama me e,” témé.

Me Jeso ba bìrí ne a máá: “Ncěe Abrahamam di tu cóa tu kò ii ne tu ga ko Abrahamam ko kúrú zi kúrú.

⁴⁰ Igaba tu ncěeska cg'õo Te kg'oana, Tíí ncěe Nqarim koer kóma tseeguan kò bìrí tu ur khòé Ra. Abrahamama ba kò ãeta ii gùù kúrú tama.

⁴¹ Gatu ka xõò ga xu kòò kúrú zi gùù zi tu ko kúrú,” tam méé.

Ne bìrí Me a máá: “Sita cg'áràn di ta cóa ta tama ta a; sita dim Xõòm cúím úúa ta hãa ba Nqari Me e,” témé.

⁴² Me Jeso ba bìrí ne a máá: “Ncěe Nqarim kò gatu ka Xõò ba ii, ne tu ga kò ncàm Tea hãa, Nqarim koe Ra guu a hààraa khama. Tiri qarian kar ncěe koe hàà tama, igabam Gabá tsééa óá Tea hãa.

⁴³ Dùús domka tua ãer ko kg'ui sa kóma q'ãa tama? Eër ko kg'uis kóm ka tu ko tààè domka a.

⁴⁴ Gatua gatu ka xõòm dxãwam di tu cóa tu u, a tu a gatu ka xõòm ko tc'ěe zi gùù zi kúrú kg'oana. Tshoa-tshoases kagam kò cg'õo-kg'ao me e, a ba a tseeguan cgoa tchòà úú tama, tseegua nem úú tama khama. Ncěe tshúù-ntcõan ábà cgoaèa hãa khamam ko ma kg'ui ii ba. Tshúù-ntcõa-kg'ao me e, a tshúù-ntcõan ka xõò me e khama.

⁴⁵ Igabar ko Tíí tseeguan nxàe, domka tu Tíí koe dtcòm tama.

⁴⁶ Ndaka kg'áía tu ga chibiga Ra a sa x'áí? Ncěe tseegua ner kò ko nxàe, ne tu kháé nxãaska dùús domka dtcòm Te tama?

⁴⁷ Gaam ãe Nqarim di ba ko Nqarim di kg'uian komsana, igaba tu gatu Nqarim di tama, gaa domkaga tu komsana a tama,” tam méé.

Jeso ba hěé naka Abrahamama ba hěéthěe e

⁴⁸ Xu Juta xu xɔa Me a máá: “Tseegu tama xae gáé kò hãa ncěe xae kòò máá: ‘Samaria di Tsi i, a Tsi a dxãwa tc'ěean úúa hãa,’ témé ka,” témé.

⁴⁹ Me Jeso ba xɔa a máá: “Dxãwa tc'ěea ner úú tama, igabaga Ra Abo ba tcoma hãa, xao ko gaxao Tíí ntcoe Te.

⁵⁰ Tíí Ra Tíí ka dqom̀kuan qaara mááse tama, igabagam qaa a ko ba hàna, ncēe gha xgàra ba.

⁵¹ Tseegukar ko tseeguan bìrí tu u, a ko máá: Dìim wèém ēe gha Tirim kg'ui ba qgóóa qari ba chõò tamase x'óóá hãa tite, témé," tam méé.

⁵² Xu kò Juta xu nxãaska bìrí Me a máá: "Dxãwa tc'ēan Tsi úúa hãa sa xae ncēeska q'ana hãa. Abrahamama ba x'óóá, xu porofiti xu thēe x'óóá hãa, igabaga Tsi ko Tsáá máá, dìim wèém ēe ko Tsari kg'uiian qgóóa qari ba chõò tamase x'óóán xám tite, témé.

⁵³ Gaxae ka xõòm Abrahamam ka Tsi Tsáá kaia? X'óóam hãa, xu gataga thēe porofiti xu x'óóá hãa. Ka Tsi gáé Tsáá tc'ēa máá, díi cgáé Tsi ii, ta tc'ēea?" ta xu méé.

⁵⁴ Me Jeso ba xõa xu a máá: "Ncēè Tíí kòo dqom̀se, ne i Tiri dqom̀sean kàà hùì i. Tíí ko dqom̀ Te ba Abo Me e, ncēe gaxao ko máá, gatu dim Nqari Me e, témé ba.

⁵⁵ Igabaga xao c'úù Mea, Ra Tíí q'ãa Mea. Ncēè c'úù Mea Ra hãa tar kòo méé ner nxãaska tshúù-ntcõa-kg'ao Ra a, gaxao khamaga ma. Igabaga Ra q'ãa Mea, a Ra a ko kg'uia ba qgóóa qari.

⁵⁶ Gaxao ka xõòm Abrahamama ba kò Tirim cáim bam ko hàà bóò khama qãè-tcaoa hãa, a kò bóò me a qãè-tcao.

⁵⁷ Xu nxãaska Juta xu bìrí Me a máá: "Qanega Tsi 50 kuri ga úú tama, igaba Tsi Abrahamama ba bóòá hãa dèe?" témé.

⁵⁸ Me Jeso ba xõa xu a máá: "Tseegukar ko tseeguan bìrí xao o, a ko máá: Abrahamam ko ábàès cookg'ai koe, Ra hàna," témé.

⁵⁹ Ka xu ko nxõán sàà, xao Me xu gha ka, igabam ko Jeso ba tempelem q'oo koe ts'ana tcg'oa a qõò.

9

Jeso ba ko kàà tcgáise ábàèam khòe ba qãèkagu

¹ Eēm Jeso ba xóe a ko qõò kam kò kàà tcgáise ábàèa hãam khòem cgoa xg'ae.

² Ka xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tēe Me a máá: "Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, díin chibi domka ba kàà tcgáise ábàèa? Gaam chibia kana xõò ba dia, ncēe kúrú mem kàà tcgáise ábàèa hãa?" témé.

³ Me Jeso ba xõa xu a máá: "Ncēem khòem chibi tama a, gataga xõò ba di chibi tama a, igabagas ncēe sa kúrúse cgae mea hãa, nxãasega i gha Nqarim di qarian bóòe a ko gam koe tsée ka.

⁴ Qanega i koaba di x'aè e, ka méé xae ncēe tsééa óá Tea hãam di tséean kúrú, ntcúúa nea ko hàà ke, ncēe cúí khòe ga tsée tite e.

⁵ Eër qanega nqõóm koe hãa x'aè kar nqõóm dir X'áà Ra a," tam méé.

⁶ Ncêe zi gúù zim ko kg'uia xg'ara kam kò gómankg'ai koe tcg'ae, a kg'ám-tsharà ba cgoa tcoàn kúrú a gaa tcoàn khòem tcgái koe tcgàu,

⁷ a ba a gaam khòè ba bìrí a máá: "Qõò, naka tsia síí Siloame òm tèm koe xg'aà-kg'ai," témé. (Ncêem kg'uim Siloame di ba ko máá 'Tsééa úúèa' témé.) Me ko qõò a síí xg'aà-kg'ai, a ba a kabisem ko ka ko bóò.

⁸ X'áé qàea ba di ne khòè ne hëé, naka kg'áíga kò ko bóò me, me ko dtcàrà ne hëéthëéa kò tèèse a máá: "Ncêea gáé gaam khòem xg'ao ko káise ntcõóa te a ko dtcàrà tama baa?" témé.

⁹ C'èe ne kò máá: "Gaam ga me e," témé, ne ko c'èe ne máá: "Eë èe, kg'ama tsara tc'èèkua hãa," témé. Me kò gaam khòè ba máá: "Tíí ga ra a," témé.

¹⁰ Ne tèè me a máá: "Kháé i nxãaska tcgáia tsi ntama ma xgobekg'ammèa?" témé.

¹¹ Me xõa ne a máá: "Jeso ta ko ma tcièm Khòè ba kò tcoàn kúrú a tcgáia te tcgàu, a bìrí te a máá, síí méér Siloame òm tèm koe xg'aà-kg'ai, témé, ra síí xg'aà-kg'ai, a gaa koe ga bóò," témé.

¹² Ne tèè me a máá: "Gaam khòè ba nda?" témé. Me xõa ne a máá: "C'úua ra hãa," témé.

Farasai xu ko Jesom di kg'òèkaguku-kg'áman di dàòan qaa

¹³ Ka ne ko gaam khòem èe kò káà tcgáise ábàèa hãa ba sèe a Farasai xu koe úú.

¹⁴ Nxãaskam kò, gaam cáím èem kò Jeso ba tcoàn kúrú, a khòè ba xgobekg'am tcgái ba Sabata di me e.

¹⁵ Ka xu ko Farasai xu khòè ba tèè, ntama i ma qõò hãa me ko bóò sa. Me xõa xu a máá: "Tcoà nem kò tcgáia te koe tcgàu, ra síí xg'aà-kg'ai, a kò gaa koe ga guu a bóò," témé.

¹⁶ Xu kò c'èe xu Farasai xu máá: "Ncêem Khòè ba Nqarim koe guu tama, Sabata òm cáím bam qgóóa qari tama khama," témé. Xu c'èe xu máá: "Ntama ba ga ma chìbi-kg'ao ba ncêeta ii zi x'ái zi kúrú?" témé. Xu kò tc'èe-kg'ám zi koe q'aara hãa.

¹⁷ Ka xu ko kabisem a gaicara èe kò káà tcgái ii ba bìrí a máá: "Xgobekg'am tcgái tsia baa ka tsi ko tsáá Gam ka nta méé?" témé. Me xõa xu a máá: "Porofiti Me e," témé.

¹⁸ Xu kò Juta xu qanega dtcòm tama, káà tcgái me e kò ii, a ba a kúrúe a ko ncêeska bóò sa, khama xu khòèan tséé i síí xõò ga khara tci.

¹⁹ A hàà tèè khara a, a máá: "Ncêea gakhao òm cóám ga baa, ncêe kò koma káà tcgáise ábàèa hãa ba? Kháé nxãaska i ntama ma qõò hãa me ko ncêeska bóò?" témé.

20 Khara xõò ga khara xõa xu a máá: “Sikham dim cóá me e sa kham q'ana hãa, a kham a gataga q'ana hãa, káà tcgáísem ábàèa hãa sa.

21 Igaba kham gakhama ntama i ma qõòà hãa me ko ncēeska bóò sa c'úua hãa, naka diin xgobekg'am tcgái mea hãas ga sa hēéthēé e. Ke xao gaxao tēèa mááse me, kuria ba tc'ãòà hãa, me gha xõara mááse xao o ke,” témé.

22 Khara kò xõò ga khara ncēeta ma xõa, Juta xu khara kòò bèe khama. Nxãakamaga xu kò kg'uia xg'ara hãa, ncēè c'ēm khòèm kò nxàea tseegukagu Jeso ba Krete Me e sa, ne i gha gaa khòèan còrè-nquum koe xhàiauguè sa khama.

23 Gaa domka khara kò ko xõò ga khara máá: “Kuria ba tc'ãòà hãa, ke méé xu tēè me,” témé.

24 Xu cáàm dis ka gaam khòèm ēe kò káà tcgái ii ba tcii, a xu a bìrí me a máá: “Nqari ba dqòm tseeguan kg'ui ka, ncēm Khòè ba chibi-kg'ao Me e sa xae q'ana hãa ke,” témé.

25 Me xõa xu a máá: “Chibi-kg'ao ba ga ii kana ba ga chibi-kg'ao tama sar tíí c'úua hãa. Cúis gúús tíí q'ana hãa saà: káà tcgái ra a kò ii, igaba ra ko ncēeska bóò si i,” témé.

26 Xu tēè me a máá: “Dúú sa ba kò kúrú cgae tsi? Ntama ba kò ma tcgáía tsi xgobekg'am?” témé.

27 Me xõa xu a máá: “Ncãar nxãakamaga bìrí xao o, xao ncãa táá kóm te, ka xaoa ko dùús domka gaicara kóman gaan di qaa? Kana xaoa Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu kúrúse kg'oana thēé?” témé.

28 Xu xhóré me a máá: “Tsáá tsia Gam di tsi xgaa-xgaase-kg'ao tsi i! Sixaea Moshem di xae xgaa-xgaase-kg'ao xae e.

29 Nqarim xg'ao Moshem cgoa kg'ui sa xae q'ana hãa, igaba ncēm Khòèm ka xae ndam guua sa c'úua hãa,” témé.

30 Me khòè ba xõa xu a máá: “Cg'ãèse i are-aresa a, Me guua hãa qgáian ga xao c'úua hãa, igabagam xgobekg'am tcgái tea hãa khama.

31 Nqari ba chibi-kg'ao ne komsana tama sa ta q'ana hãa: igaba ncēè c'ēm khòèm kòò Nqari ba dqòm, a ko Gam ncàma hãa sa kúrú, nem ko Nqari ba komsana me.

32 Xg'aom kò ntcóò a nqóò ba tshoa-tshoase ne ta qanega kóm naka i máá, diim ga ba khòèm káà tcgáise ábàèa ba xgobekg'am tcgáía hãa téméè ta ga hãa.

33 Ncēm Khòèm kò Nqarim koe guu tama nem ga kò cúí gúú ga kúrú tama!” tam méé.

34 Xu gaa kg'uiian ncēe tc'amkg'ai koe xõa me a máá: “Chìbian q'oo koe tsi ábàèa, ka tsi tsáá dùú sa xgaa-xgaa xae e kg'oana?” témé. A xu a tchàa koe xhàiaugu me.

Jeso ba ko tcgáian úú tamasa ka kg'ui

³⁵ Jeso ba kò gaam khòè ba xu xhàiaagua hãa sa kóm, ãem ko hòè me kam kò tèè me a máá: “Khòèm dim Cóám koe tsia ko dtcòm?” témé.

³⁶ Me gaam khòè ba tèè Me a máá: “Kháé dìi baa, X'aigaè? Bìrì te Me nakar gha nxãasega Gam koe dtcòm!” témé.

³⁷ Me Jeso ba máá: “Ncêe tsi ko bóò, Me ko tsáá cgoa kg'ui ba, Gaam ga Me e,” témé.

³⁸ Kam kò khòè ba máá: “Dtcòm̄r ko, X'aigaè,” témé, a cookg'aia ba koe cg'áé a dqòm̄ Me.

³⁹ Me Jeso ba máá: “Xgàrar gha domkar ncêem nqõóm koe hààraa, nxãasega ne gha ãe káà tcgái ne bóò, ne ãe ko bóò ne káàn tcgái ka,” témé.

⁴⁰ Xu c'ãe xu Farasai xu ãem kòò ncêe gúùan nxàe ka kò hãa cgoa mea xu kóm, a xu a tèè Me a máá: “Dùú dèè? Sixae igaba xae thëé káà tcgái xaea dèè?” témé.

⁴¹ Me Jeso ba bìrì xu a máá: “Káà tcgái xao kò ii ne xao ga ko ncêeska chibi úú tama. Igaba xao tcgáiga xao o sa bìrìsea hãa, khama i gha gaxao di chìbian gataga ma hãa cgoa xao o.

10

Ghùu Kòre-kg'ao ba hëé naka Gam di zi ghùu zi hëéthéé e

¹ “Tseegukar ko tseeguan bìrì tu u, a ko máá: Khòèm ãe ghùu zi dis xgàris-kg'ám koe tcãa tama a ko nqurì si, kana c'ãem dàòm ka q'ooa sa koe tcãa ba ts'ãà-kg'ao me e, a cg'ãè kúrú-kg'ao me e.

² Igaba gaam ãe ko xgàris-kg'ám koe tcãa ba ghùu zi dim kòre-kg'ao me e.

³ Xgàris-kg'ám ko xgobekg'am ba ko gaam ghùu kòre-kg'ao ba xgobekg'ama máá, zi ghùu zi kg'ui-q'ooa ba kóm, me gam di zi ghùu zi cg'õèa zi ka tcii, a tc'ãà-cookg'ai zi.

⁴ Eẽm kò gam di zi wèéa zi tcg'òóa xg'ara nem ko tc'ãà-cookg'ai zi, zi ghùu zi xùri me, kg'ui-q'ooa ba zi q'ana hãa khama.

⁵ Igaba zi cuiskaga tãám khòè ba xùri tite, a gha bèe me a qgóé, tãá khòèan di kg'ui-q'ooan zi c'ùua hãa khama,” tam méé.

⁶ Jeso ba kò ncêes sere-sere sa gaxu koe tséékagu, igaba xu kò ãem ko bìrì xu sa táá kóma q'ãa.

⁷ Kam ko nxãaska Jeso ba gaicara máá: “Tseegukar ko tseeguan bìrì xao o, a ko máá: Tíí Ra ghùu zi dir Xgàri-kg'ám Ra a.

⁸ Wèè xu ãe kò Tíí ka tc'ãà a hàà xua ts'ãà-kg'ao xu u, a cg'ãè kúrú-kg'ao xu u, igaba zi kò ghùu zi táá komsana xu.

⁹ Tíí Ra Xgàri-kg'ám Ra a. Dìím wèem ãe ko Tíí koe tcãa ba gha kgoaraè, a ba a gha tcãa a tcg'oa a gha dxòó-q'ooan hòè.

10 Ts'ää-kg'ao ba kg'amaga hàà tama, a ts'ää sa hěé naka cg'õo sa hěé naka kobe sa hěéthěé cúiga hààraa máána. Ra Tíí hààraa, nxāasega ne gha kg'õèan úú ka, a gataga kaisase úú u ka.

11 “Tíí ra q̄àèr ghùu Kòre-kg'ao Ra a. Me ko q̄àèm Kòre-kg'ao ba gam di kg'õèan ghùu zi tcg'òóa máá.

12 Gaam ěe ghùu zi kòre dis tséés koe tcāàèa ba ghùu kòre-kg'aom tama me e, a ba a ghùu zi ka q'òòsem tama me e, ěem ko ncuutshaan bóò i ko hàà nem ko ghùu zi guu a qgóé, me ncuutshaa ba hàà ntcàu zi a tsai-tsaija q'aa zi khama.

13 Ghùu zi kòre di tsééan máàèam khòè ba ko guu zi a qgóé. Kg'amagam máàèa hãa tséé e, khamam tchõà úú cgoa zi tama.

14 “Tíí ra q̄àèr Kòre-kg'ao Ra a, a Ra a Tiri zi ghùu zi q'ana, zi Tiri zi ghùu zi q'ãa Tea,

15 ncēm ma Abo ba ma q'ãa Tea, Ra gataga Tíí ma q'ãa Mea khamaga ma. Ra ko Tiri kg'õèan ghùu zi tcg'òóa máá.

16 C'ěe zi ghùu zir úúa hãa, ncēm xgàrim-q'oo di tama zi. Gataga méér óága zi thěés gùù si i, naka zi hàà kg'ui-q'ooa Te kóm naka zia ncēe zi ghùu zi cgoa xg'ae naka cúí zi ghùu zi dis xg'ae sa kúrú, cúím kòre-kg'aom di zi.

17 “Ncēes gùùs kam Abo ba ncàm Tea, Tiri kg'òèa ner ghùu zi tcg'òóa máána hãa khama, nxāasegar gha gaicara séèa k̄abi i ka.

18 Khòèm Tíí koe gha kg'òèa Te séèa k̄abi ba káà me e, igaba Ra ko Tíí ka tcg'òó o. Qari ner úúa hãa tcg'òó or gha di i, a Ra a qarian úúa hãa gaicara Ra gha séèa k̄abi i di i. Ncēm x'áè-kg'ám bar Abom koe hòòà,” tam méé.

19 Eě xu ko Juta xu ncēe kg'uian kóm ka xu kò tc'ěe-kg'ám zi koe gaicara q'aa.

20 Kái-kg'áía ne kò máá: “Dxāwa tc'ěea nem úúa, a temeja, ka ba ko dùús domka kómme?” témé.

21 Igaba ne kò c'ěe ne máá: “Ncēe zi gùù zi ga táá dxāwa tc'ěean ka tcāàèam khòèm ka mééè. Dxāwa ba káà tcgáím khòè bam ga xgobekg'am tcgáí di qarian úúa hãa ii?” témé.

Juta ne di dtcòm tama ne

22 Me x'aè ba tcāà, si tempelem ko kaba-kabaè dis k̄è sa xóé Jerusalema dim x'áém koe. Sao di x'aè e kò ii.

23 Me kò Jeso ba tempelem koe hãa a ko caate, Solomonem dis xàò-xao sa ta ko ma tciès xàò-xaos koe.

24 Ka ne ko Juta ne Gam koe hààraa xg'ae, a nxama-nxama Me a máá: “Nta noo x'aèan Tsi ko hàà séè a ghùia tòó ta a? Ncēè Krete Tsi kò ii ncēm Nqari ba nqòòkagu taa hãa Tsi ne kg'ama kgoarasease bìrí ta a,” ta ne méé.

25 Me Jeso ba x̄ōa ne a máá: “Bírí tu ur kò, igabaga tu kò táá d̄tcòm. Tséé zi nc̄eer ko Abom cg'òè cgoa kúrú zia ko Tíí ka nx̄àea tseegukagu,

26 igaba tu d̄tcòm tama, Tiri tu ghùu tu tama tu u khama.

27 Tiri zi ghùu zia ko kg'ui-q'ooa Te kóm, Ra q'ãa zia, zi ko x̄uri Te.

28 Chõò tama kg'òèa ner ko máà zi, zi chõò tamase kaà tite, i cúí khòè ga tshàu q'ooa Te koe séèa tcg'òó zi tite.

29 Abom nc̄ee máà Te zia hãa ba wèé gúùn kaga kaia, i cúí khòè ga Abom tshàu q'oo koe séèa tcg'òó zia hãa tite.

30 Tíí h̄é naka Abo ba h̄éth̄é Tsama cúí Tsam m,” tam méé.

31 Ka ne ko Juta ne gaicara nx̄óá zi sàà, xao Me ne gha ka,

32 igabam kò Jeso ba x̄ōa ne a máá: “Káí zi tséé zi q̄è zi Ra x'áí tua, Abom koe guua hãa zi. Ka tua ko gazi xg'aeku koe ndakas domka nx̄óán cgoa xao Te?” témé.

33 Ne Juta ne x̄ōa Me a máá: “C'èes tséés q̄èes domka ta xao Tsi tama, igaba Tsi ko Nqari ba cóè domka a, kg'ama Tsi khòè Tsi i, igaba Tsi ko Nqari Tsi ii khama ma séèse domka a,” témé.

34 Me Jeso ba x̄ōa ne a máá: “Gatu di X'áèan koe i gáé nc̄eta ma góásea naka máá: ‘Gatu kar ko máá: nqàrì tu u,’ témé tama?”

35 Eẽ Nqarim di zi Tcgãya zi koe ko méése sa chõò tamase tseegu si i sa ta q'ana hãa. Me kò Nqari ba gane ãe Gam dim kg'ui ba kò máàèa hãa ne nqàrì ta ma tcii. Nc̄èè Nqarim kò ko gaa ne khòè ne ãe ne nqàrì ta ma tcii,

36 ne tua nx̄ãaska gatu dií tua nc̄ee ko máá, Nqari bar ko cóè témé tu, Nqarim dir Cóá Ra a tar ko méé domka, Tíí nc̄ee Abom nx̄ará tcg'òó, a nq̄ómkg'ai koe tsééa óá Ra!

37 Nc̄èè Abom di zi tséé zir kò kúrú tama ne méé tu nx̄ãaska táá Tíí koe d̄tcòm guu.

38 Igaba nc̄èè kúrú zir kòo, igaba tu kò Tíí koe d̄tcòm tama ne méé tu nx̄ãaska ãer ko kúrú zi tséé zi koe d̄tcòm, naka tua gha nx̄ãasega q'ãa naka kóma q'ãa, Abom Tíí koe hãa, Ra Tíía Gam koe hãa sa,” tam méé.

39 Ne gaicara qg'óó Me ne gha sa tc'èe, Me tcg'oaragu ne.

40 Me nx̄ãaska Jeso ba Jorotanem ka nc̄íí za ka xòèa ba koe kabise, Johanem kò ko kg'aika khòè ne tcguù-tcguum qgàim koe, a ba a síí gaa koe hãa.

41 Ne káí ne khòè ne Gam koe síí a ne a máá: “Johane ba xg'ao táá c'èes x'áís ga sa kúrú, igabam xg'ao nc̄em Khòèm ka bírí ta a zi gúù zi wèé zia tseegu zi i,” témé.

42 Ne kò ãem qgàim koe káí ne khòè ne Jesom koe d̄tcòm.

11

Lasarom dis x'oo sa

¹ Nxãaskam kò c'ëem khòem Lasaro ta ko ma tciie ba ko tsàa, Betania koe guua ba, Maria sa hëe naka gas ka káikhoes Mareta sa hëéthëe sara dim x'áé-coa ba.

² Ncëes Maria sa gaas ncëe kò X'aigam *Nqari* ba tshãá di nxúian cgoa tcgáú nqàrèa hãas ga si i, a c'òda sa cgoa tchùu u, ncëe káimkhoem Lasarom kò tsàa sa.

³ Ka sara kò nxãaska khòe qòeku sara Jesom koe kg'uian tsééa úú, a máá: “X'aigaè, ãe Tsi ncàma hãa ba ko tsàa,” témé.

⁴ Eëm ko ncëe sa kóm, kam kò Jeso ba máá: “Ncëes tcii sa cuiskaga cg'òo mea hãa tite, igabas *Nqari* ba dqom di si i, nxãasegam gha *Nqarim* dim Cóá ba dqomè ka,” témé.

⁵ Me kò Jeso ba Mareta sa hëe naka qòese sa hëe naka Lasaro ba hëéthëe ncàma.

⁶ Khama ãem ko Lasaro ba ko tsàa sa kóm, kam kò cárn cárn tsara hãa ãem ko hãam qgáim koe.

⁷ A ba a nxãaska Gam di xu xgae-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá: “Hàa naka xae Jutea koe gaicara *kabise*,” témé.

⁸ Xu xgae-xgaase-kg'ao xu bìrí Me a máá: “Xgae-xgae-kg'ao Tseè, Juta ne ncãaga nxõán cgoa xao Tsi kg'oana, igaba Tsiá ko gaicara gaa koe ga *kabise*?” témé.

⁹ Me Jeso ba xoa a máá: “Cárn ba gáé 12 aoaran úú tama? Koaba ka ko qòom khòe ba cuiskaga cg'áéa hãa tite, ncëem nqòom di x'áà nem ko bóò khama.

¹⁰ Igaba ncëe khòem kò ko ntcùúan q'oo koe qòò nem ko cg'áé, x'áà nem úú tama khama,” tam méé.

¹¹ Ncëetam ko mééa xg'ara kam kò bìrí xu a máá: “Gaxae ka c'ëem Lasaro ba x'òma hãa, Ra ko gaa koe síí tc'oman koe ghùí me,” témé.

¹² Xu xgae-xgaase-kg'ao xu bìrí Me a máá: “X'aigaè, x'ómam kò hãa nem gha qãè,” témé.

¹³ Me kò Jeso ba x'óóam hãa sa nxàe, igaba xu kò Gam di xu xgae-xgaase-kg'ao xu tc'ëea máá, tc'oman ncëe tseegu di Gam ko nxàe, ta tc'ëea.

¹⁴ Kam kò nxãaska Jeso ba tchànose bìrí xu a máá: “Lasaro ba x'óóa hãa.

¹⁵ Ra gaxao domka qãè-tcaoa, kàa ra a kò ii khama, nxãasega xao gha dtcòm ka. Igaba hàa naka xae síí cgae me,” tam méé.

¹⁶ Kam kò Tomase *ncëe kò Didimo ta ma tciie ba; ncëes cg'òè sa ko máá: 'Hoo-hore' témé* ba gam ka c'ëe xu xgae-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá: “Hàan xae thëe qòò, naka xae nxãasega síí x'óó cgoa Me,” témé.

Jeso ba ko khòe qòeku sara qgài-qgai tcáo

¹⁷ Eëm ko Jeso ba hàa kam ko hàa sao-xg'ae, me Lasaro ba nxãakamaga 4 cárnan tc'ámns q'oo koe úúa hãa.

¹⁸ (Nxãaska i kò Jerusalema koe guu a Betania koe síían 3 kilomítara khama noo.

19 Ne kò kái ne Juta ne hààraa, hàà ne gha Mareta sa hěe naka Maria sa hěéthěe sara qgài-qgai tcáo ka, gasara ka káikhoem di x'ooan koe.)

20 Eēs ko Mareta sa Jesom ko hàà sa kóm kas kò tcg'oa a síi xg'ae cgoa Me, si kò Maria sa nquum q'oo koe hãa.

21 Si kò Mareta sa Jeso ba bìrí a máá: “X'aigaè, thuu Tsi kò ncěe koe hãa nem ga kò tíi kíi ba x'óóa hãa tama.

22 Ra ncěeskaga igaba q'anaa, wěes gúus ěe Tsi ko Nqarim koe dtcàrà sam gha Nqari ba máá Tsi sa,” témé.

23 Me Jeso ba bìrí si a máá: “Sáá kíi ba gha x'ooan koe tēe,” témé.

24 Si Mareta sa xoa Me a máá: “Q'ana ra hãa me gha x'ooan koe tēe, còo òim cáim x'ooan koe i ko tēeem ka,” témé.

25 Me Jeso ba bìrí si a máá: “Tíi Ra x'ooan koe Tēe Ra a, a Ra a Kg'òè Ra a. Gaam ěe ko x'óó igaba ko Tíi koe dtcòm ba gha kg'òè,

26 me òim wěem ěe kg'òèa hãa a ko Tíi koe dtcòm ba cuiskaga x'óó tite. Ncěe sa sia ko dtcòm?” tam méé.

27 Si bìrí Me a máá: “Eè, X'aigaè, dtcòm ra ko Krete Tsi i sa, Nqarim di Tsi Cóá Tsi, ncěe kòo nqđómkg'ai koe hàà Tsi,” témé.

28 Ncěe zi gúù zis ko nxàea xg'ara kas kò qđò a síi qđeses Maria sa dxùukg'ai koe tciaa tcg'óó a bìrí si a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao ba ncãa hàà, a ko tcii si,” témé.

29 Eēs ko ncěe sa kóm kas kò qháése tēe a síi cgae Me.

30 Nxãaskam kò Jeso ba qanega x'áé-coam koe tcàa ta ga hãa, igabam kò Maretas ncãa xg'ae cgoa Me koe ga qanega tēe.

31 Eē kò Marias cgoa nquu q'oo koe hãa a ko qgài-qgai tcáo si ne Juta ne ko bóò, si ma qháése tēe a tcg'oara hãa sa, ka ne kò còò si, tc'àms koes ko síi hãa a kg'ae, ta ne kò tc'ěea khama.

32 Eēs ko Maria sa Jesom hãas qgáis koe síi, a ko bóò Me kas kò nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé a máá: “X'aigaè, thuu Tsi kò ncěe koe hãa nem ga kò tíi kíi ba x'óóa hãa tama,” témé.

33 Eēm ko Jeso ba bóò sis ko kg'ae, naka ěe kò xùri si a hààraa ne Juta ne hěéthěe ko kg'ae, kam kò kaisase xg'ai, i tcáo ba nxùrù.

34 Me tēe ne a máá: “Nda koe tu xòò mea?” témé. Ne bìrí Me a máá: “X'aigaè, hàà naka bóò,” témé.

35 Me Jeso ba kg'ae.

36 Ne kò nxãaska Juta ne máá: “Bóò, nta noosem ncàm mea sa,” témé.

37 Igaba ne kò c'ěea ne máá: “Ncěem khòem ncěe thuu káa tcgáim khòe ba xgobekg'am tcgáia hãa ba gáé kò táá ncěem khòe ba kúru me x'óóa hãa tite?” ta ma tēeku.

Jeso ba ko Lasaro ba x'ooan koe ghùì

38 Me kò Jeso ba gaicara kaisase xg'aia hãase tc'àms koe síi. Xòam q'oo koes kò hãa, si nxqá sa kg'áma ba koe tòóea.

39 Me Jeso ba máá: “Nxõá sa tcg'òó,” témé.

Si ãe kò x'óóa hãam khòem ka qõeses Mareta sa bìrí Me a máá: “X'aigae, ncẽem x'aem kam hnìmsam xg'ãò ba hãa, 4 cáma nem úúa a kg'ónòèa hãa khama,” témé.

40 Kam kò Jeso ba bìrí si a máá: “Bìrí si ta ga Ra gáé hãa, dtcòm si kòo ne si gha Nqarim di x'áàn hòò sa?” témé.

41 Ka ne ko nxõá sa tcg'òó. Me Jeso ba tc'amaka ghùì-kg'ai a máá: “Aboè, qãè-tcaoa Ra ko máá Tsi, kóm Tea Tsi hãa domka.

42 Q'ana Ra hãa wèé x'aè ka Tsi ko kóm Te sa, igabar ko ncẽ tẽe ne khòè ne domka ncẽe sa nxàe, nxãasega ne gha dtcòm, Tsáá Tsia tsééa óá Tea hãa sa ka,” témé.

43 Ncẽetam ko mééa xg'ara kam kò tc'amaka hãam dòm cgoa q'au a máá: “Lasaroè, tchàa koe tcg'oa!” témé.

44 Me x'óóa kò hãam khòè ba tcg'oa, tshàua ba hẽé naka nqarèa ba hẽéthẽéa kò lapian cgoa tcámmèa, i kg'áía ba c'ẽem qgáím cgoa tcámmèa. Me Jeso ba bìrí ne a máá: “Kgoara tcg'òó cgae me qgáía ne nakam qõò,” témé.

Juta ne ko Jesom di cg'õoan qg'áikua máá

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lk 22:1-2)

45 Nxãaska ne kò kái ne Juta ne ncẽe kò Maria sa dára hãa ne, a kò Jesom kò kúrúa hãa zi gúù zi bóòa ne, Gam koe dtcòm.

46 Igaba ne kò c'ẽe ne Farasai xu koe síí a bìrí xu Jesom dùú sa kúrúa hãa sa.

47 Ka xu kò nxãaska kaia xu peresiti xu hẽé naka Farasai xu hẽéthẽé xg'ae sa tcii a tẽèku a máá: “Dùú sa xae gha kúrú? Ncẽem Khòè ba ko kái zi x'ái zi kúrú ka.

48 Guu Me xae kò Me ko ncẽe zi gúù zi qanega kúrú, ne i gha wèé khòèan Gam koe dtcòm, ne gha Roma ne nxãaska hàà sixae dim nqõó ba hẽé naka khòè ne hẽéthẽé xhùu cgae xae e,” ta xu méé.

49 Igaba gaxu ka c'ẽem Kaifase ta ko ma tciiè ba, ncẽe kò ãem kurim ka kaim peresiti ii ba kò kg'ui a máá: “Cúí gúù ga xao c'úúa hãa!

50 Bóòa xao gáé q'ãa tama, cúím khòè ba guu me wèé ne khòè ne x'óóa máá sa qãè si i, wèés qhàò sa guu si kaàkaguèan ka sa?” témé.

51 Ncẽe sam kò gam koe guuase nxàe tama, igabam kò ãem kurim ka kaim peresiti me e khama porofita, Jeso ba gha ko Juta dis qhàò sa x'óóa máá sa,

52 naka ães qhàòs cúís tama sa, igaba gataga Nqarim di ne cóá ne ncẽe tsai-tsaisea xõe ne hẽéthẽé e, xg'ae-xg'ae nem gha, ne cúís gúù sa ii ka.

53 Xu kò nxãaska ãem cáím koe ga guu a qg'áiku, cg'õo Me xu gha ka.

54 Me kò Jeso ba nxãaska táá kgoarasease Juta ne xg'aeku koe caate. Igabam kò gaa koe tcg'oa a tchàa-xg'óós qàe koe hãam

qgàim koe qòò, Eferaimé ta ko ma tciiè ba, a síi gaa koe Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa hãa.

⁵⁵ Juta ne dis Pasekas dim x'aè ba kò cúù me e, ne kò Pasekas cookg'ai koe kái ne nqòóm koe guu a Jerusalema koe qòò, síi ne gha q'ano-q'anoè ka.

⁵⁶ Ne kò Jeso ba qaa, a ne a ko èe ne tempelem q'oo koe hãa ka tèèku, a ko máá: “Dùú sa tu ko tc'èe? Cuiskaga ba gáé kòès koe hàà tite?” témé.

⁵⁷ Igaba xu kò kaia xu peresiti xu hēé naka Farasai xu hēéthēé x'áean tcg'òòà hãa, ncèè c'èem khòèm kò ndam hãa sa q'ana hãa ne méém q'ãa-q'ãa xu sa, nxãasega xu gha qgóó Me ka.

12

Jeso ba ko Betania koe nxúian cgoa ntcãa nqàrèè
(Mt 26:6-13; Mk 14:3-9)

¹ 6 cáman Paseka dim cámi cookg'ai di kam kò Jeso ba Betania koe qòò, Lasarom kò x'ãèa hãa koe, ncèem kò x'ooan koe ghùia hãa ba.

² Me kò Jeso ba gaa koe dqòà di tc'òoan máàè. Si kò Mareta sa nxaà máá xu, me kò Lasaro ba èe ko Jesom cgoa tc'òó xu ka c'èe me e.

³ Kas kò nxãaska Maria sa nareta cgoa cúí kúrúèa tshãán dim ts'óó-c'òám kaia ba* sèè, ncèe kaisa marian cgoa ko x'ámáèm tshãá ba, a Jesom nqàrè koe ntcãá, a sa a c'òòà sa cgoa tchùu nqàrè Me. Me kò nquu ba èem tshãám di xg'ãóan ka cg'òè.

⁴ Igabagam kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ka c'èem Jutase Isekariote ba, (ncèe gha hàà khòè ne tshàu q'oo koe tcãà Me ba) máá:

⁵ “Dùús domka ba kò ncèem tshãá ba x'ámáguè tama, kurim di marian cgoa, naka i maria ba dxàua ne khòè ne máàè?” témé.

⁶ Ncèes gúù sam kò dxàua ne khòè nem ncàmà hãa domka nxaè tama, igaba ts'ãà-kg'ao me e domka a. A kò mari dtcòbè sam qgóóa hãa khama, q'oo koe marian séèa mááse kg'oana.

⁷ Me Jeso ba xqà a máá: “Guu si tu, Tiri kg'ónò cáma nes tòóa máá mea ke.

⁸ Dxàua ne khòè ne cgoa tu wèè x'aè ka hãa, igaba tu wèè x'aè ka Tíi cgoa hãa tite,” tam méé.

Lasaro ba ko qg'áikua mááè

⁹ Eès ko kaias xg'aes Juta ne di sa Jeso ba hàna sa kóm, ka ne kò gaa koe síi, Jesom domka cúí tamase, igaba ne gha kúúa hàà Lasaro ba bóò ka hēéthēé e, ncèem kò x'ooan koe ghùia hãa ba.

* 12:3: qáo-qaoseam litaram khama noo ba.

¹⁰ N^xãaska xu kò kaia xu peresiti xu qg'ài^{ku}, Lasarom ga ba xu gha thêé cg'õo sa.

¹¹ Gaam domka ne kò ko kái ne Juta ne Jesom koe síí, a ne a ko Gam koe dtcòm khama.

Jeso ba ko Jerusalema koe tcãà
(Mt 26:6-13; Mk 14:3-9)

¹² Q'uu dim cá^m ka ne kò kái ne khòè ne ãe kò kõès koe hàà^{raa} ne kóm, Jeso ba ko Jerusalema koe hàà sa.

¹³ Ka ne kò mokolane dis hìis di toà^{ràn} sée a tcg'oa, a síí xg'ae cgoa Me, a ne a q'au a máá:

“Hosana!

Ts'ee-ts'eekg'aièa baa,

Gam ãe ko X'aigam *Nqarim* di cg'õèan cgoa hàà ba,

ncëe Iseraele dim X'aiga ba!”

ta ne méé.

¹⁴ Me kò Jeso ba donghi-coa ba hòo a ba a qábì me, ncëe i ko ma góá tòòèa khamaga ma a ko máá:

¹⁵ “Táá q'àò guu, Sione di si cóá seè;

bóò, sarim X'aiga ba ko hàà,

donghi-coam koe qábì ntcóó a ke,”

téméè khama.

¹⁶ Xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tc'ãà dis ka ncëe zi gúù zi kóma q'ãa tama. Igaba ãem ko Jeso ba x'áàkaguè ka cúíga xu kò bóda q'ãa, ncëe zi gúù zi *Nqarim dis Tcgãyas koe* góáèa hãa zi ko Gam ka kg'ui, a zi a Gam koe kúrúèa hãa sa.

¹⁷ Eëm ko Lasaro ba tc'ám^s koe tciia tcg'òó, a ko x'ooan koe ghùì me ka kò hãa cgoa Meas xg'ae sa kò Gam ka nxæa tseegukagu.

¹⁸ Ncëes x'ái sam kúrúa hãa sa ne kò kóm, domka ne kò kái ne khòè ne síí xg'ae cgoa Me.

¹⁹ Ka xu kò Farasai xu n^xãaska bìríku a máá: “Bóò tama xao gáé hãa, cúí guù kúrú xae gha ga káa a sa? Bóò, wèem nqõó ba ko xùri Me!” témé.

Jeso ba ko Gam dis x'oos ka kg'ui

²⁰ N^xãaska xu kò ãe kò qõò a síí ko Jerusalema dis kõès koe còrè ne xg'aeku koe c'ëe xu Gerika xu hàna.

²¹ Ka xu kò Filipim koe hàà, ncëe ko Betesaida dim x'áém Galilea dim koe guua ba, a dtcà^{rà} me a máá: “Aboè, Jeso ba xae bóò kg'oana,” témé.

²² Me kò Filipi ba síí Anterea ba bìrí, tsara kò Anterea ba hëé naka Filipi ba hëéthëé tsara síí Jeso ba bìrí.

²³ Me Jeso ba xoa tsara a, a máá: “X'aè ba hààraa, Khòèm dim Cóám gha x'áàkaguè ba.

²⁴ Tseegua ner ko bìrí xao o, a ko máá: Mabere cgùrim kòo gómankg'ai koe tcheè, a x'óó tama, nem cúím cgùri me e. Igaba ãem kòo x'óó nem ko kái cgùrian kúrú.

²⁵ Khòèm ãe gam dis kg'òè sa ncàmà hãa bas gha aaguse cgae, igaba khòèm ãe gam dis kg'òè sa ncēm nqõóm koe hòrea hãa ba gha chòò tamase hòò si.

²⁶ Dìim wèém ãe ko tsééa máá Te ba méém xùri Te, ãer hàna koem gha Tirim tséé-kg'ao ba thée hãa, Me gha Abo ba ãe ko tsééa máá Te ba dqòm.

²⁷ “Ncēskas tiris tcáo sa tshúu qgái koe hãa, ka Ra gha nta méé? ‘Aboè, ncēm x'aèm koe kgoara Te,’ ta ra gha méé? Eē-ē, ncēs gúús domka ga Ra ncēm x'aèm koe hààraa.

²⁸ Aboè, cg'òèa Tsi x'áàkagu!” tam méé.

Kam kò dòm ba nqarikg'ai koe guu a máá: “Ncãar x'áàkagu u, a Ra a gha gaia x'áàkagu u,” témé.

²⁹ Gaa koe hànas xg'aes ko kóm kas kò máá, túúm ts'oo-q'oo o, témé. Ne ko c'èe ne máá: “Moengele ba ncãa kò kg'ui cgoa Me,” témé.

³⁰ Me Jeso ba xoa ne a máá: “Ncēm dòm ba gatu domka hààraa, Tíi domka tamase.

³¹ Ncēe ba ncēeska ncēm nqõóm gha xgàràè dim x'aè me e, me gha ncēeska x'aiga-coam ncēm nqõóm di ba xhàiaгуè.

³² Ra gha Tíi, nqõómkg'ai koer kòo ghùie ne wèé khòèan Tíi koe tcéèa óá,” tam méé.

³³ Ncēe sam kò ko nxàe, hààm ko x'óós x'oo-kg'ám sam gha x'ái ka.

³⁴ Si xg'ae sa xoa Me a máá: “X'àèan koe ta kóma hãa i ko máá, Krete ba gha chòò tamase hãa, téméè, ka Tsi gáé ko Tsáá nta hées ka máá: ‘Khòèm dim Cóá ba gha ghùie,’ témé? Khòèm dim Cóám ncēe ba dìi baa?” ta ne méé.

³⁵ Kam kò Jeso ba bìrí ne a máá: “X'àà ne gha cg'aré x'aè-coan gatu xg'aeku koe hãa. Ke tu qõò te, qanega tu x'ààn úúa hãa x'aè ka, naka i gha nxãasega táá ntcùúan tcàa cgae tu u. Khòèm ãe ko ntcùúan q'oo koe qõò ba c'úúa hãa nda koem ko qõò sa ke.

³⁶ Eē tu qanega x'ààn úúa hãa x'aè ka méé tu gatu di tcoman x'ààn koe tòò, naka tua gha nxãasega x'ààn di tu cóá tu ii,” tam méé. Eēm ko Jeso ba kg'ui cgoa nea xg'ara kam kò tcg'oa a qõò a síi xài-kg'ai ne.

Juta nea gane dis dtcòm tamas koe qanega hãa

³⁷ Jeso ba kò kái zi x'ái zi tcgái-q'ooa ne koe kúrú, igaba ne kò qanega Gam koe dtcòm tama.

³⁸ Si kò ncēe sa kúrúse, nxãasega i gha porofitim Isaiam di kg'uian nxàea tseegukaguè ka, ncēe ko máá:

“X'aigaè, dìi na gatá di kg'uian ncēe ta nxàea hãa koe dtcòmaa? Me gataga X'aigam dim x'òà ba dìin x'áíèa hãa?”

témé e.

³⁹ Ncēs gúús domkaga ne kò dtcòmàn ka tààè. Isaia ba kò gaicara máá:

40 “Gane di tcgáa nem kaàkagu hãa,
 a tcáa ne x'óó-x'ooa hãa,
 nxãasega ne gha táa gane di tcgáan cgoa bòò ka,
 a ne a gane di tcáan cgoa táa kóma q'ãa ka,
 a ne a Tíi koe táa kabise,
 Ra Tíi qãèkagu ne ka,”
 tam Nqari ba mééa khama.

41 Isaia ba kò ncêe zi gúú zi kg'ui, *Jesom* di x'áa nem kò hòò hãa, a ko Gam ka kg'ui khama.

42 Gatà i ii igaba xu kò kái xu tc'ãa-cookg'ai xu Gam koe dtcòm. Igaba xu kò Farasai xu domka gaxu di dtcòmàn táa x'ái, nxãasega xu gha táa còrè-nquum koe xhàiauguè ka.

43 Khòè ne di dqòmkuun xu kaisase ncàma hãa Nqarim dian ka khama.

44 Kam kò Jeso ba q'aua kg'ui a máa: “Khòèm kò ko Tíi koe dtcòm nem Tíi koe cúi dtcòm tama, igabam ko thêé ãe tsééa óa Team koe dtcòm.

45 Eẽm kòò bòò Te, nem ko Gaam ãe tséé Tea hãa ba bóò.

46 Nqõóm koer X'áa iise hààraa, nxãasega i gha táa cúi khòé ãe ko Tíi koe dtcòm ga ntcúú q'oo koe hãa ka.

47 “Ncèè khòèm kòò Tiri kg'uian kóm, igabam kò qgóoa qari i tama, ne Ra Tíi xgàra tama. Nqõó ba hàà xgàra di ser hàà tama, igaba Ra nqõó bar gha hàà kgoara ka hààraa khama.

48 Gam ãe ko xguì Te, a kg'uia Te kóm tama ba xgàra me ko ba úua: ãer kg'uia hãa kg'uia ne gha còò dim cáim ka xgàra me.

49 Tíi ka Ra kg'uia máase tama, igabam Abom ncêe tséé Tea hãa ba x'áè Tea, dùú sar gha kg'ui a nxàe sa.

50 Ra q'ana hãa Gam di x'áè-kg'áma nea chòò tamas kg'òè si i sa. Gaa domkas wèes gúús ãer ko nxàe sa, Ra ko ãem ma Abo ba ma bìrì Te sia hãa khama ko ma nxàe si,” tam méé.

Jeso ba ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu xgaa-xgaa; Gam dim còrè ba (13–17)

13

Jeso ba ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu xg'aa nqàrè

1 Paseka dis kòès cookg'ai i kò ii. Me kò Jeso ba q'ana hãa, x'aè ba hààraa, ncêem nqõó bam gha tcg'oaragu a Abom koe qõò di ba sa. Gam di ne khòè ne nqõóm koe hãa nem kò ncàma hãa, khamam kò cg'oèasem ncàm nea sa x'ái ne.

2 Dqòà di tc'òoa ne kò kúrùè, me dxãwa ba nxãakamaga Jutasem Isekariotem tcáó koe tcana, Simonem ka cóase ba, Jeso bam gha khòèan tshàu q'oo koe tcãa ka.

3 Jeso ba kò q'ana, Abo ba wèé zi gúú zi Gam di qarian koe tòóa hãa sa, Me Nqarim koe guua hãa, a ba a ko Nqarim koe ga kabise sa.

⁴ Kam kò nxãaska tc'õoan ko tc'õòè qgái koe tõe, a ba a tc'amakam hana qgáian nxõo, a tchùuse cgoa dim qgái ba tcám kháó.

⁵ A gaa koe guus ka, xg'aàse cgoa dis gâbas koe tshàan ntcãa, a Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu tshoa-tshoa a xg'aà nqàrè, a tcám kháóam kò hãam qgáim tchùuse cgoa dim cgoa tchùu nqàrè xu.

⁶ A ba a Simonem Peterem koe hàà, me Petere ba bìrí Me a máá: "X'aigaè, hàà Tsia gáé ko Tsáá nqàrèa te xg'aà?" témé.

⁷ Me Jeso ba xoa me a máá: "Ncêer ko kúrú sa tsi cuiskaga ncêeskaga bóòà q'ãa tite, igaba tsi gha nxãwa kháóka bóòà q'ãa si," témé.

⁸ Kam kò Petere máá: "Cuiskaga Tsi nqàrèa te xg'aàra hãa tite," témé. Me Jeso ba xoa me a máá: "Ncèè xg'aà nqàrè tsi tamar kò hãa ne tsi Tíí koe hãa tama," témé.

⁹ Me Simone Petere ba máá: "Kháé nxãaska, X'aigaè, nqàrèa te cúí tamase, igaba tshàua te hée naka tcúúa te ga héeéthée xg'áàò," témé.

¹⁰ Me Jeso ba xoa a máá: "Khóèm ãe ncãa xg'aàse ba ko nqàrèa ba cúíga xg'aàn tc'èe, wèé tc'áróa ba ga q'ano o khama. Xao gaxao q'ano xao o, wèéa xaoa q'ano tama igaba," témé.

¹¹ Q'anam kò hãa dií ba ko hàà khóè ne tshàu q'oo koe tcãa Me sa khama, gaa domkagam kòò máá: "Wèéa xao ga q'ano tama," témé.

¹² Eẽm ko nqàrèa xu xg'aà cgoa xg'ara kam kò Gam di zi qgái zi hãa a ntcõó-q'ooa ba koe kabise, a ba a tõe xu a máá: "A bóòà xao ko q'ãa, ncêer ncãa kúrú cgae xao o sa?"

¹³ 'Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè,' ta xao ko ma tcii Te, a ko máá: 'X'aiga Tseè,' témé, tseeguse, gaar ga Ra a domka.

¹⁴ Ra Tíí gaxao dir X'aiga, a Xгаа-xгаа-kg'ao Ra ncãa nqàrèa xao xg'aà, ke méé xao gaxao igaba thée gaxao ka c'èea xu di nqàrèan xg'aà.

¹⁵ Sere-sere sar kúrúa máá xaoa, ke méé xao gaxao igaba ãer ma kúrúa hãa khamaga ma thée kúrú.

¹⁶ Tseegua ner ko bìrí xao o, a ko máá: Gam ka q'õòsem ka kaia hãam qãa ba káá me e, me gataga ãe tséèèa hãa ba ãe tséé meam ka kai tama.

¹⁷ Ncêeska xao ncêe zi gúù zi q'ana hãa, khama xao gha kúrú zi xao kòò ne ts'ee-ts'eekg'aiè.

*Jeso ba ko khóè ne tshàu q'oo koe tcããkus ka kg'ui
(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Lk 22:21-23)*

¹⁸ "Wèéa xao gar nxàe tama, ãer nxará tcg'òòà hãa xur q'ana hãa. Igabas ko ncêe sa Nqarim dis Tcgãyas koe goásea hãa sa nxàea tseegukagu, ncêe ko máá: 'Gaam ãe ko túú cgoa pérean tc'õó ba tirim cg'õo-kg'ao ba kúrúa hãa,' témé sa.

19 Ra ko kúrúse tama ias cookg'ai koe ncēeska bìrì xao o, nxãasega xao gha ãe i kòo kúrúse ne, Tíí ga Ra a sa dtcòm ka.

20 Tseegu ner ko bìrì xao o, a ko máá: Wèém ãe ko ãer tsééa úúa hãa ba qãèse hààkagu ba ko Tíí ga Ra qãèse hààkagu, me ko dìim wèém ãe ko Tíí qãèse hààkagu Te ba ãe tsééa óága Tea ba qãèse hààkagu,” tam méé.

21 Ncēetam ko Jeso ba mééa xg'ara ka i kò tcáóa ba tshúù qgái koe hãa, Me kò nxàea tseegukagu a máá: “Tseegukar ko bìrì xao o a ko máá: Gaxao ka c'ãe ba gha khòè ne tshàu q'oo koe tcãa Te, témé,” tam méé.

22 Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ko téé a bóòku, gaxu ka ndaka bam ko nxàe sa c'úúa hãase.

23 Me kò gaxu ka c'ëem ncēe kò Jesom ka kaisase ncàmmeà hãam xгаа-xgaase-kg'ao ba Gam koe ghãasea ntcõe.

24 Me kò Simone Petere ba gaam xгаа-xgaase-kg'ao ba tcgáía ba cgoa qãe a bìrì me a máá, ndaka bam ko nxàe sa tèè Me, témé.

25 Me Jesom koe ntcõóa ghãase, a tèè Me a máá: “X'aigae, dìí baa?” témé.

26 Me Jeso ba xoa me a máá: “Gaam ãer ko ncēes péré qàmà sa máa me e, ãer kò gãbas q'oo koe tcguù-tcguu sia xg'ara ne,” témé. Eëm ko gaas péré qàmà sa tcguù-tcguua xg'ara, kam kò Jutase Isekariote ba máa si, Simonem ka cóase ba.

27 Eëm ko Jutase ba péré qàmà sa sèè kagam ko satana ba tcãa cgae me. Me Jeso ba bìrì me a máá: “Kúrú kg'oana tsi hãas gúù sa qháése kúrú,” témé.

28 Igaba tc'òòè ko qgái koe i kò cúí khòè ga táá q'ãa, dùús domkam ko Jeso ba ãeta méé sa.

29 Jutase ba kò mari dtcòbè sa úúa hãa khama xu kò c'ãe xu tc'ëea máá, Jeso ba ko bìrì me, kòès koe ko tc'ëese zi gúù zim gha x'ámá sa, kana c'ãe gúù-coa nem gha ãe dxàua hãa ne máa sa, ta tc'ëea.

30 Eëm ko Jutase ba péréan séèa xg'ara kam kò kúúga tcg'oa. I kò ntcúu u.

Kabam x'áè-kg'ám ba

31 Eëm ko qòò, kam kò Jeso ba máá: “Ncēeskam ko Khòèm dim Cóa ba x'áàkaguè, Me ko Nqari ba Gam koe x'áàkaguè.

32 Ncèè Nqarim kò ko Gam koe x'áàkaguè, nem gha Nqari ba nxãaska thèé Cóa ba Gam koe x'áàkagu, a ba a gha cúí q'oro x'áàkagu Me.

33 “Cóa xaoè, xòm x'aèa ner gha hãa cgoa xao o. Qaa Te xao gha. Eër kò ma Juta ne ma bìrìa khamaga Ra ko ma ncēeska bìrì xao o a ko máá: Eër ko qòò koe xao cuiskaga síía hãa tite.

34 “Ra ko kabam x'áè-kg'ám ba máa xao o, a ko máá: Gaxao ka c'ãe ne ncàm. Ncēer ma ncàm xaoa hãa khama méé xao ma gaxao ka c'ëea ne thèé ncàm.

³⁵ Ncëes gúùs ka i gha wèé khòèan q'ãa, Tiri xao xгаа-xгааase-kg'ao xao o sa, gaxao ka c'ëean xao kò ncàmà hãa ne," tam mée.

Jeso ba ko Peterem gha xõase Me sa nxàe

(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lk 22:31-34)

³⁶ Me Simonem Petere ba bìrí Me a máá: "X'aigaè, nda koe Tsi ko qõò?" témé.

Me Jeso ba xõa me a máá: "Ncëer ko qõò koe tsi cuiskaga kgoana naka xùri Tea hãa tite, igaba tsi gha kháóka nxãwa xùri Te," témé.

³⁷ Me Petere ba Gam ka máá: "X'aigaè, dùús domka ra gáé ga ncëeskaga xùri Tsi tama? Tsáá domkar gha kg'õèa te tcg'òó," témé.

³⁸ Me Jeso ba xõa me a máá: "Tíi domka tsia gha kg'õèa tsi tcg'òó? Tseegukar ko tseeguan bìrí tsi a ko máá: Ghòrò ba kg'aea hãa tite, tsi gha nqoana q'oro xõase Te," témé.

14

Jeso ba dàò Me e, Abom koe ko síi ba

¹ "Táá mée i tcáóa tu nxùrù qgài koe hãa guu. Nqarim koe hëé naka Tíi koe hëéthëé tcoman úú.

² Abom òim nquum q'oo koe i kái x'ãè-q'ooan hàna; ncèè gatà i kò ii tama ner ga kò q'ãa-q'ãa tua hãa, síir ko x'ãè-q'ooan kg'ónòa máá tu u sa.

³ Ncèè qõòr kòo a ko síi x'ãè-q'ooan kg'ónòa máá tu u, ner gha kabise a hàà séèa mááse tu u, nxãasega tu gha gatu igaba thëé síi Tíi hàna qgài koe hãa ka.

⁴ Tu gataga qõòr kom qgàim di dàòan q'ana hãa," tam mée.

⁵ Me Tomase ba bìrí Me a máá: "X'aigaè, qõò Tsi kom qgài ba xae c'ùua, ka xae ga ntama ma gaa qgài òim dàò ba q'ãa?" témé.

⁶ Me Jeso ba xõa me a máá: "Tíi Ra Dàò Ra a, a Tseegu Ra a, a Ra a Kg'òè Ra a. Tíi ka oose ko Abom koe síim khòèm cúim ga ba káà me e.

⁷ Ncèè q'ãa Tea xao kò hãa ne xao ga kò thëé Abo ba q'ana hãa. Igaba xao ncëeska q'ãa Mea, a bóò Mea hãa," tam mée.

⁸ Me Filipi bìrí Me a máá: "X'aigaè, Abo ba x'ái xae e, nxãaska xae gha qãè xae e," témé.

⁹ Me Jeso ba bìrí me a máá: "Ncëetar ma qáò x'àèan gaxao cgoa hãa igaba Tsi ko c'ùu Te, Filipiè? Díim wèém èe bóò Tea hãa ba Abo ba bóò hãa. Nta tsi gha máá: 'Abo ba x'ái xae e,' témé?

¹⁰ A dtcòm tama tsia Abom koer hãa, Me Abo ba Tíi koe hãa sa? Kg'uiian ncëer ko gaxao cgoa kg'ui nea Tíi koe guu nakar kg'ui i tama, igaba Abom ncèe Tíi koe x'ãèa hãa ba ko tséèa ba kúru.

11 Dtcòm méé xao, Abom koer hãa, Me Gabá Tíí koe hãa sa. Ncêè gatà i kò ii tama ne méé xao nxãaska dtcòm are-aresa zi tséé zi ãer ko kúrú zi domka.

12 Tseegua ner ko bìrí xao o, a ko máá: Diím wèém ãe ko Tíí koe dtcòm ba gha ãer ko Tíí kúrú sa kúrú, a ba a gha ncêe tsééan ka kaia hãa tsééan kúrú, Tíí Ra ko Abom koe qõò khama.

13 A Ra a gha dùús wèés ãe xao ko Tíí cg'òè koe dtcàrà sa kúrú, nxãasegam gha Abo ba Cóám koe guu a dqõnmè ka.

14 Ncêè c'èes gùu sa xao kò Tíí cg'òè koe dtcàrà ner gha kúrú si.

Jeso ba ko Tcom-tcomsam Tc'èe ba nqòòkagu

15 “Ncêè ncàm Tea xao kò hãa ne xao gha x'áè-kg'áma Te qgóóa qari.

16 Ra gha Abo ba dtcàrà Me gha c'èem Hùi-kg'ao ba tsééa úúa máá xao o, gaxao cgoa gha chõò tamase hãa ba.

17 Ncêe ba tseeguan dim Tc'èe Me e. Nqõò ba cuiskaga hòò Me tite, bóò Meam hãa tite, a ba a c'úu Mea khama. Igaba xao gaxao q'ãa Mea, gaxao cgoam x'ãèa, a ba a gha gaxao koe hãa khama.

18 “Cuiskagar khãadoma-coa khama ma guu xaoa hãa tite, a gha kabise a hàà cgae xao o.

19 Xòm x'áè q'oo koem nqõó ba gaicara hòò Tea hãa tite, igaba xao gha gaxao hòò Te, kg'òèa Ra hãa domka, xao gha gaxao igabaga kg'òè khama.

20 Gaam cáím ka xao gha q'ãa, Tíí Ra Abom koe hãa, xao gaxao Tíí koe hãa, Ra Tíí gaxao koe hãa sa.

21 Diím wèém ãe x'áè-kg'áma Te úúa, a qgóóa qari ana ba gaam ncàm Tea hãam ga me e. Gaam ãe ncàm Tea hãa ba gha Abom ka ncàmmè, Ra gha Tíí igaba théé ncàm me a gha gaam koe x'áise,” tam méé.

22 Me Jutase (ncêe Isekariote tama ba) bìrí Me a máá: “X'aigaè, dùús domka Tsia gha x'áise xae e, nqõó ba x'áise tamase?” témé.

23 Me Jeso ba xoa a máá: “Ncêè khóèm kò ncàm Tea hãa nem gha kg'uia Te qgóóa qari, Me gha Abo ba ncàm me, Tsam gha hàà cgae me, a Tsam a gha Sitsam di x'ãè-q'ooan gaam koe kúrú.

24 Gaam ãe ncàm Te tama ba kg'uia Te qgóóa qari tama; i gataga kg'uian ãe xao ko kóm, Tíí koe guu tama, igaba i ncêe tsééa óá Team Abom koe guua.

25 “Ncêe gúua ner bìrí xaoa hãa, ãer kò qanega gaxao cgoa hãa ka.

26 Igaba Hùi-kg'aom ncêe Tcom-tcomsam Tc'èe ii ba, ncêm gha Abo ba Tiri cg'òèan cgoa tsééa óá ba, nxãa ba gha wèé gúuan ga xгаа-xгаа xao o, a ba a gha wèé gúuan ãer bìrí xaoa hãa tc'èe-tc'èesekagu xao o.

27 “Tòókuan cgoar ko guu xao o, Tiri tòókua ner ko máà xao o. Nqõóm ko ma máà xao o khamar ma máà xao o tama. Táá méé i tcáóa xao nxùrù qgài koe hãa guu, kana méé xao táá q'áo guu.

28 Kóm tea xao kò hãa Ra ko bìrí xao o a ko máá: ‘Qõò Ra ko, a Ra a gha kabise a hàà cgae xao o,’ témé. Ncèè ncàm Tea xao kò hãa ne xao ga kò Abom koer ko qõò khama qãè-tcaoa, Abo ba Tíí ka kaia hãa khama.

29 Ra ncãa ncẽeska bìrí xao o, qanega i kúrúse tama cookg'ai koe, nxãasega xao gha ãe i kòò kúrúse ne dtcòm ka.

30 Gaicarar qádse kg'ui cgoa xaoa hãa tite, ncẽem nqõóm dim x'aiga ba ko hàà khama. Cúí qari gam Tíí koe úú tama,

31 igaba méém nqõó ba q'ãa, Abo ba Ra ncàm hãa, a ko Abom ma x'áè Tea hãa khama ma tséé sa.

“Tèe xao ncẽeska, naka hààn xae qõò,” tam méé.

15

Jeso ba tseegu dim Kg'om Me e

1 *A ba a máá:* “Tíí Ra tseegu dir Kg'om Ra a, Me Tirim Xòò ba Xháà-k'ao Me e.

2 Tíí koe hãam nxãam wèém ãe tc'ároan kúrú tama bam ko q'ãea tcg'òó, a ba a ko wèém nxãam ãe ko tc'ároan kúrú ba dcàò, nxãasegam gha q'ano a kái tc'ároan kúrú ka.

3 Nxãakamaga tu ncèer kò kg'ui cgoa tu um kg'uim ka q'anokaguèa.

4 Tíí koe tu hãa nakar Tíí gatu koe hãa. Cúím nxãam ga ba cúíam kò hãa ne tc'ároan kúrú hãa tite, kg'om dis hìis koem kò hãa ne cúí ga a, gatu igaba tu gatà hãea tite, Tíí koe tu kò hãa ne cúí ga a.

5 “Tíí Ra Kg'om Ra a, tu gatu nxãa tu u. Gaam ãe Tíí koe hãa, Ra Tíí gam koe hãa ba, gam kái tc'ároan ko kúrúm ga me e, Tíí ka oose tu cúí gúù ga kúrú hãa tite khama.

6 Ncèè khòèm kò Tíí koe hãa tama, nem ko nxãam khama ma xaoaguè, a ba a xgóó; ãeta ii nxãa ne ko sàà xg'ae, a c'eean q'oo koe síí xaoa tcãà, a dàdè.

7 Ncèè Tíí koe tu kò hãa, i Tiri kg'uian gatu koe hãa ne tu gha ãe tu ko tc'ees wèé sa dtcàrà, a tu a gha kúrú mááé si.

8 Si ko ncèe sa Tirim Xòò ba x'áakagu: kái tc'ároan tu gha kúrú, a tu a gha gatà iim dàòm ka Tiri tu xгаа-xgaase-k'ao tu ii.

9 Ncèem ma Abo ba ncàm Tea hãa khamagar ma ncàm tu ua hãa. Ke méé tu ncẽeska Tiri ncàm kuan koe hãa.

10 Ncèè Tiri x'áèan tu kò qgóóa qaria, ne tu gha Tiri ncàm kuan koe hãa, ncèer ma Tirim Xòòm di x'áèan ma qgóóa qaria, a Gam di ncàm kuan koe ma hãa khamaga ma.

11 “Ncēe gúua ner birí tua hãa, nxãasega i gha Tiri qãè-tcaoan gatu koe hãa ka, naka gatu di qãè-tcaoan gha cg'oè ka hēéthēe e.

12 Tirim x'áè-kg'ám ba ncēe me e: ncàm gatu ka c'ēea ne, ēer ma ncàm tua hãa khamaga ma.

13 Cúí khòè ga ncēes ncàm̄s ka kaia hãas ncàm̄ sa úúa hãa tama, ncēe khòem ko ēem ncàm̄a hãa ne khòè ne gam di kg'òèan tcg'òóa máá sa.

14 Tu gatu ēer ko x'áè tu u sa tu kòo kúrú ne Tiri tu ncàm-khoe tu u.

15 Cuisagar gaicara qãa ta ma tcii tua hãa tite, qãa ba gam ka q'òðsem ko dùú sa kúrú sa c'úúa hãa khama. Ncēes gúús téé-q'oo koe Ra ko ncàm-khoe tu ta ma tcii tu u, wēes gúús ēer Tirim Xòòm koe xgaa-xgaasea hãa sar q'ãakagu tua hãa khama.

16 Gatua nxará tcg'òó Te ta ga hãa, igabar Tíí nxará tcg'òó tua hãa, a Ra a qòò tu gha a síí tc'ároan kúrú ka nxará tcg'òó tua, tc'ároan ncēe gha qáo x'aèan hãa a, nxãasegam gha Abo ba wēes gúús ēe tu gha ko Tíí cg'òè koe dtcàrà sa máà tu u ka.

17 Ncēea Ra ko ma x'áè tu u ga a, a ko máá, gatu ka c'ēe ne ncàm, témé.

Nqõõ ba ko Jesom di xgaa-xgaase-kg'aoan hòre

18 “Ncēè nqõóm kò hòre tua hãa ne méé tu q'ãa, gatuam hòre tua hãa cookg'ai koem kò Tíía hòre Tea hãa sa.

19 Ncēè nqõóm di tu kò ii nem ga kò nqõõ ba gam di tu iise ncàm tua hãa; igaba tu nqõóm di tu tama tu u, Ra kò nqõóm koe guu a nxará tcg'òó tu u, gaa domkam ko nqõõ ba hòre tu u.

20 Ncēer kòo kg'ui cgoa tu u kg'uian méé tu tc'ēe-tc'ēese, a ko máá: 'Qãa ba gam ka q'òðsem ka tc'amaka hãa tama,' témé sa. Ncēè xgàra Te ne kòo ne, ne gha gataga thēé xgàra tu u. A ncēè Tiri xgaa-xgaa ne ne kòo qgóóa qari ne ne gha gataga thēé gatu dian igabaga qgóóa qari i.

21 Igaba ne gha wèè gúúan ncēe ga Tiri cg'òèan domka kúrú cgae tu u, Gaam ēe tsééa óá Tea hãa ba ne c'úúa hãa domka.

22 Ncēè thuur kò hàà kg'ui cgoa ne tama ne, ne ga kò chìbian úú tama. Igaba ne ncēeska gane di chìbian koe ne gha qgóóa máàem *dào ba* úú tama.

23 Gaam ēe hòre Tea ba gataga Tirim Abo ba hòrea.

24 Ncēè c'ēe khòè ga qanega kúrú tama sar kò gane koe kúrú ta ga hãa, ne ne ga kò chìbi úú tama. Igaba ne *ncēe zi x'ái zi* bóóa hãa, a ne a Tíí ga Ra hēé naka Tirim Xòòm ga ba hēéthēé Tsam hòrea.

25 Igabas ko ncēe sa x'áèan koe góásea hãa sa nxàea tseeguk-agu, ncēe ko máá: 'Hòrea ne máá tea hãas gúú sa kàà si i,' témé sa.

26 “Igaba ãem kòo Hùì-kg'ao ba hàà, ncëer gha Abom koe guu a gatu koe tsééa úú ba, tseeguan dim Tc'ëe ba, ncëe ko Abom koe guu a tcg'oa ba, nem gha Gabá Tíí ka nxàea tseegukagu.

27 Gatu igaba tu gha Tíí ka hàà nxàea tseegukagu, Tíí cgoa tu kò tshoa-tshoases koe gaa a hãa khama.

16

1 “Ncëe gúùan wèer bìrì xaoa hãa, nxãasega xao gha táá gaxao di dtcòmàn aagu ka.

2 Còrè-nquuan koe ne gha xhàigu xao o, me gha gataga x'aè ba hàà, wèém khòém ãe ko cg'õo xao om gha tc'ëea máá, Nqari bam ko tsééa máá, ta tc'ëea ba.

3 Ncëe zi gúù zi ne gha kúrú cgae tu u, Abo ba kana Tíí ga Ra ne c'úua hãa khama.

4 Igabar ncëe gúùan bìrì xaoa hãa, nxãasega xao gha ãem kòo gaan dim x'aè ba hàà ne tc'ëe-tc'ëese, gaan kar q'ãa-q'ãa xaoa hãa sa ka.

Tcom-tcomsam Tc'ëem di tsééa ne

“A ra a kò ncëe zi gúù zi tshoa-tshoas koe táá bìrì xao o, gaxao cgoar kò hãa khama.

5 Igabar ko ncëeska Gam ãe tséé óá Team koe qõò, igaba i gaxao ka cúia xao ga tèè Te naka máá: ‘Nda koe Tsi ko qõò?’ témé tama.

6 Igaba ncëe gúùan ner nxàea hãa domka xao tshúù-tcaoan ka cg'oè cgaeà hãa.

7 Gatà i ii igabar ko tseeguan bìrì xao o: Gaxaoa i qãea máá xaoa hãa qõòr gha sa. Ncëe qõò tamar kò hãa nem Hùì-kg'ao ba hàà cgae xaoa hãa tite khama. Igaba ãe qõòr kòo ner gha gaxao koe tsééa úú Me.

8 Eëm kòo hàà nem gha hàà nqõó ba xгаа-xгаа a chìbi-chìbi; chìbian domka hëé, naka tchànoan domka hëé, naka xgàrakuan domka hëéthëé e.

9 Chìbian kam gha xгаа-xгаа, Tíí koe ne dtcòmàn tama khama.

10 Tchànoan kam gha xгаа-xгаа, Tirim Xòòm koer ko qõò, xao gaicara hòò Te tite khama.

11 Xgàra-kg'aman kam gha xгаа-xгаа, ncëem nqõóm dim x'aiga ba nxãakamaga xgàràèa hãa khama.

12 “Qanegar kái zi gúù zi úúa, gaxao cgoar gha nxàe zi, igaba xao ncëeska kgoana zia hãa tite.

13 Igaba ãem kòo tseeguan dim Tc'ëe ba hàà, nem gha wèè tseeguan koe úú xao o. Cuiskagam Gam koe guua zi ka kg'uaia hãa tite, igabam gha ãem ko kómís ka cúí kg'ui, a ba a gha hààko zi gúù zi ka bìrì xao o.

14 X'áakagu Tem gha, ãe Tiri ii sam gha sèè, a ba a bìrì xao o si khama.

15 Wèéan ãe Abom úúa hãa nea Tiri i. Gaa domkar ko máá: Eẽ Tiri ii sam gha *Tc'ẽe ba* sée, a ba a birí xao o si, témé.

16 “X'aè-coa ba xao hòò Tea hãa tite, a xao a gha gaicara x'aè-coam qãá q'oo koe hòò Te,” tam méé.

Xgaa-xgaase-kg'ao xu di tshúù-tcaoa ne gha kabise a qãè-tcaoaan kúru

17 Xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu c'ẽe xu tẽèku a máá: “Dùú sa ba ko nxàe, ncẽem ko máá: ‘X'aè-coa ba xao hòò Tea hãa tite, a xao a gha gaicara x'aè-coam qãá q'oo koe hòò Te,’ témé ka, a ko gataga máá: ‘Tirim Xòòm koer ko qòò domka a,’ témé?” ta xu méé.

18 Xu hãa a tẽese a ko máá: “Dùú sa ba koáé nxàe: ‘X'aè-coam q'oo koe,’ tam kòò méé ne? Dùú sam ko nxàe sa xae kóma q'ãa tama,” ta xu méé.

19 Me kò Jeso ba bóò a q'ãa, ncẽes gúús ka xu tẽe Me kg'oana hãa sa, khamam kò nxãaska birí xu a máá: “Ntar ko méé sa xao koáé tẽèku, ncẽer ko máá: ‘X'aè-coam q'oo koe xao hòò Tea hãa tite, a xao a gha gaicara x'aè-coam qãá q'oo koe hòò Te,’ témé ka?”

20 Tseegua ner ko birí xao o, a ko máá: Kg'ae xao gha, a gha thòò-tcaoase kg'ae, igabam gha nqòó ba qãè-tcaoa hãa. Thòò-tcaoa xao gha hãa, igaba i gha gaxao di thòò-tcaoaan kabise a qãè-tcao sa ii.

21 Eẽ khòès kòò cóán ábà di thòò koe hãa nes tshúù-tcaoa hãa, gas dim x'aè ba hààraa khama. Igaba ães ko cóán ábà xg'ara nes gaicara thòòan tc'ẽe-tc'ẽese tama, qãè-tcaoaan ãe cóá nea nqòómkg'ai koe ábàèa hãa di domka.

22 Khama xao gaxao ncẽeska tshúù-tcaoaan úúa hãa, igabar gha gaicara hàà bóò xao o, xao gha qãè-tcao, i cúí khòè ga gaxao di qãè-tcaoaan sée cgae xaoa hãa tite.

23 Eẽm cámi ka xao cuiskaga cúí gúù ga dtcàrà Tea hãa tite. Tseegukar ko tseeguan birí xao o, a ko máá: Wèes gúús ãe xao ko Tíi cg'òè cgoa Abom koe dtcàrà sam gha máà xao o.

24 Ncẽeska igaba xao qanega cúí gúù ga Tíi cg'òè cgoa dtcàrà tama. Dtcàrà, máàè xao gha ke, naka xaoa gha nxãasega qãè-tcaoaan ka cg'òè.

25 “Ncẽe gúúa ner kò sere-sere zi cgoa birí xao o, igabam ko x'aè ba hàà, gaxao cgoar gaia sere-sere zi cgoa kg'uia hãa tite ba, igabar gha hàà kgoarasea hãase Tirim Xòòm ka birí xao o.

26 Eẽm cámi ka xao gha Tíi cg'òè koe dtcàrà. Gaxao téé-q'oo koer gha Abo ba hàà dtcàrà, tar méé tama.

27 Abo ba Gam ka ncàm xaoa hãa, ncàm Tea xao hãa domka, a xao a Nqarim koer guua sa dtcòma hãa khama.

28 Abom koer guu a nqòóm koe hààraa. A Ra a ko gaicara nqòó ba guu, a Abom koe kabise,” tam méé.

²⁹ Xu kò nxãaska Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu máá: “Bóò, ncēeska Tsi ko kgoarasea hãase kg'ui, a Tsi a cúis sere-seres ga sa tséékagu tama.

³⁰ Ncēeska xae ko bóò wèé gúàn Tsi q'ana hã sa, a Tsi a gataga c'èe khòè ga gha tèè Tsi sa qaa tama. Ncēes gúús domka xae ko dtcòm Nqarim koe Tsi guua hã sa,” ta xu méé.

³¹ Me Jeso ba xoa xu a máá: “Ncēeska xaoa ko dtcòm?”

³² Bóò, x'aè ba ko hàà, a ba a hààraa xg'ara, èe xao gha wèéa xao ga x'áéa xao koe guu a tsai-tsaise ba, a xao a gha cúise qau Te. Igabar cúise hãa tama, Tirim Xòò ba Tíí cgoa hãa khama.

³³ “Ncēe gúua ner birí xaoa hãa, nxãasega xao gha Tíí koe tòókuan úú ka. Ncēm nqõóm koe xao gha qóman cgoa qgóoku. Igaba méé xao tòón tcáo! Nqõó bar tàaa hãa ke,” tam méé.

17

Jeso ba ko còrèa mááse

¹ Eēm ko Jeso ba ncēe sa kg'uia xg'ara kam ko nqarikg'ai koe ghùì-kg'ai a máá: “Aboè, x'aè ba hààraa. Tsarim Cóa ba x'áákagu, nakam gha nxãasega Tsarim Cóa ba x'áákagu Tsi,

² wèé ne khòè ne tc'amkg'ai koe Tsi qarian máà Mea hãa ke, nxãasegam gha chòò tamas kg'òè sa wèé ne èe Tsi máà Mea hãa ne máà ka.

³ Si chòò tamas kg'òè sa ncēe si i: q'ãa Tsi ne gha, Tsáá Tsia cúisega tseegu di Tsi Nqari Tsi i sa, naka Jeso Krestem ncēe Tsi tsééa óága hãa ba q'ãa sa hēéthéé e.

⁴ Nqõómkg'ai koer x'áákagu Tsia hãa, èe Tsi kò máà Tea hãa tsééan kúrúaa xg'ara-xg'ara ka.

⁵ Ke ncēeska, Aboè, hàna Tsia koe x'áàn máà Te, ncēe nqõóm tshoa-tshoase tama cookg'ai koer kò Tsáá cgoa úúa hãa a.

Jeso ba ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu còrèa máá

⁶ “Eē Tsi kò nqõómkg'ai koe guu a máà Te xu khòè xu koer kò Tsari cg'òèan q'áakagu. Tsari xu u kò ii, Tsi kò máà Te xu, xu kò Tsarim kg'ui ba qgóóa qaria.

⁷ Ncēeska xu q'ana, èe Tsi máà Tea hãa gúàn wèéa Tsáá koe guua hãa sa.

⁸ Eē Tsi kò máà Tea kg'uia ner máà xua hãa khama, xu kò cam tshàua máá a. A xu a kò tseeguan kaga q'ãa, Tsáá koer guua hãa sa, a kò Tsáá Tsia tséé Tea hãa sa dtcòm.

⁹ Nqõó bar còrèa máá tama, a ko gaxu èe Tsi máà Tea hãa xu còrèa máá, Tsari xu u khama.

¹⁰ Wèés èer úúa hãa sa Tsari si i, si wèés èe Tsi úúa sa Tiri si i. Ra gaxu koe guu a x'áákaguèa.

¹¹ Nqõómkg'ai koe Ra gaia hãa tite, igaba xu gaxu qanega nqõómkg'ai koe hãa, Ra ko Tíí sencgaga Tsáá koe síí. Tcomtomsa Tsi Abo Tseè, Tsarim cg'òèm di qarian cgoa xgáèa máá

xu - cg'òèm ncēe Tsi máà Tea ba, naka xu gha nxãasega cúí ii, ncēe Tsam ma cúí ii khamaga ma.

12 Eër kò gaxu cgoa hãa kar kò xgáèa máá xu, a ãe Tsi kò máà Tea hãam cg'òèm cgoa kòre xu. Cúíá xu ga kò táá aaguse, gaam ãe kò kaàkaguèm gha sa tééa máána hãam cúím oose, *Nqarim dis* Tcgãyas gha nxãasega nxàea tseegukaguè ka.

13 “Igarbar ko ncēeska Tsáá koe síí, a Ra a ko ncēe zi gúù zi kg'ui, nqǒómkg'ai koer qanega hãase, nxãasega xu gha Tiri qãè-tcaoan ka cg'oèa hãa ka.

14 Tsarim kg'ui bar máà xua, me nqǒó ba hòre xua, nqǒóm di xu tama xu u khama, ncēer Tíí ma nqǒóm di tama khamaga ma.

15 Tiri còrèa ne máá, nqǒóm koe méé Tsi séèa tcg'òó xu, témé tama, igaba méé Tsi ãe cg'ãè iim koe xgáèa máá xu si i.

16 Nqǒóm di xu tama xu u, ncēer Tíí ma nqǒóm di tama khamaga ma.

17 Tcom-tcomsakagu xu tseeguan cgoa, Tsarim kg'ui ba tseeguan di me e ke.

18 Eẽ Tsi ma nqǒómkg'ai koe ma tsééa óá Tea hãa khamagar ma nqǒómkg'ai koe tsééa úú xua hãa.

19 Gaxu òmkar ko tcom-tcomsakaguse, nxãasega xu gha gaxu igaba thēé tseeguan koe tcom-tcomsakaguè ka.

Jeso ba ko wèé ne dtcòm-kq'ao ne còrèa máá

20 “Gaxu cúí xur còrèa máá tama. Eẽ gha gaxu di kg'uiian koe guu a Tíí koe dtcòm ner ko gataga thēé còrèa máá,

21 wèéa ne ga gha cúí ii sa, ãe Tsi ma Tsáá Aboè Tíí koe hãa, Ra ma Tíí Tsáá koe hãa khamaga ma. Gane igaba méé ne thēé Gatsam koe hãa, nakam gha nxãasega nqǒó ba Tsáá Tsia tséé óá Tea hãa sa dtcòm.

22 Eẽ Tsi máà Tea hãa x'áà ner máà nea, nxãasega ne gha cúí ii ka, ncēe Tsam ma Gatsam ma cúí ii khamaga ma.

23 Tíí Ra gane koe hãa, Tsi Tsáá Tíí koe hãa, nxãasega ne gha cg'oèase cúí ii ka, me gha nxãasega nqǒó ba q'ãa, Tsáá Tsia tsééa óá Tea hãa sa ka, a Tsi a ncàm nea, ãe Tsi ma ncàm Tea hãa khamaga ma ka.

24 “Aboè, ãe Tsi máà Tea hãa ne gha Tíí cgoa ncēer hãa koe hãa sar ko tc'èe, nxãasega ne gha Tiri x'áàn bóò, ncēe Tsi máà Tea hãa a, nqǒóm tshoa-tshoase tama cookg'ai koe Tsi kò guu a ncàm Tea hãa khama.

25 Abo Tsi tchàno Tseè, ãetam ga ma nqǒó ba c'úù Tsia igaba Ra Tíí q'ãa Tsia, ne q'ana hãa Tsáá Tsia tsééa óá Tea sa.

26 Cg'oèa Tsir q'ãakagu nea, a Ra a gha kúró i q'ãaè, nxãasega i gha ncàm kuan ncēe Tsi kò ncàm Tea hãa gane koe hãa ka, Ra gha gataga thēé Tíí ga Ra gane koe hãa ka,” tam ma còrè.

Jesom di xgàrasean hěé naka Gam dis x'oo sa hěé naka Gam di x'ooan koe tēan hěéthěé e (18-21)

18

Jeso ba ko qáée

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lk 22:47-53)

¹ Eēm ko Jeso ba còrèa xg'ara, kam kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa xgoaba, a Kiterone dim dòm ba tchoaba. C'ěem xòem koem kò Olife di zi hìi zi dim xhàrà ba hãa. Xu kò Gabá hěé naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hěéthěé xu gaa koe tcãa.

² Nxãaskam kò Jutasem, ncěe kò khòè ne tshàu q'oo koe tcãa Me ba gaam qgái ba q'anaa, Jeso ba kò gaa koe kái-kg'aise Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa xg'ae khama.

³ Me kò nxãaska Jutase ncõo-kg'ao xu dis xg'ae sa hěé naka kaia xu peresiti xu ka c'ěea xu hěé naka Farasai xu hěéthěé cgoa gaa koe síi. X'àa zi xu kò qgóóa, lampian hěé naka ncõo gaban hěéthěé e.

⁴ Me kò Jeso ba wèéan ěe gha hàà kúrúse cgae Me sa q'ana hãase tcg'oa a tềe xu a máá: "Díi ba xao ko qaa?" témé.

⁵ Xu xq̄a Me a máá: "Jesom Nasareta di Me e," témé.

Me Jeso ba máá: "Tíi ga Ra a," témé. (Me kò Jutasem, khòè ne tshàu q'oo koe tcãaku-kg'ao ba gaxu cgoa téé-těe.)

⁶ Eēm ko Jeso ba máá: "Tíi ga Ra a," témé, ka xu kò tééa dibi, a xu a gómankg'ai koe cg'áé.

⁷ Me kò gaicara tềe xu a máá: "Díi ba xao ko qaa?" témé. Xu máá: "Jesom Nasareta di Me e," témé.

⁸ Me Jeso ba xq̄a xu a máá: "Ncãar birí xao o, ncěe ga Ra a sa. A ncềe Tíi xao kòo qaa Te ne mée xao nxãaska ncěe xu khòè xu guu naka xu q̄òò," témé.

⁹ Ncěe sa kò kúrúse, kg'uiian ěem kg'uia hãa gha nxãasega tseegukaguè ka, ncěe kòo máá: "Eě Tsi kò máà Te xu kar c'ěem ga ba qanega aagu tama," témé sa.

¹⁰ Me kò nxãaska Simonem Petere ba ntcàu bam úúa hãa khama tsgúua tcg'óo me, a kaim peresitim dim qãa ba gáo, a kg'àò xòè dim tcee ba xg'aoa tcg'óo. (Qãam di cg'òèa ne kò Malekose e.)

¹¹ Kam kò nxãaska Jeso ba Petere ba birí a máá: "Kabi tsarim ntcàu ba naka qòè! Cuiskaga Ra gáé ga Abom máà Tea hãas kubis xgàrasean dis koe kg'áa hãa tite?" témé.

Jeso ba ko Anasem koe úúè

¹² Si kò nxãaska ncõo-kg'ao xu dis xg'ae sa hěé, naka gaas dim tc'ãa-cookg'ai ba hěé, naka Juta di xu tc'ãa-cookg'ai xu hěéthěé Jeso ba qgóó, a qáé,

¹³ a xu a kg'aia Anasem koe úú Me, ncêe kò Kaifasem ka c'uìse ii ba, ncêe kò ãem kurim ka kaim peresiti ba ii ba.

¹⁴ Kaifase ba gaam khòem Juta xu kò tc'êe sa máàm ga me e, a máá: “Qãe e gha ii, ncêe c'êem khòem kò khòe ne x'óóa máá ne,” témé ba.

*Peterem dis xoases tc'ãà di sa
(Mt 26:69-70; Mk 14:66-68; Lk 22:55-57)*

¹⁵ Simonem Petere ba hêé naka c'êem xгаа-xgaase-kg'ao ba hêéthêéa kò Jeso ba xùri. Ncêem xгаа-xgaase-kg'ao ba kò kaim peresitim ka q'ãaèa, khamam kò Jesom cgoa kaim peresitim x'áé koe tcãà.

¹⁶ Igabam kò Petere ba tchàa koe téé, xhàrom-kg'ám koe. Kam ko c'êem xгаа-xgaase-kg'aom ncêe kò kaim peresitim ka q'ãaèa ba kabise a tcg'oa, a dxàe-coas êe kò xhàrom-kg'ám koe hãas cgoa kg'ui, a Petere ba q'oo koe tcãà.

¹⁷ Si kò qãas êe kò xhàrom-kg'ám koe tãe sa Petere ba birí a máá: “A tsáá tsia gáé ncêem khòem di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ka c'êe tsi tama tsia?” témé. Me xọa a máá: “Gaar tama ra a,” témé.

¹⁸ Qgàisa a kò ii, xu kò qãà xu hêé naka tempelem di xu kòre-kg'ao xu hêéthêé xu êe xu kò dxùua hãas c'ees koe téé-têe, a ko x'òò-x'oose. Petere ba kò gataga thêé gaxu cgoa téé-têe, a ko x'òò-x'oose.

*Kaiam peresiti ba ko Jeso ba tãe
(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Lk 22:66-71)*

¹⁹ Me kò nxãaska kaim peresiti ba Jeso ba tãe, Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ka hêé naka Gam di xгаа-xgaan ka hêéthêé e.

²⁰ Me Jeso ba xọa me a máá: “Xgobekg'amseaser kò wèem nqõóm cgoa kg'ui, a Ra a kò ko wèe x'aè ka còrè-nquuan koe hêé, naka tempelem koe hêéthêé xгаа-xгаа, ncêe wèe Jutan ko xg'ae koe. Cúí gùù gar kò táá xàase nxàe.

²¹ Kháé tsia ko dùús domka tãe Te? Tãe êe kò kóm Tea hãa ne, tseeguan kaga ne q'ana dùú sar nxàea hãa sa,” tam méé.

²² Eãm ko Jeso ba ncêe gùúan kg'uia xg'ara kam kò c'êem kòre-kg'aom, cúùse kò tãe ba Jeso ba x'ábú, a máá: “Ncêea Tsi ga ko ma kaim peresiti ba ma xọa gaa?” témé.

²³ Me Jeso ba xọa me a máá: “Ncêe c'êe gùúan cg'ãè Ra kò kg'uia hãa ne méé tsi nxàea tseegukagu, dùú sa cg'ãè si i sa. Igaba ncêe tchànoser kò kg'uia hãa ne tsi ko dùús domka x'ábú góó Tea máá?” témé.

²⁴ Me nxãaska Anase ba kaim peresitim Kaifasem koe tsééa úú Me, qanegam qáéèa hãase.

Peterem dis xɔases càm di sa hěe naka nqoana di sa hěéthěe
e

(Mt 26:71-75; Mk 14:69-72; Lk 22:58-62)

²⁵ Eēm Simonem Petere ba hãa a ko kùru-kuruse kam kò tèèè a máá: “Tsáá tsia gáé Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ka c'ěe tsi tama tsia?” témé. Me xɔase a máá: “Gaar tama ra a,” témé.

²⁶ Me kò c'ěem qãàm kaim peresitim di ba, ncěe Peterem kò xg'aoa tcg'óo tceeam khóèm dim qhàò ba tèè me a máá: “Gaam cgoa ra gáé kò Olife dim xhàràm q'oo koe bóò tsi tama?” témé.

²⁷ Me gaicara Petere xɔase e, me kò kúúga ghòrò ba tshoa-tshoa a kg'ae.

Jeso ba Pilatom cookg'ai koe

(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Lk 23:1-5)

²⁸ Xu kò Juta xu Jeso ba Kaifasem dim nquum koe guu a, Roma ne dim tc'ãã-cookg'aim dim nquum koe úú. Gaa x'aèan ěe ka i kò kaisa ntcùúkg'ai cgoa a. Xu kò Juta xu táá xu gha cg'uriga domka nquum q'oo koe táá tcãà, nxãasega xu gha Paseka di tc'òoan tc'óò ka.

²⁹ Khamam kò Pilato ba tcg'oa a síí cgae xu, a tèè xu a máá: “Dùútsa chibi sa xao ko ncěem Khòè ba tcee?” témé.

³⁰ Xu xɔa me a máá: “Chibi kúrú-kg'ao tamam kò ii ne xae ga kò tsáá koe óá Me tama,” témé.

³¹ Me Pilato nxãaska bìrí xu a máá: “Séèa xao mááse Me, naka xaoa síí gaxao di x'aèan cgoa xgàra Me,” témé. Xu Juta xu xguì a bìrí me a máá: “Igaba xae c'ěem khòè ba xae gha x'ooan koe xgàra di qari úú tama,” témé.

³² Ncěe sa kò kúrúse, ěem kò Jeso ba kg'uia hãa, nta iis x'oo sam gha hàà x'óó di kg'uiian gha hàà nxãasega tseegukaguè ka.

³³ Me kò nxãaska Pilato ba kabise a nquum q'oo koe tcãà, a Jeso ba tcii, a tèè Me a máá: “A Tsáá ga Tsia Juta ne di Tsi x'aiga Tsi?” témé.

³⁴ Me Jeso ba xɔa a máá: “Tsáá ka tsi ko ma cuiaga tèè Tea, kana c'ěe khòèa Tíí ka tsáá cgoa kg'uia hãa?” témé.

³⁵ Me Pilato xɔa a máá: “Kháé tíí ga ra gáé Juta raa? Tsari ne khòè ne hěe naka Tsari xu kaia xu peresiti xu hěéthěea tíí tshàu q'oo koe tcãà Tsia. Ka Tsia dùú sa kúrúá hãa?” témé.

³⁶ Me Jeso ba xɔa a máá: “Tiri x'aia nea ncěem nqóóm di tama. Ncěe gatà i kò ii, ne xu ga kò Tiri xu tséé-kg'ao xu ncõo sa x'ãà hãa, nxãasegar gha táá Juta ne tshàu q'oo koe tcãàè di sa. Igaba i ncěeska Tiri x'aian ncěem nqóóm di tama a,” tam méé.

³⁷ Me Pilato nxãaska tèè Me a máá: “Kháé Tsia x'aiga Tsia?” témé. Me Jeso ba xɔa a máá: “X'aiga Ra a, ta tsi ko méé. Gaas gúùs domkaga Ra ábàèa, a Ra a ncěes gúùs domkaga nqóómkg'ai koe hààraa, hààr gha nxãasega tseeguan nxàea

tseegukagu ka. Wèé khòèan ãe tseeguan dia ko kg'uia Te komsana," tam méé.

³⁸ Me Pilato ba bìrí Me a máá: "Tseegua nea dùúá?" témé.

Jeso ba ko x'oo sa xgàra mááè
(Mt 27:15-31; Mk 15:6-20; Lk 23:13-25)

Ncèes gùù sam ko mééa xg'ara kam kò tchàa koe tcg'oa, a gaicara Juta xu koe síí, a bìrí xu a máá: "Cúí chìbi gar hòò cgae Me tama gaan kam gha chìbi-chibiè e.

³⁹ Igaba i gatu di cau u, Paseka di x'aè ka méér c'èem chìbi-kg'ao ba kgoara máá tu u sa. Ka tu ko tc'èe, Juta ne dim X'aiga ba méér kgoara máá tu u sa?" témé.

⁴⁰ Xu q'au a xoa me a máá: "Eë-èe, Gam ka tamase, Barabase ba màà ta a," témé. Barabase ba kò ts'ää-kg'ao me e.

19

¹ Nxãaskam kò Pilato ba Jeso ba sèè a úú, Me síí qoaè.

² Xu kò ncõo-kg'ao xu dxàman cgoa kúrúèas cábá sa kabea xg'ae a cábákgu Me, a xu a ncoàm qgáí ba hãakagu Me,

³ a téé a qõòa máá Me a ko máá: "Tcgáìò, Juta ne di Tsi X'aiga Tseè!" témé. A xu a tshàua xu cgoa x'ábú góó Me.

⁴ Me kò Pilato ba gaicara tcg'oa a Juta xu bìrí a máá: "Bòò, tcg'òò ra ko a gaxao koe óá Me, nxãasega xao gha q'ãa, tíí ra cúí chìbi ga hòò cgae Me tama sa ka," témé.

⁵ Eëm ko Jeso ba tcg'oa, dxàman dis cábá sa cábá hãase, a ncoàm qgáí ba hana, kam ko Pilato bìrí xu a máá: "Bòò! Ncèe ga Me e khòè ba!" témé.

⁶ Eë xu ko kaia xu peresiti xu hëé naka tempelem di xu kòre-kg'ao xu hëéthëé ko bòò Me, ka xu kò q'au a máá: "Xgàu Me! Xgàu Me!" témé. Igabam kò Pilato xoa xu a máá: "Gaxao sèè naka síí xgàu Me, tíí ra cúí chìbi ga hòò cgae Me tama ke," témé.

⁷ Xu Juta xu xoa a máá: "X'àèan ta úúá; gaa x'àèan ãe ka méém x'óós gúú si i, Nqarim dim Cóá Me e tam ko méé khama," ta xu méé.

⁸ Eëm ko Pilato ncèes gùù sa kóm kam kò kaisase q'áò,

⁹ a ba a kabise a gaicara nquum q'oo koe tcãà, a Jeso ba tèè a máá: "Nda koe Tsi guua?" témé. Igabam kò Jeso ba táá cúí xoa ga kúrú.

¹⁰ Me Pilato ba tèè Me a máá: "Tíí cgoa kg'uian Tsi tc'èe tama? C'úúá Tsia, qaria ner úúá, kgoara Tsir gha di i kana xgàu Tsi di i sa?" témé.

¹¹ Me Jeso ba xoa a máá: "Cúí qari ga tsi Tíí koe úú tama, ncèè nqarikg'ai koe tsi kò guu naka máàè e tama ne. Gaa domkam gaam ãe tshàu q'ooa tsi koe tcãà Tea ba chibiga me e, kiais chìbi sa," tam méé.

12 Gaa koe guus kam kò Pilato ba Jeso bam gha kgoara cgoa dàòan qaa, igaba xu kò Juta xu q'au a ko máá: “Eě tsi kò ncēm khòè ba kgoara ne tsi *Roma ne dim x'aigam* Kaesaram ka tcàràse tsi tama tsi i. Wèém khòèm ãe ko máá, x'aiga Me e, témé ba ko Kaesaram cgoa ntcoeku,” témé.

13 Eēm ko Pilato ncēe kg'uiian kóm kam kò Jeso ba tchàa koe tcg'òò, a ba a xgàra-kg'aom dis ntcōò-q'ooos koe síí ntcōò, 'Nxōān dim nqám ba' ta ko ma tciièm qgáim koe (Hebera dis kg'uis ka ko Gabata ta ma tciiè ba).

14 Paseka dim cám ba kg'ónòsea máá dim cám me e kò ii, i kò koaba di x'aè e. Kam kò Pilato ba Juta ne bìrí a máá: “Bóò, ncēe ga Me e gatu dim X'aiga ba,” témé.

15 Igaba xu kò q'au a máá: “Tcg'òò Me! Tcg'òò Me! Xgàu Me!” témé. Me Pilato tēè xu a máá: “Kháé méér gaxao dim X'aiga ba xgàu dēe?” témé. Xu *kaia xu peresiti xu xoa* a máá: “X'aiga ta úú tama, Kaesaram oose,” témé.

16 Me kò nxāaska Pilato máà xu Me, nxāasegam gha xgàuè ka.

Jeso ba ko xgàuè

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lk 23:26-43)

Xu kò nxāaska ncōo-kg'ao xu Jeso ba sée,

17 Me Gam dis xgàu sa dcēé a tcg'oa, a 'Tcúú c'ōá' ta ko ma tciiès qgáis koe síí (ncēè ko Hebera dis kg'uis ka ko 'Gologota' ta ma tciiè sa).

18 Gaa koe xu kò xgàu Me, naka c'ēe tsara khòè tsara hēéthēé e Gam cgoa, cúí ba c'ēe xòèa ba za, me c'ēe ba c'ēe xòèa ba za, Me Jeso ba nqàè koe téé.

19 Me kò Pilato x'ái sa góá hãa, a xgàus koe qáéa tòó sia; ncēetas kòo ma nxáràse: “NASARETA DIM JESO BA, JUTA NE DIM X'AIGA BA,” ta ma ma.

20 Ne kò kái ne Juta ne ncēes x'ái sa nxará, ãem kò Jeso ba xgàuèam qgái ba kò x'áé-dxoom ka cúù me e khama. Si kò x'ái sa Hebera dis kg'uis ka hēé, Latini dis ka hēé naka Gerika dis ka hēéthēé góáèa.

21 Xu kò nxāaska kaia xu peresiti xu Juta ne di xu Pilato ba bìrí a máá: “Táá góá naka máá: 'Juta ne dim X'aiga ba,' témé guu, igaba máá: 'Ncēm khòè ba kò máá, Juta ne dim X'aiga Me e,' témé,” ta xu méé.

22 Me Pilato xoa a máá: “Eěr góá hãa sar góá hãa,” témé.

23 Eě xu ko ncōo-kg'ao xu Jeso ba xgàu ka xu kò qgáia ba sée, a 4 zi dtcōò zi cgoa q'aa-q'aa a, si dtcōò sa khòèm di sa ii, me q'oo koe ko hãaèm qgáim cúí ba qau. Ncēm qgái ba kò qgãé-dào úú tama, a cúí xòè koe tc'amaka guu a nqāaka xōas koe qgãèa.

24 Xu kò bìríku a máá: “Hààn xae táá tòà me guu, igaba hàà naka xae gcuúan ntcòo naka bóò diina gha sée me sa,”

témé. Ncêe sa kò kúrúse, ãe *Nqarim dis* Tcgãyas koe góáèas gha nxãasega nxàea tseegukaguè ka, ncêe kòo máá:

“Qgáíá Te xu kò q'aa-q'aaku,
a Tiri qgáíán domka cgúúán ntcòo,”
témé sa. Ncêea ncõo-kg'ao xu kò hêé ga a.

²⁵ Jesom dis xgàus qàe koes kò xòò sa tãe, naka Gam ka xòòs ka qõese sa hêé, Marias ncêe Kelopasem dis khòè sa, naka Maria Magatalena sa hêéthêé e.

²⁶ Eẽm ko Jeso ba xòò sa ãe koe bóò, naka xgaa-xgaase-kg'aom ãem kò ncàma hãa ba hêéthêé e me qàea sa koe tãe, kam kò xòò sa birí a máá: “Khòè seè, sarim cóám ga me e ncêe ba!”
témé.

²⁷ A ba a xgaa-xgaase-kg'ao ba birí a máá: “Bóò, saòs ga si i ncêe sa,” témé. Me kò xgaa-xgaase-kg'ao ba ãem x'aèm koe guu a sèè a x'áéa ba koe úú si.

Jeso ba ko x'óó

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Lk 23:44-49)

²⁸ Wèé gúúa nea xg'ara hãa sa q'ana hãasem kò Jeso ba ncêes gúús qãá q'oo koe máá: “Cáma raa!” témé. Ncêes gúù sa kò kúrúse, *Nqarim di zi* Tcgãya zi gha nxãasega nxàea tseegukaguè ka.

²⁹ Si kò tsau tshàan ka cg'oèa hãas gàba sa hãa, khama xu kò tsau tshàan ka cg'oèa hãas x'úú sa tcìika-tcamkuan dim hùim koe tòò, a ghùì a kg'áma ba koe úú.

³⁰ Eẽm ko Jeso ba tsau tshàan kg'áa xg'ara kam kò máá: “Xg'ara-xg'araèa ia!” témé. A ba a tcúúa ba qám, a sònòa tcg'òó.

³¹ Kg'ónòsean dim cámi me e kò ii, me kò q'uu dim cámi ba cgáém cámi Sabata di me e. Ne kò Juta ne Sabata dim cámi ka i gha tc'áróan xgàuan koe tceesea téé sa tc'ãe tama, khama ne kò Pilato ba dtcàrà c'òán gha khòàè, i tc'áróan xòòè sa.

³² Xu kò nxãaska ncõo-kg'ao xu hàà, a hàà tc'ãà dim khòèm di c'òán khòá, ncêe kò Jesom cgoa xgàuèa ba, naka c'ẽem dian hêéthêé e.

³³ Igaba ãe xu ko Jesom koe hàà, ka xu kò sao-xg'ae Mem nxãakamaga x'óóa hãa, xu kò táá c'òáa ba khòá.

³⁴ Igabam kò ncõo-kg'ao xu ka c'ãe ba Jeso ba kg'áó-xg'àom cgoa gáò dxàbè, i kúúga qháése c'áòan hêé naka tshàan hêéthêé gaa koe guu a ntcãa.

³⁵ (Khòèm ãe kò bóò o ba kò nxàea tseegukagu u, si gam dis nxàea tseegukagu sa tseegu si i. Me q'anaa, tseegu sam ko nxàe sa, *a ba a ko nxàea tcg'òó o*, gatu igaba tu gha thêé nxãasega dtcòm ka.)

³⁶ Ncêe zi gúú zia kò kúrúse, ãe *Nqarim dis* Tcgãyas koe góáèas gha nxãasega nxàea tseegukaguè ka, ncêe kòo máá: “C'òáa ba ka cúían ga khòàè tite,” ta méé sa.

³⁷ Si ko c'ëes Tcgãyas *Nqarim di* sa gataga máá: “Bòò xu gha gaam ãe xu gáòà hãa ba,” témé.

Jeso ba ko kg'ónòè

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lk 23:50-56)

³⁸ Ncëe zi gúù zi qãá q'oo koem kò Josefam Arimatea di ba, ncëe kò Jesom di xгаа-xgaase-kg'ao ii ba, Jesom dim tc'áro ba xàà hãase Pilatom koe dtcàrà, Juta nem kòò q'áo khama. Me kò Pilato ba kgoara máá me me. Me hàà a Gam dim tc'áro ba séè.

³⁹ Nikodemasem ncëe kò kg'aia Jeso ba ntcùú ka dàraa hãa ba kò hãa cgoa mea. Nikodemase ba kò tshãán hëé, naka tcgáuse di nxúian hëéthëé óá, 30 qóm-q'ooan khama noo o.

⁴⁰ Jesom dim tc'áro ba tsara kò séè, a tsara a tshãán cgoa xg'ae-xg'ae a q'úú qgái cgoa kúrúèa kòàn cgoa tcám me. Ncëe sa kò caus Juta ne ko ma kg'aiga kg'ónòkus ga si i.

⁴¹ Eëm kò Jeso ba xgàuèa hãam qgáim koem kò xhàrà ba hãa, me kò kabam hãem tc'àms di ba xhàrà q'oo koe hãa, ncëe cúí khòè ga qanega gam koe kg'ónòè tama ba.

⁴² Juta ne dim cáim kg'ónòsean di me e kò ii, si kò tc'àm sa cùú si i, khama ne kò Jeso ba gas koe ga kg'ónò.

20

Kàà gúùs tc'àm sa

(Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lk 24:1-12)

¹ Tc'ãà dim cáim bekem dim di ntcùúkg'ai cgoa, qanega i ntcùú u koes kò Maria Magatalena sa tc'àms koe hàà, a hàà nxõá sa bóò si tc'àms-kg'ám koe ghànèa tcg'òòèa.

² Si ko Simonem Peterem koe hëé naka c'ëem xгаа-xgaase-kg'aom koe hëéthëé qgóéa síí, ncëe kò Jesom ka ncàmmèa ba, a síí bìrì tsara a a máá: “X'aiga ba xu tc'àms koe séèa tcg'òóa hãa, ta c'úua hãa nda koe xu úú Mea hãa sa!” tas méé.

³ Me kò nxãaska Petere gaam xгаа-xgaase-kg'aom cgoa xgoaba, tsara tc'àms koe qòò.

⁴ Wéèa tsara ga kòò qàrò, igabam kò gaam xгаа-xgaase-kg'ao ba Petere ba qgóéa guu, a tc'àms koe tc'ãà a síí.

⁵ Téém ko a qámse a xhõo a bóò kam kò q'úú qgái cgoa kúrúèa kòàn cúí ga bóò i gaa koe hãa, igabam kò táá q'oo koe tcãà.

⁶ Me kò nxãaska Simonem Petere ba kháóka xùri me a hàà, a hàà tc'àms koe tcãà; a q'úú qgáian cgoa kúrúèa kòàn bóò i gaa koe xõe,

⁷ naka kg'ónò cgoa dim qgáim ncëe kò Jesom tcúú koe hãa ba hëéthëé e. Qgái ba kò kòàn cgoa hãa tama a kò cúíaga qabesea ntcõe.

⁸ Me kò nxãaska gaam xгаа-xgaase-kg'aom, ãe kò tc'àms koe tc'ãà a síí ba, q'oo koe tcãà thëé, a bóò, a dtcòm.

⁹ Qanega tsara kò *Nqarim dis* Tcgãya sa kóma q'ãa tama, Jeso ba méém x'ooan koe tées gùù si i ta kòo méé sa.

¹⁰ Tsara kò nxãaska xгаа-xgaase-kg'ao tsara x'áé koe kabise a dibi.

Jeso ba ko Maria Magatalenas koe x'áise
(Mt 28:9-10; Mk 16:9-11)

¹¹ Igabas kò Maria sa tc'áms ka tchàa koe téé a ko kg'ae. Eēs hãa a ko qanega kg'ae kas kò qámse a tc'áms q'oo koe xhõo a bódò,

¹² a sa a cam moengele tsara q'úúse hana tsara bódò, tsara Jesom dim tc'áróm kò xõe koe ntcõóa-ntcõe, c'èe ba kò tcúúa ba kò hãa koe ntcõe, me c'èe ba nqàrèa ba kò hãa koe ntcõóa-ntcõe.

¹³ Tsara tée si a máá: “Khòè seè, dùús domka si ko kg'ae?” témé. Si máá: “Tirim X'aiga ba xu tcg'òóa hãa, ra c'úua hãa nda xu úú Mea sa!” témé.

¹⁴ Ncēetas ko méé kas kò kabise a Jeso ba bódò Me tééa-tée, igabas kò Jeso Me e sa táá bóò q'ãa.

¹⁵ Me Jeso ba birí si a máá: “Khòè seè, dùús domka si ko kg'ae? Díí ba si ko qaa?” témé. Xhàrà-kg'ao Me e, tas kò tc'èea hãa khamas kò birí Me a máá: “Aboè, ncèè tsáá ga tsi kò sée Mea hãa ne birí te nda koe tsi xòó Mea hãa sa, nakar sée Me,” témé.

¹⁶ Me Jeso ba birí si a máá: “Mariaè!” témé.

Si tééa kabise a q'óá-kg'ai Me, a Hebera dis kg'uis ka máá: “Raboni!” témé. (Ncèe sa ko máá: ‘Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè,’ témé.)

¹⁷ Me Jeso ba birí si a máá: “Táá qgóó Te guu, qanega Ra Abom koe kabise ta ga hãa ke. Igaba méé si Tíí qõe ga xu koe qõò naka síí birí xu naka máá: ‘Kabiser ko Tirim Abom koe, gaxao dim Abo ba; a Tirim Nqari ba, gaxao dim Nqari ba,’ ” témé.

¹⁸ Si kò Maria Magatalena sa xгаа-xgaase-kg'ao xu koe qõò a síí birí xu a máá: “X'aiga bar bóò hãa!” témé. A sa a birí xu ncèe zi gùù zim birí sia sa.

Jeso ba ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu koe x'áise
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Lk 24:36-49)

¹⁹ Tc'ãà dim cam bekem dim di dqòan ka xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu xg'aea hãa, i kò Juta ne di bèean ka nquu-kg'áman qarika tcèekg'ammèa. Kam kò Jeso ba hàà xg'aekua xu koe téé a ba a birí xu a máá: “Tòókuan méé i gaxao cgoa hãa!” témé.

²⁰ Eēm ko ncèe sa mééa xg'ara kam kò tshàua ba hēe naka xòèa ba hēéthēe x'ái xu. Eē xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu X'aiga ba bóò ka xu kò qãè-tcao.

²¹ Me gaicara Jeso ba bìrí xu a máá: “Tòókuan méé i gaxao cgoa hãa! Ncēm ma Abo ba ma tsééa óá Tea khamaga Ra ko ma tsééa úú xao o ke,” témé.

²² Eētam ko mééa xg'ara kam kò dḡòma tcãà cgae xu u, a máá: “Tcom-tcomsam Tc'ēe bar ko máà xao o.

²³ Ncēe c'ēe khòean xao kòo gaan di chìbian qḡóóa máá ne i qḡóóa máàèa, a ncēe qḡóóa máá a tama xao kò hãa, ne i qḡóóa máàè tite,” tam méé.

Jeso ba ko Tomasem koe x'áise

²⁴ Nxãaskam kò Tomasem (ncēe Didimo ta kòo ma tcièm) 12 xu ka c'ēe ba gaxu cgoa hãa tama, ēem kò Jeso hààraa ka.

²⁵ Khama xu kò c'ēe xu xḡaa-xḡaase-kg'ao xu bìrí me a máá: “Ncãa xae X'aiga ba bóò!” témé.

Igabam kò bìrí xu a máá: “Cgabian di xg'ama ner kòo tshàua ba koe bóò tama, a tshàua te gaa xg'aman koe tcãà tama, naka tshàua te xòèa ba koe tcãà tama ner cuiskaga dḡcòmà hãa tite,” tam méé.

²⁶ Bekem qãá q'oo koe xu kò Gam di xu xḡaa-xḡaase-kg'ao xu nquum koe gaicara xg'aea hãa, me kò Tomase ba hãa cgoa xua. Nquu-kg'ám ne kò tcēekg'amsea hãa, igabam kò Jeso ba gaxu xg'aeku koe hàà téé, a máá: “Tòókuan méé i gaxao cgoa hãa!” témé.

²⁷ A nxãaska Tomase ba bìrí a máá: “Tshàua tsi ncēe koe tcãà, naka tsia tshàua Te bóò. Tchoanà tshàua tsi naka xòèa Te koe tcãà a. Káise tc'ēe-tc'ēesean cgoa q'aa naka dḡcòm,” témé.

²⁸ Me Tomase xḡa Me a máá: “Tiri Tsi X'aiga Tsee, a tiri Tsi Nqari Tseè!” témé.

²⁹ Me nxãaska Jeso ba bìrí me a máá: “Ncēe tsi ncãa bóò Te ka tsia ko dḡcòm? Eẽ bóò tama igaba ko dḡcòm nea ts'ee-ts'eekg'aièa!” témé.

Dúú domkas ncēes tcḡāya sa góàèa sa

³⁰ Jeso ba kò Gam di xu xḡaa-xḡaase-kg'ao xu cookg'ai koe kái zi x'ái zi c'ēe zi kúru, ncēes tcḡāyas koe góáse tama zi,

³¹ igaba i ncēean góàèa hãa, nxãasega tu gha dḡcòm, Jeso ba Krestem Nqarim dim Cóa Me e sa ka, a tu a gha dḡcòmà ka Gam dim cḡ'òèm koe kg'òèan úú ka.

21

Jeso ba ko 7 xu xḡaa-xḡaase-kg'ao xu koe x'áise

¹ Ncēe zi gúú zi qãá q'oo koem kò Jeso ba gaicara Gam di xu xḡaa-xḡaase-kg'ao xu koe x'áise, Tiberia dim tshàam koe. Ncēetam ma x'áisea.

² Simonem Petere ba hēé, naka Tomase ba hēé (ncēe kò Didimo ta ma tciè ba), naka Nataniele ba hēé, ncēe kò Kana koe guua ba, Galilea di i, naka Sebetem di tsara cóá tsara hēé,

naka xгаа-xгаase-kg'ao tsara c'ěe tsara hěéthěé xua kò xg'aea hãa.

³ Simonem Petere ba kò c'ěe xu bìrì a máá: “Qõòr ko a sí x'aùan qgóó,” témé. Xu máá: “Qõò cgoa tsi xae gha,” témé. Xu tcg'oa a xu a sí dxòrom koe q'ábà, igaba xu kò ěem ntcùúm ka táá cúí gùù ga qgóó.

⁴ Kaisa ntcùúk'gai cgoam kò Jeso ba tshàam-kg'ám koe téé-těe, igaba xu kò xгаа-xгаase-kg'ao xu táá Jeso Me e sa bóòa q'ãa.

⁵ Me Jeso ba tcii xu a máá: “Cóa xaoè, cúí x'aù ga xao gáé hòò tama?” témé. Xu xoa Me a máá: “Eě-ěe!” témé.

⁶ Me bìrì xu a máá: “Gaxao dis c'uisí sa kg'áo xòèan dxòrom di koe xaoa tcãà, c'ěe gùù xao gha hòò ke,” témé. Xu xaoa tcãà si, a xu a dxòrom q'oo koe tcéèa tcãà sa ka tààè, x'aùan di kái-q'ooan ka.

⁷ Me kò nxãaska xгаа-xгаase-kg'aom ěe Jesom kò ncàma hãa ba Petere ba bìrì a máá: “X'aiga Me e!” témé. Eẽm ko Simonem Petere ba kóm X'aiga Me e sa kam kò gam di qgáian hãa (tséé sam kò nxõòa máá ana hãa khama), a ba a tshàan q'oo koe nxàa tcãà.

⁸ Igaba xu kò c'ěe xu xгаа-xгаase-kg'ao xu dxòrom cgoa tshàam tsam-tsáo koe sí, x'aùan ka cg'oèa hãas c'uisí sa tcéè a. Nqõómkg'ai ka xu kò nqùù tama, 100 khama noo zi náà-q'oo zi cúí zi kò qaùhã hãa.

⁹ Eě xu ko nqõómkg'ai koe hàà ka xu kò gaa koe bóò si c'ee sa dxùúsea hãa, a x'aùan úúa hãa naka péréan hěéthěé e.

¹⁰ Me kò Jeso ba bìrì xu a máá: “C'ěe x'aùan ěe xao ncãa qgóó xao óá,” témé.

¹¹ Me kò Simone Petere ba q'ábà, a c'uisís x'aùan ka kò cg'oèa sa tcéèa tcg'óó, 153 i kò ii. Kái i kò ii igabas kò c'uisí sa táá tòà.

¹² Me Jeso ba bìrì xu a máá: “Hàà xao naka hàà tc'õó,” témé. Nxãaska i kò xгаа-xгаase-kg'aoan kgoarase tama, tẽè Me i gha a máá: “Dìi Tsia?” témé ka. X'aiga Me e sa xu kò q'ana hãa khama.

¹³ Me Jeso ba hàà, a hàà péréan séè, a máà xu. A ba a gataga hěé x'aùan ka.

¹⁴ Ncěea kò nqoana dim x'aèm ga me e, ncěem kò Jeso ba Gam di xu xгаа-xгаase-kg'ao xu koe x'áise ba, ěem kò x'ooan koe ghùèa ka.

Jeso ba hěé naka Petere ba hěéthěé tsara

¹⁵ Eě xu ko tc'õóa xg'ara kam kò Jeso ba Simonem Petere ba bìrì a máá: “Simoneè, Johanem di tsi cóá tseè, ncěe xu khóè xu ka tsia ncàm Tea?” témé. Me bìrì Me a máá: “Eè, X'aigaè, ncàm Tsia raa sa Tsi q'ana,” témé. Me Jeso ba bìrì me a máá: “Tiri ghùu-coan dxòókagu,” témé.

16 Me kò gaicara Jeso ba bìrí me a máá: “Simoneè, Johanem di tsi cóá tseè, ncàm Tea tsia?” témé. Me bìrí Me a máá: “Èè, X'aigaè, ncàm Tsia raa sa Tsi q'ana,” témé. Me Jeso ba máá: “Tiri ghùuan kòre,” témé.

17 Nqoana dis kam kò Jeso ba bìrí me a máá: “Simoneè, Johanem di tsi cóá tseè, ncàm Tea tsia?” témé. Petere ba kò tshùu-tcao, Jeso ba kò nqoana q'oro tèè me a máá: “Ncàm Tea tsia?” témé khama, kam kò máá: “X'aigaè, wèè zi gùù zi Tsi q'ana; ncàm Tsia raa sa Tsi q'ana!” témé. Me Jeso ba máá: “Tiri ghùuan dxòókagu.

18 Tseegukar ko tseeguan bìrí tsi a ko máá: Eè tsi xg'ao cg'aré ii ka tsi xg'ao ko hãakaguse, a ko kg'ama tēe a qõõ ēe tsi ko tc'ēe koe. Igaba ncēe tsi kaia hãa ka tsi gha tshàua tsi tchoanà, me gha c'ēm khòè ba hãakagu tsi, a ba a ēe tsi tc'ēe tama koe úú tsi,” tam méé.

19 (Ncēeta mééan kam kò Jeso ba Peterem gha hàà x'óóm dàò ba nxàe, a ba a Nqari ba x'áàkagu.) Kam kò nxãaska bìrí me a máá: “Xùri Te!” témé.

20 Petere ba kò ntcēè, a c'ēm xгаа-xgaase-kg'aom Jesom kò ncàmà hãa ba qãáa ba koe bóò, me ko xùri tsara a. (Ncēe ba gam ēe kò dqòà di tc'õoan koe, Jesom koe ghãase ntcõem ga me e, ncēe kò tèè Me a ko máá: “X'aigaè, dīna ko hàà khòè ne tshàu q'oo koe tcàà Tsi?” témé ba.)

21 Eēm ko Petere bóò me, kam kò Jeso ba tèè a máá: “X'aigaè, kháé gam ka ntamaà?” témé.

22 Me Jeso ba xọa me a máá: “Kg'õèasem gha hãa, Ra nxãakg'aiga síi k̄abise sar kòo tc'ēe ne i ko nxãan tsáá koe dùú sa nxàe? Tsáá méé tsi xùri Te,” tam méé.

23 Si kò ncēs tchõà sa khòè qõeku xu koe qòàrase, ncēm xгаа-xgaase-kg'ao ba x'óó tite di sa. Igabam kò Jeso ba máá, x'óóm tite, témé tama, kg'amam kò máá: “Kg'õèasem gha hãa, Ra nxãakg'aiga síi k̄abise sar kòo tc'ēe ne i ko nxãan tsáá koe dùú sa nxàe?” témé.

24 Ncēm xгаа-xgaase-kg'ao ba gam ncēe zi gùù zi kò nxàea tseegukaguam ga me e, a kò góá zi ba. Ta q'ana hãa gam dis nxàea tseegukagu sa tseegu si i sa.

Tcgãyas dis chõò-q'oo sa

25 Jeso ba kò gataga thēè c'ēe zi gùù zi kái zi kúrú. Ncēè wèèa zi ga kò cúí-cúí góáèa hãa nem ga kò, bóòr ko ka, nqõóm ga ba kgoana naka wèè zi tcgãya zi ncēe zi qgóó tama, ēe ga kò góáèa hãa zi.

TSÉÉ ZI x'áè úú-kg'ao xu di zi Téé-cookg'ai sa

“Tséé zi x'áè úú-kg'ao xu di zi” dis tçgāya sa ko Lukam dis tçgāya sa còoka qòòkagu. Luka ba ko ncēes tçgāyas koe goá, ntama ne kò ma Jesom di ne xùri-kg'ao ne tc'āà di ne ma Tcom-tcomsam Tc'ēem ka tc'āà-cookg'aiès ka, a qāè tchōàn Gam ka tsai-tsai: “Jerusalem koe hēé naka Jutea koe hēé naka Samaria koe hēé naka nqōóm chōò-q'oo koe hēéthēé e” (1:8). Kaisases ko ncēes tçgāya sa birì ta a, Nqarim kò ntama ma kg'aia Juta ne xg'aeku koe ma tséé sa, igabagam kò gaa koe guus ka Gam di x'aian wèém nqōóm koe ma tsai-tsais ka hēéthēé e.

“Tséé zi” dis tçgāya sa nqoana xòèan cgoa q'aa-q'aasea hāa, a ko x'ái, Jesom di qāè tchōàn kòo ma xгаа-xгааè sa hēé, naka si kò ma kereke sa tshàoèa sa hēéthēé e:

1. Dtcòm-kg'ao ne kò Jerusalem koe tshoa-tshoa
2. Iseraele di c'ēe xòèan khama noose ne kò qòò
3. Càusea ne kò qòò, a wèém nqōóm koe síí, Roma khama noose

“Tséé zi” dis tçgāyas koe ta ko kaisase Tcom-tcomsam Tc'ēem di zi tséé zi ka nxará. Qarian cgoam kò xōa ncēe kò dtcòm-kg'ao ne Jerusalem koe hàna ne koe Pentekoste dim cím ka hàà a. A ba a kò kereke sa tc'āa-cookg'ai a qari-qari.

X'áè úú-kg'ao xu di xгаа-xgaan hēé naka Nqarim dim kg'uim di qarian hēéthēéa ko “Tséé zi” dis tçgāyas koe qāèse x'áise.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- Tcom-tcomsam Tc'ēe ba
- nxàea tseegukagu-kg'ao
- kereke sa
- kgoarasea ne
- tãá zi qhàò zi di ne khòè ne

Tçgāyas q'oo koe hàna zi:

- Jesom di nqarikg'ai koe qaàa ne (1)
- Petere ba hēé naka c'ēe xu x'áè úú-kg'ao xu hēéthēé di tsééa ne Jerusalem koe (2-7)
- Filipia xu Peterea xu di tsééa ne Jutea hēé naka Samaria hēéthēé koe (8-12)
- Paulom di tsééa ne wèém nqōóm koe: (13-28)
 - Paulom di xгаа-xgaan dis qòòs tc'āà di sa (13:1-14:28)
 - Jerusalem dis xg'ae sa (15:1-35)
 - Paulom di xгаа-xgaan dis qòòs cím di sa (15:36-18:22)

- Paulom di xгаа-xgaan dis qõòs nqoana di sa (18:23-21:16)
- Paulo ba ko qáé-nquuan koe tcãàè, a Roma koe síí (21:17-28:31)

Jesom di nqarikg'ai koe qaòa ne (1)

Jeso ba ko Tcom-tcomsam Tc'ëem gha hàà sa nqòòkagu

¹ Teofilaè, tc'ãà dis tchgãyas tiris q'oo koer kò wèè zì guù zì ncëem kò ko Jeso ba tshoa-tshoa a kúrú a xгаа-xгаа zi ka góáa hãa.

² Me nxãakg'aiga nqarikg'ai koem ko sèè a úúèm cárn ba síí tcãà, ãem kòo Tcom-tcomsam Tc'ëem di qarian ka ãem nxára tchg'òóa hãa xu x'áè úú-kg'ao* xu x'áèan máà ka.

³ A ba a kò ãem ko xgàrasea xg'ara ka, gaxu koe kái zi dàò zi cgoa x'áise, kg'òèam hãa sa. 40 cárna nem kò x'áise xu, a ko Nqarim di x'aian di zi guù zi ka kg'ui cgoa xu.

⁴ A kò ãem hãa a ko tc'õó cgoa xu ka ncëe x'áèan máà xu a máá: “Táá méé xao Jerusalema koe tchg'oa guu, igaba méé xao kg'aia Abom nqòòkagua hãa sa qãà, ncëe xao Tíí koe kóma hãa sa.

⁵ Johane ba kòo tshàan cgoa tcguù-tcguu, igaba tu gha gatu cg'orò cáman qãá q'oo koe hàà Tcom-tcomsam Tc'ëem cgoa tcguù-tcguuè,” tam méé.

Jeso ba ko nqarikg'ai koe sèè a úúè
(Mk 16:19-20; Lk 24:50-53)

⁶ Khama ãe xu ko xg'ae cgoa Me ka xu kò tèè Me a máá: “X'aigaè, ncëem x'aèm ka Tsia gáé ga táá Iseraele ne gane di x'aian kabia máá?” témé.

⁷ Me *Jeso ba* bìrí xu a máá: “Ncëem Abo ba Gam di qarian ka tòóa x'aèan hëé naka cáman hëéthëé xao gha q'ãa sa gaxao di tama.

⁸ Igaba ãem ko Tcom-tcomsam Tc'ëe ba hàà cgae xao o ka xao gha qarian hòò, a xao a gha Tiri xao nxàea tseegukagu-kg'ao xao ii: Jerusalema koe hëé, naka wèém xg'aekum Jutea dim koe hëé, naka Samaria dim xg'aekum koe hëé, naka nqõóm chõò-q'oo koe ga hëéthëé e,” tam méé.

⁹ Ncëetam ko mééa xg'ara kam kò téé a xu a ko bóò Me koe ga sèè a *nqarikg'ai koe* qaòkaguè, si túú-c'õò sa tchgái-q'ooa xu koe ga qàbia tcãà Me.

¹⁰ Eë xu nqarikg'ai koe tchgáia xu qãea tòóa, ãem ko ma qõò khama ma, ka tsara ko kúúga q'úúse hana tsara khóè tsara hàà qàea xu koe téé,

¹¹ a tsara a máá: “Galilea di xao khóè xaoè, dùús domka xao ncëe koe téé-tëe a téé a ko nqarikg'ai koe bóò? Jesom ncëe

* 1:2: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

gaxao koe séè a nqarikg'ai koe úúèa hãa ba gha gaam dàòm ncêe xao bóò Mem ko qõòm cgoa ga kabise a hàà," ta tsara méé.

Matiase ba ko Jutasem dis téé-q'oo sa séè
(Mt 27:3-10)

¹² Ka xu ko nxãaska x'áè úú-kq'ao xu Olife ta ko ma tcièm xàbìm koe guu a Jerusalema koe kabise. Xàbìm ncêe ba kò Jerusalema ka cúu me e, Sabata dim cám ka tsi ko kgoara máàè a síi cgae me khama noo qàò-q'ooa ne.

¹³ Eẽ xu ko *Jerusalema* koe tcãa ka xu kò tc'amaka hãam nquum koe síi, ncêe xu kò gaa koe cg'orò cáman hãa ba: Petere ba hêé, naka Johane ba hêé, naka Jakobo ba hêé, naka Anterea ba hêé, naka Filipi ba hêé, naka Tomase ba hêé, naka Baretolomaio ba hêé, naka Mataio ba hêé, naka Jakobom Alefaiom ka cóase ba hêé, naka Simonem ncêe kòo tòókuan x'ãa máa ba hêé, naka Jutasem Jakobom ka cóase ba hêéthêé xu u kò ii.

¹⁴ Wèéa xu ncêe xua kò khòè zi hêé, naka Marias Jesom ka xòò sa hêé, naka Gam ka qõese ga xu hêéthêé cgoa xg'ae a tcãa tcáò a cúim tc'ẽem cgoa còrè.

¹⁵ Si kò khòè ne dis xg'ae sa 120 khama noo. Me kò ãe xu cám xu ka Petere ba tẽe a qõese ga xu xg'aeku koe téé a ba a máa:

¹⁶ "Tíi qõè ga xaoè, ncêes gúús *Nqarim* dis Tcgãyas koe góásea hãa sa méés tseegukaguè, ncẽem kòo Tcom-tcomsam Tc'ẽe ba Dafitem kg'ám koe guu a Jutasem ka kg'ui sa, gaam ncêe Jeso ba kò hàà qgóó xu khòè xu dim tc'ãa-cookg'ai kò ii ba.

¹⁷ Jutase ba kò sixae ka c'ẽe me e, a kò sixae cgoam gha cúis tséé sa kúru ka nxará tcg'òòèa hãa.

¹⁸ Eẽm ko Jutase cg'ãè cauan kúru kam kò ãem kò suruta cgoaè marian cgoa xhàrà ba x'ámá. Ncẽem kò gaam koe cg'áè a x'óó, a q'arase nqáè, i wèé q'oo gúua ba tcg'oa ba.

¹⁹ Ne kò wèé ne khòè ne ãe kò Jerusalema koe x'ãèa hãa ne gaas gúu sa q'ãa, me gaa domkaga gaam xhàrà ba gane dis kg'uis ka kò Akele-dama ta ma tciìè. Ncêe sa ko máa, 'Xhàrà m c'áòan di ba,' témé.

²⁰ Pesalema zi dis Tcgãyas koe i góásea hãa khama a ko máa: 'Gam di x'áéan méé i nqoo-nqoosam qgái ba ii, naka i táa cúí khòè ga gaa koe x'ãè guu,' témèè, a i a ko gaicara máa: 'C'ẽem khòè ba méém gam di téé-q'ooan máàè,' témèè.

²¹ Gaa domkagam kò c'ẽem khòè ba qaase, ncêe kò sixae cgoa wèé x'aè ka hãa, ãem kò ko X'aigam Jeso ba qõòa te cgoa xae e ka ba,

²² Johanem di tcguù-tcguukuan dim x'aèm koe guu a tshoa-tshoa, a síi Jesom kò sixae koe guu a séè a *nqarikg'ai* koe úúèm

x'aèm koe tcãan koe. Ncêe xu khòe xu ka c'êe ba méém sixae cgoa hàà nxàea tseegukagu-kg'ao ba ii, Jesom x'ooan koe têea hãa di ba," tam *Petere* méé.

²³ Xu kò cam khòe tsara nxará tcg'òó, Josefam ncêe kò Barenabase ta ma tciiè ba, ncêe kò Juseto dis cg'òès ka q'ãaè hãa ba hêé, naka Matiase ba hêéthêé tsara.

²⁴ Ne kò nxãaska còrè a máá: "X'aigaè, ncêe wèe khòèan di tcáoan q'ana hãa Tseè, x'ái ta a xg'aekua tsara koe Tsi ndaka ba nxará tcg'òóa máásea hãa sa,

²⁵ nakam ncêe tséean koe tcàa, x'àè úú-kg'ao di i, ncêem kò Jutase aagua a, a ba a ãem ko qaam qgáim koe† qòò," témé.

²⁶ A ne a kò cgúúan xg'ám, i cgúúan Matiase ba nxáá, me 11 xu x'àè úú-kg'ao xu koe tcãaè.

Petere ba hêé naka c'êe xu x'àè úú-kg'ao xu hêéthêé xu di tsééa ne Jerusalema koe (2-7)

2

Tcom-tcomsam Tc'êem di hàà-q'ooa ne

¹ Eëm ko Pentekoste dim cam ba hàà, ka ne kò wèea ne ga cúim qgáim koe xg'aea hãa.

² Me kò kúúga tcêé-tcêe ba nqarikg'ai koe guu a tc'iría ne hãa koe hàà, kiam tc'ãám di ts'oo-q'ooan khama xam ba, a hàà ãe ne ko hãam nquum koe cg'oè.

³ I kò c'eean di taman khama ii gúúan hòòse, a tsai-tsaija q'aase, a gane koe ntcóó.

⁴ Ne wèea ne ga Tcom-tcomsam Tc'êem ka cg'oè cgaèè, a ne a tshoa-tshoa a tãáka zi tam zi kg'ui, ãem kò Tc'êe ba ma máa nea khama.

⁵ Nxãaska ne kò Nqari-tcáoá ne Juta ne Jerusalema koe x'ãèa hãa, wèe zi qhàò zi nqarikg'ai ka nqãaka hãa zi di ne.

⁶ Eë ne ko ncêes tcêé-tcêe sa kóm, ka ne kò kái ne khòe ne hààra xg'ae, wèem khòe ba ne kò kóm me ko gam di taman kg'ui.

⁷ Ne kò are, a xháé, a ne a máá: "Kháé ncêe ko kg'ui ne khòe ne wèe ne gáé Galilea di ne tama nea?"

⁸ Ka ta koáé dùús domka kháé kóm ne ne ko sita dis kg'ui sa kg'ui, ncêe ta ábà cgoaèa hãa sa?

⁹ Paretia ta hêé, naka Mede ta hêé, naka Elame ta hêé, naka Mesopotamia koe x'ãèa hãa ta hêé, naka Jutea di ta hêé, naka Kapatokia di ta hêé, naka Ponto di ta hêé, naka Asia di ta hêé,

¹⁰ naka Ferugia di ta hêé, naka Pamfilia di ta hêé, naka Egepeto di ta hêé, naka Libia di c'êe xòè di ta hêé, Kurene ta ko

† 1:25: ãem ko qaam qgáim koe - Gerika sa ko máá: "qgáia ba koe" témé.

ma tcièm x'áém qàe koe hàna a, Roma koe guua ta cg'áè-kg'ao ta hěé,

¹¹ Juta ta hěé, naka Juta khama kúrúsea ta hěé, naka Kereta ta hěé, naka Arabia ta hěéthěé e - wèea ta ga ko kóm ne ne ko are-aresa tséean Nqarim di sita di tãman cgoa kg'ui," ta ne mée.

¹² Ne kò wèea ne ga kaisase are a q'ãa tama khama ne kò tèeku a máá: "Dùú sa ko nxàes gùú sa gáé ncěe sa?" témé.

¹³ Igaba ne kò c'ěe ne ncoi ne a máá: "Kái gōea ne ne kg'áa hãa," témé.

Petere ba ko khòe ne cgoa kg'ui

¹⁴ Igabam kò Petere 11 xu cgoa téé-těe, a ba a khòe ne cgoa kaisase tc'amaka kg'ui a máá: "Gaxao khòe xao Jutea di xao hěé, naka gatu wèe tu ncěe Jerusalema koe x'ãea tu hěéthěé mée tu komsana te, nakar bìrí tu u, ncěes gúús ko dùú sa nxàe sa.

¹⁵ Ncěe ne khòe nea nqàre tama, ěe tu ma tc'ěea khama, qanega i 9 di x'aè e ntcùúkg'ai cgoa di i khama.

¹⁶ Igabas ko ncěes gúú sa porofitim Joelem ka nxàeəs ga si i, ncěem kò *Nqari ba* máá:

¹⁷ 'Còo di xu cáń xu kar gha Tíi Nqari Ra

wèem khòem koe Tirim Tc'ěe ba ntcãa.

Xu gha gatu di xu cóá xu hěé naka cóá zi hěéthěé porofita,

xu gha gatu di xu qárí-kg'ao xu x'ái zi bóò,

xu gha gatu di xu xòòkhoe xu gataga sòokuri zi sòokuri.

¹⁸ Tiri qãan koe ga igaba,

kg'áòan hěé naka dxàean hěéthěé

koer gha ěe xu cáń xu ka

Tirim Tc'ěe ba ntcãa,

ne gha porofita.

¹⁹ Are-aresa zi gúú zir gha tc'amaka x'ái,

nqarikg'ai koe,

a Ra a gha *are-aresa* zi x'ái zi nqãaka x'ái,

nqđómkg'ai koe,

c'áòan hěé naka c'eean hěé naka ts'énèan hěéthěé di zi.

²⁰ Cáń sa gha ntcùú sa kúrú,

me gha nxoe ba c'áòan khama ii,

Nqarim dim cáń hàà tamas cookg'ai koe,

ncěe kaia hãa a ko x'ám cáń ba.

²¹ Me gha wèem

ěe ko X'aigam *Nqarim* dim cg'òè ba tcii ba kgoaraè,'

tam Joele méea.

²² "Gaxao khòe xao Iseraele di xaoè, ncěe kg'uian xao komsana: Jesom Nasareta di ba kò Khòem Nqarim ka xao nxará tcg'òóa máàea hãa Me e; qarian di zi tséé zi hěé, naka are-aresa

zi x'ái zi hēéthēém kò Nqari ba Jesom koe guu a gaxao xg'aeku koe kúru, ncēe xao ma q'ana khamaga ma.

²³ Nqari ba kò nxākamaga kàa sa úua hãa, a ba a bóòà tcg'òòà hãase kò Jeso ba tshàu q'ooa xao koe tcãà, xao kò cg'õo Me, cg'ãè cau xu khòè xu máà xu xgàus koe tceea ba ka.

²⁴ Igabam kò Nqari ba x'ooan koe ghùì Me, a ba a x'ooan di thòòan koe kgoara Me, x'ooa nea qgóó Me i gha di qarian úu tama khama.

²⁵ “Me kò Dafite ba Gam ka kg'ui a máá:

‘X'aigam Nqari bar kò wèè x'aè ka cookg'aia te koe bóò.

Tirim x'òàm kg'áòm xòè zam hàna

khamar cuiskaga ntcãà-ntcãàèa hãa tite.

²⁶ Gaa domka i tcáóa te qãè-tcaoa;

i tama te thēè qãè-tcaoa,

me gha tirim tc'áróm ga ba thēè gataga nqòòan koe kg'òè.

²⁷ Cuiskaga Tsi tc'ēea te

x'óóa ne khòè ne dim qgàim koe aagua hãa tite,

kana Tsi gataga cuiskaga Tsarim Tcom-tcomsa ba

guu nakam ts'óóa hãa tite khama.

²⁸ Kg'òèan koe ko úu te dàòan Tsi x'ái tea hãa;

a Tsi a gha hàna Tsi ko hãa ne

qãè-tcaoaan ka cg'oè-cg'oe te,' tam Dafite ba mééa.

²⁹ “Tíí kíí ga xaoè, kgoarasea hãaser gha gaxae ka tsgõosem Dafitem ka bìrí xao o, x'óóam hãa a kg'ónòèa hãa sa, si gam dis tc'àm sa ncēe cáim ka igaba qanega gatá xg'aeku koe hãa.

³⁰ Porofiti me e kò ii, a q'ana hãa Nqarim ma nqòòkagu mea hãa sa, a máá, gam di x'aian dis ntcóó-q'ooos koem gha gam dim qhàò ba ntcòò, téméa sa.

³¹ Còokam kò bóòà hãa, a kò gaa domka Krestem di x'ooan koe tēean ka kg'ui, a máá, *Kreste ba* kò x'óóa ne khòè ne dim qgàim koe táá aaguè, i kò gataga cgàaa ba táá ts'óó, témé.

³² Ncēm Jeso bam kò Nqari ba x'ooan koe ghùia hãa, ta sita wèéa ta ga gaan di ta nxàea tseegukagu-kg'ao ta a.

³³ Eēm ko *Jeso ba* tc'amaka dis ntcóó-q'ooos Nqarim dim x'òàm kg'áò xòè dim dis koe ghùì a úúè, kam kò nqòòkaguèam Tcom-tcomsam Tc'ēe ba Xòòm koe hòò, a ba a kò wèés gúús ncēe tu ko bóò a ko kóm sa ntcãa xòò.

³⁴ Dafite ba kò nqarikg'ai koe qaò tama khama, igabam kò máá:

‘X'aiga ba kò Tirim X'aiga ba bìrí a máá:

‘Kg'áò x'òàa Te xòè koe ntcóó,

³⁵ nakar gha nxākag'aiga síí Tsari cg'õo-kg'aoan kúru

naka i nqàrèa Tsi ka nqãaka hãa,'

témé.

36 “Gaa domka méé ne wèé ne Iseraele ne ncēe sa qāēse q'āa: ncēe tu kò xgàum Jeso bam Nqari ba X'aiga ba hēé naka Krete ba hēéthēé kúrúa,” tam Petere méé.

37 Eē ne ko khòè ne ncēe sa kóm ka i kò tcáóa ne qhòmse, ne Petere ba hēé naka c'ēe xu x'áè úú-kg'ao xu hēéthēé bìrí a máá: “Sita ka qōese ga xaoè, nta ta gha hēé?” témé.

38 Me Petere xoa a máá: “Tcóóse gatu di chìbian koe naka tua wèéa tu ga Jeso Krestem dim cg'òèm koe tcguù-tcguuè, nxāasega i gha gatu di chìbian qgóóa mááè ke. A tu a gha Tcom-tcomsam Tc'ēe ba abas khama hòò.

39 Nqòokaguku sa gatu hēé, naka gatu di cóán hēé, naka wèéan ēe nqúù ka hàna hēéthēé di si i khama, wèé ne ēem gha X'aigam gatá dim Nqari ba tcii ne,” tam méé.

40 A ba a kái kg'uian cgoa nxàea tseegukagu, a ntcàm ne a máá: “Kgoarase ncēes qhàòs cg'āè caus koe,” témé.

41 Ne kò gane ēe kò gam di kg'uian dtcòm ne tcguù-tcguuè, ne kò 3,000 ne ēem cárn ka càuse.

Dtcòm-kg'ao ne ko ma kg'òèa xg'ae sa

42 Wèé x'áè ka ne kò x'áè úú-kg'ao xu di xgaa-xgaan koe máàse, a kò xg'ae a cúis gúù sa kúrú, a ne e péréan tc'òó, a còrè.

43 Ne kò wèé ne khòè ne q'áòs ka tcāè, zi kò kái zi gúù zi arearesa zi hēé naka x'ái zi hēéthēé x'áè úú-kg'ao xu ka kúrúè.

44 Ne kò wèé ne dtcòm-kg'ao ne xg'aea hāa, a cúis gúù sa xg'aea máána hāa.

45 A ne a wèé zi gúù zi ēe ne q'òòà hāa zi x'ámágu, a ne a q'aa-q'aaku, ēem ma wèém khòè ba ma tcàoa hāa khama ma.

46 A ne a kò wèé cárn ka tempelem koe xg'ae, a kò x'áé xu ma xùrikua khama péréan tc'òó; qāè-tcaoa hāa a aukú di tcáóan úúa hāase ne kò tc'òó.

47 Nqari ba ne kòò dqòm, a ne a kò wèé khòèan ka ncàmmèa hāa. Me kò Nqari ba wèé cárn ka gane di nxáràse-q'ooan càù ēe kò kgoaraèa hāa ne cgoa.

3

Nqara hāam dtcàrà-kg'ao ba ko qāèkaguè

1 C'ēem cárn ka tsara kò Petere ba hēé naka Johane ba hēéthēé tsara còrè di x'áè ka tempelem koe qōò, nqoana di x'áè ka.

2 Me kò ábà nqais koe ga guu a nqara hāam khòè ba 'T'òè' ta ko ma tciièm tempelem-kg'ám koe hàna. Wèé cárn kam kò gaa koe sèè a úúè a síí tòòè a ko ēe ko tcāà ne khòè ne máàku zi dtcàrà ba.

3 Eēm ko Peterea tsara Johanea tsara bóò tsara ko tempelem-kg'ám koe tcāà kam kò máàku sa dtcàrà tsara a.

⁴ Tsara téé a tçgái-q'ooa ba koe bóò me, ka tsara ko Petere tsara birí me a máá: “Bóò tsam m,” témé.

⁵ Me khóè ba qãèse bóò tsara a, au me tsara gha di tcoman úúá hãase.

⁶ Igabam kò Petere ba máá: “Selefera ga hěé naka gauta ga hěéthěér úú tama, igabar gha ěer úúá hãa sa máà tsi: Jeso Krestem Nasareta dim cg'òè ka tēe naka tsia qõòà tel!” témé.

⁷ A ba a kg'áòm x'òàm gam dim cgoa qgóóa ghùì me, i khóèm di nqàrèan hěé naka nqõáa ba hěéthěé kúúga q'am.

⁸ Me nxàa tēe a nqàrèa ba ka téé a tshoa-tshoa a qõòà te, a ba a gatsara cgoa tempelem q'oo koe tcãà; qõòam ko téé a nxàa a Nqari ba dqòm.

⁹ Eẽ ne ko wèé ne khóè ne bóò me, me ko qõò a ko Nqari ba dqòm,

¹⁰ ka ne ko bóòà q'ãa me, me gaam khóèm ncēe kòo káise tempelem 'T'òè kg'ám' ta ko ma tciièm koe ko ntcóò a ko dtcàràam ga me e sa, ka ne ko kaisas ares ka tcãàè, dùús kúrúse cgae mea hãa sa.

Petere ba ko tempelem koe kg'ui

¹¹ Gaam khóèm qanega Peterea tsara Johanea tsara cgoa tc'àmà-tc'amasea hãa ka ne kò khóè ne qàròà síí cgae xu, xàoxaos Solomonem di sa ta ko ma tciiès qgáís koe, kaisas ares ka tcãàèase.

¹² Eẽm ko Petere ncēe sa bóò, kam ko birí ne a máá: “Khóè xao Iseraele di xaoè, dùús domka sa ko ncēe sa arekagu xao o? Dùús domka xao ko ma bóò tsam maà? Sitsam di qarian hěé kana sitsam di Nqari-tcáoan hěéthěé domka tsam kúrú mem ko qõò, ta xao tc'ěea?

¹³ Nqarim Abrahamam di ba, a Isakam di ba, a Jakobem di ba, Nqarim gaxae ka xõò ga xu di ba, nxãa ba Gam dim Qãàm Jeso ba x'áàkagua. Tcg'òò Me xao kò, síím gha cg'õòè ka, a xao a kò Pilatom cookg'ai koe c'úúse Me, ncēe kò qõòm gha ka kgoara Mea hãa ba.

¹⁴ A xao a kò Tcom-tcomsa a Tchàno ii ba c'úúse, a dtcàrà mááse cg'õòo-kg'aom gha kgoaraè sa.

¹⁵ X'aigam kg'òèan di ba xao kò cg'õòo, igabam kò Nqari ba x'ooan koe ghùì Me. Ncēes gúús di xae nxàea tseegukagu-kg'ao xae e.

¹⁶ Dtcòmš ka i kò Jesom di cg'òèan ncēem khóèm, ncēe tu ko bóò a q'ana ba, qarian máàna hãa. I Jesom koe guua dtcòmān ncēem khóè ba gatu wèé tu cookg'ai koe kg'òèkagua.

¹⁷ “Ncēeska, tíí kíí gatuè, q'ana ra hãa, c'úúà tu kò hãa domka tu ncēes gúú sa kúrúá hãa sa, gatu di xu tc'ãà-cookg'ai xu kò hěéa khama.

18 Nqari ba wèé xu porofiti xu kg'ám koe guu a kg'aiga nxàea hãa a ko máá, Gam dim Krete ba gha xgàràè, témé. A ba a kò ncêe kg'uian ncêem dàòm ka tseegukagua.

19 Gaa domka méé tu gatu di chìbian koe tcóóse, naka *Nqarim* koe kabise, naka i gha nxãasega chìbia tu tchúua tcg'òòè,

20 nxãasega i gha kaba-kaban tc'èe di x'aèan X'aigam koe guu a hàà ka, a ba a gha Jeso ba tsééa óá, Krete ii ba, ncêem nxãakamaga nxará tcg'òóa máá tua hãa ba.

21 Nqarikg'ai koe méém hãa, me gha nxãakg'aiga síi x'aè ba hàà, Nqarim gha wèé zi gúù zi kúrúa kabi di ba, ìem ko nciísega Gam di xu porofiti xu tcom-tcomsa xu kg'ám koe guu a kg'uia hãa sa ba.

22 Moshe ba kò kg'ui a máá: 'X'aigam gatu dim Nqari ba gha gatu di ne khòè ne xg'aeku koe guu a tíi khama iim porofiti ba tsééa óá máá tu u. Ke méé tu wèés gúùs ìem gha ko bìrí tu u sa komsana.

23 Dìim wèém ìe porofiti ba komsana tama ba gha gam di ne khòè ne xg'aeku koe q'ãea tcg'òòè,' témé.

24 Xu kò nciísega wèé xu porofiti xu ncêe xu cáím xu ka kg'uia hãa: Samuele ba hëé naka ìe kháóka hààraa xu hëéthëé e.

25 Gatua porofiti xu hëé naka Nqarim kò gatu ka xòò ga xu cgoa kúrúa hãas qáé-xg'ae sa hëéthëé di tu cóá tu u. Ncêem kò Abrahamam cgoa kúrúa hãa sa, a bìrí me a máá: 'Wèé zi qhàò zi nqõómkg'ai di zia gha tsaris qhàòs domka ts'ee-ts'eekg'aiè,' témé.

26 Èém ko Nqari ba Gam dim Qãàm *Jeso* ba ghùì, kam kò kg'aia gatu koe tséé úú Me, síim gha ts'ee-ts'eekg'ai tu u ka, wèéa tu gam gha gatu di zi dàò zi cg'ãè zi koe tcg'òó ka," tam Petere méé.

4

Peterea tsara Johanea tsara kaia xu dis xg'aes cookg'ai koe

1 Eë tsara Peterea tsara Johanea tsara hãa a ko khòè ne cgoa kg'ui, ka xu kò peresiti xu hëé naka tempelem di xu kòre-kg'ao xu ka kaia hãa ba hëé, naka Saduke xu hëéthëé xu hàà cgae tsara a,

2 xg'aia xu kò hãa, ìe tsara x'áé úú-kg'ao tsara kòò khòè ne xгаа-xгаа, a kòò Jesom x'ooan koe tēeas ka khòè ne xгаа-xгаа khama.

3 Dqòa a kò ii khama xu kò qgóó a qáé-nquus koe tcãà tsara a, me nxãakg'aiga síi xùrikom cáím ba hàà.

4 Igaba ìe kò *Nqarim* dim kg'ui ba kóm ne koe ne kò kái ne dtcòm, i kò khòè xu di nxárase-q'ooan 5,000 khama noo.

5 Xùrikom cárn ka xu ko tc'ãà-cookg'ai xu hěé naka *khóè ne di xu* kaia xu hěé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hěéthěé Jerusalema koe xg'ae.

6 Me kò Anase kiam peresiti ba hàna, Kaifase ba hěé, naka Johane ba hěé, naka Alekesantere ba hěé, naka wèé xu *khóè* xu kiam peresitim x'áè di xu hěéthěé e.

7 Xu *Peterea tsara Johanea* tsara xg'aekua xu koe tòó, a tshoa-tshoa a tēè tsara a, a máá: “Dùútsa qarim ka kana cg'òem cgoa tsoa kò ncēeta hěéa?” témé.

8 Me kò nxãaska Petere ba Tcom-tcomsam Tc'ēm ka cg'òe cgaea hãase bìrí xu a máá: “Gaxao *khóè ne di xao tc'ãà-cookg'ai* xao hěé naka kaia xao hěéthěé xaoè!

9 Ncēm cárn ka tsam kò ko nq̄ara hãam *khóè* ba kúrúse cgaeas gúús ncēs q̄às ka ko tēèè, ntamam ma q̄àekaguèa hãa sa ne

10 méés nxãaska ncēs gúú sa gaxao hěé naka wèé ne *khóè* ne Iseraele di ne hěéthěé koe q'ãase, Jeso Krestem Nasareta dim di cg'òèan cgoa a, ncēe xao kò xgàua hãa ba, ncēm kò Nqari ba x'ooan koe ghùia hãa ba, Gam domkam ncēm *khóè* ba cookg'aia xao koe q̄è a tée-tēe.

11 Ncēea gaxao 'tshào-kg'ao xao ka xguìèa hãam nxõám ga Me e, ncēe cgáés nxõá sa kúrúa hãa ba.

12 I kgoarakuan c'ēe *khóè* koe ga káà a, me gataga c'ēm *khóèm** ga ba nqarikg'ai ka nqãaka káà me e, ncēe *Nqarim ka* *khóèan* xg'aeku koe máàèa hãa ba. Gam dis cg'òès koe méé ta guu naka kgoaraè,' ” tam méé.

13 Eẽ xu ko *Peterea tsara Johanea* tsara di kgoarasean bóò, a xгаа-xгааase tama tsara hãa sa bóò, a kg'amaga *khóè* tsara a sa, ka xu ko are, a xu a bóòa q'ãa, Jesom cgoa tsara kò hãa sa.

14 Eẽ xu ko *tc'ãa-cookg'ai* xu gataga *khóèm* ēe q̄àekaguèa hãa ba bóò me gatsara cgoa tēe, ka xu kò kg'ui xu gha guù ga úú tama.

15 A xu a x'áè a máá, *Peterea* xu méé xu xg'aes koe tcg'oa. Ka xu kò tshoa-tshoa a xu a kg'uiua xg'ae,

16 a máá: “Nta xae gha ma ncēe tsara *khóè* tsara kúrú? Wèém *khóèm* Jerusalema koe x'ãèa hãa ba q'ana hãa, *are-aresas* x'ái sa tsara kúrúa hãa sa, xae gaxae igaba cuiskaga ntcoea hãa tite sa ka.

17 Igaba ncēs gúús gha *khóè* ne koe táá còoka tsaj-tsajisea q̄òò domka méé xae ncēe tsara *khóè* tsara dq̄è naka tsara táá cúí *khóè* cgoa ncēs cg'òès ka kg'ui guu,” ta xu méé.

18 Ka xu kò nxãaska gaia q'oo koe tcia tcàa tsara a, a x'áè tsara a, táá méé tsara gaia Jesom di cg'òèan ka kg'ui sa, kana gaan ka xгаа-xгаа sa.

* 4:12: *khóèm* Gerika sa ko máá, “cg'òè,” témé.

19 Igabaga tsara kò Peterea tsara Johanea tsara x̄o xu a máá: “Gaxao ka bóòà mááse, Nqarim t̄cgáí q'oo koe i tchàno o sa, gaxao méé xao kaisase komsanaè sa, Nqarim ka oose?”

20 Sitsama ko tààè, nc̄e tsam bóòà a kómá h̄a zi gúù zi tsam ga nqoo cgoan ka ke,” ta tsara méé.

21 Ēe xu ko dq̄àè tsara xg'ara ka xu kò guu tsara a tsara q̄ò, xu gha ma xgàra tsara a sa kò káà si i khama, wèè ne khòè nea kò èe kò kúrúsea h̄as gúùs ka Nqari ba dqom̄ khama.

22 Are-aresam dàòm ka q̄àèkaguèam khòèm di kuria ne kò 40 sa nqáa h̄a khama.

Dtcòm-kg'ao ne dim còrè ba

23 Ēe tsara ko guuè ka tsara kò gatsara ka c'èe ne koe kabise a síí xààa máá ne, kaia xu peresiti xu h̄é naka khòè ne di xu kaia xu h̄éth̄éa ko gatsara ka nta mééa sa.

24 Ēe ne ko nc̄e guùn kóm kaga ne kò wèèa ne ga cúí koe tchàa-tchaa dòm, a Nqari ba còrè a máá: “X'aiga Tsi Nqari Tseè, nqarikg'ai h̄é, naka nq̄ókg'ai h̄é, naka tshàa ba h̄é, naka wèè zi gúù zi gaa koe hàna zi h̄éth̄é kúrú h̄a Tseè.

25 Nc̄e ko gatá ka x̄òm Dafitem Tsarim q̄àm kg'ám koe guu a, Tcom-tcomsam Tc'èem koe guu a kg'ui a máá:

‘Táá zi qhàò zia dùús domka xgòà h̄a,

ne ko khòè ne káà h̄i zi kàa zi kúrú?

26 Nq̄ómkg'ai di xu x'aiga xu

téé-q'ooa xu séèa h̄a, x'ãà xu gha ka,

xu tc'ãà-cookg'ai xu xg'aea h̄a,

X'aigam Nqari ba h̄é

naka Gam ka ntcãa tcúúèa ba h̄éth̄é cgoa

xu gha x'ãaku ka,

tam Dafite méé.

27 Tseeguan kaga xu kò nc̄em x'áé-dxoom koe Herote ba h̄é naka Pontiose Pilato ba h̄é, táá zi qhàò zi di ne h̄é naka Iseraele di ne h̄éth̄é nea xg'aea h̄a a ko Tsarim tcom-tcomsam Tséé-kg'aom Jesom cgoa x'ãaku, nc̄e Tsi ntcãá tcúúa h̄a ba.

28 A ne a èe Tsi kò Tsari qarian koe h̄é naka Tsari tc'èean koe h̄éth̄é bóòà t̄cg'òòá h̄a sa kúrú, nc̄e gha hàà kúrúsa.

29 Ke nc̄eska X'aiga Tsi Nqari Tseè, gane di q'aekagukuan koe tòon t̄cgáí, naka Tsia Tsari ta q̄à ta di tcáóan ghùì-ghui, naka ta Tsarim kg'ui ba kgoarasea h̄ase xóé naka kg'ui,

30 naka Tsi Tsari x'òàn tchoanà xòó naka i q̄àèkagu, naka zi gataga x'ái zi h̄é naka are-aresa zi gúù zi h̄éth̄é kúrúè, Tsarim tcom-tcomsam Tséé-kg'aom Jesom cg'òè koe,” ta ne ma còrè.

³¹ Eẽ ne ko còrèa xg'ara kagam ko ãe ne kò hãam qgài ba cgùru, ne wèéa ne ga Tcom-tcomsam Tc'ẽem ka cg'oè cgaèè, a Nqarim dim kg'ui ba kgoarasea hãase xóé a kg'ui.

Dtcòm-kg'ao ne ko gane di gùuan q'aa-q'aaku

³² Wèé ne dtcòm-kg'ao nea kò tcáóa ne hëé naka tc'ëea ne hëéthëé koe cúí ne e. Cúím ga ba kò gam q'òòà hãa gùuan cúía kàoa mááse tama, igaba ne kò ãe ne q'òòà hãa gùuan wèéa ne ga q'aa-q'aaku.

³³ Xu kò x'áè úú-kg'ao xu X'aigam Jeso ba x'ooan koe tãea hãa di tchòàn kaisa qarika nxàea tseegukagu; i kò kaisa cgòmkuwan gane wèéa ne koe ga hãa,

³⁴ c'ëe gùú ko tcào khóèa kò gane xg'aeku koe káà a khama. Wèém khòèm ãe xhàràn úúa kana nquwan úúa hãa ba kò x'ámágu u, a ãe ne ko x'ámágu u ka ne hòòà hãa marian ko úú,

³⁵ a ne a kò x'áè úú-kg'ao xu di nqàrè-kg'aman koe hàà tòó o khama, me kò wèém khòè ba ãem ma tcàoa hãa khamaga ma samaè e.

³⁶⁻³⁷ Me kò Josefa ba gataga q'òòam kò hãam xhàrà ba x'ámágu, a kò marian cgoa hàà, a hàà x'áè úú-kg'ao xu nqàrè-kg'am koe tòó o. Lefi dis qhàòs di me e kò ii, a Kuperu koe guua hãa, a ba a kò x'áè úú-kg'ao xu ka Barenabase ta ma tciìè, ncèe ko máá: 'Ghùì-ghui-tcáókuan dim cóá ba,' témèè ba.

5

Ananiasea khara Safira khara

¹ Igabam kò c'ẽem khòè ba hàna a kò Ananiase ta ma tciìè. A ba a kò dxàeses Safiras cgoa hàna, a c'ëe gùuan gakhara di x'ámágu hãa.

² A ba a kò c'ëe marian sèè a tòóa mááse, gam dis khòès q'ana hãase, a c'ëe xòèan síí x'áè úú-kg'ao xu nqàrè-kg'am koe tòó.

³ Me Petere ba máá: "Ananiaseè, dùús domka tsi ko satana ba guu me tcáóa tsi cg'oè-cg'oe, tsi kò Tcom-tcomsam Tc'ëe ba tshùù-ntcõaa máá, a tsi a kò c'ëe marian xhàrà di sèè a tòóa mááse?"

⁴ X'ámágu me tama tsi hãa cookg'ai koe ba kò tsari tama? Eẽm ko x'ámáguè ka ia kò gataga marian tsari tama? Dùús domka tsi ko nxãaska kháè ncèes gùú sa tcáóa tsi koe tcãà? Tííá tsi qàe-qae tea hãa tama, igaba tsi Nqari ba qàe-qaea hãa!" témé.

⁵ Eẽm ko Ananiase ncèe zi kg'ui zi kóm kam kò cg'áé a x'óó. Ne kò wèé ne gaas gùú sa kóma hãa ne kaias q'àòs ka tcãàè.

⁶ Xu qárí-kg'ao xu hàà tc'áróa ba sèè a tcám a tcg'òó, a síí kg'ónò o.

⁷ Si kò ngoana khama noo aoaran qãá q'oo koe gam ka dxàe sa tcãà, dùú sa kúrúsea hãa sa c'ùua hãase.

8 Me Petere ba tēè si a máá: “Bìrì te, gaam marim xhàrà ba khao x'ámágu cgoam ga me e sa?” témé, si máá: “Èè, gaam marim ga me e,” témé.

9 Me Petere ba tēè si a máá: “Nta khao gha ma dtcòmku a X'aigam *Nqarim* dim Tc'ēe ba kúrúa bóò? Q'āa méé si: khòè xu sarim khòè ba kò síí kg'ónò xu di dàda nea nquum-kg'ám koe hàna, xu gha sáá sée a tcg'òó si *thēé*,” témé.

10 Kas ko gaa x'aè kaga qhàésega nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé a x'óó, xu qárí-kg'ao xu tcāà, a sao-xg'ae sis x'óóa hāa, xu sée a tcg'òó a síí dxàesem qàe koe kg'ónò si.

11 Si kò wèés xg'aes dtcòm-kg'ao ne dis koe hēé naka ēe kò ncēe gúàan kóm ne koe hēéthēé kaisas q'àò sa xóé.

X'ái zi hēé naka are-aresa zi gúú zi hēéthēé e

12 Xu x'áè úú-kg'ao xu kái zi x'ái zi hēé naka are-aresa zi gúú zi hēéthēé khòè ne xg'aeku koe kúrú. Ne kò wèé ne *dtcòm-kg'ao* ne wèé x'aè ka Solomonem dis xàò-xaos koe xg'aea hāa.

13 Ne kò c'ēe ne khòè ne ēes xg'aes koe tcāan bèe, igaba ne kò khòè ne tcom nea hāase qgóó ne.

14 Eēta i ii igaba ne kò kái ne dtcòm-kg'ao ne Nqarim koe càuse, kái xu khòè xu hēé naka kái zi khòè zi hēéthēé e.

15 Ka ne kò tcìi-khoe ne tchāa koe tcg'òó, a síí gane di tcoàn cgoa dàòan qàe koe xòòè, nxāasega ne gha ēem kòo Petere gaa koe nqáé ne sóm̄a ba ga sóm̄-som ne ka.

16 Jerusalema ba nxāma-nxāmaa hāa zi nqōó zi koe ne kò khòè ne guu a xg'aeku, a ēe tcìia hāa ne óága, naka dxāwa tc'ēean ka ko xgàèè ne hēéthēé e, ne wèéa ne ga hàà kg'òèkaguè.

X'áè úú-kg'ao xu ko xgàèè

17 Igabam kò kaim peresiti ba hēé naka wèé xu gam cgoa kò hāa xu hēé naka Saduke xu dis xg'aes di xu hēéthēé tauan ka tcāàè,

18 a xu a kò x'áè úú-kg'ao xu qgóó a qáé a síí x'áé-dxoom dis qáé-nquus koe tcāà xu.

19 Me ntcúú ka X'aigam *Nqarim* dim moengele ba qáé-nquum-kg'ám xgobekg'am, a tcg'òó xu, a bìrì xu a máá:

20 “Qōò xao naka síí tempelem koe téé, naka khòè ne cgoa kg'ui wèé kg'uian ncēe *kaba* kg'òèan di i,” témé.

21 Eē xu ko kóm̄ ka xu kò qōò a q'uu i ko ka síí tempelem koe tcāà, a xgaa-xgaa.

Me kò kaim peresiti ba hēé naka ēem kò hāa cgoa xu hēéthēé ko hàà, ka xu kò tc'āà-cookg'ai xu hēé naka Iseraele di xu kaia xu dis xg'ae sa hēéthēé tciia xg'ae, a xu a qáé-nquus koe c'ēe xu tsééa úú, síí xu gha x'áè úú-kg'ao xu tciia óá ka.

22 Eē ko tsééa xu ncōo-kg'ao xu ko qáé-nquum koe síí ka xu kò síí táá sao-xg'ae xu, ka xu ko kàbise a síí xàà a, a máá:

23 “Ncãa xae qáé-nquu ba bóò me qarika tcëekg'ammèa, xu kòre-kg'ao xu wèé xu heke-kg'ám zi koe téé-têe, igaba ãe xae ko heke-kg'ám zi xgobekg'am ka i kò cúí khòè ga q'oo koe káa a,” ta xu méé.

24 Eẽ xu ko tc'ãà-cookg'aim tempelem di xu kòre-kg'ao xu di ba hëé naka kaia xu peresiti xu hëéthëé xu ncëe guúan kóm, ka xu kò are, dùútsa gúús ko kúrúse sa.

25 Me kò c'ëem khòè ba hàà bìrì xu a máá: “Bóò, gaxao thuu qáé-nquum koe tcana hãa xu khòè xua tempelem koe téé-têe a ko khòè ne xгаа-xгаа,” témé.

26 Me nxãaska tc'ãà-cookg'ai ba gam di xu kòre-kg'ao xu cgoa qđò, a sí sèé a óága xu, chùì xu tamase, nxõán cgoa xu gha khòè ne ka xaoè sa xu kòò bèe khama.

27 Xu ko óága xu a kaia xu dis xg'aes cookg'ai koe úú xu. Me kò kaia peresiti ba tèè xu,

28 a máá: “Qarika xae kò x'áè xaoa a máá, táá xao ães cg'òès ka xгаа-xгаа guu témé, igaba bóò, Jerusalema ba xao gaxao di xгаа-xgaan ka cg'oè-cg'oea hãa, ncëem khòèm di chìbian xao gaxae koe óá kg'oana,” témé.

29 Igabam kò Petere hëé naka c'ëe xu x'áè úú-kg'ao xu hëéthëé xoa a máá: “Nqari ba méé ta khòèan ka kaisase qámseá máá.

30 Gaxae ka xõòa xu dim Nqari ba Jeso ba x'ooan koe ghùia hãa, ncëe xao kò xgàus* koe tceea ba ka cg'õo ba.

31 Nqari ba Gam dim x'òàm kaia xòè koe ghùì Mea, Tc'ãa-cookg'ai a Kgoara-kg'ao bam gha ii ka, a ba a gha Iseraele ne kúrú ne chìbian koe tcóóse, a chìbia ne qgóóa mááè ka.

32 Sixaea ãe zi gúù zi di xae nxàea tseegukagu-kg'ao xae e, sixae hëé nakam Tcom-tcomsam Tc'ëe ba hëéthëé e, ncëem kò Nqari ba ãe qámseá hãa ne máàa ba,” ta xu méé.

33 Eẽ xu ko ncëe sa kóm ka xu kò kaisase xgòà a cg'õo xu kg'oana.

34 Igabam kò c'ëem Farasaim Gamaliele ta ko ma tciie ba xg'aes koe tãea téé, ncëe kò wèé khòèan ka tcommèam x'áè xгаа-xгаа-kg'ao ii ba. X'áèa nem kò tcg'òó, x'áè úú-kg'ao xu méé xu xòm x'áè tchàa koe tcg'òóè di i,

35 a ãe q'oo koe hàna xu bìrì a máá: “Gaxao Iseraele di xao khòè xaoè, ãe xao ko hàà ncëe xu khòè xu koe kúrús gúús ka méé xao q'ãa tc'ëea hãase kúrú.

36 Ncëe xu cáín xu cookg'ai koem kò Tutase ba tãe, a ba a máá khòè cgáé me e témé, xu kò 400 khama noo xu khòè xu xùri me. Igabam kò cg'òòè, i kò wèéan ãe ko xùri me tsai-tsaise, a kaà.

* 5:30: xgàu - Gerika sa ko máá: 'hìi' témé.

³⁷ Eẽm khòem qãá q'oo koem kò Jutasem Galilea di ba tẽe, khòe ne ko nxáráe x'aèan ka, a kò kái ne khòe ne ka xùriè. Me gaam igaba kaà, i kò wèéan ẽe kòo xùri me ga tsai-tsai q'aase.

³⁸ Khamar ko ncẽeska bìrí xao o a ko máá: ncẽe xu khòe xu koe méé xao tcg'òose, guu xu méé xao. Ncẽe gaxu dis tséés kana gaxu dis kàas kò khòe ne di sa ii, nes gha kaàkaguè ke.

³⁹ Igaba ncẽe Nqarim dis kò ii ne xao cuiskaga kobe sia hãa tite. Nqarim cgoa ga xao gha ko x'ãaku," témé.

⁴⁰ Xu kò gam cgoa dtcòmku, a x'áè úú-kg'ao xu tcii, a hàà xg'ám qãá xu, a dqàè xu, táá méé xu Jesom di cg'òèan ka gaicara kg'ui guu sa, a guu xu xu qdò.

⁴¹ Xu kò qãè-tcaoa hãase xg'aes koe guu a tcg'oa, Jesom di cg'òèan domka xgàràe ne kò kg'ano xua hãa khama.

⁴² A xu a kò wéé cáman ẽe ka tempelem q'oo koe hẽé naka khòe ne x'áé koe hẽéthẽé xгаа-xgaan cgoa chòò tama, a ko xгаа-xгаа Jeso ba nqòðkaguèa hãam Krete Me e sa.

6

7 xu kaia xu kerekes di xu ko nxárá tcg'òòe

¹ Eẽ xu cáman xu ka ne ko xгаа-xgaase-kg'ao ne càuse a kái, ka ne ko Gerika di ne Juta ne mẽeku Hebera di ne Juta ne cgoa, wèé cáman tc'òoan ko gàbaè x'aè ka zi kò Gerika di zi dxàe-ntcõa zi qãèse máàè tama khama.

² Xu 12 xu x'áè úú-kg'ao xu wèé ne xгаа-xgaase-kg'ao ne tciaa xg'ae a máá: "Qãèa i máá xae e tite, Nqarim dim kg'uim di tsééan guu a síi tc'òoan gàbakagu ne.

³ Gaxae ka qõese ga tuè, gatu xg'aeku koe 7 xu khòe xu nxárá tcg'òó, q'ana tu hãa xu Tcom-tcomsam Tc'ẽem ka cg'òèa a tc'èega xu, naka xae ncẽe tsééan máà xu.

⁴ Igaba xae gha sixae còrèan hẽé naka Nqarim dim kg'ui ba hẽéthẽé dis tséé sa tcãà tcáóa máá," ta xu méé.

⁵ Me kg'uim ncẽe ba wèés xg'ae sa qãè-tcaokagu. Ne Stefane ba nxárá tcg'òó, khòem ncẽe kò dtcòmman ka hẽé naka Tcom-tcomsam Tc'ẽem ka hẽéthẽé cg'òèa ba; naka Filipi ba hẽé, naka Perokoro ba hẽé, naka Nikanore ba hẽé, naka Timone ba hẽé, naka Parenase ba hẽé, naka Nikolao ba hẽéthẽé xu, ncẽe kò Antioke koe kò guua hãa a Juta dis dtcòmms koe máàsea hãa ba.

⁶ Ne kò ncẽe xu khòe xu x'áè úú-kg'ao xu cookg'ai koe tòò, ncẽe kò còrè a tshàua xu tòó cgae xu xu.

⁷ Me kò Nqarim dim kg'ui ba tsai-tsaise. Ne xгаа-xgaase-kg'ao ne Jerusalema di ne qháese càuse a kaisase kái, si gataga thẽé peresiti xu dis xg'aes kaia sa dtcòmman koe máàse.

Stefane ba ko qáèè

⁸ Stefane ba ko Nqarim di cǵòmkuān hēé naka qarian hēéthēé ka cǵ'òè cǵaēēam khòè me e, a kò are-aresa zi gúù zi hēé naka kaia zi x'ái zi hēéthēé khòè ne xǵ'aeku koe kúrú.

⁹ Igaba xu kò c'ēe xu khòè xu ncēe kò còrè-nquum *qāān di tsééan koe guu a kgoaraèa* xu khòè xu di ba ta ko ma tciiēm di xu, ncēe kò Juta xu Kurene hēé naka Alekesanteria hēéthēé di ii xu hēé, naka c'ēe xu Kilikia hēé naka Asia hēéthēé di xu Stefanem cǵoa ntcoeku.

¹⁰ Igaba xu kò gam di tc'ēean hēé naka *Tcom-tcomsam* Tc'ēm ēem kò ko Gam di hùian ka kǵ'uim cǵoa hēéthēé tc'āòku tama.

¹¹ Nxāaska xu ko c'ēe xu khòè xu qǵ'ài, xu Stefanem ka máá: “Ncēem khòè ba xae kómā hāa me ko Moshem di x'àēan hēé naka Nqarim ka hēéthēé cǵ'āēse kǵ'ui,” témé.

¹² Xu kò nxāaska khòè ne hēé naka kaia xu hēé naka x'áē xǵaa-xǵaa-kǵ'ao xu hēéthēé kǵbi-kǵbi. Ne qǵóó me a ne a kaia xu dis xǵ'aes cookǵ'ai koe úú me.

¹³ A xu a tshúú-ntcōān di téēa-máá-kǵ'aoan qǵ'ài i máá: “Ncēem khòè ba ncēem tcom-tcomsam tempelem* ka hēé naka x'àēan ka hēéthēé tshúuse kǵ'uiān cǵoa chōò tama.

¹⁴ Kóm mea xae hāa me ko máá: “Ncēem Jesom Nasareta di ba gha ncēes qǵài sa kǵbe, a ba a gha Moshem máá xaea hāa cauan qǵ'uri,' témé khama,” ta xu méé.

¹⁵ Xu kò kaia xu wèè xu ēe kò xǵ'aes q'oo koe ntcōe xu tcǵáia xu Stefanem koe qāea tòó, a kǵ'áia ba bóò i moengelem dian khama ii.

7

Stefane ba ko xǵara mááse

¹ Me nxāaska kaiām peresiti ba tēè me a máá: “Kháé zi ncēe zi *chibi-chibiku* zi tseegu zia?” témé.

² Me *Stefane* xǵa a máá: “Tíi kíi ga xao, àbo ga xaoè, komsana te! X'áàn dim Nqari ba kò gatá ka xōòm Abrahamam koe hòòse, qanegam kò Mesopotamia koe hāa ka, qanegam Harane koe x'āè tamas cookǵ'ai koe,

³ a birí me a máá: “Tcǵ'oa tsarim nǵōóm koe hēé naka tsari ne qhàò ne koe hēéthēé, naka tsia x'ái tsir gham nǵōóm koe qǵòò,' témé.

⁴ Me nxāaska Kaletea ne dim nǵōóm koe tcǵ'oa a ba a Harane *dim x'áē-dxoom* koe síi x'āè. Me Nqari ba xōòm dis x'oos qāá q'oo koe gaa koe tcǵ'óò me, a ncēe tu ncēeska x'āèa hāam nǵōóm koe tséēa óá me.

⁵ Me kò nǵōóm di c'ēe xòēan ga táá máá me, a cúim nǵàrēm ga bam gha tòó qǵài ga táá máá me, igabam kò nǵòòkagu me,

* 6:13: *tempele* - Gerika sa ko máá: “qǵài” témé.

gabá hěé naka qãáa ba dis qhàòs ga sa hěéthěém gha ěem nqõó ba máa ne q'òò sa, *Abrahama* ba kò cóá úú tama igaba.

⁶ Me kò Nqari ba gam ka ncěeta méé a máá: 'Tsarís qhàò sa gha gane di tamam nqõóm koe c'ùusea hãa, a gha qãà kúrúè, a gha 400 khama noo kurian táá qãèse qgóóè.

⁷ Igabar gha ěe ne ko tsééa máás qhàò sa xgàra, ne gha ěe zi gúú zi qãá q'oo koe tcg'oa, a hàà ncěes qgáís koe dqom' Te,' tam Nqari ba méé.

⁸ A ba a kò q'ãe nqãa-qgai khòokus dis qáé-xg'ae sa máa me. Me kò *Abrahama ba* Isaka ba ábà, a ba a kò 8 dim cáím ka q'ãe nqãa-qgai khòò me; me kò Isaka ba Jakobe ba ábà, me kò Jakobe ba 12 xu cóá xu ábà, ncěe tc'ãà di xu tsgõo xu gatá di xu.

⁹ "Xu kò gatá ka tsgõose ga xu, gaxu ka qõesem Josefam cgoa tauan úú, a xu a kò Egepeto koe qãàse x'ámágu me. Igabam kò Nqari ba hãa cgoa mea,

¹⁰ a kò gam di zi xháé zi wèé zi koe kgoara me, a Egepeto dim x'aigam Farom cookg'ai koe cgómkuan hěé naka q'ãan di tc'ěean hěéthěé máa me, me kò *Faro ba* Egepeto koe hěé naka wèém x'áém gam dim koe hěéthěé tc'ãà-cookg'ai ba kúrú me.

¹¹ Si kò nxãaska wèém nqõóm Egepeto dim koe hěé naka Kanana dim koe hěéthěé xàbà sa tcãà, a kaisa thòòan óága, xu kò gatá ka xòò ga xu táá tc'õoan hòò.

¹² Eëm ko Jakobe ba kóm i ko máá, Egepeto koe i maberean hãa, témèè kam kò gatá ka xòò ga xu tc'ãà dis dàras gaxu dis koe tsééa úú.

¹³ Me kò Josefa ba cáím dis dàras gaxu dis ka káíkhoe ga xu q'ãàkaguse, si kò Josefam dis qhàò sa Farom koe q'ãase.

¹⁴ Ncěes gúús qãá q'oo koem kò Josefa ba khòèan tsééa hãa, i síí gam ka xòòm Jakobe ba hěé naka gam di qhàòan wèè ga hěéthěé tcii. Wèèa ne ga kò 75 ne e.

¹⁵ Me kò nxãaska Jakobe ba Egepeto koe síí, ncěe xu kò gabá hěé naka gatá ka xòò ga xu hěéthěé síí x'óó koe.

¹⁶ Gaxu di tc'áróa ne kò kabí a Shekeme koe úúè, a síí ncěem xg'ao Abrahama ba Hamorem di xu cóá xu koe marian tc'ãòa cgoa x'ámás tc'ámns koe xòòè.

¹⁷ "Eëm ko Nqarim xg'ao Abrahama ba nqòòkagua hãam x'aè ba cúú, ka ne kò khòè ne Egepeto koe kái a càusea.

¹⁸ Me kò c'ěem x'aiga ba nxãakg'aiga síí Egepeto koe tc'ãà-cookg'ai, ncěe kò Josefa ba c'úúa hãa ba.

¹⁹ A ba a kòò gatá di ne khòè ne cgoa cg'ãèm dàòm ka tséé, a ko gatá ka xòò ga xu chùì, xu cóá-coan tchàa koe tcg'òò, nxãasega i gha cg'òòè ka.

²⁰ "Me kò ěem x'aèm ka Moshe ba ábàè, a ba a kò Nqarim cookg'ai koe kaisase t'òè me e. A kò xòòm dim nquum koe nqoana nxoèan kòrèè.

21 Eēm sí tchàa za tòòèa kas kò Farom ka cóáse sa sèè a gas dim cóám khama ma kaikagua mááse me.

22 Me kò Moshe ba Egepeto ne di q'ãan di tc'ëean wèè ga xgaa-xgaaè, a ba a kò kg'uian hëé naka tsééan hëéthëé koe qari me e.

23 “Eēm Moshe 40 kuri ii kam kò bìrìse, gam ka c'ëe ne Iseraele nem gha dàra sa.

24 Me kò gam ka c'ëe ba bóò me ko *Egepetom ka ghāaè* a ko xg'ármè, kam ko èe ko ghāaè ba hùì, a ncèèa máá me, a Egepeto ba xg'ám.

25 Me Moshe tc'ëea máá, gam di ne khòè ne gha bóòda q'ãa Nqari ba kò tséékagu me a ko kgoara ne sa, ta tc'ëea, igaba ne kò táá bóòda q'ãa.

26 Me q'uu dim cáám ka Moshe x'ãàku ko tsara Iseraele tsara koe hàà. Kúrúm ko a xg'aekua tsara koe tòókuan óá kg'oana, khamam ko máá: ‘Khòè tsaòè, qòekua tsaò! Dùús domka tsaò ko thòò-thòoku?’ témé.

27 Igabam kò khòèm èe kò c'ëe ba ghāa ba Moshe ba dxùukg'ai za xàbùà tcg'óò a máá: ‘Dìina sitsam koe tc'ää-cookg'ai a xgàra-kg'ao ba kúrú tsia?’

28 A cg'õo te kg'oana tsia, ncëe tsi ncãa ma ncãaka cáám ka Egepeto ba ma cg'õo khama ma?’ témé.

29 Eēm ko Moshe ba ncëe sa kóm kam kò Midiane dim nqõóm koe qgóéa síí, ncëem kò gaa koe síí x'ãè koe, gaam nqõóm dim khòèm tamam iise, a ba a kò gaa koe cáám cóá tsara ábà.

30 “Eè i ko 40 kurian nqáéa xg'ara kam kò Sinai dim xàbìm koe moengele ba qãáka hãas hìis karukos koe hòòse cgae me.

31 Eēm ko Moshe ba èes gùù sa bóò kam kò ares ka tcãàè, a cùù-cuuse, qãèsem gha síí bóò ka, kam kò X'aigam *Nqarim* dim dòm ba kómse a ko máá:

32 ‘Tíí Ra Nqarir saò ga xu di Ra a, Nqarir Abraham a ba hëé naka Isaka ba hëé naka Jakobe ba hëéthëé di Ra,’ témé. Me Moshe q'áòan ka cg'oè cgaeè a gaa zam gha bóò sa bèe.

33 Me X'aigam *Nqari* ba bìrì me a máá: ‘Nqàrèa tsi koe nxàboan tcg'óò, èe tsi téé-tëem qgáì ba tcom-tcomsam nqám me e ke.

34 Tseeguan kagar Tiri ne khòè ne Egepeto koe hàna ne di xháé-q'ooan bóòda, gane di sònò ntcóòse-q'ooa ner kóina hãa, a Ra a hààra hãa, hààr gha kgoara ne ka, ke ncëeska hàà nakar Egepeto koe tsééa úú tsi,’ témé.

35 “Ncëe ba gaam Moshem ga me e, ncëe ne kò xguà hãa a máá: ‘Dìina tc'ää-cookg'ai a xgàra-kg'ao ba kúrú tsia?’ témé ba. Nqari ba kò ncëe ba tsééa hãa, tc'ää-cookg'ai a kgoara-kg'ao bam gha kúrú ka, moengelem ncëe kò *karukos* hìis koe x'áise mea hãam di hùian ka.

36 Me kò Egepeto koe guu a sèèa tçg'òó ne. Gaa koem kò are-aresa zi gùu zi hēé naka x'ái zi hēéthēé kúrú, naka Ncoàm Tshàam koe hēé, naka tchàa-xgóós koe hēéthēé e, 40 kuria ne.

37 “Ncēea gaam Moshem ga me e, ncēe kò Iseraele di ne khóè ne birí a máá: ‘Nqari ba gha gatu di ne khóè ne xg'aeku koe guu a tíi khama iim Porofiti ba tsééa óá máá tu u,’ témé ba.

38 Gaam ga me e ncēe kò tchàa-xgóós koe Iseraele di ne khóè ne dis xg'aes q'oo koe gaam moengelem cgoa hãa ba, ncēe kò Sinai dim xàbim koe gam cgoa hēé naka gatá ka xõò ga xu hēéthēé cgoa kg'ui ba. Me kò kg'õèa hãa kg'uian *Nqarim di* hòò, nxãasegam gha hàà gatá koe óága a ka ba.

39 “Igaba ne kò gatá ka xõò ga ne komsanaa ba xguì. A ne a dxùukg'ai za xàbua tçg'òó me, a ne a kò tcáóa ne q'oo koe Egepeto koe úú-kg'ai,

40 a ne a Arone ba birí a máá: ‘Nqárian kúrúa máá ta a, cookg'aia ta koe gha qõò o. Moshem ncēe kò Egepeto dim nqõóm koe sèèa tçg'òó ta am koes dùú sa kúrúsea sã ta c'úua hãa ke,’ témé.

41 Gaa x'aèan ēe kaga ne kò ghòè-coam dis iis koe nqári ba kúrúa mááse, a ne a dàòà-mááku zi óágaa máá me, a gane di tshàuan kúrúas gùús dis kõè sa kúrú.

42 Igabam kò Nqari ba q'aumana ne, a ba a guu ne ne nqarikg'ai di zi tçonò zi qámsea máá, ncēe i ma porofiti xu dis Tcgāyas koe ma góáèa hãa a ko máá:

‘Iseraele di tu khóè tuè,
40 kurian ncēe tu kò tchàa-xgóós koe hãa
ka tua gáé kò dàòà-mááku zi hēé
naka qhàea-mááku zi hēéthēé Tíi kúrúa máá Tea?

43 Igaba tu kò wèé zi qgái zi ēe tu ko qõò zi koe

Molokem dim còrè-nquu ba hēé,
naka gatu dim nqárim Rafanem
dim tçonò ba hēéthēé tsara dqom̀,
xommèa nqárian tu gatu kúrúa máásea,
dqom̀ m tu gha ka.

Gaa domkar gha tòèkagu tu u,
a Babilonem ka ncíi za úú tu u,’
témé khamaga ma.

44 “Gatá ka xõò ga xu kò tchàa-xgóós koe xgàuèkom còrè-nquu ba úúa, ncēe Nqarim kò khóè ne cgoa kg'ui koe. Nqarim kò Moshe ba ma x'áía, a x'àè mea hãa khama kò ma kúrúèa ba.

45 Xu gatá ka xõò ga xu gaam còrè-nquu ba máàèa, a xu a sée a *ncēem nqõóm koe* óá me, Joshuam kò tc'ãà-cookg'ai xua ka. Xu kò nqõó ba sée, Me Nqari ba gaam nqõóm koe kò x'àèa zi qhàò zi gaxu cookg'ai koe xhàiaгу. Gaam xgàuèkom còrè-nquu ba kò hàna, i síi nxãakg'aiga Dafitem di x'aèan ga tcãã,

⁴⁶ ncēe kò Nqarim tcgáí-q'oo koe cgómkuan hòò ba. A ba a kò *Nqari ba* dtcàrà, còrè-nquu bam gha Jakobem dim Nqari ba tshàoa máá sa,

⁴⁷ me kò Solomone ba nquu ba tshàoa máá Me.

⁴⁸ “Igabam kò kaisase tc'amaka hánam *Nqari ba* khòè tshàu ka kúrúèa hãa nquuan koe x'ãè tama, porofitim ko ma kg'ui khama,

⁴⁹ a ko máá:

‘Nqarikg'ai ne Tiri x'aian dis ntcõó-q'oo si i,

me nqõó ba nqàrèa Ter ko tòó qgáì i.

Nta iim nquu ba tu gha tshàoa máá Te?

Kana sãa-q'ooa Te di qgáìa nea ndakaa?

⁵⁰ Wèè zi gùù zi ncēe zia gáé Tiri tshàuan ka kúrúè tama?’

tam X'aigam *Nqari ba* méé.

⁵¹ “Gaxao khòè xao qari-tcúú xaoè, ncēe tcáóa xao hēé, naka tcea xao hēéthēé koe q'ãe nqãa-qgai khòèè ta ga hãa xaoè! Gaxao ka xõò ga xu khamaga xao ii: wèè x'aè ka xao ko Tcom-tcomsam Tc'ëem cgoa x'ãàku!

⁵² Gaxao ka xõò ga xu kò wèè xu porofiti xu xgàraa hãa, a xu a kò ncēe xu *porofiti xu*, ncēe kò x'aè cookg'ai koe tchànóm Khòèm di hàà-q'ooan nxàea hãa xu cg'õo, *Jesom* ncēe xao gaxao ncēeska x'ámágu, a Gam di xao cg'õo-kg'ao xao ii ba.

⁵³ Gaxao ncēe kò moengele xu ka xao kò máàèa hãa x'àèan kò cànm tshàua máá, igaba kò táá komsana a xao,” tam Stefane méé.

Stefane ba ko nxõán cgoa xaoa cg'õoè

⁵⁴ Ncēe zi gùù zi xu ko kóm ka xu kaisase tcg'aìn tcáó a xu a dqùrì cgae me.

⁵⁵ Igabam kò Stefane ba Tcom-tcomsam Tc'ëem ka cg'oè cgaeèa hãase nqarikg'ai koe ghùi-kg'ai, a ba a Nqarim dim x'áà ba bóò, naka Jeso ba hēéthēé e, Me Nqarim dim kg'áòm x'òàm xòè za téé-tēe.

⁵⁶ Kam ko máá: “Bóò, nqarikg'ai nea xgobekg'amsea ra ko bóò, Me Khòèm dim Cóa ba Nqarim dim kg'áòm x'òàm xòè za téé-tēe,” témé.

⁵⁷ Xu kò khòè xu ncēes gùùs ka tcea xu tcēekg'am, a xu a kaisase q'au a qàròà síí cgae me,

⁵⁸ a xu a x'áé-dxoom qãá koe tcea tcg'òò a úú me, a gaa koe síí nxõán ka xgàrùbe me. Nxàea tseegukagu-kg'ao xu kò gaxu di qgáìan Saulo ta ko ma tcièm qárí-kg'aom nqàrè-kg'am koe tòò.

⁵⁹ Eẽ xu hãa a ko Stefane ba nxõá zi cgoa xgàrùbe kam kò *Nqari ba* tcii a máá: “X'aiga Tsi Jeso Tseè, tirim tc'èe ba sèè,” témé.

⁶⁰ Kam ko qhòm tsi qurù a ba a kaiam dòm cgoa q'au a máá: “X'aigaè, ncèe ne ko tíi koe kúrús gúús koe táá chibi bòò ne guu,” témé. Eëm ko gatà mééa xg'ara kam kò x'óó*.

8

¹ Me kò Saulo ba *Stefanem* di cg'òokuan dtcòmà máána hãa.

Filipia xu Peterea xu di tsééa ne, Jutea hěé naka Samaria hěéthěé koe (8–12)

Saulo ba ko kereke sa xgàra

Eëm cárn kas kò Jerusalema dis kerekes koe kaias xgàraku sa tshoa-tshoase, ka ne kò wééa ne ga Jutea hěé naka Samaria hěéthěé di tsara nqóò tsara koe tsai-tsaise, xu x'áè úú-kg'ao xu cúí xu qau.

² Ne kò Nqari-tcáóa ne khòè ne Stefane ba kg'ónò, a kò kaisase kg'ae cgae me.

³ Igabam ko Saulo tshoa-tshoa a nquu xu koe tcana te a kereke sa dxàua q'aa, a khòè xu hěé naka khòè zi hěéthěé tcèèa tcg'òò a síí qáé-nquuan koe tcàa.

Qàè tchòà ne ko Samaria koe xgaa-xgaaè

⁴ Ne kò gane èe kò tsai-tsaisea hãa ne, wéé qgáian èe ne ko síí koe qàè tchòàn xgaa-xgaa.

⁵ Me kò Filipi Samaria dim x'áé-dxoom koe síí, a gaa koe síí nqòòkaguèa hãam Krestem ka xgaa-xgaa ne.

⁶ Eë zi ko xg'ae zi khòè ne di zi Filipi ba kóm a ko kúrúm ko zi x'ái zi are-aresa zi bòò, ka zi ko wééa zi ga cúù-cuuse a qàèse kóm me.

⁷ Dxãwa tc'èea ne kò kái ne khòè ne koe kaiam q'aum cgoa q'aua tcg'oa khama, ne kò gataga kái ne khòè ne x'óó xòèa kò hãa ne hěé naka nqòara kò hãa ne hěéthěé qàèkaguè.

⁸ Si kò èem x'áé-dxoom koe kaias qàè-tcao sa xóé.

Simonem tsòò-kg'ao ba

⁹ Igabam kò c'èem khòèm Simone ta ko ma tcièè ba gaam x'áé-dxoom koe hàna, tsòò-kg'ao kò ii ba, a kò Samaria di ne khòè ne arekagu. A ba a kòò gabá cgáém khòè me e sa koase.

¹⁰ Ne kò wéé ne khòè ne, èe nqãaka hãas téé-q'oos di ne hěé naka tc'amaka hãas téé-q'oos di ne hěéthěé qàèse komsana me, a ne a ko q'aua kg'ui a ko máá: “Ncèem khòè ba Nqarim di qarian úúa, ncèe kaia qari ka q'ãasea a,” témé.

¹¹ Gam koe ne ko qàèse komsana, tc'ãòa kuri nem ko sèè a ko gam di tsoò-kg'áman kàan di cgoa arekagu ne khama.

* 7:60: x'óó - Gerika sa ko máá: “x'óm,” témé.

¹² Igaba ãe ne ko Filipi ba dtcòm, ãem kòo Nqarim di x'aian hãe, naka Jeso Krestem di cg'òean hãéthãe di qãe tchòan xgaa-xgaa ka, ka ne kò wèea ne ga tcguù-tcguuè, kg'áo-khoean ga hãe naka dxàe-khoean ga hãéthãe e.

¹³ Simonem igabam ko thãe dtcòm, a ba a kò ãem ko tcguù-tcguuèa xg'ara ka Filipi ba wèe qgálan ãem ko qòò koe xùri. A ba a kò ãem ko *are-aresa zi x'ái zi* hãe naka kaia qarian kúruse ko hãéthãe bóò ka kaisase are.

¹⁴ Eẽ xu ko x'áe úú-kg'ao xu Jerusalema koe hàna xu kóm, Samaria di ne khòe nea Nqarim dim kg'ui ba dtcòma hãa sa, ka xu kò Petere ba hãe naka Johane ba hãéthãe tsara tséea úú cgae ne.

¹⁵ Ncãe kò ãe tsara ko síi ka còrèa máa ne tsara, nxãasega ne gha Tcom-tcomsam Tc'ẽe ba hòò ka.

¹⁶ *Tcom-tcomsam Tc'ẽe* ba kò qanega cúia ne koe ga hàà tcãa ta ga hãa khama, ne ko kg'amaga X'aigam Jesom dim cg'òe koe tcguù-tcguuèa.

¹⁷ Ka tsara kò nxãaska tshàua tsara tòò cgae ne, ne Tcom-tcomsam Tc'ẽe ba hòò.

¹⁸ Eẽm ko Simone, Tcom-tcomsam Tc'ẽem ko x'áe úú-kg'ao tsara di tshàuan tòò cgaekus ka máakuè sa bóò, kam kò marian tcg'òò a máa tsara a, *ẽe qaria nem gha x'ámá ka*,

¹⁹ a máa: “Eẽ qarian tsao thãe máa te naka i gha nxãasega wèe khòean ãe ra ko tshàua te tòò cgae e Tcom-tcomsam Tc'ẽe ba hòò,” témé.

²⁰ Me Petere xòa me a máa: “Maria tsi méé i tsáa cgoa kaà, Nqarim dis máakus ka tsi tc'ẽea máa, marian cgoa tsi gha x'ámá si, ta tc'ẽea ke!”

²¹ C'ẽe xòe-coa ga tsi ncães tsées koe úú tama, i tcáóa tsi Nqarim cookg'ai koe tchàno tama khama.

²² Gaa domka méé tsi tsari chìbian koe tcoóse naka tsia tsari tséean cg'ãe tcg'oaragu, naka X'aigam koe còrè, nakam gha ãeta ii tc'ẽean tcáóa tsi q'oo koe tsi úúa domka qgóóa máa tsi.

²³ Cg'ãèan ka tsi cg'òe cgaeèa, a chìbian ka qgóòèa sar ko bóò khama,” tam méé.

²⁴ Me Simone xòa a máa: “Nxãaska tsao gatsao X'aigam *Nqari* ba còrèa máa te, naka i gha nxãasega táa ncãe tsao ko méé cgae te gùuan kúruse cgae te,” témé.

²⁵ Eẽ tsara ko X'aigam *Nqarim* dim kg'ui ba nxàea tseeguk-agu, a ko xgaa-xgaa xg'ara, ka tsara ko Peterea tsara Johanea tsara Jerusalema koe kabise, a *dàòm q'oo koe tsara hãase* qãe tchòan kái xu x'áe-coa xu Samaria di xu koe xgaa-xgaa.

Filipi ba hãe naka Etiopia dim khòe ba hãéthãe e

²⁶ Me nxãaska moengelem X'aigam di ba Filipi ba bìrí a máa: “Tãe naka koaba nqãe ka qòò, dàòm ncãe Jerusalema koe guu a ko Gaasa koe qòòm cgoa, ncãe tchàa-xgòós di ba,” témé.

27 Me xgoaba a qõò, a gaa x'aè kaga dàòm q'oo koe Etiopia dim khòem cgoa xg'ae, ábà tama kò hãa ba, kaïam mari qgóókg'aom Kandakes di ba, x'aigas Etiopia ne di sa. Ncëem khóè ba kò Jerusalema koe hààraa, a ko hàà Nqari ba còrè.

28 Me kò ãem xóé a ko gam dis karas q'oo koe hãase dìbia qõò ka porofitim Isaiam dis Tcgāya sa ko nxará qõò.

29 Me *Tcom-tcomsam* Tc'ëe ba Filipi ba bìrí a máá: “Qõò ãe sí hãas karas koe naka sí qàea sa koe xóén qõò,” témé.

30 Me nxãaska Filipi qàròa sí karas koe, a ba a kóm me ko khóè ba porofitim Isaiam koe ko nxará. Me *Filipi* tèè me a máá: “Kóma tsi ko q'ãa dùú sa tsi ko nxará sa?” témé.

31 Me xõa me a máá: “Nta ra gha ma q'ãa, c'ëe khóè kò qãèse bìrí tchàno-tchano te e tama ne?” témé. A ba a Filipi ba dtcàrà, q'ábàm gha a hàà qàea ba koe ntcõò sa.

32 Eëm khóè ba kòo ncëem tceem *Nqarim* dis Tcgāyas dim koe nxará, *ncëe kò ncëeta ma góàèa a ko máá:*

“Ghùu-coam khamam kò ma cg'òoku dis qgáìs koe chùia úúè, a ba a kò nqoo-nqoosase ko dqòmmèm ghùu-coam khama ma táá xgobekg'am kg'ám.

33 Sau-cgaekaguèm gha kam kò táá qãèse qgóóè.

Dìi na gha gam dis qhàòs hààkos cgoa kg'ui?

Ncëe nqõómkg'ai koem kg'õèa ba sée cgaèèa ka,”

ta i ma góàèa koe.

34 Me ábà tama kò hãam khóè ba Filipi ba tèè a máá: “Bìrí te, cgòmna, dìin ka ba gáé ko porofiti ba kg'ui, gabá ko nxàese kana ba ko c'ëe khóè ka kg'ui?” témé.

35 Me Filipi tshoa-tshoa a kg'ui, a ba a gaam tceem ãem cgoa ga tshoa-tshoa a xgaa-xgaa me qãè tchõàn Jesom di ka.

36 Eë tsara xóé a ko dàòm q'oo koe qõò, ka tsara ko tshàan kò hãam qgáim koe hàà, kam ko ábà tamam khóè ba máá: “Bòò, tshàan ga ncëe e. Ka dùúa ko tàà ra tcguù-tcguuè tite?” témé.

37 [Me bìrí me a máá: “Ncèè wèè tcáóa tsi cgoa tsi kòo dtcòm ne i kgoarasea,” témé. Me xõa me a máá: “Dtcòm ra ko Jeso Krete ba Nqarim dim Cóa Me e sa,” témé.]

38 Me x'áèan tcg'óó me kara qáé-kg'ao ba téé. Tsara wèèa tsara ga tshàan q'oo koe tcãà, Filipi ba hëé naka ábà tamam khóè ba hëéthëé e, me Filipi tcguù-tcguu me.

39 Eë tsara ko tshàan q'oo koe tcg'oas kagam ko kúúga X'aigam *Nqarim* dim *Tcom-tcomsam* Tc'ëe ba Filipi ba séèa tcg'óó, me ábà tamam khóè ba táá gaicara hòò me, igabagam ko kg'ama qõò qãè-tcaoase.

40 Igabam kò Filipi Asetote koe sí hòòse a ko gaa koe caate, a ba a ko wèè xu x'áé xu koe qãè tchõàn xgaa-xgaa, a ba a nxãakg'aiga Kaesarea koe sí tcãà.

9

Saulo ba ko Jesom cgoa xg'ae
(Tsee 22:6-16; 26:12-18)

¹ Eë x'a'è kam kò Saulo qanega tcg'ai-tcaoa, a X'aigam *Nqarim* di ne xгаа-xgaase-kg'ao ne cg'õo kg'oana, khamam kò kaim peresitim koe síí,

² a síí dtcàrà me, Damaseko koe hàna xu còrè-nquu xum gha tcg'ãya zi góá máá sa, ncëe gha qarian máà me zi, me ãem kò *Nqarim òim* dàòm di ne khòe ne síí hòò ne qáé ne a Jerusalema koe úú ne sa - kg'àò khòèa ga ii kana dxàea ga ii igaba.

³ Eëm gam dis qõòs-q'oo koe hãnasem ko Damaseko koe cúù, kam ko kúúga x'áà ba dxùukg'aia ba koe nqarikg'ai koe guu a x'áà.

⁴ Me cg'áé gómankg'ai koe, kam ko dòm ba kóm me ko máá: 'Saulòè, Saulòè, dùús domka tsi ko xgàra Tea máá?' témé.

⁵ Me Saulo máá: "Dii Tsia, X'aigaè?" témé. Me xõa me a máá: "Tii Ra a Jeso Ra, ncëe tsi ko xgàra Ra.

⁶ Ke ncëeska tõe naka tsia x'áé-dxoom q'oo koe tcãà, gaa koe tsi gha síí bìriè dùú sa tsi gha kúrú sa ke," tam ma xõa me.

⁷ Xu kò khòè xu ãe kò Saulom cgoa hãa xu kg'ama téé káá kg'uise, dòm ba xu kò kóm, igabaga xu kò táá cúí khòè ga hòò khama.

⁸ Me Saulo ba gómankg'ai koe tõe, igaba ãem ko xgobekg'am tcgái kam kò cúí gúù ga bóò tama. Ka xu ko qgóó me tshàua ba ka, a Damaseko koe úú me.

⁹ Me kò nqoana cáman sèè, a táá bóò, a ba a táá c'èe gúù ga tc'õó kana kg'áà.

¹⁰ Me kò Damaseko koe xгаа-xgaase-kg'aom Ananiase ta ko ma tciie ba hàna. Me kò X'aigam *Nqari* ba gam koe x'áise, a tciie me a máá: "Ananiaseè!" témé. Me xõa Me a máá: "Eè, X'aigaè, ncãa ga ra a," témé.

¹¹ Me X'aiga ba bìrí me a máá: "Jutasem x'áé koe ncëem tchànóm cgoa qõò, naka khòèm Tareso koe guua hãam Saulo ta ko ma tciie ba tõe me, hãa a ba a ko còrè ke.

¹² X'áís koem khòèm Ananiase ta ko ma tciie ba x'áíèa hãa, me tcãa a ko tshàua ba tòò cgae me, tcgáia ba gha bóò ka ke," tam méé.

¹³ Me kò Ananiase xõa Me a máá: "X'aigaè, kái ne khòè ne koer kóma hãa ãem khòèm ka, ntamam kò ma Tsari ne khòè ne tcom-tcomsa ne Jerusalema koe hàna ne koe cg'ãèan kúrú sa.

¹⁴ Me ncëeska ncëe koe kaia xu peresiti xu di qarian úúa, hààm gha qgóó ãe ko Tsari cg'õèan tciie ne ka," témé.

¹⁵ Igabagam kò X'aigam *Nqari* ba Ananiase ba bìrí a máá: "Ncëem khòè bar nxará tcg'õóa máásea hãa a ko hàà tséékagu me, me táá zi qhàò zi di ne hëé, naka x'aiga xu hëé, naka Iseraele di ne khòè ne cookg'ai koe hëéthëé cg'õèa Te úúa te.

16 Ra gha x'ái me, Tiri cg'õèan domkam gha nta noose xgàrase sa. Ke qõò!" tam méé.

17 Nxãaskam ko Ananiase qõò a síi nquum q'oo koe tcãà. A ba a Saulom koe tshàua ba tòó a máá: "Sauloè, tíi qõèè, X'aigam Jesom ncêe kò dàòm q'oo koe tsi hãase ko tsáá koe x'áise ba tsééa óá tea, nxãasega tsi gha gaicara bóò, a tsi a gha gataga Tcom-tcomsam Tc'èem ka cg'oèè-cg'oèè ka," témé.

18 I kò kúúga tsoro khama ii gúúan tcgáíá ba koe q'õàse, me Saulo gaicara bóò, a ba a tõe a tcguù-tcguuè.

19 Eëm ko tc'õóa xg'ara, kam ko gaicara qarían hòò.

Saulo ba ko Damaseko koe hëé naka Jerusalema koe hëéthëé xgaa-xgaa

Saulo ba kò cg'orò cáman séè a ba a xgaa-xgaase-kg'ao xu Damaseko koe hàna xu cgoa hàna.

20 A ba a kò kúúga còrè-nquu xu koe xgaa-xgaa, Jesom Nqarim dim Cóám ii sa.

21 Ne kò wèè ne ãe ko kóm me ne are, a ne a tõe a máá: "Gaam khóèm tama ba gáé ncêe ba, ncêe kò Jerusalema koe tshúu sa óágara hãa ba, gane ãe kò ncêem cg'õè ba tcii ne koe? Ncêe kò ncêe koe hààra ba, hààm gha khóè ne qáé, a kaia xu peresiti xu cookg'ai koe úú ne ka ba?" ta ne ma tẽèku.

22 Igabagam kò Saulo càuse qarían koe, a Damaseko koe x'ãèa ne Juta ne arekagu, qãèsem kò x'ái ne, Jeso ba nqòòkaguèam Krestem ga Me e sa khama.

23 Kái cáman qãá q'oo koe ne kò Juta ne qg'áiku a cg'õo me kg'oana.

24 Igabagam kò Saulo ãe ne kò kúú kg'oana hãa sa q'ãakaguè. Ne kò x'áé-dxoom di heke-kg'áman ntcúú ba hëé naka koaba ba hëéthëé q'õé, cg'õo me ne gha ka.

25 Igabaga ne kò gam di ne xgaa-xgaase-kg'ao ne ntcúú ka ts'ãàkagu me gãbas koe tcãà me a x'áé-dxoom dim xhàrom tc'amkg'ai koe guu a xhoròkagua ba ka.

26 Eëm ko Jerusalema koe síi kam ko xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa xg'ae kg'oana, igabaga xu kò wèè xu ga bée me, a xu a kò xgaa-xgaase-kg'ao me e sa tcom tama.

27 Igabagam kò Barenabase séè a x'áè úú-kg'ao xu koe úú me, a Saulom ntama ma X'aiga ba dàòm q'oo koe bóò hãas ka bìrí xu, naka X'aigam kò ma kg'ui cgoa me sa hëéthëé e. Gatagam kò Damaseko koem kò Saulo ma kgoarasease Jesom cg'õè ka ma xgaa-xgaa sa bìrí xu.

28 Nxãaskam ko Saulo hãa cgoa xu, a ba a qõòa te Jerusalema koe, a kgoarasea xóé a X'aigam cg'õè ka kg'ui.

29 Juta ne Gerika sa ko kg'ui ne cgoam kò kg'ui a ntcoeku, igabaga ne kò cg'õo me kg'oana.

³⁰ Eẽ ne ko gam di ne khòè ne ncẽes gùu sa bóòà q'ãa ka ne ko sée a Kaesarea koe úú me, a Tareso koe tsééa úú me.

³¹ Si ko wèés kerekes Jutea di sa hěé, naka Galilea di sa hěé, naka Samaria di sa hěéthěé tòókuan úúa hãa, a sa a kò qarì-qarìè, a kò Nqari ba q'áòà hãa, a kò Tcom-tcomsam Tc'ẽem ka ntcàm qaoè, a sa a ko càuse.

Enease ba hěé naka Dorekase sa hěéthěé e

³² Eẽm kò Petere wèé xu xòè xu nqđóm di xu koe qđòà te kam kò Lita dim nqđóm koe ko hàna ne dtcòm-kg'ao ne dàra.

³³ Gaa koem kò khòèm Enease ta ko ma tciìè ba xg'ae ggoa, nqoara kò hãa ba, 8 kurian kò kgàrom koe xõe ba.

³⁴ Me Petere ba bìrì me a máá: “Eneaseè, Jeso Krete ba ko qãèkagu tsi, ke tẽe naka tsarim kgàro ba kg'ónò,” témé. Me kúúga tẽe.

³⁵ Ne kò wèé ne khòè ne ẽe kò Lita hěé naka Sarone hěéthěé koe x'ãèa hãa ne bóò me, a ne a kò X'aigam Nqarim koe kabise.

³⁶ Si kò Jopa koe c'ẽes xgaa-xgaase-kg'ao sa hàna, Tabita ta kò ma tciìè sa. *Gerika di* cg'òèa sa kò Dorekase ii sa, ncẽe kg'uia tsi kòo kabì i ne tsi ga 'Tcaì' ta ma tcii sa. Ncẽe kò wèé x'aè ka qãè tsééan kúru a ko dxàua ne khòè ne hùì sa.

³⁷ Gaam x'aèm ẽem kas kò tsàa a sa a x'óó, i kò tc'áróa sa xg'aàè a tc'amaka kò hànam nquum-q'oo koe tòóè.

³⁸ Lita dim nqđó ba kò Jopa dim ka cúu me e, khama ne kò ẽe ne ko xgaa-xgaase-kg'ao ne Peterem Lita koe hàna sa kóm, ka ne ko cà m khòè tsara gam koe tsééa úú, tsara síí dtcàrà me a máá: “Cgómna táá ão guu naka sita koe hàà,” témé.

³⁹ Me kò Petere xgoaba a qđò cgoa tsara a, a ba a ẽem ko gaa koe síí ka tc'amaka hànam nquum-q'oo koe úúè. Wèé zi dxàe-ntcõa zia kò *Peterem* qàe koe hàà téé a kg'ae, a zi a hãaèko xu qgáí xu hěé naka c'ẽe qgáían hěéthěé x'ái me, Dorekases kò gazi cgoa qanega hãa x'aè kas kò qgãea hãa a.

⁴⁰ Me Petere wèéa ne ga tchàa koe xhàiaigu, a ba a qúrù ba ka ntcõó a còrè. Eẽm ko x'óóas khòès dim tc'áróm koe kabise kam ko máá: “Tabitaè, tẽe!” témé, si tcgáía sa xgobekg'am, a Petere ba bóò a sa a tẽe a ntcõó.

⁴¹ Me kò tshàua sa ka sée si a ba a nqàrèa sa ka téékagu si. A ba a dtcòm-kg'ao ne hěé naka dxàe-ntcõa zi hěéthěé tcii a xg'ae, a kg'òèas hãase x'ái ne si.

⁴² Si kò ncẽes gùu sa wèém Jopam koe q'ãase, ne kái ne X'aigam Nqarim koe dtcòm.

⁴³ Me kò Petere ba Jopa koe, khò tséé-kg'aom Simone ta ko ma tciìèm cgoa tc'ãda càman sée.

10

Petere ba hěé naka Koniliase ba hěéthěé e

¹ Kaesarea koem kò khòè ba hàna Koniliase ta kò ma tciie ba, tc'ää-cookg'ai me e kò ii, ncõo-kg'ao xu ncêe kòo Italea ta ko ma tciie xu di ba.

² Gabá hêe naka wèè ne khòè ne x'áéa ba di ne hêéthêéa kò Nqari-tcáóa ne khòè ne e, a kò Nqari ba q'áò. Khòè nem kò kái aban máà, a ba a kòo wèè x'aè ka Nqari ba còrè.

³ Me kò c'êem koabam ka, ngoana di zi x'aè zi ka, x'ái sa bóò ncêe gaas koem kò qãese moengelem Nqarim di ba bóò sa, me ko tcãà, a ko bìrí me a máá: “Koniliaseè,” témé.

⁴ Me gam koe qãea tòón tcgái a bóò me, a q'áòs ka tcãàè a máá: “Dùú saà, X'aiga Tseè?” témé. Me xòa a máá: “Tsari còrèan hêe naka tsari aban hêéthêéa tc'êe-tc'êeses iise Nqarim koe tc'amaka qaàa hãa,

⁵ ke ncêeska khòè xu Jopa koe tsééa úú, naka xu síi Simonem ncêe ko Petere ta ma tciie ba óá;

⁶ c'êem Simonem x'áé koem dàra hãa, khòo tséé-kg'ao ba, ncêe gam dim nquum tshàa-dxoom qàe koe hàna ba ke,” témé.

⁷ Eëm ko moengelem êe kò kg'ui cgoa me ba qòò kam kò gam di xu qàa xu êe kò tsééa máá me xu koe guu a cám qàa tsara tcií, naka Nqari-tcáóam ncõo-kg'ao ba hêéthêé e,

⁸ a ba a wèés gúús êe kúrúsea hãa sa bìrí xu, a Jopa koe tsééa úú xu.

⁹ Xùrikom cám di koaba ka, êe xu gaxu dis qòòs koe hãa, a x'áé-dxoom koe cúu xu u, kam ko Petere nquum tcoobe koe q'ábà a síi gaa koe còrè. ¹⁰ Si kò xàbà sa tcãà me, me c'êe gúú tc'òóm gha tc'êe. Eë i hãa a ko tsãaguè kam ko sòokuris khama xamès gúús ka tcãàè,

¹¹ kam ko nqarikg'aian bóò i ko xgobekg'amse, me c'êem gúúm qáòm qgáim khama ii ba, gaa koe guu a ko nqãaka xõa, a ko 4 c'ama ba cgoa gómankg'ai koe xòòè.

¹² Gam koe i kò wèè kg'oo-coa-qhàòan hêé, naka ncãa-kg'aman cgoa ko caate kg'oo-coan hêé, naka tsaràn hêéthêé hàna.

¹³ Me nxãaska dòm ba kóm me ko máá: “Têe Petereè; cg'õo naka kg'oo,” témé.

¹⁴ Igabam kò Petere ba máá: “Eë-êe X'aigaè, qanegar cg'uriga gúúan tc'óó ta ga hãa kana tc'òokuan kg'ano tama gúúan gar tc'óó ta ga hãa thêé,” témé.

¹⁵ Me kò dòm ba cám dis ka gaicara bìrí me a máá: “Eë Nqarim q'ano iise kúrúas ka táá máá, q'ano tama saa, témé guu,” témé.

¹⁶ Ncêe sa kò ngoana q'oro kúrúse, me gúú ba nqarikg'ai koe qháésega séèa kabiè.

¹⁷ Eëm Petere qanega hãa a ko are, êem ncãa ko bóòs x'ái sa ko dùú sa nxàe sa, ka xu ko kúúga Koniliasem ka tsééèa xu

khòe xu hàà heke-kg'áms koe téé, Simonem òim nquum ka xu kò tèèa hãa khama.

¹⁸ Q'au xu kò a tèè, Simonem ncèe Petere ta ko ma tciie ba èe koe x'ãèa hãa sa.

¹⁹ Eëm Petere hãa a ko èes x'áís ka tc'èe, kam ko *Tcom-tcomsam* Tc'èe ba bìrí me a máá: “Bòò, nqoana xu khòe xu hãa a ko qaa tsi.

²⁰ Ke tèe naka xõa, naka tsia qõò cgoa xu, c'èe gùù tc'èe-tc'èese tamase, Tíí ra tséé xua hãa ke,” témé.

²¹ Me Petere xõa a khòe xu koe síí a ba a máá: “Bòò, tíí ga ra a, qaa xao ko ra, dùú sa xao ko qaara máá te?” témé.

²² Xu xõa me a máá: “Koniliasem ka xae tsééa óáèa, ncõo-kg'ao xu òim tc'ãà-cookg'ai ba, tchànòom khòèem, Nqari ba ko q'áo ba, ncèe gam ka i ko qãèse kg'uiè ba, wèes qhàòs Juta ne dis ka. Tcom-tcomsam moengelem kam kò q'ãakaguè, tsáá koem gha khòèan tsééa úú, tsi síí tciie, a gam òim nquum koe hàà, me hàà kóm nta tsi ko méé sa ka,” témé.

²³ Me Petere tciia tcãà xu, a x'òm-q'ooan máà xu.

Q'uu òim cáím kam kò tèe a gaxu cgoa qõò, xu kò c'èe xu dtcòm-kg'ao xu Jopa di xu qõò cgoa me thèé.

²⁴ Xùrikom cáím ka xu ko Kaesarea koe tcãà, Koniliase ba kò qãa nea, a gam di qhàòan tciia xg'aea, naka ncàmam hãa a tòòku cgoa khòèan hèéthèé e.

²⁵ Eëm ko Petere tcãà kam kò Koniliasem cgoa xg'ae, me nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé, a dqòm me.

²⁶ Me Petere ghùì me a máá: “Táá èeta hèé guu, khòè ra a, a tsáá khamaga ii ke,” témé.

²⁷ Eëm ko kg'ui cgoa me, kam kò tcãà a kái ne khòè ne bóò ne hààra xg'aea.

²⁸ Me bìrí ne a máá: “Gatu igaba tu gatu ka qãèse q'ana hãa, x'áèa nea kgoara máá tama, Juta ba gha c'èe zi qhàò zi di ne cgoa xg'ae kana dàra ne sa. Igabam Nqari ba x'ái tea, táá méér cúí khòè ga q'ano tama ia kana kg'amaga di i ta ma tcií guu sa,

²⁹ khama èer ko khòèan tsééa mááèa kar kò xguì tamase kg'ama hàà. Khamar ko ncèeska tèè, dùú sar tciia mááèa sa,” témé.

³⁰ Me Koniliase ba xõa a máá: “4 cáíman ncèe nqáéa koe, ncèe x'aèan nqoana di kaga, ra kò hãa a ko tirim nquum koe còrè, kam kò kúúga tcãà qgáíkom khòè ba cookg'aia te koe hàà téé,

³¹ a máá: ‘Koniliaseè, tsari còrèa ne komsanaèa, i tsari aban Nqarim cookg'ai koe tc'èe-tc'èeseèa.

³² Ke nxãaska Jopa koe c'èe khòèan tsééa úú naka i Simone ba síí dtcàrà, ncèe ko Petere ta ma tciie ba. Simonem khòò tséé-kg'aom x'áé koem hàna, ncèe tshàa-dxoom qàe koe x'ãèa ba,' tam méé.

33 Ra kò nxãaskaga kúúga khóèan tsáá koe tsééa úú, tsi qãèse hěé a hààraa. Ta ncēeska wèéa ta ga ncēe koe hàna Nqarim cookg'ai koe, a ko hàà komsana wèéan ěe X'aigam Nqarim x'áé tsia, tsi ko hàà kg'ui i," tam méé.

34 Me kò nxãaska Petere tshoa-tshoa a kg'ui cgoa ne a máá: "Tseeguan kagar ko ncēeska bóòà q'áa, Nqari ba khóèan tãákase qgóó tama sa,

35 igaba wèés qhàòs koe, wèém ěe ko q'áo Me, a ko ěe tchàno ii sa kúrú bam kò Gam koe qãèse hààkagu.

36 Q'ana tu hãa, Iseraele di ne khóè ne koem kò kg'uiian tsééa úúa hãa sa, Jeso Krestem koe guua tòókuan di qãè tchõà nem kòo xгаа-xгаа, ncēe X'aigam Nqari ba wèéa ne di Me e di i.

37 Eě tchõà nea kò Galilea koe tshoa-tshoase a sí Jutea koe tsaj-tsajise sa tu q'ana, tcguù-tcguukus ncēe Johanem kò nxàes koe guu a,

38 ntam ko ma Nqari ba ma Jesom Nasareta di ba ma Tcom-tcomsam Tc'ěe ba hěé naka qarian hěéthěé cgoa ntcãá tcúú sa, ntam ko ma qòòà te a qãèan kúrú sa, naka ěe wèéa ne ěe kò dxãwam ka qgóóèa hãa ne khóè ne wèé nem ko ma kg'òèkaguan ka, Nqari ba ko Gam cgoa hãa khama.

39 Ta wèéa ta ga ěem kúrúa hãas koe nxàea tseegukagu-kg'ao ta a, Juta ne dim nqòóm koe hěé naka Jerusalema koe hěéthěé e. Cg'õo Me ne kò, xgàus* koe tceea ba ka,

40 igabam kò Nqari ba nqoana dim cárn ka ghùì Me, a kúrú Mem x'áise,

41 wèè khóèan koe tamase, igaba sixae koe ncēe Nqarim ka ko nxára tcg'òòèa xae, nxàea tseegukagu-kg'ao xae gha ii ka, ncēe ko tc'õó, a kg'áà cgoa Me xae, x'ooan koem tēeas qãá q'oo koe.

42 Me kò x'áè xae e, khóè ne xae gha xгаа-xгаа ka, a Gam ga Me e sa x'ái, Nqarim ka nxára tcg'òòèa ba, a ba a gha ěe kg'òèa ne hěé naka x'óóa ne hěéthěé dim Xgàra-kg'ao ba ii ba ka.

43 Wèé xu porofiti xu kò Gam ka nxàea tseegukagu, wèém ěe ko Gam di cg'òèan koe dtcòm ba gha qgóóa-máákuan chìbian di hòò sa," tam Petere ba méé.

44 Eěm Petere qanega hãa a ko kg'ui kam kò Tcom-tcomsam Tc'ěe ba wèéa ne ěe kò kg'ui ba komsana ne koe tcãà.

45 Ne kò Juta di ne dtcòm-kg'ao ne, ncēe ko Peterem cgoa hààraa ne kaisas ares ka tcãàè, Tcom-tcomsam Tc'ěe ba kò abas iise tãá zi qhàò zi di ne koe igabaga thěé tcãà khama.

46 Ne kò kóm ne ne ko tãáka xu tam xu cgoa kg'ui, a ko Nqari ba kaikagu khama. Nxãaskam ko Petere máá:

* 10:39: xgàu - Gerika sa ko máá: 'hìi' témé.

47 “A c'ée ba hàna tshàan gha xguì ba, ncēe ne khòe ne gha táa tcguù-tcguuè ka, ncēe Tcom-tcomsam Tc'ēe ba hòda ne, sita khama?” témé.

48 Me x'áè, khòe ne gha Jeso Krestem dim cg'òem cgoa tcguù-tcguuè sa. Ne kò dtcàrà me, cám-coa nem gha x'áè cgoa ne sa.

11

Petere ba ko xqara mááse Jerusalema koe hànas kerekes koe

1 Xu kò x'áè úú-kg'ao xu hēe naka c'ēe xu dtcòm-kg'ao xu Jutea di xu hēéthēe kóm, táa zi qhàò zia gataga thēe Nqarim di kg'uian dtcòmà hãa sa.

2 Xu kò nxãaska ãem ko Petere Jerusalema koe síi ka q'ãe nqãa-qgai khòeà xu dtcòm-kg'ao xu chìbi-chibi me,

3 a xu a máá: “Q'ãe nqãa-qgai khòeà tama xu khòe xu di nquuan koe tsi tcana, a tsi a gaxu cgoa síi tc'òóa,” témé.

4 Me Petere ba tshoa-tshoa a wèe gúuan ma qòda sa chóa máá xu, a máá:

5 “Jopa dim x'áè-dxoom koer kò hàna a ko còrè, kar ko sòokuris q'oo koe bóokaguè, kiam qgáim khama iim gù ba, me nqarikg'ai koe guu a ko xõa ãer hàna koe, 4 c'ama ba cgoa ko xòòe ba.

6 Ra kò qãese ntcàa me, kar kò kg'oo-coan bóò, x'áéan dian hēe naka qãáka dian hēe, naka ncãa-kg'aman cgoa ko caate kg'oo-coan hēe, naka tsarán hēéthēe e.

7 Ra kò dòm ba kóm Me ko bìrì te a ko máá: ‘Petereè, tēe naka cg'òo naka kg'oo,’ témé.

8 Ra kò xqà a máá: ‘Eē ãe X'aigàe, q'ano tama zi hēe kana tc'òókuan kg'ano tama zi hēéthēeà qanega tíi kg'ám-q'oo koe tcãa ta ga hãa,’ témé.

9 Me kò dòm ba gaia cám di sa nqarikg'ai koe guu a kg'ui a máá: ‘Eē Nqarim q'anos iise kúrúas ka táa máá q'ano tama sa témé guu,’ témé.

10 Ncēe sa kò nqoana q'oro kúrúse, si wèes gù sa gaia sèea ghùie a nqarikg'ai koe kabìe.

11 Eē x'áè kaga xu kò nqoana xu khòe xu hànar kò hãam nquum koe hàà téé, Kaesarea koe guu a tíi koe tsééa xu.

12 Me kò Tcom-tcomsam Tc'ēe ba bìrì te a máá, táa méer tãákase khòean qgóo guu naka qòd cgoa xu, témé. Xu kò ncēe xu dtcòm-kg'ao xu 6 xu gataga tíi cgoa qòd, xae síi khòem dim nquum koe tcãa.

13 Me kò Koniliase ba bìrì xae e, moengele bam ma gam dim nquum-q'oo koe bóda sa, naka gaam moengelem kò ma x'áè me a máá: ‘Khòean Jopa koe tsééa úú naka i Simone ba tcii, Petere ta ko ma tciiè ba.

14 Kg'uia nem gha óagara máá tsi, ncēe gha tsáa hēe naka wèes x'áés tsari sa hēéthēe kgoara a ke,' tam méé.

15 Eër ko tshoa-tshoa a ko kg'ui goa ne kagam ko Tcom-tcomsam Tc'ëe ba tcãa cgae ne, ncëem kò ma kg'aia gatá koe ma tcana khamaga ma.

16 Ra nxãaskaga X'aigam *Jeso* ba nta mééa sa tc'ëe-tc'ëese, ncëem kò máá: 'Johane ba tshàan cgoa tcguù-tcguua, igaba tu gha gatú Tcom-tcomsam Tc'ëem cgoa tcguù-tcguuèa,' témé sa.

17 Ncèè Nqarim kò gatáa cúis aba sa máà ta a, ncëem kò máá ta as khama ii sa, gatá ncëe X'aigam *Jeso* Krestem koe ko dtcòm ta, ne ra tí nxãaska díi raà, Nqarim cgoa ga ntcoeku ra?" tam méé.

18 Xu èe xu ko ncëe gúùan kóm ka táá cúí gúú ga kg'ui, a Nqari ba dtqòm a máá: "Cèè, Nqari ba gáé gatà thée táá zi qhàò zi gha gane di chìbian koe tcóóse a zi a kg'òèan hòò sa kgoara máána hãa!" témé.

Kerekes Antioke koe hàna sa

19 Stefanem kò cg'òoès qãá q'oo koe ne kò dtcòm-kg'ao ne tsaj-tsaise, xgàràè ne kòo khama, ka ne kò nqúú ka qòò, Finikia koe hëé, Kuperò koe hëé naka Antioke koe hëéthëé e, a ko Juta ne cúí ne Nqarim di kg'uian bìrí.

20 Igaba i ko c'ëea xu hàna, khòè xu Kuperò di xu hëé naka Kurene di xu hëéthëé e, èe xu ko Antioke koe hàà ka xu ko gataga thée Gerika ne cgoa kg'ui, a ko X'aigam *Jesom* di qãè tchòàn xгаа-xгаа ne.

21 Me kò X'aigam *Nqarim* dim tshàu ba gaxu cgoa hãa, ne kò kái ne khòè ne dtcòm, a X'aigam *Nqarim* koe kabise.

22 I kò tchòàn ncëe *Jerusalem* koe hànas kerekes koe sí kómse, xu *Barenabase* ba Antioke koe tsééa úú.

23 Eëm ko hàà a ko hàà cgómkuan *Nqarim* di bóò, kam ko qãè-tcao, a ba a wèéa ne ga korè, X'aigam *Nqarim* koe ne gha tseeguse hãa sa, tòòn-tcaoase.

24 *Barenabase* ba kò qãèm khòè me e khama, Tcom-tcomsam Tc'ëem ka kò cg'òè cgaeèa ba, kaisa dtcòmàn kò úúa ba, ne kò kái ne khòè ne X'aigam *Nqarim* koe ógaè.

25 Me *Barenabase* ba Tareso koe qòò, a sí Saulo ba qaa.

26 A ba a èem ko hòò me kaga Antioke koe úú me. Tsara kò *Barenabase* tsara Saulo tsara nxãaska wèém kuri ba hëé a kerekes di ne khòè ne cgoa xg'ae, a kái ne xгаа-xгаа. Ne kò *Nqarim* di ne xгаа-xgaase-kg'ao ne Antioke koe tc'ãà a dtcòm-kg'ao ne ta ma tcièè.

27 Eè x'aè ka xu kò c'ëe xu porofiti xu *Jerusalem* koe guu, a xu a ko Antioke koe sí.

28 Me gaxu ka c'ëem porofitim *Agabose* ta ko ma tcièè ba tõe, a ba a Tcom-tcomsam Tc'ëem ka cg'òè cgaeèase bìrí ne, kaisas xàbà sa gha wèém nqòò ba xòa cgae sa. Si kò ncëe sa kúrúse *Kelaodiam* ko *Roma* koe tc'ãà-cook'g'ao x'aè ka.

²⁹ Ne xгаа-xгаase-kg'ao ne wèé ne dtcòmku, gane di kg'òè-q'ooan khama ne gha ma gane ka qõesea ne hùì sa, ncêe Jutea koe hàna ne.

³⁰ Ncêe sa ne kò kúrú, a Barenabasea tsara Sauloa tsara cgoa aban gane di kaia xu koe tsééa úú.

12

Herote ba ko kereke sa xgàra

¹ Gaa x'aè kam kò x'aigam Herote ba tshoa-tshoa a kerekes di xu c'êe xu xgàra.

² A ba a x'áèan tcg'òó, me kò Jakobom, Johanem ka káímkhoe ba, ntcàum cgoa cg'òoe.

³ Eëm ko bóò, si ncêe sa Jutea ne tcgáí q'oo koe qãè si i, kam kò còoka qõò, a x'áèan tcg'òó, me Petere ba thêé qáéè. Cám xu ãe xua kò pére gãé-gãe úú tamás péres ko tc'òòè xu cám xu u.

⁴ Eëm ko qg'óó mea xg'ara kam ko qáé-nquum koe tcãà me, me 4 zi xg'ae zi ncõo-kg'ao xu di zi ka kòrèè. Me kò *Herote* bìrise, Paseka dis kòès qãá q'oo koem gha khòè ne cookg'ai koe óá me sa.

⁵ Me kò Petere ba gataga ma qáé-nquum koe kòrèè. Igabas kò kereke sa Nqarim cookg'ai koe qarika còrèan kúrúa máá me.

Petere ba ko qáé-nquum koe guu a kgoaraè

⁶ Eëm gha Herote khòè ne koe tcg'òó a úú mem cám dim ntcúum cookg'ai koem kò Petere cám tsara ncõo-kg'ao tsara xg'aeku koe x'òma, a ba a cám tsara táu tsara cgoa qáéèa, kòre-kg'ao xu ko nquum-kg'ám koe hãa, a xu a kò qáé-nquu ba kòre.

⁷ Igabam kò kúúga moengelem X'aigam *Nqarim* di ba gam koe hàà téé, me qáé-nquum q'oo koe x'áà ba x'áà. Me Petere ba nxàraa ba koe ntcãa-ntcãa, a ghùì me, a máá: “Têe qháése,” témé. Í tàúan q'óma ba koe guu a kgoarase.

⁸ Me moengele ba bìrì me a máá: “Kg'ònòse naka tsia nxàboa tsi nxàbo,” témé. Me gatà hêé. Me bìrì me a máá: “Hãa tsarim qgáí ba naka tsia xùri te,” témé.

⁹ Me Petere xùri me, a tcg'oa cgoa me. Ncêe moengelem ka ko kúrúè sa tseegu si i sam kò c'úua hãa, sòokuris q'oo koem kòo x'ái sa bóò, tam ko tc'èea khama.

¹⁰ Eë tsara ko tc'ãà di kòre-kg'aoan nqáé, a ko cám dian nqáé ka tsara ko síí qano dis heke-kg'ám koe tcãà, heke-kg'ám x'áé-dxoom koe i ko tcg'oa a sííè sa. Igabas ko kg'ama cuiaga xgobekg'amsea máá tsara a. Tsara tchàa koe tcg'oa, a tsara a c'èem dàòm cgoa tcg'oa, me moengele ba kúúga guu me.

¹¹ Eëm ko Petere síí cuiaga bóda q'ãa kam ko máá: “Ncêeskar tseegukaga q'ana hãa, Nqarim Gam dim moengele ba tsééa óágara hãa sa, hàam gha Herotem tshàu-q'oo koe kgoara te ka, naka wèés gùús Jutea ne kò nqòò cgae teas koe hêéthêé e,” témé.

¹² Eẽm ko ẽes gũu sa tc'ẽea xg'ara kam ko Marias dim nquum koe síí, Johanem ka xõo sa, Mareko ta ko ma tciie ba. Kái ne khòe nea kò gaa koe xg'aea, a ko còrè.

¹³ Nquu-kg'ám bam kò xg'ám-xg'am kas ko c'ẽes qãàs, Roda ta ko ma tciie sa síí komsana.

¹⁴ Eẽs ko Peterem dim dòm ba kórna q'ãa kagas ko táa síí xgobekg'ama máa me, a qãè-tcaoan domka qàròda tcãa q'oo koe, a sa a síí Peterem nquu-kg'ám koe tẽe sa nxàe.

¹⁵ Ne bìrì sí a máá: “Teme si ko,” témé, si gataga cúíga ma bìrì ne, gaan ga a sa. Ne máá: “Gam dim moengele me e,” témé.

¹⁶ Me Petere hãa a nquu-kg'ám ba xg'ám-xg'am. Xgobekg'am ne kò, a bóò me a kaisase are.

¹⁷ Me kò tshàua ba cgoa x'ái ne, nqoo ne gha ka, me chóa máa ne X'aigam *Nqarim* ma qáé-nquum q'oo koe tcg'òó mea sa. Me bìrì ne a máá: “Ncẽes gũu sa méé tu Jakobo ba bìrì, tí qõe ga ne hẽéthẽe e,” témé. Kam ko tcg'oa, a tãã qgài koe síí.

¹⁸ Eẽ i ko q'uu kas ko kaias xháé sa ncõo-kg'ao xu koe tcãa, Peterem kas dùu sa kúrúsea di sa.

¹⁹ Me Herote qaa a táa hòò me, kam ko kòre-kg'ao xu xgòàse tẽe, a cg'òòe xu gha di x'áèan tcg'òó. A ba a Jutea koe tcg'oa a Kaesarea koe síí, a síí gaa koe ão.

Herotem dis x'oo sa

²⁰ Herote ba kò Turea tsara Sitonea tsara di ne khòe ne cgoa mēeku. Gane di tsara nqõo tsara kò Herotem kò tc'ãa-cookg'aiam qgàim koe guu a gane di tc'õoan hòò. Kas ko xg'aes gane di sa Belasetom koe síí, tcom-tcomsam qãàm x'aigam Herotem di ba, a síí tòókuan dtcàrà.

²¹ Eẽ kò nxará tòòèam cáim kam ko Herote x'aian di qgáian hãa, a síí x'aian dis ntcõo-q'oos koe ntcõo, a khòe ne cgoa kg'ui.

²² Ne kò khòe ne qãè-tcaoan ka q'au a máá: “Ncẽea Nqarim dim dòm me e, khòem dim tama me e!” témé.

²³ Herote ba kò Nqari ba táa dqomà máá, khamam kò Nqarim dim moengele ba qháése xg'ám me, me nxàian ka kg'ooè, a x'óó.

²⁴ Me kò Nqarim dim kg'ui ba càuse a kái.

²⁵ Barenabasea tsara Sauloa tsara kò tsééa tsara kúrúá xg'ara ka tsara ko Jerusalema koe kabise, Johane ba tsara ko sée, Mareko ta ko ma tciie ba.

Paulom di tsééa ne wèém nqõóm koe

(13-28)

Paulom di xгаа-xgaan dis qõòs tc'ãà di sa

(13:1-14:28)

13

Barenabasea tsara Sauloa tsara ko tsééa tcg'òóe

¹ Antioke koe hânas kerekes q'oo koe xu ko porofiti xu hêé, naka xгаа-xгаа-kg'ao xu hêéthêé xu hàna: Barenabase ba hêé, naka Simonem ncêe ko Nigere ta kò ma tciie ba hêé (*ncêe kg'uia i ko kabie ne i ko máá, ntcùum khòe ba témèè ba*), naka Lukiom Kurene di ba hêé, naka Manaenem ncêe kò tc'ää-cookg'aim Herotem cgoa xg'ae a kaikaguèa ba hêé, naka Saulo ba hêéthêé xu u kò ii.

² Hãa a xu a kò X'aiga ba dɔm a ko tc'õoan carase, kam ko Tcom-tcomsam Tc'êe ba birí xu a máá: “Nxará tcg'òóa máá Te Barenabasea tsara Saulo tsara, naka tsara tsééan tciia Ra máá tsara sí kúrú,” témé.

³ Eê xu ko tc'õoan carase a ko còrèa xg'aras kaga xu ko tshàua xu gatsara koe tòó a tsééa tcg'òó tsara a.

Barenabasea tsara Saulo tsara Kupero koe

⁴ Gatsara êe kò Tcom-tcomsam Tc'êem ka tsééa tcg'òòèa tsara ko Selukia koe qòò, a tsara a gaa koe sí skepe sa q'ábà a tshàm ka nxama-nxamaèam nqòó-coam Kupero dim koe qòò.

⁵ Tsara Salamise koe sí a gaa koe Nqarim dim kg'ui ba Juta ne di còrè-nquuan koe xгаа-xгаа. Me Johane ba gatsara cgoa hãa gatsara dim hùi-kg'aom iise.

⁶ Tshàm ka nxama-nxamaèam nqòóm wèém êe ba tsara kò caate, a tsara a nxãakg'aiga Pafose *dim x'áém* koe sí tcãà, a gaa koe Juta dim tsòò-kg'aom cgoa xg'ae, ncêe kò gataga thêé tshúù-ntcõa dim porofiti ii ba, Bare-Jeso ta kò ma tciie ba.

⁷ Me kò tc'ää-cookg'aim Seregio Paulom cgoa ko hãa, tc'êega kò iim khòe me e. Me Barenabasea tsara Saulo tsara tcií, Nqarim dim kg'ui bam kò kóm kg'oana khama.

⁸ Igabam ko tsòò-kg'aom Bare-Jeso, Elemase ta ko ma *Gerikas ka ma* tciie ba ntcoe tsara a, a ba a gataga *tc'ää-cookg'ai* bam gha dtcòmàn koe tcg'òó sa tc'êe.

⁹ Me nxãaska Saulom, ncêe kò gataga Paulo ta ma tciie ba, Tcom-tcomsam Tc'êem ka ko cg'oè cgaeèa ba qãea tòón tcgái *Elemasem koe* a máá:

¹⁰ “Tsáá dxãwam di tsi cóá tseè, wèé zi gùú zi tchàno zi di tsi cg'õo-kg'ao tseè! Wèé kàan x'ooan hêé naka xhùukuan hêéthêé di ka cg'oè cgaea tseè, cuiskaga tsi gáé X'aigam *Nqarim* di dàòan ncêe tchàno guua hãa tite kàma-kama a tamase?”

¹¹ “Ncêeska bóò, X'aigam *Nqarim* dim tshàu ba tsáá cgoa tééa q'aara. Káà tcgái tsi gha, a gha gataga qáòm x'aè ba sèè a táá cáms di x'ààn hòò a bóò,” tam méé. Me kúúga qháésèga nqara-nqau sa hêé naka ntcùú sa hêéthêé ka cg'áé-kg'aiè, me qòòà nxama-nxama a qgóó-hii me gha khòèan qaa.

¹² Eëm tc'ää-cookg'aim ko dùús kúrúsea sa bóò kagam kò dtcòm, xгаа-xgaan êe X'aigam *Nqarim* dia ko kaisas are sa tcãà mea khama.

Pauloa tsara Barenabase tsara Antioke Pisidia di koe

¹³ Pafose koem kò Paulo ba gam ka c'ëea tsara cgoa skepe sa q'ábà, a Perega koe síí, Pamfilia di i. Me kò Johane síí gaa koe q'aa cgoa tsara a, a Jerusalema koe kabise.

¹⁴ Perega koe guus ka tsara kò Antioke Pisidia koe hàna koe síí. Ka tsara ko Sabata dim cáám ka còrè-nquum q'oo koe tcãà, a tsara a ntcóó.

¹⁵ X'áèan hëé naka porofiti xu hëéthëé di zi tcgãya zi ko nxaráèa xg'ara, ka xu kò còrè-nquum di xu tc'ãà-cookg'ai xu khóèan tsééa úú, i síí dtcàrà tsara a, a máá: "Gaxae ka káikhoea tsaoè, ghùì-tcáókuan dim kg'ui ba tsao kò úúa, ncëe khòè ne tsao gaam cgoa x'àè kg'oana ba, ne tsao khòè ne bìrí me," témé.

¹⁶ Me Paulo ba tēm ko ka, x'òàa ba cgoa nqookagu ne a máá: "Iseraele di tu khòè tuè, naka gatu c'ëe zi qhàò zi di tu hëéthëé e, gatu ncëe Nqari ba ko q'áo tu, komsana te méé tu!

¹⁷ Nqarim, Iseraele di ne khòè ne di ba kò gaxae ka xòò ga xu nxará tcg'óóa máásea, a ko khòè ne di kg'òèan qãèse qòòkagu, Egepeto koe ne ko x'ãèa ka, a ba a ko kaisa qarian cgoa gaam nqòóm koe séèa tcg'òò ne,

¹⁸ a ba a kò 40 khama noo kurian tchàa-xgóós koe gane di kg'óòan qádò-tcaoa máá.

¹⁹ A ba a kò Kanana koe ãem ko 7 zi qhàò zi cg'óoa xgãá kam ko khòè ne nqòóan gane di máà, q'òò o ne gha ka.

²⁰ "Wèé zi gùù zi ncëe zia ko 450 khama noo kurian séè. Me kò ncëe zi gùù zi qãá q'oo koe Nqari ba x'aigan máà ne, i kò nxãakg'aiga porofitim Samuelem di x'aèan síí tcãà.

²¹ Ne kò khòè ne nxãaska x'aiga ba dtcàrà, Me Nqari ba Saulo ba máà ne, Kishem ncëe Benjamenem dis qhàòs di ko iim ka cóáse ba, me 40 kurian tc'ãà-cookg'ai ne.

²² Saulo bam ko x'aigan koe tcg'òós qãá q'oo koem kò Nqari ba Dafite ba x'aiga ba tòó. A gam ka nxàea tseegukagu a máá: 'Dafitem Jesem ka cóáse bar hòòà, tcáó-c'òáa te dim khòè me e, tíí ko tc'ëes gùùs wèé sam gha kúru,' témé.

²³ Ncëem khòèm dis qhàòs koem kò Nqari ba guu a Kgoara-kg'aom Jeso ba Iseraele ne koe tsééa óá, ncëem kò ma nqòòkagua khama.

²⁴ Jesom hàà tamas cookg'ai koem kò Johane ba chìbian koe tcóósean di tcguù-tcguukuan ka wèé ne khòè ne Iseraele di ne xgaa-xgaa.

²⁵ Eēm ko Johane tsééa ba cgoa xg'ara qòò kam kò tēè a máá: 'Tíí ra dìí ra, ta tu tc'ëea? Eē tu nqòòkaguèar tama ra a, igaba bòò, C'ëe ba ko qãáa te koe hàà, ncëe nxàòo tcàia ba kgoara gar kg'ano tama ba,' tam méé.

²⁶ "Tíí kíí ga xaoè, a Abrahamam ka cóáse ga xaoè, naka gatu ncëe ko Nqari ba q'áo tu, qhàò zi di tuè, kg'uiian ncëe kgoarasean dia gatá koe tsééa óágaèa.

²⁷Jerusalema koe x'ãèa hãa ne khòè ne hëé naka gane di xu tc'ãà-cookg'ai xu hëéthëéa kò Jeso ba bóòà q'ãa tama kana kóóma q'ãa tama. Igaba ne kò chìbi-chibi a xgàra Me, a ne a ko ncëem dàòm ka porofiti xu di kg'uian tseegukagu, ncëe wèé cáman Sabata di ka ko nxáráè e.

²⁸Táá xu kò q'ãa, duútsa dàòm ka xu gha chìbi-chibi a cg'õo Me sa, igaba xu kò Pilato ba dtcàrà, cg'õo Mem gha sa.

²⁹Eë xu ko Gam ka ko góásea gúùan wèé tseegukagua xg'ara ka xu ko xgàus* tc'amkg'ai koe xòo Me, a tc'áms koe tcãà Me.

³⁰Igabam kò Nqari ba x'ooan koe ghùì Me.

³¹Me kò gataga kái cáman ga bóòè èe kò ko Gam cgoa Galilea koe guu a ko Jerusalema koe qđò ne ka. Ncëes noose ga ne gatá di ne khòè ne koe Gam di ne nxàea tseegukagu-kg'ao ne e.

³²Tsam ncëe koe hààraa, hàà tsam gha qãè tchõàn xгаа-xгаа tu u ka. Nqòòkagukus Nqarim gatá ka xõò ga xu máana hãa

³³sam ncëeska tseegukagua gatá ka, gaxu di ta cóá ta, Jeso ba x'ooan koe ghùian ka. Ncëe i gataga ma cámm dim pesalemam koe ma góásea khama a ko máá:

'Tsáá Tsia Tiri Tsi Cóá Tsi i;
Ra ncëem cámm koe guu a Tsarir Xõò Ra a,'
témèè khama.

³⁴Nqari ba x'ooan koe ghùì Mea, táám gha gaia ts'óó ka, di tseeguan di kg'uian ga ncëe e *Baebes koe ncëe ko máá*:

'Tcom-tcomsa a tseegu di ts'ee-ts'eekg'aikua
ner gha máà tu u,
ncëe Dafite bar kò gaan ka nqòòkagua a,'
témé e.

³⁵I gataga c'ëe koe ncëeta ma góásea a ko máá:
'Cuiskaga tsi tcom-tcomsam *Qãàm* tsari ba guu,
nakam ts'óóa hãa tite,' témé.

³⁶Dafite ba kò gam di x'aèan ka Nqarim ko tc'ëea sa kúrú, a ba a kò x'óó, a ba a gam ka xõò ga xu cgoa kg'ónòè, i tc'áróa ba ts'óó.

³⁷Igaba Gaam èe Nqarim ka kò x'ooan koe ghùìèam di tc'áróa ne kò táá ts'óó.

³⁸Gaa domka méé xao q'ãa, tíí kíí ga xaoè, qgóóa-máákuan chìbian dia ncëem Khòèm Jesom koe hàna sa. Ncëe tchõà nea gaan xгаа-xгаа xao o tsam ko ga a. Moshem di x'áèan *qgóóa qari* ka tu kò táá tchàno tu iise bóòè,

³⁹igabam ko wèém èe ko *Jesom koe* dtcòm ba Gaam domka tchànóm iise bóòè.

⁴⁰Ke méé tu q'õése, nakas táá porofiti xu nxàeas gúù sa kúrúse cgae tu u guu, ncëe ko máá:

⁴¹'Bòò, gatu ntcoe-kg'ao tu,
are méé tu naka tua x'óóa xgãáse,

* 13:29: xgàu - Gerika sa ko máá: 'hìì' témé.

hàar gha gatu di xu cárn xu ka c'ées gúù sa kúrú,
c'ée ne khòe ne kòo gaas ka bìrí tu u
ne tu dtcòm tite sa, ' ”
tam Paulo ba méé.

⁴² Tsara kò *Pauloa tsara Barenabasea tsara* còrè-nquum koe guu a ko qòò, ka ne kò khòe ne dtcàrà tsara a, kàbise tsara gha a hàakom Sabatam ka gaicara xгаа-xгаа ne sa.

⁴³ Eēs ko xg'ae sa qòòa q'aa ka ne kò kái ne Juta ne hěé, naka Nqari-tcáóa ne khòe ne ncēe Juta di cauan koe dtcòma ne hěéthěé, *Pauloa tsara Barenabasea tsara* xùri, ncēe ko síí kg'ui cgoa ne, a korè ne, Nqarim di cgómkuan koe méé ne kg'ama gataga cúí ma hãa sa tsara.

⁴⁴ Xùrikom cárn Sabata dim ka ne ko wèe ne khòe ne x'áé-dxoom ãem di ne hàà ne gha X'aigam *Nqarim* dim kg'ui ba kóm ka qòòa xg'ae ne kò cg'orò ne táá síí.

⁴⁵ Eě ne ko Juta ne xg'ae zi khòe ne di zi bóò, ka ne ko chii di tc'ëean ka cg'oè cgaeè, a ne a Paulo ba ncqi, a ãem ko kg'ui zi gúù zi ka ntcoeku cgoa me.

⁴⁶ Tsara nxãaska *Pauloa tsara Barenabasea tsara* kgoarasease xoa xu a máá: “Kg'aia méé tsam ga kò Nqarim dim kg'ui ba gatua bìrí tu us gúù si i. Igabaga tu xguì Mea, a gataga x'áía hãa, chòò tama kg'òèan tu kg'ano tama sa, khama tsam gha ncēeska táá zi qhàò zi di ne koe síí.

⁴⁷ Ncēea X'aigam *Nqarim* ma x'áè tsama hãa ga a khama a máá:

“Táá zi qhàò zi dim x'áà bar kúrú tu ua hãa, nxãasega tu gha Tiri kgoarasean nqòóm chòò-q'oo koe úú ka, ' témé,” ta tsara méé.

⁴⁸ Táá zi qhàò zi di ne ko ncēe gúùan kóm ka ne ko qãè-tcao, a ne a X'aigam *Nqarim* dim kg'ui ba dqom. Ne kò wèe ne ãe kò nxará tcg'óòea ne chòò tama kg'òèan ne gha hòò ka dtcòm.

⁴⁹ Me kò X'aigam *Nqarim* dim kg'ui ba wèem nqòóm ãem koe tsai-tsaise.

⁵⁰ Igaba ne kò Juta ne tcom-tcomsa zi khòe zi dtcòma hãa zi hěé, naka x'áé-dxoom di xu tc'ãà-cookg'ai xu hěéthěé ntcàma ghùì, a khòe ne kúrú, ne *Pauloa tsara Barenabasea tsara* cgáé-q'oo koe téé, a ne a gane dim nqòóm koe xhàigu tsara a.

⁵¹ Tsara nxãaska gaa koe ga nqàrè tc'amkg'aia tsara di tsharàn qãè-qãe, a tsara a Ikonio dim nqòóm koe qòò.

⁵² Gatà i ko ii igaba ne kò xгаа-xgaase-kg'ao ne qãè-tcaoan ka cg'oè cgaeè, Tcom-tcomsam Tc'ëem ka hěéthěé e.

14

Pauloa tsara Barenabasea tsara Ikonio koe

¹ Kg'aiga tsara ko hěé khama tsara ko *Pauloa tsara Barenabasea tsara* Ikonio koe síí còrè-nquum Juta ne dim koe tcãa.

Gaa koe tsara kò qarika kg'ui, ne gaa koe kái ne khòè ne Juta di ne hěé naka Gerika di ne hěéthěé dtcòm.

² Igaba ne kò Juta ne ěe kò dtcòmàn xguì ne tǎá zi qhàò zi di ne kúrú ne cg'ǎè tc'ěean ka tcǎàè, a ne a kò táá dtcòm-kg'ao ne cgoa kómku.

³ Tsara kò *Pauloa tsara Barenabasea tsara* gaa koe tc'ǎòà x'aèan sèè a hǎa, a tsara a X'aigam *Nqarim* dim kg'ui ba kgoarasea xóé a kg'ui, Me Nqari ba x'ái Gam di cgòmkuan dim kg'ui ba tseegu me ii sa, qarían máà tsara ka, x'ái zi hěé naka are-aresa zi gúù zi hěéthěé tsara gha kúrú di i.

⁴ Ne kò khòè ne x'áé-dxoom di ne q'aa-q'aaè. C'ěe nea kò Juta ne cgoa kómku, ne c'ěe ne x'áé úú-kg'ao tsara cgoa kómku.

⁵ Qhàò zi di ne hěé, naka Juta ne hěé, naka gane di xu tc'ǎà-cookg'ai xu hěéthěé ne kò qg'ǎikua máá tsara a, xgǎè tsara ne gha, a nxǒán cgoa xao tsara a ka.

⁶ Igaba tsara kò gaas kàa sa bóda q'ǎa, a Lukonia di tsara x'áé-dxoo tsara koe bèe a qgóéa síí, Lusetera hěé naka Derebe hěéthěé di tsara *x'áé-dxoo tsara* koe, naka gatsara x'áé tsara nxama-nxamaa hǎa xu x'áé xu koe hěéthěé e.

⁷ A tsara a kò gaa koe qǎè tchǒàn xgaa-xgaa.

Pauloa tsara Barenabasea tsara Lusetera koe hěé naka Derebe koe hěéthěé e

⁸ Lusetera koem kò nqàrèa ba koe kò nqoara hǎam khòè ba hàna, kg'aiga kò gataga ma ábàèa ba, a xg'aom ko ntcǒó a ábàè ne qǒò tama ba.

⁹ Paulo bam kò komsana ěem ko ma xgaa-xgaa khama. Me kò Paulo ba qǎea tǒón tcgái gam koe, a bóò me me dtcòmàn úúa hǎa kg'ǒèkagu me gha a.

¹⁰ Kam ko q'aua kg'ui cgoa me a máá: “Těe naka nqàrè ka téé tchànose!” témé. Me kò gaa x'aè kaga khòè ba tc'ǎò ta ma tǎe a tshoa-tshoa a qǒò.

¹¹ Eě ne ko khòè ne Paulom ncǎa kúrús gúù sa bóò ka ne ko Lukonia dis kg'uis cgoa q'au a máá: “Nqária ne ncǎa xǒa-kg'ai ta a, khòèan dis iis koe,” témé.

¹² A ne a kò Barenabase ba Zese ta ma tcii *nqàrim tc'amaka ka ba*, a Paulo ba Heremese ta ma tcii, kg'ui-kg'ao me e kò ii khama.

¹³ Me kò peresitim Zesem di ba, ncěe gam dim tempelem kò x'áé-dxoom cookg'ai koe hǎa ba, ghòèan hěé naka x'aa zi hěéthěé óá, heke-kg'árms x'áé-dxoom dis koe, gabá hěé naka khòè ne hěéthěéa ko dàòà-mááku zi x'áé úú-kg'ao tsara kúrúa máá kg'oana khama.

¹⁴ Igaba ěe tsara x'áè úú-kg'ao tsara Barenabasea tsara Pauloa tsara kò ncěes gúùs ka kóm ka tsara ko qgáia tsara tòà q'aa, a khòè ne koe qgóéa síí, a tsara a q'au a máá:

15 “Khòè tuè, dùúska tu ko hěéa? Gatsam igaba tsam khòè tsam m gatu khamaga ma ka, qãè tchòàn tsam ko óágara máá tu u, cg'ãa-cg'ana zi gúú zi ncěe zi méé tu guu, naka kg'òèa hãam Nqarim koe kãbise, ncěe nqarikg'ai hěé naka nqõók'g'ai hěé naka tshàa ba hěé naka wèé zi gaan koe hàna zi hěéthěé kúrúba.

16 Ncěe nqáéa x'aè kam kò wèé zi qhàò zi guu, zi dàòà zi ěe zi ko ma tc'ěe khama ma qõò.

17 Gatà i ii igabam kò nxàea tseegukagu, hàna baa sa, qãè zi gúú zi kúrúan ka, a ba a nqarikg'ai koe guu a túúan máá tu u, naka tc'òoan ko tcuùè x'aèan hěéthěé e, a ba a kò tcáóa tu tc'òoan cgoa xg'ãakagu, a qãè-tcaokagu tu u,” tam méé.

18 Ncěeta xãm kg'uian tsara ko kg'ui igaba i kò qaria máá tsara a, xgáè-kg'am ne tsara ga sa, dàòà-máákuan kúrúba máá tsara an koe.

19 Nxãaska ne ko c'ěe ne Juta ne Antioke koe hěé naka Ikonio koe hěéthěé guua ne xg'ae sa kg'uia tàà a máá, *Pauloa tsara tshúú tsara a, témé*. Ne kò Paulo ba nxõán cgoa xg'ám, a ne a x'áé-dxoom ka tchàa za tcéèa tcg'òò me, x'óóa baa, ta ne kò tc'ěea khama.

20 Igaba ěe xu ko xgaa-xgaase-kg'ao xu ko qàea ba koe nxàma-nxàma me kagam ko tēe, a ba a x'áé-dxoom koe kãbise. Xùrikom cáím kam ko gabá hěé naka Barenabase ba hěéthěé tsara Derebe koe qõò.

Pauloa tsara Barenabasea tsara ko Antioke koe kãbise

21 A tsara a gaam x'áé-dxoom koe qãè tchòàn xgaa-xgaa, a kái xgaa-xgaase-kg'aosan hòò. Nxãaska tsara ko Lusetera koe hěé naka Ikonio koe hěé naka Antioke koe hěéthěé kãbise.

22 A tsara a síí xgaa-xgaase-kg'aosan qari-qari, a ntcàm ne, dtcòmàn koe ne gha qgóóa qari ka. Tsara bìrí ne a máá: “Kái xgàrakuan koe méé ta hãa naka nxãatama Nqarim di x'aian koe tcãà,” témé.

23 Ne kò kaia xu wèés kerekes koe nxará tcg'òóa mááse. A ne a còrè a tc'òoan carase a ne a Nqarim cookg'ai koe tòó xu, ncěe Gam koe xu dtcòmà hãa ba.

24 Eě tsara ko Pisidia tchoaba ka tsara ko Pamfilia koe hàà,

25 a ko Perega koe *Nqarim òim* kg'ui ba xgaa-xgaa, ka tsara ko Atalia koe xõa.

26 A tsara a kò gaa koe guu a skepes cgoa Antioke koe síí, ncěe khòè ne kò gaa koe còrèa máá tsara a koe a ne a kò Nqarim di cgómkuan di qarian dòm q'oo koe tsééa úú tsara a, tséés ěe tsara kò ncěeska xg'ara-xg'ara hãas koe.

27 Gaa koe tsara ko tcãà ka tsara ko kereke sa xg'ae-xg'ae, a tsara a wèé gúú ěem Nqari ba kúrú cgoa tsaraà nxàe, naka Nqarim ma tãá zi qhàò zi di ne heke-kg'ámís dtcòmàn di sa kgoara máána hãa sa.

²⁸ Gaa koe tsara kò xгаа-xgaase-kg'ao ne cgoa qámom x'aè ba sée a hãa.

Jerusalema dis xg'ae sa (15:1-35)

15

¹ Xu kò c'êe xu khòè xu Jutea koe guu a *Antioke koe* dtcòm-kg'ao ne sí xгаа-xгаа, a kò máá: “Moshem di x'áè-kg'ámán ka xao ko q'áe nqãa-qgai khòèè tama ne xao cuiskaga kgoaraè tite,” témé.

² Ncêe sa kò Paulo ba hêé naka Barenabase ba hêéthêé tsara kúrú tsara ntcoeku cgoa xu, a qarika têeku cgoa xu. Tsara kò Paulo ba hêé naka Barenabase ba hêéthêé tsara, c'êe xu dtcòm-kg'ao xu cgoa nxárá tcg'óòè, Jerusalema koe xu gha qòò ka, a x'áè úú-kg'ao xu hêé naka kaia xu koe hêéthêé sí ncêes tês ka kg'ui ka.

³ Si kò kereke sa tsééa tcg'óò xu, xu ko Finikia koe hêé naka Samaria koe hêéthêé tcãa, a xu a nxàe, nta ne ma tãá zi qhàò zi di ne Nqarim koe kabisea hãa sa. Ncêe tchõà nea kò wèè ne dtcòm-kg'ao ne kúrú ne kaisase qãè-tcao.

⁴ Eê xu ko Jerusalema koe tcãa ka xu kò kereke sa hêé naka x'áè úú-kg'ao xu hêé naka kaia xu ka hêéthêé qãèse hàakaguè. A tsara a kò èem Nqari ba gatsara koe kúrúa hãa zi guù zi wèè zi nxàe.

⁵ Igaba ne kò c'êe ne dtcòm-kg'ao ne ncêe kò Farasai xu dis xg'aes koe hãa ne têea-téé a máá: “*Nqóóm di zi qhàò zi di ne méé ne q'áe nqãa-qgai khòèè, naka nea bìriè Moshem di x'áè-kg'ámán méé ne qg'óóa qari sa,*” témé.

⁶ Xu kò x'áè úú-kg'ao xu hêé naka kaia xu hêéthêé xu ncêes tchõà sa xg'aea máá a nxàe.

⁷ Me kò Petere kaias nxàes qãá q'oo koe têea-téé a birí xu a máá: “Tíí ka c'êe xaoè, q'ana xao hãa me kò kg'aiaka x'aè ka Nqari ba gatu xg'aeku koe nxárá tcg'óò sa kúrúa hãa, tíí kg'ámán koe ne gha tãá zi qhàò zi di ne guu a qãè tchõàn kóm sa, a ne a dtcòm ka.

⁸ Nqarim ncêe khòèm dis tcáó sa q'ana ba ko x'ái ne, qãèsem ko hàakagu ne sa, Tcom-tcomsam Tc'êe ba máà ne ka, ncêm kò sixae ka hêé khama.

⁹ Sita hêé naka gane hêéthêé xg'aeku koem kò cúí q'aa-q'oo ga táá kúrú, gane di tcáóa nem kò dtcòmàn cgoa q'ano-q'ano khama.

¹⁰ Dùús domka xao ko Nqari ba kúrúa bóòá máá? Dùús domka xao ko xгаа-xgaase-kg'ao ne qg'áo koe jokoan xóò, ncêe gaxae kana gaxae ka xòò ga xu xu kò gaan dcéé ka tààè e?

¹¹ Igaba xae ko tseeguan kaga dtcòm, cgómkuan X'aigam Jesom di ka ta gha gane khamaga ma kgoaraè sa,” tam méé.

12 Xu wèe xu khòe xu nqoo, a Barenabasea tsara Pauloa tsara komsana, tsara ko ma x'ái zi hěe naka are-aresa zi gúu zi hěéthěe ma nxàe sa, ãem kò Nqari ba tãá zi qhàò zi di ne koe gatsara ka kúrú zi.

13 Eẽ tsara ko kg'uia xg'ara kam ko Jakobo xq̄a a máá: "Tíi ka c'ěe xaoè, komsana te xao:

14 Simone ba ko nxàe, me ma Nqari ba ma tãá zi qhàò zi di ne ma kg'aia dàra hãa sa, gaa zi koem gha cg'òea ba domka khòe ne nxárá tcg'òoa mááse ka.

15 Kg'uian porofiti xu di igabaga i ko ncēs gúus cgoa dtcòmku, ncēe i ma ncēeta ma góáea koe, *ncēm ko Nqari ba máá*:

16 'Ncēe zi gúu zi qãá q'oo koer gha kabise, a Ra a gha Dafitem dim nquu ba kabase tshào, ncēe cg'áea ba. Eẽ cg'áea hãa xòea ba Ra gha gaia tshàoa ghù, a gha kúrú me me tchànose téé,

17 nxãasega ne gha ãe qàua ne khòe ne X'aigam Nqari ba qaa ka,

naka wèe ne tãá zi qhàò zi di ne hěéthěe e, ncēe cg'òea Te ka ko tciie ne.

18 Nqarim ko ma kg'ui i, ncēe ko ncìsega ncēe zi gúu zi nxàea tcg'òó zi q'ãàea ba, tam méé.

19 Gaa domkaga ra bóda tcg'òoa, a ko còo dis ka ko máá: Ncēe tãá zi qhàò zi di ne kò Nqarim koe kabise ne méé ta táa xgáe ne guu.

20 Igaba méé xae góá máá ne, naka ne táa kúrú mááseèa nqàrian máàea hãa zi gúu zi tc'òó guu, naka nea gataga táa cg'áràn kúrú guu, naka nea táa chúu-chuuèa kg'oo-coan di kg'òóan kg'oo guu, naka nea táa c'àòan tc'òó guu.

21 Ncìsega i ko Moshem di x'àèan x'áé-dxoo xu koe xgae-xgae, ncēe i ko ma còrè-nquuan koe wèe Sabatan ka nxáráe khama," tam méé.

Tcgãyas dtcòm-kg'ao ne ko góá mááe sa

22 Ka xu ko nxãaska x'áè úú-kg'ao xu hěe, naka kaia xu hěe, naka wèes kereke sa hěéthěe bóò i qàe e, cam khòe tsara ne gha xg'aes koe guu a nxárá tcg'òò, a Paulo ba hěe naka Barenabase ba hěéthěe tsara cgoa Antioke koe tséea úú sa. Jutasem ncēe kò Baresabase ta ma tciie ba hěe naka Silase ba hěéthěe tsara kò nxárá tcg'òòe, ncēe kò dtcòm-kg'ao ne ka kaisase tcommèa hãa tsara.

23 Ka xu ko tcgãyas ncēeta ma góasea hãa sa gatsara cgoa tséea úú, ncēe ko máá:

"Gaxae x'áè úú-kg'ao xae hěe naka kaia xae hěéthěea ko, gataga gatu ka káikhoe ga xae ko tsgámkagu tu u, gatu

dtcòm-k'ao tu tãá zi qhàò zi di tu, Antioke koe hěé, Siria koe hěé, naka Kilikia koe hěéthěé hàna tu, a xae a ko máá:

²⁴ Gaxae ka c'ěea xua gaxae dis xg'aes koe tcg'oara hãa sa xae kóma hãa, a xu a kg'uiian cgoa tcg'ome tcúú tua, a tshùù-tshuu tc'ěe tua sa, gaxae x'áèan màà xu tama koe.

²⁵ Gaa domka xae xg'ae a dtcòmkuua, a cam tsara khóe tsara nxará tcg'òóa, a gatu koe tsééa úúa hãa, gaxae di tsara ncàm-khoe tsara Barenabasea tsara Pauloa tsara cgoa tsara gha qòò ka,

²⁶ khóe tsara ncěe kò gatá dim X'aigam Jeso Krestem domka gatsara di kg'òèan cg'oè-cg'oegam qgám koe tcana hãa tsara.

²⁷ Gaa domka xae ko Jutase ba hěé naka Silase ba hěéthěé tsara gatu koe tsééa úú, sí tsara gha ncěe koe xae góáa hãas gúú sa kg'áma tsara ka chóà máá tu u ka.

²⁸ Tcom-tcomsam Tc'ěe ba hěé naka gaxae hěéthěéa kò bóò i qãèa máá xaea hãa, táá méé xae cúú gúú qóm ga xgàmkagu tu u guu sa, ncěe zi gúú zi gatu koe ko qaase zi ka oose, ncěe ko xùri zi:

²⁹ táá méé tu kúrú mááseèa nqárian ko máàè tc'òoan tc'òó guu, naka tua c'áòan tc'òó guu, naka tua táá chúú-chuu a cg'òoe kg'oo-coan kg'oo guu. Naka tua gataga táá cg'áràn kúrú guu. Ncěe x'áè-k'áman tu kò ko xùri ne tu gha ko qãèse hěé. Qãèse tu hãa."

³⁰ Eě xu ko tsééa tcg'òóè ka xu kò Antioke koe sí tcãà, a xu a kò gaa koe khóe ne xg'ae-xg'ae, a tcgãya sa máá ne.

³¹ Eě ne ko nxará si ka ne kò ghùì-ghui-tcáoquan di kg'uiian qãè-tcaoa máá.

³² Ka tsara kò Jutasea tsara Silasea tsara, porofiti tsara a kò ii khama qáo x'aèan sèè a dtcòm-k'ao ne cgoa kg'ui, a ghùì-ghui tcáo ne, a qari-qari ne.

³³ Eě tsara kò gaa koe x'aèan sèèa hãa, ka tsara kò dtcòm-k'ao ne ka tòókuan cgoa tsééa kabìè, a tsara a kò gane èe kò tsééa úú tsara hãa ne koe kabise.

³⁴ [Igaba i ko Silase ba qãèa máá gaa koem gha qau sa.]

³⁵ Igaba tsara ko Pauloa tsara Barenabasea tsara Antioke koe qau, ncěe gatsara hěé naka kái ne khóe ne c'ěe ne hěéthěé kò X'aigam *Nqarim* di qãè tchòàn xгаа-xгаа koe.

Paulom di xгаа-xgaan dis qòòs cam di sa (15:36–18:22)

Paulo ba hěé naka Barenabase ba hěéthěé tsara ko qòòa q'aa

³⁶ Cg'orò caman qãá q'oo koem kò Paulo Barenabase ba bìri a máá: "Hàan tsam kabise naka tsama sí wèé xu x'áé-dxoo xu koe gatsam ka c'ěe ne kabi, ncěe tsam kò X'aigam dim kg'ui ba xгаа-xгаа hãa xu, naka bóò nta ne ma hãa sa," témé.

³⁷ Me kò Barenabase tc'ěe, Johanem ncěe Mareko ta kò ma tciìem cgoa tsara ga qđò sa.

³⁸ Igabam kò Paulo tc'ěe a bóò, i qđèa máá tsara tama gatsara cgoam gha qđò sa, Pamfilia koem kò q'aa cgoa tsara a, a kò táa còoka tsééa qđò cgoa tsara a khama.

³⁹ Kas kò kaisas ntcoekus tshúù sa tēe, tsara kò gaa koe ga q'aa. Me Barenabase ba Mareko ba séè, a ba a Kupero koe skepes cgoa qđò.

⁴⁰ Me Paulo Silase ba nxará tcg'òóa mááse, a ba a xgoaba, ne kò dtcòm-kg'ao ne còrèa máá tsara a, Nqarim di cgómkuan gha hãa cgoa tsara a ka,

⁴¹ tsara kò Siria hěe naka Kilikia koe hěéthěé tcana nqáé a kò gaa koe kereke zi qari-qari.

16

Timoteo ba ko Pauloa tsara Silasea tsara cgoa qđò

¹ Me kò Paulo gataga Derebe koe qđò, a sí Lusetera koe tcãà. Gaa koem kò c'ěem xgaa-xgaase-kg'aom Timoteo ta kò ma tciìe ba x'ãèa, ncěe xđòs kò Juta dis qhàòs di ii, a dtcòm-kg'ao sa ii, me xđò ba Gerika dis qhàòs di ii ba.

² Dtcòm-kg'ao ne Lusetera hěe naka Ikonio hěéthěé di nea kò ko qđè zi gúù zi gam ka kg'ui.

³ Me kò Paulo ba tc'ěe, Timoteom gha xùri me sa, khamam kò séè me a q'ãe nqãa-qgai khò me, Juta ne ěe zi nqđó zi koe hàna ne domka, xđò ba Gerika me e sa ne kò wèèa ne ga q'ana hãa khama.

⁴ Eě xu ko ma x'áé-dxoo xu koe ma qđòa te khama xu kò ma x'áè úú-kg'ao xu hěe naka kaia xu Jerusalema koe hàna xu hěéthěé xu kúrúa hãa x'áèan bìri ne, a xu a qarika méé ne qgóó o sa bìri ne.

⁵ Zi kò kereke zi dtcòmman koe qari-qariè, a wèé cárm ka càùse.

Paulom dis bóòkaguè sa Teroa koe

⁶ Xu Ferugia hěe naka Galatia hěéthěé di xu xg'aeku xu koe qđò, Asia òm xg'aekum koe xu ga kg'ui ba xgaa-xgaa sam kò Tcom-tcomsam Tc'ěe ba cara xua hãa khama.

⁷ Eě xu ko Misia òm xg'aekum koe cùù, ka xu kò Bitunia òm xg'aekum koe xu gha tcãà sa x'ãà máá, igabam kò Jesom òm Tc'ěe ba táa kgoara máá xu.

⁸ Khama xu kò Misia òm xg'aekum koe tcana nqáé, a Teroa òm x'áé-dxoom koe síi.

⁹ Eěm ntcùúm kam kò Paulo Maketonia òm khòem dis x'ái sa bóòkaguè, me tée-tēe a ko dtcàrà me a ko máá: “Tchoaba naka Maketonia koe hàà hùì ta a,” témé.

¹⁰ Eěm ko Paulo ěes x'ái sa bóòa xg'ara ka xae kò qháése Maketonia koe xae gha síi sa kg'ónòsea máá, gaa koe xae gha

qãè tchõàn sí xgaa-xgaa ne sam kò Nqari ba tciia máá xaea hãa sa xae kò bóòá tcg'òóá khama.

Filipi koes ko Lidia Jesom koe dtcòm

¹¹ Teroa koe xae ko skepes cgoa guu ka xae kò tchànose Samoterake koe qõò, a xùrikom cárn ka Neapolise koe síí.

¹² Gaa koe xae kò guu a Filipi koe síí tcãá, kaiaam x'áé-dxoom Maketonia dim xg'aekum di ba, Roma dim nqõóm di qarían dóm q'oo koe hãa ba. Eëm x'áé-dxoom koe xae kò cg'orò cárn-coan sèè.

¹³ Sabata dim cárn ka xae kò x'áé-dxoom dis heke-kg'árnis koe tcg'oa, a tshàam koe síí, còrè di qgáia ne ko gaa koe hàna, ta xae kò tc'èea khama. Khòè zi èe kò gaa koe xg'aea hãa zi cgoa xae kò ntcõó a kg'ui.

¹⁴ Gazi ka c'èe sa kò Lidia si i, Tiatira dim x'áé-dxoom di sa, Nqari ba kòò còrè sa, ncèe kò ko ncòà a tcààko qgáian t'õè x'amágu sa. Paulom ko kg'ui zi gúù zis kò qarika komsana, Nqari ba kò xgobekg'am tcáo sia hãa khama.

¹⁵ Eë ne ko gasá hëé naka gas dim x'áé-q'oom di ne hëéthëé tcguù-tcguuè, kas ko x'áéa sa koe tciia úú xae e, a máá: “Ncèè X'aigam Nqarim koe dtcòmàr khòèr ii sa xao kò bóòá hãa ne mée xao nxãaska x'áéa te koe hàà, naka tíí cgoa hãa,” témé. A kò qarika dtcàrà xae e, xae síí cgae si.

Pauloa tsara Silasea tsara qáé-nquum koe

¹⁶ C'èem cárn ka, èe xae xóé a ko còrè dim qgáim koe qõò ka xae kò qãàs cgoa xg'ae, ncèe kò tc'èean úúa sa, hààko zi gúù zi gha nxàe di i sa, ncèe kò ko hààko kúrúse zi gúù zi nxàean ka gas ka q'õòsea ga ne kái marian kúrúa máá sa.

¹⁷ Ncèes cóá sa kò Pauloa xae q'aua xùri, a ko máá: “Ncèe xu khòè xua kaisase tc'amaka hãam Nqarim di xu qãà xu u, ncèe ko kgoarase tu gha di dàòan ka bìrí tu u xu,” témé.

¹⁸ Kái cárn nes kò sèè a ncèes gúù sa kúrú, me Paulo xg'ai a ba a kabise a dxãwa tc'èe ba bìrí a máá: “Jeso Krestem cg'òè kar ko bìrí tsi, a ko máá, gas koe mée tsi tcg'oa,” témé. Me dxãwa tc'èe ba gaa x'aè kaga tcg'oa cgae si.

¹⁹ Eë xu ko q'õòsea xu bóòá q'ãa, gaicara xu marian hòò tite sa, ka xu ko Pauloa tsara Silasea tsara qgóó a x'amágu dis qgáis koe úú, tc'ãà-cookg'ai xu koe.

²⁰ Eë xu ko Roma di xu kaia xu cookg'ai koe síí cgoa tsara a ka xu kò máá: “Ncèe tsara khòè tsara Juta tsara a, a ko x'áé-dxoom koe ncõoan kúrú,

²¹ a tsara a ko gataga tãá cauan khòè ne xgaa-xgaa, Roma di ta khòè ta di x'áéan koe tc'èese tama a, ta dtcòm m tama,” témé.

²² Si kò xg'aes khòè ne di sa thëé qarú cgae tsara a, xu kò Roma di xu kaia xu qgáian mée tsara tcg'óó cgaeè naka qoaè sa x'áé.

23 Eẽ tsara ko thõkase xg'ámmea xg'ara ka tsara kò qáé-nquum koe tcãàè, me kò kòre-kg'ao ba qãèse méém kòre tsara a sa x'áèè.

24 Eẽm kò máàèa hãa x'áèa nem kò tséékagu, a ba a kò q'oo koe hãnam qáé-nquu-coam q'oo koe tcãà tsara a, a hùi-tcúrian koe nqàrèa tsara qáèa ntcòo.

25 Ntcúu nqàè ka tsara ko Pauloa tsara Silasea tsara còrè, a Nqari ba ciian nxáèa máá, xu kò c'èe xu khòè xu qáèèa kò hãa xu kóm tsara a.

26 Si kò kúúga kaias cgùrus nqõóm di sa kúrúse, si kò qáé-nquum ko tc'amkg'aia sa koe tshàòèa hãas tshoa-tshoase-q'oo sa qori, i kúúga wèé qáé-nquuan di kg'áman xgobekg'amse, i wèém khòèm di tàuan kgoarase.

27 Eẽm ko qáé-nquum dim kòre-kg'ao ba tẽe kam kò bóò i qáé-nquum di kg'áman xgobekg'amsea hãa, kam ko ntcàu ba tsgúua tcg'óò a cg'õose ka hẽé, khòè xua qgóèa hãa, tam kò tc'èea hãa khama.

28 Igabam kò Paulo ba kaisase q'au a máá: “Táá tshúù gúù kúrú cgaese guu, wèèa xae ga ncèe koe hàna ke,” témé.

29 Me qáé-nquum dim khòè ba x'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúù sa dtcàrà a qháèse tcãà, si kò cgùru sa tcãà me, me kò Pauloa tsara Silasea tsara nqàrè-kg'am koe cg'áé.

30 A ba a tchàa koe tcg'óò tsara a, a tẽe tsara a, a máá: “Khòè tsaòè, dùu sa ra gha kúrú a nxãasega *Nqarim di* kgoarakuan hòò?” témé.

31 Tsara xoa me a máá: “X'aigam Jesom koe dtcòm, tsáá hẽé naka x'áèa tsi di ne hẽéthèé tu, nxãaska tu gha kgoaraè ke,” témé.

32 Ka tsara kò X'aigam *Nqarim* dim kg'ui ba gabá hẽé, naka wèè ne èe kò gam x'áé koe hàna ne hẽéthèé bìrì.

33 Eẽm ntcúum kagam kò qáé-nquum dim kòre-kg'ao ba sèè tsara a, a síi gatsara di chìbian xg'aà-kg'am, ne kò gaa x'aè kaga gabá hẽé naka gam dis x'áé-q'oos di ne hẽéthèé tcguù-tcguuè.

34 A ba a gam dim nquum koe úú tsara a, a tc'õoan máá tsara a. Gabá hẽé naka gam dis x'áé-q'oos di ne hẽéthèèa kò qãè-tcaoan ka cg'oè cgaèè, ncèeska ne Nqarim koe dtcòma hãa khama.

35 Xùrikom *cám ka* ntcúúkg'ai cgoa di x'aè ka xu kò Roma di xu kaia xu x'áèan pirisean cgoa tséèa úú ncèe kò máá: “Eẽ tsara khòè tsara kgoara naka tsara qõò,” témé e.

36 Me qáé-nquum dim kòre-kg'ao ba gaa kg'uian Paulo ba bìrì a máá: “Kaia xu ncãa kgoaraè méé tsao di x'áèan tcg'óò, ke tsao ncèeska tòókuan cgoa tcg'oa naka qõò,” témé.

37 Igabam kò Paulo bìrì xu a máá: “Khòè ne cookg'ai koe ne kò xg'ám tsam m, qãèse tẽèa cgáé-cgae naka chibi-chibi tsam m tamasega, Roma di tsam khòè tsam m igaba, a kò qáé-nquum

koe tcãà tsam m, ka xua ko ncēeska ts'ãà ka tcg'òó tsam m sa tc'ēe? Cuiskaga a! Gaxu méé xu hàà naka hàà gaxu ka tcg'òó tsam m,” témé.

³⁸ Pirise xua kò Roma di xu kaia xu ncēe kg'uian bìrí. Eě xu ko Roma di tsara khóè tsara ii sa kóm ka xu kò q'ào,

³⁹ a xu a hàà qg'óóa-máákuan dtcàrà, a tcg'òó tsara a, a dtcàrà tsara a, x'áé-dxoom koe tsara gha tcg'oa sa.

⁴⁰ Tsara ēe tsara ko q'áé-nquum koe guu ka Lidia sa dàra, ka tsara kò gaa koe dtcòm-kg'ao ne cgoa xg'ae, a tsara a ghùì-ghui tcáo ne ko kg'uian máà ne, a xgoaba.

17

Tesalonika koe

¹ Eě tsara ko *Pauloa tsara Silasea tsara* Amfipolise hēé naka Apolonia hēéthēé tchoaba ka tsara kò síí Juta ne dim còrè-nquum Tesalonika koe hàna hãam koe tcãà.

² Me Paulo caua ba a kò ii khama síí còrè-nquum q'oo koe tcãà, a nqoana xu cárn xu Sabata di xu sée a qarika khóè ne cgoa kg'uì, *Nqarim di zi Tcgāya* zi koe guu a.

³ A ba a kabi, a bìrí kg'onò ne, qaase i ko Krestem *ncēe nqòòkaguèa* ba méém xgàrase naka ba x'ooan koe tēe sa. Bìrí nem kò a máá: “Jesom ncēer ko bìrí tu u ba, Gaam Krestem ga Me e,” témé.

⁴ Ne kò c'ēe ne *Juta ne* ncēe kò ncēe gúàn kóm ne kaisase nxùrù-tcáoá máá *Pauloa tsara Silasea tsara* xùria ne. Kaias xg'aes *Nqari* ba ko còrè ne Gerika ne di sa hēé, naka kái zi khóè zi tc'amaka hàna tée-q'ooan di zi hēéthēé e kò ii.

⁵ Igaba ne kò c'ēe ne *Juta ne* tau di ne e khama ne kò c'ēe ne khóè ne dàòan qàe koe x'ãèa hãa ne cg'ãè cau ne xg'ae-xg'ae a tshúúan ghùì. Jasonem dim x'áé ba ne kò qarú cgae, síí ne gha *Pauloa tsara Silasea tsara* qaara tcg'òó a khóè ne cookg'ai koe úú tsara a ka.

⁶ Igaba ēe ne kò táá hòò tsara a ka ne kò Jasone ba hēé naka c'ēe ne dtcòm-kg'ao ne hēéthēé tcéèa tcg'òó, a x'áé-dxoom di xu tc'ãà-cookg'ai xu koe úú ne, a q'au a máá: “Khóè tsara ncēe kò ko nqóó ba tshúù-tshuu tsara ncēeska ncēe koe hàna,

⁷ me Jasone ba x'áéa ba koe tciia tcãà tsaraa hãa. Xu ko wéèa xu ga *Roma ne dim x'aigam* Kaesaram di x'áè-kg'áman xguì, a kò máá: ‘C'ēm X'aigam Jeso ta ko ma tcièe ba hãa,’ ” témé.

⁸ Eě ne ko khóè ne hēé naka tc'ãà-cookg'ai xu hēéthēé ncēes gúù sa kóm ka ne kò kaisase xg'ai.

⁹ Xu *kaia xu* Jasone ba hēé naka c'ēe ne hēéthēé surutakagu, a guu ne ne qòò.

Pauloa tsara Silasea tsara Berea koe

10 Eẽm ntcùúm kaga ne kò kúúga dtcòm-kg'ao ne, Paulo tsara Silasea tsara Berea koe tsééa úú. Eẽ tsara ko síi ka tsara kò Juta ne òòrè-ñquum koe tcãà.

11 Berea di ne khòè ne ko qãè ne khòè ne e Tesalonika di ne khòè ne ka t'òè-tcáo ne, khama ne kò kg'ui ba wèè tcáóa ne ka séèa mááse, a ne a kò *Nqarim di zi* Tcgãya zi wèè cáim ka nxára, Paulom kg'uia hãas tseegu ii sa ne kò bóò kg'oana hãa khama.

12 Ne kò kái ne dtcòm, kái zi khòè zi tcom-tcomsa zi Gerika di zi hêé naka kái xu khòè xu Gerika di xu hêéthêéa kò dtcòm.

13 Igabaga êe ne ko Juta ne Tesalonika koe hàna ne Paulom ko *Nqarim* òòrè kg'ui ba Berea koe xgaa-xgaa sa kóm, ka ne kò gaa koe síi, a síi ncõoan ghù.

14 Ne nxãaska dtcòm-kg'ao ne Paulo ba tshàa-dxoom qàe koe qháése tsééa úú, igaba tsara kò Silasea tsara Timoteo tsara Berea koe qaù.

15 Eẽ kò Paulo ba úúa tòó xu khòè xua kò Atene noose qõò cgoa me, a síi Berea koe kabise, Silasea tsara Timoteoa tsara méé tsara qháése síi cgae me di x'àè-kg'áman cgoa.

Paulo ba Atene koe

16 Eẽm kò Paulo qanega Atene koe Silasea tsara Timoteoa tsara qãà hãa, kam kò êem ko x'àé-dxoom koe i kúrúa mááseèa hãa nqárian cg'òèa hãa sa bóò ka kaisase tshúú-tcao.

17 A ba a kò ko wèè cáim ka còrè-ñquum koe Juta ne hêé, qhàò zi di ne ncêe *Nqari* ba kò ko còrè ne hêé, naka khòè ne ncêe kò ko wèè cáim ka gúú zi ko x'ámáguèm qgáim koe nqáé ne hêéthêé cgoa qarika kg'ui.

18 Xu kò gataga thêé c'êe xu Epikuria hêé naka Setoike hêéthêé *di sara dtcòm sara* di xu q'ãa-kg'ao xu ntcoeku cgoa me. C'êe xua kò ko máá: “Dùús tc'amkg'ai koe ba gáé ko ncêem khòè ba kg'ui?” témé. Xu c'êe xu xoa a máá: “Kúrúa mááseèa nqárian kam ko kg'ui khama i xám,” témé. Paulo ba kò ko Jesom ka hêé naka x'ooan koe tées ka hêéthêé xgaa-xgaa domka xu kò ko ncêeta méé khama.

19 Ne nxãaska tc'ãa-cookg'ai xu dis xg'aes Areopago ta ko ma tciès cookg'ai koe séé a úú me, a máá: “Q'ãa kg'oana ta hãa, dùútsa xgaa-xgaas kabas ka tsi ko kg'ui sa.

20 C'êe zi gúú zi êe ta ko kóm tsi tsi ko nxàe zia gatá koe areasa zi i, ta dùú zi ko nxàe sa q'ãa kg'oana,” ta ne méé.

21 Wèè ne x'àè-kg'ao ne Atene di ne hêé naka tãá xu nqõò xu koe guua ne khòè ne, ncêe kò gaa koe x'ãèa hãa ne hêéthêéa kò ko tc'êe, gane di x'aèan ne gha kabase ne ko nxàe a ko kóm zi gúú zi koe nqáékagu sa.

22 Me kò nxãaska Paulo ba Areopagom dis xg'aes nqáè koe tée a téé a máá: “Gaxao khòè xao Atene di xao koer ko wèè zi dào-kg'ám zi koe bóò, dtcòmman xao úúa hãa sa.

²³ Eër kòo caate gatu dim x'áé-dxoom koe kar kò ãe tu ko còrè zi qgài zi bóò kar kò altaram ncēeta ma góásea hãa ba bóò: 'NQARIM C'ÛÛSEA HÃAM DI BA,' ta ko méèè ba. Tu kò díim ii sa tu c'úua hãa igaba còrè Me, ra ko ncēeska Gam kar ga birí tu u sa tc'ëe.

²⁴ "Nqarim ga Me e, ncēe nqōómkg'ai hēé naka wèé zi gúu zi gaam koe hãa zi hēéthēé kúrúa hãa ba. X'aigam nqarikg'ai hēé naka nqōómkg'ai hēéthēé di ba, khóèan tshàu ka kúrúeam tempelem koe x'ãè tama ba,

²⁵ kana c'ëe gúu ko qaa khóè khama ma khóèan tshàu ka kúrúa mááè tama ba, Gabá ko wèé khóèan ga kg'òèan hēé naka sònòan hēé naka wèés gúu sa hēéthēé máà khama.

²⁶ Cúim khóm koem guu a nqōóm di zi qhàò zi wèé zi kúrúa hãa, wèém nqōóm koe zi gha x'ãè ka, Me x'aèan hēé naka hàà zi ko x'ãè qgáian hēéthēé q'aa-q'aa máá zia hãa.

²⁷ Nqari ba ne gha nqòòan úua hãase qaa ka, a gha c'ëedaoka ãe ne ko qaa Me ka hòò Me. Gatàm ma gatá wèé ta ka nqúu tama igaba.

²⁸ Ncēe ta ko c'ëea ta méé khama a ko máá: 'Gam koe ta kg'òèa, a ko qōòa te, a hàna hãa.' Ncēe ne ko gatu di ne dqòm-kg'ao ne méé a ko máá, 'Gatá igaba ta thēé Gam di ta cóa ta a,' témé khama.

²⁹ "Ncēe ta Nqarim di ta cóa ta ii, ka méé ta táá tc'ëea máá, Nqari ba khóèan tshàu ka kúrúèa hãa, kana t'òè nxōán tçaàko hēé naka seleferan hēéthēé cgoa kúrúèa hãa, ta tc'ëea guu.

³⁰ Nqari ba xg'ao ko khóè ne di tc'irì-tc'irisean bóòa guu, igabagam ko ncēeska wèé zi qgài zi koe khóèan birí, kúrúa mááseèa hãa nqárian méé ne tcg'oaragu, naka gane di chìbian koe tcóóse sa.

³¹ Cám bam tòóa hãa, Gam kam gha nqōó ba bóò q'oo a Gam nxará tcg'òóa hãam Khóm cgoa xgàra me ba khama. Ncēe sa tseegu si i sam wèé ne khóè ne x'áía hãa, x'ooan koe ghùia ba ka.

³² Eë ne ko Paulo ba kóm me ko x'ooan koe ghùies ka kg'ui, ka ne kò c'ëe-kg'áía ne tsaruan kúrú u, igaba ne kò c'ëe ne máá: "Gaicara tsi gha ncēs gúus ka kg'ui sa ta ko tc'ëe," témé.

³³ Me nxãaska Paulo gane xg'aeku koe tcg'oa.

³⁴ Igaba xu kò c'ëe xu khóè xu hàà cgae me, a xu a dtcòm. Gaxu cgoam kò Dionisio, Areopagom x'áé di ba, xg'aes dim tc'ãà-cookg'ai ba hēé naka c'ëes khóès Damarise ta ko ma tciie sa hēé, naka c'ëe ne hēéthēé hàna.

¹ Ncēe zi gùù zi qǎá q'oo koem kò Paulo ba Atene koe guu a ba a Korinta koe qǒò,

² a ba a kò gaa koe Akilam cgoa xg'ae, ncēe kò Juta dis qhàòs di ii ba, Ponto koe kò ábàèa ba, me kò gam dis khòès Perisilas cgoa Italea koe guu a kabasega hààraa, Kelaodiase ba kò wèè ne Juta ne ēe Roma koe hãa ne méé ne tcg'oa di x'áèan tcg'òòaa hãa khama. Me kò Paulo gaa koe síí xg'ae cgoa khara a,

³ a ba a kò síí hãa cgoa khara a, a tséé cgoa khara a, gakhara khamam kò ko ma xgàuèkò nquu-coan kúrú khama.

⁴ Wèè cáman Sabata di kam kò ko còrè-nquuan koe khòè ne cgoa qarika kg'ui, a ba a kò ko Juta ne hēé naka Gerika ne hēéthēé tchàno dàòan x'ái.

⁵ Eē tsara ko Silasea tsara Timoteoa tsara Maketonia koe síí tcāa kam kò Paulo qǎè tchòàn xгаа-xгаа koe tcāàn tcáo, a kò Juta ne Jesom ka nxàea tseegukagua máá, nqòòkaguèam Krestem ga Me e sa.

⁶ Igaba ēe ne kò Juta ne Paulo ba ntcoe, a ne a ko cg'ǎèse gam ka kg'ui, kam kò qgáía ba di tsharàn qǎè-qǎè, a ba a bìrí ne a máá: “Gatu tcúú koe i cúíaga c'áòan cg'oèa hãa, tíí ra tchàno ra a. Ncēe koe guus kar ko tǎá zi qhàò zi di ne koe qǒò,” témé.

⁷ Me Paulo ba còrè-nquum koe guu, a ba a c'ēm khòèm Titio Juseto ta ko ma tciièm dim nquum ncēe kò qàea ba koe hãam koe síí tcāa, ncēe kò ko Nqari ba còrè ba.

⁸ Ne kò còrè-nquum dim tc'ǎà-cookg'aim Kerisepo ba gam x'áé-q'oo di ne hēéthēé cgoa X'aigam koe dtcòm. Ne kò kái ne c'ēe ne Korinta koe kò x'ǎèa hãa ne ncēe qǎè tchòàn kóm, a ne a kò dtcòm, a tcguù-tcguuè.

⁹ C'ēm ntcùúm kam kò Paulo X'aigam ka bóòkaguè, Me X'aiga ba kg'ui cgoa me, a ba a máá: “Táá bèe guu, igaba méé tsi kg'ama kg'ui naka táá nqoo guu,

¹⁰ Tíí ra tsáá cgoa hãa, i cúí khòè ga gaan di tshàuan tòò cgae tsia hãa tite, ncēm x'áé-dxoom koer kái ne khòè ne úúa hãa ke,” tam méé.

¹¹ Me kò nxǎaska Paulo gaa koe kuri ba hēé naka 6 nxoan hēéthēé hãa, a khòè ne Nqarim dim kg'ui ba xгаа-xгаа.

¹² Igabaga ēem ko Galio Akaia dim tc'ǎà-cookg'ai ba tòòè ka ne kò Juta ne Paulo ba xg'aea máá a qarú cgae, a ne a qhàis koe úú me, síím gha chìbi-chibiè ka,

¹³ a ne a kò máá: “Ncēm khòè ba ko khòè ne qg'ái, a ko máá, Nqari ba méé ne còrè, témé, sita di x'áèan koe qaase tamas gúú sa,” ta ne méé.

¹⁴ Igaba ēem Paulo ba kg'ui kg'oana hãa kam ko Galio ba Juta ne bìrí a máá: “Ncèè gatu Juta tu kò cg'ǎè gúúan kúrú dis chìbi sa kana xgòàs chìbi sa kúrúaa hãa, ner ga kò komsana tua hãa.

¹⁵ Igaba tséékaguèa xu kg'ui xu hēé, naka cg'òèan hēé naka gatu di x'áé-kg'áman hēéthēé di zi tèè zi i, ke tu gatu bóòaa mááse

tu ga ma kg'ónò zi sa. Cuiskagar tíi gaa zi di dàòan bóòà tcg'òóá máá tu u tite ke," tam méé.

¹⁶ A ba a nxãaska qhàis koe xhàigu ne.

¹⁷ Ne kò wèéa ne còrè-nquum dim tc'ãà-cookg'aim Sosenese ba qarú cgae. A ne a qhàis cookg'ai koe xg'ám me. Igabam kò Galío ba táá cg'árés kaga nqábé ne.

Paulo ba ko Antioke koe kabise

¹⁸ Paulo ba ko Korinta koe tc'ãòa x'aè-coan dtcòm-kg'ao ne cgoa x'ãè, a ba a nxãaska Perisila khara Akila khara cgoa xgoaba a skepes cgoa Siria koe qòò. Eẽm ko Kenkerea koe síis cookg'ai koem kò tcúúa ba dqòm, gaiseam kò hãas gaises domka.

¹⁹ Ne Efeso koe síi tcãà, ncẽe gaa koem kò Paulo síi Peresila khara Akila khara qaù koe. A ba a gabá síi còrè-nquum koe tcãà, a ba a síi Juta ne cgoa qarika kg'ui.

²⁰ Eẽ ne ko khòè ne dtcàrà me, cg'árésem gha hãa cgoa ne sa, kam kò xguì.

²¹ Igabaga eẽm ko xgoaba kam kò x'aè ne a máá: "Ncẽè Nqarim kò ncàma hãa ner gha kabise cgae tu u," témé. A ba a nxãaska Efeso *dim x'áé-dxoom* koe skepes cgoa qòò.

²² Eẽm ko Kaesarea *dim x'áé-dxoom* koe síi skepes cgoa tcãà, kam ko gaa koe guus ka kerekes *Jerusalem koe hãnas koe síi* tcãà, a khòè ne tsgámkagu a ba a nxãaska Antioke *dim x'áé-dxoom* koe kabise.

Paulom di xгаа-xgaan dis qòòs nqoana di sa (18:23–21:16)

Apolose ba Efeso hẽe naka Korinta hẽethẽe koe

²³ Gaa koem kò x'aè-coa sèè a hãa, a ba a nxãaska wèèm xg'aekum Galatia dim koe hẽe naka Ferugia dim di xu x'áé xu koe hẽethẽe tcana te, a ko wèè ne xгаа-xgaase-kg'ao ne qaritari.

²⁴ Me c'ẽem Jutam Apolose ta ko ma tciie ba, Efeso *dim x'áé-dxoom* koe hàà, ncẽe kò Alekesanteria *dim x'áé-dxoom* koe ábàèa ba. Qãèse ko kg'uim khòè me e kò ii, Nqarim di zi Tcgãya zi kò qãèse q'ana ba.

²⁵ Gatagam kò Nqarim dim dàò ba qãèse xгаа-xгааèa, a ko kgoara-tcaoase kg'ui, a ko Jesom ka tseeguse xгаа-xгаа, Johanem di tcguù-tcguukuan ka cúim kò q'ana igaba.

²⁶ Tshoa-tshoam kò a còrè-nquum q'oo koe kgoarasease kg'ui. Eẽ khara ko Perisila khara Akila khara kg'uia ba kóm kaga khara ko x'áéa khara koe sèè a úú me, a síi Nqarim dim dàòm ka qãèse cg'oèase bìrí me.

²⁷ Me nxãaska Apolose Akaia *dim xg'aekum* koem gha qòò sa bìrise, ne kò dtcòm-kg'ao ne Efeso koe hàna ne hùi me, a tcgãya

sa dtcòm-kg'ao ne Akaia koe hàna ne góá máá, a kò dtcàrà ne, qãèse ne gha hàakagu me sa. Eẽm ko síí gaa koe tcãà kam kò gane ãe kò Nqarim di cgómkuan domka dtcòm-kg'ao ii ne kaisase hùì.

²⁸ Wèém khòèm cookg'ai koem kòo Juta ne cgoa ntcoeku khama, a *Nqarim di zi Tcgãya* zi cgoa x'ái, Jeso ba *nqòòkaguèam* Krestem ga Me e sa.

19

Paulo ba Efeso koe

¹ Eẽm kò qanega Apolose Korinta koe hãa, kam kò Paulo nqòóm nqàè koe tchoaba a nqáé, a ba a Efeso koe síí tcãà. Gaa koem kò c'èe xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa xg'ae.

² Kam ko tèè xu a máá: “Xg'ao xao ko dtcòm ka xaoa xg'ao Tcom-tcomsam Tc'èe ba hòò?” témé. Xu xõa me a máá: “Qanega xae Tcom-tcomsam Tc'èem ka kóm ta ga hãa,” témé.

³ Me tèè xu a máá: “Kháé nxãaska xaoa dùútsa tcguù-tcguukus ka tcguù-tcguuèa?” témé. Xu xõa me a máá: “Johanem dis tcguù-tcguuku si i,” témé.

⁴ Me Paulo máá: “Johanem dis tcguù-tcguuku sa chìbian koe tcóóse a Nqarim koe kabisean di si i. Khóè nem kò bìrí, Gaam ãe ko gam qãá q'oo koe hààm koe ne gha dtcòm sa, ncèe Jeso ba,” tam méé.

⁵ Ncèe sa xu kò kóm ka xu kò X'aigam Jesom di cg'òèan koe tcguù-tcguuè.

⁶ Eẽm ko Paulo gaxu koe tshàua ba tòó kam kò Tcom-tcomsam Tc'èe ba tcãà cgae xu, xu tãáka tãman ka kg'ui, a xu a porofita.

⁷ Wèéa xu kò 12 xu khòè xu u.

⁸ Me kò Paulo ba còrè-nquum q'oo koe tcãà, a gaa koe nqoana nxoëan Nqarim di x'aian ka kgoarasease kg'ui, a ko tèèku a ko xõaku cgoa ne.

⁹ Igaba ne ko c'èea ne kóman xguì, a ne a táá dtcòm, a ne a ko khóè ne cookg'ai koe *Nqarim dim* dàòm ka cg'ãèse kg'ui. Me kò Paulo ba nxãaska guu ne, a ba a xgaa-xgaase-kg'ao xu sée, a wèém cárn ba Turano dim xgaa-xgaa-nquum koe qarika kg'ui.

¹⁰ Ncèe sa kò cárn kurian sée, nxãasega ne gha wée ne Asia dim nqòóm koe kò x'ãèa hãa ne Juta ne hée naka Gerika ne héethée X'aigam *Nqarim dim* kg'ui ba kóm ka.

Sekefam di xu cóá xu

¹¹ Me kò Nqari ba Paulom di tshàuan cgoa are-aresa zi x'ái zi kúru,

¹² i kò ãem kò khùbuan tchùu cgoa qgáían hée naka tc'amakam ko hãa qgáían héethée tsáako ne khóè ne koe sée a úúè, i tcìian guu ne, i dxãwa tc'èean tcg'oaragu ne.

13 Xu kò nxãaska c'êe xu Juta xu, ncêe kòo nqõó ba nxãama-nxãama a ko caate xu, gane êe kò dxãwa tc'êean ka cg'oè cgaeèa ne koe tshoa-tshoa a dxãwa tc'êean tcg'òó, X'aigam Jeso Krestem dim cg'òè ba tciian ka, a xu a kò máá: "Jesom cg'òè kar ko x'àè tsi, ncêe Paulom kò Gam ka xгаа-xгаа ba, a ko máá, tcg'oa," témé.

14 Juta ne dim kaim peresitim Sekefam di xu cóá xu 7 xua kò ncêes gúù sa kúrú.

15 Igabam kò dxãwa tc'êe ba xoa xu a máá: "Jeso bar q'ana, a ra a Paulom ka q'ana, ka xaoa gaxao dii ga xaoa?" témé.

16 Me kò dxãwa tc'êean úúam khòè ba nxài cgae xu, a ba a wèéa xu ga tàà. Xg'ám xum kò a thõò-thõo xu, xu kò nquum koe guu a hãa tamase qgóéa tcg'oa.

17 Ne kò wèé ne Juta ne hêé naka Efeso koe x'ãèa ne Gerika ne hêéthêé ne ncêe gúúan q'ãa. Wèéa ne ga kò q'áòs ka tcãè, i kò X'aigam Jesom di cg'òèan kaikaguè.

18 Ne kò kái ne dtcòm, a ne a hàà gane di zi tséé zi êe ne kò kúrú zi cg'ãè zi nxàe.

19 Kái ne êe kòo tsoàn ka xгаа-xгааase nea kò gane di zi tcgãya zi óága, a ne a sí wèé khòèan cookg'ai koe dào zi. Gaa zi tcgãya zi di mari ne kòo nxará xg'ae ne i 50,000 xu qano mari xu selefera di xu khama noo.

20 Me kò ncêem dàòm ka X'aigam dim kg'ui ba kaisase càùse a kaisa qarian úú.

Ncõo sa Efeso koe

21 Ncêe zi gúù zi ko kúrúsea xg'ara kam kò Paulo bìrise, Maketonia hêé naka Akaia hêéthêé koem gha nqáé a Jerusalema koe qõò sa, a máá: "Gaa koer ko sí hêéa xg'ara ne méér Roma koe sí dàra," témé.

22 Me kò cam tsara hùi-kg'ao tsara gam di tsara, Timoteo ba hêé naka Eraseto ba hêéthêé tsara Maketonia koe tsééa úú. A ba a gabá x'aè-coa ba Asia dim nqõóm koe qau.

23 Gaam x'aèm êem kas kò kias ncõo sa *Nqarim dim* dàòm ka tcãà.

24 Me kò c'êem khòèm Demeterio ta kò ma tciè ba hàna, seleferan di gúúan kò kúrú ba, tempelem *c'êes nqáris* Aretamese dis di sere-serean ko seleferan cgoa kúrú ba, i kòo gam di tsééan kái marian óága *gam cgoa kò kúrú xu tséé-kg'ao* xu koe.

25 Kam ko gaa xu *tséé-kg'ao xu* hêé naka c'êe xu gatà iise ko tséé xu hêéthêé tciia xg'ae, a ba a máá: "Khòè xaoè, q'ana xaoa, ncêes tséés koe xae qguù sa úúa hãa sa.

26 Ncêeska xao bóò a kóma hãa, ncêem khòèm Paulo ba kái khòèan qg'áia hãa sa, Efeso dim x'áé-dxoom koe cúí tamase, igaba wèém nqõóm Asia dim koe ga hêéthêé e, a ba a ko tshàu

cgoa kúrúèa nqària ne nqàrì tama a, témé, a tc'òò hãa khòèan sèèa kabia hãa.

²⁷ Cg'ãès gùù sa gha hàà kúrúse, sixae dis tséés qãè sa cg'ãa-cg'ana di iise cúí bóòè tite, igabam gha thèé tempelem kaias nqàrìs Aretameses di ba kg'amaga káà hùise hãa, i gha gataga thèé gas di dqommèan, nqóò xu Asia di xu koe hèé naka wèém nqóòm koe hèéthèé kaàkaguè!" tam méé.

²⁸ Eẽ ne ko ncẽes gùù sa kóm ka ne kò kaisase xgòà, a ne a tshoa-tshoa a q'au a máá: "Kaia saa Aretameses Efeso di sa!" témé.

²⁹ Me kò kúúga wèém x'áé-dxoo ba kaias tcéé-tcẽes ka tcãèè. Ne khòè ne kòèan dim qgám koe xg'ae a qàròa tcãà, a ne a kò Paulom cgoa ko qòòa te tsara khòè tsara, Maketonia di tsara, Gaio ba hèé naka Arisetareko ba hèéthèé tsara, kòèan dim qgám koe tcèèa tcãà.

³⁰ Paulo ba kò xg'aes koe tcãà kg'oana, igabaga xu kò xgaa-xgaase-kg'ao xu xgáè-kg'am me.

³¹ C'èe xu tc'ãà-cookg'ai xu Asia dim nqóòm di xu, ncèe kò gam di ncàm-khoe ii xua kò thèé kg'uian tséèa úú, kòèan dim qgám koe méém táá sí di i.

³² Si kò xg'ae sa dùús ko kúrú sa q'ãa tama. C'èe nea kò cúís gúús ka q'au, ne ko c'èe ne c'èes ka q'au. Ne kò kái-kg'aise khòè ne dùús domka ne ko ãe koe xg'aea hãa sa q'ãa tama.

³³ Juta ne kò Aleksantere ba xg'aes q'oo koe xàbùa tcãà, ne c'èe ne xg'aes di ne dùú sam gha kúrú sa bìrì me. Me kò xqara mááse kg'oana kam kò tshàua ba cgoa dtcàrà, nqoo ne gha sa.

³⁴ Igabaga ne kò Juta me e sa bóòa q'ãa, ka ne ko cam aoran wèèa ne ga cúí koe ntcoon-kg'ám a q'au, a máá: "Aretameses Efeso di sa kaia hãa!" témé.

³⁵ Igabam kò x'áé-dxoom dim góá-kg'ao ba xg'ae sa nqook-agu, a ba a máá: "Efeso di tu khòè tuè, wèém khòè ba q'ana hãa*", Efeso dim x'áé-dxoo ba kaia hãas Aretameses dim tempelem dim kòre-kg'ao me e sa, naka nqarìkg'ai koe guu a cg'áéa hãas sere-sere sa hèéthèé e!

³⁶ Ncèe zi gùù zia ntcoèè tama, gaa domka méé tu nqooa hãas gùù si i, naka táá c'èe gùù ga qháése kúrú guu.

³⁷ Ncèe xu khòè xu ncèe tu ncèe koe óágara xua ts'ãà tama, a xu a gataga gatá dis nqàrì sa còè tama.

³⁸ Khama ncèè Demeterio ba hèé naka gam di xu tséé-kg'ao xu hèéthèé ko c'èem khòèm cgoa ncòoan úúa hãa ne, xu x'aigacoa xu hàna, i qhàian xgobekg'amsea. Guu xu naka xu gaa koe sí chibi-chibiku.

* 19:35: **Wèém khòè ba q'ana hãa** - Gerika sa ko máá: "Dìi ba gáé c'úua hãa?" témé.

³⁹ Igabaga ncèè xao kò c'èe gùù úúa hãa, ncèe xao còoka úú kg'oana hãa a, ne xao gha kaia xu dis xg'aes cookg'ai koe nxàe e.

⁴⁰ Ncèe i ma ncèe cárn ka ii khama, ta gha ncèe kúrúseas gúús ka kaias cg'ãès q'oo koe hãa. Xòara mááse ga káà a, gaan cgoa ta ga ncèes tcèé-tcèe sa ncèèa mááse e khama," tam méé.

⁴¹ Ncèetam ko mééa xg'ara kam kò xg'ae sa qòòa q'aakagu.

20

Maketonia koe hëé naka Akaia koe hëéthëé e

¹ Eès ko tcèé-tcèe sa chòò kam ko Paulo xgaa-xgaase-kg'aonan tciaa xg'ae, a ba a ghùì-ghui tcáo ne, a x'áè ne, a ba a tcg'oa a Maketonia koe qòò.

² Eè xu qgài xum ko tchoaba, a kò khòè ne kái kg'uian cgoa ghùì-ghui tcáo, a ba a síí Akaia koe tcãà,

³ a gaa koe síí nqoana nxoan x'ãè. Siria koem kò qòò kg'oana kam kò bóòà q'ãa, Juta xu qg'áikua máá mea hãa sa, khamam kò Maketonia koem gha kabise dis tc'èe sa kúrú.

⁴ Gam cgoa kò hãa xu khòè xua kò Sopaterem Pirom ka cóásem ncèe Berea koe guua ba hëé, naka Tesalonika koe kò guua tsara Arisetarekoa tsara Sekumadua tsara hëé, naka Gaiom Derebe koe ko guua ba hëé, naka Timoteo ba hëé, naka Asia dim nqòòm koe ko guua tsara Tigikoa tsara Terofimoa tsara hëéthëé e.

⁵ Ncèe xu khòè xu kò sixae cookg'ai koe qòò, a síí Teroa koe qãà xae e.

⁶ Igaba xae kò sixae skepes cgoa Filipi koe guu a qòò, péré gãè-gãe úú tamas pérés ko tc'òòès kòès qãá q'oo koe. A xae a 5 cárn qãá q'oo koe Teroa koe síí cgae xu, a xae a kò síí gaa koe 7 cárn hãa.

Paulom dis dàra sa Teroa koe

⁷ Tc'ãà dim cárn bekem dim ka xae kò hààra xg'ae a xae a péréan tc'òò. Paulo ba kò khòè ne cgoa qarika kg'ui, i nxãakg'aiga síí ntcùú nqáèan tcãà, xùrikom cárn kam gha qòò sam kò dtcãasea hãa khama.

⁸ Eè ta kò xg'aea hãam nquum tc'amaka hãam koe i kò kái lampian hàna hãa.

⁹ Me kò qárí-kg'ao-coam Etiko ta ko ma tciiè ba fensteres koe ntcòe, ncèe kò Paulom kò ko qádòse kg'ui ka ko kaisase x'óma cg'áé ba. Tc'oms ko tàà me kam kò nqoana dim nquum koe guu a gómankg'ai koe cg'áé, a síím ko ghùìè ka x'óóa.

¹⁰ Me kò Paulo ba xòà, a ba a qárí-kg'ao-coam tc'amkg'ai koe ncemea xòose, a ba a x'òàa ba ka xgábé me, a máá: "Táá q'ae guu, kg'òèam hãa ke," témé.

¹¹ A ba a gaicara tc'amaka hãam nquum koe qaò, a sí péréan tc'õó. Kg'ui cgoa nem ko i nxãakg'aiga sí cáman tcg'oa, me xgoaba.

¹² Ne kò khòè ne qárí-kg'ao-coa ba kg'õèam hãase x'áéan koe sèè a úú, a ne a kò kaisase qgài-qgai tcáòè.

Teroa koe guu a Milete koe qõò a ne

¹³ Xae xgoaba a skepes q'oo koe tcãa a xae a Arose koe qõò, ncêe gaa koe xae kò Paulo ba sí skepes cgoa sèè kg'oana koe. Ncêetam kò ma kg'ónòsea, nqàrè cgoam kò ko gaa za sí khama.

¹⁴ Eẽm ko Arose koe sí xg'ae cgoa xae e ka xae ko sèè me, a xae a skepes cgoa Mitilene koe sí.

¹⁵ Q'uu dim cámi ka xae kò skepes cgoa qõò, a Kiose koe sí tcãa. Eẽm cámi qãá q'oo koe xae kò tchoaba a sí Samose koe tcãa, a q'uu dim cámi ka Mileto koe sí.

¹⁶ Me Paulo Efeso koem gha nqáé a qõò sa bìrìse, nxãasegam gha táá Asia dim nqõóm koe sí qáò x'aèan hãa ka. Pentekoste dim cámi cookg'ai kam gha sí Jerusalema koe tcãa sam kò qháéa máána hãa khama.

Paulo ba ko Efeso di xu kaia xu cgoa còò di sa kg'ui

¹⁷ Mileto koem ko guu kam kò Paulo ba Efeso koe khòèan tsééa úú, sí i gha kerekes di xu kaia xu tciaa máa me ka.

¹⁸ Eẽ xu ko gam koe hàà kam ko bìrì xu a máa: "Q'ana xaoa, ntar kò ko ma kg'õè sa, wèè x'aèan ncêer kò gaxao cgoa hàna ka, tc'ãà dim cámi Asia dim nqõóm koer ko hààm koe guu a.

¹⁹ Juta ne kò kúrúa bóò te, a ne a kàa zi ka qarika xgàè te, igabar X'aigam Nqari ba cg'aré-cg'aresean cgoa hêé naka tcgái tshàran cgoa hêéthhêé kúrúa máána hãa.

²⁰ Q'ana xao hãa, c'èe gùú gatuvar ga hùì cgoa tuar kò táá gatu koe chóm sa, igabar kò wèé ne khòè ne cookg'ai koe hêé naka x'áéa tu koe ga hêéthhêé gaan ka xgaa-xgaa tu u.

²¹ Juta ne hêé naka Gerika ne hêéthhêér qarika bìrìá hãa, gane di chìbian koe ne gha tcóòse a Nqarim koe kabise a gatá dim X'aigam Jesom koe dtcòm sa.

²² "Igaba bóò, ncêeskar ko Jerusalema koe qõò Tcom-tcomsam Tc'èem ka chùèè a, gaa koe gha sí kúrúse cgae te sar c'úúa hãase.

²³ Wèem x'áé-dxoom ãer kò tcãàm koem kò Tcom-tcomsam Tc'èe ba qarika bìrì te, qáé-nquuan koe hêé naka qóm cgoa qgóókuan hêéthhêéa tééa máa tea hãa sa.

²⁴ Gatá i ii igabar kò táá tiris kg'õè sa cgáés iise sèèa mááse. Nooase cgáéa máa teas gùú sa X'aigam Jesom máa tea hãa tsééan xg'ara-xg'ara si i khama. *Wèé qaria te cgoar ko gaan koe tséé, qàrò-kg'aom kòès koe ko qàròm khama ma.* Ncêes tséé sa ko khòè ne qarika qàè tchòàn Nqarim di cgómkuan di ka bìrian di si i.

²⁵ “Q'ana ra hãa, xao gaicara kg'áíá te hòò naka bóòà hãa tite sa, gaxao ncêe wèéa xao xg'aeku koer kòò qõòà te a ko x'aian *nqarikg'ai di ka xgaa-xgaa* xao.

²⁶ Gaa domkar ko ncêem cáím ka bìríá cgáé-cgae xao o, ncêe c'êe-kg'áíá tu kò ko aaguse ne i tíí chìbi tama a gha ii sa.

²⁷ Wèés Nqarim ko tc'êe sar bìrí tua, c'êe gùù gar chòm-kg'ai tu u tama.

²⁸ Q'õése méé xao hãa, naka xaoa wèés xg'aes ghùuan di sa thêe q'õé. Tcom-tcomsam Tc'êe ba kòre-kg'ao iise gaxaoa tòò xaoa hãa, kerekes Nqarim di sa xao gha kòre ka, ncêe Gam di c'áòan kam x'ámáa sa.

²⁹ Q'ana ra hãa, qõòar hãa koe i gha bèe-beesa ncuutshaan xg'aekua tu koe hàà tcãà sa, ncêe cuiskaga ghùuan bóòà guua hãa tite e.

³⁰ Gatú xg'aeku koe ga igaba xu gha kàma zi gùù zi ko kg'ui xu khòè xu guu a tcg'oa, a xu a gha xgaa-xgaase-kg'ao ne *tseeguan dim dàòm koe tcg'òò*, xùri xu ne gha ka.

³¹ Ke méé tu kókòà hãa! Naka tua tc'êe-tc'êese, nqoana kurian ncêe nqáéa hãa kar ko koaba ba hêé naka ntcúú ba hêéthêé wèéa tu ga tcgáí-tshàran cgoa tchàno-tchano sa.

³² “Ncêeskar ko Nqarim tshàu q'oo koe tcãà tu u. Gam dim kg'uim cgómkuan di ba méé tu tc'êe-tc'êese. Ncêe ba qarian úúa, tshàoam gha ghùu tu u di i, a gha gataga ts'ee-ts'eekg'aikuan máà tu u, wèé ne êe Nqari ba máàsea hãa nem ko ma máà khama.

³³ C'êem khòèm di selefera, kana gauta, kana qgáían gar ncóó ta ga hãa.

³⁴ Gaxao igaba xao q'ana hãa, tiri tshàuan ncêea ko êer tcàoa hãa gùuan máà te sa, naka tíí ka c'êea xu tcàoa hãa gùuan hêéthêé e.

³⁵ Wèé zi gùù zi êer kúrúá hãa zi koer x'áí xaoa, ncêeta ma tsééan ka méé ta êe kg'amka ne hùì sa, naka ta gataga X'aigam Jesom di kg'uian tc'êe-tc'êese, ncêem kòò máá: ‘C'êem khòè ba c'êes gùù sa tcg'òò a máà nea kaisase ts'ee-ts'eekg'aièa, tchoanà tshàu a sèèan ka,’ témé sa,” tam Paulo méé.

³⁶ Ncêetam ko mééa xg'ara kam kò wèéa xu cgoa ga qhòm tsi qurù a còrè.

³⁷ Xu wèéa xu ga kaisase kg'ae, a xu a Paulo ba xgábé, a x'obé me.

³⁸ Me kò ma x'àè xua sa kò kaisase tshúù-tcaokagu xu, ncêe cuiskaga xu gaicara kg'áíá ba hòò naka bóòà hãa tite sa.

21

Paulo ba ko Jerusalema koe qõò

¹ Eê xae ko gaxu cgoa q'aa, ka xae kò skepes cgoa qõò, a xae a tchàno a Kose koe síí, a xùrikom cáím ka Rotese koe síí tcãà, a gaa koe guus ka Patara koe qõò.

² Xae Finikia koe ko qõòs skepe sa sao-xg'ae, a gaas koe tcãà, a qõò.

³ Eẽ xae ko *tshàan ka nxama-nxamaèa hãam nqõó-coam* Kuperò di ba hò, ka xae kò dxàe xòè za ntcòo me, a Siria koe qõò, a Ture koe síi tcãà, gaa koes kòo skepe sa èes nqàda hãa zi gùu zi xòo khama.

⁴ Gaa koe xae kò xgaa-xgaase-kg'ao xu hò, a xae a kò 7 cáman gaxu cgoa hãa. *Tcom-tcomsam* Tc'èem di qarian ka xu kò Paulo ba bìrí, táá méém Jerusalema koe nqáé sa.

⁵ Igaba èe i ko gaxae di cáman xg'ara ka xae kò xgoaba, a dàda xae koe qõò. Ne kò wèéa ne ga, khòè zi hëé naka cóan ga hëéthéé, úúa tòó xae e. Ta nxãakg'aiga x'áé-dxoom ka tchàa koe síi, a èe ta ko tshàam-kg'ám koe síi ka ta kò qúrùa ta cgoa qom, a còrè.

⁶ Xae kò nxãaska x'áè ne a skepes koe tcãà, ne gane x'áéan koe kabise a dìbi.

⁷ Eẽ xae ko Ture koe guuam dàòm cgoa xg'ara, ka xae kò Petolemaia koe tcãà, a xae a kò sixae ka c'èea ne tsgámkagu, a gane cgoa cúim cáim ba hãa.

⁸ A xae a q'uu dim cáim ka xgoaba, a Kaesarea koe hàà, a xae a Filipim dim nquum koe síi tcãà, qãè tchòàn dim kg'ui-kg'ao ba, 7 xu *hùi-kg'ao xu Jerusalema koe kò nxará tcg'òòèa xu* ka c'èe ba, a gam cgoa hãa.

⁹ Qanega sèèè ta ga hãa zi cóá zi 4 zim kò úúa hãa, ncèe kòo porofita zi.

¹⁰ Eẽ xae gaa koe cáim-coa xu hãa, kam kò Agabose ta ko ma tcièm porofiti ba Jutea koe guu a hàà.

¹¹ Sixae koem ko hàà kam kò Paulom dim bàne ba sèè a nqàrèa ba hëé naka q'óina ba hëéthéé qáé, a máá: "Ncèea Tcom-tcomsam Tc'èem ko méé ga a: Ncèem bànem dim khòèm gha ma Jerusalema di ne Juta ne ka ma qáèè ga a, a ne a táá zi qhàò zi di ne tshàu q'oo koe tcãà me," témé.

¹² Eẽ xae ko sixae hëé naka èe koe kò hàna ne khòè ne hëéthéé ncèes gùu sa kóm, ka ta kò Paulo ba dtcàrà, táám gha Jerusalema koe qõò sa.

¹³ Igabam kò Paulo xoa ta a, a máá: "Dùú sa tu ko kúrú ncèe tu ko kg'ae a ko thòò-thòo tcáo te ka? Qáé-nquum koe tcãàèan cúí ra kg'ónòsea máá tama, igaba ra X'aigam Jesom di cg'òèan domka Jerusalema koe x'óóan ga thëé kg'ónòsea máána," témé.

¹⁴ Eẽ ta ko bóò, kg'uia ta tàà mea hãa tite sa, ka ta kò guu me, a máá: "X'aigam *Nqarim* ko tc'èe sa méés kúrúse," témé.

¹⁵ Eẽ xu cáim xu qáá q'oo koe xae kò Jerusalema koe abagu, a qõò.

¹⁶ Xu kò c'èe xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Kaesarea di xu qõò cgoa xae e, a kò Menaso ta ko ma tcièm khòèm Kuperò dim

x'áé koe úú xae e, kg'aiakam xгаа-xгааse-kg'ao ba, ncēe xae gha sí x'ǎè cgoa ba.

Paulo ba ko qáé-nquuan koe tcǎàè, a Roma koe sí (21:17–28:31)

Paulo ba ko Jakobo ba dàra

17 Eē xae ko Jerusalema koe hàà ka ne kò dtcòm-kg'ao ne qǎèse-hààkagu xae e.

18 Xùrikom cáám kam kò Paulo ba sixae cgoa Jakobom koe qǒò, xu kò wèé xu kaia xu hànaa.

19 Eēm ko tsgámkagu xua xg'ara kam kò wèés gúùs ěem Nqari ba gam dí tsééan koe guu a qhàò zi di ne koe kúrúa hǎa sa cúí cúí qǎèse bìrí xu.

20 Eēs gúù sa xu ko kómá xg'ara ka xu kò Nqari ba dqòm. A xu a nxǎaska bìrí me a máá: “Bòò tsi ko, sixae ka qǒese tseè, nta noo tcám-tcáma nea Juta ne xg'aeku koe dtcòma hǎa sa, a ne a wèéa ne ga Moshem di x'áèan qgóóa qaria hǎa.

21 Tsáá ka ne bìríèa hǎa, wèé ne Juta ne ěe tǎá zi qhàò zi di ne xg'aeku koe hǎa ne tsi ko xгаа-xгаа, Moshem di x'áèan ne gha ntcoe sa, a ko bìrí ne, táá ne gha gane di cóán q'ǎe nqǎa-qgai khò, kana Jutan di cauan xùri sa.

22 Kháé sa gha nxǎaska dùú sa kúrúè? Tseegukaga ne gha kóm, hààraa tsi hǎa sa.

23 Ke ncēe xae ko bìrí tsis gúù sa kúrú. Gǎisea hǎa xu khòè xu 4 xua ncēe koe hàna.

24 Ke gaxu cgoa tempelem koe qǒò, naka q'ano-q'anosean dis xg'aàku sa gaxu cgoa tcana máá. Suruta máá xu naka xu gha nxǎasega tcúúa xu dqòm. Nxǎaska ne gha wèé ne khòè ne q'ǎa, wèé gúúan ěe tsáá ka ko nxàèè nea tseegu tama sa, igaba tsi ko Nqarim di x'áèan qgóóa qari sa.

25 Igaba tǎá zi qhàò zi di ne ncēe dtcòma hǎa ne: xae tcgǎya sa góá máána hǎa, sixae ma bóda hǎa sa, a máá, táá méé ne kúrú mááseèa nqárian ko máàè tc'òoan tc'òó guu, naka nea c'áòan tc'òó guu, naka nea táá chúú-chuu a cg'òoè kg'oo-coan kg'oo guu, naka nea cg'áràn kúrú guu, ta ko méé sa,” ta xu méé.

26 Me kò Paulo ba gaa xu khòè xu séè, a ba a xùrikom cáám ka gaxu cgoa xg'ae a q'ano-q'anosean dis xg'aàku sa tcana máá. A ba a tempelem koe tcǎà, a nxàè, n-cáma i gha gaa q'ano-q'anosean di cáman chòò sa, a gataga nxàè, gaxu di dàà-máákuan gha n-cáma kúrúè sa.

Paulo ba ko qáèè

27 Eē i 7 cáman nqáéa hǎa ka xu kò c'ēe xu Juta xu Asia koe guua xu tempelem koe bóò me; a xu a kò wèé xu khòè xu qg'ái, xu tshàua xu cgoa qgóó me,

28 a q'au a máá: “Iseraele di xao khòè xaoè, hùì xae e! Ncãa ga me e khòèm wèè khòèan ko wèè qgàian koe xgaa-xgaa ba, gatá di ne khòè ne hěé, x'áè-kg'áman ga hěé, naka ncēm qgàim kaga hěéthěé ko tshùù gùan kg'ui ba, a Gerikan gataga tempelem koe óágara hãa, a gatà hěés ka ncēm qgàim tcomsa ba cg'ãè-cg'ãea hãa!” témé.

29 Ncēeta xu kò méé, Terofimom Efeso di ba xu kò Paulom cgoa x'áé-dxoom koe bóða hãa khama, a xu a kò tc'ēea máá, Paulo ba tempelem koe tcãa mea, ta tc'ēea hãa.

30 Me kò wèém x'áé-dxoo ba xháés ka tcãàè, ne khòè ne wèè ne qgóea xg'ae a tempelem q'oo koe Paulo ba qgóo a tceea tcg'óo, i kò tempelem di nquu-kg'áman kúúga tcēekg'ammè.

31 Paulo ba ne kò cg'ōo kg'oana kam ko Roma di xu ncōo-kg'ao xu dim kaia ba biríè, Jerusalem wèé ba tshùù qgái koe hãa sa.

32 Kam ko cúí q'oro ncōo-kg'ao xu hěé naka ncōo-kg'ao di xu tc'ãà-cookg'ai xu hěéthěé sèè, a khòè ne koe qgóea tcãà. Eè ne ko khòè ne ncōo-kg'ao xu cgoa bóò me ka ne kò Paulom xg'ám guu.

33 Me kò nxãaska ncōo-kg'ao xu dim kaia ba gaa koe síí a Paulo ba qgóo a qáé me, a x'áè, càm táùan cgoa méém qáéè sa. A ba a tēè, díim ii sa, a gataga dùú sa kúrúa hãa sa.

34 Ne kò xg'aes koe c'ēe ne cúís gúù sa q'au, ne c'ēe ne tãá sa q'au. Are sa kò hàna khamam kò ncōo-kg'ao xu dim kaia ba táá q'ãa, dùús ko kúrúse sa, a kò gam di xu ncōo-kg'ao xu x'áè, Paulo ba xu gha sèè a ncōo-kg'ao xu dim x'áém koe úú sa.

35 Eè xu ko q'ábà qàò dim qgàim koe síí kam kò *Paulo ba* ncōo-kg'ao xu ka qgóoa ghùìè, khòè ne di xgóàn ka.

36 Wèéa ne kò xùri me, a kò q'au a ko máá: “Cg'ōo me,” témé khama.

Paulo ba ko tééa mááse

37 Eè xu ncōo-kg'ao xu gaxu dim x'áém koe tcãà me kg'oana, kam ko Paulo ncōo-kg'ao xu dim kaia ba tēè a máá: “C'ēes gúù sa ra gáé ga kg'ui cgoa tsi?” témé. Me máá: “Gerika sa tsi koáé cèè kg'ui?”

38 Kháé tsi nxãaska Egepeto tsi tama tsia, ncēe kò nqáéa x'aèan ka tshùù sa ghùia tsi, a 4,000 xu cg'ōo-kg'ao xu qãáka úúa tsi?” tam ma tēè me.

39 Me Paulo xoa a máá: “Tíí ra Juta ra a, Tareso Kilikia di koe ábàèa ra, cgáém x'áé-dxoom dir x'ãè-kg'ao ra. Cgómna guu te nakar khòè ne cgoa kg'ui,” témé.

40 Me kgoara máá me, me Paulo q'ábà ko qàòè qgái koe tēèse tshàua ba cgoa khòè xu x'ái, nqoo xu gha ka. Eè xu ko qhái ta ma nqoo kam ko Paulo Hebera sa kg'ui cgoa xu, a máá:

22

¹ “Tíí kíí ga xao, àbo ga xaoè, ncēeska xao tiris tééa mááse sa komsana, ncēer ko ncēeska gaxao cookg'ai koe nxàe sa,” témé.

² Eē xu ko kóm me ko Hebera dis kg'ui sa kg'ui cgoa xu ka xu kò kaisase nqoo.

Me nxāaska Paulo ba máá:

³ “Tíí ra Juta ra a, Tareso Kilikia di koe ábàèa ra, a ra a ncēm x'áé-dxoom koe kaikaguèa, a ra a kò x'áèan àbo ga xu di ka Gamalielelem di nqàrè-kg'aman koe qarika xгаа-xгааè, a kò Nqari ba qarika tsééa máá, gaxao wèè xao ncēe cáím ka ii khama.

⁴ Xùri-kg'ao ne ncēm dàòm *Jesom* di ner kò x'ooan koe xgàra, kg'áo-khoean hēè naka dxàe-khoean hēéthēér kòo qáé, a ra a kòo qáé-nquuan koe tcāà a,

⁵ ncēm ga ma kiam peresiti ba hēè naka kaia xu dis xg'ae sa hēéthēè ma nxàea tseegukagua máá tea hāa khama ma. Tcgāya zi Damaseko di xu Juta xu góá mááèa hāa zir kò sée, a ra a Damaseko koe úú, a ra a gaa koe síí khòè ne qáé, a sèè a Jerusalema koe óá ne, nxāasega ne gha xgàràè ka.

Paulo ba ko nxàe, ntam ma Jesom cgoa xg'aea sa
(Tsee 9:1-19; 26:12-18)

⁶ “Eēr ko koaba di x'aè ka Damaseko qàe koe hàà, kam ko kúúga kaisase tcààkom x'áà ba nqarikg'ai koe guu a x'áà-x'aa te,

⁷ kar ko gómankg'ai koe cg'áé, a ra a kg'ui ba kóm me ko bìrì te a máá: ‘Sauloè! Sauloè! Dùús domka tsi ko xgàra Te?’ témé.

⁸ Ra tèè Me a máá: ‘Díí Tsia X'aigaè?’ témé. Me xoa te a máá: ‘Tíí Ra Jeso Ra a, Nasareta di Ra, ncēe tsi ko tsáá xgàra Ra,’ témé.

⁹ Xu kò tíí cgoa kò hāa xu khòè xu x'áà ba bód, igaba xu ko táá Gaam èe kò tíí cgoa kg'uim di kg'ui-q'ooan kóm.

¹⁰ Ra tèè Me a máá: ‘X'aigaè, dùú ra gha kúrú?’ témé. Me X'aigam *Nqari* ba bìrì te a máá: ‘Tēè, naka tsia Damaseko koe qòò, gaa koe tsi gha síí bìrìè wèè zi guú zi *Tíí* x'áè tsia hāa zi, kúrú tsi gha zi,’ témé.

¹¹ Xu tíí cgoa kò hāa xu khòè xu qgóó hìi a Damaseko koe úú te, x'áàm di tcàà-q'ooa nea ko cg'ōo tcgái tea hāa khama.

¹² “Me kò Ananiase ta ko ma tciièm khòè ba hàà bód te. Nqari-tcáoam khòèm x'áèan ko komsana me e kò ii, a ba a kò wèè ne Juta ne gaa koe x'āèa ne ka kaisase tcommèa.

¹³ Me dxùukg'aia te koe téé a ba a máá: ‘Tíí qōe tsi Saulo tsee, bód gaicara!’ témé. Ra kò gaam x'aèm èem kaga bód me.

¹⁴ Kam ko nxāaska máá: ‘Nqarim gatá ka xòò ga xu di ba nxará tcg'òò tsia hāa, x'áèa ba tsi gha q'āa ka, a tsi a tchànóm Khòèm *Jeso* ba bód ka, a Gam kg'ám koe guuam kg'ui ba kóm ka.

15 Eẽ tsi bóò a kóma hãa zi koe tsi gha Gam dim nxàea tseegukagu-kg'ao ba ii ka, wèè khòèan koe.

16 Ka ncēeska tsi ko dùú sa qãà? Tēe naka tsia tcguù-tcguuè naka i chìbia tsi xg'aàra tcg'òòè, tcii cg'òè Me kose,' témé.

Paulo ba ko tciè a sí qhàò zi di ne xгаа-xгаа

17 “Eēr ko Jerusalema koe kabise, a ra a ko tempelem koe còrè, kar ko c'ēes sōokuris ka tcãàè.

18 A ra a X'aigam Nqari ba bóò Me ko tíi cgoa kg'ui a ko máá: ‘Qhàé, naka ncēeskaga Jerusalema koe tcg'oa, cuiskaga ne Tíi ka nxàea tseegukagan tsari dtcòmà hãa tite ke,’ témé.

19 Ra kò xọa a máá: ‘X'aigaè, ncēe xu khòè xua q'ana, wèém còrè-nquum koer kò ko tcãà a ko ēe ko Tsáá koe dtcòmà ne qáé, a ra a ko xg'ám ne sa.

20 Eẽ i ko Tsarim nxàea tseegukagu-kg'aom Stefanem di c'áòan ntcãaguè, kar ko tíi ga ra gaa koe téèa-tēe a ra a ko gaxu cgoa dtcòmku, a kò ēe ko cg'òo me xu di qgáian kòre,' témé.

21 Me nxãaska X'aiga ba birí te a máá: ‘Qòò, nquù kar gha tsééa úú tsi, táá zi qhàò zi di ne koe ke,’ témé,” tam Paulo méé.

Paulo ba ko xg'ámmè, Roma dim khòè me e igaba

22 Xu kò khòè xu Paulo ba komsana, me nxãakg'aiga qòò a síi ncēeta méé. Xu kaisase q'au a máá: “Ncēeta iim khòè ba méém nqòómkg'ai koe tcg'òòè, qãè tama ia, kg'òèm gha sa ke,” témé.

23 Eẽ xu ko q'au, a ko qgáia xu xaoa q'aa, a ko góman dōea kãè tc'amaka,

24 kam ko tc'amaka hãnas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'aim ncõo-kg'ao xu di ba x'áè, me Paulo síi ncõo-kg'ao xu dim x'áém koe tcãàè, a ba a xg'ámmèkose tēèè. *Tc'amaka hãnas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'ai ba kò q'aa kg'oana, dùús domka xu ko khòè xu èeta ma q'au cgae me sa khama.*

25 Eẽ xu ko qáéa xòó me, síi xu gha xg'ám me ka, kam kò Paulo ncõo-kg'ao xu dim tc'ãà-cookg'aim ēe kò qàea ba koe tēem ncēe nqãaka hãnas téé-q'oos dim ka máá: “A x'áèa ne kgoara hãa, Roma dim khòèm gha xg'ámmè sa, ncēe kg'ui zi cgoa kò táá tēèè a nxãata ma chibi-chibiè ba?” témé.

26 Nqãaka hãnas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'aim ko ncēes gúu sa kóm kam ko tc'amaka hãnas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'aim koe síi xàà si, a máá: “Nta tsi gha hēé? Ncēm khòè ba Roma dim khòè me e ka,” témé.

27 Me tc'amaka hãnas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'ai ba Paulom koe síi, a tēè me a máá: “Birí te, Roma di tsi khòè tsi ii sa?” témé. Me máá: “Eè, gaar ga ra a,” tam ma xọa.

28 Me nxãaska tc'amaka hãnas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'ai ba máá: “Tíi ra kaisa surutan surutaa, nxãasegar gha Roma dim x'ãè-kg'ao ba kúru ka,” témé. Me Paulo ba xọa a máá: “Igarbar tíi nqòóm dir x'ãè-kg'aor iise ábàèa,” témé.

²⁹ Xu ãe kò tãe me kg'oana hãa xu qháese guu me. Me tc'amaka hãnas téé-q'oos dim tc'ãã-cookg'ai ba q'ae, ãem ko bóda q'ãa, Paulo ba Roma dim khõem me e, igabam táuan cgoa qáé mea sa ka.

Paulo ba Juta di xu tc'ãã-cookg'ai xu dis xg'aes koe

³⁰ Ncõo-kg'ao xu dim kaia ba kò qãese q'ãa kg'oana, dùús kam ko Paulo ba Juta ne ka chibi-chibiè sa, khamam kò q'uu dim cáim ka kgoara me, a ba a x'áèan tcg'òó, kaia xu peresiti xu hãe naka kaia xu dis xg'ae sa hãéthãe xu méé xu xg'ae sa. Me kò nxãaska Paulo ba cookg'aia xu koe óaga.

23

¹ Me Paulo ba kaia xu dis xg'ae sam qãese téé a ko tcgái-q'ooa sa koe bóò koe máá: “Tíí kíí ga xaoè, Nqarim cookg'ai koer q'anós tcáós cgoa tchãnos kg'òè sa kg'òèa hãa ncães koosega,” témé.

² Kam ko nxãaska kaim peresitim Ananiase ba ãe kò Paulom qàe koe téé-tãe xu bìrí a máá, xg'ám kg'ám me méé xu, témé.

³ Me nxãaska Paulo bìrí me a máá: “Nqari ba gha xg'ám tsi, tsáá ãe q'úúse xg'aàèam nquum cgáé-q'oo khama ii tseè! Eã koe tsi ntcõe a ko chibia te bóò x'áèan ma ii khama, igaba tsi ko tsáá ga tsi x'áèan ntcoe, thòò-thõòè méé ra, ta mééan ka,” témé.

⁴ Eã kò Paulom qàe koe téé-tãe xu kò bìrí me a máá: “Kaim peresitim Nqarim di ba tsi koáé cgúí?” témé.

⁵ Me Paulo ba xõa xu a máá: “Tíí kíí ga xaoè, kaim peresiti me e sar kò bóda q'ãa tama; góásea i hãa a ko máá: ‘Táá tc'ãã-cookg'aim tsari ne khòè ne dim ka cg'ãè gúù kg'ui guu!’ téméè khama,” tam méé.

⁶ Me kò nxãaska Paulo ba, c'ãea xu Saduke e, xu c'ãea xu Farasai e sam kò q'ana hãa khama xg'aes cookg'ai koe q'aua tcg'òó a máá: “Tíí kíí ga xaoè, tíí ra Farasai ra a, Farasai khara ka cóáse ra a. Tãèkus q'oo koer hãa, x'óóa ne gha x'ooan koe tãe di nqòda ner úúa hãa khama,” témé.

⁷ Eã ko ncãeta mééa xg'ara kas ko Saduke xu hãe naka Farasai xu hãéthãe xg'aeku koe mãéku sa tãe, si xg'ae sa q'aa-q'aase.

⁸ Saduke xu kò máá, x'ooan koe tãe sa káa si i, i moengelean ga káa a, me tc'ãe ba thãé káa me e, témé khama. Igaba xu kò Farasai xu ncãe gúúan wèé ga hàna sa dtcòn.

⁹ Si kò kaisas tcãé-tcãe sa tãe, xu c'ãe xu x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu ncãe kò Farasai di ii xu tãe a kaisase ntcoeku a máá: “Ncãem khõem ka xae cúí gúù tshúù ga hòò tama. Kháé dùú sa gha ii, ncãe c'ãedaokam kò tc'ãe ba kana moengele ba kg'ui cgoa mea ne?” ta xu méé.

¹⁰ Si xg'ae sa kaisase mēeku, me tc'amaka hãnas téé-q'oos dim ncõo-kg'ao ba q'ádò, Paulo ba xu gha sèè a tòà q'aas gùùs ka, khamam ncõo-kg'ao xu bìrí, xõa xu gha a síí qarika sèèa tcg'òò me, a ncõo-kg'ao xu dim x'áém koe úú me ka.

¹¹ Xùrikom ntcùúm kam ko X'aigam *Nqari* ba Paulom qàe koe hàà téé a máá: “Tòón tcáo! Ncēe tsi kò Tíí ka ma Jerusalema koe nxàea tseegukagua khama mée tsi gataga ma thēé Roma koe nxàea tseegukagu,” témé.

Paulom gha cg'õòè dis kàa sa

¹² Q'uu i ko ka xu ko Juta xu tcúú qáé, a xu a kaias gaisés cgoa gaise, cuiskaga xu tc'õó kana kg'áà tite di sa, Paulo ba xu cg'õo tamas cookg'ai koe.

¹³ Ncēs gaise sa kò kúrúa hãa xu khòè xua kò 40 sa nqáéa hãa.

¹⁴ Kaia xu peresiti xu hēé naka *khòè ne di xu* kaia xu hēéthēé koe xu kò síí a máá: “Gaisea xae hãa kaias gaisés cgoa, cúí gúú ga xae xám tite sa, Paulo ba xae cg'õo tamas cookg'ai koe.

¹⁵ Ke mée xao ncēeska gaxao hēé naka kaia xu dis xg'aes di xu hēéthēé ncõo-kg'ao xu dim kaia ba bìrí nakam máà xao o me, gam ka xao qãèsè q'ãa kg'oana khama ma kúrúse ná. Sixaea ncēe koem hàà tamas cookg'ai koe cg'õoa ba kg'ónòsea máána hãa ke,” témé.

¹⁶ Igaba ãem ko Paulom ka qõeses dim cóá ba gaas kàa sa kóm, kagam ko síí Paulo ba bìrí sì, ncõo-kg'ao xu dim x'áém q'oo koe.

¹⁷ Me nxãaska Paulo ba c'ẽem tc'ãà-cookg'aim nqãaka hãnas téé-q'oos di ba tcii, a bìrí me a máá: “Ncẽem qárí-kg'ao ba sèè naka tc'amaka hãnas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'aim koe úú, c'ẽes gúú sam úúa hãa bìrí mem gha sa ke,” témé.

¹⁸ Me nxãaska sèè me, a ba a tc'amaka hãnas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'aim koe úú me. A ba a máá: “Paulom qáéèa ba tséé tea, ncẽem qárí-kg'ao bar gha tsáá koe óá ka, c'ẽe gúúm úúa, bìrí tsi kg'oanam hãa a khama,” témé.

¹⁹ Me tc'amaka hãnas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'ai ba qárí-kg'ao ba sèè, a dxùukg'aia ba za tcéèa nqáékagu me, a tēè me a máá: “Dúú sa tsi úúa hãa, bìrí te kg'oana tsi hãa sa?” témé.

²⁰ Me máá: “Juta xu kg'uia xg'aea hãa, dtcàrà tsi xu gha, tsi q'uu ka Paulo ba kaia xu dis xg'aes cookg'ai koe óága ka, gam ka xu qãèsè tèèa kg'ónò kg'oana khama xu kò hēé.

²¹ Igaba táá nqábé xu guu, 40 sa nqáéas xg'aes khòè xu di sa qàe mea hãa ke. Gaisea xu hãa, tc'õó a xu a kg'áà tite sa, cg'õo me tama xu hãas cookg'ai koe ke. Kg'ónòsea xu hãa ncēeska, a qãà hãa nxàe tsi ghas cúí sa, gaxu dis dtcàràs koe.

22 Me tc'amaka hànas téé-q'oos dim tc'ää-cookg'ai ba q'ári-kg'ao ba bìrì me q'òò, a q'ãa-q'ãa me, a ba a máá: “Táá cúí khòè ga ncêe gùùan ncêe tsi tíí koe xààa hãa bìrì guu,” témé.

Paulo ba ko Kaesarea koe úúè

23 Me nxãaska c'êe tsara nqãaka hàna téé-q'ooan di tsara tc'ää-cookg'ai tsara tcii, a bìrì tsara a, a máá: “Kg'ónòse tsao naka 200 xu ncõo-kg'ao xu sée, 70 xu bìi q'ábi-kg'ao xu hêe naka 200 xu kg'áo xaose xu hêéthêe e, naka xao Kaesarea koe ncêem ntcùúm ka 9 di x'áè ka q'òò,

24 Paulo ba bìian qg'óóa máá, nakam nxãasega tc'ää-cookg'aim Felikisem koe q'ãese úúè,” témé.

25 A ba a kò tcgãya sa ncêeta ma g'óá:

26 “Tíí ra Kelodiase Lisiase ra a,

“Tc'ää-cookg'aim Felikisem tcom-tcomsa bar ko g'óá máá:

“Tsgámkua ne!

27 “Khòèm ncêer kò tcgãyas cgoa tséé úú ba Juta xu ka qg'óóèa, xu kò cg'òo me kg'oana, igabar kò tiri xu ncõo-kg'ao xu cgoa hàà, a hàà hùì me, Roma dim khòè me e sar kò k'ómá hãa khama.

28 Q'ãa kg'oana ra kò hãa, dùús domka xu ko chìbi-chibi me sa, khamar ko nxãaska gaxu dis xg'aes kaias koe óá me.

29 Ra kò bóò, chìbi-chibi mes gaxu di sa kò gaxu di x'áèan di ii sa, igaba i ko cg'òòem gha kana q'áèem gha di chìbia ba kg'anoa hãa di chìbian káà a.

30 Eër ko ìem khòèm koe gha hàà kúrúses kàa sa q'ãakaguè, kar ko cúí q'oro tsáá koe tsééa úú me. A ra a gataga èe ko chìbi bóò me xu thêe x'áèan máá, chìbian èe xu úú cgoa mea xu gha tsáá koe úú ka,” témé.

31 Xu kò nxãaska ncõo-kg'ao xu gaxu di zi x'áè-kg'ám zi komsana, a xu a Paulo ba sée a ntcùú ka Antipatirise koe úú.

32 Xu q'uu dim cáím ka nqàrè cgoa hàna xu khòè xu, èe kò bìian q'ábìa hãa xu guu xu Paulo ba úú, xu gaxu ncõo-kg'ao xu dim x'áém koe k'abise.

33 Eè xu ko bìian q'ábìa hãa xu khòè xu Kaesarea koe síí, ka xu kò tc'ää-cookg'ai-kg'aom koe tcgãya sa tcg'òó a úú, a Paulo ba gam tshàu q'oo koe tcãà.

34 Me tc'ää-cookg'ai-kg'ao ba tcgãya sa nxará, a ba a ndakam nq'óóm koem guua hãa sa tèè. Kilikia koem guua hãa sa kò bóò a q'ãase

35 kam ko máá: “Ncêè chìbi ko bóò tsi xu khòè xu kò ncêe koe hàà ner gha hàà tsaris tch'òà sa k'óm,” témé. A ba a nxãaska x'áè, Paulom gha Herotem dim nquum x'aian dim koe q'ãese qg'óó, a q'òèè sa.

24

Paulo ba ko Juta xu ka chibi-chibiè

1 5 cáman ko nqáé kam kò kaim peresitim Ananiase ba *Kaesarea koe síí*, c'èe xu kaia xu hěé naka x'áè q'ãa-kg'aom Teretalase ba hěéthěé cgoa, a ko síí gaxu ko ma Paulo ba chibi bóò sa tc'ãà-cookg'aim koe nxàe.

2 Eëm ko Paulo ba tcia tcààè, kam kò Teretalase ba tshoa-tshoa a chibi-chibi me, a máá:

“Qãè-tcaoa ta máána hãa, qádòm x'aèm ncēe ta tsáá dòm q'oo koe tòókuan cgoa x'ãèa hãa ba. Tsari tc'ãà-cookg'aia ne kái còoka-kg'òèa-qòòan óágara hãa, sita di ne khòè ne kúrua kabi di i.

3 Felikise tsi kaisase tcom-tcomsa tseè, wèè dàòan koe ga hěé naka wèè za ga hěéthěé ta ko ncēs gúù sa dtcòm, wèè qãè-tcaoan cgoa.

4 Igaba nxãaska, nqúù ka tchõà sa úú tamaser ko còrè tsi, tsari qãèan koe tsi gha guu a xòmse komsana xae e sa.

5 “Ncēm khòè ba ta ko bóò me ghãàku-kg'ao me e, a ba a ko wèém nqòóm koe wèè ne Juta ne qg'ái. A ba a gataga Nasareta dis xg'aes dim tcúú me e.

6 A ba a kò gataga tempele bam gha cg'uri-cg'uri di dàòan qaa, ta kò nxãaska qgóó a qáé me.

7*

8 Těèa xamla ba ka tsi gha tsáá ga tsi tseeguan hòò, chibi zi ncēe zi wèé zi ncēe xae kò tcee me zi koe,” tam méé.

9 Xu kò Juta xu gataga chibi bóòba ba koe tcàà, a wèè gúúan ěea tseegu u sa nxàe.

Paulo ba ko Felikisem cookg'ai koe tééa mááse

10 Eëm ko tc'ãà-cookg'ai ba kg'uim gha di x'aèan máà me, kam kò Paulo ba kg'ui a máá: “Q'ana ra hãa, tsi ncēs qhàò sa tc'ãà kurian tc'ãà-cookg'aia hãa, ra ko qãè-tcaoase cookg'aia tsi koe xoara mááse.

11 Thamkase tsi gha nxàea cgáékagu u, 12 ga nqáé tama cáman kar kò Jerusalema koe síí ko còrè sa.

12 Tiri xu chibi-chibi-kg'ao xu kò hòò te nakar cúí khòè cgoa ga tempelem koe ntcoeku tama, kana c'èe khòè gar kò còrè-nquuan koe qg'ái tama, kana x'áé-dxoom q'oo koe ga igaba.

13 Gataga xu cuiskaga qãèse x'ái tsi tite, chibi-chibia xu kò ko máá tes gúù sa.

14 Gatà i ii igaba, xu ko ncēs gúùs cúís ka tseegu, ncēe xu ko máá, Nqarim ncēe sita ka xòò ga xu di bar ko dqòm gam

* 24:7: C'èe zi tcgāya zi Gerika di zi ncēe xùri ko kg'uian úúa: “a ta a kò tc'èe, sita di x'áèan cgoa ta ga xgàra me sa. 7 Igabam kò ncōo-kg'ao xu dim kaim Lisiase ba hàà a hàà kgāà ka tshàu-q'ooa ta koe sèèa

dàòm ncēe xu ko tshúù-ntcōa iise séem ka. Igabagar ko wées gúús Moshem di x'áèan koe góáèas koe hēe naka ncēe porofiti xu koe góáèas koe hēéthēe dtcòm.

¹⁵ A ra a gataga ncēe xu khòe xu khamaga ma gaas nqòòs cúis ga sa Nqarim koe úúa hāa, ncēe x'ooan koe tēe sa gha ēe tchàno ne koe ga hēe naka ēe chibiga ne koe ga hēéthēe hāa di sa.

¹⁶ Ra ko gaa domkaga wèe qaria te cgoa kúrú, Nqari ba hēe naka khòe ne cookg'ai koe hēéthēer gha wèe x'aè ka tchàno tcáóan úúa hāa sa.

¹⁷ “Jerusalema koer kò kái kurian nqáéase hàà, tiri ne khòe ne dxàua ner gha máàku zi óágara máá ka, a ra a hàà dàòà-máàku zi kúrú ka.

¹⁸ Eē ne ko tempelem koe bóò ter ko ncēeta hēe kar ko x'áèan koe ko qaase sa kúrú hāa. Kaias xg'ae sa kò tíi cgoa hāa tama, i kò tcēé-tcēean káà a.

¹⁹ Igaba i kò c'ēe Jutan hàna, Asia dim xg'aekum koe guua a, ncēe tsáá cookg'ai koe ga kò hààraa a, a hàà chibia te nxàe, úú ana ra kò hāa ne.

²⁰ Kana ncēe koe hàna xu igaba méé xu ēer kò xg'aes cookg'ai koe téé-tēe ka xu kò dùútsa chibi sa bóò tea hāa sa nxàe.

²¹ Cúis gúús *chibi-chibi te xu ga ko sa*, ncēer kò q'au si i, ēer ko cookg'aia xu koe tēe ka, a máá: ‘X'ooan koe tēean dis gúù si i, ncēer tíi gaxao cookg'ai koe chibian q'oo koe hāa sa,’ témé sa,” tam méé.

²² Me kò nxāaska Felikisem, ncēe ko dtcòm-kg'aoan di kg'òèan di dàòan ka qāèse q'ana ba gane di còoka-qòòan téékagu, a ba a máá: “Eēm ko Lisiasem ncōo-kg'ao xu dim tc'amaka hànas téé-q'oos dim tc'āà-cookg'ai ba hàà ner gha gaxao dis tchōà sa hàà bóò,” témé.

²³ A ba a kò ēe nqāaka hànas téé-q'oos dim tc'āà-cookg'ai ba bìrí, Paulo bam gha kòre sa, igaba méém kgoarasean máà me, naka gam ka c'ēea xu táá cara guu, gam ko tc'ēe gúúan máà me ne.

Paulo ba Felikise khara Derusila khara cookg'ai koe

²⁴ C'ēe cáman nqáéasem kò Felikise ba gam dis khòes Derusilas cgoa hàà, ncēe Juta kò ii sa. A ba a Paulo ba tcii, a hàà kóm me, me ko Jeso Krestem di dtcòmān ka kg'ui.

²⁵ Igabaga ēem ko Paulo ba tchàno sa hēe naka qgóóse sa hēe naka hààkos xgàraku sa hēéthēe ko bìrí me, kam ko Felikise q'áòs ka tcāàe a ba a máá: “Tc'āòà i hāa, ke qòò ncēeska! Eēr ko x'áèan hòò ner gha síi tcii tsi ke,” témé.

²⁶ Eēm x'aèm kam kò gataga tcoma hāa, Paulom gha ts'āà ka mari cgoa x'ámá me sa, khamam kòo káise tcii me kg'ui cgoa mem gha ka.

²⁷ Cám kurian nqáéa kam kò Porekio Feseto ba ntcõó-q'ooan Felikisem di sèè, igabam kò Felikise Juta ne hùì kg'oana khamam kò Paulo ba qáé-nquuan koe guu.

25

Paulo ba Fesetom cookg'ai koe

¹ Eēm ko Feseto gam dim xg'aekum koe hàà kam kò nqoana cáman qãá q'oo koe Jerusalema koe qõò, Kaesarea koe guu a.

² Xu kò kaia xu peresiti xu hēé naka Juta di xu tc'ãà-cookg'ai xu hēéthēé gam cookg'ai koe síí x'áise, a xu a Paulom di chìbian nxàe, a Feseto ba dtcàrà,

³ Paulo bam gha Jerusalema koe úú sa, kàa sa xu kò kg'ónòà, dàòm q'oo koe xu gha cg'õo me di sa khama.

⁴ Me kò Feseto ba xọa a máá: “Paulo ba Kaesarea koe qgóòèa, ra ko tíí ga ra thēé gaa za qõò.

⁵ Ke guu naka xu gaxao di xu kaia xu c'ēe xu tíí cgoa qõò, naka gaa za síí khòè ba chìbi-chibi, ncēè c'ēe gúù tshúùm kò kúrúa ne,” témé.

⁶ Eēm ko 8 kana 10 cáman nqáé tama cáman Jerusalema koe hãa kam kò Kaesarea koe qõò, a q'uu dim cáim ka qhàis koe síí ntcõó-q'ooa ba koe ntcõó, a ba a x'áèan tcg'òó, Paulom gha cookg'aia ba koe tciia óàè sa.

⁷ Eēm ko Paulo hàà ka xu ko Jerusalema koe guua xu Juta xu hàà tééa nxàma-nxàma me, a kái zi chibi zi qóm zi tcee cgae me, ncēè tseegukagu tama xu hãa zi.

⁸ Me nxãaska Paulo xọara mááse a máá: “Cúí chibi ga ra kúrúa hãa tama, Juta ne di x'áèan ntcoean koe, kana tempelem koe ga igaba, kana *Roma ne dim x'aigam* Kaesaram koe ga igaba,” témé.

⁹ Me Fesetom, ncēè Juta ne ko hùì kg'oana ba Paulo ba birí a máá: “Jerusalema koe qõò sa tsia ko tc'ēe, a tsi a síí cookg'aia te koe téé, a chìbian ncēè xọara mááse?” témé.

¹⁰ Me Paulo xọa a máá: “Ncēskar Kaesaram dis qhàis koe téé-tēe, ncēè gaa koe méér ga ko hàà xọara máásekaguè koe. Cúí gúù tshúù gar Juta ne koe kúrúa hãa tama, ncēè tsáá ga tsi ma thēé t'òèse q'ana khama.

¹¹ A ncēè chibigar kò ii, x'óó ra gha sa ko qaas chibi sa, ner x'óó sa xguà hãa tite, igaba ncēè chibi ne ko bóò te qgài kò káà ii ne i cúí khòè ga qari úú tama, gane tshàu q'oo koe i gha tcãà te di i. Kaesara bar ko dtcàrà mááse!” témé.

¹² Eēm ko Feseto gam dis xg'aes cgoa chóà xg'ara kam ko nxàe a máá: “Kaesara ba tsi dtcàrà máásea, khama tsi gha Kaesaram koe qõò,” témé.

Paulo ba Ageripa khara Berenise khara cookg'ai koe

13 Cg'orò cárn-coan qãá q'oo koe khara kò x'aigam Ageripa ba hěe naka Berenise sa hěéthěe khara Kaesarea koe hàà, a sí Feseto ba tsgámkagu.

14 Kái cárn khara ko gaa koe hãa kam kò Feseto ba Paulom dis tchõàs ka x'aiga ba chòà cgoa, a ba a máá: “Ncěe koem c'ěem khòe ba hàna Felikisem ka qáé-nquum koe qaùèa ba.

15 Eěr ko Jerusalema koe sí ka xu ko kaia xu peresiti xu hěe naka kaia xu Juta ne di xu hěéthěe chibi-chibi me, a xu a dtcàrà te, chibiga me e, tar gha méé sa.

16 Ra ko bìrì xu, Roma ne dis kg'òòs tama si i sa, khòem gha khòe ne máàè, qanegam chibi ko bóò mem khòem cgoa q'oaku naka máàèa baa chibian koe x'aèan hòò naka xòara mááse tamask'ái koe sa.

17 Eě xu ko ncěe koe xg'ae, kar kò tchõà sa táá ão-ão, igabar kò q'uuan ka qhàis koe sí ntcõó-q'ooa te koe ntcõó, a ra a khòem gha óágaè di x'aèan tcg'òó.

18 Eě xu ko chibi ko bóò me xu tēe a ko kg'ui ka xu ko táá cúí gúù kaga chibi-chibi me tíi ko nqòòà hãa a.

19 Gaan téé-q'oo koe xu ko kg'ama kg'uian úúa ntcoeku cgoa me xu kòò o, gaxu dis dtcòm̄s ka naka Khòem x'óóam ka hěéthěe e, Jeso ta ko ma tcièè ba, ncěe Paulom kò máá kg'òèam hãa, témé ba.

20 Aagusear kò hãa, ntar ga ma chibian ēe ma xùri dàu sa, khamar kò tēe me, Jerusalema koe qòòà nem ko tc'ēe sa, a gaa koe sí chibian xòara mááse sa.

21 Eēm ko Paulo dtcàrà mááse, Kaesaram dis bóòs koem gha úúè sa, kar ko x'áè, qgóòem gha sa, ra nxãakg'aiga Kaesaram koe sí tsééa úú me,” tam méé.

22 Me nxãaska Ageripa Feseto ba bìrì a máá: “Tíi kar ncēm khòe ba kóm kg'oana,” témé. Me xòa a máá: “Q'uu ka tsi gha kóm me,” témé.

Paulo ba Ageripam cookg'ai koe

23 Xùrikom cárn ka khara kò Ageripa ba hěe naka Berenise sa hěéthěe khara hàà, x'ai-x'áisean cgoa, a khara a hàà komsanan òm̄ nquum koe tcãà, tc'amaka hãas téé-q'ooos di xu ncõo-kg'ao xu cgoa, naka q'ãaèa xu khòe xu x'áé-dxoom di xu hěéthěe cgoa. Fesetom òm̄ x'áè-kg'árn kam kò Paulo óágaè.

24 Feseto ba ko máá: “X'aigam Ageripa ba hěe, naka wèè ne khòe ne ncěe koe gatsam cgoa hãa ne hěéthěe tuè, ncēm khòe ba tu ko bóò! Wéè ne khòe ne Juta di nea còrè tea gam ka, Jerusalema koe hěe naka ncěe *Kaesarea* koe hěéthěe e, a ko q'au cgae te, táá méém ga qanega kg'òèas gúùs ka.

25 Ra bóò me cúí gúù ga kúrúa hãa tama, x'oo sam ga kg'anoa a, igabam ko nxãaska x'aiga-dxoom Roma òm̄ koes gha tchõà

sa úúè sa dtcàrà mááse, ra nxãaska bóò Roma koer gha úú me sa.

²⁶ Igabar cúí gúú ga úú tama, gam kar gha x'aiga-dxoom tiri ba góá máá a. Khamar gaa domkaga óága mea wééa tu cookg'ai koe, gataga kaisase tsáá x'aiga tsi Ageripa tsi cookg'ai koe, nxãasegar gha ncēe xùri dàòan di xòan koe c'èes gúú sa hòò, a nxãan ka góá ka.

²⁷ Bòòr ko i káà hùì i khama, qáèèam khòè ba tsééa úúa ne, chibi-chibièam ko mááès gúú sa qãèse nxàe tamase,” tam méé.

26

¹ Me kò nxãaska Ageripa Paulo ba bìrí a máá: “Kgoara tsi máàea kg'uia tsi gha mááse sa,” témé. Kam kò nxãaska Paulo x'òàa ba ghùì, a ba a xòara mááse, a máá:

² “X'aiga tsi Ageripa tseè, bóòr ko ts'eekg'ai ra a sa, ncēer ncēe cárn ka tsáá cookg'ai koe tēe ka, a ko wèè chìbian tiri ncēe Juta ne koe guua hãa koe xòara mááse.

³ Qãèse tsi q'ana hãa, Juta ne di kg'òòan hēé naka ntcoeku-kg'áma ne hēéthēé e khama. Gaa domkar ko dtcàrà tsi, qãèse tsi gha komsana te sa.

⁴ “Cg'aré ra a koe ga ne guu a wèé ne Juta ne kg'òè-q'ooa te q'ana hãa. *Q'ana ne hãa, ntar kò ko ma* tiri ne khòè ne xg'aeku koe hēé naka Jerusalema koe hēéthēé tshoa-tshoases koe ga guu a ko ma kg'òè sa.

⁵ Qáò x'aèa ne ne q'ãa tea, a ne a ga nxàea tcg'òó, tc'ēe ne kòò ne, qari dàòan sita dis dtcòmòs di koer kò kg'òè sa, Farasai ra iise.

⁶ Ra ncēeska ncēe koe tēe, tēèkus koe, nqòòs ncēer úúa hãas di sa, nqòòkagukus ncēe Nqarim kò sita ka xòòa xu nqòòkagua hãas koe.

⁷ Sita di zi qhàò zi 12 zi Iseraele di zi ko koaba ba hēé naka ntcúú ba hēéthēé Nqari ba qarika tsééa máá, ncēes nqòòkaguku sa ne gha hòò dí tcoma ne ne úúa hãa khama. Oo, x'aigaè, ncēes nqòòs domkar ko Juta ne ka chibi-chibiè.

⁸ Dùús domka tu dtcòm úú tama, Nqari ba ga khòèan x'oan koe ghùì di i?

⁹ “Igabar kò tíía, tíí ka bóòa hãa, kái zi gúú zi méér ga kúrú naka Jesom Nasareta dim di cg'òèan ntcoe sa.

¹⁰ Ncēea Jerusalema koer kò kúrús ga si i: Kaia xu peresiti xu koer hòòa qarian cgoar kò kái dtcòm-kg'aoan* qáé-nquuan koe tcàà, gatagar kò tíí igaba ãer ko kóm cg'òòè ne ko sa ka, èes gúú sa dtcòmà máána hãa.

¹¹ Káiser kò ko còrè-nquu xu koe tcana te a xgàra ne, a ra a kò kúrú ne, gane dis dtcòm sa ne gha còè ka. Kaisase gane koe

* 26:10: *dtcòm-kg'ao ne* - Gerika sa ko máá: “tcom-tcomsa ne,” témé.

xgòan kar kò gataga tãá nqõóan di x'áé-dxooan koe ga síí xgàra ne.

Paulo ba ko nxàe, ntam ma Jesom cgoa xg'aea sa
(Tsee 9:1-19; 22:6-16)

¹² “Ncëes tc'ëe sa úúaser kò Damaseko koe qõò, kaia xu peresiti xu koe guua qarian hëé naka x'àèan hëéthëé úúa hãase.

¹³ X'aigaè, koaba di x'aè e kò ii, ãer kò dàò q'oo koe hàna kar kò nqarikg'ai koe guuam x'àà ba bóò, kaisase ko cáms ka x'àà ba, me ko tíí koe x'àà, naka ãe kò tíí cgoa hãa xu koe hëéthëé e.

¹⁴ A ãe xae wèea xae ga gómankg'ai koe cg'áéa hãa kar kò dòm ba kóm, me ko Hebera dis kg'uis ka kg'ui cgoa te a ko máá: 'Sauloè, Sauloè, dùú sa tsi ko xgàra Tea máá? Tc'íí tsi kòo kabi ne tsi ko thòò-thòose, *ghòèm khama* dqàbi hii ba ko tc'íí ba,' témé. ¹⁵ Ra tèe a máá: 'Dii Tsia, X'aigaè?' témé. Me X'aigam Nqari ba xoa a máá: 'Jeso Ra a, ncëe tsi ko xgàra Ra.

¹⁶ Igabaga tãe naka nqàrèa tsi cgoa téé, ncëes gúús domkar tsáá koe x'áísea hãa ke: Tiri tsi qãa tsi gha ii kar nxará tcg'óò tsia, a Tíí koe tsi bóò hãa zi gúú zi hëé naka x'ái tsir gha zi gúú zi hëéthëé di tsi nxàea tseegukagu-kg'ao tsi ii ka hëéthëé e.

¹⁷ Tsari ne khòè ne koe hëé naka tãá zi qhàò zi di ne koe hëéthëér gha kgoara tsi, ncëer gha gane koe tsééa úú tsi ne,

¹⁸ tcg'áía ne tsi gha xgobekg'am ka, a ntcùúan koe kabi a tcg'óò ne a x'ààn q'oo koe tcãà ne ka, a satanam di qarian koe tcg'óò ne a Nqarim koe úú ne ka, nxãasega ne gha chibian di qgóóa-máákuan hòò, a ne a gha Tíí koe dtcòmàn ka Nqarim di ne khòè ne ii ka,' témé.

Paulo ba ko gam di xgaa-xgaan ka nxàe

¹⁹ “Khamar x'aiga tsi Ageripa tseè, nqarikg'ai dis x'ái sa ntcòe tama.

²⁰ Igabar kò kg'aia Damaseko di ne koe síí nxàe si, a nxãaska Jerusalema koe hëé naka Jutea dim nqõóm koe hëé, naka gataga tãá zi qhàò zi di ne koe ga hëéthëé síí nxàe si a ko máá, gane di chibian koe méé ne tcóóse naka Nqarim koe kabise, naka tcóósea ne hãa sa ko x'ái zi tséé zi kúrú.

²¹ Ncëes gúús domka ne kò Juta ne tempelem koe qgóó te, a ne a cg'óo te kg'oana.

²² *Igaba* ra wèe x'aèan ncëe kaga Nqarim koe hùian hòò, a ncëe koe tãe, a ko wèe ne khòè ne ãe nqãaka hàna ne hëé naka tc'amaka hàna ne hëéthëé koe nxàea tseegukagu. C'ãe gúú tíí tc'ëe koe tcg'oara hãar nxàe tama, igabar ko porofiti xu hëé naka Moshe ba hëéthëé xu nxàea hãa, a máá, kúrúses gha témés gúú sa nxàe.

²³ Ncëe xu kòo máá, Krete ba gha xgàrase, a ba a gha tc'ãà a x'ooan koe tãe, a gha ncëem dàòm ka Iseraele di ne khòè ne

koe hěé naka tǎá zi qhàò zi di ne koe ga hěéthěé x'áàn ka kg'ui, témé sa," tam Paulo ba méé.

²⁴ Paulom qanega hǎa a ko gam di xɔara máásean ka nxàe kam kò Feseto ba tcǎà kg'ám-q'oo me, a q'au a máá: "Temea tsia, Pauloè! Kaisase xгаа-xgaasean tsaria temekagu tsia!" témé.

²⁵ Igabam kò Paulo ba máá: "Teme tama raa, tcom-tcomsa tsi Feseto tseè, igaba ra ko tchàno tseeguan kg'ui.

²⁶ Ncěe zi gúù zi kam x'aiga ba q'anaa hǎa khamar ko gam cgoa kgoarasease kg'ui, a gataga tcoma hǎa, c'ěe gúùan ga kò táá nqáé me sa, ncěe zi gúù zia kò xàìase kúrúe tama khama.

²⁷ X'aiga tsi Ageripa tseè, porofiti xu tsia ko dtcòm? Q'ana ra hǎa dtcòm xu tsi ko sa," tam méé.

²⁸ Me kò Ageripa Paulo ba bìrì a máá: "Xòm x'aè ka tsi gha kúrú ter dtcòm-kg'ao ba kúrú, sa tsi koáé tc'ěe!" témé.

²⁹ Me Paulo xɔa a máá: "Xòm x'aè kana qáò x'aè i ko sée *igabar tchǎa úú tama*, a ko Nqari ba còrè, tsáá cúí tsi tama tsi méé tsi ii sa, igaba gataga wéèa ne ncěe ko ncěe cáám ka komsana te ne méé ne tíí khama *dtcòm-kg'ao ba kúrú* sa, *igaba ra tc'ěe tama tíí khama tu gha ii sa*, ncěe zi tàù zi úúan ka," tam Paulo ba méé.

³⁰ Me nxǎaska x'aiga ba těe, naka tc'ǎà-cookg'ai ba hěé, naka Berenise sa hěé, naka wéè ne ěe ko gane cgoa ntcōe ne hěéthěé e.

³¹ Eě ne ko qǒò ka ne ko bìríku a máá: "Ncěem khòè ba cúí chibi ga kúrú tama, cg'òoem gha sa ko qaa a, kana qáé-nquuan koem gha tcǎàè di i!" témé.

³² Me kò Ageripa Feseto ba bìrì a máá: "Ncěem khòè ba ga kò kgoaraèa, ncěe Kaesaram koe tchǎa sa úúa nem kò dtcàrà máásea tama ne," témé.

27

Paulo ba ko tshàa ba tchoaba a Roma koe qǒò

¹ Eě i ko dtcòmkuèa Italea koe xae gha qǒò sa, ka xu kò Paulo ba hěé naka c'ěe xu ěe kò qáéèa hǎa xu hěéthěé, xu ncōo-kg'ao xu dim kiam Juliom tshàu q'oo koe tcǎàè, ncěe kò Kaesara ta ko méèès xg'aes di ba.

² Xae Aderamitime koe guua hǎas skepe sa q'ábà, ncěe kò Asia di xu nqǒó-coa xu tshàam qàe koe hàna xu koe qǒò sa tééa máána hǎa sa. Xae kò tshàan q'oo koe tcǎà. Arisetarekom cgoa xae kò hàna, Maketonia dim nqǒóm di ba, ncěe kò Tesalonika koe guua ba.

³ Q'uu dim cáám ka xae kò Sitone koe tcǎà, me kò Julio ba Paulo ba qǎèse qgóóa hǎa khamam kò kgoara me, tcàràse ga xu koem gha síí ka, xu síí ěem ko tc'ěe gúùan koe hùì me ka.

⁴ Eë koe guus ka xae kò Kuperò qàe koe sí nqáé, tc'áá sa kò q'óá-kg'am xaea khama.

⁵ Eë xae ko Kilikia hēe naka Pamfilia hēéthēe q'óá-kg'amam tshàa ba tchoaba, ka xae kò Mira koe sí, ncēe kò Likia koe hàna a.

⁶ Gaa koem kò ncōo-kg'ao xu dim kaia ba Alekesantheria dis skepes, Italea koe ko qōò sa hòò, a gaas koe nqàò xae e.

⁷ Káí cáman xae kò kgàesase qōò, a qóm cgoa qgóókua hāase Kenito koe sí tcāà. Tc'áá ba kò guu xae e naka xae còoka qōò tama, khama xae ko nxāaska *tshàam ka nxama-nxamaèam nqđó-coam* Kereta dim qàe koe sí nqáé, Salemonè q'óá-kg'ama hāase.

⁸ Qóm ba qgóóa hāase xae kò qōò a c'ēm qgám koe sí tcāà, 'Qāem qgám skepe zi ko téé ba,' ta ko ma tcièè ba, ncēe Lasea dim x'áé-dxoom qàe koe hàna ba.

⁹ Káí x'áèa ne kò nqáéa, skepes cgoa tshàa ba tchoaba nea kò cg'oe-cg'oega a, tc'ōoan carasean di x'áèan qāá q'oo o kò ii khama, me kò Paulo ba nxāaska q'āa-q'āa xu

¹⁰ a máá: "Khóè xaoè! Bòòr ko kam gha gaxae dim dàò ba cg'oe-cg'oega ii, skepes koe hēe naka gùù zi koe hēéthēe cúí tamase, igaba gaxae di kg'ōèan koe ga hēéthēe e," témé.

¹¹ Igabam kò ncōo-kg'ao xu dim kaia ba, Paulo bam ga komsana kámá ka, chùì-kg'ao ba hēe naka skepes ka q'ōòse ba hēéthēe tsara di biríkuan komsana.

¹² Skepean ko téés qgái sa ko sao di x'áè ka qāè tama, khama xu kò káí xu dtcòmku, kg'ama xu gha qōò sa, c'ēedaoka xu gha Fenekise koe sí dis nqòò sa úúa hāase, a sao di x'áè ka gaa koe hāa. Ncēe sa kò skepean ko téés qgái si i, Kereta di sa, dtcēèan xòè hēe naka tcg'aoan xòè hēéthēe dim xg'aekum koe.

Kaiam tc'áá ba

¹³ Eēm ko dtcēè xòè dim tc'āám nqaea hāa ba tshoa-tshoa a ko tc'áá, ka xu ko tc'ēea máá, ncāa xu ncēeska tc'ēe xu ko sa nxāwa hòò, ta tc'ēea, a xu a nxāaska skepe sa ko qgóóa tòó gùùan tcg'òò, a xgoaba a Kereta qàe dim tshāam dxùukg'ai sée a qōò.

¹⁴ Xòm x'áè qāá q'oo koem kò dxāwa tc'āám Erakilo ta ko ma tcièè ba Kereta koe guu, a kaisase tc'áá hàà.

¹⁵ Si kò skepe sa tc'āám ka qgóòè, a kò gāá ba ka tààè. Xae kò nxāaska guu me a *kg'ama q'ooa ba koe ntcōò, i kò tshàan gaan ko tc'ēe koe xàbùà úú xae e.*

¹⁶ Eë xae ko tshāam ka nxama-nxamaèa hām nqđó-coam cg'árém Kauda ta ko ma tcièèm qàe koe hàà nqáé, ka xae ko skepe-coas ncēe skepe-dxoos kháo koe hàna sa qóm cgoa qgóókua hāase kgoana a kòre, táás gha kòbese ka.

¹⁷ Eë xu ko khóè xu tc'amaka ghùì a kò tcāà sia xg'ara ka xu ko skepes dòm q'oo koe dqùian qáéa ntcòò, qgóó xu gha tòó si ka. Siretise di góm dtcòòan koe xu gha sí ncemea tcāàsean bèe

ka xu ko skepe sa ko qgóóá tòó qanoan tshàam q'oo di qáú, a xu a skepe sa guu si tshàan ka ghànèa úúè.

¹⁸ Dxãwa tc'ãá ba kò tshúù qgái koe tòó xaea, xu nxãakg'aiga q'uu dim cáím ka skepes q'oo koe xu nqàòà hãa zi gúù zi xaoa tcg'òó.

¹⁹ Nqoana dim cáím ka xu kò skepes ko tséé cgoaè zi gúù zi tshàua xu tc'áró ka xaoa tcg'òó.

²⁰ Cáím sa hěé naka tçonò zi hěéthěéa kò kái cáíman hòòse tama, i kò tc'ãán qanega tc'ãá, i hùian xae gha hòò di nqòò ga kàa a.

²¹ Eẽ xu ko qáòm x'aè ba úú a tc'õó tama kam ko Paulo xg'aekua xu koe tēe, a máá: “Khòè xaoè, komsana tea xao ga kò hãa, a ga kò táá Kereta koe guu a xgoaba hãa, ncēeska xao ga kò ncēe cg'ãèan koe hěé naka aaguse-cgaesean koe hěéthěé tcg'òósea hãa.

²² Igabar ko ncēeska bìrí xao o a ko máá, tòón tcáó méé xao, témé! Cúía xao ga kg'õèa xao ka aaguse cgaèa hãa tite ke. Igabas gha skepes cúí sa tshúù-tshuuè.

²³ Ncēe ncãa nqáém ntcúúm kam ncãa, ncēer Gam di ii a ko gataga tsééa máám Nqarim dim moengele ba hàà qàea te koe téé,

²⁴ a ba a máá: ‘Táá q'áo guu, Pauloè. *Roma ne dim x'aigam* Kaesaram cookg'ai koe tsi gha tééa mááse. Bòò, Nqari ba wèè xu ēe tsi ko tshàa ba tchoaba cgoa xu, Gam di cgómkuan ka kg'õèa xu kgoara hãa,' témé.

²⁵ Ke xao khòè xaoè, ghùì tcáó, Nqarim koer tcoman úúa hãa ke, ēer ma bìrièa khamaga i gha ii sa.

²⁶ Gatà i ii igaba méé xae tshàam ka nxama-nxamaèam nqòó-coam c'ēm koe xaoa tcãàè,” tam méé.

Skepes x'oo-q'oo

²⁷ 14 dim ntcúúm ka xae ko qanega Ateria dim tshàam q'oo koe ko ghànèa úúè. Xu skepes di xu nqàri-kg'ao xu nqòò ba xu sao-xg'aea sa ntcúù nqàè ka bóòà q'ãa.

²⁸ Xu kò qàm-q'ooan ko tc'ãò-tc'ãòm gúù ba tshàan q'oo koe tcãa a bóò i 40 xu mitara xu di qàman úúa. Xòm x'aè qãá q'oo koe xu ko gaia tc'ãò-tc'ãò, i 30 xu mitara xu di qàm-q'ooan qgóó.

²⁹ Nxõá xàblian koe xae gha xg'áma ntcòosean bèe ka xu ko 4 qanoan skepe sa ko qgóóá tòó kháóá sa koe guu a xòò, a xu a q'uu i gha sa còrè.

³⁰ Skepes di xu nqàri-kg'ao xu kò skepes koe ts'ana tcg'oa kg'oana khama xu kò skepe-coa sa tshàan q'oo koe xòò, skepe sa ko qgóóá tòó qanoan xu kò síí skepe sa ko qòòkagus qanos koe guu a xòó témé a.

³¹ Nxãaskam kò Paulo ba ncõo-kg'ao xu dim kaia ba hěe naka ncõo-kg'ao xu hěethěe birí a máá: “Khòe xu ncěe xu kò skepes q'oo koe hãa tama ne xao cuiskaga kg'õea hãa tite,” témé.

³² Xu kò nxãaska ncõo-kg'ao xu skepe-coa sa qgóóa hãa dqũian q'ãea qhòm, a guu sis cg'áea tcãa.

³³ Eẽ i ko qhòase kam kò Paulo ba wèea xu q'ãa-q'ãa, tc'õó méé xu sa, a máá: “Ncěea 14 dim cárm me e, xae ko kg'ama bóóa mááse ba, a xabàs cgoa hãa, a cúí guù ga tc'õó ta ga hãa.

³⁴ Gaa domkar ko ncěeska dtcàrà xao o, tc'õó xao gha sa, kg'òean di qaria ne i gha máà xao o, gaxao ka c'ěem cúím ga ba gaam dim tcúú-c'õòm cúím kaga aaguse cgaeèa hãa tite khama,” témé.

³⁵ Gatàm ko méea xg'ara kam ko péréan sée, a ba a wèe xu cookg'ai koe Nqari ba qãe-tcaoa máá, a khóá q'aa a, a ba a tshoa-tshoa a tc'õó.

³⁶ Xu kò wèea xu ga ghùi-ghuin tcáoè, a xu a gaxu igaba tshoa-tshoa a tc'õoan tc'õó.

³⁷ Wèea xae xg'ae-q'ooa kò 276 xae khòe xae e, ěe kò skepes koe q'ábà hãa xae.

³⁸ Eẽ xu ko tc'õóa tc'ãò ka xu kò skepe sa xu gha subu-subu ka maberean tshàam q'oo koe ncemea tcãa.

³⁹ Q'uu i ko ka xu ko nqõó ba táá bóóa q'ãa, igaba xu ko tshàam-kg'ám hòò gómán úúa a, ncěe qãese xu kò ko bóò ne xu gha gaa koe skepe sa tòó ka.

⁴⁰ Khama xu kò skepe sa ko tshàan q'oo koe qgóóa tòó qanoan qgóóa ghùi, a xu a gaa x'aè kaga skepe sa ko qõòkagu xu hìi xu koe qáesea hãa xu dqũi xu kgoara, a nxãaska còoka hànám sari ba tc'ãám úú-kg'aia xòè koe tchoanà a gómán hànà qgálan koe síí.

⁴¹ Igabas kò skepe sa góm-dtcõòan koe xg'áma tcãàse. I kò skepes di còo-kg'aian nqãe, a táá kori, i kháóa sa tshàan di qhonèan ka xg'ármè a khoana tòòm-tomse.

⁴² Xu kò ncõo-kg'ao xu ěe qáèèa hãa xu khòe xu cg'õo kg'oana, tshàa ba xu gha b̄ara a síí tcg'oa a ts'ãà khama.

⁴³ Igabam kò ncõo-kg'ao xu dim kaia ba, ncěe kò Paulo ba kg'òekagu kg'oana hãa ba, gaxu ko tc'ěes guùs koe cara xu. A ba a birí xu, ěe b̄ara q'ana xu méé xu kg'aika tshàan q'oo koe nxàa tcãa naka xua b̄ara, na gómankg'ai koe síí sa.

⁴⁴ Naka xu ěe qaúa hãa xu wèe xu nqaoan hěe naka skepes di qàmàn hěethěe cgoa síí, témé. Xu kò gataga ma wèea xu gómankg'ai koe bèea síí.

28

Paulo ba Maleta koe

¹ Eẽ xae ko tshàam ka nxama-nxamaèam nqõóm koe qãese síí, ka xae ko Maleta me e sa kómí.

² Ne kò gaam nqǒóm di ne qǎèse qgóó xae e. Tuu i kò ko a gataga qgàisa a khama ne ko c'ee sa dxùúa máá xae e, a wèéa xae ga cg'áè xgàu.

³ Paulo ba kò c'ee-tc̄aruan sáa a c'eean koe tc̄àa, kas kò dcàu sa c'eean di kùruan ka tcg'òòè a sa a tshàua ba koe q'ámse.

⁴ Eē ne ko x'ǎè-kg'ao ne cg'ao sa bóò, si Paulom tshàu koe ntc̄āa-ntc̄anasea tēe ka ne ko biríku a máá: "Tseegukagam ncēm khóè ba khóè cg'òo-kg'ao me e, tshàam koem qǎèse tcg'oara hāa, igaba i Xgàrakuan guu mem kg'òèa hāa tite," témé.

⁵ Igabam kò Paulo ba cg'ao sa c'eean q'oo koe xaoa tc̄āa, a ba a táa c'ēe gúù ga tsàa.

⁶ Khóè ne kò tc'ēea máá, gǎem gha kanam gha qhǎése ga cg'áé a x'óó, ta tc'ēea. Igaba ēe ne qǎòm x'aè ba sèè a qǎa mea, a ne a bóò i cúí gúù tshúù ga kúrúse cgae me tama ka ne kò tc'ēea kabi a ne a máá, nqári me e, témé.

⁷ C'ēm x'áé ba kò gaa koe cúuse hàna, Pubilio ta ko ma tcièm khóèm di ba, gaam tshàam ka nxama-nxamaem nqǒóm dim x'aiga ba. Ncēe kò x'áéa ba koe qǎèse hàakagu xae e ba, a kò nqoana cáman qǎèse qgóó xae e.

⁸ Pubiliom ka xòò ba kòò tsàa a kgàrom koe xōe. Cg'òà ba hēé naka c'áòan úúam q'oo ba hēéthēem kò ko tsàa. Me kò Paulo ba sí cgae me, a ba a còrè, a ba a gam koe tshàua ba tòò, a kúrú mem qǎè.

⁹ Ncēe gúùan kúrúsea qǎá q'oo koe ne kò ēem nqǒóm di ne khóè ne tciia kò hāa ne wèéa ne hàà, a ne a kò gataga thēé hàà kg'òèkaguè.

¹⁰ Kái zi aba zi ne kò máà xae e, a ne a kò ēe xae ko xgoaba ka wèé gúùan ēe ko qaase máà xae e.

Paulo ba ko Roma koe hàà

¹¹ Nqoana nxoean qǎá q'oo koe xae ko Alekesanteria dis skepes cgoa xgoaba, ncēe ko gaam nqǒóm koe saolan nqáékagua hāa sa, a ko tcúúa sa koe 'Hò-hore tsara nqári tsara' ta ma góásea sa.

¹² Sirakuse koe xae ko hàà tc̄àa a xae a gaa koe nqoana cáman hāa.

¹³ Gaa koe guus ka xae kò gaia xgoaba a xae a Regume koe sí tc̄àa. Me kò q'uu dim cáman ka tc'áá ba tshoa-tshoa a dtcēè xòè koe guu a tc'áá. Xae kò cáman dim cáman ka Puteoli dim x'áé-dxoom koe hàà.

¹⁴ Gaa koe xae kò dtcòm-kg'ao xu c'ēe xu cgoa xg'ae, xu ko dtcàrà xae e, 7 cáman xae gha gaxu cgoa hēé sa. Xae kò nxāaska Roma koe sí tc̄àa.

¹⁵ Xu kò dtcòm-kg'ao xu ēe xu ko sixae ka kóm kaga hàà, c'ēe xua kò Apiom di x'ámágu qgái hēé naka 'Nqoana nquuan cg'áèan di' ta ko ma tcièm qgái ba hēéthēé khama noose nqúù

ka guu a hàà, xg'ae cgoa xae e xu gha ka. Paulom ko bóò xu kam kò Nqari ba qãè-tcaoa máá, a ba a ghùì-ghui tcáóè.

Paulo ba ko Roma koe xgaa-xgaa

¹⁶ Eẽ xae ko Roma koe hàà kam ko Paulo ba cúísem gha hěe sa kgoara mááè, ncõo-kg'aom q'óé me gham cgoa.

¹⁷ Paulo ba ko nqoana cáman qãá q'oo koe Juta di xu tc'ää-cookg'ai xu x'áé-dxoom di xu xg'aes koe tciia óá, a ba a kò ēe xu hààra xg'aea ka bìrí xu a máá: “Tíí kíí ga xaoè, qanegar cúí gùú ga kúrú tama gaxae di ne khòè ne ka, gaxae ka tsgõosea ne di kg'òòan igaba gar tsáá hãa tama, igabar kò Jerusalema koe guu a tcg'òóèa, a kò Roma xu tshàu q'oo koe tcãàè.

¹⁸ Tèè tea xu ko xg'ara ka xu ko *Roma xu* kgoara te kg'oana, cúí chibi gar kò úú tama x'oos di xgàrakuan kg'anoa a khama.

¹⁹ Eẽ xu ko Juta xu xguì kar kò Kaesaram koe tchòà sa úúan ka cúí qàua mááèa. Khòè ne tiri ner gha ma chibi-chibi sa ko káà si i igaba.

²⁰ Gaa gùúan domkagar kò dtcàrà máásea, bóò xao or gha sa, a ra a gataga chóà cgoa xao o. Iseraele ta di nqòòan domkar táuan ncēe cgoa qáéèa,” tam méé.

²¹ Xu xqa me a máá: “Tsáá ka ko kg'ui tcgãyan xae qane cgoa ga hòò tama Jutea koe guua a. Xu sixae ka c'ēea xu, gaa koe ko guu a ncēe koe hàà xua tsáá ka cg'ãè gùú ga xàà tama, kana kg'ui ta ga hãa.

²² Igaba xae ko tsáá koe kóm sa tc'ēe, nta tsi ko tsáá ma bóò sa, wéé qgái koe ne khòè ne ncēes xg'ae sa ma x'óea sa xae q'ana khama,” ta xu méé.

²³ Xu kò c'ēm cámba tòò Paulom cgoa xu gha xg'ae ba, ka xu ko kái a ēem ko Paulo hěe koe hàà. Me kò ntcùúkg'ai cgoa koe guu a kg'ui cgoa xu i síí dqòa. A ba a Nqarim di x'aian ka nxàea tseegukagu, a ko Jesom ka kg'uia tàà xu kg'oana, Moshem di x'àèan koe hěe, naka porofiti xu di Tcgãyan koe hěéthěe guu a.

²⁴ Xu kò c'ēea xu kg'uia ba dtcòm, xu c'ēe xu táá dtcòm m.

²⁵ Xu ko ntcoeku cgoaku, a gataga qòòà q'aa. Paulom ko ncēm kg'uim còò di ba kg'uia xg'ara, a ko máá: “Tcom-tcomsam Tc'ēe ba gaxao ka tsgõose ga xu koe tseeguan kg'uia, ēem kò ko porofitim Isaiam koe guu a ko kg'ui ka a ko máá:

²⁶ ‘Khòè ne ncēe ne koe qòò naka síí máá:

‘Kóm tu gha igaba tu kómá q'ãa tite,
a tu a gha bóò,

igaba tu cuiskaga bóòà q'ana hãa tite.

²⁷ Ncēe ne khòè ne di tcáóa nea x'óóa khama,
ne ko tshúù-xamse tceea ne cgoa kóm,
a ne a tcgáía ne tcēekg'ama,
táá ne gha tcgáía ne cgoa bóò ka,
a gataga táá tceea ne cgoa kóm ka,

a ne a gha táá tcáóa ne cgoa kóma q'ãa ka,
 a ne a gha táá Tíí koe kabise ka,
 Ra gha táá qãè-qãe ne ka,
 ta i ma góáèa.'

²⁸ “Khama ra ko tc'ëe, q'ãa tu gha, Nqarim di kgoarakua nea tãá zi qhàò zi di ne koe tsééa úúèa sa, ne gha komsana a,” tam méé.

²⁹ [Ncēetam ko mééa xg'ara ka xu ko Juta xu xgoaba a qõò, kái kg'uián úú cgoakuase xg'aekua xu koe.]

³⁰ Me kò Paulo ba cam kurian x'ãè, ãem kò cgóbèa hãam nquum koe, a ba a gataga wèé ne ãe ko dàra me ne qãèse hààkagu.

³¹ A ba a kò Nqarim di x'aian ka xгаа-xгаа, a ko X'aigam Jeso Krestem ka xгаа-xгаа, kaisase kgoarasease, i kò cúí khóè ga xgáè-kg'am me tama.

ROMA NE Paulom dis tcgãya sa Roma ne koe Téé-cookg'ai sa

Paulo ba kò ncëes tcgãya sa Roma di ne dtcòm-k'ao ne góá máá, Roma dis kereke sam kò dàra kg'oana khama. Gam dis tc'ëe sa kò dtcòm-k'ao ne cgoa síí gaa koe cg'árése hãa, a nxãwa còoka qõò si i.

Dtcòm-k'ao nem ko qãèse bìrí, dtcòm-k'ao ba ko dùús koe dtcòm sa, naka dtcòm ko wèè cáman di kg'òèan koe dùú sa nxàe sa.

Paulo ba ko 1:17 koe góá, tcgãyas ko nxàe gúùan ka: Baebele sa ko nxàea tcg'òó, Nqari ba ko ntama ma khòè ne Gam ka tchànokagu sa: dtcòm koe guu a, “gaas di tshoa-tshoasean koe guu a síí gaas di chõò-q'ooan koe tééan koe.”

Me ko nxãaska Paulo ba 1-3 di xu tcee xu koe x'áí, wèè ne khòè ne (Juta ne hëé naka tãá zi qhàò zi di ne hëéthhëéa) cg'ãèan di qarian dòm q'oo koe hãa, ke méé ne Nqarim cgoa xg'ae-xg'aese sa. Jeso Krestem koe dtcòm koe cúí ne ko khòè ne guu a Nqarim koe tchànokaguè (3:22).

Dtcòm-k'ao ne ko Krestem koe guu a Nqarim koe tòókuan hòò (5:1), naka kabas kg'òè sa hëéthhëé e (6 dim tceem koe). Nqarim dim Tc'ëe ba ko dtcòm-k'ao ba kgoara, x'áèan di qarian koe hëé, cg'ãèan koe hëé naka x'oos koe hëéthhëé e (7-8 di tsara tcee tsara koe).

Me ko nxãaska Paulo góá, nta ne kò ma Juta ne hëé naka qhàò zi di ne hëéthhëé ma Nqarim ko ma nqõóm di ne khòè ne ma tc'ëea máás koe ma tcãà sa (9-11).

Còò dis kam ko Paulo ba dtcòm-k'ao ne gha ma kg'òès ka góá, kái-kg'aise c'ëe ne khòè ne cgoa tsééa xg'aeane ka (12-16 di xu tcee xu koe).

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- dtcòm sa (1:16, 17; 5:1)
- tchànokagu (5:1)
- q'anokagu (6:22)
- cgàa ba - Tc'ëe ba (8:5-9)

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Téé-cookg'ai sa hëé naka tc'ëe-kg'ám zi hëéthhëé e (1:1-17)
- Kgoarasean koe ko qaase sa (1:18-3:20)
- Nqarim dim dàòm kgoarasean di ba (3:21-4:25)
- Kabas kg'òè sa Krestem koe (5:1-8:39)
- Nqarim dis tc'ëe sa Iseraele koe hëé naka qhàò zi di ne koe hëéthhëé e (9:1-11:36)
- Dtcòm-k'ao ne ko ma tséé sa (12:1-15:13)

- Chõò-q'oo sa hěe naka tsgámku zi hěéthěe e (15:14-16:27)

Téé-cookg'ai sa (1:1-17)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, Jeso Krestem dir qãà ra, ncěe x'áè úú-kg'ao* bar gha ii ka tciieà hãa ra, a ra a Nqarim di qãè tchõàn dise nxára tcg'óó a cúia tòòèa.

² Nqari ba kò nxãakamaga Gam di xu porofiti xu koe guu a ncěe qãè tchõàn nqòòkagu taà hãa, Tcom-tcomsa zi Tcgãya zi Nqarim di zi koe,

³ ncěe ko Gam dim Cóám ka kg'ui i, ncěe kò khòèan dis iis koe Dafitem ka tsgõose-coa ii ba,

⁴ a kò ěem kò x'ooan koe tēe ka Tcom-tcomsam Tc'ēm koe guu a qarian cgoa x'áiea ba, Nqarim dim Cóám ii sa - gatá dim X'aigam Jeso Krete ba.

⁵ Ncěe xae kò Gam koe guu a cgómkuan hěe naka x'áè úú-kg'ao xae gha ii sa hěéthěe hòò ba, nxãasega xae gha wèe ne khòè ne qhàò zi di ne Gam di cg'òèan domka tciia óá, ne gha nxãasega dtcòmš koe guua komsanan úú ka.

⁶ Tu gatu thěe gane ka c'ěe tu u, Jeso Krestem di iise tciieà hãa tu.

⁷ Wèéa tu ěe Roma koe hàna tu ncěe Nqarim ka ncàmmèa hãa, a hàà tu gha tcom-tcomsa ii ka tciieà hãa tu kar ko máá:

Nqarim gatá ka Xòò ba hěe naka X'aigam Jeso Krete ba hěéthěe tsara koe guua hãa cgómkuan hěe naka tòókuan hěéthěe méé i gatu cgoa hãa, témé.

Paulo ba Roma koe dàran xgónèa

⁸ Tc'ãà dis kar ko Jeso Krestem koe guu a gatu wèe tu domka tirim Nqari ba qãè-tcaoa máá, gatu dis dtcòm sa ko wèém nqòóm koe nxàèè khama.

⁹ Nqarim, ncěer ko wèe tcáóa te cgoa Cóássem di qãè tchõàn xgaa-xgaan koe tsééa máá ba tirim tééa-máá-kg'ao Me e, xòm x'aèser ko tc'ěe-tc'ěese tu u di ba.

¹⁰ Tiri còrèan koer ko wèe x'aè ka dtcàrà, còò dis ka i gha, Nqarim kò ncàma hãa ne, dàòan xgobekg'amsea máá te, ra síí cgàe tu u sa.

¹¹ Bóòà tur xgónèa hãa khama, nxãasegar gha c'ěes máàkus Tcom-tcomsam Tc'ēm di sa máà tu u, tu gha qari-qariè ka.

¹² Méér ko saa, tíí hěe naka gatu hěéthěe ta ga korèku si i, ncěe ta gatá wèéa ta úúa hãa dtcòmān cgoa, gatu hěe naka tíí ga ra hěéthěe e.

¹³ Tíí qõe ga tuè, q'ãa tu gha sar ko tc'ěe, kái q'oro ra ko hàà cgaea tu bìrisea hãa, nxãasegar gha hàà gatu koe ga thěe

* 1:1: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

tc'ároan kúrú ka, ncēer ma tãá zi qhàò zi di ne c'ēe ne koe hēea khamaga ma; igabagar ncēes noosega xgáèa tòòèa.

14 Kúrú méer gas tséés kaia sar úúa hãa, Gerika ne koe hēe naka Gerika tama ne koe ga hēéthēe e, ēe tc'ēega ne koe hēe naka ēe káà tc'ēe ne koe ga hēéthēe e.

15 Gaa domkar ko kaisase tc'ēe, gatu ēe Roma koe hàna tu koer gha gataga thēe qãè tchõàn xгаа-xгаа sa.

Qãè tchõàn di qaria ne

16 Qãè tchõàn domkar sau-cgaekaguè tama, Nqarim di qari i khama, ēe ko dtcòm wèém gha kgoarase di i, tc'ãà dis ka Juta ne koe, naka gataga Gerika ne koe hēéthēe e.

17 Nqarim di tchànoa ne ko dtcòm koe guu a qãè tchõàn koe x'áìe khama, gaas di tshoa-tshoasean koe guu a sí gaas di chõò-q'ooan koe tééan koe, ncēe i ma góásea a ko máá: "Eē tchàno ii ba gha dtcòm koe guu a kg'òè," témèe khamaga ma.

Kgoarasean koe ko qaase sa (1:18–3:20)

Wèém khòe ba cg'uri-kg'ao me e

18 Nqarim di xgòà ne ko nqarikg'ai koe guu a wèés ēe Nqari-tcáo tama sa hēe naka khòèan di cg'ãè tcáoan koe hēéthēe x'áìe khama, ncēe ko gaan di cg'ãè cauan cgoa tseeguan náà ntcòò 0.

19 Ncēe Nqarim ka ga q'ãaè sa ne x'áìe hãa khama, Nqari ba x'áì ne sia hãa domka.

20 Chõò tama qarian Nqarim di hēe naka Gam di ii-q'ooan hēéthēe ncēe hòòse tama, nea kò nqõóm tshoa-tshoase koe guu a ēem Nqari ba kúrú hãa gúuan koe ga bóòda q'ãase a ko x'áìse, nxãasega ne gha khòe ne táá máá, c'úúa ne kò hãa, témé ka.

21 Eēta ne ma Nqari ba q'ana hãa igaba ne Nqarim iise dqòm Me tama, kana qãè-tcaoa máá Me tama khama, igaba i gane di tc'ēe-kg'áman káà hùis gúu sa kúrú, i gane di tcáoan ncēe káà tc'ēe e ntcúú-ntcuuèa hãa.

22 Eēta ne ko máá, tc'ēega ne e, témé, igaba ne kò kaàn tc'ēe,

23 a ne a kò chõò tamam Nqari ba ne gha dqòm kámá ka, chõòko khòèan di zi sere-sere zi hēe, tsaràn di zi hēe, naka kg'oo-coan di zi hēe naka ncãà-kg'aman cgoa ko caate kg'oo-coan di zi hēéthēe dqòm.

24 Gaa domkam kò Nqari ba cg'ãè zi gúu zi tcáoa ne ko tc'ēe zi guua máá ne, ne kò cgáé-q'ooa ne koe sau-sauga zi gúu zi kúrú cgaeku.

25 Nqarim di tseeguan ne kò tshúú-ntcõan kúrú, a ne a kò xommèa hãa zi gúu zi dqòm a tsééa máá zi, Kúrú-kg'ao ba ne gha dqòm khama ii x'aè ka - ncēe ko chõò tamase dqòmèe ba! Amen.

²⁶ Ncêes gúùs domkam kò Nqari ba tcáóa ne koe ne ko qaa zi gúù zi sau-sauga zi máà ne. Zi kò gane di zi khòè zi gazi khama ma dxàè zi khòè zi cgoa séèkuan kúrú.

²⁷ Gatà iim dàòm kaga xu kò khòè xu thěé khòè zi cgoa séèkuan kúrú guu, a xu a gaxu khama ma kg'áò-khoe xu cgoa séèku di tc'ëean ka tcãàè. A kò gaxu khama ma kg'áò-khoe xu cgoa sau-sauga tsééan kúrú, a kò gaxu di cg'ãè tsééan koe guu a xgàrasean óága cgaese.

²⁸ Ncêe ne khòè ne kò Nqarim q'ãa cgoa tchòà úú tama, khamam kò cg'ãè tc'ëean guua máá ne, ne kúrúè ta ga kò hãa zi gúù zi kúrú.

²⁹ Wèé zi cau zi cg'ãè zi ka ne kò cg'oè cgaeè, cg'ãèan hěé, cèèan hěé naka cg'ãè tc'ëean ka hěéthěé e. Wéés ncóó sa cg'oè cgae nea, naka cg'õo sa hěé, kómku tama sa hěé, kàaku sa hěé naka cg'ãè tcáó sa hěéthěé e. C'amku-kg'ao ne e,

³⁰ ncõiku-kg'aoan hěé, Nqarim di ne hòre-kg'ao ne hěé, dxàesere ne hěé, bóòseko ne hěé, dqòmseko ne hěé, cg'ãè zi gúù zi di ne kúrú-kg'ao ne hěé, gane di xòòan ntcoea hãa ne hěéthěé e.

³¹ Kàà tc'ëe ne e, a tcom-tcomsa tama, a gane ka c'ëe ne ncàm tama, a ne a thòò-xama-máákuan úú tama.

³² Eèta ne ma tchàno x'áèan Nqarim di q'ana hãa, ãe zi gúù zi ko kúrú khòèa nea x'oos ka kg'anoèa dí i, igaba ne ncêe zi gúù zi cúí zi kúrú tama, a ko gataga thěé ãe ko kúrú zi ne cgoa qãè-tcao.

2

Nqarim di xgàrakua nea tchàno o

¹ Gaa domkaga tsi gha méé gúùa kàà a, tsáá ncêe c'ëe khòèan ko xgàra tsi, díi tsia ga igaba. Eè tsi ko ma c'ëe khòèan xgàra khamaga tsi ko ma xgàrase, tsáá ãe ko c'ëe khòèan xgàra tsia ko gaan ko hěé khamaga hěé khama.

² Ta q'ana hãa, Nqarim di xgàrakua ne ãe ko ncêe zi gúù zi kúrú ne koe tchàno o sa.

³ Khama tsáá, ncêe kg'ama khòè ii tsi, nxãa tsi kò ko ncêe zi gúù zi ko kúrú khòèan xgàra, a tsi a ko tsáá ga tsi thěé gataga kúrú zi, ne tsi gáé tc'ëea máá, Nqarim di xgàrakuan tsi gha nxànagu, ta tc'ëea?

⁴ Kana tsia ko Gam di qãèan hěé, naka Gam di qgóósean hěé naka Gam di qáò tcáóan hěéthěé dis qguù sa tana? A c'úùu tsia Nqarim di qãèa ne ko chìbian koe tcóósean koe úú tsi sa?

⁵ Igaba tsari qari tcúúan hěé naka tcóóse tamas tcáós tsari sa hěéthěé domka tsi ko Nqarim di xgòàn xg'ae-xg'ae cgaese, Nqarim di xgòàn dim cam ka, ncêe i gha Gam di xgàrakuan tchàno hàà x'áise ba.

⁶ *Nqari* ba gha wèém khòè ba ãem ma tsééa hãa khamaga ma kabia máá:

⁷ Gane ãe qãèan kúrú koe qáo tcáóa hãa ne, a ko gatà hëéan ka *Nqarim* koe dqòm̄kuan hëé, naka tcomkuan hëé, naka ãe kaà tama sa hëéthëé qaa, nem gha *Nqari* ba chòò tamas kg'òè sa máá.

⁸ Igaba gane ãe ko xaù, a tseeguan xùri tama, igaba ko cg'ãèan xùri ne koe i gha *Nqarim* di xg'aian hëé naka xgòàn hëéthëé hãa.

⁹ Xgàrase sa hëé naka qóm̄ zi hëéthëéa gha wèém khòèm ãe ko cg'ãèan kúrúm koe hãa: kg'aika Juta ne koe, naka gataga qhàò zi di ne koe hëéthëé e.

¹⁰ Igaba i gha dqòm̄kuan hëé, naka tcomkuan hëé, naka tòókuan hëéthëé wèém khòèm ãe ko qãèan kúrúm koe hãa: kg'aika Juta ne koe, naka gataga qhàò zi di ne koe hëéthëé e.

¹¹ *Nqari* ba tãákase khòèan qgóó tama khama.

¹² *Qhàò zi di* nea x'áèan dòm̄ q'oo koe hãa tama, a ne a gha chìbian kúrú a x'áèan dòm̄ q'oo koe hãa tamase ga kaàkaguè; ne *Juta* ne x'áèan dòm̄ q'oo koe hãa, a ko chìbian kúrú, a ne a gha x'áèan ka xgàràè.

¹³ Eë ko x'áèan kóm̄ nea *Nqarim* cookg'ai koe tchàno ne iise bóòè tama khama, igaba ãe ko x'áèan ko méé sa kúrú ne ko tchàno ne iise bóòè.

¹⁴ Tãá zi qhàò zi di nea *Moshem* di x'áèan úú tama, igaba ncëe ãe ne kòò tcáóa ne q'oo koe ne q'ana hãa sa kúrú nes nxãa sa *Moshem* di x'áèan koe ko qaases ga si i, a ne a gane ka x'áèan úúa hãa, ãeta ne ma *Moshem* di x'áèan úú tama igabaga.

¹⁵ Gane di qgóóse-kg'áman koe i ko x'áise, ãe ko x'áèan koe qaase sa tcáóa ne q'oo koe góásea hãa sa. Gataga ne tc'ëe-kg'áman úúa hãa ncëe ko ãe qãè iis ka hëé naka ãe qãè tamas ka hëéthëé bìri ne e. Si ko ncëe sa x'áèa nea tcáóa ne q'oo koe hàna sa nxàea tseegukagu. Gaa kaga i ko gane di tc'ëean c'ëe x'aè ka chibi-chibi ne, a c'ëe x'aè ka kúrú ne ne kg'uia mááse.

¹⁶ *Ncëe xgàrakua* ne gha hàà kúrúse, *Nqarim* ko hàà khòèan di zi tséé zi chóm̄sea zi Jeso Krestem koe guu a xgàram cárn̄ ka, ãer ko ma qãè tchòàn koe ma xgaa-xgaa khamaga ma.

Juta ne hëé naka *Moshem* di x'áèan hëéthëé e

¹⁷ Igaba tsáá, ncëe Juta ka ko tciise tsi, a x'áèan koe dtcãàsea hãa tsi, a ko *Nqarim* cgoa dqòm̄se tsi,

¹⁸ tsáá ãem *Nqari* ba tc'ëea hãa sa q'ana tsi, a ko ãe cgáé ii zi bóòà tcg'òó tsi, *Moshem* di x'áèan koe tsi xgaa-xgaa zia hãa khama,

¹⁹ tsáá ãe kàà tcgáí ne khòè ne ko qgóó-hìi tsi, naka ãe ntcùú q'oo koe hàna ne di tsi x'áà tsi di tcoman úúa hãa tsi,

20 tsáá ãe káà tc'ãe ne di tsi tchàno-tchano-kg'ao tsi, naka ãe cg'áré ne di tsi xгаа-xгаа-kg'ao tsi, (q'ãan di tc'ãean hãe, naka tseeguan hãethãe tsi x'áèan koe úúa hãa domka).

21 Kháé nxãaska tsáá ncãe c'ãe ne ko xгаа-xгаа tsi, te tsi koáé tsáá xгаа-xгаа? Tsáá ãe ts'ãan méé i guuès ka ko xгаа-xгаа tsi, nxãa tsia gáé ko ts'ãà?

22 Tsáá ãe ko máá, khòè ne méé ne táá cg'áràn kúrú témé tsi, nxãa tsia gáé ko cg'áràn kúrú? Tsáá ãe kúrúa máãseèa hãa nqárian ko xgui tsi, nxãa tsia gáé ko tempelean koe tcãa a ts'ãà?

23 Tsáá ãe Nqarim di x'áèan tsi úúa hãa sa ko dqomse tsi, Nqari ba tsia ko sau-cgaekagu Gam di x'áèan ko méé sa kúrú taman ka?

24 Ncãe i ma góásea hãa khama a ko máá: "Gatu domka i ko Nqarim di cg'òèan tãá zi qhàò zi di ne ka cg'uri-cg'uriè," téméè khama.

25 Ncãe x'áèan tsi kòo komsana nes tsaris q'ãe nqãa-qgai khòèè sa cgáé si i; igaba ncãe x'áèan tsi kòo tsaa nes nxãaska tsaris q'ãe nqãa-qgai khòèè sa gaas tama si i.

26 Ncãe ãe q'ãe nqãa-qgai khòèè tama ne kò ko x'áèan ko qaa sa qgóóa qari, ne ne gáé ãe q'ãe nqãa-qgai khòèèa ne khama ma bóòè tite?

27 Tsáá ãe góá tòòèa x'áèan úúa hãa a q'ãe nqãa-qgai khòèèa hãa tsi, igabaga ko x'áèan khòá tsia gha chibi-chibi a xgàràè, ãe tc'áróa ne koe q'ãe nqãa-qgai khòèè tama igaba ko x'áèan komsana ne ka.

28 Khòè ba tc'áróa ba koem kò q'ãe nqãa-qgai khòèèa hãa ne *cúiga tseegu dim* Jutam tama me e, si gataga tseegu dis q'ãe nqãa-qgai khòèè sa tchàa di kana tc'áróm koe ko kúrúès tama si i.

29 Igaba tseegu dim Juta ba ãe q'oo za Juta ii me e, si q'ãe nqãa-qgai khòèè sa ko tcáós koe kúrúè, Tc'ãem ka, góá tòòèa hãa x'áèan ka tamase. Eèta iim khòè ba khòèan kam gha dqomèè sa kg'ano tama, igabam Nqarim kam gha dqomèè sa kg'anoa.

3

1 Kháé nxãaska dùútsa cgáé sa hàna, Juta tsi kò ii ne? Kana i ko q'ãe nqãa-qgai khòèèan dùú sa hùí?

2 Wèè zi xòè zi koe ga i kaisase cgáé e! Tc'ãà dis ka ne Juta ne Nqarim di kg'uian máàèa hãa khama.

3 Igaba kháé, ncãe c'ãe-kg'áía ne kò xg'ao tcom-tcomsa tama ne i ga kò nta ii? Gane dis tcom-tcomsa tama sa gha Nqarim dis tcom-tcomsa sa kaàkagu?

4 Nxãas tama si i! Ncãe sa méés q'ãase: Nqari ba méém tseegu ii, nakam wèém khòè ba tshúù-ntcõa-kg'ao ba ii. Ncãe i ma góáèa a ko máá:

"Nxãasega Tsi gha *Tsáá Nqari Tsi*

Tsari kg'uian koe guu a tchàno Tsi iise bóòè ka,
 a gha Tàà-kg'ao ba ii,
 ãe Tsi kòo *qhàis koe xgàra ne*,”
 téméè khama.

⁵ Igaba ncèè gatá di tchàno taman kòo Nqarim di tchànoan x'áí, ne ta gha dùú sa méé? Méé ta gha a máá, Nqari ba qãèse hëé tama, gatá koe xgòàn ka? témé. (Khóèan ga méé khamar ko méé.)

⁶ Nxãas tama si i! *Nqarim kò tchàno tama* ne ba gha nta hëés ka nqòò ba xgàra?

⁷ Igaba i ga *c'èe khóèan máá*: “Tiri tshúù-ntcõan kòo Nqarim di tseeguan càù a kaisa dqomkuan máà Me ne, ra ko dùús domka qanega chibi-kg'aom khama ma bóòèa máá?” témé.

⁸ Kháé nxãaska ta ko dùús domka máá: “Hàà naka ta cg'ãè gúùan kúrú, naka i gha nxãasega qãè gúùan hàà,” témé tama? C'èe ne ncèe ko chibi-chibi ta a, a ko máá, ta ko méé ga a témé ne khama. Eë ne ii khamaga ne gha ma xgàràè, si gha ãe sa tchàno si i.

Cúí khóè ga tchàno tama

⁹ Kháé ta gha nxãaska dùú sa nxàè? *Sita Juta ta gáé cgáé taà?* Cg'árés kaga i gatá ii tama! Nciísegar x'áía hãa, Juta ne hëé naka qhàò zi di ne hëéthëéa cúíta ga ma chìbian dòm q'oo koe hãa sa.

¹⁰ Ncèe i ma góáèa khama a ko máá:

“Cúí khóè ga káà a, tchàno o.

¹¹ Cúí khóè ga káà a, kóma ko q'ãa a,

i cúí khóè ga káà a, Nqari ba ko qaa a.

¹² Wèéa ne ga *Nqari ba q'aumana* hãa,

a ne a wèéa ne ga káà hùi ne e,

wèéa ne ga.

Cúím qãè tsééan ko kúrúm ga ba káà me e.”

¹³ “Gane di dòmà nea xgobekg'amsea zi tc'ám zi khama ii,

i ko gane di taman qàè-qaeku sa kúrú.”

“I cg'aoan di dqãèan kg'áma ne koe hãa.”

¹⁴ “Gane di kg'áma nea cgúíkuan hëé

naka xgòàn hëéthëé ka cg'oèa hãa.”

¹⁵ “Gane di nqàrèa ne c'áòan ntcãagu ka qháé e.

¹⁶ Eë ne nqáéa hãam dàòm koes kòbe sa hëé

nakas cg'ãa-cg'anakagu sa hëéthëé hàna,

¹⁷ ne tòókuan dim dào ba c'úùà.”

¹⁸ “Tcgáí q'ooa ne koe i Nqarim q'áo ga káà a.”

¹⁹ Ta q'ana hãa, wèés gúús ãe i ko x'áèan nxàè sa, i ko ãe x'áèan dòm q'oo koe hàna ne cgoa nxàè sa, nxãasegas gha wèés kg'ám sa nqookaguè, me gha wèém nqòò ba Nqarim koe xòara mááse ka.

²⁰ Gaa domkam *Nqarim* cookg'ai koe cúim khòem ga ba x'áèan komsanan ka, tchànom iise bóòèa hãa tite; x'áèan koe ta ko guu a chìbian ka q'ãa khama.

Nqarim dim dàòm kgoarasean di ba (3:21–4:25)

Dtcòman koe guua hãa tchànoa ne

²¹ Igaba i ncēeska x'áèan koe guu tama, a Nqarim koe guua tchànoan x'áisea hãa, gatà i ko ma x'áèan hēé naka porofiti xu hēéthēé ma gaan ka nxàea tseegukagu igaba.

²² Ncēe tchànoa ne Nqarim koe guua, Jeso Krestem koe dtcòman ka, wéé ne ēe ko dtcòm ne di iise. Cúí q'aa-q'oo ga kàà a khama,

²³ wèéa ne ga chìbian kúrúa hãa, a Nqarim di x'áàn tcàoa hãa domka,

²⁴ a ne a ko Gam di cgòmkuuan domka tchàno ne iise bóòè, Jeso Krestem koe hàna kgoarakuan koe guu a, si ncēe sa kg'amaga dis máàku si i.

²⁵ Ncēm kò Nqari ba qhàea-máákus iise tcg'òò ba, nxãasega ta gha Gam koe dtcòman ka, Gam di c'áòan koe guu a gatá di chìbian qgóóa máàè ka. Ncēe sa kòo Nqarim di tchànoan x'ái, kg'aia kò kúrúsea hãa chìbian nem kò kg'ama bóòea guu di i.

²⁶ Ncēe sam kò Gam di qád tcáóan koe guu a kúrú, Gam di tchànoa nem gha nxãasega ncēm x'aèm koe x'ái ka. Gataga i ko thēé x'ái, Gabá tchàno Me e sa, ēe ko Jesom koe dtcòm ba tchànom iise bóòan ka.

²⁷ Kháé ta gha nxãaska dùús cgoa dqòmse? Gúù cgoa tama a! Dùús domka? X'áèan ko méé sa kúrú domkaà? Nxãan tama a, igaba dtcòman domka a.

²⁸ Khòè ba ko dtcòm koe guu a tchànom iise bóòè sa ta q'ana hãa khama, x'áèan ko méé sa kúrús ka tamase.

²⁹ Ka ba gáé Nqari ba Juta ne cúí ne di baa, a tãá zi qhàò zi di dim tama baa thēé? Tãá zi qhàò zi di Me e gataga thēé,

³⁰ Nqari ba cúí Me e khama, a gha ēe q'ãe nqãa-qgai khòèèa hãa ne gane di dtcòman koe guu a tchàno ne iise bóò, a gha gataga thēé ēe q'ãe nqãa-qgai khòèèa tama ne gane di dtcòman koe guu a tchàno ne iise bóò.

³¹ Ka sa ko nxãa sa nxãaska máá, dtcòman domka ta ko x'áèan aagu, témé? Nxãas tama si i! Igaba ta ko x'áèan qgóóa qari.

4

Abrahamam dis x'ái sa

¹ Dùú sa ta gha kháé nxãaska Abrahamam ka nxàe, khòèan dis iis koe kg'aika dim xòòm gatá di ba. Dùú sa kò kúrúse cgae me?

² Ncèè Abrahamam kò ãem kúrúá hãa zi tséé zi domka tchànóm iise bóòèa hãa, nem ga kò dgom̄se cgoam ko sa úúa hãa, igaba Nqarim cookg'ai koe tamase.

³ *Nqarim dis* Tcgãya sa ko máá: “Abrahama ba kò Nqarim koe dtcòm, a ba a kò gam dis dtcòm̄s koe guu a tchànóm iise bóòè,” témé khama.

⁴ Tséé-kg'aom kò tsééa hãa nem gam di surutan máàkus iise máàè tama, igabam ko ãem tséé-kg'am hãa sa suruta-kg'ammè.

⁵ Igaba ãe tséé tama, a Nqarim koe tcoman úúa hãa ba, Nqarim ncèe ãe Nqari-tcáo tama ba ko tchàno iise bóò ba, nxãam di dtcòm̄a nea ko Nqarim ka tchàno iise bóòè.

⁶ Ncèem kò gataga Dafite ma khòèm di ts'ee'kg'aian ma nxàe khamaga ma; khòèm ncèe kò Nqarim ka tchànóm iise bóòè ba, gam di zi tséé zi bóò ka oose, a ko máá:

⁷ “Ts'ee-ts'ee'kg'aièa nea gane ãe gane di tsééan cg'ãè ko qgóóa máàè ne, ncèe gane di chìbian ko qàbi-kg'aiè ne!

⁸ Ts'ee-ts'ee'kg'aièa baa khòèm ãe gam di chìbia nem Nqari ba tcee cgae me tite ba,” tam méé.

⁹ Ncèes ts'ee-ts'ee'kg'aiku sa gáé q'ãe nqãa-qgai khòèa ne dis cúí saa, kana saa théé q'ãe nqãa-qgai khòèè tama ne di saa? Ncèeta ta ko méé a ko máá: “Abrahama ba kò gam dis dtcòm̄s domka tchànóm iise bóòè,” témé ka.

¹⁰ Nta iis téé-q'oos koe ba kò tchànóm iise bóòè? Eẽm kò q'ãe nqãa-qgai khòèè qãá q'oo koea kò ii, kana ãem ko q'ãe nqãa-qgai khòèè cookg'ai koea kò ii? Eẽm kò q'ãe nqãa-qgai khòèè qãá q'oo koe tama a kò ii, igaba ãem kò q'ãe nqãa-qgai khòèèa cookg'ai koe e.

¹¹ A ba a kò q'ãe nqãa-qgai khòèèam hãa dis x'áís dtcòm̄an koe guua hãa tchànóan ka ko nxàea tseegukagu sa hòò, dtcòm̄an ãem kò qanega q'ãe nqãa-qgai khòèè tama kam kò úúa hãa a. Nxãasegam gha wèè ne ãe ko dtcòm, igaba qanega q'ãe nqãa-qgai khòèè tama ne dim xòò ba ii, ne nxãasega tchàno ne iise bóòè ka.

¹² A ba a gataga gane ãe q'ãe nqãa-qgai khòèèa ne dim xòò me e (ãe q'ãe nqãa-qgai khòèèa ne cúí ne ka tamase, igaba théé ãe dtcòm̄s dim dàòm koe ko qòò ne, ncèem ko gatá ka xòòm Abrahamama ba úúa hãa sa, ãem kò qanega q'ãe nqãa-qgai khòèè tama ka.)

Nqarim dis nqòòkaguku sa ko ãe dtcòm̄a hãa ne ka hòòè

¹³ Abrahamama ba hée naka gam dis qhàò sa hēéthēéa kò nqòòm di ne q'òò-kg'ao ne ne gha ii dis nqòòkaguku sa x'áèan domka hòò tama khama, igaba dtcòm̄s koe guua tchànóan domka a.

14 Ncèè *Nqarim* kò ãem ko nqòòkaguas gúù sa ãe ko x'áèan *komsana ne* màà, nes nxãaska dtcòm sa káà tséé si i khama, si nqòòkaguku sa thée káà hùì si i.

15 X'áèa ne ko *Nqarim di* xgòàn óá khama. Igaba ãe x'áèan káà a koe, i x'áèan tsãa káà a.

16 Gaa domkagas nqòòkaguku sa dtcòmãan koe guua, nxãasegas gha cgòmku dis gúù sa ii ka, a sa a gha wèés qhàòs *Abrahamam dis* koe qarika téé - x'áèan di ne cúí ne ka tamase, igabaga gane ãe Abrahamam dis dtcòmãs koe hàna ne koe hēéthēé e, gatá wèèa ta dim xòò ba.

17 Ncèe i ma góásea a ko máá: “Káí zi qhàò zi dim xòò bar kúrú tsia hãa,” témèè khama. *Nqarim* ncēm kò Gam koe dtcòm, Nxãam cookg'ai koem *gatá dim xòò me e*, - *Nqarim* ncèe ãe x'óóa hãa ne ko kg'òèkagu, a kò ãe kg'aiga káà ii zi gúù zi kúrú zi hãa ba.

18 Nqòòa ne kò káà a, igabam kò Abrahama nqòòan úúa hãa, a dtcòm, a hàà káí zi qhàò zi dim xòò ba kúrú, ãem kò ma bìrié a máá: “Tsaris qhàò sa gha gatá ii,” témèèa khamaga ma.

19 Eētãam kò ma gam dim tc'áró ba cg'ãa-cg'anasea hãa sam kò bóò, i kuria ba 100 qàe koe hãa, si Sarah sa gataga thée cóán ábà tite, tchòoa sa ko x'óóa hãa khama, igabam kò gam dis dtcòmãs koe táá xhøen-tcáó.

20 A ba a kò gam dis dtcòm úú tamã ka *Nqarim* dis nqòòkagukus ka táá káíse tēèse, a táá gam di dtcòmãan cgoa ntcoeku, igabam kò dtcòmãan koe qari-qariè, a kò *Nqari* ba dqòm.

21 A kò kaisa tcoman úúa hãa, *Nqari* ba qarian úúa, ãem nqòòkagu mea hãa sam gha kúrú di i.

22 Ncèes gúùs domkagam kò “dtcòmãan koe guu a *Nqarim ka* tchànõm iise bóòèa hãa.”

23 Me ncēm kg'uim “tchànõ iisem bóòèa hãa” di ba gaam cúí ba góá tòóa máàè tama,

24 igabam gatá di me e thée, gatá ncèe gha *Nqarim ka* tchànõ ta iise bóòè ta, ncèe ko Gam koe dtcòm ta, Gaam ncèe Jesom gatá dim X'aiga ba x'ooan koe ghùia hãa ba.

25 Ncèe kò gatá di chìbian domka x'ooan koe tcãàè ba, a kò x'ooan koe ghùie ba, tchànõ iise ta gha bóòè ka.

Kabas kg'òè sa Krestem koe (5:1–8:39)

5

Tòoku sa hēé naka qãè-tcao sa hēéthēé e

1 Gaas gúùs domkaga a, ncèe ta dtcòmãan koe guu a tchànõ ta iise bóòèa hãa a, domka ta *Nqarim* cgoa tòókuan úúa, gatá dim X'aigã Jeso Krestem koe guu a,

² Gam koe ta ko guu a dtcòman koe kgoarasea hãase Gam di cgómkuan ncêe koe tcàa, ncêe ta gaan tc'amkg'ai koe téé-têe e, a ko Nqarim dim x'áam dis nqòòkagukus koe qãè-tcao o.

³ Gaan ka cúí tamase, igaba ta ko gataga thêe xgàrasean ka qãè-tcao, q'ana ta hãa i ko xgàrasean qarika téékagu ta a khama;

⁴ Me gha *Nqari ba*, qarika ta kò téé ne cgáé ta iise bóò ta a; ta gha Nqarim kòo cgáé ta iise bóò ta a ne, nqòò sa úúa hãa.

⁵ Si nqòò sa sau-cgaekagu ta a tama, Gam di ncàmkuan cgoam Nqari ba tcáóa ta cg'oè-cg'oea hãa khama, ncêem máá ta a hãam Tcom-tcomsam Tc'êem ka.

⁶ Eê ta ko qanega kg'amka ii kam kò Krete ba qãem x'aèm ka Nqari-tcáó tama ne domka x'óó khama.

⁷ Kái-kg'aise i thamka tama, khòem ga tcg'òóse a êe tchàno iim khòem domka x'óó sa, khòem êe *kaisase* qãem ka i ga kúrúse, c'êem khòem ga tcg'òóse a gaam domka x'óó sa.

⁸ Igabagam Nqari ba gatá koem úúa ncàmkuan x'áía hãa, qanega ta kò chibi-kg'ao ta ii kam Krete ba x'óóa máá ta a hãa di i.

⁹ Khama nxãaska, ncêe ta ncêeska Gam di c'áòan ka tchàno ta iise bóòea, ka ta gha nta noose Gam koe guu a *Nqarim di* xgòàn koe kgoaraè?

¹⁰ Nqarim di ta cg'òo-kg'ao ta a kò ii, igaba ta kò Gam dim Cóám dis x'oos koe guu a Gam cgoa tòóku. Ncêe ta Gam cgoa tòókua hãa ka ta gha nta noose kgoaraè, *Krestem* dis kg'òès ka?

¹¹ Ncêes gúús ka cúí tama a, igaba ta ko thêe Nqarim koe qãè-tcao gatá dim X'aigam Jeso *Krestem* koe guu a, ncêe ta Gam koe guu a *Nqarim cgoa* tòókuan hòò ba.

X'oo sa cúím khòem (Adam) koe guua, si kg'òè sa cúím Khòem (Krestem) koe guua

¹² Gaa domka i chìbian cúím khòem *Adam* koe guu a nqòóm koe tcana, a i a x'oo sa óágara hãa, si x'oo sa ncêem dàòm ka wèè khòèan koe hààraa, wèè khòèa nea chìbian kúrúá hãa domka.

¹³ X'àèan kò tcg'òóès cookg'ai koe, i kò nqòómkg'ai koe kg'aiga chìbian hàna khama, igaba êe i x'àèan káà a koe i chìbian x'áise tama.

¹⁴ Igabas kò Adam di x'àèan koe guu a síí Moshem di x'àèan koe chòò koe x'oo sa tc'ãà-cookg'aia hãa, gane êe chìbian gane di kò Adam di zi tséé zi cg'ãè zi khama ii tama ne koe ga igaba, Adam ncêe kò *Krestem* êe gha hààm dis sere-seres khama ii ba.

¹⁵ Igabas *Nqarim dis* aba sa *Adam ka* kúrúèa cg'ãèan khama ii tama.

Eêm khòem cúím di cg'ãè tsééan domka
ne kò kái ne khòè ne x'óó,

igabas Nqarim dis cgòmku sa hěé naka Gam dis abas *ncēm kò cúim Khòem Jeso Krestem di cgòmkuan koe guu a màa ta a sa hěéthěé*

kái ne khòè ne koe kaisase càusea.

16 Nqarim dis aba sa hěé naka cúim khòem dis chìbi sa hěéthěé sara xg'aeku koe i gataga q'aa-q'ooan hàna hãa:

Cúis tsées cg'ães qãá q'oo koe i bóða tcg'òòèa hãa,

khòè ba méém xgàràè sa,

igaba ne gha khòè ne kái zi tséé zi cg'ãè zi qãá q'oo koe *Nqarim dis màakus domka*

tchàno ne iise bóòè.

17 Eēm khòem cúim *Adam* dis tsées cg'ães domkas kò

x'oo sa gaam khòem cúim koe guu a tc'ãà-cookg'aia hãa.

Igaba ncēm Khòem cúim Jeso Kreste ba

ncēs gùu sa nqáéa hãase kúrúa hãa: ěe ko kaisa cgòmkuan hěé naka abas tchànoan di sa hěéthěé hòè ne gha Gam koe guu a kg'òèan koe tc'ãà-cookg'ai ka.

18 Gaa domka, ncēe ne kò ma wèé ne khòè ne cúim khòem dis tsées cg'ães koe guu a chìbiga ne iise bóòè, khamaga ne kò wèé ne khòè ne cúim Khòem di tsééan tchànoan di koe guu a tchàno ne iise bóòè, a gha kg'òèan úúa hãa.

19 Ncēe ne kò ma kái ne cúim khòem di komsana taman domka chìbi-kg'ao ne kúrúè, khamaga ne gha ma kái ne cúim Khòem di komsanan domka tchàno ne iise bóòè khama.

20 I kò x'àèan ga thěé hàà, nxãasega i gha chìbian càù ka. Igaba ěe i kò chìbian càuse, koe i kò cgòmkuan kaisase càuse.

21 Nxãasegas gha, ěes ma x'oo sa chìbian ma tc'ãà-cookg'aia hãa khamaga ma gataga cgòmku sa thěé tchànoan koe guu a tc'ãà-cookg'ai, a gha gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe guu a chõò tamas kg'òè sa óá ka.

6

Chìbian koe ta guu a x'óóa hãa, igaba ta Krestem koe kg'òèa hãa

1 Kháé ta gha nxãaska dùú sa nxàè? Chìbian méé ta x'ãèa máá na kúrú saa, naka i gha nxãasega cgòmkuan càuse?

2 Nxãas tama si i! Chìbian x'óóa guua hãa ta khòè ta a, ka ta gha ntama ma gaan koe qanega kg'òè?

3 Kana tua c'úúa hãa, wèéa ta ěe Jeso Krestem koe tcguù-tcguuèa hãa ta Gam di x'ooan koe tcguù-tcguuèa sa?

4 *Gam* dis x'oos koe tcguù-tcguuèan ka ta Gam cgoa kãéèa hãa. Igabagam kò Kreste ba Xòòm di x'ààn ka gataga thěé x'ooan koe ghùiè, nxãasega ta gha gatá igaba thěé kãbas kg'òè sa kg'òè ka.

5 X'oos koe ta Gam cgoa cúí ta a, khama ta gha gataga thěé x'ooan koe ghùikus koe Gam cgoa cúí ii.

⁶ Q'ana ta hãa, si gatá dis ncíis ii-q'oos khóèan di sa Gam cgoa xgàuèa hãa, nxãasega i gha gatá di tc'ároan ncêe chìbian di kaàkaguè, ta gha táá gaicara chìbian di ta qãà ta ii ka,

⁷ diím wèém ãe x'óóa hãa ba chìbian dòm q'oo koe hãa tama khama.

⁸ Ncèè Krestem cgoa ta kò x'óóa hãa, ne ta ko dtcòm, gataga ta gha thèé Gam cgoa kg'òè sa.

⁹ Krete ba x'ooan koe ghùìèa hãa sa ta q'ana hãa khama, a cuiskaga gaicara x'óóa hãa tite, si x'oo sa gaia Gam koe qari úú tama.

¹⁰ X'oos ãem kò x'óós koem kò chìbian koe cúí q'oro x'óó, igaba kg'òès ãem kò kg'òè sam kò Nqari ba kg'òèa máá khama.

¹¹ Gaam dàòm cúím kaga méé tu Jeso Krestem koe: chìbian x'óóa guua hãa, igaba ko Nqari ba kg'òèa máá tu khóè tu khama ma qgóóse.

¹² Gaa domka méé tu táá chìbian hěé naka i gatu di tc'ároan ncêe kaàko koe x'aiga ii guu, naka tu cg'ãè zi tc'ẽe zi gaan di zi komsana guu.

¹³ Táá méé tu gatu di tc'ároan di xòèan chìbian tcg'òóa máá guu, cg'ãè zi tséé zi koe gha tséékaguè gúúan iise. Igaba méé tu Nqari ba máàse, khóè ne ncêe x'ooan koe tcg'òóèa a kg'òèan koe tcãàèa hãa ne khama ma, naka tua gatu di xòèan tchàno zi gúú zi koe gha tséékaguè di iise máà Me.

¹⁴ X'áèan dòm q'oo koe tu hãa tama, igaba tu cgòmkuuan dòm q'oo koe hãa, ke méé i chìbian gatu koe táá qarian úú guu.

Tchànoan di ne qãà ne

¹⁵ Kháé méé ta nxãaska nta hěé? Chìbian méé ta kúrú saa, x'áèan dòm q'oo koe ta hãa tama, a cgòmkuuan dòm q'oo koe hãa domka? Nxãas tama a si i!

¹⁶ C'úúa tu gáé hãa, c'ẽem khóèm komsana koe tsi kò máàsea hãa ne tsi gaam *khóèm* di tsi qãà tsi i sa? Chìbian ncêe ko x'oo sa óága di tsi qãà tsia ga ii, kana tsia ga komsanan, ncêe ko tchànoan óága di tsi qãà tsi ii igaba.

¹⁷ Nqari ba méém qãè-tcaoa mááè, chìbian di tu qãà tu u kò ii, igaba tu kò ãe tu kò máàè xгаа-xgaan wèè tcáóa tu cgoa komsana domka.

¹⁸ Chìbian koe tu kgoaraèa hãa, a tu a ncéeska tchànoan di tu qãà tu u.

¹⁹ Khóèan ga ko méé khamar ko méé, gatu di ii-q'ooan koe tu kg'amka tu u khama, a ra a ko máá: ãe tu kò ma gatu di tc'ároan di xòèan ma kúrú hãa, i cg'urian hěé naka chòò tama zi tséé zi cg'ãè zi hěéthěé di qãà ii, khamaga méé tu ma ncéeska kúrú u naka i tchànoan di qãà, naka tu gha nxãasega q'ano-tcáo ii.

²⁰ Qanega tu kò chìbian di tu qãà tu ii, ka tu kò *tc'èea máá*, kgoarasea tu hãa a ãe tchàno ii sa kúrú tite, *ta tc'èea hãa* khama.

21 Dùú sa kò ãem x'a'em ka kabisea máá tu u? Ncẽeska zi ko gaa zi guú zi sau-cgaekagu tu u ka. Si gaa zi guú zi dis chõò-q'oo sa x'oo si i!

22 Igaba tu ncẽeska chìbian koe kgoaraèa, a tu a Nqarim di tu qãà tu u, a gatu dis kabisea mááku sa hòòà, si gha q'ano-tcáókagu tu u, i gha chõò-q'ooa sa chõò tamas kg'òè sa ii.

23 Chìbian di suruta nea x'oo si i, igabas Nqarim dis aba sa chõò tamas kg'òè si i khama, gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe.

7

Séèkuan dis x'ái sa

1 Tíí qõe ga tuè, gatu ncẽe x'áèan q'ana hãa, tu gáé c'úua hãa, x'áèa nea khòem koe qarían úua hãa sa, kg'òèam hãas noose?

2 Gaa domkas séèa hãas khóè sa x'áèan koe guu a gas dim khóèm koe qáése hãa, ãem kg'òèa hãas noose; igaba gas dim khóèm kòò x'óó nes séèkuan di x'áèan koe kgoarasea.

3 A ncèè gas dim khóèm qanega kg'òèa hãa koes kòò c'ẽem khóè ba séè, nes ko cg'árà-kg'ao sa ta ma tciiè; igaba ncèè gas dim khóèm kòò x'óó nes gha ãe x'áèan koe kgoarasea hãa, a c'ẽem khóè bas kòò séè ne cg'árà-kg'ao tama.

4 Tíí qõe ga tuè, gatu ka igabaga i gatà ii, gatu igaba tu kò Krestem dim tc'áróm koe guu a x'áèan koe x'óó, nxãasega tu gha C'ẽem ãe x'ooan koe ghùèa hãam di ii ka, ta gha nxãasega Nqari ba tc'áróan kúrúa máá ka.

5 Eè ta kò qanega nqõóm di ta ii, ka zi kò guú zi ãe chìbian ka ncàmmèa hãa zi, x'áèan ka kúrúè a cgáé-q'ooa ta koe tséé, nxãasega ta gha x'oo sa tc'áróan kúrúa máá ka.

6 Igaba ta ncẽeska x'áèan koe kgoarasea hãa, a ãe kò qáé taa hãa sa x'óóa guua, nxãasega ta gha táá ncíis kg'òès goá tòòèa hãa zi guú zi dis koe tséé, igaba ta gha kaba kg'òèan Tc'ẽem di koe tséé ka.

Chìbian cgoa x'ãàku sa

7 Kháé ta gha nxãaska dùú sa nxàe? X'áèa nea chìbigaa? Nxãas tama si i! X'áèan tama kò ii ner ga kò chìbian c'úua hãa. X'áèan kò méé naka máá, "Táá ncóó guu," témé tama ner ga kò ncóós dùú sa ii sa c'úua hãa khama.

8 Igaba i chìbian ncẽem x'áè-kg'ám koe guu a kòm ba hòòà, a wèè zi ncóó-kg'ám zi tíí koe óágara hãa; x'áèan káà a koe i chìbian x'óóa hãa khama.

9 Tíí igabar kò c'ẽe x'aè ka x'áèan káà a koe kg'òèa, igaba ãem ko ncẽem x'áè-kg'ám ba hàà ka i kò chìbian tshoa-tshoa a kg'òè,

10 ra tíí x'óó. Ra kò bóòà q'ãa, gaam x'áè-kg'ám ãe kò ko kg'òè sa óága ba, tíí koe x'oo sa óágara hãa sa.

11 Chìbia ne kò ncẽem x'áè-kg'ám koe kòm ba hòò a qàe-qae te, a gaam koe guu a cg'õo te khama.

¹² Khama ra ga nxãaska máá, x'áèa ne tcom-tcomsa a, me x'áè-kg'ám ba gataga tcom-tcomsa, a tchàno, a qãe me e, témé.

¹³ Ka sa kò kháé nxãaska gaas gúùs ãe qãe sa kabise a tí koe x'oo sa kúrú? Nxãas tama si i! Igaba chibi si i kò ii *ncëe kò tí koe x'oo sa kúrú sa*, nxãasegas gha chibi sa x'áise chibi si i sa ka, ncëe kò qães gúùs koe guu a tí koe x'oo sa ógara hãa sa. Ncëem dàòm kas kò kaisase x'áise, kias chibi si i sa, ncëem x'áè-kg'ám koe guu a.

¹⁴ X'áèa nea tc'ëem di i sa ta q'ana hãa, igaba ra tí cgàam cgoa kúrúèa, a chibian koe qãa iise x'ámáguèa,

¹⁵ a ãer ko kúrú sa bóda q'ãa tama. Eër kúrú kg'oana hãa sar kúrú tama khama, igaba ãer kúrú sa tc'ëe tama sa, gaas kúrú ra kos ga si i.

¹⁶ Igaba ncëe ãer kúrú sa tc'ëe tama sar kò kúrú, ner ko dtcòm, x'áèa ne qãe e sa.

¹⁷ Ncëe i ii khama ra tí tama ra a ncëe ko kúrú u ra, igaba tí koe x'ãèa hãas chibi si i.

¹⁸ Q'ana ra hãa, si cúis gúùs qães ga sa tí koe x'ãèa hãa tama khama, nxãa tar ko méé ner ko máá, tirim cgàam koe témé. Ncàma ner úúa hãa, qãèa ner ga kúrú di i, igabar ko gaan kúrú ka tàèè khama.

¹⁹ Eër kúrú kg'oana hãas gúùs qãe sar kúrú tama, igaba ãer kúrú sa tc'ëe tamasa cg'ãe saa, gaas kúrú kos ga si i khama.

²⁰ Nxãaska, ncëe ãer kúrú sa tc'ëe tama sar kò kúrú ner tí tama ra a ãe ko kúrú si ra, igaba tí koe x'ãèa hãa chibi ii *ãe ko kúrú si i*.

²¹ Ra ko bóò, i ko ncëe qarian tí koe tséé: qãèa ner kúrú kg'oana, igaba i cg'ãèan gaa koe ga tí cgoa hàna.

²² Tcáóa te q'oo koe ra ko Nqarim di x'áèan koe qãè-tcao khama;

²³ igabar ko c'ëe qarian bóò, i ko cgáé-q'ooa te di zi xèè zi koe tséé, a ko tc'ëea te di qarian cgoa x'ãaku, a ko chibian di qarian dim qãa ba kúrú te, ncëe cgáé-q'ooa te di zi xèè zi koe hàna a.

²⁴ Tsóágase cgómgar khóè ra gáé! Dii na gha ncëem tc'áróm x'ooan dim koe kgoara te?

²⁵ Igaba méém Nqarim ncëe ko gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe guu a *kgoara te* ba qãè-tcao mááé!

Ncëe sa gha nxãaska tiris téé-q'oo sa ii: Tc'ëea te koer Nqarim dim x'áèm dòm q'oo koe hãa, igabar cgàaa te koe chibian di qarian dòm q'oo koe hãa sa.

8

Tcom-tcomsam Tc'ëem koe kg'òèa ne

¹ Gaa domka i ncëeska gane ãe Jeso Krestem koe hãa ne koe cúí xgàrakuan ga káà a.

² Kg'òèan dim Tc'ëem di qaria nea Jeso Krestem koe guu a chìbian hěé naka x'ooan hěéthěé di qarian koe kgoara taa* hãa khama.

³ Moshem di x'áèa ne kò cgàam di kg'amkan domka kgoara ta ka tààè, igabam kò Nqari ba Gam dim Cóám koe guu a kgoara ta a khama. Ncěe kò chìbi-kg'aom khama ma tsééa tcg'òòèa hãa ba, a ko hàà cgàa ii, a hàà gaam cgàam koe chìbian dis tcg'òóa mááku sa ii ba.

⁴ Nxãasega ta gha x'áèan koe ko qaase tchànoan kúrú ka, a ta a Tc'ëem ko ma qaa khama ma kg'òè, cgàam ko ma qaas ka tamase.

⁵ Eě cgàam di nea ko gane di tc'ëean cgàam di zi gúù zi koe tcãà, igaba ne ko gane èe Tc'ëem di ne gane di tc'ëean Tc'ëem di zi gúù zi koe tcãà khama.

⁶ Si cgàam koe tcãà tc'ëe sa x'oo si i, si Tc'ëem koe tcãà tc'ëe sa kg'òè sa hěé naka tòóku sa hěéthěé e.

⁷ Cgàam koe tcãà tc'ëe sa Nqarim cgoa kómku tama si i, cgàa ba Nqarim di x'áèan dóm q'oo koe máàse tama khama, a máàse ana hãa tite.

⁸ Ne gane èe cgàam koe hãa ne cuiskaga Nqari ba qãè-tcaokagua hãa tite.

⁹ Igaba tu gatu cgàam koe hãa tama, a Tc'ëem koe hãa, ncěè tseeguan kagam kò Krestem dim Tc'ëe ba gatu koe x'áèa hãa ne. Igaba ncěè c'ëem khòèm kò Krestem dim Tc'ëe ba úú tama nem Krestem di tama.

¹⁰ Igaba ncěè Krestem kò gatu koe hãa, nem gatu dim tc'ëe ba tchànoan domka kg'òèa hãa, èetam ga ma gatu dim tc'áró ba chìbian domka x'óóa igaba.

¹¹ Ncěè Gaam èe Jeso ba x'ooan koe ghùia hãam dim Tc'ëem kò gatu koe x'áèa hãa, nem gha thěé Gaam èe Krete ba x'ooan koe ghùia hãa ba gatu di tc'áróan ncěè kaàko o gha kg'òèan màà, Gam dim Tc'ëem ncěè gatu koe x'áèa hãam koe guu a.

¹² Gaa domka ta kúrú ta gas tséé sa úúa hãa, tíi qõe ga tuè - cgàam ko ma tc'ëe khama ma kg'òè di tama sa,

¹³ cgàam ko ma tc'ëe khama tu kòo ma kg'òè ne tu gha x'óó khama, igaba ncěè Tc'ëem di qarian ka tu kòo tc'áróm di zi tséé zi cg'òo ne tu gha kg'òè.

¹⁴ Wèéa ne èe Nqarim dim Tc'ëem ka tc'ãà-cook'g'aièa nea Nqarim di ne cóá ne e khama.

¹⁵ Qãàn ko kúrú tu um Tc'ëe ba tu máàè tama khama, gaicara gha q'áòan koe tcãà tu u ba, igaba tu cóá tu gha ii dim Tc'ëe ba máàéa, ncěè ta ko tcii a ko máá, "Aboè, gatá ka Xòò Tseè!" témé ba.

* 8:2: taa - Gerika sa ko máá: "tsi" témé. Ncěes gúù sa ko wèè ne dtcòm-kg'ao ne nxàè khamam kò "ta" dim kg'ui ba tséékaguè.

16 Tc'ëe ba ko Gaam ka gatá dim tc'ëem cgoa xg'ae a nxàea tseegukagu, Nqarim di ta cóa ta a sa.

17 Ncëe *Nqarim di ta cóa ta kò ii*, ne ta nxãaska *x'aian di ta q'òò-kg'ao ta a*, Nqarim *di x'aian di ta q'òò-kg'ao ta*, Krestem cgoa xg'ae a *Nqarim di x'aian q'òòà hãa ta*. Igaba méé ta gataga Gam cgoa xg'ae naka xgàràè, naka taa nxãasega Gam di x'ààn koe tcàà.

Hààko x'aè di x'àa ne

18 Tíi ko bóò ka i gatá di xgàrakuan ncëe x'aè di gùu cgáé tama a, ncëe gha hàà gatá koe x'áíè x'ààn cgoa i kòò tòóa xg'aeè ne.

19 Wèém nqǒó ba kaisa tcoman cgoa Nqarim di ne cóa ne gha hàà x'áíèm x'aè ba qǎà hãa khama.

20 Nqǒó ba gha hàà cg'ãa-cg'anase domka, ãem gaam nqǒóm ga ba ma tc'ëea khama tamase, igaba Gaam ãe kò gaatama ma xgàrà mem kò ma tc'ëea hãa khama ma; *me nqǒó ba* nqòòan úúa hãa,

21 ts'óóm tite di i, a ba a gha kgoaraè a gaicara qǎà-khoe ii tite, a gha nxãasega Nqarim di ne cóa ne di kgoarasean hëé naka x'ààn hëéthëé máàè ka.

22 Q'ana ta hãa khama, me ko wèém nqǒó ba ncëeskaga igaba thòò-tcaoase kg'ae, ábàn di thòòan koe hãas khóès khama ma.

23 Me nqǒóm cúím tama me e ncëe ko thòò-tcaoase kg'ae ba, igaba ta ko gatá igaba thëé thòò-tcaoase kg'ae, ncëe Tc'ëe ba úúa hãa ta. Me Tc'ëe ba tc'ãà a kúrúsea hãam tc'áró me e, *ncëe hààko x'aè di kg'òèan di nqòòan máà ta a hãa ba*, ta hãa a ko Nqarim gha hàà Gam di ta cóa ta ii sa x'áím cáím ba qǎà, tc'áróa tam gha kgoarasean máà ba.

24 Ncëe nqòòan úúa hãase ta kò kgoaraè khama. Si hòòsekos nqòò sa cg'arés kaga nqòòs tama si i: díi na ga ãe i hòòà hãas koe nqòò?

25 Igaba ncëè ãeta hòò tamas koe ta kò nqòòan úúa hãa, ne ta ko qáo tcáóan cgoa qǎà si.

26 Gatá iim dàòm kagam ko Tc'ëe ba gatá di kg'amkan koe hùì ta a thëé. C'úúa ta hãa dùú sa ta ga còrè a dtcàrà sa, naka ta ga ma còrè sa, igabam ko Tc'ëe ba Gam ka gatá téé-q'oo koe thòò-tcaoase còrèa máá ta a, a ba a ko kg'uian cgoa nxàèè tite nxãa kg'uian cgoa kg'aea máá ta a.

27 Me Nqarim ncëe ko tcáóa ta q'oo koe hãa zi bóò ba *Tcom-tcomsam* Tc'ëem di tc'ëe-kg'áman q'ana hãa, Gam di ne khóè ne téé-q'oo koem ko Tc'ëe ba ãem ko ma Nqari ba tc'ëe khama ma còrèa máá ne khama.

28 Ta q'ana hãa, wéé zi gùu zia ko gane ãe Nqari ba ncàma hãa ne koe tsééa xg'ae sa, nxãasega i gha qǎè ka, gane ãem nxãakamaga Gam di tc'ëean koe guu a tcíia hãa ne koe.

29 Gane ãem Nqari ba nxãakamaga q'ana hãa nem nxará tcg'òóa hãa khama, Gam dim Cóám dis iis koe ne gha hãa ka.

Nxãasegam gha *Gam dim Cóa ba* kái qõea ba xg'aeku koe qgáé-kg'ai di ba ii ka.

³⁰ Me Nqari ba nxãaska gane ãem nxará tcg'òóa hãa ne tciia hãa, a ãem tciia hãa ne ko tchàno ne iise bóò, a ãem ko tchàno ne iise bóò ne Gam di x'àn máana hãa.

Nqarim di ncàmkuane

³¹ Kháé ta gha nxãaska ncêe zi gúù zi ka dùù sa nxàe? Ncêe Nqarim kò gatá xòè koe hãa ne i gha diin gatá cgoa x'ãaku?

³² Gaam ãe kò Gam dim Cóm tc'áró-tc'aro ga táá bóòa guu, igaba kò gatá wèea ta domka tcg'òó Me ba, nxãa ba gáé cuiskaga Gam cgoa wèe zi gúù zi máa ta a hãa tite thêé?

³³ Diì na gha ãe Nqarim ka nxará tcg'òóea hãa ne chibi-chibi? Nqari ba ko tchàno ne iise bóò ne.

³⁴ Diì na gha xgàra ne? Jeso Kreste ba x'óóa hãa! Si gataga kaisas gúù sa: x'ooan koem ghùiea hãa si i, a gataga Nqarim dim kg'áòm x'òàm xòè koe hãa, a ko gataga còrea máa ta a!

³⁵ Diì na gha Krestem di ncàmkuane cgoa q'aa-q'aa ta a? A tcabà zia, a qóm zia, a xháé zia, a xàbà saa, a dxàu saa, a cg'ãè saa, a ntcàu baa?

³⁶ Ncêe i ma *Nqarim di zi Tcgãya* zi koe ma góásea hãa a ko máa:

“Tsáá domka ta ko wèem koaba-dào ba cg'õòè, a ta a ko cg'õòè ko zi ghùu zi khama ma bóòè,”
témèè khama.

³⁷ Nxãan tama a, igaba ta wèe zi gúù zi ncêe zi koe kaia ta tàà-kg'ao ta a, Gaam ãe ncàm ta am koe guu a.

³⁸ Kaisa tcoma ner úúa hãa, *Nqarim di ncàmkuane cgoa ga q'aa-q'aa ta as gúù sa káa si i sa khama*: a kg'òè saa ga igaba, a moengele xua ga igaba, a tc'ãã-cookg'aia ga igaba, a ncêem x'aèm di zi gúù zia ga igaba, a hàakom x'aèm di zia ga igaba, a c'êe qaria ga igaba,

³⁹ a tc'amaka hãam nqõó baa ga igaba, a nqãaka hãa baa ga igaba, a c'êes gúùs ncêem nqõómkg'ai di saa ga igaba, nxãa zia cuiskaga Nqarim di ncàmkuane cgoa q'aa-q'aa ta a hãa tite, ncêe Jeso Krestem gatá dim X'aigam koe hãa a.

Nqarim di tc'êe sa Iseraele koe hêé naka qhàò zi di ne koe hêéthêé e (9–11)

9

Nqari ba Gam di ne khòè ne nxará tcg'òóa

¹ Tseegua ner ko Krestem koe kg'ui, a tshùù-ntcõa tama, i ko tiri tcáóan Tcom-tcomsam Tc'êem koe nxàea tseegukagu,

² kaisa tshùù-tcaoa ner úúa, a chòò tamas thòò sa tcáóa te koe úúa hãa.

³ Ncàmar kò hãa, tí ra ga kò tí ka cgúìèa sa, a ga kò Krestem koe guu a q'ãea tcg'òòèa hãa, tí qõe ga ne domka, ncêe tiris qhàòs di ii ne.

⁴ Iseraele di ne khòè nem Nqari ba nxará tcg'òóa Gam di ne cóa ne gha ii ka, a ba a Gam di x'ààn x'ái nea, a gane cgoa qáé-xg'ae sa kúrúa hãa, a Gam di x'àèan máa nea, *a ba a xгаа-xгаа nea hãa nta ne gha ma* dqomè Me sa, ncêem gataga thêé Gam di zi nqòòkaguku zi máana hãa ne,

⁵ ncêe kò *Nqarim ka tsééa tcg'òóèa xu* khòè xuku xu ka tsgõose-coa ne; khòèan dis iis ka i kòo kg'uiè nem ncêem Krete ba gane dis qhàòs koe guua hãam ga Me e. Nqarim ncêem wèé zi tc'amkg'ai koe hãa ba. Chõò tamase méém dqomè. Amen.

⁶ Eëm kò Nqari ba Iseraele ne nqòòkagua hãas kam tààèa hãa tar méé tama. Wèéa ne ãe Iseraele koe ábàèa nea Iseraele di tama khama.

⁷ Ne gataga Abrahamam ka tsgõose-coa ne wèé ne *Nqarim di ne* cóa ne tama ne e. Nqari ba kò Abrahama ba birí a máá: “Isakam koe tsi gha guu a ãer nqòòkagu tsia tsgõo-coan úú,” témé khama.

⁸ Ncêe sa ko máá, cgàam di ne cóa ne tama ne e ncêe Nqarim di ii ne, igaba nqòòkagukus di ne cóa nea, gane Abrahamam di ne cóa ne ne e, témé.

⁹ Ncêea nqòòkagukus kò ma nxàèa hãa ga a khama: “Tchànom x'aèm kar gha kabise, si gha Sarah sa cóa ba ábà,” tam méé.

¹⁰ Ncêes gúús cúís tama si i, igaba tsara kò thêé Rebekas di tsara cóa tsara cúím xòòm ka ábàè, gatá ka tsgõosem Isaka ba.

¹¹⁻¹² Nqarim di tciikua ne kaisase cgáé e, i khòèan ko kúrú tsééan cgáé tama. Nqari ba ko Gam di tc'èean koe guu a nxará tcg'òó - ncêes gúù sa méés qarika tééa mááse sa. Si ko ncêes gúù sa ncêe koe x'áise: qanega tsara cóa tsara ábàè tama cookg'ai koe, a qanega tshúù kana qãè gúù ga kúrú tamas cookg'ai koem kò Nqari ba gatsara ka xòòs Rebeka sa birí a máá: “Kaia ba gha cg'áré ba tsééa máá,” témé.

¹³ Ncêe i ma góásea hãa khama a ko máá: “Jakobe bar ncàma hãa, a Esau ba hòrea hãa,” téméè khama.

¹⁴ Kháé ta gha dùù sa nxàè? Nqari ba tchàno tama saa? Nxãas tama si i!

¹⁵ Moshem kam kò máá: “Eër ko thõò-xama máá bar gha thõò-xama máá, a ãer ko cgóm ba cgóm,” témé khama.

¹⁶ Khama i nxãaska khòèm dis ncàms koe kana tsééa ba koe guu tama, igaba i Nqarim di thõò-xama-máákuan koe guua.

¹⁷ Si ko *Nqarim dis* Tcgãya sa Faro ba birí a máá: “Kaikagu tsia raa, Tiri qaria ner gha tsáá koe x'ái ka, nxãasega i gha Tiri cg'òèan wèém nqòóm koe nxàèè ka,” témé khama.

18 Gaa domkam ko nxãaska Nqari ba ãem thõò-xama máá kg'oana hãa ba thõò-xama máá, a ba a ko ãem qari-qari tcúú kg'oana hãa ba qari-qari tcúú.

Nqarim di xgóàn hêé naka Gam di thõò-xama-máákuan hêéthêé e

19 Me gha nxãaska gatu ka c'êe ba birí te a máá: "Ncêeta i kò ii ne ba ko nxãaska Nqari ba dùús domka chibi-chibi taa máá? Nqarim tc'êea hãa sa i gha diín ntcoe?" témé.

20 Ka tsi gáé tsáá tc'êea máá dií tsi i ta tc'êea, khòè tseè, Nqarim cgoa ga ntcoeku tsi? Ka sa gáé ga ãe xommèa hãa sa ãe xom sia hãa ba birí naka máá: "Dùús domka tsia ncêer ii khama ma kúrú tea hãa?" témé?

21 Gàba zi dim kúrú-kg'ao ba gáé xom cgoa di góman koe, cúis dtcõos koem ga cam gàba sara kúrú di qarian úú tama, si c'êe sa cgáé zi tséé zi di sa ii, si c'êe sa kg'amaga di zi tséé zi di sa ii?

22 *Igaba tsi ko nta méé ncêes gúús ka:* Nqari ba kò ãem xgóà cgaea hãa gàban, ncêe kaàkagukuan tééa máána hãa koe Gam di xgóàn x'ái kg'oana, a Gam di qarian q'áakagu kg'oana. Igabam kò qáo tcáóse hãa cgoa ne,

23 Gam di x'ààn kaisam gha nxãasega gataga cgómkuan di gàban koe x'ái ka, ncêem nxãakamaga x'ààn kg'ónòa máána hãa a,

24 gatá ncêem tciaa hãa ta koe, Juta ne cúí ne koe tamase, igaba táá zi qhàò zi di ne koe ga hêéthêé e.

25 Ncêem ko Hoseam *dis Tcgãyas* koe méé khama a ko máá: "Gane ãe kò *kg'aiga* Tiri ne khòè ne tama ner gha Tiri ne khòè ne ta ma tcii, a ra a gha gaas ãe kò *kg'aiga* ncàm-mèe tama sa tiris ncàm-khoe sa ta ma tcii," témé.

26 "Ne gha gaam qgáim ãe ne kò biríèa hãa a máá:

'Tiri tu khòè tu tama tu u,'

témèeam koe ne gha biríè a máá:

'Kg'òèa hãam Nqarim di tu cóá tu u,'

téméè."

27 Me ko Isaia ba Iseraelem ka q'au a ko máá:

"Eêta ne ga ma tshàa-dxoom qàe di góman

khama ma kái ne e igaba

ne gha cg'orò ne kgoaraè,"

témé.

28 X'aigam *Nqari* ba gha xòm x'aè-coan q'oo koe chõò tamase nqõó ba xgàra khama.

29 Eẽm xg'ao Isaia ba mééa khamaga i ii, ncêem kòo máá:

"Ncêè X'aigam qarim wèem kò xg'ao

c'êe qhàòan ga qàua máá ta a tama,

ne ta ga kò Sodoma khama ii,

a ga kò Gomora khama ma kúrúsea,"

témé khama.

Paulo ba ko Iseraele ne còrèa máá

³⁰ Kháé ta gha nxãaska dùú sa nxàe? Tãá zi qhàò zi di ne, ncêe kò tchànoan qaa tama, nea tchànoan hòda ka, tchànoan ncêe dtcòmòs koe guua a.

³¹ Igaba ne kò Iseraele ne, ncêe x'áèan koe guua tchànoan kòo qaa ne táá hòò o.

³² Dùús domkaà? Dtcòmàn koe ne kò guu a qaa a tama, igaba ne kòò tséé zi koe guu a qaa a khama. A ne a kò nxõás tc'amkg'ai koe tcgàba,

³³ ncêe i ma góásea a ko máá:
 “Q'ãa, nxõá sar ko Sione koe tòò,
 khòè ne gha kúrú ne tcgàba sa,
 nxõám kúrú ne gha ne cg'áé ba;
 me gha diím wèém ãe ko Gam koe dtcòm ba
 táá sau-cgaekaguè ka,”
 tam méé.

10

¹ Tíí qõe ga tuè, tcáóa te q'oo koer ko kaisase tc'èe *Iseraele* ne gha kgoaraè sa, a ra a ko gataga Nqarim koe còrèa máá ne.

² Nqarim koe ne máàsea hãa khama, ra ko ncêe sa nxàea tseegukagu, igabaga i gane di máàsean tseeguan di q'ãan koe guu tama.

³ Nqarim koe guua hãa tchànoan ne bóda q'ãa tama khama, a ko gane di tchànoan ne gha kúrúa mááse sa qaa, a Nqarim di tchànoan koe mááse tama.

⁴ Kreste ba ko x'áèan chõòkagu khama, *nxãasega ta gha táá x'áèan ko qaa sa kúrúan ka tchànokaguè ka*, igabagam gha diím wèém ãe ko dtcòm ba tchànokaguè.

Kgoarakuan di qãè tchõà nea wèém khòèm di i

⁵ Moshe ba x'áèan koe guua hãa tchànoan ka ncêe sa góáa hãa a ko máá: “Diím wèém ãe ko *x'áèan ko qaa sa komsana* ba gha gaan ka kg'õè,” témé khama.

⁶ Igaba i ko dtcòmòs koe guua tchànoan ncêeta méé a ko máá: “Táá tcáóa tsi q'oo koe máá, ‘Dií na gha nqarikg'ai koe qaò?’ témé guu” (ãe sa Kreste ba nqãaka úú si i ke),

⁷ “kana máá: ‘Dií na gha nqãaka hãam nqõóm koe síí?’ témé guu” (ãe sa Kreste ba x'ooan koe ghùì si i ke).

⁸ Kháé i ko nxãaska dùú sa méé? *Ncêe si i*: “Kg'ui ba tsáá ka cùú me e, kg'áma tsi koe hêé naka tcáóa tsi koe hêéthêé e,” ta i ko méé. Ncêe ba dtcòmòs dim kg'ui me e, ncêe xae ko gaam ka xgaa-xgaa ba,

⁹ ncêe ko máá: “Ncêè tsáá ka tsi kòò kg'áma tsi cgoa nxàea tseegukagu Jeso ba X'aiga Me e sa, a kòò tcáóa tsi koe dtcòmòs

Nqari ba x'ooan koe ghùì Mea hãa sa, ne tsi gha kgoaraè," témé ba.

¹⁰ Tcáóá ta cgoa ta ko dtcòm, a ta a ko tchànokaguè, a ko kg'áma ta cgoa nxàea tseegukagu, a ko ncēm dàòm ka kgoaraè khama.

¹¹ *Nqarim dis* Tcgāya sa ko máá: "Dìim wèém ãe ko Nqarim koe dtcòm ba cuiskaga sau-cgaekaguè tite," témé khama.

¹² Juta ne hēé naka qhàò zi di ne hēéthēé xg'aeku koe i cúí q'aa-q'oo ga káà a; cúím Nqari ba X'aigam wèé ne di Me e, a ba a ko wèé ne ãe ko tcii Me ne qguàn cgoa ts'ee-ts'eekg'ai khama.

¹³ "Dìim wèém ãe gha Nqarim dim cg'õè ba tcii ba gha kgoaraè," ta i ko méèè khama.

¹⁴ Kháé ne gha nxãaska ntama ma cg'õèa ba tcii, ncèè Gam koe ne kò dtcòm tama ne? A ne a gha ntama ma Gam koe dtcòm, ncèè qanega ne kò Gam ka kóm tama ne? A ne a gha ntama ma kóm, ncèè xгаа-xгаа ne gha ba ne kò úú tama ne?

¹⁵ Me gha ntama ma gaam ãe ko tchõàn xгаа-xгаа ba xгаа-xгаа, ncèè tsééam kò úúè tama ne? Ncèe i ma *Nqarim di zi Tcgāya zi koe* ma góásea a ko máá: "Tsóágase i gáé qãè tchõàn di xàà-kg'aoan di hàà-q'ooan t'õèa!" téméè khamaga ma.

¹⁶ Igaba ne kò kái-kg'aise táá qãè tchõàn komsana. Isaia ba kò máá: "X'aigae, díí ba gaxae di kg'uian komsana hãa?" témé khama.

¹⁷ I ko nxãaska dtcòmàn ãe ko kórmès koe guu, si ko ãe ko kórmè sa Krestem dim kg'uim ka ko xгаа-xгааès koe guu.

¹⁸ Igabar ko ãe ne kóm ta ga hãas ka tèè. Tseeguan kaga ne kóma hãa! Ncèe *Nqarim di zi Tcgāya zi* ko méé a ko máá: "Wèém nqõóm koe ga i dòma xu síia hãa, i gaxu di kg'uian nqõóm chõò-q'oo koe ga síia hãa," témé khamaga ma.

¹⁹ Ra ko gaicara tèè, Iseraele ne kò kóma q'ãa tama sa? *Kóma ne kò q'ana hãa!* Moshe ba kò tc'ãà dis ka máá:

"Kúrú tu ur gha tu gane ãe qhàòs di tama ne koe tau di, a ra a gha káà tc'èes qhàòs di ne cgoa xgòakagu tu u," témé khama.

²⁰ Me kò gataga Isaia ba kgoarasea hãase *Nqarim mééa hãa sa nxàe a máá:*

"Gane ãe qaa Te tama ne kar hòèèa hãa, a Ra a kò gane ãe tc'èe Te tama ne koe x'áísea hãa," témé.

²¹ Igabam kò Iseraele ba bìrí a máá:

"Wèém cáím kar tshàua Te tchoanà xòóa máána hãa khòè ne ãe komsana tama a ko ntcoeku cgoa Te ne," témé.

11

Nqarim di thõò-xama-máákua ne Iseraele ne koe

¹ Ra ko nxãaska tẽe a máá: “Nqari ba gáe kò Gam di ne khóe ne xguì?” témé. Nxãas tama si i! Tíí ga ra thée Iseraele ra a khama, a Abrahamam ka tsgõose-coa ra a, Benjaminem dis qhàòs di ra.

² Nqari ba kò Gam di ne khóe ne ncẽe kg'aigam kò q'ana hãa ne táa xguì. C'ùua tu gáe hãa *Nqarim dis* Tcgãyas ko Èlijam ka mée sa? Me ko ma Nqarim cookg'ai koe Iseraele ne ma chibi-chibi sa, a ko máá:

³ “X'aigaè, Tsari xu porofiti xu ne cg'õoa hãa, a Tsari altaran kobe a hãa, ra tíí cúí ga ra qaù, ne ko cg'õoa te xaù,” témé.

⁴ Ka ba kò kháe Nqari ba ntama ma xõa me? *Nqari ba kò xõa a máá*: “7,000 xu khóe xur tòóa máásea hãa, ncẽe qanega Baale ba qámsea máá tama xu,” témé.

⁵ Ncẽeskaga i gataga ii: qaù a hãa nea hàna, cgómkus koe guu a nxárá tcg'óòea hãa ne.

⁶ Igaba ncẽe cgómkus koe i kò guua hãa ne i nxãaska *gane di* tséean koe guu tama; ncẽe gatà i kò ii nes nxãaska cgómku sa cgómkus tama si i.

⁷ Kháe nxãaska dùu saa? Iseraele ne kò ãe ne kò qaas gúu sa táa hò. Khóe ne ãe nxárá tcg'óòea hãa ne cúí ne kò hò si, igaba ne kò ãe qaù a hãa ne qari-qarin tcúuè.

⁸ Ncẽes ko *Nqarim dis* Tcgãya sa mée khama a ko máá: “Nqari ba kò tcáóa ne hée naka tc'ëea ne hée thée ntcùú-ntcuu, a tcgáia ne ga táa bóokagu a tceea ne ga táa kómkagu ncẽem cá m kaga igaba,” témé khama.

⁹ Gatagam ko Dafite ba máá:

“Gane dis suu* sa mées ntcóm sa ii naka xhám sa ii, nxãasega ne gha cg'áea tcãa, a gha gane di xgàrasean kabia máaè ka.

¹⁰ Gane di tcgáian mée i ntcùú-ntcuuè naka ne nxãasega táa bóò, naka i gane di qhùrian chõò tamase naiè,” tam kò mée.

¹¹ Ra ko nxãaska tẽe a máá: Eẽ ne kò *Juta ne* tcgàba ka nea gáe kò cg'áe, táa ne gha gaicara tẽe ka? Nxãas tama si i! Igaba gane di cg'áe-q'ooan gha táa zi qhàò zi di ne koe kgoarasean óága domka a, nxãasega ne gha Juta ne chii ka.

¹² Gane di cg'áe-q'ooa ne kò nqõó ba qguùkagu, i kò gataga tààè-q'ooa ne táa zi qhàò zi di ne qguùkagu. Ka nea gha *nxãaska*

* **11:9:** suu - Gerika sa ko máá: “cháa sa” témé - tc'õoan ko tòò a tc'óòès qgái si i.

tǎá zi qhàò zi di ne nta noose qguùkaguè, ncèè cg'oèas tc'ǎò-tc'ǎos Juta ne dis kò hǎa ne?

Tǎá zi qhàò zi di ne di kgoarasea ne

¹³ Gatu cgoar ko kg'ui, tǎá zi qhàò zi di tuè: tǎá zi qhàò zi di ne koer x'ǎè úú-kg'ao ra a domka ra ko ncèes tséés tiri sa kaikagu,

¹⁴ tiris tséés koer gha c'èedaoka tiris qhàòs di ne khòè ne kúru ne chì di ii domka, ra gha nxāasega c'èe ne kgoara ka.

¹⁵ Ncèè *Nqarim ka* xguèès *Juta* ne dis kò ko dàò ba xgob-ekg'am, me nqǒò ba *Nqarim* cgoa tòòkuan úú ne sa gha gane *Juta* ne dis dtcòmè sa dùú sa ii? X'ooan koe guu a kg'òè si i gha ii!

¹⁶ Ncèè tc'ǎà dis péré-qàmàs kò *Nqari* ba tcg'òóa mááèa, nem nxāaska wèém péré ba gataga thèé *Gam* di me e, a ncèè hìis di tǒbean kò *Gam* di ii, ne i nxāan ga thèé *Gam* di i.

¹⁷ A ncèè c'èe xu nxāa xu olife dis hìis di xu kòo q'ǎea tcg'òòè, tsi tsáá ncèe qǎáka ka dis olifes di tsi *nxāa tsi* gaa koe q'áma tòòè, a ko c'èe xu cgoa ès hìis tǒbe di qguùn q'aa-q'aaku,

¹⁸ ne méé tsi táá gaxu nxāa xu koe bóò-boose guu. Ncèè bóò-boose tsi kòo ne *méé tsi tc'èe-tc'èese*, tsáá tsia tǒbean qgóó tòó tama, igaba i tǒbean qgóó tòó tsia hǎa sa.

¹⁹ Igaba tsi gha máá: “*Nxāa* xua q'ǎea tcg'òòèa hǎa, nxāasegar gha tí q'áma tòòè ka,” témé.

²⁰ Eè sa tseegu si i. Gaxu di dtcòmàn úú taman domka xu q'ǎea tcg'òòèa hǎa, tsi kò tsáá tsari dtcòmàn domka tééa hǎa. Ké méé tsi táá bóò-boose guu, igaba méé tsi q'áda hǎa.

²¹ Ncèè *Nqarim* kòo hìis kg'aiga úúa hǎa nxāan bóda guu tama, ne tsi tc'èea máá, tsáám gha bóda guu tsi, ta tc'èea?

²² Ke méé tsi *Nqarim* di qǎèan hèé naka *Gam* di xgòàn hèéthèé q'ana hǎa. Xgòà Me e èe *chìbian kúru ka* cg'áéa hǎa ne koe, igabam tsáá koe qǎè Me e, ncèè *Gam* di qǎèan koe tsi kòo hǎa ne. Tama kò ii ne tsi gha tsáá igaba thèé q'ǎea tcg'òòè.

²³ A ncèè *Juta* ne kò gane dis dtcòmàn tamas koe kúúa hǎa tama, ne ne gha gaicara q'áma tòòè, *Nqari* ba qarian úúa hǎa, gaicaram gha q'áma tòò ne di i khama.

²⁴ Ncèè kg'aiga qǎáka ka dis hìis olife dis koe tsi kò tsáá guu a q'ǎea tcg'òòèa hǎa, a olife dis hìis xháràèas koe q'áma tòòèa hǎa, ncèe i ga kg'aiga ii tama khama, ne ba gha *Nqari* ba nxāaska nta noose *kabi* a kg'aigaka di nxāan gaan dis hìis olife dis koe gaicara q'áma tòó?

Iseraele ba gha kabi a tòóa kg'ónòè

²⁵ Tíi qǒe ga tuè, ncèes gúús chómsea hǎa sa tu gha q'ǎa sar ko tc'èe, nxāasega tu gha táá tc'èega tu ii sa biríse ka. *Ncèes gúús chómsea hǎa sa ncèe si i:* qari tcúúan *Iseraele* di ne khòè ne dia

xòm x'aè q'oo† di i, si gha nxãakg'aiga síí cg'oèa hãas nxáráse-q'oos tãá zi qhàò zi di ne di sa *Nqarim koe* hàà.

²⁶ Ne gha ncëem dàòm ka wèé ne Iseraele ne kgoaraè, ncëe i ma góásea hãa a ko máá:

“Kgoara-kg'ao ba gha Sione koe guu a hàà,
a ba a gha Jakobem *ka tsgõose-coa* ne koe
cg'ãè tcáóan tcg'òó.

²⁷ Si gha ncëe sa Tiris qáé-xg'ae sa ii gane cgoa,
gane di chibia ner gha ko séèa tcg'òó cgae ne ka,”
téméèa khama.

²⁸ *Juta nea qãè tchõàn xguia hãa* khama ne *Nqarim di ne*
cg'õo-kg'ao ne e, *nxãasega i gha qãè tchõàn* gatu *qhàò di tu koe*
hàà ka. Igaba ncëe nxárá tcg'òóa mááses ka ta kòo kg'ui ne ne
Nqarim ka ncàmmèa hãa, gane ka tsgõose ga xu *cgoam kúrúa*
hãas qáé-xg'aes domka.

²⁹ Nqari ba aban ãem ko tcg'òó ka hëé naka ãem ko tcii ne ka
hëéthëé tc'ëea kabí tama khama.

³⁰ Gatu qhàò zi di tua kò c'ëe x'aè ka Nqari ba komsana tama,
igaba tu ncëeska, Juta ne di komsana taman domka, Nqarim di
cgòmkuhan hòòà.

³¹ Gane igabaga ne ncëeska ãeta iim dàòm ka Nqarim máà
tua hãa cgòmkuhan domka komsana tama, nxãasega ne gha
thëé ncëeska Nqarim di cgòmkuhan hòò ka.

³² Nqari ba kò wèé ne khòè ne kúrú ne komsana taman koe
tòòse, nxãasegam gha wèéa ne ga cgòmkuhan x'ái ka khama.

Nqari ba dqomà ne

³³ Tsóágase i gáé Nqarim di qguùan kaia!

Tsóágase i gáé Gam di q'ãan di tc'ëean hëé

naka q'ãa-kg'áma ba hëéthëé tchàà-a!

Dìi na gha Gam di zi tc'ëe-kg'ám zi bóòà q'ãa?

Dìi na gha Gam di zi dàò zi qaara tcg'òó a xùri?

³⁴ *Nqarim dis Tcgãyas ko méé a ko máá:*

“Dìi na X'aigam di tc'ëe-kg'áman q'ana?

Dìi na ga tchàno-tchano Me?

³⁵ Kana ia xg'ao dìin c'ëe gúù máà Me,

Me ga gaa gúùan suruta kabí?”

témé khama.

³⁶ Wèé zi gúù zia Gam ka kúrúèa,

a zi a Gam koe guua,

a Gam domka hàna.

Nqari ba méém chõò tamase dqomèmè! Amen.

Dtcòm-kg'ao ne ko ma tséé sa (12:1–15:13)

† 11:25: xòm x'aè q'oo - kana “c'ëe xòè za”.

12

Nqari ba tsééa máá

¹ Gaa domkar ko Nqarim di thòò-xama-máákuan koe guu a dtcàrà tu u, tíi qõe ga tuè, tc'áróa tu tu gha dàòà-máákus iise tcg'òò sa, kg'õèa hãa, a tcom-tcomsa, a ko Nqari ba qãè-tcaokagu sa - ncèea tc'èem di tsééan gatu ga còrè cgoa ga a khama.

² Táá méé tu ncèem nqõóm di cauan xùri guu, igaba méé tu tc'èe-kg'áma tu koe kaba-kabaè, naka tua gha nxãasega Nqarim dis tc'èe sa q'ãa, gaas èe qãè ii, a ko qãè-tcaokagu Me, a tchàno ii sa.

³ Cgómkuan ncèer máàèa hãa domkar ko wèém khóèm èe gatu xg'aeku koe hãa ba bìrí a ko máá: Táá méém tc'èe-q'ooa ba koe tc'amakam hãa sa bìrísea hãa guu, igaba méém wèém khóè ba tc'èe-kg'áma ba koe, èem Nqari ba máà mea hãas tc'ãò-tc'ãos dtcòmàn dis cgoa qgóóse.

⁴ Cúím tc'áróm koe ta kái xòèan úúa hãa, i wèè xòèan cúís tséé sa kúrú tama khama.

⁵ Ncèem dàòm ka ta ko, èeta ta ma kái ta a igaba cúím tc'áró ba Krestem koe kúrú, me wèém xòè ba c'èe xu xòè xu cgoa xg'ae-xg'aeèa hãa.

⁶ Ke méém wèém khóè ba tãáka zi aba zi èem Nqari ba Gam di cgómkuan ka máà taà hãa zi tséékagu: ncèè porofitan kò ii ne méém èem úúa hãa dtcòmàn dis tc'ãò-tc'ãos cgoa tséékagu u.

⁷ Naka ncèè c'èe ne tsééa máás kò ii ne méém tsééa máá ne, naka ncèè xгаа-xgaas kò ii ne méém xгаа-xгаа,

⁸ naka ncèè c'èe ne korès kò ii ne méém korè ne. Ncèè c'èe ne hùis kò ii ne méém kgoarasea hãase hùì ne. Ncèè c'èe ne tc'ãà-cookg'ais kò ii ne méém wèè tcáóa ba cgoa gatà hèé. Ncèè c'èe ne koe cgómkuan x'áís kò ii ne méém qãè-tcaoan cgoa x'ái i.

Dtcòm-kg'ao ne dis kg'òè sa

⁹ Ncàmku sa méés tseegu di sa ii. Eè cg'ãè ii sa hòre, qgóóa qari èe qãè ii sa.

¹⁰ Gatu ka c'èea ne kaisase ncàm, khóè qõeku ne ga ma ncàmku hãa khama ma. Gatu nqáéase tu gatu ka c'èe ne tcom.

¹¹ Táá méé tu xhõen-tcáo guu; gatu dim tc'èe ba méém karu; X'aiga ba méé tu tsééa máá.

¹² Nqòòan koe méé tu qãè-tcao hãa, naka tua xgàrasean koe qád tcáo ii, naka còrèan koe qgóóa qari.

¹³ C'èe ne dtcòm-kg'ao ne kòo xháé ne méé tu èe tu úúa hãa sa gane cgoa q'aa-q'aaku. X'áéa tu koe c'èe ne qãèse hààkaguan koe tu tcãàn tcáo.

¹⁴ Ts'ee-ts'eekg'ai èe xgàra tu u ko ne; ts'ee-ts'eekg'ai ne, táá cgúì ne guu.

¹⁵ Eẽ ko qãè-tcao ne cgoa qãè-tcao, naka ãe ko kg'ae ne cgoa kg'ae.

¹⁶ Cúíta noose tu qgóóku; táá bóò-boose guu, igabaga ãe nqãaka hànas téé-q'oos di ne cgoa tsééa xg'ae; táá tc'ẽega tu ii sa bìríse guu.

¹⁷ Táá c'ẽem khòem cg'ãèan kúrúa máá tua ba cg'ãèan cgoa kabia máá guu. Eẽ wèém khòem koe qãè iis koe méé tu tcãà tc'ẽe.

¹⁸ Ncèè tààè tama tu kò hãa, i gataga gatu koe guua hãa, ne méé tu wèé khòèan cgoa tòóku.

¹⁹ Ncàm-ncamsa tuè, táá méé tu cg'ãèan kabia máá guu, igaba tu Nqarim di xgóàn guua máá a; ncèe *Nqarim di zi Tcgãya* zi ko X'aigam ka méé a ko máá:

“Kabia mááku sa Tiri si i,

Ra gha Tíia kabia máá,”

témé khama.

²⁰ Igaba

ncèè gatu dim cg'õo-kg'aom kò xabà hãa ne

tc'õoan máà me nakam tc'õó,

naka cáman kò hãa ne

tshàan máà me nakam kg'áà.

Eẽta hèèan ka tu gha ko kúrú mem saucgae a chibi bóòse.*

²¹ Táá méé tu cg'ãèan ka tààè guu, igabaga méé tu qãè gúúan cgoa cg'ãèan tàà.

13

Tc'ãà-cookg'aian qámsea máá sa

¹ Wèém khòè ba méém tc'ãà-cookg'aian qámsea máá. Nqarim ka *kgoara máàèa hãa* tama tc'ãà-cookg'ai nea káà a ke, igaba ãe hàna ne Nqarim ka tòòèa hãa.

² Dìim wèém ãe ko tc'ãà-cookg'aian ntcoe ba ko Nqarim nxará tcg'òóa hãa sa ntcoe, me gha dìim wèém gatà ko hèè ba xgàrakuan óaga cgaese.

³ Tc'ãà-cookg'ai xua ãe qãèan ko kúrúm ka bèèè tama khama, igaba xu ko ãe cg'ãèan ko kúrúm ka bèèè. Eẽ tc'ãà-cookg'ia hãam bèè tsi kò tc'ẽe tama ne méé tsi nxãaska qãè gúúan kúrú nakam gha dqom tsi.

⁴ Nqarim dim tséé-kg'ao me e, tsari qãèan domka ko tséé ba khama. Igaba ncèè cg'ãèan tsi kò kúrú ne méé tsi bèè, ntcàum ãem qgóóa hãa bam kg'amaga qgóó tama ke. Nqarim dim tséé-kg'ao me e, a ko Nqarim di xgóàn óá, ãe ko cg'ãèan kúrú ne koem gha xgàrakuan qòòkagu khama.

* **12:20:** *kúrú mem saucgae a chibi bóòse* - Gerika sa ko máá: “kãruko zi c'ee ntcom zi tcúúa ba koe xg'ae-xg'ae,” témé.

⁵ Gaa domka méé tsi ãe tc'ãà-cookg'aia hãam koe qámseá hãa, Nqarim di xgàrakuan bèe domka cúí tamase, igaba tsari tc'ẽe-tc'ẽesean domka hẽéthẽe e.

⁶ Ncẽes gúús domkaga tu ko nqõóm ko tcg'òóá mááè marian tcg'òó, tc'ãà-cookg'ai xua Nqarim di xu tséé-kg'ao xu u khama, ncẽe ko tsééa xu kúrú xu.

⁷ Ke méé tsi ãe tsi ga wèém khòè ba úú cgoa hãa sa máà me: nqõóm ko tcg'òóá mááè mari kò ii ne tcg'òó o, ncèè mari kò ii ne méé i mari ii, táòkg'aikus kò ii ne méés táòkg'aiku sa ii, naka kaikagukus kò ii ne méés kaikaguku sa ii.

Tsáá ka c'ẽe ba ncàm sa

⁸ Táá méés cúí khòè koe ga qanega tsi suruta tamasa chibi sa hãa guu, tsáá ka c'ẽe ba ncàm cúís oose. Eẽ gam ka c'ẽe ba ncàm hãa ba ko x'áèan ko qaa sa kúrú ke.

⁹ X'áèan ncẽe ko máá: “Táá méé tsi cg'áràn kúrú guu; táá méé tsi cg'òo guu; táá méé tsi ts'áà guu; táá méé tsi ncóó guu,” naka c'ẽe x'áè-kg'ámán hẽéthẽéa cúím x'áè-kg'ám koe qgóóá xg'aeèa, ncẽe ko máá: “Tsáá ka c'ẽe ba ncàm ãe tsi ma ncàmseá hãa khamaga ma,” témé ba.

¹⁰ Ncàmku sa tsáá ka c'ẽe ba chibi kúrú cgaes tama si i. Gaa domkagas ko ncàmku sa x'áèan ko méé sa kúrú.

X'ám q'oo koe kg'òè

¹¹ X'aèm ncẽe ta ko gaam q'oo koe kg'òè ba tu q'ana hãa, ke méé tu ncẽe sa kúrú. Tc'oman koe tu gha tẽe ðim x'aè ba hààraa. X'aèm kgoarakus di ba ncẽeska kaisase cúú me e ke, ncẽe ta kò tshoa-tshoa a ko dtcòm kam kò ii tama khama.

¹² Ntcúúa ne nqáéa hãa, i koaban cúú u. Ke hàà naka ta ntcúú-q'oo di tsééan dxùukg'ai za tòó naka taa x'áàn di zi ncõo gàba zi hãa.

¹³ Hàà naka ta qãèm dàòm ka qgóóse, cáms di x'áàn q'oo koe hãa ne khòè ne khama ma, ãe kaisase ko tc'òó, a ko kg'áà ne hẽé, naka cg'áràn ko kúrú a káà qgóóse-q'oo ne hẽé, naka mẽéku a tau di ii ne hẽéthẽe ka tamase.

¹⁴ Igaba méé tu X'aigam Jeso Krete ba hãa, naka tua cgàa ba tu ga ma qãè-tcaokagu di zi tc'ẽe-kg'ám zi chõòkagu.

14

Kg'amka ne hẽe naka qari ne hẽéthẽe e

¹ Eẽ dtcòma hãa, igaba gam di dtcòmán koe kg'amka ba, qãèse hààkagu, ãem tc'ẽea hãas koe ntcoeku cgoa me tamase.

² C'ẽem khòèm dis dtcòm sa ko kgoara máá me, me wèés gúú sa tc'òó, igaba khòèm ãe gam dis dtcòmés kg'amka ii ba ko tsobèan cúí ga tc'òó.

³ Khòèm ãe ko wèés gúú sa tc'òó ba méém táá ãe wèés gúú sa tc'òó tama ba ntcoea hãase sèè guu, nakam ãe wèés gúú sa

tc'óó tama ba táá ãe ko wèés guù sa tc'óóm qãèse hëé tama sa bóò guu, Nqari ba qãèse hàakagu mea hãa ke.

⁴ Dìí tsia tsáá, c'ëem khòèm òm qãàm qãèse hëé tama ta ko méé tsi? Gam ka q'òsem koe i guua hãa *ëm ko kúru tséan koem gha tééa qari kanam gha cg'áé sa*. Igabam gha tééa qari, X'aiga ba qarian úúa hãa khama, kúru mem gham tééa qari di i.

⁵ C'ëem khòèm kam c'ëem cárn ba c'ëe xu cárn xu ka cgáé me e, me ko c'ëem khòè ba wèé cárn ga cúíta noose séè. Wèém khòè ba méém tc'ëea ba q'oo koe bìrísea hãa, ãem tc'ëea hãa sa gaas ga si i sa.

⁶ Gaam ãe ko c'ëem cárn ba c'ëe xu ka tãákase séè ba ko X'aigam gha kaikaguè domka gatà hëé. Me ko gaam ãe ko tc'óó ba thëé X'aigam gha kaikaguè domka gatà hëé, Nqari bam ko qãè-tcaoa máá khama. Me ko gaam ãe c'ëe zi tc'óo zi tc'óó tama ba thëé X'aigam gha kaikaguè domka gatà hëé, a ba a ko Nqari ba qãè-tcaoa máá.

⁷ Gatá ka c'ëem cúía ko gam ka kg'òèa mááse ba káà me e, me gataga c'ëem cúía ko gam ka x'óóa mááse ba káà me e khama.

⁸ Ncèè kg'òè ta kòo ne ta ko X'aiga ba kg'òèa máá, a ncèè x'óó ta kòo ne ta ko X'aiga ba x'óóa máá. Khama nxãaska, kg'òè ta ga ko kana ta ga ko x'óó igabaga, ta X'aigam di ta a.

⁹ Krete ba kò ncèes gúús domka x'óó, a kò gaicara kg'òè, nxãasegam gha ãe x'óóa hãa ne hëé naka kg'òèa hãa ne hëéthëé òm X'aiga ba ii ka khama.

¹⁰ Kháé nxãaska tsáá, dùús domka tsia ko tsáá qõem qãèse hëé tama sa bóò, kana tsáá, dùús domka tsia ko tsáá qõe ba ntcoea hãase séè? Wèéa ta ga gha Nqarim dis ntcóó-q'ooos xgàrakuan dis cookg'ai koe hàà téé ka.

¹¹ Ncèeta i ma góásea a ko máá:

“Kg'òèar hãas noosem gha
wèém qúru ba cookg'aia Te koe qom,
me gha wèém tam ba Nqarir ii sa dqom,”
témèè khama.

¹² Me gha nxãaska wèém khòèm gatá xg'aeku koe hàna ba gam ka Nqarim koe xqara mááse.

Táá tsáá qõe ba chibi kúrukaqu

¹³ Ke méé ta táá xgàraku guu. Igaba méé ta tc'ëea ta koe bìrísea hãa, gaicara ta gatá ka qõesem cookg'ai koe xgàè-kg'am me gha kana gha chibian koe tcãà me sa tòóa hãa tite sa.

¹⁴ Q'ana ra hãa, a X'aigam Jesom koe kaisa tcoman úúa hãa, cúís gúús gaas ka q'ano tama sa káà si i sa. Igaba ncèè c'ëem khòèm dis bóòs kas kò q'ano tama, nes nxãaska gaam koe q'ano tama.

¹⁵ A ncèè tsáá ko tc'óós kòo tsáá qǝe ba tshúù-tshuu tc'èe, ne tsi ncàmkuàn x'ái tama. Táá méé tsi hǝe nakas tc'óó tsi ko sa tsáá qǝe ba hoàkagu guu, ncèe Krestem kò gaam domka x'óó ba.

¹⁶ Táá hǝe nakas èe gatu ka ko qǝe iise bóòè sa c'èe ne ka cg'ǝè iise nxǝèè guu.

¹⁷ Nqarim di x'aia nea tc'óó sa hǝe naka kg'áà sa hǝéthǝé di tama a khama, igaba i Tcom-tcomsam Tc'èem koe tchànoan hǝé, naka tòókuan hǝe naka qǝe-tcaoan hǝéthǝé di i.

¹⁸ Diim wèém èe ko ncèem dàòm ka Kreste ba kúrúa máá ba ko Nqari ba qǝe-tcaokagu, a ko khóèan ka tchànóm iise bóòè.

¹⁹ Gaa domka méé ta wèé qaria ta cgoa tòókuan ko óá zi gúù zi hǝe naka gatá ka c'èe ne ko tshàoa ghùì zi gúù zi hǝéthǝé kúrú.

²⁰ Táá Nqarim kúrúa hǝa sa tc'óoan domka kǝbe guu. Wèés gúù sa q'ano si i, igaba ncèè c'èem khóèm kòo c'èes gúù sa tc'óó, si nxǝa sa c'èem khóè ba kúrú me chibiga ii ne i qǝe tama.

²¹ Qǝès gúù sa, táá méé tsi kg'òóan kg'oo, kana gǝéan kg'áà, kana c'èes gúùs tsáá ka c'èe ba ko chibian kúrúkagu sa kúrú guu.

²² Gaa domka méés dùús wèés èe tsi c'èes gúùs ka dtcòmà hǝa sa tsáá hǝe naka Nqari ba hǝéthǝé tsao ka cúí ga q'ǝaèa hǝa. Ts'ee-ts'eekg'aièa baa khóèm èe gam koe qǝe ii sa kúrúan ka ntcoese tama ba.

²³ Igaba khóèm èe tc'óóm kò ko ne ko káise tèèse ba xgàraèa hǝa, dtcòmàn cgoam tc'óó tama khama; si wèés gúùs èe dtcòmàn koe guu tama sa chibi si i.

15

C'èe ne qǝe-tcaokagu, tsáá ka tamase

¹ Gatá ncèe qari ii ta méé ta gane èe dtcòmà ne koe kg'amka ii ne gane di tààè-q'ooan koe hùì, naka taa táá gatá qǝe-tcaokaguse guu.

² Wèém khóè ba méém gam ka c'èe ba qǝe-tcaokagu, nxǝasegam gha qǝèan hòò a tshàoa ghùìè ka.

³ Krestem igabam kò táá qǝe-tcaokaguse khama, igaba ncèe i ma góásea a ko máá: “Gane èe cóè Tsia hǝa ne di cóèkua nea Tíí koe hààraa,” témèè khamaga ma.

⁴ Wèé zi gúù zi ncèe xg'ao góàèa hǝa zia góàèa, xgaa-xgaa ta a zi gha ka, nxǝasega ta gha *Nqarim di zi Tcgāya* zi koe guua hǝa qáo tcáóan hǝe naka ghùì-ghui-tcáókuan hǝéthǝé koe guu a nqòòan úú ka.

⁵ Nqarim ncèe qáo tcáóan hǝe naka ghùì-ghui-tcáókuan hǝéthǝé di ba méém kg'òèa xg'aeàn dim tc'èe ba máà tu u, èe tu ko Jeso Kreste ba xùri ka,

⁶ naka tu nxǝasega xg'ae naka Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem ka Xòò ba cúím dòm cgoa dqòm.

Qãè tchõa nea Juta ne hëé naka qhàò zi di ne hëéthëé di i

⁷ Gaa domka méé tu gatu ka c'ëe ne qãése hààkagu, ãem ma Kreste ba ma qãése hààkagu tua hãa khamaga ma, nxãasegam gha Nqari ba dqòmè ka.

⁸ Bìrí tu ur ko khama *a ko máá*, Kreste ba kò ãe q'ãe nqãa-qgai khòoèa hãa ne dim qãà ba kúrúse, Nqari ba tseegu di Me e sam gha x'ái ka, nxãasega zi gha Abrahamama xuku xu kò nqòòkaguèa hãa zi gúù zi tseegukaguè ka,

⁹ naka gataga ãe tãá zi qhàò zi di ne gha Nqari ba Gam di cgómkuan domka dqòmè ka, ncëe i ma góáèa hãa a ko máá: “Gaa domkar gha tãá zi qhàò zi di ne xg'aeku koe dqòmè Tsi, a ra a gha cg'òèa Tsi nxáè,”

témèè khama,

¹⁰ a i a ko gaicara máá:

“Qãè-tcao tu, tãá zi qhàò zi di tuè, Gam di ne khòè ne goa,” témèè.

¹¹ A ko gaicara máá:

“X'aiga ba dqòmè, gatu wèè tu tãá zi qhàò zi di tuè, naka méé ne wèè ne khòè ne dqòmè Me,”

témèè.

¹² Me ko gaicara Isaia ba máá:

“Jesem dim Tòbe ba gha hàà,

Gaam ãe gha tãe a tãá zi qhàò zi di ne dim Tc'ãà-cookg'ai ii ba, ne gha tãá zi qhàò zi di ne Gam koe nqòòan úú,”

témèè.

¹³ Nqarim ncëe nqòòan ko Gam koe guu ba méém wèè qãè-tcaoan hëé naka tòókuan hëéthëé cgoa cg'oèè-cg'oe tu u, ãe tu ko Gam koe dtcòm ka, naka tua gha nxãasega Tcom-tcomsam Tc'ëem di qarian ka cg'oèa nqáése nqòòan koe.

Chòò-q'oo sa hëé naka tsgámku zi hëéthëé e (15:14–16:27)

Paulo ba tãá zi qhàò zi dim x'áè úú-kg'ao me e

¹⁴ Tíí qõe ga tuè, tíí igabar gatu ka kaisa tcoman úúa hãa, gatus qãèan ka cg'oèa, a q'ãan di tc'ëean wèè ka cg'oèè-cg'oèèa hãa sa, a tu a qarian úúa hãa xгаа-xгааku tu gha di i.

¹⁵ Igaba ra kò c'ëe zi qgài zi koe kgoarasea hãase góá máá tu u, a ko tc'ëe-tc'ëese tu u, cgómkuan ncëer Nqarim ka máàèa domka,

¹⁶ nxãasegar gha tãá zi qhàò zi di ne koe Jeso Krestem dim tséé-kg'ao ba ii ka. Peresitim khamar ko ma Nqarim di qãè tchòan xгаа-xгаа, nxãasega ne gha tãá zi qhàò zi di ne dàòamááku sa ii, ncëe gha Tcom-tcomsam Tc'ëem ka qáàa tcg'òó a cúía tòòè, a Nqarim ka qãése hààkaguè sa.

¹⁷ Gaa domkaga ra ko Jeso Krestem koe, tiri tsééan Nqari bar kúrúa máána hãa domka dqòmèse,

18-19 a cuiskaga c'êe gùu kaga kg'uia hãa tite, Krestem tíi koe kúrúa hãas tséés ka cúi oose. *Tiri* kg'uiian hêé naka tsééan hêé, naka x'ái zi hêé naka are-aresa zi gùu zi di qarian hêéthêé cgoa, naka Nqarim dim Tc'êem di qarian cgoa hêéthêém ko Kreste ba tãá zi qhàò zi di ne kúrú ne *Nqari ba* komsana. Ra kò gatà iim dàòm ka Jerusalema koe guu, a ra a *wèém nqõó ba* nxama-nxama, a Iliriko koe ga síi, a síi Jeso Krestem di qãè tchõàn cg'oèa hãase xгаа-xгаа.

20 Wèé x'aèan kar kò ko êem Kreste ba q'ãaè tama koer gha qãè tchõàn xгаа-xгаа sa tc'êe, nxãasegar gha táá c'êem khòèm dis tshoa-tshoas tc'amkg'ai koe guu a tshàoa ghùì ka.

21 Igaba ncêe i ma góásea hãa a ko máá:

“Gane êe qanega Gam ka birìè tama
ne gha bóò,
ne gha gane êe Gam ka kóm tama
ne kóma q'ãa,”

témèè khama.

22 Ncêes gùús domkar kòo káíse xgáè-kg'ammè a hàà cgae tu u tama.

Paulo ba ko Roma ne gam di zi kàa zi ka birì

23 Igaba ncêeska, ncêe zi xg'aeku zi koer gha tséé qgáà káa a, ra kò gataga ncùisega hàà cgaea tu xgónèa hãa,

24 khamar birísea hãa gatà gha hêé sa, êer ko Spaine koe qõò ka. Êer ko *Roma koe* tcana nqáé kar gha bóò tu u di nqòòa ner úúa hãa khama, ra gataga nqòòan úúa, êer kò xòm x'aè-coan gatu ka qãè-tcaokaguèa xg'ara ka tu gha tiris qõòs koe hùì te di i.

25 Igabar ncêeska dàò q'oo koe hãa a ko Jerusalema koe qõò, gaa koe hãa ne dtcòm-kg'ao ne di hùia ner gha úú ka.

26 Maketonia hêé naka Akaia hêéthêé *di ne dtcòm-kg'ao* ne kò bóò i qãèa máá nea hãa, Jerusalema koe hãa ne dtcòm-kg'ao ne êe dxàua hãa ne ne ga aban tcg'òóa máá sa khama.

27 Gatà hêéan ka ne kò qãè-tcaokaguèa hãa, i kò gataga kg'anoa hãa gatà ne ga hêé sa. Ncèè *Juta ne* kòo tc'êem di ts'ee-ts'eekg'aikuan tãá zi qhàò zi di ne máà, ne i gataga thêé kg'anoa hãa *tãá zi qhàò zi di ne* ga nqõóm di zi gùu zi êe ne úúa hãa zi thêé *Juta ne* máà sa khama.

28 Ra gha nxãaska êer ko ncêes tséé sa kúrúa xg'ara, a ko tseeguan kaga ne ncêe aban hòò hãa sa bóò, kar gha Spaine koer ko qõò ka tcàà cgae tu u a nqáé.

29 Ra q'ana hãa êer ko hàà cgae tu u, ner gha cg'oèa hãa ts'ee-ts'eekg'aikuan Krestem di cgoa hàà sa.

30 Tíi qõe ga tuè, gatá dim X'aigam Jeso Krestem ka hêé naka Tc'êem di ncàmkuan ka hêéthêé, ra ko dtcàrà tu u, tíi cgoa tu gha xg'ae a qarika Nqari ba còrèa máá te sa.

³¹ Nxãasegar gha ãe dtcòm-kg'ao tama ne Jutea koe hàna ne koe kgoaraè ka, i gha gataga tiri tséean Jerusalema di gaa koe hãa ne dtcòm-kg'ao ne qãè-tcaokagu ka,

³² nakar gha nxãasega Nqarim kò ncàma hãa ne qãè-tcaoan cgoa hàà cgae tu u, naka raa gatu dis xg'aes ka kàba-kàbaè.

³³ Nqarim tòókuan di ba méém gatu wèé tu cgoa hãa. Amen.

16

Tsgámkaguku zi

¹ Gatá ka qõeses Febe sar ko koara máá tu u, Kenkerea koe hànas kerekes dis qãà sa,

² a ko dtcàrà tu u, X'aigam koe tu gha qãèse hààkagu si sa, dtcòm-kg'ao ne kg'anoa hãam dàòm cgoa, naka tua ães ga ko hùikuan qaa qgái koe hùì si, kái ne khòé nes hùia hãa domka, tíí ga ra hēéthēé e.

³ Perisila* sa hēé naka Akila ba hēéthēé khara tsgámkagu, ncēe ko Jeso Krestem koe tíí cgoa tséé khara.

⁴ Tíí domka khara kò kg'òèa khara cg'òè-cg'oegas qgáis koe tcãà. Tíí cúí ra qãè-tcaoa máá khara a tama, igaba zi ko tãá zi qhàò zi di zi kereke zi wèé zi thēé qãè-tcaoa máá khara a.

⁵ Gakhara dim nquum koe ko xg'aes kereke sa thēé tsgámkagu.

Tirim ncàm-khoem Epeneto ba thēé tsgámkagu, ncēe Asia dim khòèm tc'ãà a Krestem koe máàsea hãa ba.

⁶ Maria sa tsgámkagu, ncēe kaisase tséé tua hãa sa.

⁷ Anteroniko ba hēé naka Juniase ba hēéthēé tsara tsgámkagu, tiris qhàòs di tsara, ncēe xae kò xg'ae a qáèèa hãa tsara. C'ēe xu x'áè úú-kg'ao xu ka kaisase tcommèa hãa tsara, a tíí ka kg'aia Krestem koe hààraa tsara.

⁸ Ampeliato ba tsgámkagu, tirim ncàm-khoe ba, X'aigam koe.

⁹ Urebano ba tsgámkagu, gatá cgoa ko Krestem koe tséé ba, naka Setakuse ba hēéthēé e, tíí tcàràncàm-ncamsa ba.

¹⁰ Apelese ba tsgámkagu, ncēe kò Krestem koe kúrúa bóòè, a tchàno ii ba.

Arisetobulom dis x'áé-q'oos di ne tsgámkagu.

¹¹ Tirim qhàòm Herodione ba tsgámkagu.

Narekisom dis x'áé-q'oos di ne tsgámkagu, gane ãe X'aigam koe hàna ne.

¹² Terufena sa hēé naka Terufosa sa hēéthēé sara tsgámkagu, X'aigam di sara tséé-kg'ao sara.

Tíí tcàràncàm-ncamsas Peresise sa tsgámkagu thēé, ncēe X'aigam koe kaisase tsééa hãa sa.

* **16:3: Perisila** - Gerika sa ko "Perisika" témé.

13 Rufase ba tsgámkagu, X'aigam ka nxará tcg'òóèa ba, naka gam ka xòò sa hěéthěé e, ncěe kò gataga tiris xòò sa ii sa.

14 Tsgámkagu Asunekireto ba hěé, naka Felegone ba hěé, naka Heremese ba hěé, naka Paterobase ba hěé, naka Heremase ba hěé naka tíi qōe ga xu hěéthěé e, ěe gaxu cgoa hàna xu.

15 Tsgámkagu Filolego ba hěé, naka Julia sa hěéthěé khara, naka Nereo ba hěé, naka gam ka qōese sa hěé, naka Olumpase ba hěé, naka wèè ne dtcòm-kg'ao ne ěe gane cgoa hàna ne hěéthěé e.

16 Tcom-tcomsas x'obèkus cgoa tu tsgámkaguku.

Wèè zi kereke zi Krestem di zia ko tsgámkagu tu u.

17 Tíi qōe ga tuè, dtcàrà tu ur ko, gane ěe ko q'aa-q'aasean óága ne, a ko ěe tu xgaa-xgaaèa hãa gúùan ko ntcoe zi gúù zi dàòà tu q'oo koe tòò ne koe tu gha q'óése sa; tcg'oaragu ne.

18 Eěta ii ne khòè nea gatá dim X'aigam Kreste ba tsééa máá tama, igaba ne ko gane di ncãan kúrúa máá. Gane di kg'uian t'òè-t'òeèa hãa, a qãè khama xam cgoa ne ko ěe kg'amka tc'ěe ne di tcáóan qàe-qae.

19 Wèém khòè ba gatu di komsana-q'ooan ka q'ana hãa, ra gaa domkaga gatu domka qãè-tcaoa hãa. Igabagar ko tc'ěe, tc'ěega tu gha ii sa ěe qãè iis koe, naka tua gha kàà chìbi ii ěe cg'ãè iis koe.

20 Nqarim tòókuan di ba gha xòm x'aè-coa q'oo koe satana ba nqàrè-kq'ama tu koe cg'ám-cg'am.

Gatá dim X'aigam Jesom di cgòmkuan méé i gatu cgoa hãa.

21 Timoteom tíi cgoa ko tséé ba ko tsgámkagu tu u. Xu ko gataga thěé tiri xu qhàò xu Lukio ba hěé, naka Jasone ba hěé naka Sosipatere ba hěéthěé xu tsgámkagu tu u.

22 Tíi Teretio ra, ncěes tcgãyas dir góá-kq'ao ra ko X'aigam koe tsgámkagu tu u.

23 Gaio ba ko tsgámkagu tu u, ncěer x'áéa ba koe x'ãèa hãa ba, si ko wèès kereke sa x'áéa ba koe xg'ae.

Erasetom ncěe kòre-kq'aom x'áé-dxoom di marian di ba ko tsgámkagu tu u, naka gatá ka qōesem Kareto ba hěéthěé e.

24 †

Còo di dqòmkuane

25 Nqari ba méém dqòmme! Qãè tchõàn ěer kòò Jeso Krestem ka xgaa-xgaa cgoa gha qari-qari tu u di qarín úúa ba. Xgòre-kq'aisean ncěea kò c'ùùsea hãa tseeguan ga a, ncěe kò nqáéa hãa kurian kái ka kò chòmsea hãa a,

26 igabaga ncěeska xgòre-kq'aièa hãa a, a porofiti xu ka góàèa zi Tcgãya zi koe guu a x'áíèa hãa, a chõò tamam Nqarim tcg'òóà

† 16:24: C'ěe zi tcgãya zi Gerika di zi ncěe xùri ko kg'uian úúa: 24Cgòmkuan gatá dim X'aigam Jeso Krestem di méé i gatu wèè tu cgoa hãa. Amen.

hãa x'áèan koe guu a wèé zi qhàò zi q'ãakaguèa hãa, nxãasega zi gha dtcòm a komsana Me ka.

²⁷ Ncẽem Nqarim cúisega tc'ẽega ba méém Jeso Krestem koe guu na chõò tamase dqom̀mè! Amen.

1 KORINTA NE

Paulom dis tcgãyas tc'ãà di sa

Korinta ne koe

Téé-cookg'ai sa

Paulo ba kò ncëes tcgãya sa góá, c'ëe zi qóm zia kò kerekes Korinta dis koe hàna khama. Gaa x'aè èe kam kò Korinta ba kaia hãam x'áé-dxoom Gerika ne di me e. X'ámágu sa hëé naka x'ámá sa hëéthëéa kò Korinta koe hàna. Gaam nqóó ba kò cg'uria ba hëé naka tãáka zi dtcòm zi hëéthëé ka q'ãasea hãa. Paulo ba ko kái zi gùu zi ka góá, ncëe ko xùri zi: q'aa-q'aasean ka hëé (1-4), naka kerekes koe ko kúrúe cg'áràn ka hëé (5-6), naka xóe cgoakuan di tèean ka hëé naka séèkuan ka hëé (7) naka kerekes ko ma tséés ka hëé (8-11) naka Tcom-tcomsam Tc'ëem di aban ka hëé (12-14) naka x'oos koe tèean (15) ka hëéthëé e.

13 dim tcee ba ko ncàmkus ka kg'ui a ko máá, kaisase cgáés abas Nqarim dis ga si i, Gam di ne khóè nem máàna hãa sa, témé. Ncëem tcee ba gaas tcgãyas koe kaisase q'ãaèa hãam ga me e.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- q'ãan di tc'ëea ne

- kgoarasea ne

- tcom-tcomsa

- Tcom-tcomsam Tc'ëem di zi aba zi

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Q'aa-q'aasea ne kerekes koe (1-4)

- Séèkuan di x'áè-kg'aman hëé naka x'áé-q'oos di kg'òè-kg'áman hëéthëé e (5-7)

- Dtcòm-kg'ao ne hëé naka dtcòm-kg'ao tama ne hëéthëé e (8-10)

- Kerekes di kg'òèan hëé naka Nqari ba qámsea máán hëéthëé e (11-14)

- X'ooan koe tèe sa (15)

- Dtcòm-kg'ao ne Jutea di ne di zi aba zi (16)

Q'aa-q'aasea ne kerekes koe (1-4)

Tsgámkaguku zi

1 Paulo ra a, tciìèa ra Jeso Krestem dim x'áè úú-kg'ao* bar gha ii ka Nqarim ma tc'ëea khama, a ra a gatá ka qõesem Sosetenesem cgoa hãa.

2 Tsam ko ncëes tcgãya sa Korinta koe hànas kerekes Nqarim di sa góá máá. Jeso Krestem domka tu Nqarim di tu khóè tu

* 1:1: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

kúrúèa, a tu a Nqarim ka tciìèa Gam khama tu gha ma tcom-tcomsa ii ka. Gatu hěé naka wèé ne khòè ne wèé qgài za hàna ne hěéthěé tsam ko goá máá, ncěe X'aigam Jeso Krestem dim cg'òè ba ko tcii ne - gane hěé naka gatá hěéthěé dim X'aiga ba, a tsam a ko máá:

³ Nqarim gatá ka Xòò ba hěé naka X'aigam Jeso Kreste ba hěéthěé tsara koe guua hãa cgòmkuhan hěé naka tòókuan hěéthěé méé i gatu cgoa hãa, témé.

Qãè-tcaoa-mááku sa

⁴ Wèé x'aè kar ko tirim Nqari ba gatu ka qãè-tcaoa máá, cgòmkuhan ãem Jeso Krestem koe máa tua hãa domka.

⁵ Gam koe tu wèé zi gúù zi koe qguùkaguèa khama - wèé kg'uihan koe hěé naka wèé q'ãan di tc'ëean koe hěéthěé e -

⁶ tchòàs Krestem di sa ncěeska gatu koe nxàea tseegukaguèa khama.

⁷ Gaa domka tu cúis abas Nqarim koe guuas ga sa tcào tama; ãe tu hãa a ko gatá dim X'aigam Jeso Kreste ba qãà ka, hàam gha x'áise ka.

⁸ Kúrú tu um gha tu chòò-q'oos koe ga igaba qari, a gha nxãasega táa chibi-chibiè gatá dim X'aigam Jeso Krestem dim cám ka.

⁹ Nqari ba tcom-tcomsa Me e, ncěe tcii tua ba, hàà tu gha Cóasem Jeso Krestem gatá dim X'aigam cgoa xg'ae a cúis gúù sa kúrú ka.

Q'aa-q'aasea ne kerekes koe

¹⁰ Tíi qõe ga tuè, gatá dim X'aigam Jeso Krestem di cg'òèan cgoar ko dtcàrà tu u, a ko máá: gatu wèé tu méé tu dtcòmku naka i nxãasega xg'aekua tu koe q'aa-q'aasean kaà, naka tu gha qãèse xg'ae naka cúita ma tc'ëe, naka cúita ma tc'ëe-tc'ëese.

¹¹ Tíi qõe ga tuè, c'ëe ne Keloas x'áé-q'oo di nea q'ãa-q'ãa tea, xg'aekua tu koe i měékuan hàna hãa sa.

¹² Méér ko sa ncěe si i: Gatu ka c'ëe ne ko máá: "Tíi ra Paulom di ra a," témé, ne ko c'ëe ne máá: "Tíi ra Apolosem di ra a," témé, ne ko c'ëe ne máá: "Tíi ra Peterem† di ra a," témé, ne qanega c'ëe ne máá: "Tíi ra Krestem di ra a," témé.

¹³ Kreste ba q'aa-q'aaèa ii? Paulo baa kò ii ncěe gatu domka kò xgàuèa ba? Kana tua Paulom cg'òè koe tcguù-tcguuèa ii?

¹⁴ Nqari bar ko qãè-tcaoa máá, gatu ka cúim ga bar tcguù-tcguu ta ga hãa khama, Kerisepoa tsara Gaio tsara oose.

¹⁵ Nxãasega i gha cúí khòè ga táa hãa, tíi cg'òè koe tu tcguù-tcguuèa ta gha méé e ka.

¹⁶ Ra gataga Stefanasem dis x'áé-q'oos di ne tcguù-tcguua, a gaas x'áé-q'oos ka oose ra c'ëe khòè ga tc'ëe-tc'ëese tama, tcguù-tcguua ra hãa a.

† 1:12: *Peterem* - Gerika sa ko máá: "Kefasem di" témé.

17 Kreste ba hààr gha tcguù-tcguu ka tsééa óá te ta ga hãa, igabam qãè tchõà ner gha hàà xгаа-xгаа ka tsééa óá tea, khòèm di tc'èegan di kg'uian ka tamase, táás gha nxãasega Krestem dis xgàu sa káà hùise bóòè ka.

Kreste ba Nqarim di qarian hěé naka q'ãan di tc'èean hěéthěé Me e

18 Gane ěe aagusea hãa ne koe i xgàus di tchõàn cg'ãa-cg'ana a khama, igaba i gatá ncĕe ko kgoaraè ta koe Nqarim di qari i.

19 Ncĕeta i ma góásea:

“Eĕ tc'èega ne di tc'èea ner gha cg'õo, a gha ěe q'ana ne di q'ãan xguì,” ta i mééèa khama.

20 Tc'èegam khòè ba ndaà? Góá-kg'ao ba ndaà? Kg'ui q'ãa-kg'aom ncĕem nqõóm di ba ndaà? A Nqari ba gáé q'ãan di tc'èean ncĕem nqõóm di cg'ãa-cg'anasekagu tama? 21 Nqari ba kò Gam di q'ãan di tc'èean ka khòè ne kúrú, ne gane di tc'èegan ka táá bóòà q'ãa Me. Me kò Nqari ba qãè-tcaokaguè, cg'ãa-cg'ana xгаа-xgaan ncĕe xae ko tséékagu koe guu a ěe ko dtcòm ne kgoaran ka.

22 Juta nea ko are-aresa zi x'ái zi ne gha x'áíè sa qaa, ne ko Gerika ne tc'èean ne gha máàè sa qaa khama.

23 Igabaga ta ko gatá Krestem ncĕe xgàuèa hãam ka xгаа-xгаа. I ko ncĕe tchõàn Juta ne tɔmagu tcgái, a táá zi qhàò zi di ne koe cg'ãa-cg'ana di i,

24 igaba ěe Nqarim ka tciìèa hãa ne, Juta ne hěé naka Gerika ne hěéthěé koem Kreste ba Nqarim dim qari Me e, a ba a gataga Nqarim dim tc'èem q'ãan di Me e.

25 Eĕ ko cg'ãa-cg'anase bóòès Nqarim di sa cgáé si i, khòèan dis ěe ko cgáése bóòès ka, i Nqarim di kg'amkan khòèan di qarian tàà hãa.

26 Tíí qõe ga tuè, tc'èe-tc'èese tu nta tu kò ii sa ěem kò Nqari ba tciì tu u ka. Nqõóm di ne cgoa tu kò ko nxárá xg'aeè ne tu kò kái-kg'aise tc'èega tama, a cgáé tama, a kò x'aian q'oo koe ábàè tama.

27 Igabagam Nqari ba cg'ãa-cg'ana zi guù zi nqõómkg'ai di zi nxárá tcg'óòà hãa, nxãasegam gha ěe tc'èega ne sau-cgaekagu ka. A ba a kg'amka zi guù zi nqõómkg'ai di zi nxárá tcg'óòà, nxãasegam gha ěe qari ne sau-cgaekagu ka.

28 Nqari ba nxárá tcg'óòà nqãaka hànas téé-q'oos di zi guù zi nqõómkg'ai di zi, ncĕe ntcoeèa hãa zi hěé naka cgáé tama zi hěéthěé e, nxãasegam gha ěe cgáé ii zi kaàkagu ka,

29 nxãasega i gha táá cúí khòè ga Nqarim cookg'ai koe dqòmse ka.

30 Nqari ba xg'ae-xg'ae tua Jeso Krestem koe khama, a Kreste ba kúrú, Me hàà gatá koe q'ãan dim tc'èe ba ii, ta ko

Gam domka tchàno ta iise bóòè, a ko Gam ka q'ano-q'ano tcáòè, a ta a Gam ka x'ámá tcg'òòèa.

¹ Gaa domkaga i ncēeta ma góásea hãa a ko máá: “Eẽ c'ẽem khòè ba dqom kg'oana ba méém X'aiga ba dqom,” témèè.

2

Jeso Krestem xgàuèa hãa di tchòà ne

¹ Tíi qõe ga tuè, ãer kò hàà cgae tu u, kar kò táá t'òè-t'òèa kg'uian cgoa hàà cgae tu u, kana tc'ëgan cgoa, ncēer kò ko hàà chómsea zi gúù zi Nqarim di zi ka bìrí tu u ka.

² Bìrìsear kò hãa, Jeso Krestem ncēe xgàuèa hãam ka cúír gha tc'ëe-tc'ëese a bìrí tu u sa khama.

³ A ra a kò kg'amkan hēé, q'áòan hēé naka kaisa cgùruan hēéthēé cgoa hàà cgae tu u.

⁴ Tiri kg'uian hēé naka xgaa-xgaan hēéthēéa kò khòè ne di kg'uian tc'ëgan di tama a, ncēe khòè ne ko kúrú ne thamkase tc'ëea kabi i, igaba i kò Tcom-tcomsam Tc'ëem di qarian x'ái,

⁵ nxãasega i gha gatu di dtcòmàn táá khòèan di tc'ëgan koe hãa, igaba Nqarim di qarian koe hãa ka.

Q'ãa di tc'ëean Nqarim di i

⁶ Gatà i ii, igaba xae ko ãe dtcòmàn koe q'amà hãa ne koe tc'ëean di kg'uian kg'ui, ncēe tc'ëea ne ncēm nqõóm di tama, kana tc'ãà-cookg'ai xu ncēm nqõóm di xu di tama a, ncēe ko hàà kaàkaguè xu.

⁷ Igaba xae ko Nqarim di tc'ëean ncēe c'úùsea, a chómsea hãa ka kg'ui. Nqõóm qanega kúrúè tamas cookg'ai koem kò Nqari ba bóòà tcg'òòèa, ncēes tc'ëe sam gha màà ta a sa, Gam di x'áàn koe ta gha nxãasega hãa ka.

⁸ Táá i kò cúí tc'ãà-cookg'aian ncēm nqõóm di ga ncēes gúù sa kóma q'ãa. Kóma i kò q'ana hãa, ne i ga kò x'áàn dim X'aiga ba táá xgàua khama.

⁹ Igaba ncēe i ma góásea, a ko máá:

“Cúím tcgáím ga ba bóò zi ta ga hãa,
me cúím tceem ga ba kóm zi ta ga hãa,
zi cúís tcáós koe ga tcãà ta ga hãa,

gazi gúù zi ãem Nqari ba

ẽe ncàm Mea hãa ne
kg'ónòà máána hãa zi,”
témèè khamaga ma.

¹⁰ Igabam ko Nqari ba Tcom-tcomsam Tc'ëem koe guu a ncēe zi gúù zi nxàea tcg'òòèa máá ta a.

Tcom-tcomsam Tc'ëe ba ko wèé zi gúù zi qaara tcg'òòè khama, ãe chómsea zi gúù zi Nqarim di zi hēéthēé e.

¹¹ Ndakam khòè ba c'ëem khòèm tc'ëe q'oo koe hãa sa q'anaa? Gaam khòèm dim tc'ëem cúí ba q'ana. Gatà iim dàòm

kam cúim khòem ga ba Nqarim tc'ëea hãa sa c'úua, Nqarim dim Tc'ëem oose.

¹² Nqõóm di tc'ëe-kg'áman ta máaè ta ga hãa, igabaga ta Nqarim koe guuam Tc'ëe ba máaèa, nxãasega ta gha Nqarim máa taà zi gúù zi bóòà q'ãa ka.

¹³ Ta ko nxãa zi ka kg'ui, khòean di tc'ëegan ka ta xgaa-xgaaèa kg'uian cgoa tamase, igaba Tcom-tcomsam Tc'ëem ka ta xgaa-xgaaèa kg'uian cgoa, a ta a ko Tcom-tcomsam Tc'ëem di tseeguan kg'uia tchàno-tchano, ãe Tcom-tcomsam Tc'ëe ba úúa ne koe.

¹⁴ Khòem ãe Tcom-tcomsam Tc'ëe ba úú tama ba Nqarim dim Tc'ëem di zi gúù zi cgoa xg'ae tama, gaam koe zi cg'ãa-cg'ana di zi i khama. Me gataga kgoana naka bóòà q'ãa zi tama, Tcom-tcomsam Tc'ëem ka cúí zi ko bóòà tcg'òòè khama.

¹⁵ Khòem ncëe Tcom-tcomsam Tc'ëe ba úúa ba ko wèé zi gúù zi qãèse bóòà tcg'òò, igabagam gabá khòè ne c'ëe ne ka bóòè naka nxàèè tama.

¹⁶ “Díí ba nxãakamaga X'aigam Nqarim di tc'ëean q'ana hãa, a ga tchàno-tchano Me?”

Igabaga ta gatá Krestem di tc'ëean úúa.

3

Jeso Krestem ka, sixae ka tamase

¹ Tíí qõe ga tuè, táá ra kò Tcom-tcomsam Tc'ëe ba úúa ne khòè ne khama ma kg'ui cgoa tu u, igaba ra kò nqõóm di ne khòè ne khama ma kg'ui cgoa tu u - Krestem koe cg'áré ne cóá ne khama ma.

² Bían ra kò kg'áakagu tu u, a ra a kò táá qari tc'õoan máa tu u, tc'ãò o tama tu kò hãa khama, ncëe tu qanega ma tc'ãò o tama khamaga ma.

³ Ncëes noosega tu qanega nqõóm di tu u, qanega i tauan hëé naka mēékuan hēéthēé xg'aekua tu koe hãa khama, ka tua nqõóm di tu tama tua? Nqõóm di ne khòè ne ko hēé khama tu gáé hēé tama?

⁴ Ncèè c'ëem khòem kòo máá: “Paulo bar ko xùri,” témé, me c'ëe ba máá: “Apolose bar ko xùri,” témé, ne tua nqõóm di ne khòè ne ko hēé khama hēé tama?

⁵ Kháé ba nxãaska Apolose ba díí baà? Me Paulo ba díí baà? Ncëe kg'ama tsam hùì-kg'ao tsam m ka, sitsam koe tu ko guu a dtcòm tsam, ncëem ma X'aiga ba ma wèéa tsam ga ma tsééan máàna hãa khamaga ma.

⁶ Tíí ra kò xhárà, me kò Apolose xháràn kg'áakagu, igabam kò Nqari ba kaikagu u.

⁷ Gaa domkagam ãe ko xhárà ba, kana ko xháràn kg'áakagu ba gúù cgáé tama, igabam Nqarim cúí ba cgáé Me e, ncëe ko gúù zi kaikagu ba.

⁸ Khòem ãe ko xhàrà ba hãe naka ãe ko *xhàrà*n kg'áakagu ba hãethãe tsara cúis tsée sa úúa, a tsara a gha wèea tsara ga surutaè, ãe tsara ma gatsara dis tsée sa ma kúrúa hãa khamaga ma.

⁹ Nqarim cgoa ko tséea xg'ae tsam khòe tsam m khama, gata Nqarim di tu xhàrà tu u, a Nqarim di tu nquu tu u.

¹⁰ Nqarim máa tea cgómkuar kar kò tc'ëegam tshàò-kg'aom khama ma tshoa-tshoa sa tshàò, me ko c'ëem khòe ba tc'amkg'aia sa koe tshàò. Igaba méem wèem khòe ba q'õesea hãa, ntam ko ma tc'amkg'aia sa koe tshàò sa.

¹¹ Cúim khòem ga ba káa me e khama, tshoa-tshoa sa ga tshàò ba, ncëe nxãakamaga tshàòeas téé-q'oo koe, ncëe Jeso Krete ba ii sa.

¹² Dùútsa gúus wèes ãe khòem ga ko tshoa-tshoas tc'amkg'ai koe tshàò cgoa sa: a gauta di saa, a selefera di saa, a t'òe nxõán di saa, a hii di saa, a dcãa di saa, kana tc'áa di saa ga igaba,

¹³ wèem khòem dis tsée sa gha hàà qãese bóðse, *Jesom ko hàà kabisem* cáim ba gha x'ái si khama, si gha c'ee sa wèem khòem dis tsée sa tcg'òó, a gha kúrúa bóð *dùútsa tsée si i sa*.

¹⁴ Ncëe c'ëem khòem tshoa-tshoas tc'amkg'ai koe kúrúas tsées kò ko c'ees koe guu a kg'õease tcg'oa nem gha surutaè.

¹⁵ Ncëe c'ëem khòem di tséean kò dàòà cg'õoè nem gha kaisas xháes koe tcãa, igabam gha gabá kgoaraè, c'ee ba gãa a nqáea hãam khòem khama ma.

¹⁶ C'úua tu gáe hãa Nqarim di tu còrè-nquu tu u sa, me Nqarim dim Tc'ëe ba gatu koe x'ãèa sa?

¹⁷ Ncëe c'ëem khòem kò Nqarim dim còrè-nquu ba cg'õo nem gha Nqari ba cg'õo me, Nqarim dim còrè-nquu ba tcom-tcomsa me e khama, tu gatu gaam còrè-nquum ga me e.

¹⁸ Táa méem cúim khòem ga ba qàe-qaese guu. Ncëe c'ëem khòem kò gatu xg'aeku koe tc'ëea máa, nqõómkg'ai koem tc'ëega me e ta tc'ëea ne méem “káà tc'ëe” ba ii naka baa gha nxãasega tc'ëega ba ii.

¹⁹ Ncëem nqõóm di tc'ëega nea Nqarim tcgái q'oo koe káa hùì i khama. Góasea i hãa a ko máa: “*Nqari ba* ko ãe tc'ëega ne gane di kàan koe qg'óó,” témèe khama.

²⁰ I ko gaia máa: “X'aigam *Nqari* ba tc'ëega ne di tc'ëe-kg'áman q'ana hãa, káa hùì i sa,” témèe.

²¹ Gaa domkaga méé i cúim khòe ga táa c'ëe khòean koe bóðse guu. Wèe zi gúù zia gatu di zi i ke,

²² Paulor ga ii igaba, kana Apolosem ga ii igaba, kana Peterem* ga ii igaba, kana nqõóm ga ii igaba, kana kg'õès ga ii igaba, kana x'oos ga ii igaba, kana ncëeskaga ko kúrúse zi gúù

* 3:22: *Petere* - Gerika sa ko “Kefase” témé.

zi ga ii igaba, kana hààko x'aè ka ko hàà kúrúse zi gúù zi ga ii igaba; wèè zi ãe zia gatu di zi i.

²³ Tu gatu Krestem di tu u, Me Kreste ba Nqarim di Me e.

4

Krestem di xae tsée-kg'ao xae e, ke xùri xae e

¹ Khóèan méé i Krestem di xae tsée-kg'ao xae khama ma qgóó xae e, ncèe chómsea zi gúù zi Nqarim di zi ko q'óé a ko xgaa-xgaa xae.

² Tsée-kg'aom koe ko kái-kg'aise qaases gúù sa tcommè méém si i.

³ Igaba tíi ka kaisase cg'árés gúù si i, gatu ka xgàràè sa, kana khóèan dis qhàis ka igabaga, tíi igabar tíi ka xgàrase tama khama.

⁴ Cg'ãès gúùs kúrúar hãa sar tc'ëe-tc'ëese tama, igabas nxãa sa kúrú te nakar tchàno tama. X'aigam cúí Me e ncèe ko xgàrà te ba.

⁵ Gaa domka méé tu táá xgàrà guu nxará tòòèam x'aèm cookg'ai koe, X'aigam hàà tamas cookg'ai koe. Ncèe gha hàà ntcùuan q'oo koe chómsea zi gúù zi x'áàn koe óá ba, a ba a gha tcáós q'oo koe hàna zi x'ái. Me gha nxãaska wèém khòè ba Nqarim koe guua dqòmkuhan hòò.

⁶ Tíi qõe ga tuè, gatu domka tsam Apolosea tsam ncèe zi gúù zi tséekagua, kg'uim ko méé sa tu gha nxãasega sitsam koe xgaa-xgaase ka, ncèem ko máá: "Táá góásea tãe sa tsáá guu," témé ka. Nxãaska tu cuiskaga c'èem khòè ba tcom naka c'èe ba ntcoea hãa tite.

⁷ C'èe ne ka cgáése kúrú tua ba dii baa? Dùú sa tu úúa, máàè tama tu kò hãa sa? Ncèè máàè sia tu kò hãa, ne tu ko dùús domka máàkus tama si i khama noose dqòmsea máá?

⁸ Nxãakamaga tu wèés gúùs tc'ëe tu ko sa úúa hãa na! A tu a nxãakamaga qguù! X'aiga tu u, sixae x'aiga tamase ga! X'aiga tu u ga kò ii, xae ga kò nxãasega gatu cgoa xg'ae a x'aiga ii!

⁹ Tíi ko bóò kam Nqari ba sixae x'áé úú-kg'ao xae khaokakas téé-q'oo sa máàna hãa, x'oo sa tòóa máàèa xu khòè xu khama ma, wèém nqõó ba tcgái tòó xaea hãa khama, moengelean ga hëé naka i khóèan ga hëéthëé e.

¹⁰ Krestem domka xae kàà tc'ëe xae e, tu gatu Krestem koe tc'ëega tu u! Kg'amka xae e, tu gatu qari tu u! Tcommèa tua, xae sixae tcommè tama!

¹¹ Ncèes noosega xae ko xàbà a ko cáím, a ncòbèan hãana, a ko xgàèè, a x'ãè-q'ooan úú tama.

¹² Qómse xae ko tshàua xae cgoa tsée. Khóèan kò ko sixae ka cg'ãè gúúan nxàe ne xae ko ts'ee-ts'eekg'ai i. Eè xae ko xgàràè ne xae ko qari-qari-tcaoa máá a.

¹³ Ncèè ntcoèè xae kòo ne xae ko qãèse xõa. Ncèem nqõóm di cg'urian xae kúrúèa, a ncèes noosega ko wèèa ne kaga tcg'óbéan khama ma bóòè.

¹⁴ Ncèes gùù sar sau-cgaekagu tu ur gha ka goá tama, igaba tchàno-tchano tu ur gha ka a, tiri tu cóa tu ncàm-ncamsa tu iise.

¹⁵ Eèta tu ga ma 10,000 khóèan Krestem koe ko kòre tu u úúa hãa igaba tu kái xu xòò xu úú tama, qãè tchõàn koer kò guu a Jeso Krestem koe ábà tu u khama.

¹⁶ Gaa domka ra ko dtcàrà tu u, sere te tu gha sa.

¹⁷ Ncèes gùùs domkar tirim cóám Timoteo ba, ncèe X'aigam koe ncàm-ncamsa a tcom-tcomsa ba, gatu koe tsééa úúa. Tiri kg'òè-kg'áman Jeso Krestem di koe gha tc'èe-tc'èe tu u ba, ncèer ko ma wèès kerekes koe ma wèé za xgaa-xgaa a khamaga ma.

¹⁸ Gatu ka c'èe ne tc'èea máá, hàà ra tite, ta tc'èea, khama ne ko bóò-boose.

¹⁹ Igabagar gha qháése hàà cgae tu u, X'aigam *Nqarim* kò tc'èe ne, èe ko bóò-boose ne di kg'uiian hàà qaa ka tamase, igaba hàà gane di qarian qaa ka.

²⁰ Nqarim di x'aia nea kg'ui di tama a, a qari di i khama.

²¹ Dùú sa tu ko tc'èe? Tsam cgoa ra gha hàà cgae tu u, kana ncàmkuhan hée naka kgàeam tc'èem cgoa héehtééa?

Séèkuan di x'áè-kg'ama ne naka x'áé-q'oos di kg'òè-kg'áma ne (5-7)

5

Cg'árà ne kerekes di ne koe

¹ Gatu xg'aeku koe i cg'áràn hãa sa tseegukaga nxàèèa hãa, cg'áràn ncèe dtcòm-kg'ao tama ne koe kúrúse tama a, ncèe khóèm ko gam ka xòòm dis khóès cgoa xóé e.

² Igaba tu ko *qanega* bóò-boose! A tu a tshúù-tcaose kg'ae ta ga hãa. Gaam èe ncèes gùù sa kúrúá hãa ba méém gatu xg'aeku koe séèa tcg'òóè!

³ Eèta i ga ma tc'áróa te gatu xg'aeku koe káà a, igabagam tirim tc'èe ba gatu cgoa hãa. Ra ncèes gùù sa kúrúá hãa ba nxãakamaga xg'araku sa tcg'òóa máána hãa, hàna kò hãam khóèm khamaga ma,

⁴ gatá dim X'aigam Jesom dim cg'òèm koe tu kò xg'aea hãa koe, me tirim tc'èe ba gatu cgoa hãase, i gatá dim X'aigam Jesom di qarian hãa cgoa tua,

⁵ ncèem khóè ba satana ba máà, naka i gam di cg'ãè cauan kaàkaguè, nakam gha nxãasega gam dim tc'èe ba X'aigam dim cáín ka kgoaraè.

⁶ Gatu di dqòmse ne qãè tama. C'úúa tu gáé hãa, cg'aré péré gáé-gãe ne ko wèès péré sa gãekagu sa?

⁷ Xg'aàra tcg'òò *cg'uria tu ncêe* ncií péré gãe-gãean di i, naka tua gha nxãasega kaba tu péré tu ii, nxãakamaga tu *péré tu péré* gãe-gãe úú tamas pérés di tu u ke, Me gataga gatá dim Ghù-coam Paseka di ba, ncêe Krete ii ba, dàòà-máákus di iise úúèa hãa khama.

⁸ Ke tu hàà naka ta kòè sa kúrú, cg'urian hêé naka cg'ãèan hêéthêé di péré gãe-gãean ncií cgoa tamase, igaba péré gãe-gãe úú tamas pérés cgoa, péréan ncêe tcom-tcomsa, a tseegu di i.

⁹ Tcgãyas tiris goár kò máá tu us koer goáa hãa, táá méé tu cg'áràn ko kúrú khòèan cgoa xg'ae-xg'aese sa.

¹⁰ Ncêes gúù sar ko méé kar máá, táá méé tu cg'árés kaga ncêem nqôóm di ne cg'árà-kg'ao ne, kana hòà-hòànasen-tcáóko ne, kana ts'ãà-kg'ao ne, kana kúrúa mááseèa hãa nqárian ko còrè ne cgoa xg'ae guu, témé tama. Nxãaska méé tu ncêem nqôóm koe tcg'oa si i gha ii khama.

¹¹ Igaba ra ko ncêeska goá máá tu u a ko máá: “Táá méé tu wèem ãe ko dtcòm-kg'ao ka tciise igaba cg'árà-kg'ao ba, kana hòà-hòànasen-tcáóko ba, kana kúrúa mááseèa hãa nqárian ko còrè ba, kana c'amku-kg'ao ba, kana kg'áà-kg'ao ba, kana ts'ãà-kg'aom cgoa xg'ae guu. Eèta iim khòèm cgoa táá tc'òó ga hêé guu,” témé.

¹² Dùúska ra ga ko kerekes ka tchàa za hàna ne xgàraa máá? Kerekes q'oo di ne tama ne gáé ncêe tu ga ko xgàra ne?

¹³ Nqari ba ko ãe tchàa za hàna ne xgàra. “Ke cg'ãè caum khòè ba gatu xg'aeku koe xhàiaгу.”

6

Dtcòm-kg'ao ne di chibi-chibikuan ne

¹ Ncêè gatu ka c'èem kò c'èem cgoa kómku tama, ne ba ga kgoara tcáó a ãe dtcòm tama ne* cookg'ai koe sée a úú me, sí ne gha xgàra me ka, Nqarim di ne khòè ne koem gha úú me khama ii x'aè ka?

² C'úúa tua Nqarim di ne khòè ne gha c'èem cárn ka nqôó ba xgàra sa? Ncêè nqôó ba tu kò ko xgàra ne tu gáé cg'áré chibian ga kgoana naka xgàra hãa tite?

³ C'úúa tu gáé hãa moengelean ta gha xgàra sa? Ncêè gatà i kò ii ne ta ko kgoana a ncêes kg'òès di zi guù zi xgàra.

⁴ Kháé nxãaska, ncêè ntcoekuan ncêes kg'òès di tu kò úúa ne tu ko dùús domka kerekes ka nqãaka hãa ne khòè ne koe úú ana máá?

⁵ Ncêe gúua ner ko sau-cgaekagu tu ur gha ka nxàe. Gatu xg'aeku koe i gáé cúí khòè tc'èega ga káàa, ncêe gha dtcòm-kg'ao ne xg'aeku koe hàna zi kómku tama zi xgàra a?

* **6:1: dtcòm tama ne** - Gerika sa ko máá: “tchàno tama ne,” témé.

⁶ Igaba ncêes gúùs téé-q'oo koem ko dtcòm-kg'ao ba gam khama ma dtcòm-kg'ao ba sée a qhàis koe úú, a ncêe sa dtcòm-kg'ao tama ne cookg'ai koe kúrú!

⁷ Ncêeta ii zi chìbi-chibiku zi gatu xg'aeku koe hàna zia ko x'ái, tààèa tu hãa sa. Qãè i gáé tite, ncêe gatu kò ko c'êe ne khòè ne ka chibi bóòè ne? Qãè i gáé tite gatu kò ko kàaè ne?

⁸ Igaba tu ko gatu c'êe ne chìbi bóò, a ko khóèan kàa, a ko ncêe zi gúú zi gatu ka qõese ga ne koe kúrú!

⁹ C'úua tu gáé hãa ãe cg'ãè cau nea Nqarim di x'aian q'òò tite sa? Táá qàe-qaeè guu: gane ãe cg'áràn ko kúrú ne hêé naka kúrúa mááseèa hãa nqárian ko còrè ne hêé naka dxùukg'ai di séekuan ko kúrú ne hêé naka x'ámáguse ko xu khòè xu hêé naka gaxu khama kg'àò xu cgoa ko xóé xu hêé,

¹⁰ naka ts'ãà-kg'ao ne hêé naka hõa-hõanan-tcáóa ne hêé naka kg'áà-kg'ao ne hêé naka ntcoe-kg'ao ne hêé, naka xaù-kg'ao ne hêéthêéa cuiskaga Nqarim di x'aian q'òò hãa tite.

¹¹ Gatu ka c'êe ne kò ncêeta ga ii, igabaga tu kò *chìbia tu koe q'ano-qanoè*, a tu a ko séèa tcg'òò a cúia tòòè, Nqarim di tu gha ii ka, a kò X'aigam Jeso Krestem dim cg'òèm koe hêé naka gatá dim Nqarim dim Tc'èem koe hêéthêé tchàno tu iise bóòè.

Nqari ba tc'áróm koe hêé naka tc'èem koe hêéthêé dqom

¹² *C'èem khòè ba ga máá*: “Wèés gúùs kúrú ra kgoara máàèa,” témé - igabagar *ko tíí máá*, wèés gúù sa hùian úua hãa tama. “Wèés gúùs kúrú ra kgoara máàèa,” tar ga méé - igabaga ra cuiskaga cúí gúú kaga tcéè-tcereèa hãa tite.

¹³ *Gaicaram ga c'èem khòè ba máá*: “Tc'òoa ne ncãàs di i, si ncãà sa tc'òoan di si i,” témé. Igabam gha Nqari ba wééan ga kaàkagu. Tc'áró ba cg'áràn domka hãa tama, igabam X'aigam domka hàna, Me X'aiga ba tc'áróm di Me e.

¹⁴ Nqari ba X'aigam Jeso ba x'ooan koe ghùia, a ba a gha qaria ba cgoa gatá igaba thêé ghùì ta a.

¹⁵ C'úua tu gáé hãa, tc'áróa tua Krestem di zi xòè zi i sa? Ka ra gha kháé nxãaska Krestem di zi xòè zi séè a cg'árà-kg'aos di zi cgoa xg'ae-xg'ae? Cuiskaga a!

¹⁶ C'úua tu gáé hãa, ãe ko cg'árà-kg'aos cgoa xg'ae-xg'aese ba gaas cgoa cúím tc'áró me e sa? Ncêeta i ma *Nqarim di zi Tcgāya* zi koe góáèa: “Cáma ne gha cúím tc'áró ba ii,” téméèa khama.

¹⁷ Igaba gaam ãe ko X'aigam cgoa xg'ae-xg'aese ba gha X'aigam cgoa Tc'èem koe cúí ii.

¹⁸ Cg'áràn bèè! Wèè chìbian c'êe, ncêe khóèan ka ko kúrúè nea tc'áróm koe kúrúè tama, igaba gaam ãe ko cg'áràn kúrú ba ko gam dim tc'áróm koe kúrú u.

¹⁹ C'úua tua, gatu di tc'áróa nea Tcom-tcomsam Tc'èem dim tempele me e sa, ncêe gatu koe hàna ba, ncêe tu Nqarim ka máàèa ba, tu gatu q'òòse tama sa?

²⁰ Nqari ba kaiase suruta máá tua, ke tc'áróa tu cgoa Nqari ba dqom̄.

7

Séèku sa

¹ Ncēeska gúú zi ěe tu góáa hãa zi ka: khòem ka i qãe e, táá méém khòè sa sèe sa.

² Igaba cg'áràn ncēe kái domka méém wèém khòè ba gam dis khòè sa úúa, nakas wèes khòè sa gas dim khòè ba úúa.

³ Khòè ba méém gam dis khòès kò tc'ěe sa máà si, nakas gataga thěé khòè sa gas dim khòèm kò tc'ěe sa máà me.

⁴ Khòè sa gas di tc'áróan koe qari úú tama, gas dim khòèm oose, me gataga thěé khòè ba gam di tc'áróan koe qari úú tama, dxàeses oose.

⁵ Táá xóé cgoakuan cěè cgaeku guu. Igaba còrèan koe máàsean domka khao kò gatà hěé kg'oana ne méé khao dtcòmku naka xòm x'àè-coa q'oo koe gatà hěé, naka khaoa gaia xg'ae, nakam nxãasega satana ba táá kúrúa bóò khao o guu gakhao di qgóóse úú taman domka.

⁶ Ncěea tí tc'ěea si i, khamar bìrí tu u tama gatà tu gha hěé sa.

⁷ Tc'ěe ra kòo, wèém khòèm ga kò tí kham a ii sa, igabam wèém khòè ba Nqarim koe guu a tãákase máàèa hãa. C'ěe ba gam di sa úúa, me c'ěe ba c'ěe sa úúa.

⁸ Ncěeskar ko sèe tama khòèan hěé naka dxàe-ntcõan hěéthěé ka máá: Kg'ama hěéa ne qãe e, sèe tamase, ncěer tí hěéa khama, témé.

⁹ Igabaga ncěè qgóóse tama ne kò hãa ne méé ne sèe, sèe sa cgáé si i ke, kg'ama hãa a ncóóan ka.

¹⁰ Eě sèèa hãa ner ko ncěe x'àèan máà, tí ka tamase igaba X'aigam koe guu a: khòè sa méés gas dim khòè ba táá aagu guu.

¹¹ Igabaga ncěè aagu mes kò ko ne méés kg'ama hěé sèe tamase, kana nxãaska tòókuan kúrú xg'aekua khara koe. Gataga méém khòè ba thěé gam dis khòè sa táá aagu guu.

¹² Igaba ncěea tí ko c'ěe ne ka méé ga a, X'aigam ka tamase: Ncěè c'ěem dtcòm-kg'aom kò dtcòm-kg'ao tamas khòè sa úúa, si ko x'ãè cgoa ba tc'ěe ne méém táá aagu si guu.

¹³ Si kò gataga thěé khòè sa dtcòm-kg'ao tamam khòè ba úúa hãa, me ko x'ãè cgoa sa tc'ěe ne méés táá aagu me.

¹⁴ Khòèm ěe dtcòm tama ba nxãakamaga gam dis khòès *di dtcòm*an koe guu a q'anokaguèa hãa, si gataga khòès ěe dtcòm tama sa nxãakamaga gas dim khòèm *di dtcòm*an koe guu a q'anokaguèa hãa khama. Ncěeta i kò ii tama ne i ga kò gatu di cóán q'ano tama, igaba i ncěeta ii domka i ncěeska cóáa tu q'anokaguèa hãa.

15 Igabaga i kòo c'ěe-kg'ááa khara ěe dtcòm tama a qõò kg'oana ne méé i guuè naka qõò. Dtcòma hãam khòè ba kana dtcòma hãas khòès igabagas ěeta ii zi qgài zi koe xgàè-kg'ammè tama. Tòókuan tu gha úú kam Nqari ba tcii tua khama.

16 Nta si ma q'ana, khòè seè, sarim khòè ba si gha kgoara sa? Kana tsi ntama q'ana, khòè tseè, tsaris khòè sa tsi gha kgoara sa?

17 Wèém khòè ba méém ěem ma X'aiga ba máà mea khama ma kg'õè naka ěem ma Nqari ba tcii mea khama hěéthěé e. Ncěea wèè zi kereke zi koe tirim x'àèm ga me e.

18 A khòè ba kò kg'aiga q'ãe nqãa-qgai khòoèa ěem ko tciiè x'aè ka? Táá méém q'ãe nqãa-qgai khòoèm gha sa qaa guu. A khòè ba kò q'ãe nqãa-qgai khòoè tama ěem kò tciiè ka? Táá méém q'ãe nqãa-qgai khòoku sa qaa guu.

19 Q'ãe nqãa-qgai khòoku sa gúù cgáés tama si i, si gataga thěé q'ãe nqãa-qgai khòoè tama sa gúù cgáés tama si i, igabaga cgáés gúù sa Nqarim di x'àè-kg'áman qgóóa qari si i.

20 Wèém khòè ba méém ěem kò Nqari ba tcii mea kam kò hàna hãas téé-q'oos koe hãa.

21 Qãà tsia kò ii ěe tsi kòo tciiè ka? Táá hěé nakas nxãa sa ntcãa-ntcãa tsi guu. Igabaga kgoarasean dim x'aè ba tsi kòo hòò ne, tséékagu me.

22 Gaam ěe kò qãà ii, ěem ko X'aiga ba tcii me ka ba X'aigam dim khòèm kgoarasea hãa me e, me gataga gaam ěe kò kgoarasea hãa ěem ko tciièm ka, ba Krestem dim qãà me e ke.

23 Nqari ba kaisase suruta máá tua hãa, ke táá khòèan di qãàn kúrú guu.

24 Tíí qõè ga tuè, wèém khòè ba méém ěem kò Nqari ba tcii me kam kò hãas téé-q'oos koe Nqarim cgoa hãa.

Khòèan ěe sèè tama a

25 Ncěeska, sèè tama ne khòè ne ka. X'aigam koe guua hãa x'aèa ner úú tama, igabagar ko ncěe tíí tc'ěea hãa sa birí tu u, X'aigam di thòò-xama-máákuan ka tcom-tcomsar khòè ra iise.

26 Ncěem x'aèm q'oo koer hàna zi tcabà zi domkar tc'ěea máá, qãè e khòèm gha ěem ii khama ma ii sa, ta tc'ěea.

27 Khòè sa tsi kò úúa ne, táá aagu si tsi gha sa tc'ěe guu, a ncěè khòè sa tsi kò úú tama ne, táá khòè sa tsi gha sèè sa tc'ěe guu.

28 Igabaga sèè tsi kò ko ne tsi chibi kúrú tama, gataga ncěè qanega xóè cgoaè tamas khòès kò ko sèè nes chibi kúrú tama. Igaba ěe ko sèè ne gha kái zi tcabà zi gaas kg'õès di zi koe tcãà, ra ncěe zi tcabà zi koe tcg'óó tu u kg'oana.

29 Tíi qõe ga tuè, méer ko sa ncêe si i: *X'aigam ko hàà x'àèa* nea cùu u. Ncêe koe guus ka méé xu ã khòè zi sèèa hãa xu, úu zi tama khama ma hãa;

30 gataga méé ne ã ko kg'ae ne kg'ae tama khama ma hãa; naka ne ã qãè-tcaoa hãa ne, qãè-tcao tama khama ma hãa; naka ne ã ko x'ámá ne, gúuan ãea gane di tama khama ma hãa;

31 ãe ko nqõóm di zi gúu zi tséékagu ne méé ne gataga kaisase gazi koe tséé tama khama ma hãa, ncêem nqõó ba ko ncêem kámám ka chõ ke.

32 Káíse tc'êe-tc'êesean koe tu gha kgoarasea hãa sar ko tc'êe. Sèè tamam khòè ba *X'aigam* di zi gúu zi koe tcãà tc'êea, *X'aiga* bam ga ma qãè-tcaokagus koe.

33 Igaba ãe sèèa hãam khòè ba nqõóm di zi gúu zi koe tcãà tc'êea, gam dis khòè sam ga ma qãè-tcaokagus koe -

34 i tc'êe-kg'áma ba q'aa-q'aasea. Khòès ãe séèè ta ga hãa sa kana kg'áo-khoe cgoa qanega xóé tamas khòè sa *X'aigam* di zi gúu zi koe tcãà tc'êea, nxãasegas gha tc'áróa sa hëé naka tc'êea sa hëéthéé koe *X'aigam* koe tcom-tcomsa ii ka. Igaba khòès ãe sèèa hãa sa nqõóm di zi gúu zi koe tcãà tc'êea, gas dim khòè bas ga ma qãè-tcaokagus koe.

35 Ncêe gúua ner ko hùia tu domka nxàe, xgàe-kg'am tu u tamase, igaba tu gha tchànom dàòm koe kg'òè ka, a tu a *X'aigam* koe x'ãe a táá wèé za sèèa tòòè.

36 Ncèè khòèm kò tc'êea máá, ãem séèkuan nqòòkagua hãas dxàe-coas qanega xóé cgoaè tama sa séèan kam qãès gúu sa kúrú tama, ta tc'êea, igabagam kò tcáóa ba q'oo koe kaisase ncàm sia a qgóósean ga úu tama ne méém guuè naka ba ãem tc'êea hãa sa kúrú naka baa séè si, tshúùs gúu sam gha kúrú tama ke.

37 Igaba khòèm ãe tcáóa ba q'oo koe kgàea a tcomsea ba, c'êe gúu kaga chùèè tama ba, igaba ãem tc'êea a kúrú kg'oana hãas koe qgóósea hãa ba, qanega xóé cgoaè tamas khòè sam séè tite sa bìrìsea hãa ba, nxãa ba ko qãès gúu sa kúrú.

38 Khama nxãaska ãe ko qanega xóé cgoaè tamas khòè sa séè ba ko qãès gúu sa kúrú, igabaga ãe séè tama ba ko kaisase cgáés gúu sa kúrú.

39 Khòè sa x'áèan dòm q'oo koe hãa, gas dim khòèm kg'òèa hãas noose. Igabaga ãem ko gas dim khòè ba x'óó nes tc'êes kom khòè ba séèan koe kgoarasea hãa, igabaga méém *X'aigam* di ba ii.

40 Tíi ko bòò kas gha kaisase qãè-tcaoa, séèè tamases kò hãa ne. Ra gataga tc'êea máá, tíi igabagar thëé Nqarim dim Tc'êe ba úúa hãa, ta tc'êea.

Dtcòm-k'ao ne hěé naka dtcòm-k'ao tama ne hěéthěé e (8-10)

8

Kúrúa mááseèa nqárian ko máàè tc'ōoa ne

¹ Ncēeska, kúrúa mááseèa hãa nqárian ko máàè tc'ōoan dim *kg'uim dim xoa ba*: Q'ana ta hãa, wěea ta ga q'ãan di tc'ēean úúa hãa sa. Q'ãan di tc'ēea ne ko kúrú ta a ta bōò-boose, igabagas ko ncàmku sa tshàoa ghùì ta a.

² Khòèm ěe tc'ēea máá, c'ēe gùùm q'ana hãa, ta tc'ēea ba qanega cúí gùù ga q'ãa tama, ěem ga kò ma q'ãa ana hãa khama.

³ Igabaga khòèm ěe Nqari ba ncàma ba Nqarim ka q'ãaèa.

⁴ Khama ncēeska, kúrúa mááseèa hãa nqárian ko máàè tc'ōoan tc'ōós ka: Q'ana ta hãa, kúrúa mááseèa hãa nqária nea nqđómkg'ai koe cg'ãa-cg'ana a sa, i gataga c'ēe nqári káà a, igabam cúím Nqari ba hàna.

⁵ Nxãata i ma kái nqárian nqarikg'ai koe hěé kana nqđómkg'ai koe hěéthěé hàna igaba - ncēe i tseeguan kaga ma kái “nqárian” hěé naka “x'aigan” hěéthěé ma hàna khamaga ma,

⁶ igabam gatá ka cúím Nqari ba hàna, Xòò ba, ncēe wèé zi gùù zi kúrúa hãa ba, ta Gam ka kg'òèa ba, naka cúím X'aigam Jeso Kreste ba hěéthěé e, ncēe wèé zi gùù zi Gam koe guu a kúrúèa ba, ncēe Gam ka ta kg'òèa ba.

⁷ Ncēes gùù sa wèé khòè koe q'ãase tama. Igabaga ne c'ēe ne khòè ne qanega tc'ēea máá, kúrúa mááseèa hãa nqári ne kg'òèa, ta tc'ēea. Gaa domkaga ne tc'ēea máá, kúrúa mááseèa hãa nqárian di tc'ōoa ne ko tc'ōòè, ta tc'ēea. I ncēm dàòm ka gane di tcáóan nxãakamaga cg'uri-cg'urièa, kg'amka a khama.

⁸ Igaba tc'ōoa nea Nqarim koe cúù-cuu ta a tama. Tc'óó ta ga ko kana ta ga tc'óó tama igaba ta cgáé tama.

⁹ Q'ana méé tu hãa naka táá gatu di kgoarasean tséékagu naka ěe kg'amka ne kúrú naka ne chìbian koe tcãà guu.

¹⁰ Ncēè c'ēm khòèm tcáóa ba koe kg'amkam kò ko tsáá tc'ēega tsi bōò, tsi ko kúrúa mááseèa hãa nqárian dim còrè-nquum koe tc'óó, ne sa nxãa sa ghùì tcáó me nakam kúrúa mááseèa hãa nqárian di tc'ōoan tc'óó tite?

¹¹ Me gha ncēm dàòm ka kg'amkam qōem tsari ba, ncēe Krestem gaam domka x'óóa hãa ba, nxãa ba gha tsari “tc'ēegan” ka cg'òòè.

¹² Eè tu kò kg'amka tcáóan gatu ka qōese ga ne di thòò-thòò, a ko gatu ka qōese ga ne koe chìbian kúrú, ne tu ko ncēm dàòm ka Krestem koe chìbian kúrú.

¹³ Khama, ncèè tc'òoan kò ko tíi qõe ba kúrú me ko chìbian koe tcãà ner gaicara chõò tamase kg'òóan kg'ooa hãa tite, nxãasegar gha chìbian koe táá tcãà me ka.

9

X'áè úú-kg'aom di kgoarasease hãa ne

¹ Kgoarasea tama ra gáé hãa? X'áè úú-kg'ao ra tama ra gáé? Qanega ra gáé gatá dim X'aigam Jeso ba bóò ta ga hãa? Tiri tsééan X'aigam koer kúrúá hãa koe tu gáé guu tama?

² Eẽtar ga ma c'èe ne koe x'áè úú-kg'ao ra tama ra a, igabagar tseeguan kaga gatu koe x'áè úú-kg'ao ra a! Tu gatu X'aigam koe tiri tu x'ái tu u, x'áè úú-kg'ao ra ii di tu khama.

³ Eẽ tshùù xòèa te ko qaa ne koer gha ncèèa mááse ncèeta ma xoan ka:

⁴ Tc'òóan hẽe naka kg'áàn hẽéthẽé koe tsam gáé kgoarasea hãa tama?

⁵ Dtcòma hãas khòè sa sèè a nxãas cgoa caatean koe tsam gáé kgoarasea hãa tama, ncèe c'èe xu x'áè úú-kg'ao xu hẽé naka X'aigam *Jesom* ka qõesea xu hẽé naka *Petere** ba hẽéthẽé xu ko hẽé khama ma?

⁶ Kana tíi hẽé naka Barenabase ba hẽéthẽé tsam cúí tsam méé tsam tséé naka kg'òèkaguses gùù saa?

⁷ Ndakam ncõo-kg'ao ba ko gam di tsééan koe suruta mááse? Díi ba ko kg'om xhárà ba xhárà a táá tc'áróa ba tc'óó? Díi ba ko piri zi kòre bíia zi kg'áà tamase?

⁸ Ncèe zi gùù zi tíi tc'èe koe tcg'oa tama, a zi a ko thẽé Baebes kaga nxàè. Tseegu tama raà?

⁹ Moshem di x'áèan koe i góásea khama a ko máá: “Ghòèm kò ko maberean náà gáí a ko dxòó ne méé tsi táá dxòóan cara me guu,” témèè. Nqari ba gáé kò ko ghòèm ka *cúí* tc'èe-tc'èese?

¹⁰ Gatá ka ba gáé kò kg'ui tama? Eè, gatá domka i ko góàèa hãa, xhárà-kg'ao ba méém nqòòan úúa hãase xhárà nakam náà gáí-kg'ao ba nqòòan úúa hãase náà gáí, gaan koe tsara gha kg'òèan hòò di i.

¹¹ *Eẽ xae ko qãè tchõàn bìrí tu u ka* xae kò Tcom-tcomsam Tc'èem di cgùrian gatu koe xhárà. Ka xae gáé nxãaska, gatu koe xae gha gùù zi tcuàan di qarian úú tama?

¹² Ncèè c'èe xu kò qarian úúa hãa èeta ii hùian xu gha gatu koe hòò di i, ne tsam gáé sitsam gane ka kaisa qarian úú tama gatu koe tsam ga hòò o di i?

Gatá i ii igaba tsam ncèe qarian tséékagu ta ga hãa. Igaba tsam ko kg'ama wèés gùù sa qáò tcáóan cgoa kúrú, nxãasega tsam gha táá Krestem di qãè tchõàn di xгаа-xgaan xgáè-kg'am ka.

* 9:5: *Petere* - Gerika sa ko “Kefase” témé.

13 C'úua tu gáé hãa ãe ko tempelem koe tséé xua ko gaxu di tc'õoan tempelem koe hòò sa, xu ko ãe ko altaram koe tséé xu ãe dàòà-máákus ko tcg'òòá mááèan koe gaxu di xòè-coan hòò sa?

14 Gatà iim dàòm cúim kam ko X'aigam *Nqari* ba x'áèan tcg'òò, ãe ko qãè tchõàn xгаа-xгаа xu méé xu gaxu di kg'õèan gaan koe hòò sa.

15 Igabagar ncêe qarian ka cúian ga tséékagu ta ga hãa. A ra a gataga kúrúa tu gha máá te zi di nqòðan úúa hãase ncêe zi gúù zi goá tama. Kg'ama ra ga x'óó, c'ẽem khòè ba guu nakam hàà tiris koase sa ntcoe ka tamase.

16 Qãè tchõà ner ko xгаа-xгаа domkar koasea hãa tite, kaisase ko tíi koe qaases gúù si i khama. Cg'ãè i gha ii ncêe qãè tchõà ner kò xгаа-xгаа tama ne!

17 Ncêes gúù sar kò ko tíi tc'ẽe koe guu a ko kúrú ner ga kò surutan qaa. Igabagar ko tíi tc'ẽe koe guua hãa sa kúrú tama, a ra a ko kg'ama Nqarim máà tea tsééan kúrú.

18 Ka nxãaska ra gha dùútsa surutaku sa qaa? *Káà si i!* Gaa domka méér khòèan surutakagu tamase qãè tchõàn xгаа-xгаа. Naka ra táá tiri qarian qãè tchõàn xгаа-xгаа koe tséékagu guu.

19 Eëtar ma kgoarasea, a c'ẽe khòè dir qãàr tama ra a, igaba ra kò wèém khòèm koe qãà ba kúrúse, nxãasegar gha kái ne khòè ne Nqarim koe kabi ka.

20 Juta ne koer kò Jutam khama ma qgóóse, nxãasegar gha Juta ne Nqarim koe kabi ka. Ncêe x'áèan dòm q'oo koe hàna ne koer kò tíi igaba x'áèan dòm q'oo koe hàna khama ma qgóóse, (ëetar ma x'áèan dòm q'oo koe hãa tama igaba), nxãasegar gha ãe x'áèan dòm q'oo koe hàna ne Nqarim koe kabi ka.

21 Eë x'áèan úú tama ne koer kò x'áè úú tamam khama ma qgóóse, nxãasegar gha gane ãe x'áèan úú tama ne Nqarim koe kabi ka (ncêe sa máá, Nqarim di x'áèa ner komsana tama témé tama, Krestem di x'áèa ner ko komsana khama).

22 Eë kg'amka ne koer kò kg'amkam khama ma qgóóse, nxãasegar gha kg'amka ne Nqarim koe kabi ka. Wèés gúù sar wèè khòèan koe kúrúsea, nxãasegar gha wèè zi qgái zi koe c'èea ne ga kgoara ka.

23 Wèè zi ncêe zir ko qãè tchõàn domka kúrú, nxãasegar gha qãè tchõàn di ts'ee-ts'eekg'aikuan hòò ka.

24 C'úua tu gáé hãa, qàròs di qgái koe i ko wèè qàrò-kg'aoan qàrò, igabam ko cúi ba surutan hòò sa? Ke tu gataga qàrò thèé naka tua gha nxãasega surutan hòò.

25 Wèém khòèm ãe tààku dis kòès koe ko tcãà ba ko thòòkas xгаа-xgaases qarís koe tcãà. Eë sa ne ko kúrú, nxãasega ne gha chòòkos cába sa cábákaguè ka; igaba ta ko gatá chòò tamás cábas domka kúrú si.

²⁶ Khamar còoka bóò úú tamam qgóé-kg'aom khama ma qgóé tama, a ra a tc'ãám cgoa ko x'ãàkum khòèm khama ma x'ãà tama.

²⁷ Igabar ko tirim tc'áró ba qgóó xgáè, a ra a ko qãà ba kúrú me, khòè ner ko xгаа-xгаа qãá q'oo koer gha nxãasega táá xhàiguè ka.

10

Iseraele koe kúrúsea zi gùù zi di dqàèkua ne

¹ Tíi qõe ga tuè, tc'ëe-tc'ëese tu gha sar ko tc'ëe, gatá ka tsgõose ga ne wèe ne kò túú-c'òòs dòm q'oo koe hãa, a kò wèea ne ga tshàa-dxoo ba tchoaba sa.

² A ne a kò wèea ne ga túú-c'òòs koe hëé naka tshàa-dxoom koe hëéthëé Moshem koe hãase tcguù-tcguuè.

³ A ne a kò wèea ne ga cúis tc'òos tc'ëem di sa tc'óó.

⁴ A ne a kò wèea ne ga cúis gúùs kg'áà di sa kg'áà tc'ëem di sa, ãe ko xùri nem nxõám tc'ëem dim koe ne kò kg'áà khama; me kò ãem nxõá ba Kreste Me e.

⁵ Igabam kò Nqari ba kái-kg'áía ne táá qãè-tcaoa máá, i kò tc'áróa ne tchàa-xgóós koe dxàua q'aaè.

⁶ Zi kò ncëe zi gùù zi gatá koe x'ái zi iise kúrúse, nxãasega ta gha cg'ãè zi gùù zi táá tcáóa ta koe tcàà ka, ãe ne ko gane hëé khama.

⁷ Táá kúrúa mááseèa hãa nqárian dqom guu, ncëe gane ka c'ëe ne kò hëé khama. Ncëe i ma góásea a ko máá: “Khòè nea kò ntcóó, a tc'óó a kg'áà a ne a ko tãe a ntcàà,” témé khama.

⁸ Táá méé ta cg'áràn kúrú guu, ncëe gane ka c'ëe ne kò hëé khama, i ko cúim cáim ka 23,000 khama noo khòèan x'óó.

⁹ Táá méé ta Kreste ba kúrúa bóò guu, ncëe gane ka c'ëe ne kò hëé khama, a ko cg'aosan ka cg'òoè.

¹⁰ Táá méé ta kg'ui-kg'uise guu, ncëe gane ka c'ëe ne kò hëé khama, a ne a kò cg'òokom moengelem ka cg'òoè.

¹¹ Ncëe zi gùù zi kò gane koe kúrúse, gatá koe zi gha x'ái zi ii ka, a ko q'ãa-q'ãa ta a zi gha ka góá tòoè, gatá ncëe chõò dim x'aèm ka hàà cgaeèa ta ka.

¹² Khama ncëe qarika tsi tãe, ta tsi kò tc'ëea, ne méé tsi q'õése naka táá cg'áé!

¹³ Wèé kúrúa bóòkuan ãe gatu koe ko kúrúse nea khòèan koe ko kúrúsean ga a. Igabam Nqari ba tcom-tcomsa Me e, a ba a cuiskaga guu naka tu tàà tu u kos ka kúrúa bóòè tite, igabam gha ãe ko hàà cgae tu us kúrúa bóòkus koe dàò ba máà tu u, tu gha ma nxãa si sa, nxãasega tu gha qáò-tcaoa máá si ka.

Kúrúa mááseèa hãa nqárian dis kòè sa hëé naka X'aigam Nqarim dis tc'òo sa hëéthëé e

14 Ncàm-ncamsa tu tiri tuè, gaa domka méé tu kúrúa mááseèa hãa nqárian bèe.

15 Tc'èega tu khòè tu iiser ko kg'ui cgoa tu u, ke tu bóòda tcg'òòá mááse dùu sar ko kg'ui sa.

16 Kubis ncèe ts'eekg'aian di còrèan ko gaas koe nxàèè sa, ncèe ta ko Nqari ba gaas koe qãè-tcaoa máá sa, nxãa sa gáé Krestem di c'áðan cgoa xg'ae-xg'ae ta a tama? I pérèan ncèe ta ko khóá Krestem dim tc'áróm koe xg'ae-xg'ae ta a tama?

17 Cúim péré ba hàna, domka ta gatá ncèe kái ta cúim tc'áro me e, wèèa ta ga ko cúim péré ba tc'óò khama.

18 Iseraele di ne khòè ne ka tc'èe-tc'èese: gane èe ko altaram koe dàòà-mááku sa tc'óò ne, nxãa nea gáé Nqarim di tsééan altaram koe ko kúrúè koe xg'aea hãa tama?

19 Kana ra ko dùu sa nxàè? Kúrúa mááseèa nqárian dis dàòà-mááku sa gúù cgáé si i saà, kana kúrúa mááseèa hãa nqári nea gúù cgáé e saà?

20 Eè-èe, nxãas tama si i. Méér kos gúù sa ncèe si i: kúrúa mááseèa hãa nqárian di zi dàòà-mááku zi ko dxãwa tc'èean kúrúa mááè khama zi Nqari ba kúrúa mááè tama, ra tc'èe tama dxãwa tc'èean cgoa tu gha xg'ae sa.

21 Cuiskaga tu X'aigam dis kubis koe ko kg'áà, naka tua dxãwa tc'èean dis kubis koe ga thèé kg'áà hãa tite. Cuiskaga tu X'aigam dim tafolem koe ko tc'óò naka tua gataga dxãwa tc'èean dim tafolem koe ga thèé tc'óòá hãa tite.

22 Kana ta X'aiga ba taukagu kg'oana? Kana ta tc'èea máá, Gam ka ta qari ta a, ta tc'èea?

Dtcòm-kg'ao ne di kgoarasease hãa ne

23 C'èe khóèa ne ga máá: "Wèés gúùs kúrú ta kgoara mááèa," témé, igabar ko tíi máá: "Wèés gúù sa hùian úúa hãa tama," témé. I ga c'èe khóèan máá: "Wèés gúùs kúrú ta kgoara mááèa," témé, ra ko tíi máá: "Igabas wèés gúù sa tshàoa ghùì tsi tama," témé.

24 Táá méém c'èem khòè ba gam ko tc'èes gúù sa qaa guu, igaba méém c'èe ne ko tc'èe zi gúù zi qaa.

25 Wèés gúùs kg'òòan ko x'ámáguè qgái koe ko x'ámáguè sa tu ga tc'óò, káise tc'èe-tc'èese naka tèè tamase.

26 Nqóò ba hèé naka wèés gúùs èe gaam koe hàna sa hèéthèéa Nqarim di i khama.

27 C'èem khóèm dtcòm-kg'ao tamam kò tc'òòan nqai koe tcii tu u, tu kò síi kg'oana ne méé tu síi naka wèés gúùs cookg'aia tu koe ko tòòè sa tc'óò, káise tc'èe-tc'èese naka tèè tamase.

28 Igaba ncèe c'èem khóèm kò bìrí tu u a ko máá: "Ncèe sa dàòà-máákus koe guua," témé ne táá tc'óò si guu, gaam khóèm èeta ma bìrí tua hãa ba hèé naka káise tc'èe-tc'èesean hèéthèé domka.

29 Káise tc'ěe-tc'ěesea ne, tar kò ko méé ner gatu dian nxàe tama, a ko c'ěem dian nxàe. Nta i gha ma c'ěem khòem di káise tc'ěe-tc'ěesean tiri kgoarasean koe xgàe-kg'am te?

30 Ncèè qāè-tcaoser kòo tc'òó ne ra ko dùús domka cg'āèse kg'ui cgoaèa máá? Nqari bar ko qāè-tcaoa máá ka.

31 Igaba nxāaska, tc'òó tu ga ko kana tu ga ko kg'āa kana dùú wèè ēe tu ga ko kúrú igabaga, wèéan ēe ga Nqarim di dqòmān di iise kúrú.

32 Khòèan *gaan di dtcòmān koe* qóman qgóókagu tama tu khòè tu méé tu ii, Juta nea ga igaba, kana Gerika nea ga igaba, kana Nqarim dis kereke saa ga igaba.

33 Ncèer ko tíí ma wèè zi dàò zi ka ma wèè ne khòè ne qāè-tcaokagu khama ma. Tiri qāèa ner qaa tama igabar ko kái ne di qāèan qaa khama, nxāasega ne gha kgoaraè ka.

11

1 Serè te tu, ncèer ko ma Krete ba ma serè khama ma.

Kerekes di kg'òèan hěé naka Nqari ba qámsea máán hěéthěé e (11-14)

Còrèan di qgáian koe qāèse qgóósea ne

2 Eěr kò máa tu u xгаа-xgaan tu ko xùri, a tu a ko wèès gùús koe tc'ěe-tc'ěese te khamar ko dqòmān tu u.

3 Igabar ko tc'ěe, bóda tu gha q'āa sa, wèém khòèm dim tcúú ba Krete Me e, me khòès dim tcúú ba gas dim khòè me e, Me Kretem dim tcúú ba Nqari Me e sa.

4 Khama khòèm ēe cábá hāase ko còrè ba kana ko porofita ba ko gam dim tcúú ba sau-cgaekagu.

5 Si ko wèès khòès ēe cábá tamase ko còrè kana ko porofita sa, gas dim tcúú ba sau-cgaekagu; tcúúa sas dqòma hāa khamaga i ii khama.

6 Khòès ko cábá tama ne méés gataga c'òda sa thěé dqòm. Igaba ncèè khòès ga dqòma tcg'òós kò sau-saugas gùú sa ii, ne méés nxāaska cábá.

7 Khòè ba méém táá cábás gùú si i, Nqarim dis ii sa hěé naka x'áa ba hěéthěé me e ke, si khòè sa khòèm dis x'áa si i.

8 Khòè ba khòès koe guu naka kúrúè tama, igabas khòè sa khòèm koe guu a kúrúèa hāa khama.

9 Me kò gataga khòè ba khòès domka kúrúè tama, igabas kò khòè sa khòèm domka kúrúèa hāa.

10 Ncèes gùús domka hěé naka moengele xu domka hěéthěé méés khòè sa cábá hāa naka khòèm di qarian koes hāa sa x'ái.*

11 Igabas X'aigam Nqarim koe khòè sa khòèm ka cúía hāa tama, nakam khòè ba khòès ka cúía hāa tama.

* **11:10:** méés khòè sa cábá hāa naka khòèm di qarian koes hāa sa x'ái - Gerika sa ko máa: "Khòè sa méés tcúúa sa koe qarian úúa hāa," témé.

12 Ncëes ma khòè sa khòèm koe guua hãa khamagam ma khòè ba khòès ka ábàèa khama; i wèè gúùan ga Nqarim koe guua.

13 Bòda tcg'òóa mááse: khòès gha cába tamase Nqari ba còrèa ne qãè e sa?

14 Gúú zi di ii-q'ooan koe ga i gáé guu naka x'ái tu u tama, khòèm kò qáo c'òòan úúa ne i sau-sauga a sa,

15 igaba ncèè khòès kò qáo c'òòan úúa ne i gas di x'áa a? Qáo c'òòan nes máàèa, qàbi tcúú cgoa as gha ka khama.

16 Igaba ncèè c'èe khòèan kò ncèe sa ntcoe kg'oana ner ko máá: 'Sita ãeta ii kg'òòan úú tama, zi Nqarim di zi kereke zi igabaga ãeta ii kg'òòan úú tama,' témé.

X'aigam Nqarim dis tc'òo sa

(Mt 26:26-29; Mk 14:22-25; Lk 22:14-20)

17 Igabaga ncèe ko xùri zi x'áè zi kar dqòm tu u tama: xg'aea tu kò hãa ne tu ko kaisa cg'ãèan kúru, qãèan ka khama.

18 Tc'ãà dis gúùs kar ko kóm, kerekes koe tu ko hààraa xg'aea hãa ne i q'aa-q'aasean gatu xg'aeku koe hàna hãa sa, ra tc'èea máá c'èe koe i tseegu u, ta tc'èea.

19 Q'aa-q'aasean méé i gatu xg'aeku koe hãa, naka ne gha nxãasega ãe tchàno ii ne bòda q'ãàè.

20 Eè tu kò hààraa xg'aea hãa ne i nxãan Nqarim dis tc'òos dqòa dis tama si i.

21 Tc'òó tu kò ne tu qãàku tama khama, me ko wèèm khòè ba gam ka tc'òóa mááse, me c'èe ba xàbà, me c'èe ba nqàre.

22 X'áéan tu gáé úú tama, kg'áà tu ga, a tc'òó di i? Kana tua ko Nqarim dis kereke sa ntcoe, a ãe káà gúù ne sau-cgaekagu? Dùú sa ra gha gatu ka méé? Dqòm tu u méér? Igabar ncèes gúùs koe guu a cuiskaga gatà hëéa tite.

23 X'aigam Nqarim kar máàèa hãa ncèer ko gataga thëé máà tu u sa khama: X'aigam Jeso ba kò ãem gha hàà khòèan tshàu q'oo koe tcãàèm ntcúúm ka péréan sèé,

24 a ãem ko Nqari ba qãè-tcaoa máá ka khóá q'aa si, a máá: "Ncèea Tiri tc'ároan ga a, ncèe gatu di i; ncèeta méé tu hëé, nxãasega tu gha tc'èe-tc'èese Te ka," témé.

25 Gaam dàòm cúím kam kò tc'òóa xu ko xg'ara ka kubi sa sèé, a máá: "Ncèes kubi sa kabas qáé-xg'ae si i c'áòa Te koe; ncèeta méé tu hëé, wèè x'aèan ãe tu ko kg'áà ka, nxãasega tu gha tc'èe-tc'èese Te ka," témé.

26 Wèè x'aèan ãe tu ko ncèe péréan tc'òó, a ko ncèes kubis koe kg'áà, ne tu ko Nqarim dis x'oo sa nxàea tseegukagu, Me nxãakg'aiga sí hàà khama.

27 Gaa domkam gha ãe saucgaekaguko cauan cgoa ko péréan tc'òó a ko Nqarim dis kubis koe kg'áàm khòè ba chìbiga

ii, a ba a gha ko X'aigam *Nqarim* dim tc'áró ba hěé naka c'áòà ba hěéthěé cg'uri-cg'uri.

²⁸ Gaa domka méém khòè ba kg'aika tcáóà ba q'oo qǎèse bóò naka baà nxāwa péréan tc'óó naka baà *Nqarim* dis kubis koe kg'áà.

²⁹ Ncěè c'ěem khòèm kòo tc'óó a ko kg'áà, *Nqarim* dim tc'áró ba ko dùú sa méé sa bóòà q'áa tamase, nem gha ko ěem ko tc'óó a ko kg'áà ka gam dis xgàraku sa óága cgaese khama.

³⁰ Gaa domkaga i gatu xg'aeku koe kái-kg'áía tu kg'amka a, a ko tsàà, i c'ěe-kg'áía tu x'óóa.

³¹ Igaba ncěè gatá ka ta kòo xgàrase ne ta *Nqarim* di xgàrakuan dòm q'oo koe hāa tite.

³² Igaba ncěè X'aigam kò ko xgàra ta a nem ko tchàno-tchano ta a, nxāasega ta gha táá nqóóm di ne cgoa cg'òoè ka.

³³ Ke tu nxāaska tí qǎe ga tuè, ěe tu kò hààraa xg'ae a ko tc'óó ne méé tu qǎàku.

³⁴ Ncěè khòèm kò xàbà hāa ne méém x'áéa ba koe tc'óó, naka tu gha xg'aea tu kò hāa ne nxāasega táá xgàràè guu.

Hààr ko x'aè kar gha hàà c'ěe zi guú zi ka qǎèse bìríá tchàno-tchano tu u.

12

Tcom-tcomsam Tc'ěem di zi aba zi

¹ Ncěeska, tí qǎe ga tuè, tc'ěe ra ko Tcom-tcomsam Tc'ěem di zi aba zi ka tu gha q'áa sa.

² Q'ana tu hāa, qanega tu xg'ao dtcòm-kg'ao tama ka tu xg'ao kúrúa mááseèa hāa nqárian koe tceea úúèa sa, ncěe kg'ui tama a.

³ Gaa domkar ko tc'ěe, ncěes guú sa méé tu q'áa sa: *Nqarim* dim Tcom-tcomsam Tc'ěem ka gha kg'uikaguè a máá: “Jeso ba méém cgúíè” témém khòè ba káà me e, me gataga káà me e, Tcom-tcomsam Tc'ěem ka hàà cgaeè tamase gha máá: “Jeso ba X'aiga Me e” témé ba.

⁴ Tǎáka zi aba zi hàna, igabagam cúim Tcom-tcomsam Tc'ěe ba hàna.

⁵ Tǎáka zi dàò-kg'ám zi *Nqari* ba tsééa máá di zia hàna, igabagam cúim *Nqari* ba hàna.

⁶ Tǎáka zi tséé-kg'ám zi *Nqari* ba tsééa máá di zia hàna, igabagam cúim *Nqari* ba hàna, ncěe ko wèéa zi ga wèém khòèm koe kúrú zi tséé ba.

⁷ Wèém khòèm koe i ko Tcom-tcomsam Tc'ěem di aban tǎákase x'áíse, nxāasega ne gha wèé ne khòè ne tsééa xg'ae ka.

⁸ Tcom-tcomsam Tc'ěem kam ko c'ěe ba tc'ěean di kg'uian máàè, me c'ěe ba Gaam Tcom-tcomsam Tc'ěem kaga q'āan di tc'ěean di kg'uian máàè.

⁹ Me c'êe ba Gaam cúim Tcom-tcomsam Tc'êem kaga dtcò̀m sa máàè, me c'êe ba Gaam cúim Tcom-tcomsam Tc'êem kaga khòèan q̄à̀ekagu di zi aba zi máàè.

¹⁰ Me c'êe ba are-aresa zi gù̀u zi kù̀rú di q̄arian máàè, me c'êe ba porofitan dis aba sa máàè, me c'êe ba t̄á́ka xu tc'êe xu bóòá q'aa-q'aa dis aba sa máàè, me c'êe ba t̄á́ka xu tam xu ka kg'uiian dis aba sa máàè, me c'êe ba t̄á́s kg'ui sa kg'uia k̄abi dis aba sa máàè.

¹¹ Cúí a Gaam cúim Tcom-tcomsam Tc'êem di tséé e nc̄ee wèé e, Me ko wèém khòé ba q'aa-q'aa máá a, êem ko ma Gabá ma tc'êe khama.

Cúim tc'áróm kái xòèan úúá ba

¹² Nc̄ee tc'áróm ma cúí ii, igabam kái xòèan úúá, i gam di xòèan kái i igaba i ko cúim tc'áro ba kù̀rú, khamaga i Krestem ka ii.

¹³ Wèéa ta cúim Tcom-tcomsam Tc'êem ka tcguù-tcguuèa h̄ãa, cúim tc'áro ba ta gha kù̀rú ka khama, Juta ne h̄éé, Gerika ne h̄éé, q̄ã̀a ne h̄éé naka êe kgoarasea h̄ãa ne ne h̄ééthéé e, me kò wèéa ta koe ga cúim Tcom-tcomsam Tc'êe ba ntcãa tcãàèa h̄ãa.

¹⁴ Tc'áro ba cúim xòèm tama me e, igaba kái zi xòè zi i khama.

¹⁵ Nc̄èè nq̄arè̀m kò xg'ao máá: “Tshàur tama ra a khamar tc'áróm dir xòèr tama ra a,” téméa, ne ba ga xg'ao gaas gù̀s domka táá tc'áróm dim xòè ba ii? Cuiskaga a!

¹⁶ Nc̄èè tceem kò xg'ao máá: “Tcgáí tama ra a khamar tc'áróm dir xòèr tama ra a,” téméa, ne ba ga xg'ao gaas gù̀s domka táá tc'áróm dim xòè ba ii? Cuiskaga a!

¹⁷ Nc̄èè wèém tc'áróm kò xg'ao tcgáí ba ii ne ba ga ko ntama ma kóm? Nc̄èè wèém tc'áróm kò xg'ao tcee ba ii ne ba ga ko ntama ma hm̀m̀ xám̀?

¹⁸ Igabagam Nq̄ari ba wèém tc'áróm di xòèan tchànose tòóá h̄ãa, Gam ko ma tc'êe khama.

¹⁹ Nc̄èè wèéan ga kò xg'ao cúim xòè ba ii ne ba ga kò tc'áro ba ndaa hàna?

²⁰ Nc̄ee i ma ii khama i kái xòèan hàna, igabam tc'áro ba cúí me e.

²¹ Tcgáí ba cuiskaga tshàu ba bìrì naka máá: “Tc'êe tsi tama raa,” téméa h̄ãa tite, si tcúú sa cuiskaga nq̄arè̀an bìrì naka máá: “Tc'êe tsao o tama raa,” téméa h̄ãa tite.

²² Igaba, gaa xòèan tc'áróm di nc̄ee kg'amka khama ii nea gaan kaisase ko qaasean ga a.

²³ Ta ko gataga c'êe xòèan tc'áróm di nc̄ee cg'árése ncàm̀mèa khama ii i, nxãan kaisa ncàm̀an cgoa qgóó. A ta a ko c'êe xòèan gatá di nc̄ee chóm̀sea a, cgáése q'óé,

²⁴ i gatá di xòèan nc̄ee tchàa za hàna a, cgáé q'óékuan qaa tama. Igabam Nq̄ari ba tc'áróm di zi xòè zi gatà ma xg'ae-xg'aea, a ncàm̀mèe tama zi xòè zi kaisa ncàm̀an máàna h̄ãa,

²⁵ nxãasega i gha q'aa-q'asean tc'áróm koe táá hãa ka, me gha wèém xòè ba cúita noose c'êe ba qãèse qgóó ka.

²⁶ Cúim xòèm kòò thòò ne i ko wèé xòèan ga thòò, cúim xòèm kòò dqòmè ne, i ko wèé xòèan ga qãè-tcao cgoa me.

²⁷ Tu gatu Krestem di tu tc'áro tu u, a wèéa tu ga Gam di tu xòè tu u.

²⁸ Me Nqari ba kerekes koe khòè ne tãáka zi téé-q'oo zi koe tóóa: tc'ãà dis koe x'áè úú-kg'ao xu, cam dis koe porofiti ne, nqoana dis koe xгаа-xгаа-kg'ao ne, naka are-aresa zi gúù zi di ne tséé-kg'ao ne hêé, naka qãèkagu di qarían úúa ne khòè ne hêé, naka khòèan ko hùì ne hêé, naka khòèan tc'ãà-cookg'aia ne hêé naka tãáka xu tam xu cgoa ko kg'ui ne hêéthêé e.

²⁹ Ka nea kháé wèéa ne ga x'áè úú-kg'ao nea? Kana nea wèéa ne ga porofiti nea? Kana nea wèéa ne ga xгаа-xгаа-kg'ao nea? Kana nea wèéa ne ga are-aresa zi gúù zi di ne tséé-kg'ao nea?

³⁰ Kana nea ko wèéa ne ga aban khòèan qãèkagu di máàèa? Kana nea ko wèéa ne ga tãáka xu tam xu cgoa kg'ui? Kana nea ko wèéa ne ga tãás kg'ui sa kg'uia kabi?

³¹ Igabaga méé tu kaisase kaia zi aba zi qaa.

Ra gha ncêeska kaisase qãèm dàò ba x'ái tu u.

13

Ncàmku sa

¹ Ncèè tãáka taman khòè ne di cgoar kòò kg'ui naka moengelean dian cgoa hêéthêé e,

igabar kò ncàmkuan úú tama

ner nxãaska kg'ama ko tcéé-tcêes qanos khama ii

kana xg'áma ko xg'aeè sara qano sara khama.

² A ncèè porofitan dis aba sar kò úúa,

a ra a wèé zi gúù zi chómsea zi q'ana,

a ra a wèé tc'èean q'ãan di ga úúa,

a ra a wèé dtcòmàn ga úúa ncêe xàbian ko nxònokagu u,

igabar kò ncàmkuan úú tama

ner gúù cgáér tama ra a.

³ A ncèè èer q'òòà hãan wèé gar kò ko èe dxàua ne máà,

a ra a ko tc'ároa te tcg'òó, dàòè i gha ka,

igabar kò ncàmkuan úú tama

nes èe sa cúí gúù ga kabi máá te tama.

⁴ Ncàmku sa

qáò tcáo si i,

a sa a qãè tcáo si i,

ncàmku sa tau di tama,

a sa a bóò-boose di tama,

a sa a koase di tama,

⁵ a sa a tshúú cau tama,

a sa a qaara mááse tama,
 a sa a qháése xgóàkaguè tama,
 a sa a cg'ãè gúùan kúrúèa hãa tcáóa sa koe tòó tama,
 6 a sa a cg'ãè zi gúù zi ka qãè-tcaokaguè tama,
 igabagas ko tseeguan di zi gúù zi ka qãè-tcaokaguè,
 7 a sa a ko wèé gúùan koe qg'óose,
 a sa a ko wèé gúùan koe dtcòm,
 a sa a wèé gúùan koe nqòòan úúa,
 a sa a ko wèé gúùan qáo-tcaoa máá.

8 Ncàmku sa chõò tite,
 si gha porofita sa kaà;
 si gha tãá xu tam xu cgoa kg'ui sa chõò;
 i gha q'ãa di tc'ëean kaà.

9 Gatá di q'ãa di tc'ëea nea tc'ãò tama,
 i gatá di porofitan ga tc'ãò tama khama.

10 Igaba èe tc'ãòan kò ko hàà,
 ne i gha èe tc'ãò taman kaà.

11 Xg'aor cóá ii kar kòo cóá khama ma kg'ui,
 a ra a kòo cóá khama ma tc'ëe,
 a ra a kòo cóá khama ma xoa,
 a èer ko hàà kaim khòè ba kúrú
 kar kò cóán di zi dàò-kg'ám zi chõòkagu.

12 Ncëeska ta ko bóò-kg'áis koe nxòmase bóò khama,
 igaba ta gha hàà tchànose q'óáku cgoa Me a bóò Me.

Ncëeskar cg'árés xòè-coa sa q'ana,
 igabar gha èem x'aèm ka kaisase q'ãa,
 ncëer ma kaisase q'ãaèa khamaga ma.

13 Zi gha ncëeska
 dtcòm sa hëé,
 nqòò sa hëé,
 naka ncàmku sa hëéthëé zi hãa,
 ncëe zi nqoana zi,
 si gaa zi ka kaia sa
 ncàmku si i.

14

Porofitan hëé naka tam xu cgoa kg'uian hëéthëé e

1 Ncàmku koe tu tcàan tcáó, naka Tcom-tcomsam Tc'ëem di zi aba zi tcàan tcáó hãase qaa, igabaga méé tu kaisase qaas gúù sa porofita si i.

2 Eë ko tam xu cgoa kg'ui ba khòèan cgoa kg'ui tama a ko Nqarim cgoa kg'ui ke. Cúí khòè ga kóma q'ãa me tama, Tcom-tcomsam Tc'ëem di qarian kam ko chómsea zi gúù zi kg'ui khama.

³ Igaba khòem ãe ko porofita ba ko khòean cgoa kg'ui, tshàom gha ghùì i, a ba a ghùì-ghui tcáó o, a qgài-qgai tcáó o ka.

⁴ Gaam ãe ko tam xu cgoa kg'ui ba ko gaam cúí ba tshàoa ghùise, igaba ãe ko porofita ba ko kereke sa tshàoa ghùì.

⁵ Ncàmàr kò hãa, gatu wèéa tu ga tam xu cgoa kg'ui sa, igabar ko kaisase tc'èe porofita méé tu sa. Gaam ãe ko porofita ba ãe ko tam xu cgoa kg'uim ka cgáé me e ke, ncèè kg'uia xu ko kabìè tama ne. Igabaga ncèè tam xu kòo kg'uia kabìè nes gha kereke sa tshàoa ghùìè.

⁶ Ncèeska tíí qõe ga tuè, ncèè gatu koer ko hàà a ko hàà tam xu cgoa kg'ui ne ra gha ko dùús qãè sa kúrúa máá tu u, ncèè méé xu ko sar ko x'ái tu u tama, kana q'ãan di tc'èean máá tu u tama ne, kana porofitan máá tu u tama ne, kana c'èe gúú ga xgaa-xgaa tu u tama ne?

⁷ Cii cgoa di zi gúú zi kg'òèa hãa tama zi ka igaba, ncèe fulutuan hëé kana harepan hëéthëé khama ii zi, nta ba gha ma c'èem khòè ba q'ãa ndakam tcgái ba ko ciìè sa, tcgáian koe i kò q'aa-q'ooan hãa ne cúíga a?

⁸ Gataga ncèè torompitam ncõoan ka ko q'ãa-q'ãam kò qãèse ts'oo tama ne i gha diín ncõoan kg'ónòsea máá?

⁹ Gataga i gatu koe ii. Ncèè kóma q'ãase tama kg'uian tu kòo gatu di taman koe kg'ui ne, ba gha ntama c'èem khòè ba q'ãa dùú sa tu ko nxàè sa? Kg'ama tu gha ko tc'ãan q'oo koe kg'ui.

¹⁰ Ncèe ta ko ma bóò khama, zi kái zi kg'ui zi tãáka zi nqõómkg'ai koe hàna, a ko wèéa zi ga kóma ko q'ãase gúúan nxàè.

¹¹ Ncèè c'èem khòem ko nxàè sar kò kóma q'ãa tama ner gaam koe tãá za guuar khòè ra a, me gabá tíí koe tãá za guam khòè me e.

¹² Khama gatu ka igaba, Tcom-tcomsam Tc'èem di zi aba zi tu úú kg'oana, ke méé tu ãe gha kereke sa tshàoa ghùì zi qaa naka gazi ka cg'oè cgaèè.

¹³ Gaa domka méém wèém khòem ãe gha ko tam xu cgoa kg'ui ba aba sa dtcàrà, ãem ko kg'ui sam gha kg'uia kabì di sa.

¹⁴ Eër ko tam xu cgoa còrè nem gha ko Tcom-tcomsam Tc'èe ba tirim tc'èem koe còrè, igaba i tiri tc'èean tc'áróan kúrú tama.

¹⁵ Kháé ra gha nxãaska dùú sa kúrú? Tc'èem koe hãase ra gha còrè, igabar gha gataga thëé tc'èea te cgoa còrè; tc'èem koe hãase ra gha nxáè, igabar gha gataga thëé tc'èea te cgoa nxáè.

¹⁶ Ncèè Nqari ba tsi kò ko tc'èem koe tsi hãase dqom, ne ba gha ntama ma gaam ãe kóma q'ãa tsi tama ba tsari qãè-tcaoa-máákuan ka máá: "Amen" témé, c'úúam hãa dùú sa tsi ko nxàè sa ka?

¹⁷ Qãèse tsi gha ko Nqari ba qãè-tcaoa máá, igabas ãe sa c'èem khòè ba tshàoa ghùì tama.

18 Nqari bar ko qãe-tcaoa máá, wèè tu nqáéaser ko tam xu cgoa kg'uis gúús domka,

19 igabar kerekes koe tc'ëea te cgoa 5 xu kg'ui xu kómako q'ãase xu kg'ui kg'oana, a nxãasega c'ëe ne xгаа-xгаа; tam xu cgoar ko 10,000 kg'uian kg'ui ka tamase.

20 Tíi qõe ga tuè, cg'aré cóá khama ma tc'ëean tu chõòkagu. Cg'ãè zi gúù zi koe méé tu cóá ii, igaba méé tu tc'ëea tu koe kaia hãa.

21 Nqarim di x'áèan koe i ncëeta ma góásea:

“Ncëe ne khòè ne cgoar gha kg'ui

tãá zi kg'ui zi ko khòè ne hëé

naka tãá za guua ne khòè ne di kg'áman cgoa hëéthëé e,

igabaga ne komsana Tea hãa tite,”

tam kò X'aigam Nqari ba méé.

22 Khamas tam xu cgoa kg'ui sa ãe dtcòm-kg'ao tama ne dis x'ái si i, a dtcòm-kg'ao ne di tama, igaba porofita sa, nxãa sa dtcòm-kg'ao ne dis x'ái si i, a ãe dtcòm-kg'ao tama ne di tama.

23 Khama ncëè wèés kerekes kòo hààra xg'ae, me ko wèém khòè ba tam xu cgoa kg'ui, ne c'ëe ne ncëe ãe tu ko kúru sa kóma q'ãa tama a c'ëem-kg'ám ka dtcòm-kg'ao tama ne hàà ne, nea cuiskaga máá, temeaa tua, ta mééa hãa tite?

24 Igaba ncëè wèém khòèm kò hãa a ko porofita, me dtcòm-kg'ao tama ba kana ãe kóma q'ãa tama ba tcãà, nem gha wèéan koe qãese x'áise chibi-kg'aom ii sa, a gha kháóa wèéan koe ga xopara mááse,

25 i gha tchõàn ãe tcáóa ba koe chómsea a tchàa koe tcg'oa. Me gha ncëem dàòm ka kg'áia ba cgoa cg'áé, a Nqari ba dqom, a nxàe a máá: “Tseeguan kagam Nqari ba gatu xg'aeku koe hãa,” témé.

Tchànose dqomà ne

26 Dùú sa ta gha kháé nxãaska nxàe, tíi qõe ga tuè? Eè tu kò hààra xg'ae nem wèém khòè ba c'ëes gúù sa úúa, ciim ga ba, kana xгаа-xгаа sa, kana Nqarim x'ái mea sa nxàea tcg'óo sa, kana tam xu cgoa kg'ui sa, kana tam xu ko méé sa kg'uia kabí sa. Wèéan ncëe ga méé i kúruè nakas gha nxãasega kereke sa tshàoa ghùè.

27 Ncëè c'ëe khòèan kòo tam xu cgoa kg'ui ne méé i cam kana nqoanan cúiga gatà hëé, nakam ko wèè x'aè ka cúí ba kg'ui, nakam gataga cúí ba hànaa kg'uia ko kabí ba.

28 Ncëè kg'uia-kabí-kg'aom kò kàà ii ne méém kg'ui-kg'ao ba kerekean koe nqoo, naka baa gam ka kg'ui cgoase naka Nqarim cgoa hëéthëé e.

29 Cam kana nqoana xu porofiti xu méé xu kg'ui, naka ne c'ëe ne gane di zi kg'ui zi qãese bóda tcg'óo.

³⁰ Ncèè c'èem khòèm kò xg'aes koe hãa, a ba a gaa x'aè kaga Nqarim ka c'èes gùù sa x'áìè ne méém ãe hãa a ko kg'ui ba nqoo.

³¹ Wèéa tu ga gha cúí mana cúí porofita, nxãasegam gha wèém khòè ba xгаа-xgaase, a ba a gha korèè ka.

³² Porofiti xu ko gaxu di tc'èean gaxu di qarian dòm q'oo koe tòóa hãa.

³³ Nqari ba kómku tamas dim Nqarim tama Me e, igabam tòókus di Me e khama.

Ncèe i wèè zi kereke zi tcom-tcomsa ne di zi koe ii khama

³⁴ méé zi khòè zi kerekean koe nqoo. Kg'ui zi gha sa zi kgoara mááè tama, igabaga méé zi mààsea hãa, ncèe i ko Moshem di x'áèan méé khamaga ma.

³⁵ Ncèè c'èes gùùs ka zi kò q'ãa kg'oana hãa ne, méé zi gazi di xu khòè xu x'áéan koe tèè, khòès gha kerekean koe kg'ui sa sau-sauga si i ke.

³⁶ Nqarim dim kg'ui ba gáé gatu koe guu a hààraa? Kana baa gatu koe cúíga hààraa?

³⁷ Ncèè c'èem khòèm kòo tc'èea máá, porofiti me e, ta tc'èea, kana Tcom-tcomsam Tc'èem di aba nem úúa, ta tc'èea, ne méém dtcòm èer ko góá máá tu u sa X'aigam dis x'áè si i sa.

³⁸ Ncèes gùùs kam kòo tc'irì-tc'irise ne, i gha gam ka thèé gataga tc'irì-tc'iriseè.

³⁹ Ke ncèeska, tí qõe ga tuè, porofitan koe tcãà tcáóa tu, naka tua táá tam xu cgoa kg'uian xgàè-kg'am guu.

⁴⁰ Igaba méé zi wèè zi gùù zi tcom-tcomsam dàòm tchànóm cgoa kúrúè.

X'ooan koe tèe sa (15)

15

X'ooan koe tèes Krestem di sa

¹ Tí qõe ga tuè, qãè tchòàn ncèer kòo xгаа-xгаа tu u kar ko tc'èe-tc'èe tu u, ncèe tu kò thèé sèèa mááse e, a tu a kò gaan koe téé-tèe e,

² ncèe gaan ka tu ko kgoaraè e, ncèer ma xгаа-xгаа tu ana khama tu kòo ma qgóó o ne. Nxãata tu kò hèé tama ne tu kg'amaga káà hùise dtcòmà hãa.

³ Èèr kò máàèa hãa sar kò gataga thèé kaisase cgáés gùùs iise máà tu u khama: ncèe Krestem gatá di chìbian domka x'óóa máána hãa sa, *Nqarim di zi Tcgãya* zi ko méé khamaga ma,

⁴ a ba a kò kg'ónòè, a nqoana cáman qãá q'oo koe x'ooan koe tèe, *Nqarim di zi Tcgãya* zi ko méé khamaga ma,

⁵ a ba a kò Peterem koe* x'áíse, naka 12 xu xгаа-xgaase-kg'ao xu koe hèéthèé e.

* 15:5: **Petere** - Gerika sa ko "Kefasem koe," témé.

⁶ A kò gaa koe guus ka cúí x'áè ka 500 sa nqáéa hãa ne xùri-kg'ao ne Gam di ne koe x'áise, ncêe kái-kg'aise i gane ka c'êe ne qanega kg'òèa hãa ne, i c'êe ne x'óóa[†] hãa ne.

⁷ A kò gaa koe guus ka Jakobom koe x'áise, a ba a gaa koe guus ka wèe xu x'áè úú-kg'ao xu koe x'áise.

⁸ Wèeá ne ka kháókam kò gataga tíí koe x'áise, c'êem khòem x'aèa ba ka ábàè tamam khama ma.

⁹ Wèe xu x'áè úú-kg'ao xu ka cg'árér ga ra a khama, a x'áè úú-kg'ao tar gha ma tciie sa kg'ano tama, Nqarim dis kereke sar kò xgàra khama.

¹⁰ Igaba Nqarim di cgómkuan kar ncêer ii khamaga ma ii, i kò cgómkuan êem máa tea hãa a tíí koe táá káàn tséé. Igabagar wèe xu x'áè úú-kg'ao xu ka kaisase tsééa hãa, tiri qari tama a kò ii igaba, a kò Nqarim di cgómku u ncêe kò tíí cgoa hãa a.

¹¹ Khama nxãaska, tíí koe i ga guua kana gaxu koe i ga guua igabas ncêe sa wèeá xae ko xgaa-xgaas ga si i, si ncêe sa gaas koe tu kò dtcòm̄s ga si i.

X'ooan koe tées êe x'óóa hãa ne di sa

¹² Ncêeta i ko ma xgaa-xgaè a ko máá: Kreste ba x'ooan koe téea, téméè, ka ne gha ntama ma gatu ka c'êe ne máá, x'ooan koe tée sa káà si i, témé?

¹³ Ncêè x'ooan koe tées kò káà sa ii nem nxãaska Krestem ga ba x'ooan koe ghùie ta ga hãa.

¹⁴ Ncêè Krestem kò x'ooan koe ghùie ta ga hãa, ne i sixae di xgaa-xgaan káà hùì i, i gatu di dtcòm̄an ga thée káà hùì i.

¹⁵ Nxãaska ne gha khòe ne gataga bóòá tcg'òó, tshùù-ntcõa di xae nxàea-tseegukagu-kg'ao xae Nqarim di xae e sa, Nqarim ka tseeguan nxàe tama xae, Nqari ba Kreste ba x'ooan koe ghùia, téméan ka. Ncêè êe x'óóa ne kò ghùie tama nem *Nqari ba* Kreste ba thée ghùì ta ga hãa khama.

¹⁶ Ncêè êe x'óóa ne kò ghùie tama nem nxãaska Krestem igabaga ghùie ta ga hãa khama.

¹⁷ Ncêè Krestem kò ghùiea hãa tama ne i gatu di dtcòm̄an káà tséé e, tu qanega gatu di chìbian koe hàna.

¹⁸ Nxãaska ne gane êe Krestem koe dtcòm̄a hãase x'óóa[‡] hãa ne thée aagusea hãa.

¹⁹ Ncêes kg'òès koe cúí ta kò Krestem koe nqòòan úúa hãa ne ta wèe khòèan nqáéa hãase cgóm̄ga ta a.

²⁰ Igaba, ncêe i ii khamagam Kreste ba x'ooan koe ghùiea hãa! Tc'ãà a kúrúseam tc'áróm̄ dis x'áís iise êe x'óóa[§] hãa ne gha ghùie di sa.

²¹ Eès ma x'oo sa khòem koe guu a hààraa khamagas gha ma x'ooan koe tée sa thée khòem koe guu a hàà khama.

[†] 15:6: x'óóa - Gerika sa ko máá: "x'óm̄a," témé. [‡] 15:18: x'óó - 6 koe bóò.

[§] 15:20: x'óó - 6 koe bóò.

²² Ncêe i ko ma Adam koe ma wèé khòèan ga x'óó khama i gha ma Krestem koe wèéan ga kg'òèkaguè khama.

²³ Igabam gha wèém khòè ba gam di x'aèan ka *ghùìè*: Kreste ba tc'ää a kúrúseam tc'áróm ga Me e, ne gha nxãaska Gam di ne xùri Me, ncêe hàaram kò hãa ne.

²⁴ Si gha nxãaska chòò-q'oo sa hàà. Eẽm ko Kreste ba wèé tc'ää-cookg'aian hêé naka êe qarian qgóóan hêé naka qarian hêéthêé kaàkagua xg'ara kam gha Nqarim Xòò ba hàà x'aian máà.

²⁵ *Kreste ba* méém tc'ää-cookg'ai nakam gha *Nqari ba* nxãakg'aiga síí Gam di cg'òo-kg'aoan wèé ga Gam di nqàrèan ka nqãaka tòó khama.

²⁶ Kháóka dim cg'òo-kg'aom hàà gha cg'òoè ba x'oo si i.

²⁷ *Nqarim dis* Tcgãya sa ko máá: “Nqari ba wèé gúúan nqàrèa ba ka nqãaka tòóa,” témé khama. Eẽ i kò máá, wèé zi gúú zia Gam qari koe tòóèa, témé ne i tchàno o, Me Gabá q'oo koe káà Me e, Gaam êe kò wèé zi gúú zi nqàrèa ba ka nqãaka tòó ba.

²⁸ Wèé zi gúú zi kò Gam qari koe tòóèa, nem gha nxãaska Cóm igaba thêé Gam qari koe hãa, Gaam êe wèé zi gúú zi ko nqàrèa ba ka nqãaka tòó ba, nxãasegam gha Nqari ba wèé ne khòè ne koe wèés gúú sa ii ka.

²⁹ Ncêe êe x'óóa ne kò tseegukaga ghùìè tama ne, i ko nxãaska dùús domka c'êe khòèan qanega êe x'óóa ne di téé-q'ooan koe tcguù-tcguuè? Dùútsa gúú sa ia ko nxãaska hùì, gane téé-q'oo koe tcguù-tcguuèa ne?

³⁰ Dùús domka ta ko nxãaska wèé x'aè ka tshúù-xam zi qgái zi koe tcãàsea máá?

³¹ Tíí qòe ga tuè, tseegua ner ko bìrí tu u - koasean ncêer gatu domka Jeso Krestem gatá dim X'aigam koe úúa hãa domkar ko wèé cáím ka x'óó.

³² Dùú sa gha kabisea máá te, êer kò Efeso koe qãáka di kg'oo-coan cgoa x'ãáku ne, khòèan di zi tc'êe-kg'árím zi cgoa? Ncêe êe x'óóa ne ko x'ooan koe ghùìè tama ne ta ga nxãaska máá:

“Hàà naka ta tc'òó naka kg'áà

q'uu ka ta ko x'óó ke!”

témé.

³³ Táá qàè-qaeè guu: “Cg'ãè tc'êe khòèan cgoa xg'aea ne ko qãè gúúan tshúù-tshuu ke.”

³⁴ Gatu di qãè tc'êean koe kabise, naka tua táá chìbian kúrú guu. C'êe nea Nqarim ka c'úúa hãa ke. Sau-cgaekagu tu ur gha kar ko ncêe gúúan nxàe.

X'ooan koe tẽeam tc'áró ba

³⁵ Igabam ga c'êe ba tèe a máá: “Nta iim dàòm ka ne ko êe x'óóa hãa ne ghùìè? Nta iim tc'áró ba ne gha úúa?” témé.

36 Tsáá káà tc'ěe tsi khòè tseè! Eě tsi ko xhàrà m cgùri ba méém kg'aika x'óó naka baa nxãwa kg'òè.

37 Eě tsi kòo xhàrà, ne tsi kúrúse gham tc'áró ba xhàrà tama, igabaga tsi ko kg'ama cgùri ba xhàrà, c'ěem kg'amka péréan di ba kana c'ěe tc'òoan dim ga ba.

38 Igabam ko Nqari ba Gam tc'ěea máá ana hãa tc'áróan máá a, gatagam ko wèém cgùri ba gam dim tc'áró ba máá.

39 I cgàan cúíta ii tama: khòèan dia ne hàna, i kg'oo-coan dian hàna, i tsaràn dian hàna, i x'àun dian hàna.

40 Nqarikg'ai di tc'áróa ne hàna, i nqòómkg'ai di tc'áróan hàna; igabaga i nqarikg'ai di tc'áróan di x'ààn cuiaka a, nqòómkg'ai di tc'áróan di x'ààn ka.

41 Cám sa c'ěem x'áà ba úúa, me nxoe ba c'ěe ba úúa, i tconòan c'ěe ba úúa. C'ěem tconòm di x'áà-q'ooa nea c'ěem dian ka tãáka a khama.

42 Ncěeta i gha ii ěe x'óóa ne ko hàà x'ooan koe ghùìe ne. Eě ko xhàràe sa ko kaà, igabas ěe ko ghùìe sa kaà tite;

43 Cg'ães iises ko xhàràe, igabas gha hàà t'òès iise ghùìe; kg'amka iises ko xhàràe, igabas gha hàà qari úúase ghùìe;

44 tc'áróm kòo xhàràe nem nqòómkg'ai dim tc'áró me e, igabam gha hàà ghùìe a nqarikg'ai dim tc'áró ba ii.

Ncěem ma nqòómkg'ai dim tc'áró ba hàna khamagam gataga thěe nqarikg'ai dim tc'áró ba hàna.

45 Nqarim di zi Tcgãya zi koe i ncěeta ma góásea a ko máá: "Kg'aika dim khòèm Adam ba kò kg'òèa hãam khòèm iise kúrúea," témée, igabagam Adam, kháóka ka di ba kg'òèan ko kúrúm Tc'ěe Me e.

46 Tc'ěe ba tc'áà naka hàà tama, igabagam tc'áró ba tc'áà a hààraa, me nxãwa kháóka tc'ěe ba hààraa.

47 Tc'áà dim khòè ba kò nqòómkg'ai koe guua, a kò tshàran cgoa kúrúea, me kò cím dim khòè ba nqarikg'ai koe guua.

48 Khòè ne nqòómkg'ai di nea nqòómkg'ai dim khòèm khama ii, ne nqarikg'ai di ne nqarikg'ai dim khòèm khama ii.

49 Ncěe ta ma nqòómkg'ai dim khòè ba ma tc'ěea hãa khamaga ta gha ma nqarikg'ai dim khòè ba tc'ěe.

50 Bìri tu ur ko, tíi qđe ga tuè, a ko máá: "Cgàa ba hěe naka c'áòan hěéthěea Nqarim di x'aian q'òò tite, si gataga kaàko sa cuiskaga ěe kaà tama sa q'òò hãa tite," témé.

51 Komsana tu! Chómsea tseegua ner ko bìri tu u: cuiskaga ta wèea ta ga x'óó** tite, igaba ta gha wèea ta ga kúrúea kabìe,

52 xòm x'aè-coam q'oo koe, tcgáim di ts'ee-ts'ebean khama, kháóka dim nxãam ko q'au ka. Nxãa ba gha q'aukaguè khama, ne gha ěe x'óóa hãa ne ghùìe a kaà tite, ta gha kúrúea kabìe.

53 Eě kaàkoan méé i kaà taman hãakaguè, naka i ěe x'óókoan x'óó taman hãakaguè khama.

** 15:51: x'óó - 6 koe bóò.

⁵⁴ Gaam x'aèm ãem kaàkos gha ko ãe kaà taman hãakaguè, si x'óoko sa ãe x'óo taman hãakaguèm kas gha nxãaska ãe *Nqarim di zi* Tcgãya zi koe góásea hãa sa kúrúse, ncãe ko máá: “X'oo sa tààa a kaàkaguèa,” témé sa.

⁵⁵ “X'oo seè, tààa si hãa xòèa nea ndaa?

X'oo seè, sari xõóan di thõò a nea ndaa?”

⁵⁶ X'oo sa ko gas di kaá cgoa di qarian chìbian koe hòò, i ko chìbian gaan di qarian x'áèan koe hòò.

⁵⁷ Igabaga ta ko Nqari ba qãè-tcoa máá, ncãe ko tàà cgoa di qarian máà ta a ba, gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe guu a.

⁵⁸ Gaa domka, tí qõe ga tu ncàm-ncamsa tuè, qarika méé tu téé, naka táá ntcãa-ntcãaè guu, naka tua X'aigam di tsééan wèé x'aè ka cg'oèa hãase kúrú, X'aigam koe i gatu di tsééan káà hùì tama sa tu q'ana hãa ke.

Dtcòm-kg'ao ne Jutea di ne di zi aba zi (16)

16

¹ Ncãeska aba zi ncãe ko dtcòm-kg'ao ne *Jutea di ne* xg'ae-xg'aea máàè zi ka: Gatu igaba méé tu thëé Galatia di zi kereke zir kò ma x'áèa hãa khama hëé.

² Tc'ãà dim cárn wèém bekem dim ka méém wèém khòè ba ãem ko gãba marian ka c'èean tòóa mááse, naka i gha nxãasega ãer kòò hàà ne a i marian xg'ae-xg'ae guu.

³ Ra gha ãer ko hàà ne, ãe tu nxará tcg'óóa hãa xu khòè xu tcgãya zi máà, dìì xu ii sa ko nxàe zi, a ra a gha gatu di aban cgoa Jerusalema koe tsééa úú xu.

⁴ Ncèè tí ga ra méér qõòs kò ko qaase ne xu gha tí cgoa qõò.

Paulom di zi dàò zi

⁵ Maketonia koer ko tcana nqáé ner gha dàra tu u, Maketonia koe méér sí tcana tcg'oa sar birísea hãa khama.

⁶ A ra a gha c'èedaoka gatu cgoa x'aè-coa ba hãa, c'èedaoka wèés saos ga sa, tu gha nxãasega hùì te ra còoka qõò, ãer ga ko qõò qgái wèé koe.

⁷ Nqáékose bóda tur ncãeska tc'èe tama, x'aè bar gha gatu cgoa hãa sar nqòda hãa khama, ncèè X'aigam *Nqarim* kòò kgoara máá te ne.

⁸ Igabar gha Efeso koe hãa, me gha nxãakg'aiga sí Pentekoste dim cárn ba hàà.

⁹ Kaisam nquu-kg'ám qãè tsééan di ba tchààse xgob-ekg'amsea máá tea khama, i kái ntcoe-kg'aoan hàna.

¹⁰ Timoteom kòò hàà ne méé tu kúrú nakam táá cúí gúù ga gatu koe bèe guu, X'aigam di tsééa nem ko kúrú ke, ncèer ko tí hëé khama.

¹¹ Ke méé i táá cúí khòè ga ntcoe me guu. Tòókuan cgoa tu gam di dàòan koe tsééa úú me, nakam gha nxãasega tí koe

kabise. Gabá hěé naka c'ěe xu dtcòm-k'ao xu hěéthěé ra q̄à h̄a ke.

¹² Ncēeska gaxae ka q̄oese Apolosem ka, kaisaser kò dtcàrà me, gam ka c'ěea xu cgoam gha dàra tu u sa. Igabam kò ncēeskagam gha sí sa wèe tcáóa ba ka tc'ěe tama*. Igaba ěem kò tchànóm x'aè ba hàà nem gha sí gae tu u.

Còo di zi x'áèku zi

¹³ Q'óesea méé tu h̄a, dtcòm koe qarika téé, ghùì-ghuin tc'ěea h̄a, naka qari ii.

¹⁴ Wèes gúùs ěe tu ko kúrú sa méé tu ncàm kuan cgoa kúrú.

¹⁵ Stefanase ba hěé naka gam x'áé di ne hěéthěéa Akaia koe tc'áà di ne dtcòm-k'ao ne e, sa tu q'ana h̄a; a ne a c'ěe ne dtcòm-k'ao ne tsééa máás koe máàsea h̄a. Ra ko dtcàrà tu u tíi q̄o ga tuè,

¹⁶ gatu igaba tu gha ěeta iis tséé sa ko kúrú xu hěé naka wèém ěe ncēs tséé sa gaxu cgoa xg'aea máána h̄a a ko kaisase gaas koe tséém ga ba hěéthěé di qarian dòm q'oo koe h̄a sa.

¹⁷ Stefanase ba hěé naka Foretunato ba hěé naka Akaiko ba hěéthěé xu ncēe koe hààraa domkar q̄à-tcaoa, gatu téé-q'oo koe xu kò hùì khama.

¹⁸ Tirim tc'ěe ba hěé naka gatu dim tc'ěe ba hěéthěé xu kò kaba-kaba. Ke méé tu ěeta ii khóèan kaisa tcoman máà.

¹⁹ Asia dim nq̄óm di zi kereke zi ko tsgámkagu tu u. Akila ba hěé naka Perisila sa hěéthěé khara ko kaisase tsgám tu u X'aigam koe, si ko kerekes gakhara x'áé koe ko xg'ae sa gataga méé thěé.

²⁰ Wèé ne dtcòm-k'ao ne ncēe koe h̄a ne ko tsgámkagu tu u. Tsgámkaguku tu x'obèkus tcom-tcomsas cgoa.

²¹ Tíi Paulo ra ko tíi tshàu cgoa ncēe tsgámkuan góá.

²² Ncèè c'ěem khóèm kò X'aiga ba ncàm tama ne méé i cgúíkuan gam koe h̄a. *Maranatha!* † - *Hàà, gatá di Tsi X'aiga Tseè.*

²³ X'aigam Jesom di cgóm kuan méé i gatu cgoa h̄a.

²⁴ Tiri ncàm kuan méé i gatu wèé tu cgoa h̄a, Jeso Krestem koe. Amen.

* **16:12: wèe tcáóa ba ka tc'ěe tama** - Gerika sa ga máá: "Nqarim dis tc'ěes tama si i," témé. † **16:22: Maranatha** - Ncēm kg'ui ba Aramaike dis kg'uis di me e, a ko máá: "Hàà, gatá di Tsi X'aiga Tseè," témé.

2 KORINTA NE

Paulom dis tcgãyas cáàm di sa Korinta ne koe Téé-cookg'ai sa

Cám di tcgãyas Paulom di sa Korinta ne dis kerekes cgoam kò tshùù qgái koe hãa x'aè ka góàèa hãa. C'êe ne kerekes di nea kò cg'ãè zi dàò zi cgoa Paulo ba qarú cgae, igabam kò Paulo ba gam di qáo tcáóan x'ái, a ba a ko kaisase tc'êe, xg'ae ne gha a tòóku sa. Tcgãyas di xòèan tc'ãà di koem ko Paulo ba Korinta dis kerekes cgoam ma tòókua hãas ka kg'ui. A ko nxàe, ntam kò ma cóèkuan ka hëé, naka kerekes koe hàna q'aa-q'aasean ka hëéthëé ma xgòàse xq̄a sa, a ba a ko kaisa qãè-tcaoan gam di x'ái, gam di xgòàse xq̄a nea tcóósean hëé naka xg'ae a tòókuan hëéthëé óágara hãa khama.

A ba a ko nxãaska kereke sa dtcàrà, qãès tcáós di aban ne gha êe ko hùikuan qaa ne dtcòm-kg'ao ne Jutea koe hàna ne máá sa (8-9).

Chòò di xu tcee xu (10-13) koem ko Paulo ba gam di tsééan x'áè úú-kq'aoom ii di kg'uia máá, êe kòo máá, ganea tseegu di ne x'áè úú-kq'ao ne e témé ne khòè ne Korinta di ne koe, a ne a ko Paulo ba chibi-chibi ne, a ko máá: “tseegu di tama baa,” témé ne.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- Xg'ae a tòóku sa

- x'áè úú-kq'ao

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Paulo ba hëé naka kerekes Korinta koe hàna sa hëéthëé e (1-7)

- Dtcòm-kq'ao ne Jutea koe hàna ne marian xg'ae-xg'aea máá sa (8-9)

- Paulo ba ko gam di tsééan x'áè úú-kq'aoom ii di kg'uia máá (10-13)

Paulo ba hëé naka kerekes Korinta koe hàna sa hëéthëé e (1-7)

Tsgámkaguku zi

1 Paulo ra a, Jeso Krestem dir x'áè úú-kq'ao ra, Nqarim ma tc'êea khama, a ra a gatá ka qõesem Timoteom cgoa hãa.

Korinta koe hãnas kerekes Nqarim dis koe hëé naka gane wèé ne tcom-tcomsa ne wèém Akaiam koe hàna ne hëéthëé tsam ko *ncêes tcgãya sa* góá máá, a ko máá:

2 Nqarim gatá ka Xòò ba hëé naka X'aigam Jeso Krete ba hëéthëé tsara koe guua hãa cgòmkuan hëé naka tòókuan hëéthëé méé i gatu cgoa hãa, témé.

Paulo ba ko Nqarim di qgài-qgai-tcáókuan qãè-tcaoa máá

³ Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem ka Xõò ba méém dɔm̄m̄è, Abom thõò-xama-máákuan di ba, Nqarim wèé qgài-qgai-tcáókuan di ba,

⁴ Gaam ncêe ko wèés qóm̄s gatá dis q'oo koe qgài-qgai tcáo ta a ba, nxãasega ta ga gatá kúrú a gane ãe tãáka zi qóm̄ zi q'oo koe hàna ne qgài-qgai tcáo ka, gaas qgài-qgai-tcáókus ncêe ta gatá igaba Nqarim koe hòòà hãa sa.

⁵ Eẽ i ko ma Krestem di xgàrasean sixae *di kg'õèan* koe kaisase x'áise khamaga i ko Krestem koe guu a sixae di qgài-qgai-tcáókuan kaisase x'áise khama.

⁶ Ncêè qóm̄an q'oo koe xae kò hàna ne i ko nxãan kúrú tu u tu gha qgài-qgai tcáoè a kgoaraè. Ncêè qgài-qgai tcáoè xae kò ko ne tu gha gatu *igaba thëé* qgài-qgai tcáoè, si gha ncêes qgài-qgai-tcáoóku sa kúrú tu u tu qáo tcáoan cgoa qarika téé, gaa xgàrasean ãe xae sixae igaba thëé hãa-q'ooa koe.

⁷ Si gatu koe xae úúa hãas nqòò sa qarika tãe, xae q'ana hãa, ãe tu ko ma *sixae khama ma* xgàrase khamaga tu gha ma *sixae khama ma* qgài-qgai tcáoè sa thëé.

⁸ Sixae ka qõese ga tuè, qóm̄an ncêe xae kò Asia dim xg'aekum koe úúa hãa ka tu gha q'ãa sa xae ko tc'ëe: kaisase qóm̄a nqáé xaea hãa qóm̄an q'oo koe xae kò hãa, xae kò cúi nqòò ga úú tama kg'õè xae gha di i.

⁹ X'ooan xgàrasea máá sa xae kò máàèa hãa, ta xae kò tc'ëea hãa. Igabagas *kò ncêes gúù sa kúrúse cgae xae e*, nxãasega xae gha táá sixae koe dtcãase, igaba Nqarim koe ka, ncêe kò ãe x'óóa hãa ne x'ooan koe ghùì ba.

¹⁰ Ncêeta ma cg'oè-cg'oega x'ooan koem kgoara xaea hãa, a ba a gha *qanega* kgoara xae e, xae Gam koe nqòòà xae tòóa hãa, qanegam gha kgoara xae e di i.

¹¹ Cgóm̄na hùì xae e naka còrèa máá xae e. Naka ne gha nxãasega kái ne khòè ne còrèa máá xae e, nakam gha Nqari ba ts'ee-ts'eekg'ai xae e, naka ne kái ne qãè-tcaoa máá Me.

Paulo ba ko nxàè, dùús domkam kò gam di zi dàò zi koe tc'ëea kabì sa

¹² Ncêea sixae ko dɔm̄m̄se cgoas ga si i: sixae di tcáoá ne chìbi-chìbi xae e tama, igaba i ko nxàea tseegukagu, ncêem nqõóm̄ koe xae tcom-tcomsan hëé naka Nqarim di q'ano-tcáoan hëéthëé cgoa kg'õèa hãa sa. Gatu cgoa xae ko hãa ka xae kò kaisase kái-kg'áise *ncêeta ma kg'õèa hãa*, nqõóm̄ ko ma tc'ëe khama tamase, igaba Nqarim di cgóm̄kuan koe guu a.

¹³⁻¹⁴ Nxará tu gha a kóm̄a q'ãa gúùan xae ko góá máá tu u. Gatà tu ko ncêeska cg'árése kóm̄a q'ãa xae e igabar nqòòan úúa hãa, hàà tu gha cg'oèase kóm̄a q'ãa xae e sa. Nxãasega tu gha

gatá dim X'aigam Jesom dim cárm ka sixae ka dqom̄se ka, ãe xae ko hàà gatu ka dqom̄se khamaga ma.

¹⁵ *Qãese ta ko tsééa xg'ae di tcoman ncêer úúa hãa khamar ko kg'aia gatu dára tu u kg'oana, nxãasega tu gha cárm q'oro dàrakuan di ts'ee-ts'eekg'aikuan hòò ka.*

¹⁶ Tc'êe ra kòò, gatu koer gha guu a Maketonia koe síi sa, a ra a gaa koe guu a gaicara gatu koe hàà sa, a ra a nxãaska gatu ka Jutea koe tsééa úúè sa.

¹⁷ Eër kòò ncêes tc'êe sa kúrú ka ra gáé kòò kg'ama subusase kúrú si? Kana ra gáé ko tiri tc'êean kg'amaga Nqarim cgoa kg'ui tamase* kúrú? *Qháésega* ra gáé ko tiris “Eè” sa *kabi*, si “Eè-êe” sa ii, si tiris “Eè-êe” sa “Eè” sa ii?

¹⁸ Igabagam Nqari ba tcom-tcomsa Me e khamaga i ma sixae di tchòàn *gatu xae ko birí tu u* “Eè” sa hêé naka “Eè-êe” sa hêéthêé tama a.

¹⁹ Nqarim dim Cóám Jeso Krestem, ncêe i kò Gam ka gatu xg'aeku koe tíi ka hêé naka Silefanom† ka hêé naka Timoteom ka hêéthêé xgaa-xgaaè ba kò “Eè” sa hêé naka “Eè-êe” sa hêéthêé di tama khama, igabagam Gabá wèé x'aè ka “Eè” Me e‡.

²⁰ Nqari ba ga nta noo zi nqòòkaguku zi kúrú hãa igaba zi wèéa zi ga Krestem koe “Eè” zi i khama. Gaa domka ta ko Krestem koe guu a *Gam di kg'uian koe Amen*, témé, nxãasega ta gha Nqari ba dqom̄ ka.

²¹ Me Gaam ncêe ko kúrú xae e xae gatu cgoa Krestem koe qarika téé ba Nqari Me e. A ba a kò gataga ntcãá tcúú ta a,

²² a kò Gam di *q'òòkuan* gatá koe tòó x'áís iise, a Gam dim Tc'êe ba tc'ãà ko a tcg'òòè gúúan khama ma gatá di tcáóan koe tcãà, *ncêe hààko gúúan ko tééa máá a.*

²³ Nqari bar kò tirim tééa-máá-kg'aom iise tcii: Korinta koer kò táá kabise, nxãasegar gha táá qóm zi koe tcãà tu u ka.

²⁴ Sixae gha gatu di dtcòman koe x'aiga ka tamase, igabaga tu gha qãè-tcaoan úú ka xae ko tsééa xg'ae. Dtcòman ka tu ko qarika téé khama.

2

¹⁻² Ncèè síi *cgae tu ur kòò a ko thòò-xámkagu tu u*, ne ia gha díin qãè-tcaokagu te, gatu ãer thòò-xámkagua tu oose? Gaa domkar kò birísea hãa, gaicarar cuiskaga thòòs dàra sa gatu koe dàra hãa tite sa.

³ Gaa domkar kò *êes tcgãya sa góá máá tua*: nxãasegar gha táá gatu ka síi thòò-xámkaguè ka, gatu ãe ga kò qãè-tcaokagu tea tu.

* **1:17:** *Nqarim cgoa kg'ui tamase* - Gerika sa ko máá: “cgàam ko ma tc'êe khama ma,” témé. † **1:19:** *Silefano* - Silefanom di c'êe cg'òèa nea Silase e. ‡ **1:19:** *Gabá wèé x'aè ka “Eè” Me e* - Ncêe zi kg'ui zi ko gataga ncêes gúú sa méé: “Gam koes “Eè” sa kúrúsea hãa,” témé.

Gatu wèéa tu koer tcoman úúa hãa khama, ncèè qãè-tcaoa ra kò hãa ne tu qãè-tcaoa hãa sa.

⁴ Eër kòo èes tçgãya sa góá, kar kòo kaisase thõðan xám a kòo qão tcáo khama. Kái tçgái-tshàran cgoar góá sia, a ra a kò thõð-xámkagua tu tc'èe tama, igaba tu gha nxãasega q'ãa, kaisa ncàmà ner gatu koe úúa hãa sa ka.

Paulo ba ko Korinta ne ntcàm, chìbi-kg'ao ba ne gha qgóóa máa sa

⁵ Ncèe thõðan kúrúa hãam khòè ba tíia kaisase thõð-xámkagu te tama, igabam ko gatu wèé tu c'èem dàòm ka thõð-xámkagu (qómkaguar gha máa tu u sar tc'èe tama).

⁶ Kái-kg'aise tu èeta iim khòè ba xgàra hãa khama i nxãakamaga tc'ãò mea.

⁷ Ke méé tu ncèeska kabise naka qgóóa máa me naka tua qgài-qgai tcáo me; tama kò ii nem gha kaisa thõðan ka tààè.

⁸ Khamar ko dtcàrà tu u, ncàm mea tu hãa sa tu gha nxàea tseegukagu sa.

⁹ Ncèes gúùs domkar kò *gaas tçgãya sa* góá máa tu u, nxãasegar gha qãèse bóða q'ãa wèés gúùs koe tu komsanan úúa hãa sa ka.

¹⁰ C'èem khòèm èe tu ko qgóóa máa bar ko tíi igaba qgóóa máa. Ncèè gaas kar gha qgóóa máa mes gúùs c'èes kò hàna ner ko Krestem cookg'ai koe gatu domka gatà hëé.

¹¹ Nxãasegam gha satana ba táá tàà ta a ka. Gam di kàan ta q'ana hãa khama.

¹² Eër ko Teroa koe síi Krestem di qãè tchõàn xгаа-xгаа kar ko bóò Me X'aiga ba nquu-kg'ám ba xgobekg'ama máa tea;

¹³ igaba i kò tc'èea te táá x'aèan hòò a sãa, tíi qõem Tito bar kò gaa koe táá sao-xg'ae khama. Ra kò nxãaska x'áè ne a Maketonia koe qõò.

Krestem koe xu Paulo xu kare xu xg'ãò xu khama ii

¹⁴ Igabar ko Nqari ba qãè-tcaoa máa, ncèe ko Krestem koe wèé x'aè ka tc'ãà-cookg'ai xae e, a ko *wèé zi qgái zi koe* Gam dis tàà sa x'áia te ba, a ba a ko sixae koe guu a wèé xu qgài xu koe Krestem ka q'ãan tsai-tsai, karem xg'ãòm iise.

¹⁵ Kare xae xg'ãò xae, Krestem ka tçg'òò a Nqari ba máàèa hãa xae e khama, *ncèe ko tsai-tsaise xae*, èe ko kgoaraè ne xg'aeku koe hëé naka gane èe aagusea hãa ne xg'aeku koe hëéthëé e.

¹⁶ Èe ko *aaguse* ne koe xae x'oos di xae xg'ãò xae e, igaba xae èe ko *kgoaraè* ne koe kg'òès di xae xg'ãò xae e, ka ia gha diin ncèe zi gúú zi ka kg'anoèa hãa?

¹⁷ C'èe ne ncèe kái ne khama xae ii tama khama, ncèe ko Nqarim dim kg'ui ba xгаа-xгаа ne, nxãasega ne gha qguù ka, igaba xae ko Nqarim ka tséèa xae khòè xae iise q'anós tcáo

cgoa hěé, naka Nqarim cookg'ai koe hěé naka Krestem di qarian cgoa hěéthěé kg'ui.

3

Pauloa xu kabas qáé-xg'aes di xu tséé-kg'ao xu u

¹ A gaicara xae ko tshoa-tshoa a koase? Kana xae ko, c'ěe ne khòe ne khama ma, q'ãa-q'ãako zi tcgãya zi gatu di zi kana gatu koe guua hãa zi qaa?

² Gatua sixae di tu tcgãya tu q'ãa-q'ãako tu u, tcáóa xae koe góásea hãa tu, a wèem khòem ka q'ãaèa hãa a ko nxaráe tu.

³ Krestem koe guua hãa tu tcgãya tu u sa tu ko x'ái, sixae ka góáèa hãa tu, góá hìim ka tamase igaba kg'òèa hãam Nqarim dim Tc'ěem ka góáèa hãa tu, nxōán di tafolean koe tamase igaba khòèan tcáo di tafolean koe.

⁴ Krestem koe xae guu a Nqarim cookg'ai koe gaas gúù sa qarika dtcòma hãa.

⁵ Sixae di qarian koe i guua hãa* ta xae méé tama, igaba i sixae di qarian Nqarim koe guua hãa,

⁶ ncěe ko kúrú xae e xae kabas qáé-xg'aes di xae tséé-kg'ao xae ii ba. *Ncěes qáé-xg'ae sa góá tòòèa hãa x'áèan dis qáé-xg'aes* tama si i, igabas Tc'ěem di si i. Góá tòòèa hãa x'áèa ne ko cg'òo, igabam ko Tc'ěe ba kg'òèkagu khama.

⁷ X'áèa ne kò nxōán koe góáèa hãa, i kò ěe i ko tcg'òó a ko máàkuè ka Nqarim di x'áàn x'áise. I kò gataga Moshem di kg'áían kaisase x'áà. Xòm x'aèa ne i kòo x'áà igaba i kò Iseraele di ne khòe ne kúrú ne táá bóò me. Khama ncěe x'oo sa ko óága x'áèan kò ěeta ma ma x'áà,

⁸ ne sa nxãaska Tc'ěem ko Gam di tsééan koe guu a óágas x'áà sa ntama noose kaia hãa!

⁹ Xgàraku sa ko óám dàò ba kò x'áàn úúa hãa, ka ba ko nxãaska ěe ko tchànoan óám dàò ba nta noose kaisase x'áà!

¹⁰ *Kabas qáé-xg'aes di x'áà nea ncìis qáé-xg'aes di x'áàn koe gúù cgáé tama, kabas qáé-xg'aes di x'áà ne ko ncìis qáé-xg'aes di x'áàn kaisase nqáé khama.*

¹¹ Ncěè ěe xòm x'aèan hãas qáé-xg'aes kò x'áàn úúa hãa, ne ia gha nxãaska ěe chòò tamase hãas qáé-xg'aes koe nta noose kaia x'áàn hãa!

¹² Ncěes nqòò sa xae úúa hãa domka xae ko kaisase kgoarasea hãase kg'ui,

¹³ a xae a Moshem khama ii tama, ncěe ko kg'áía ba qgáim cgoa qàbi ba, nxãasega ne gha Iseraele ne kg'áía ba koem ko ma x'áà ba xgãase sa táá bóò ka.

* 3:5: Sixae di qarian koe i guua hãa - Gerika sa ko máá: "C'ěe gúù ga xae úú tama ncěe gha kúrú xae e xae máá, ncěes tséé sa xae gha kgoana a kúrú," témé e.

¹⁴ Igaba i kò gane di tc'ëean tc'ëekg'ammèa; nc'ëe cáim ka igabas kòo nc'íis q'áe-xg'ae sa nxáràe nem gaam qg'ái ba qanega hãa, a xg'òre-k'g'aièe tama, Krestem koe cúigam ko guu a séèa tcg'òòe khama.

¹⁵ Nc'ëe cáim ka igaba ães kòo Moshem *dis Tcgãya sa nxáràe* nem qg'ái ba tcáóa ne q'abia hãa.

¹⁶ Igaba ãem kòo khòe ba X'aigam koe kabise nem ko qg'ái ba tcg'òòe.

¹⁷ Me X'aiga ba Tc'ëe Me e, i ãem X'aigam dim Tc'ëe ba hàna koe kgoarasean hãa.

¹⁸ Igaba ta ko wèéa ta ga xg'òre-k'g'aièes k'g'áís cgoa Nqarim di x'áàn x'ái. Eëm ko ma X'aigam nc'ëe Tc'ëe ii ba gatá koe ma tséé khama ta ko ma kabise a Gam khama ii, a ko c'ëes x'áàs koe guu a c'ëes koe síí.

4

Pauloa xu Nqarim di qguàn úúa, góman di gàban koe

¹ Nqarim di thòò-xama-máákuan koe xae guu a nc'ëes tséés *Gam di* sa úúa hãa, domka xae xhõen-tcáo tama,

² igaba xae ko chómsea hãa zi gúù zi saucgaekaguko zi kgoarasea hãase xguì. Kàakuan xae tséékagu tama, a xae a Nqarim dim k'g'ui ba kàmakagu tama, igaba xae ko tseeguan tchànose x'ái, nxãasega ne gha wèe ne khòe ne tcáóa ne koe q'ãa a tcom xae e ka, Nqarim cookg'ai koe xae káà chibi xae e sa.

³ Igaba nc'ëe xгаа-xгаа xae ko q'ãe tchõàn kò *qanega c'ëe ne koe* chómsea hãa ne i gane ãe aagusea hãa ne koe chómsea hãa.

⁴ Nc'ëem nq'óm dim nq'arì ba gane ãe dtcòm tama ne di tc'ëean ntcùù-ntcuua hãa, nxãasega ne gha Krestem di x'áàko q'ãe tchõàn di x'áàn táá bóò ka, *Krestem* nc'ëe Nqarim dis ii sa úúa* ba.

⁵ Sixae ka xae xгаа-xгаа tama khama, igaba xae ko Jeso Krete ba X'aiga Me es ka xгаа-xгаа, xae sixae Jesom domka gatu di xae q'ãa xae e.

⁶ Nqarim nc'ëe xg'ao máá: "X'áà ba méém ntcùúan q'oo koe x'áà," témé ba kò Gam dim x'áà ba kúrú me tcáóa xae q'oo koe x'áà, a ko Krestem di k'g'áían koe guu a Nqarim di x'áàn q'ãakagu xae e khama.

⁷ Igaba xae nc'ëe qguàn úúa hãa góman di gàban koe. Nc'ëes gúù sa ko x'ái, kaisase kaia hãa q'aria ne Nqarim koe guua hãa sa, sixae ka tamase.

⁸ Qarika xae ko wéé za tçaoè, igaba xae tòmm-tommè tama; a ko nquu-nquuè, igaba xae bóòa xguise tama;

⁹ xgàràe xae kò, igaba xae aaguè tama; xg'áma xae kò q'áúè, igaba xae cg'òoa xg'áàe tama.

* **4:4:** *Nqarim dis ii sa úúa* - Gerika sa ko máá: "Nqarim dis ii sa ii ba," témé.

10 Wèè x'aèan ncêe kaga xae tc'áróa xae koe Jesom di x'ooan dcêéa hãa a ko caate cgoa, nxãasega i gha thêé Jesom di kg'òèan cgáé-q'ooa xae koe x'áise ka.

11 Sixae ncêe kg'òèa hãa xaea wèé x'aèan ncêe kaga Jesom domka x'ooan tshàu q'oo koe hàna, nxãasega i gha Jesom di kg'òèan sixae dim cgáé-q'oom kaàkom koe x'áise ka.

12 Gaa domkas ko x'oo sa sixae koe tsééa sa kúrú, igabas ko kg'òè sa gatu koe tsééa sa kúrú.

13 Góáèa i hãa a ko máá: “Dtcòmà ra hãa, a gaa domka kg'uia hãa,” témé. Gaam tc'èem ãem dtcòm̄s dim cúí ba úúa hãase xae ko gataga thêé dtcòm̄, a ko gaa domka kg'ui,

14 a xae a q'ana hãa Gaam ãe kò X'aigam Jeso ba x'ooan koe ghùia hãa ba gha thêé Jesom cgoa ghùì xae e sa, a gha gatu cgoa Gam cookg'ai koe óá xae e.

15 I kò ncêe xgàrasean wèé ga gatu domka kúrúse, nxãasega i gha ãe i kò Nqarim di cgóm̄kuan tchoanàse a kái ne khòè ne koe hàà ne, a ne kaisase Nqari ba qãè-tcaoa máá, nxãasegam gha dqòm̄mè ka.

Gatá dis x'ãè-q'oos nqarikg'ai di sa

16 Ncêes gúús domka ta xhōen-tcáo tama. Eêta i ga ko ma tchàa za ka di tc'áróa ta xgãáse igaba i ko tcáoá ta wèém q'uum ka kaba-kabaè.

17 Subu xgàrasean xòm x'aè dia ko kaisa a chõò tama x'ààn óága máá ta a khama, x'ààn ncêe ko wèés xgàrase sa kaisase nqáé e.

18 Eê hòò a bóòè tama zi gúù zi koe ta ko tcgáía ta qãea tòó, a ta a ãe hòò a bóòè tama zi koe qãea tòò o tama khama. Eê ko hòò a bóòè zi ko xòm x'aè-coan cúí ga hãa, igaba zi ko ãe hòò a bóòè tama zi chõò tamase hãa khama.

5

1 Gatá di tc'áróa ne kgoara-cgae-q'oos gaas koe ta nqõómkg'ai koe x'ãèa hãas khama ii. Igaba ncêe kgoara-cgae-q'ooan kò ko kobèè ne ta q'ana hãa, Nqarim koe ta x'ãè-q'ooan úúa hãa sa. Ncêe x'áéa ne khòè tshàu ka kúrúè tama, a gha chõò tamase nqarikg'ai koe hãa.

2 Ta ko ncêes kg'òès koe tshúù-tcaoase kg'ae, gatá di x'ãè-q'ooan nqarikg'ai di cgoa hãakaguèan ta xgónèa hãa khama,

3 nxãasega ta gha ãe ta kò ko hãa a, ne cuiskaga bóòè naka qg'aè-cgaea hãa tite khama.

4 Qanega ta ncêes kgoara-cgae-q'oos koe hàna x'aè ka ta ko tshúù-tcaoase kg'ae, kaisa thõòan q'oo koe hãase. Qgáían ta gha tcg'òò cgaeè sa ta tc'èe tama, igabaga ta x'ãè-q'ooan nqarikg'ai di cgoa hãakaguè kg'oana khama, nxãasegas gha ãe ko x'óó sa kg'òèan ka kaàkaguè ka.

⁵ Gaam ãe ncães tséé sa kúrúa máá taa hãa ba Nqari Me e, ncãe Gam dim Tc'ãe ba x'áis khama ma máa taa hãa ba, nqòòkaguèa hãa gúúan gha tseegukaga hàà sa.

⁶ Gaa domka ta wèé x'aè ka kaisa tcoman úúa hãa, a q'ana hãa, ãe ta tc'áróm koe x'ãèa hãa x'aè ka ta X'aigam koe x'áéan úúa hãa sa, *ãeta ta ga ma qanega* gaan ka nqúù ta a *igaba*.

⁷ Dtcòmè koe ta ko guu a kg'òè khama, ãe ta ko bóòs ka tamase.

⁸ Ta kaisa tcoman úúa hãa, a ta a ko tc'ãe, gatá di tc'áróan ta gha x'áéan khama ma guu, a gha X'aigam cgoa x'áéan koe hãa sa.

⁹ Gaa domka ta ko kaisase tc'ãe, qãè-tcaokagu Me ta gha sa, *Gam cgoa* ta ga x'áéan koe hãa, kana ta ga *Gam ka* nqúù ka hãa igaba.

¹⁰ Wèéa ta ga méé ta Krestem cookg'ai koe x'áise naka taa Gam ka xgàraè khama. Nxãaska ta gha wèéa ta ga ãe kg'ano ta hãa sa máàè, wèés gúús ãe ta gatá di tc'áróan koe kúrúa hãas tc'amkg'ai koe guu a, tshúù kana qãè sa.

Nqarim cgoa tòókua ne, Krestem koe guu a

¹¹ Gaa domka xae q'ana hãa, Nqari ba méém q'áòè sa, khama xae ko khòè ne kúrú ne *chìbia ne koe tcóòse*. Nqari ba qãèse q'ana hãa tcáóa xae qãè e sa, ra nqòòan úúa hãa, tcáóa tu koe tu gataga q'ana, tcáóa xae qãè e sa di i.

¹² Sixae gha gaicara dqòmè sa xae qaa tama. Igabaga ne c'ãe ne hàna ncãe ko tchàa koe hàna zi gúù zi tchòà úú cgoaa ne, tcáóa ne q'oo di zi gúù zi ka tamase. Gaa domka xae ko dàò ba x'ái tu u gatu gha sixae ka dqòmse ba, nxãasega tu gha xoara mááse ka.

¹³ Ncèè tc'ãea xae kò *koma* nxana hãa ne i Nqarim domka gatá ii. Igaba ncèè tc'ãea xae kò *koma* tchàno ii ne i gatu domka gatá ii.

¹⁴ Krestem di ncàmkuu ne ko tcèè tcuì xae e khama. Xae ncães gúù sa bóòa hãa: ncèè cúím khòèm *Krestem* kò wèé ne khòè ne x'óóa máána hãa ne, ne nxãaska wèéa ne x'óóa hãa sa.

¹⁵ Me Krete ba wèéa ta domka x'óóa hãa, nxãasega ne gha ãe kg'òèa hãa ne táá gane ka kg'òèa mááse ka, igaba ne gha kg'òèa máá Gaam ãe kò x'óóa máá nea hãa, a x'óóan koe ghùìèa hãa ba ka.

¹⁶ Gaa domka ta ncãeska gatá cúí khòè ga nqòómkg'ai di tcgáían cgoa bóòa hãa tite. Nxãata ta xg'ao c'ãe x'aè ka ma Krete ba nqòómkg'ai di tcgáían cgoa bóòa hãa igaba, ta cuiskaga gaicara gatá hëéa tite.

¹⁷ Gaa domkam díím wèém ãe Krestem koe hàna ba kabam nqòóm di me e. Ncíí zi gúù zia nqáéa hãa, zi wèé zi gúù zi ncãeska kaba zi i.

18 I wèéan ncêe Nqarim koe guua, Gaam ncêe ko Krestem koe guu a Gam koe xg'ae-xg'ae ta a, ta tòóku ba, a ba a tsééan máa xaea hãa, c'êe ne xae gha Gam cgoa xg'ae-xg'ae ne tòóku ka.

19 Ncêe xae ko méé a ko máá: Nqari ba kò nqõóm di ne khòè ne Krestem koe xg'ae-xg'ae ne Gam cgoa tòóku, a kò táá gane di chìbian nxará tcàa, a ba a kò tchõàn ncêe tòókuan di máa xaea hãa.

20 Gaa domka xae ko Krestem téé-q'oo koe kg'ui, Me ko Nqari ba sixae di kg'uiian koe guu a dtcàrà tu u; Krestem téé-q'oo koe xae ko dtcàrà tu u a ko máá: Nqarim cgoa méé tu xg'ae-xg'aese naka tòóku, témé.

21 Krete ba kò cúí chìbi ga kúrú tama, igabagam kò Nqari ba gatá domka kúrú Me, Me chìbian úú, nxãasega ta gha gatá Gam koe guu a Nqarim di tchànoan úú ka.

6

1 *Nqarim cgoa* ko tsééa xg'ae xu khòè xu khama xae ko ma dtcàrà tu u, gatu ncêe Nqarim di cgómkuan hòda tu gha táá kàà hùì iise sèè e ka.

2 *Tcgãyas Gam dis koem ko Nqari ba máá:*

“Eëm kò ko cgómkuan dim x'aè ba hàà
ner kóm tsia hãa.

Eëm kò ko kgoarakuan dim cárm ba hàà
ner kòo hùì tsi,”

témé khama. Tseegukagam ncêeska cgómkuan dim x'aè me e, a tseegukaga ncêeska kgoarakuan dim cárm me e.

Paulom di qóm cgoa qgóókua ne

3 C'êe khòè gha sixae di tsééan ntcoe sa xae tc'êe tama, gaa domka xae c'êe gúù xgáè-kg'am m gha tòó tc'êe tama.

4 Igaba xae ko wèé gúàan ãe xae ko kúrú koe x'ái, Nqarim di xae tséé-kg'ao xae ii sa: qáo tcáóan cgoa xae kò qóman q'oo koe hãa, xháé zi q'oo koe hêé naka qóm zi xg'aeku zi koe hêéthêé e.

5 Xg'ámmè xae kò ko, a kò qáé-nquuan koe tcààè, a xae a kò xg'orean koe hãa, a xae a kò tsééa cg'õoè, a xae a kò x'òm tama, a kò tc'õo ga tc'õó tama.

6 Sixae di q'anoan hêé naka q'ãa di tc'êean hêé naka qáo tcáóan hêé naka qãèan hêéthêé ka *xae Nqarim di xae qãà xae e sa x'áíá hãa*, Tcom-tcomsam Tc'êem koe hêé naka tseeguan di ncàmkuuan cgoa hêé,

7 naka sixae di kg'uiian tseegu di hêé naka Nqarim di qarian ka hêéthêé e. Tchànoan xae ncõo gàba zi khama ma úúa hãa, *x'ãà cgoa xae ko o kg'áòm x'õàm xòè di i*, naka *xgáèa ko máa xae an dxàes x'òàs xòè di hêéthêé e*.

8 Tcommèa xae kò hãa kana xae kò tcommè tama igaba, kana kò ko cóèè kana dqonmè igaba *xae kò Nqarim di xae*

tséé-kg'ao xae e. Tshúù-ntcõa-kg'aoan khama xae kò ma qgóóè igaba xae ko tseeguan nxàe.

⁹ C'èe ne khòè ne ka xae c'úùèa hãa, igaba xae kò *gatu ka q'ãàèa.* X'óóa khama xae kò ii, igaba bóò, kg'òèa xae hãa. Xgàràè xae kò ko, igaba xae kò cg'òoè tama.

¹⁰ Gatà ma xae kò ko ma thòò-tcaokaguè igaba xae kò wèè x'aè ka qãè-tcaoa hãa. Dxàua xae hãa igaba xae kò kái ne khòè ne qguùkagu. Cúí gúù ga xae kò úú tama igaba xae kò wèè gúùan ga q'òò.

¹¹ Korinta tuè, kgoarasease xae ko gatu cgoa kg'ui, i tcáóa xae tchààse xgobekg'amsea.

¹² Tcáóa xae xae gatu koe tcèekg'am tama, igaba tu gatu tcáóa tu sixae koe tcèekg'ama hãa.

¹³ Tiri tu cóá tu ii khamar ko ma kg'ui cgoa tu u. X'ái xae e xámse-kg'aman gatà ii i, ncèe xae sixae gatu koe úúa hãan khama ii i. Tcáóa tu tchààse xgobekg'am.

Tempele ta Nqarim di ta a ke méé ta q'ano-q'anose

¹⁴ Táá méé tu gane èe dtcòm tama ne cgoa cúita noose joko ba tcèè guu. Ntama ia gha tchànoan èe tchàno taman cgoa tsééa xg'ae? Kana ntama i gha ma x'áàn hëé naka ntcúúan hëéthéé xg'ae, a cúis gúù sa kúrú?

¹⁵ Ntama ba ga ma Krete ba dxãwam* cgoa tòóku? Kana ba ga ntama dtcòma hãam khòè ba èe dtcòm tamam cgoa tòóku?

¹⁶ Nqarim dim tempele ba ga ntama ma kúrúa mááseèa hãa nqárian cgoa qáé-xg'ae sa kúrú? Gatá tempelem kg'òèa hãam Nqarim di ta a ka. Ncèem kò Nqari ba máá:

“Tiri x'áéa ner gha *Tiri ne khòè* ne cgoa kúrú

a Ra a gha gane xg'aeku koe caate.

Gane dir Nqari Ra a gha ii,

ne gha gane Tiri ne khòè ne ii,”

témé.

¹⁷ Ke “tcg'oa gane xg'aeku koe

naka gane cgoa q'aa,”

tam Nqari ba méé.

A ba a máá:

“Táá c'èe gúù q'ano tama qgóó guu,

nxãaskar gha qãèse hààkagu tu u.”

¹⁸ “A Ra a gha gatu ka Xòò Ra ii,

tu gha Tiri tu cóá tu ii,

cóá xu hëé naka cóá zi hëéthéé tu,”

tam X'aigam wèè qarian úúa hãa ba méé.

* **6:15:** *dxãwa* - Gerika sa ko “Beliare” témé.

7

¹ Ncàm-ncamsa tuè, ncēe nqòòkagukuan ta úúa hãa, ke hàà naka ta wèés gúús ãe ko gatá di tc'áróan hëé naka tc'ëa ta hëéthëé cg'uri-cg'uris koe q'ano-q'anose, naka taa tcom-tcomsas kg'õè sa cg'oèase kg'õè, Nqari ba q'àòà hãase.

Korinta ne ko komsana domkam Paulo qãè-tcaoa

² Gatu di tcáóan xgobekg'ama máá xae e. Cúí khóè ga xae chibi kúrú cgae ta ga hãa, a xae a cúí khóè ga cg'ãèan koe tcãà ta ga hãa, kana xae c'ëe khóè kàa naka marian sée cgae e ta ga hãa.

³ Chìbi-chibi tu ur ko domkar ncēe gúúan kg'ui tama. Ncēer kò kg'aika ma birí tua hãa khamaga ma: *kaisase xae ncàm tua*, tu wéé x'aèan ncēe kaga tcáóa xae koe hãa, x'óó xae ga ko kana xae ga ko kg'õè igaba.

⁴ Kaisa kgoarasea ner gatu koe úúa hãa kg'ui cgoa tu ur gha di i, a ko gatu cgoa kaisase dqom̄se, *tu kaisa ntcàm kuan tíi koe úúa hãa*, ra kái xháéan koe xae ga hãa igaba kaisa qãè-tcaoan úúa hãa.

⁵ Eë xae kò Maketonia koe hàà ka igaba i kò sixae di tc'áróan táá sãa-q'ooan hòò khama, xae kò wéé x'aè ka xháéan q'oo koe hãa: *tchaa za guua zi mēéku zi hëé*, naka *tcáóa xae q'oo koe hànas q'àò sa hëéthëé di i*.

⁶ Igabam kò Nqarim, ncēe ko gane ãe nqãaka hàna ne ntcàm ba, Titom di hàà-q'ooan ka ntcàm xae e.

⁷ Gam di hàà-q'ooan cúí tama a kò ii *ncēe kò ntcàm xae e*, igaba *xae kò thëé ntcàmmè ãem gatu ka birí xaea hãa kg'uian ka: ntam* ma gatu ka ntcàmmèa sa. Tu ma xgónè tea hãas kam kò birí xae e, naka tu ma tshúù-tcaoa hãas ka hëé, naka tu ma tééa máá tea hãas ka hëéthëé e, ra ko kaisase qãè-tcao.

⁸ Eëtar kò ma tiris tçgãyas cgoa tshúù-tshuu-tcáo tu u, igabar ães *tçgãyas* ka chibi bóòse tama. Kg'aiar kò chibi bóòse, xòm x'aè-q'oo kas kò tshúù-tshuu-tcáo tu ua hãa sar ko bóò khama.

⁹ Igabar ncēeska qãè-tcaoa hãa, tshúù-tshuu-tcáo tuar hãa domka tamase, igaba gatu di tshúù-tcaoa ne kò hëé tu u tu gatu di dàòan koe tcóòse domka. Nqarim q'àò ka tu kò tshúù-tcaoa, a kò táá sixae ka thòò-thõè khama.

¹⁰ Nqarim q'àò di tshúù-tcaoa nea ko kgoarasean koe ko úú tcóòsean óága khama, i gatà ko hëé *khóèan nxãas* koe chibi bóòse tama, igaba i ko nqòóm di tshúù-tcaoan x'ooan koe úú.

¹¹ Bóò, Nqarim q'àò di tshúù-tcaoan gatu koe kúrú hãa sa: *húia te ka tu kò qháé tu u*, tééa máá *te ka*, xgòàse *kg'uia máá te ka*, *tcoma te ka*, xgónèa *te ka*, tu ma máàse *tea hãas ka*, tu ma tshúúan xgàra kg'ónòsea máána hãas ka hëéthëé e. Wéés gúús koe tu kàa chibi tu u sa tu x'áía hãa.

¹² Gaa domka ãer kòo góá máá tu u ka i kò chibiga ne kana chibi-chibiè tama ne domka tama a, igabar kò góá hãa, gatu

koe i gha tchànose x'áise Nqarim cookg'ai koe, nta tu ma sixae cgoa tchòà úúa hãa sa.

¹³ Wèé zi ncêe zia kò ntcàm xae e.

Xae kò sixae dis ntcàmkus tc'amkg'ai koe kaisase qãè-tcaoa hãa, Tito ba xae kò bóò me qãè-tcaoa hãa, gam di tc'ëea nea gatu wèé tu dian ka kaba-kabaèa hãa khama.

¹⁴ Gatu kar kò gam koe dqòmse, tu kò táá sau-cgaekagu te. Igaba wèés ãe xae birí tua hãas ma tseegu ii khamagas ma ãe xae kò Titom koe *gatu ka dqòmsea* hãa sa tseegu sí i sa x'áíá hãa thêé.

¹⁵ *Tiri x'àè-kq'áma nem kòo gatu koe úú ka tu kò wèéa tu ga komsana me, a tu a kò q'àòan hëé naka cgùruan hëéthêé cgoa qãèse hàakagu me. Ncêe zi gúú zim ko tc'ëe-tc'ëese ka i ko gam di ncàmkuan gatu koe càuse.*

¹⁶ Kaisa tcoma ner gatu koe úúa hãa domkar ko qãè-tcao.

Dtcòm-kg'ao ne Jutea koe hàna ne marian xg'ae-xg'aea máá sa (8-9)

8

Sere-seres Maketonia di zi kereke zi di sa

¹ Ncêeska, tí qòe ga tuè, Nqarim Maketonia di zi kereke zi koe x'áíá hãa cgòmkuan ka tu gha q'ãa sa xae ko tc'ëe:

² Ncêeta noose kái zi kúrúá bóòku zi xháéan di zi koe ne hàna igaba i kò gane di qãè-tcaoan cg'oè a ntcâa, ne kò èeta ne ma kaisase dxàua hãa igaba gane di qãè tcáoan di qguùan x'áí a máàku zi tcg'òó.

³ *Gane kar ko nxàea tseegukagu khama a ko máá: ãe ne ga úúa hãa sa ne kò tcg'òó, a ne a ãe sa nqáéa sa hëéthêé tcg'òó. Gane ka ne kò*

⁴ qarika dtcàrà xae e, cgòmkuan dis máàkus cgoa ne gha c'ëe ne cgoa xg'ae a *Jutea di ne dtcòm-kg'ao ne tsééa máá sa.*

⁵ A ne a kò táá ãe xae kò ma nqòòà hãa khama *cúí* ma kúrú, igabaga ne kò kg'aia X'aigam koe máàse, a ne a *nxãwa* Nqarim di tc'ëean koe guu a sixae koe máàse.

Paulo ba ko dtcòm-kg'ao ne ntcàm, máàkua ne ne gha tcg'òó ka

⁶ Tito ba nxãakamaga ncêes máàkus cgòmkuan di sa gatu koe tshoa-tshoara hãa, khama xae kò dtcàrà me, gatagam gha ncêes tséé sa xg'ara-xg'ara sa.

⁷ Igaba ncêe tu ma wèé zi gúú zi koe ma kaisase qguùà hãa: dtcòman koe hëé, kg'uian koe hëé, q'ãan koe hëé, wèés kgoara-tcáoos koe hëé, naka ãe xae xgaa-xgaa tua ncàmkuan koe ga hëéthêé, khamaga méé tu thêé ma ncêes máàkus cgòmkuan dis koe kaisase qguù.

⁸ X'áèa ner máà tu u tama, igabar ko kg'amaga ncëes sere-seres c'ëe ne ncëe kaisase hùì kg'oana hãa di sa x'ái tu u. Ncëem dàòm kar ko bóò, nta i ma gatu di ncàmkuwan tseegu di i sa.

⁹ Gatá dim X'aigam Jeso Krestem dis cgómku sa tu q'ana hãa khama: qguàm ko hãa igabam ko gatu domka dxàu, Gam dis dxàus koe tu gha gatu nxãasega guu a qguù ka.

¹⁰ Ncëe nqáéa hãam kurim ka tu kò tc'ãà a máàkuan tcg'òóa tu tu u, a tu a kòò tc'ëe tu kò khama máà. Ke tiri kàan komsana:

¹¹ Eë tu tshoa-tshoara hãas cgoa méé tu ncëeska xg'ara, naka ëe tu ma tc'ëea khama ma xg'ara-xg'ara si - ëe tu ma úúa hãa khama ma máà.

¹² Khòè ba nta noose úúa hãa sa *Nqarim koe* gùù méé tama khama. Cgáés gùù si i, khòèm ko ìem q'òòà hãa zi gùù zi ka c'ëe sa tcg'òò kg'oana hãa ne. *Nxãaskam gha Nqari ba qãè-tcaoa máá* dùús wèés ìem ko tcg'òò sa.

¹³ C'ëe ne sãakagu, a gatua qóman q'oo koe tcãà tu u sar tc'ëe tama, igabar ko cúíta noose tu gha ii sa tc'ëe:

¹⁴ ncëe x'aè ka tu gatu kaisase tc'ãòan úúa hãa, ke méé tu ëe tcàoa hãa ne cg'oè-cg'oea máá. Eë tu gha ko tcào x'aè ka ne gha gane kaisase tc'ãòan úúa hãa, a gha nxãasega ëe tu tcàoa koe cg'oè-cg'oea máá tu u. Ncëem dàòm ka tu gha cúíta noo,

¹⁵ ncëe i ma *Nqarim di zi Tcgãya zi koe* ma góáèa a ko máá: "Gaam ëe kò káían *tcuù* ba kò táá kaisase tc'ãòan úú, me kò gataga gaam ëe kò cg'oròan *tcuù* ba táá tcào," témèè khama.

Tito xu ko Korinta koe tsééa úúè

¹⁶ Tc'ëe-tc'ëeses ncëer tíí úúa máá tua hãas khama ii sam Nqari ba Titom tcáo koe tcana hãa khamar ko Nqari ba qãè-tcaoa máá.

¹⁷ Tito ba kò táá sixae dis dtcàrà *sam gha kúrús* cúí sa dtcòm, igabam kò thëé *gatuam gha hùì tu u* sa tc'ëe-tc'ëesea máá, a ba a kò gam di ncàman ka bìrísea hãa gatu koem gha síí sa.

¹⁸ Xae ko sixae ka qõese ba gam cgoa *gatu koe* tsééa úú, ncëe ko gam di tsééan qãè tchòàn xgaa-xgaa di koe wèé zi kereke zi ka koaè ba.

¹⁹ Ncëe zi gùù zi ka cúí tamase, igabam kò gataga thëé kereke zi ka nxará tcg'òóèa hãa, ncëe gha sixae cgoa xg'ae a gatu dis máàku sa *úú dis* tséé sa kúrú ba, nxãasegam gha Nqari ba dqòmèè ka, si sixae di tcáoan kgoarasea hãase hùì kg'oana hãa sa x'ái thëé ka.

²⁰ *Xg'ae a qõòs ka* xae ko q'óése, nxãasega i gha cúí khòè ga táá ncëes máàkus kaisas ko ma xg'ae-xg'ae a samaès ka chibi-chibi xae e ka.

²¹ Tchàno zi gùù zi *kúrú* sa xae bìrísea hãa khama. Nqarim tcgáí q'oo koe cúí tamase, igaba khòéan tcgáí q'oo koe ga hëéthé e.

²² A xae a ko sixae ka qõese ba gatsara cgoa tsééa úú, ncêe kái q'oro kái zi dào zi cgoa kgoara-tcáoam hãa sa x'ái xaea ba, me gataga ncêeska gatu koe kaisa tcoman úúa hãa khamam hùi tu um gha sa kaisase kgoara-tcáoá máána hãa.

²³ A ncêe Titom xòè ka: tí ka c'êe me e, a tí cgoa tséé-kg'ao me e gatu koe. A ncêe c'êe tsara sixae ka qõese ga tsara *êe hãa cgoa mea tsara* xòè ka: nxãa tsaraa kereke zi di tsara x'áè úú-kg'ao tsara a, Krestem koe ko dqomkuan óága tsara.

²⁴ *Gaa domka méé tu* ncêe xu khòè xu gatu di ncàmkuuan x'ái, nxãasega zi gha kereke zi *gatu di ncàmkuuan* bóò, a q'ãa, tchànose xae ko gatu ka dqomse sa.

9

Paulo ba ko gaia dtcàrà, marian gha tcg'òóè sa

¹ Qaase tama ia, góár gha máá tu u sa, hùikuan di tsééan ncêe ne ko Nqarim di ne khòè ne *Jeruselema di ne tsééa mááè* ka.

² Hùi ne tu gha sa tu kg'ónòsea máána hãa sar q'ana hãa khama, a ra a ko Maketonia di ne khòè ne cookg'ai koe gatu ka dqomse, a ra a ko birí ne a ko máá, Akaia koe tu gatu ncíisega, ncêe nqáéa hãam kurim koe ga guu a máàkuuan tu gha tcg'òó sa kg'ónòsea máána hãa, témé. Si gatu dis kg'ónòse sa *gaa koe* kái ne ghùi-ghuin-tcáoá hãa.

³ Ra kò *ncêes gúús domkaga* gatá ka qõese ga xu gatu koe tsééa úú. Ncêer kò ma gatu ka ma dqomse khamaga ma méé tu ma kg'ónòsea hãa sar ko tc'êe. Ncêe sa gha x'ái sa ii, chìbiga tama xae gha hãa sa, gatu ka xae kò dqomse ne.

⁴ A ncêe *gatu* koer kò ko c'êe ne Maketonia ne cgoa síi a sao-xg'ae tu u, tu kg'ónòse ta ga hãa, ne xae gha kaisase saucgae, kaisa tcoman xae kò gatu koe úúa hãa khama. (Gatu di saucgaekaguan kar kg'ui tama...)

⁵ Gaa domkar kò bóò i ko qaase, tí qõè ga xu méér dtcàrà naka xu tc'ãà-cookg'ai te naka síi cgae tu u, naka xua síi bóò, êe tu nqòòkagua hãas máàku sa kg'ónòèa hãa sa. Igabar ko tc'êe, kgoara-tcáoáse tu gha *gaas máàku sa* tcg'òó sa, chùiku tamase.

Marian tcg'òó a màa sa ko ts'ee-ts'ee'kg'aikuan óága

⁶ *Tc'êe-tc'êese* ncêe sa:
êe ko cg'orò cgùrian xhàrà

ba gha thêé cg'orò tc'õoan tcuù,
me gha gaam êe ko káise xhàrà
ba thêé kái tc'õoan tcuù.

⁷ Weém khòè ba méém êem gabá tcáoá ba koe ma birísea hãa khama ma tcg'òó, tc'êe tama tcáo ka hêé naka chùiem ko domka hêéthêé tamase, Nqari ba gaam êe ko q'ano-tcáoése tcg'òó a màa ba ncàmà hãa ke.

⁸ Nqari ba wèè cgòmkuwa nem gha káísase máà tu u di qarian úúa hãa, nxãasega tu gha wèè x'aè ka wèè zi gúù zi koe, wèès ãe tu ko qaa sa úúa máásea hãa ka, wèè zi tséé zi qãè zi tu gha nxãasega nqáéase kúrú ka.

⁹ Ncêe i ma *Nqarim di zi Tcgãya zi koe* ma góáèa a ko máá:

“*Khóèm Nqari ba ko q'áo ba ko aba zi tsai-tsai*

a ãe dxàua hãa ne máà;

i gam di qãèan chõò tamase hãa,”

témèè khama.

¹⁰ Nqari ba ko xhàrà-kg'ao ba cgùrian máà, a ba a wèè khóèan tc'òoan máà. Gatagam gha gatu di *zi gúù zi càua máá* tu u cgùrian *khama ii zi* a gha kaikagu u, a gatu di qãèan koe guu a kái tc'òoan kúrú.

¹¹ Wèé za ga tu gha qguùkaguè, nxãasega tu gha wèé za ga kgoara-tcáóa hãase máákuan tcg'òó ka. Ne gha *Jerusalema di ne khóè ne* Nqari ba qãè-tcaoa máá, *gatu di zi máaku zi xae ko tcg'òóa máá ne x'aè* ka.

¹² Ncêe tu ko kúrús tséé sa Nqarim di ne khóè ne ko tcào sa tu gha cg'oè-cg'oea máá nes cúís tama si i, igaba kái ne khóè ne kúrú ne Nqari ba qãè-tcaoa máá si i thée.

¹³ Tséés ncêe tu kò gaas ka tseegu tu ii sa x'áía hãa sa gha dqòmkuwan Nqarim koe óága. Krestem di qãè tchõàn tu kò dtcòm, a kò komsana a, a tu a kò Nqarim di ne khóè ne hée naka c'ãe ne wèè ne hée thée aban tcg'òóa máá ka kgoarase.

¹⁴ Còrèa ne gha máá tu u, a gha xgónè tu u, cgòmkuwan ncêem kò Nqari ba nqáéa hãase máá tua hãa domka.

¹⁵ Gam dis máákus ncêe kg'uiwan cgoa nxàea tcg'òóè tites domka méém Nqari ba qãè-tcaoa mááè!

Paulo ba ko gam di tsééan x'aè úú-kg'aom ii di ka kg'uia mááse (10–13)

10

¹ Tíía Paulo ra ko Krestem di qãèan hée naka qãè tcáóan hée thée ka dtcàrà tu u. Tíí ncêe gatu koer kò hàna ne *koma kg'amka ii* ra, igaba ncêe gatu cgoar kò hãa tama ne ko *koma xgòàse kg'ui cgoa tu u* ra.

² C'ãe ne khóè ne ko máá, nqõóm ko ma tc'ãe khama xae ko ma kg'òè, témé. Bòòr ko ka i ko qaase, kaisase xgòàser gha kg'ui cgoa ne sa. Igabar ko dtcàrà tu u, táá tu gha chùi ter ncêem dàòm koe tcãà sa.

³ Tseegu u nqõóm koe ta ga x'ãè sa, igabaga ta nqõóm di cauan cgoa x'ãàku tama.

⁴ Ncõo gàba zi ncêe ta ko x'ãà cgoa zia nqõóm di zi ncõo gàba zi tama zi i, igaba zi Nqarim di qarian úúa, a zi a gúúan zi ga kobe di qarian úúa hãa.

⁵ *Ncêe zi ncõo gâba zi cgoa* ta ko kâa-kg'ám zi hêé, naka wèés gúús ãe ko dqomse sa hêéthêé kobe, gaa zi ncêe ko khòè ne xgâè-kg'am zi Nqari ba q'ãan koe. Ta ko wèém tc'êe ba qgóó a qáé, a kúrú me me Kreste ba komsana.

⁶ Ncêè gatu di komsana-q'ooan kò tc'ãòà hãa, ne ta kg'ónòsea máána hãa, wèém khòèm di komsana taman xgàra ne.

⁷ Gúúan di qãán cúíga tu ko bóò. Ncêè gatu ka c'êem kò Krestem di me e sa bìrisea hãa, ne méém gatà ma tcáóa ba koe q'ana hãa, sixae igaba xae thêé gaam khama ma Krestem di xae e sa.

⁸ Gaa domkar sau-cgaekaguè tama, gatàr ga ko ma qarian ncêem X'aiga ba máà xaea hãa ka dqomse igaba. Qarian ncêem kò máà xaea hãa, nxãasega xae gha tshàoa ghùì tu u, a táá kobe a q'aa tu u ka.

⁹ Tcgãya zi tiri zi cgoar ko q'aekagu tu u khama i ga kò ii sar tc'êe tama.

¹⁰ C'êe ne ko máá: “Paulom di zi tcgãya zia qarian úúa, a ko xgòase kg'ui, igabaga ncêe cgáé-q'ooa ba kò gatá cgoa hàna nem qari úú tama, i gam di kg'uiian cúí gúù ga méé tama,” témé.

¹¹ Gatà ii ne khòè ne méé ne bóòà q'ãa, ãe xae ko tcgãya zi koe góá zi xae gha thêé kúrú sa. Gatu cgoa xae ga hãa, kana xae ga gatu cgoa hãa tama igaba xae sixae xae e sa.

Táá méé ta dqomse guu

¹² Bèe xae ko, gane ãe ko dqomse ne cgoa nxará xg'aesea ne, kana gane hànas téé-q'oos koe tòósea ne. Igaba ne ko gane, gane ka tc'ãò-tc'ãose, a ne a ko gane ka nxará xg'aese. Tsóágase ne gáé káà tc'êe nea!

¹³ Igaba xae sixae cuiskaga Nqarim máà xaea hãas tc'ãò-tc'ãos kúrú xae gha tsééan di sa nqáéa hãase dqomse tite, igaba xae gha Nqarim máà xaea hãas tc'ãò-tc'ãos cgoa dqomse, tc'ãò-tc'ãos ncêe gatu igaba tu gaas koe hãa sa.

¹⁴ Sixaea kò tc'ãà di xae e, Krestem di qãè tchòàn ko gatu koe úúa hãa xae. Khama xae c'êem khòèm kúrú hãa tsééan dim nqòóm koe tcãà tama. Nqari ba máà xae e tua hãa!

¹⁵ C'êe ne khòè ne kúrú hãa tsééan koe xae nqáéase dqomse tama, igaba xae ko Nqarim máà xaea hãas tc'ãò-tc'ãos cgoa dqomse, a xae a nqòòan úúa hãa, gatu di dtcòmàn gha kai, a gha sixae di tsééan gatu xg'aeku koe kaisase tchààkagu sa.

¹⁶ Nxãasega xae gha qãè tchòàn c'êe zi xg'aeku zi gatu ka ncíi za hãa zi koe síí xgaa-xgaa ka. C'êem khòèm ãem hãa qgái koe kúrú hãa tsééan koe xae dqomse tc'êe tama khama.

¹⁷ Igaba ncêè c'êem khòèm kò dqomse kg'oana ne méém X'aigam koe dqomse.

¹⁸ Ncèè khòèm kòo dɔm̀nse, nem tchànóm iise bóòè tama khama. Igaba ncèè X'aigam kò khòè ba dɔm̀n nem ko tchànóm iise bóòè.

11

Paulo ba hēé naka tshúù-ntcōa di xu x'áè úú-kg'ao xu hēéthēé
e

¹ Tiri káà tc'ēan koe tu ga qáò tcáo cgoa te sar ko tc'ēe; ke méé tu cgómna gatà hēé.

² Nqarim koe guua hãa taua ner úú cgoa tua hãa khama. Cúim khòèm di séèkua ner nqòòkagu tua, Kreste ba, nxãasegar gha cookg'aia ba koe tòó tu u ka, qanega xóé cgoaè tamas dxàe-coas khama ma.

³ Igabar ko q'áò, gatu di tc'ēa ne gha tseegu a q'ano máàsean Krestem di koe tcg'oa sa, ēem kò cg'ao ba ma gam di kàan cgoa Efa sa ma qàe-qaea hãa khamaga ma.

⁴ Thamkase tu ko c'ēe khòèan koe máàse khama. Ncèè c'ēe khòèan kò hàà cgae tu u, a hàà tãám Jesom, ncèe sixae qanega Gam ka xгаа-xгаа tu u ta ga hãam ka xгаа-xгаа, ne tu ko gaan koe máàse, kana tua sixae máà tua hãam tc'ēem ka tãá ba hòòà, kana tua sixae xгаа-xгаа tu u ta ga hãa qãè tchõàn ka tãán hòòà.

⁵ Tíi ko bóò kar nxãata noose nqãaka hãa tama gaxu x'áè úú-kg'ao xu ncèe cgáé xu u *ta i ko méèè xu ka*.

⁶ Nxãatar ga ma kg'uian xгаа-xgaasea máá tama, igabar tc'ēega ra a. Ncēs gúù sa xae wèè zi dàò zi koe qãèse x'ái tua hãa.

⁷ Nqarim di qãè tchõà ner kò xгаа-xгаа tu u x'aè kar kò surutakagu tu u tama, a ra a kòo cg'áré-cg'arese, nxãasega tu gha gatu kaikaguè ka; ka ra gáé kò ko chibi sa kúrú?

⁸ C'ēe zi kereke zir *koma* xhùua hãa, gaa zi koer gha hùian hòò a gatu tsééa máá tu u zi.

⁹ A ēer kòo gatu cgoa hãa, a c'ēe gúù tcàoa hãa kar kò cúí khòè ga qóm ba qgóókagu tama, ēer tcàoa hãas koe xu kò tíi qōe ga xu ncèe kò Maketonia koe guua hãa xu hùì te khama. Ra kò wèè zi dàò-kg'ám zi koe qgóósea hãa, táár gha qómá máá tu u ka, a ra a gha gatà cúíga hēé.

¹⁰ Ncēer ko ma Krestem koe tseeguan kg'ui khamaga ma i cuiskaga ncèe dɔm̀nsean tiri Akaia di xu xg'aeku xu *ncèe gatu x'ãèa hãa xu koe guu na chòòkaguèa hãa tite*.

¹¹ Dùús domka *ra kò gatu koe hùian qaa tama?* Ncàm tu u tamar hãa domkaa? Nqari ba q'ana hãa, ncàm tuar hãa sa!

¹² Khama ra gha ncēer ko kúrú sa kg'ama kúrú *a gatu di hùian qaa tite*, a gha nxãasega gaxu ēe ko sixae cgoa cúíta noose tséé sa dɔm̀nse xu sau-cgaekagu.

13 Eēta ii xu khòè xua tshúù-ntcōa di xu x'áè úú-kg'ao xu u, qàe-qaekuan di xu tséé-kg'ao xu, Krestem di xu x'áè úú-kg'ao xu kúrúsea hãa xu.

14 Arekagu tama i hãa, satanam igabam ko moengelem x'áàn di ba kúrúsea hãa khama.

15 Gaa domka i are-aresa tama, gam di xu qãa xu igaba xu kò tchànoan di xu qãa xu kúrúsea hãa ne. Chõò-q'oos koe xu gha gaxu di tsééan khama ma suruta kabìè.

Paulo ba ko gam di xgàrasean ka dqom̃se

16 Gaicara ra ko kg'uiian tiri kg'ui a ko máá: Táá méé i cúí khòè ga káà tc'èer iise qgóó te guu. Igaba ncèè gatà tu kò kò hēè ne méé tu nxāaska káà tc'èem khòè ba tu ga ko ma qgóó khama ma qgóó te, nakar nxāasega tíí igaba thée cg'árése dqom̃se.

17 Ncēe dqom̃sean tiri koer X'aigam ga ko ma kg'ui khama ma kg'ui tama, igaba ra ko káà tc'èe iise kg'ui.

18 Ncāaga i ko kái khòèan ga nqõóm di cauan cgoa dqom̃se khamar gha tíí igabaga thée dqom̃se.

19 Tc'èega tu u *sa tu ko biríse*, igaba tu ko ēe káà tc'èe ii ne cgoa qãè-tcaoa hãase tsééa xg'ae ná!

20 Khòèa ne kò qãàn kúrú tu u, a ko tcana máá tu u, a ko ntcóm tu u, a ko náà c'ãa-c'ana tu u, a i a ko x'ábú góó tu u ne tu ko kgoara máá a.

21 Ncēe gúùan kúrú koe xae kò kg'amka xae e, témé sar ko saucgae.

Igaba ncèè c'èe khòèan kò birísea hãa c'èes gúùs ka i gha dqom̃se sa ner tíí igaba birísea hãa (káà tc'èem khòèm khamar ko ma kg'ui).

22 Hebera dis qhàòs di xua? Tíí igabar gaar ga ra a. Iseraele dis qhàòs di xua? Tíí igabar gaar ga ra a. Abrahamam di xu tsgõ-coa xua? Tíí igabar gaar ga ra a.

23 Krestem di xu tséé-kg'ao xua? (Temeam khòèm khamar ko ma kg'ui a ko máá:) *gaxu kar* cgáé ra a, a ra a gaxu ka kaisase tsééa hãa, a ra a gaxu ka kái q'oro qáéèa hãa, a gaxu ka kái q'oro qoaèa, a kái q'oro x'óó ka hēèa.

24 Juta ne kar 5 q'oro 39 tsaman qoaèa hãa,

25 nqoana q'oro ra kò *Roma ne ka tsam* xu cgoa qoaè, a ra a kò c'èe x'aè ka nxõán cgoa xaoè, a ra a kò nqoana q'oro skepes ka x'óó cgoaè, a ra a kò c'èe x'aè ka koaba ba hēè naka ntcùú ba hēéthéè tshàam q'oo koe hãa.

26 Eēr kò káise caate a ko dàra kar kò kái zi tcabà zi koe tcãà: tshàan di zi, ts'ãà-kg'aoan di zi, tiri ne khòè ne di zi, táá zi qhàò zi di zi, x'áé-dxooan di zi, qãáka ka di zi, tshàa-dxooan di zi hēè naka tshúù-ntcōa di dtcóm-kg'aoan di zi hēéthéè koe.

27 Thòokaser kòo tséé, a ra a thée ko qómse tséé, ra kò kái ntcúuan x'óm tama, a xàbàa hãa, a cáma hãa, a ko kái-kg'aise tc'òoan úú tama, a ra a kòo qgài, a qg'aè-cgaea hãa.

28 Wèé zi gúù zi oose ra ko wèé cáma ka qómán xám, wèé zi kereke zi tc'èea máás tiris ka.

29 C'èem khòem kò kg'amka ii ner ko tíi igaba xámse a kg'amka. C'èem khòem kòo chibian koe tcààè ner ko tshúù-tcao.

30 Ncèè qaase i kò ko, dqòmser ga sa, ner gha gúù zi tiri kg'amkan ko x'ái zi cgoa dqòmse.

31 Nqarim ncèe X'aigam Jesom ka Xòò ba, ncèe ko chòò tamase dqòmè ba, nxãa ba q'ana hãa tshúù-ntcòar nxàe tama sa.

32 Damaseko koem kò tc'ãa-cookg'aim x'aigam Aretasem dòm q'oo koe hãa ba x'áé-dxoom Damaseko di ba kòre, nxãasegam gha qáé te ka.

33 Igabar kò x'áé-dxoom dim xhàrom kòm koe guu a q'ores q'oo koe hãase xòòè, a tshàu q'ooa ba koe nxàa tcg'oa.

12

Paulo ba ko x'ái zi bóò ka dqòmse

1 Dqòmse méers gúù si i, èeta i ga ma cúí gúù qãè ga kúrúa máá te tama igaba. Ncèeskar gha X'aigam bóòkagu tea hãa zi x'ái zi hée naka xgòre-kg'áise ko zi ka hée thée kg'ui.

2 Q'ana ra hãa Krestem koe hànám khòè ba, ncèe kò nqáéa hãa kurian 14 ka, sèè a kaisase tc'amaka hãam nqarikg'aim* koe úúèa hãa ba. (C'úua ra hãa, ncèes gúù sa kò cgáé-q'ooa ba koe kúrúse sa, kana sa ko x'ái sa† ii – Nqarim cúí ba q'anaa.)

3 Ra ncèem khòè ba q'ana hãa (igabar c'úua hãa, ncèes gúù sa kò cgáé-q'ooa ba koe kúrúse sa, kana sa ko x'ái sa‡ ii – Nqarim cúí ba q'anaa)

4 ntam kò ma sèè a paradaisi koe úúè sa. Nxàèè tite zi gúù zim kò kóm, gúù zi ncèe khòèan kgoara máàè naka nxàè tite zi.

5 Ncèem khòem kar gha dqòmse igabar tíi ka dqòmsea hãa tite, tiri kg'amkan ka cúí ga a gha ii.

6 A ncèe dqòmser kòo ner káà tc'èem khòè ba ii tama, tseegua ner gha ko nxàe khama. Igabar ncèeska dqòmsea hãa tite, nxãasega i gha c'èe khòèan táá kaisase tc'èea máá te ka, èe i ko tíi koe bóòs ka hée naka èe i ko tíi koe kóms ka hée thée e.

7 Igaba méer táá kaisase kaikaguè guu èer ko bóò zi x'ái zi kaisase kaia hãa zi domka. Gaa domkar dxàm ba cgàaa te koe máàèa hãa, ncèe satanam di tséé-kg'ao ii ba, me ko qhàe te, nxãasegar gha táá kaisase koase ka.

* 12:2: kaisase tc'amaka hãam nqarikg'ai - Gerika sa ko máá: "nqoana dim nqarikg'ai ba," témé. † 12:2: x'ái sa - Gerika sa ko máá: "cgáé-q'ooa ba ka tchàa koe," témé. ‡ 12:3: x'ái sa - Gerika sa ko máá: "cgáé-q'ooa ba ka tchàa koe," témé.

⁸ Ncēes gúùs domkar kò X'aiga ba nqoana q'oro còrè, nxāasegas gha tíi koe sèèa tcg'òòè ka.

⁹ Igabam kò bìrì te a máá: “Tiri cgómkuwa ne tc'ãò tsia hãa, *Tiri* qarria ne ko kg'amkan koe cg'oèase x'áise khama,” témé. Gaa domkar gha tiri kg'amkan koe kaisa qãè-tcaoan cgoa dqòmse, nxāasega i gha Krestem di qarian tíi koe hãa ka.

¹⁰ Gaas gúùs domkaga ra ko kg'amkan koe qãè-tcao, naka cóèkuan koe hēé, naka xháé zi koe hēé, naka xgàraku zi koe hēé, naka qóm zi koe hēéthēé e, *ncēè* Krestem domka zi kò *kúrúse* ne. Eēr kò kg'amka ii ner nxāaska qari ra a khama.

Paulo ba ko Korinta dis kerekes ka káise tc'ēe-tc'ēese

¹¹ Káà tc'ēm gúù bar kò kúrúse, igaba tu kò gatu gaan koe chùia úú te, gatu ka méér ga kò kòàèa hãas gúù si i khama. Gúù cgáér tama ra a ga ii, igabar ēe xu x'àè úú-kg'ao xu cgáé xu u *ta ko méé* xu ka nqãaka hãa tama.

¹² Tseegu dir x'àè úú-kg'ao *ra a* di zi x'ái zia kò gatu xg'aeku koe qád tcáoan cgoa x'áíè, x'ái zi cgoa hēé naka are-aresa zi gúù zi cgoa hēé naka kaia hãa qarian cgoa hēéthēé e.

¹³ Cúis gúù sa tu kò c'ēe zi kereke zi ka tcào: ra kò tíia táá qóm ba qgóókagu tu u. Ke méé tu cgómna ncēes chibi sa qgóóa máá tel!

¹⁴ Ncēer ii kar nqoana dis dàra sar gha dàra tu u sa kg'ónòsea máána hãa. A ra a cuiskaga qóma máá tu ua hãa tite; ēe gatu di ii sar qaa tama, igabar ko gatua qaa tu u khama. Cóán méé i gaan di xòðan táá tsééa máás gúù si i, igaba méé i xòðan gaan di cóán tsééa máá khama.

¹⁵ Ra gha kaisase qãè-tcaoa hãase wèés gúùs ēer úúa hãa sa gatu koe tséékagu naka tíi ga ra hēéthēé e. Ncēè kaisaser kò ncàm tua hãa, ne tua gha gatu cg'árése ncàm te?

¹⁶ Ncēe tu ma dtcòmaa khamaga ma, táár kò qóm ba qgóókagu tu u sa, igabar kò *koma* kàa sa kúrú, a gaas cgoa qgóó tu u.

¹⁷ Ntama? A gaxu khòè xu ēer kò gatu koe tsééa úúa hãa xu ka c'ēm cgoa ra kò c'ēe gúù ga sèè cgae tu u?

¹⁸ Tito bar ko dtcàrà qòòm gha ka, a ko c'ēm dtcòm-kg'ao ba gam cgoa tsééa úú. A Tito ba kò c'ēe gúù ga sèè cgae tu u ii? Cúim tc'ēm cgoa tsam gáé kò tséé tama? Cúim dàò ba tsam gáé kò sèè tama?

¹⁹ A ncēe tu hãa ka tua kò tc'ēea máá, gatu cookg'ai koe xae ko kg'uia mááse, ta tc'ēea? Nqarim cookg'ai koe xae ko kg'ui, ēem ga ma Kreste ba ma kg'uikagu xae e khama, si wèés gúùs *ēe xae ko góá a ko kúrú* sa, gatu di tshàoa ghùèan di si i, ncàmncamsa tuè.

²⁰ *Gatu koe síia* ner ko q'áò. C'ēedaokar ēer ko ma qaa tu u khama ma sao-xg'ae tua hãa tite, tu gatu igaba ēe tu kòò ma qaa te khama ma sao-xg'ae tea hãa tite. I gha c'ēedaoka

měékuan hěé, taukuan hěé, xgóàn hěé, cěèan hěé, cóèkuan hěé, c'amkuan hěé, bóòsean hěé naka kómku taman hěéthěé hãa.

²¹ Gaicara ra kòo síi nem gha tirim Nqari ba gatu cookg'ai koe cg'aré-cg'are te sar ko q'áò. Ra gha kái ne ěe kò nxãakamaga chìbian kúrú ne kg'ae cgae, gane di chìbian koe ne kò táá tcóóse khama. Qanega ne q'ano taman hěé, cg'áràn hěé, naka cg'ãèan hěéthěé koe hãa.

13

Còo di zi dqàèku zi

¹ Ncěea nqoana dis dàras ga si i ncěer ko gatu koe dàra sa. Si ko Nqarim dis Tcgãya sa méé a ko máá: “Cám kana nqoana tééa-máá-kg'aoan di kg'áma ne gha wěes kg'ui sa nxàea tseegukagu,” témé.

²⁻³ Ěe nxãakamaga chìbian kúrú hãa ne hěé naka wèé ne c'ěe ne hěéthěer ko dqàè; ěer kò cám di sa dàra nea kar kò ma dqàè ne khamagar ko ma ncěer káa iim x'aèm ka dqàè ne. Krete ba ko tíi koe kg'ui dis x'ái sa tu ko qaa ná? Ěer kò gaicara hàà ner gaa domkaga ncěe ne khòè ne cuiskaga bóò guua hãa tite. Krete ba gatu koe kg'amka tama, igabam gatu xg'aeku koe qarian úúa.

⁴ Gatàm kò ma kg'amkan koe guu a xgàuè, igabam ko Nqarim di qarian ka kg'òè. Gataga xae ma Gam koe kg'amka xae e, igaba xae gha Nqarim di qarian ka Gam cgoa kg'òè, a tsééa máá tu u.

⁵ Gatu kúrú bóòse naka tua bóò dtcòmàn koe tu hàna sa; kúrú tu gatu bóòse. Bóò tu q'ãa tama Jeso Krete ba gatu koe hàna sa? Igaba ncěè kúrú tu kòo bóòse a ko tààè nem Jeso Krete ba gatu koe hãa tama.

⁶ Ra tcoman úúa hãa, bóò tu q'ana hãa sixaea kúrú bóòku sa tààa hãa sa di i.

⁷ Igaba xae ko Nqari ba còrè, táá tu gha c'ěe gúù cg'ãè ga kúrú sa. Khòè ne gha bóò, kúrú bóòku sa xae tààa hãa sa domkar ncěes gúù sa kg'ui tama, igaba xae ko tc'ěe, ěe tchàno ii sa tu gha kúrú sa, ěeta xae ga ma sixae tààèa hãa khama ii igaba.

⁸ Cuiskaga xae tseeguan cgoa x'ãàkua hãa tite khama, igaba xae gha tseeguan kúrú máá.

⁹ Ncěè qari tu iis gúùs cúí sa gha ko qãè-tcaokagu xae e, ěe ta xae ga ma kg'amka khama ii igaba. Còrèa xae ko máá sa gatu gha còoka qòò si i.

¹⁰ Gaa domkar ko ncěer káa ii ka ncěe zi gúù zi góá máá tu u, nxãasegar gha ěer kòo hàà ne táá hàà xgóàse kg'ui a tiri qarian tséékagu ka. X'aiga ba ncěe qarian máà tea hãa, tshàoar gha ghùì tu u ka, a táá tòà-q'aa tu u ka.

Còo di zi tsgámkaguku zi

¹¹ Còo dis ka, tí qõe ga tuè, qãè-tcao tu. Gúù zi kúrú naka zi qãè, korèku tu, naka cúí tc'ëe ii, tòókuan cgoa kg'òè, nakam gha ncàmkuhan hěé naka tòókuan hěéthěé dim Nqari ba gatu cgoa hãa.

¹² Gatu ka c'ëe ne tcom-tcomsas x'obèkus cgoa tsgám.

¹³ Wèé ne dtcòm-k'ao ne ko tsgámkagu tu u.

¹⁴ X'aigam Jeso Krestem di cgómkuhan hěé

naka Nqarim di ncàmkuhan hěé

naka Tcom-tcomsam Tc'ëem di hãa cgoakuan hěéthěé

mée i gatu wèéa tu cgoa hãa.

GALATIA NE Paulom dis tçgãya sa Galatia ne koe Téé-cookg'ai sa

Eẽ i ko Jesom di qãe tchõan tshoa-tshoa a ko xгаа-xгааè, a ko èe Juta tama ne ka cam tshàua mááè, kas kò tèe sa xgoaba: khòe ba méém Juta iise kg'òè naka baà Moshem di x'áèan ko méé sa komsana naka baà q'ãe nqãa-qgai khòè, nxãaskam gha tseegu dim dtcòm-kg'ao ba ii di sa. Me kò Paulo ba ncèes guús cgoa ntcoeku, a ko máá qaase tama ia témé. Qaasekos guú sa, Krestem koe dtcòm si i, gaas ka ta gha wèèa ta ga Nqarim ka tchànokaguè. Igaba Galatia koe hàna zi kereke zi xg'aeku koe ne c'èe ne khòe ne hãa, Paulo ba ko ntcoe ne, a birísea hãa khòe ba méém gataga Moshem di x'áèan komsana naka baa nxãasega Nqarim ka tchànokaguè sa.

Paulom dis tçgãya sa kò góáèa, tseegu di dtcòmàn koes gha Galatia ne kabi ka, ncèe ko tshúù-ntcõa di xгаа-xgaan ka hòakaguè ne.

Paulo ba kò tshoa-tshoa (1-2) koe a Jeso Krestem dim x'áè úú-kg'ao ba tam gha ma tciè di qaria nem úúa hãas ka kg'ui. A ba a kò nxàe, gam di tséèan x'áè úú-kg'aom ii dia Nqarim koe guua hãa, khama i khòèan koe guu tama sa, i gam di tséèan èe Juta tama ne khòe ne koe hãa sa.

Me kò nxãaska kg'ui sa ghùì, ncèe ko máá, dtcòmàn ka cúim ko khòe ba Nqarim koe tchànokaguè, témé di sa. Qãe tséèa nea khòe ba kgoara tama, igabam ko kgoaraèam khòe ba qãe tséèan kúrú ka (3-4).

Chòò di xu tcee xu (5-6) koem ko Paulo ba x'ái, Krestem koe dtcòm sa ko ncàmkus ncèe ko kg'òèa ta kaba-kaba sa óága sa.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- q'ãe nqãa-qgai khòoku sa
- x'áèa ne
- kgoarasea ne

Tçgãyas q'oo koe hàna zi:

- Paulom di tséèa ne x'áè úú-kg'aom ii di i (1-2)
- Nqarim di cgómkuan di qãe tchõa ne (3-4)
- Dtcòm-kg'ao ne di kgoarasea ne naka tséèa ne hëéthëé e (5-6)

**Paulom di tséèa ne x'áè úú-kg'aom ii di i
(1-2)**

Tsgámkaguku zi

1 Paulo ra a, x'áè úú-kg'ao* ba kúrúèa hãa ra: khòè ne koe guu tamase, kana khòèm ka tamase, igaba Jeso Kreste ba hěe naka x'ooan koe ghùì Mea hãam Nqarim Abom ka hěéthěe e.

2 Tíí hěe naka wèé xu qõe xu ncěe tíí cgoa hãa xu hěéthěea ko ncěes tcgãya sa Galatia di zi kereke zi góá máá a ko máá:

3 Nqarim gatá ka Xõò ba hěe naka X'aigam Jeso Kreste ba hěéthěe tsara koe guua hãa cgómkuan hěe naka tòókuan hěéthěe méé i gatu cgoa hãa.

4 Ncěe ko gatá di chibian domka máase ba, nxãasegam gha ncěe x'aè dim nqõóm cg'ãè tc'ěean dim koe kgoara tcg'óó ta a ka, ncěem ko ma gatá dim Nqarim Xõò ba ma tc'ěe khama.

5 Chõò tamase méém dqõmè, Amen.

Cúisega tseegu ii qãè tchõà ne

6 Gatu kar area hãa! Eẽ Krestem di cgómkuan koe tciia óa tu ua hãa ba tu ncěeta ma qháesege aagua hãa, a tãá tchõàn koe nxana,

7 ncěe qãè tchõà tama a. Igaba i c'ěe khòèan hàna ncěe ko nqùu sa tcàa tu u, a Krestem di qãè tchõàn kàmakagu kg'oana.

8 Igabar ko bìrí tu u a ko máá: ncěe sixae igaba kana nqarikg'ai koe guuam moengelem kòò c'ěe tchõàn xгаа-xгаа tu u, ncěe sixae kòò xгаа-xгаа tu u qãè tchõàn cgoa qõòà mááku tama a, ne méém chõò tamase xgàràè!

9 Ncěe xae nxãakamaga mééa hãa khamagar ko ncěeska gaicara méé a ko máá: ncěe c'ěem khòèm kòò èe tu xгаа-xгааèa qãè tchõàn cgoa qõòà mááku tama qãè tchõàn xгаа-xгаа tu u ne méém chõò tamase xgàràè!

10 Khòè ne kar gha koaè sa ra koáé qaa kana Nqarim kaa? Kana ra ko khòèan qãè-tcaokagu sa qaa? Ncěe qanega ra kòò khòèan qãè-tcaokagu ner Krestem dir tséé-kg'aor tama ra a!

Ntam ko ma Paulo ba x'áè úú-kg'ao ba kúrú sa

11 Q'ãa méé tu sar ko tc'ěe khama, tíí qõe ga tuè, ncěer kòò xгаа-xгаа qãè tchõà nea khòèan koe guu tama sa.

12 Khòèan kar máàè e tama khama, a khòèan ka xгаа-xгааè e tama, igaba ra Jeso Krestem ko tíí koe x'áise koe guu a máàè ea.

13 Kóma tu hãa ãer kòò Juta dis dtcòmè koe hãa kar kòò ma kg'òè sa khama: kaisase nqáéaser kòò Nqarim dis kereke sa xgàra, a kòò cg'õoa dqùrì sí.

14 A ra a kòò Juta dis dtcòmè koe kái xu tiris tcàràs di xu ka còoka hãar Juta ra a, a kòò èe ne kòò sita ka tsgõose ga ne máá ta a cauan kaisase qgóóa qari.

15 Qanegar ábàè tama cookg'ai koem kòò Nqari ba nxára tcg'óó tea. A ba a kòò Gam di cgómkuan ka tciia óa te. I kòò qãè-tcaokagu Me

* 1:1: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

16 Gam òm Cóa bam x'ái tea sa, nxãasegar gha tãá zi qhàò zi di ne koe Gam di qãè tchõàn xгаа-xгаа ka. Gaa x'aè kagar kò khòèan cgoa táá xg'ae,

17 a ra a kò gataga Jerusalema koe ga táá qdò, a ãe xg'ao tíi ka tc'ãà a x'áè úú-kg'ao ii xu koe síi, igaba ra kò Arabia koe qdò, a ra a gaa koe guus ka Damaseko koe kabise.

18 Ra kò nxãaska nqoana kuri qãá q'oo koe Jerusalema koe qdò, a Petere† ba dàra, a síi 15 cáman gam cgoa x'ãè.

19 Igaba ra kò cúim x'áè úú-kg'aom ga ba táá bóò, Jakobom oose, ncëe X'aigam *Jesom* ka qdese ba.

20 Bóò, Nqarim cookg'ai koer ko gaise, ncëer góá máá tua hãa sa tshúú-ntcõas tama si i sa.

21 Kháókar kò Siria hëe naka Kilikia hëéthëe di zi xg'aeku zi koe qdò.

22 Ra kò Jutea di zi kereke zi koe q'ãaè tama, ncëe Krestem koe hãa zi;

23 kg'amaga ne kò tíi ka kómãa hãa i ko máá: “Gaam ãe kòo kg'aia xgàra ta a ba ko ncëeska dtcòm̃s ka xгаа-xгаа, ncëem kòo cg'õoa dqurì sa,” témée.

24 Ne kò tíi domka Nqari ba dqom̃.

2

Paulom di tchõà ne ko x'áè úú-kg'ao xu c'ãe xu ka dtcòm̃mè

1 Ra kò nxãaska 14 kurian qãá q'oo koe gaia Jerusalema koe qdò, Barenabsem cgoa hãase, a ra a kò thëe Titom ga ba sèe,

2 a *Nqarim ko x'ái te* sa xuri; a ra a ãer kò táá zi qhàò zi di ne xгаа-xгаа hãa qãè tchõàn gaxu cookg'ai koe síi tòó. Kaia ntcõó-q'ooan úúa hãa xu cgoar kò ncëe sa cúia hãase nxàe; tséean ncëer ko wèe qaria te cgoa kúrúa hãa a, a ko qanega kúrú u, nea gha kg'amaga di ii sar tc'ãe tama khama.

3 Igaba Titom ncëe kò tíi cgoa hãam ka i kò qaase tama, q'ãe nqãa-qgai khòoem̃ gha sa, Gerika me e kò ii igaba.

4 Igaba xu kòo c'ãe xu khòe xu kúrúe i gha sa tc'ãe. Dtcòm̃-kg'ao xu khama xu ko ma qgóóse, igaba xu tchõà qaase xu iise sixae koe ts'ana tcana. A xu a ko ãe ta Jeso Krestem koe úúa hãa kgoarasean hàà bóò, nxãasega xu gha gaxu di qãàn kúrú ta a ka.

5 Igaba xae kò x'áè-coam di kòm̃ ga táá máà xu, nxãasega tu gha qãè tchõàn di tseeguan úú ka.

6 Igaba gaxu ãe tc'ãà-cookg'aian khama ko ma qgóóe xu - ãe xu kò hãas téé-q'oo sa tíi koe cúí gùu ga méé tama, Nqari ba khòe ne tãákase qgóó tama khama - ãe xu khòe xua kò táá bìrì te, cúí gùu ga ra gha ãer *ko xгаа-xгаа qãè tchõàn* koe càù sa.

† 1:18: *Petere* - Gerika sa ko “Kefase” témé.

⁷ Igaba xu kò bóòà q'ãa, Nqari ba tííá máà tea hãa, qhàò zi di ner gha qãè tchòàn xгаа-xгаа sa, ãem kò ma Petere ba máàna hãa khamaga ma, Juta nem gha qãè tchòàn xгаа-xгаа sa.

⁸ Nqarim ncêe kò Petere ba tsééa hãa, me x'áè úú-kg'aom Juta ne ko qãè tchòàn xгаа-xгаа ba ii, ba kò tíí tséé te, x'áè úú-kg'aom tãá zi qhàò zi di ne ko qãè tchòàn xгаа-xгаа bar gha ii ka khama.

⁹ Xu kò Jakobo ba hêé, naka Petere* ba hêé naka Johane ba hêéthêé xu, ncêe kòo nquu ba ko ghùì-ghui xu hii xu iise sèèè xu bóòà q'ãa Nqari ba ncêes tséé sa máà tea hãa sa, a xu a tííá hêé naka Barenabase ba hêéthêé tsam qgóó tshàu, dtcòmkuu xae hãa dis x'áís iise. Dtcòmkuu xae ko hãa ncêeta xae gha ma tsééa xg'ae sa: Sitsam gha tãá zi qhàò zi di ne koe síí, xu gaxu Juta ne koe síí sa.

¹⁰ Cúís gúús dtcàrà xu kòo sa: ãe dxàua hãa ne méé tsam qãèse kòre si i, si kò gaas gúú sa tcáóa te koe tcàà kúrú sir gha sa.

Paulo ba ko Petere ba ntcoe

¹¹ Igaba ãem ko Petere ba Antioke koe hàà kar kò dtcòm-kg'ao ne cookg'ai koe ga ntcoe me, chìbia nem úúá hãa khama.

¹² C'êe xu khòè xu Jakobom ka tsééa óáèa xu ko hàà cookg'ai koem kòo tãá zi qhàò zi di ne cgoa tc'óó, igaba ãe xu ko hàà kam kò q'ãe nqãa-qgai khòokus dis xg'ae sa bèe, a tééa dìbi, a tãá zi qhàò zi di ne cgoa q'aa-q'aase.

¹³ Gabá hêé naka c'êe xu Juta xu hêéthêéa kò tshoa-tshoa a ãe xu q'ana hãa si qãè tamagúú sa kúrú, me kò Barenabasem ga ba gaxu di cg'ãè tsééan domka hòà cgoa xu.

¹⁴ Igaba ãer ko qãè tchòàn di tseeguan xu xùri tama sa bóò kar ko wèéa ne cookg'ai koe ga Petere† ba bìrí a máá: “Juta tsi i, igaba tsi ko *gane cgoa tc'óóan ka* tãá zi qhàò zi di ne di cauan cgoa kg'òè, Juta ne dian ka tamase. Ka nxãaska dùú saa ncêe tsi ko qhàò zi di ne chùì, Juta ne di cauan ne gha xùri ka sa?” témé.

¹⁵ Abà nqais koe ga ta guu a Juta ta a, a qhàò zi di tama, ncêe chìbi-kg'ao ta ko ma tcièè ne.

¹⁶ Igaba ta q'ana hãa, khòè ba x'áèan komsana ka tchànóm iise bóòè tama, igaba Jeso Krestem koe dtcòmán ka a sa. Gaa domka ta gatá *Juta ta* igaba thêé Jeso Krestem koe dtcòmà hãa, nxãasega ta gha Krestem koe dtcòmòs ka tchàno ta iise bóòè ka, x'áèan komsana ka tamase; x'áèan komsana kam cúím khòèm ga ba tchàno iise bóòè hãa tite khama.

¹⁷ Igaba ncêè Krestem koe dtcòmán ka ta kò tchàno ta iise bóòè kg'oana ne ta gha *qhàò zi di ne khama ii, ncêe* chìbi-kg'ao ne ta ko ma tcièè ne. Kháé ãe sa ko nxãaska máá, Kreste ba

* **2:9: Petere** - Gerika sa ko “Kefase” témé. † **2:14: Petere** - Gerika sa ko “Kefase” témé.

chìbian dim tséé-kg'ao Me e, *êe ko kúrú ta a ta chìbi-kg'ao ii ba,* témé? Nxãas tama si i!

¹⁸ Ncêe c'êem khóem kòo ãem kòbea hãa sa gaia tshàoa ghùì, nem ko chìbian kúrú.

¹⁹ X'áèa ner *kg'òèa máa tama* khama, igabar x'áèan koe guu a x'óóa, nxãasegar gha Nqari ba kg'òèa máa ka. Krestem cgoar xgàuèa,

²⁰ ra tíí ncêeska kg'òèa hãa tama, igabam Kreste ba tíí koe kg'òèa hãa; ra ncêer ko cgàam koe kg'òès kg'òè sa ko Nqarim dim Cóám koe dtcòman koe kg'òè, ncêe kò ncàm tea, a tíí domka máàsea ba.

²¹ Ncêe khóem kò ko *cgòmkuana ka tamase, igaba* x'áèan koe guu a Nqarim cgoa tchànokaguè, nem Kreste ba nxãaska kg'amaga káà hùise x'óóa hãa. Gaa domkar cuiskaga Nqarim di cgòmkuana dxùukg'ai za tòóa hãa tite.

Nqarim di cgòmkuana di qãè tchõa ne (3-4)

3

Dtcòm sa nooam dàom kgoaraè ta gham ga me e

¹ Gatu káà tc'êe tu Galatia tuè! Dìina gáé tsoò tua hãa? Gatu ncêe tcgái q'ooa tu koe gam kò Jeso Kreste ba qãèse x'áise xgàuèam hãa sa tu!

² Cúis gùù sar gatu koe q'ãa kg'oana: x'áèan komsana ka tua kò *Tcom-tcomsam* Tc'êe ba hòò, kana ãe tu kóma hãa *qãè tchõan koe* dtcòm s kaa?

³ Tsóágase tu gáé káà tc'êe tua! *Tcom-tcomsam* Tc'êem cgoa tu tshoa-tshoaa hãa, ka tua ko ncêeska cgàam *di cauan* cgoa chõòkagu?

⁴ A hùì úú tamase tua kaisase xgàrasea hãa? Kháé tseegukaga ia kò hùì úú tama?

⁵ Gaam ãe ko *Tcom-tcomsam* Tc'êe ba máà tu u, a ko gatu xg'aeku koe are-aresa zi tséé zi kúrú ba koáé x'áèan tu ko komsana domka gatà hêé? Kháé ba gáé ãe tu kóma hãa *qãè tchõan koe* tu dtcòma hãa domka gatà hêé tama?

⁶ Abrahamam ka i kò ii khamaga i ii: Nqarim koem kò dtcòm, a ba a kò tchànóm iise bóòè!

⁷ Ke nxãaska kóma q'ãa, ãe dtcòm sa úúa hãa nea Abrahamam ka cóase ga ne e sa.

⁸ *Nqarim di zi* Tcgãya zia kò nxãakamaga còoka bóò, Nqari ba gha tãá zi qhàò zi di ne dtcòm s koe guu a tchàno ne iise bóò sa, a ba a kò Abrahama ba kámaga qãè tchõan máà, a máá: “Wèé zi qhàò zia gha tsáá koe guu a ts'ee-ts'ee kg'aiè,” témé;

⁹ khama gane ãe dtcòman úúa hãa nea kò dtcòma hãam Abrahamam cgoa xg'ae a ts'ee-ts'ee kg'aiè.

¹⁰ Wèé ne ãe x'áèan komsanan ka ko *tchàno ne iise bóòè kg'oana* nea cgúisea hãa; *Nqarim di zi* Tcgãya zi koe i góásea hãa

a ko máá: “Wèè x'aè ka ãe X'áèan dis Tcgãyas koe góásea hãa zi gùú zi wèè zi kúrú tamam khòè ba cgúísea hãa,” témé khama.

¹¹ X'áise i ko, cúim khòem ga ba x'áèan ka Nqarim cookg'ai koe tchàno iise bóòè ta ga hãa sa; *Nqarim di zi Tcgãya zia ko máá*: “Eè tchàno ii ba gha dtcòm̄s koe guu a kg'òè,” témé khama.

¹² Igaba i x'áèan dtcòm̄an koe guu tama, a ncèe koe guua, *Nqarim di zi Tcgãya zi ko méé khama a ko máá*: “Eè ko ncèe zi gùú zi kúrú ba gha gazi koe guu a kg'òè,” témé.

¹³ *Nqarim di zi Tcgãya zi koe i góásea hãa a ko máá*: “Wèém khòem ãe ko hìis koe tceèè ba cgúíèa hãa,” téméè khamam kò Kreste ba gatá domka cgúíè. A ba a kò ncèeta hëéan ka x'áèan dis cgúíkus koe x'ámá tcg'óó ta a.

¹⁴ Nxãasega i gha Abrahamam kò nqòòkaguèa hãa ts'ee-ts'eekg'aikuan Jeso Krestem koe guu a tãá zi qhàò zi di ne koe tcãà ka, ta gha nxãasega dtcòm̄s koe guu a ãe ta kò nqòòkaguèa hãam *Tcom-tcomsam Tc'èe* ba hòò.

X'áèan hëé naka nqòòkagukuan hëéthhëe

¹⁵ Tíi qõe ga tuè, wèè cáim dis sere-sere sar gha tséékagu. Khòè ne kò qáé-xg'ae sa kúrú a tseegukagu sia hãa ne i cúí khòè ga kòbe si, kana c'èe gùú ga gaas koe càua hãa tite.

¹⁶ Nqòòkaguku zia kò Abrahama ba hëé naka gam ka cóáse ba hëéthhëe tsara bìrièa hãa. Si *Nqarim dis Tcgãya sa* ncèeta méé naka máá: “naka gam ka cóáse ga XU hëéthhëe e,” témé tama naka sa kái xu nxàe, igabas ko máá: “naka cóáse BA hëéthhëe e,” témé, a ko cúí ba nxàe, ncèe Kreste ii ba.

¹⁷ Ncèe sa nxàer kos ga si i a ko máá: Qáé-xg'ae sa Nqarim ka kámága kúrú a tseegukaguèa hãa, i x'áèan 430 kurian qãá q'oo koe hààraa. Ncèe x'áèa ne ães qáé-xg'ae sa kòbe tite, a Nqarim dis nqòòkagu sa kaàkagua hãa tite.

¹⁸ Ncèè Nqarim dis máàkus kò x'áèan koe guua hãa ne i nxãaska gaicara nqòòkagukus koe guu tama khama; igabam kò Nqari ba nqòòkagukus koe guu a Gam di cgóm̄kuan ka Abrahama ba máà a.

¹⁹ Nxãaska x'áèan di tsééa nea dùú saa? Tcãàèa i kò hãa, *nxãasega i gha x'ái*, chìbian kúrú sa dùú si i sa ka, me gha nxãakg'aiga *Abrahamam ka* Cóáse ba síi hàà, ncèe kò nqòòkagukus koe nxàèèa ba. Moengele xu ka i kòò qòòkaguè, *Moshem* ãe ko nqáè koe hãam koe guu a.

²⁰ Igaba ãe nqáè koe hãa ba cúis *xg'aes cgoa cúí tséé* tama, igabam Nqari ba cúí Me e.

Qãàn hëé naka cóán hëéthhëe

²¹ Kháé nxãaska ia x'áèan Nqarim di zi nqòòkaguku zi cgoa qòòa mááku tama? Nxãas tama si i! Ncèè kg'òè sa ko óá di

qarian úúam x'áem kò hàna hãa, nem ga kò khòè ba tseegukaga x'áean komsana koe guu a Nqarim cgoa tchànokaguèa khama.

²² Igabas ko *Nqarim dis* Tcgãya sa nxàea tseegukagu, wèem nqõó ba chìbian koe hãa sa, nxãasegas gha ãe kò nqòòkaguèas abas ncèe ko Jeso Krestem koe dtcòmàn koe guu a máàè sa, ãe ko dtcòm ne máàè ka.

²³ Igaba dtcòm̄s ko hàà cookg'ai koe ta kò x'áean ka qgòó a qáèèa hãa, nxãakg'aigas gha sí ncèe ko hààs dtcòm sa hòèè ka.

²⁴ I kò gaa domkaga x'áean tc'ãà-cookg'ai ta a hãa, Me nxãakg'aiga sí Krete ba hàà *, nxãasega ta gha dtcòm̄s koe guu a *Nqarim cookg'ai koe* tchàno iise bóòè ka.

²⁵ Si gaas dtcòm̄ sa hààraa, i ncèeska x'áean tc'ãà-cookg'ai ta a tama.

²⁶ Wèéa tu ga dtcòm̄s koe guu a Jeso Krestem koe Nqarim di tu cóa tu u khama.

²⁷ Wèéa tu ãe kò Krestem koe tcguù-tcguuèa hãa tua Krete ba hàna khama.

²⁸ Me Juta ba kana Gerika ba hãa tite, me qãà ba kana qãà tama ba hãa tite, me kg'áò ba kana dxàes ga sa hãa tite, wèéa tu ga Jeso Krestem koe cúí tu u khama.

²⁹ A ncèè Krestem di tu kò ii, ne tu nxãaska Abrahamam di tu cóa tu u, a tu a ãe kò nqòòkaguèa hãas x'ais di tu q'òò-kg'ao tu u.

4

¹ Mée ra ko sa: ãe gha ko hàà x'aian q'òòm kò cóa ba ii nem gha hàà kg'amaga qãàm khama ma séèè, ãetam ga ma wèè zi gúù zi q'òòda hãa igaba.

² Tchàno-tchanoku-kg'ao xu hée naka qòòkagu-kg'ao xu héethée dòm q'oo koem hãa, me gha nxãakg'aiga xòòm ka tòòèa hãam x'aè ba sí hàà.

³ Ncèem dàòm ka ta gatá igaba thée, ãe ta kò cóa ii, ka kò nqõóm di qarian di ta qãà ta a.

⁴ Igaba ãem ko x'aè ba cg'oè kam kò Nqari ba Gam dim Cóa ba tséèa úú, khòès ka ábàèa hãa, a x'áean dòm q'oo koe kg'òèa hãa ba,

⁵ síim gha ãe x'áean dòm q'oo koe hãa ne kgoara ka, nxãasega ta gha *Nqarim di ta* cóa ta ii di qarian hòè ka.

⁶ Me kò Nqari ba cóa tu u domka Gam ka Cóásem dim Tc'èe ba tséèa tcg'òó, Me sí tcáóa ta koe tcãà, a ba a q'aua tcii a ko máá: “Aboè, gatá ka Xòò Tsee,” témé.

⁷ Khama tsi ncèeska gaicara qãà tama, igaba tsi cóa tsi i, a cóa tsi kò ii ne tsi gataga thée Nqarim koe guu a q'òò-kg'ao tsi i.

Paulo ba Galatia ne dis téé-q'oos ka area hãa

* 3:24: Me nxãakg'aiga sí Krete ba hàà - kana “a ko Krestem koe úú ta a”.

⁸ Kg'aia, ncēe tu kò Nqari ba c'úua hãa x'aè ka tu kò gúù zi ncēe nqàrì tama zi di tu qãà tu u.

⁹ Igaba tu ncēeska Nqari ba q'ana hãa (i ko gataga qaase, nxàer gha a máá: “Nqarim ka tu q'ãaèa hãa,” témé sa), ka tua gha nxãaska ntama ma nqõóm di qarian ncēe kg'amka, a cgóm-cgomsa koe gaicara kabise? A tseegukaga tua gaicara gaan di qãà kg'oana?

¹⁰ C'ēe cáman hēé, naka nxoean hēé naka x'aèan hēé naka kurian hēéthēé tu xaèa kg'ónò a ko kōè zi kúrú.

¹¹ Q'áòkagu te tu ko! Eēr gatu koe kúrúa hãa tsééa ne kàà hùì khamaga i ii domka.

¹² Tíí qōe ga tuè, còrè tu ur ko a ko máá: Tíí khama méé tu ii, témé, tíí igabar gatu khama ii ke. Cúí cg'ãè ga tu kúrú cgae te tama.

¹³ Q'ana tu hãa, cgáé-q'oom di kg'amkan domkagar kòo kg'aia qãè tchõàn xgaa-xgaa tu u sa.

¹⁴ Eēta i kò ma tiri tcìian kúrúa bóòa tu di ii, igaba tu kò táá ntcoe te ga hēé, a xguì te ga hēé, a kò Nqarim òm moengelem khama ma qãèse hàakagu te, Jeso Krestem khama ma.

¹⁵ Gatu di qãè-tcaoa ne ncēeska ndaa? Tíí ga ra gha nxàea tseegukagu a máá, kgoanase i kò ne tu ga tcgáíá tu nxòbea tcg'óó, a máà te, témé.

¹⁶ A ncēeska ra gáé gatu òm cg'õo-kg'ao ba kúrúsea, ncēer ko tseeguan bìrì tu u ka?

¹⁷ Eē xu *tshúù-ntcõã-kg'ao* xua qãèm dàòm ka tcãà-tcaoa máá tu u tama, igaba xu ko qaa sa *sixae cgoa* q'aa-q'aa tu u si i, nxãasega tu gha tcãà-tcaoa máá xu ka.

¹⁸ I wèè x'aè ka qãès gúùs koe tcãà-tcaoan qãè e, tíí kò gatu cgoa hãa ne cúí tamase.

¹⁹ Tiri tu cóá tu ncàm-ncamsa tuè, gatu domkar gaicara ábàn di thõòan koe hãa, Me gha nxãakg'aiga síí Kreste ba gatu koe kúrúse!

²⁰ Nta ra ko ma tc'ēe, ncēeskar ga gatu cgoa hãa sa, a ra a ga kg'ui-q'ooa te kabì! Gatu kar area hãa khama.

Hagare sa hēé naka Sarah sa hēéthēé e

²¹ Bìrì te tu, gatu ncēe x'áèan òm q'oo koe tu gha hãa sa ko tc'ēe tu: a x'áèan tu komsana tama?

²² Góásea i hãa a kò máá, Abrahama ba ko cáàm cóá tsara úúa hãa, me c'ēe ba qãàs di me e, me c'ēe ba *gam dis khòès* kgoarasea hãas di me e, téméè.

²³ Igabam kò qãàs òm cóá ba cgàam koe guu a ábàè; me kò kgoarasea hãas khòès òm cóá ba nqòòkagukus koe guu a ábàè.

²⁴ Ncēe zi gúú zia gha x'áís iise sèèè: ncēe sara khòè sara cáàm sara qáé-xg'ae sara a; c'ēe sa Sinai òm xàbim dis x'ái si i, a ko hàà gha qãàn kúrú cóán ábà, si nxãa sa Hagare si i.

²⁵ Si Hagares ncĕe sa Sinai dim xàbìm Arabia dim nqõóm koe hànám dis x'ái si i, a Jerusalema dis x'ái si i; gas di ne cóá ne cgoas xg'ae a qãà si i khama.

²⁶ Igaba tc'amaka hãas Jerusalema sa kgoarasea, a sa a gasá gatá ka xõò si i.

²⁷ Góásea i hãa khama a ko máá:
 “Qãè-tcao, sáá àbà tama si khòè seè,
 qãè-tcaoan ka q'au,
 sáá ncĕe àbàn di thòðan koe hãa tite si;
 ěe aaguèas khòès di cóá nea
 ěe séea hãas khòès dian ka kái i khama,”
 témèè.

²⁸ Ncĕes Jerusalema sa gatá ka xõò si i khamaga tu gatu, tí qõe ga tuè, Isakam khamaga ma nqòðkagukus di tu cóá tu u.

²⁹ Igaba ěem x'aèm kam kò ěe ko cgàam koe guu a àbàèm cóá ba, ěe Tc'ěem koe guu a àbàèa ba xgàra; si ko gatà iis guù sa ncĕe zi cám zi kaga igaba kúrúse.

³⁰ Igaba sa ko Nqarim dis Tcgãya sa nta méé? Ncĕetas ko méé a ko máá: “Xhàiyagu qãà sa hĕé naka gaas dim cóá ba hĕéthĕé e! Qãas dim cóá ba cuiskaga ěe kgoarasea hãas khòès dim cóám cgoa xg'ae naka q'òòà hãa tite ke,” témé.

³¹ Gaa domka, tí qõe ga tuè, qãàs di ta cóá ta tama ta a, igaba ta kgoarasea hãas khòès di ta cóá ta a.

Dtcòm-k'ao ne di kgoarasea ne naka tsééa ne hĕéthĕé e (5-6)

5

Krestem koe kgoarasea hãa ne

¹ Krete ba kò kgoara ta a, nxãasega ta gha kgoarasease hãa ka; gaa domka méé ta nxãaska qarika téé, naka taa qãàn dis joko sa gaicara táá kgoara mááse guu.

² Komsana! Tííá, Paulo ra ko bìrí tu u a ko máá: q'ãe nqãa-qgai khòè tu kòo nem Krete ba gatu koe cúí hùi ga úú tama, témé.

³ A ra a ko wèém khòèm ěe q'ãe nqãa-qgai khòè tu gha sa máasea hãam koe gaicara nxàea tseegukagu, nxãaska méém ěe i ko x'àèan méés wéé sa kúrú sa.

⁴ Gatu ncĕe x'àèan komsana ka gha tchàno tu iise bóòè tua Krestem koe guu a q'ãea tcg'òòèa; cgòmkuàn tu cg'áé guua.

⁵ Tc'ěem koe ta ko guu a dtcòm koe ta gha tchàno ii dis nqòò sa hãa a qãà khama.

⁶ Q'ãe nqãa-qgai khòè sa kana q'ãe nqãa-qgai khòè tama sa Jeso Krestem koe cgáé tama, igaba ncàm koe ko tséés dtcòm si i.

⁷ Qãèse tu kòo qàrà, ka ia diín xgàè-k'g'am tua hãa tseeguan komsana ne?

⁸ Eēta iis xгаа-xгааку са Gaam ēe ko tcii tu um koe guu tama.

⁹ Cg'aré péré gāé-gāe ne ko kái péréan kúrú i gāe.

¹⁰ X'aigam koer tcoman úúa hāa, cuiskaga tu c'ēe dàò ga sèea hāa tite di i; me gha gaam ēe ko nq̄uu sa tcāa tu u ba gam dis xḡarase sa xám, diim ga igaba.

¹¹ Igaba, tí q̄ōe ga tuè, ncèe xгаа-xгаа ra kòo, a ko máá: q'āe nq̄āa-qgai khòoku sa ko qanega qaase, témé ne ra ko kháe nxāaska dùús domka xgàràèa máá? Gatà i kò ii, ne i ga kò xgàus ka xгаа-xgaan xg'ore sa ghùì tama.

¹² Eē ko tcg'ome tcúú tu u xu khòe xu méé xu q̄òo naka síi q'āe khòo-kg'aiè sar ko tc'ēe!

¹³ Kgoarasea tu gha hāa ka tu tciièa khama, tí q̄ōe ga tuè; igaba méé tu gatu di kgoarasean táa cgàam di zi tséé zi koe tcāa guu; igaba méé tu ncàmkuan koe guu naka gatu ka c'ēean tsééa máá.

¹⁴ Wèè x'áèa ne ko cúim x'áè-kg'ám koe nxàèè a ko máá: "Tsáa ka c'ēe ba méé tsi ncàm, ēe tsi ma ncàmsega hāa khamaga ma," témé khama.

¹⁵ Igaba ēe tu kòo kaáku a ko kaá kg'ooku, ne méé tu q'òése naka tua gha gatu ka c'ēe ne ka táa cg'òòe guu.

Tcom-tcomsam Tc'ēm koe kg'òè sa hēé naka cgàam di tsééan hēéthēé e

¹⁶ Igaba ra ko máá: *Tcom-tcomsam* Tc'ēm ka méé tu tcéé tcuèi naka tua cgàam ko tc'ēe sa táa kúrú guu, témé.

¹⁷ Cgàam ko qaa sa ēem ko *Tcom-tcomsam* Tc'ēe ba qaas cgoa q̄òòa mááku tama khama, si Tc'ēm ko qaa sa cgàam dis cgoa q̄òòa mááku tama; ncēea ne ko x'āàku khama, nxāasega tu gha ēe tu ko tc'ēe sa táa kúrú ka.

¹⁸ Igaba ncèe *Tcom-tcomsam* Tc'ēm ka tu kò tc'āa-cookg'aièa hāa ne tu x'áèan dòm q'oo koe hāa tama.

¹⁹ Cgàam di tséé ne ko kg'ama bóose a i a: cg'árà a, naka cg'āè zi tséé zi hēé, naka cg'urian hēé,

²⁰ naka kúrúa máásèèa hāa nq̄árian dq̄oman hēé, naka tsoðan cii hēé, naka hòrekuan hēé, naka xg'orean hēé, naka tauan hēé, naka xgòàn hēé, naka cēèan hēé, naka kómku taman hēé, naka dtcòò zi cgoa q'aa-q'aasean hēé,

²¹ naka chìikuan hēé, naka nq̄àrea hāa ne hēé, naka qarika kg'áàn hēé, naka ncēe zi gúù zi khama ii zi hēéthēé e. Ra ko ncēeska bìríá q'āa-q'āa tu u, ncēer kò kg'aia ma q'āa-q'āa tua hāa khamaga ma, a ko máá: ēeta ii zi gúù zi ko kúrú nea cuiskaga Nqarim di x'aian q'òòa hāa tite, témé.

²² Igaba *Tcom-tcomsam* Tc'ēm di tc'áróa ne ncàm si i, naka q̄āè-tcaoan hēé, naka tòókuan hēé, naka q̄áò tcáoan hēé, naka q̄āè tcáoan hēé, naka q̄āèan hēé, naka tcom-tcomsan hēé,

²³ naka tc'aua hãan hêé, naka qãè qgóósean hêéthêé e. Eêta ii zi gùu zi koe i x'áèan tséé úú tama.

²⁴ Ne gane êe Jeso Krestem di ne cgàa ba xgàua hãa, naka gaam cgàam di zi xámse-q'oo zi hêé naka gaam di zi tc'êe zi hêéthêé cgoa.

²⁵ Ncêè Tc'êem ka ta kò kg'òèa hãa, ne méé ta Tc'êem cgoa qòòa te si i.

²⁶ Táá méé ta bóòse gùu kana ghãaku di ii guu, kana chìiku di ii guu.

6

Wèém khòè ba qãèan kúrúa máá ne

¹ Tíí qõe ga tuè, ncêè c'êem khòèm kò cg'áèan kúrú ka qgóòea hãa, ne méé tu gatu ncêe *Tcom-tcomsam* Tc'êe ba úúa hãa tu tc'ausase úúa tcg'òó me. Tsáá igaba méé tsi kòrese a hãa naka tsia táá chìbian koe tcàa guu.

² Gatu di zi xgàm zi tu xgàma hùiku, naka tua gha ncêem dàòm ka Krestem di x'áèan komsana.

³ A ncêè c'êem khòèm kò tc'êea máá, gùu cgáé me e, ta tc'êea hãa, gùu cgáé tama baa igaba, nem ko qàe-qaese khama.

⁴ Wèém khòè ba méém gam di tsééan qãèse bóò. Qãè kò ii nem gha nxãwa koase, c'êem khòèm cgoa tòòaa xg'aese tamase.

⁵ Wèém khòè ba méém gam dis xgàm sa dcéaa mááses gùu si i khama.

⁶ Eê ko *Nqarim dim* kg'ui ba xgaa-xgaaè ba méém gam dim xgaa-xgaa-kg'aom cgoa wèé zi gùu zi qãè zi xg'aea máá.

⁷ Táá méé tu qàe-qaèè guu: Nqari ba cuiskaga ncoiè tite ke; wèés gùus êem ko khòè ba xhàrà sa, nxãa sam gha gataga thêé tcuù khama.

⁸ Me gha gaam êe ko gam di cgàan koe xhàrà ba, gaam cgàam koe ga guu a kòbea cg'òo sa tcuù; igaba gaam êe ko *Tcom-tcomsam* Tc'êem koe guu a xhàrà ba gha *Tcom-tcomsam* Tc'êem koe guu a chòò tamas kg'òè sa tcuù khama.

⁹ Ke hàà naka ta qãèan kúrú ka táá xhòekaguè guu; kg'anoa hãam x'aèm ka ta gha tcuù ke, ncêè kaàn tcáó tama ta kò hãa ne.

¹⁰ Gaa domka, ncêe ga ta x'aè ba hòòaa hãa, ke hàà naka ta wèé khòèan koe qãèan kúrú, kái-kg'aise êe dtcòmè dim x'áém di ne koe.

Còo di zi dqàèku zi hêé naka tsgámku zi hêéthêé e

¹¹ Bóò, nta noose kaia hãa góá ner ko tséékagu sa, ncêer ko *ncêeska* tshàua te cgoa góá máá tu u ka.

¹² Gane êe ko chùu tu u q'ãe nqãa-qgai khòèu tu gha ka nea ko cgàam koe qãè-qgóósean cúíga tc'êe, nxãasega ne gha Krestem dis xgàus domka táá xgàràè ka.

¹³ Gane ãe q'ãe nqãa-qgai khòèa nea gane ka x'àèan qgóóa qari tama khama, igaba ne ko tc'èe gatu méé tu q'ãe nqãa-qgai khòèe sa, nxãasega ne gha gatu dim cgàam koe dqomse ka.

¹⁴ Igaba tíi ka, cuiskagar c'èes gúús koe dqomsea hãa tite, gatá dim X'aigam Jeso Krestem dis xgàus koe cúí oose. Gaas koer guu a nqóó ba xgàua mááèa, ra tíi nqóó ba xgàua mááèa.

¹⁵ Q'ãe nqãa-qgai khòèe sa kana q'ãe nqãa-qgai khòèe tama sa gúù méé tama khama, igabam ko Nqari ba kãbas kg'òè sa kúrúa máá ta a*.

¹⁶ Toókuan hëé naka thõò-xama-máákuan hëéthhëé méé i gane ãe ko ncëem x'áèe-kg'ám ba xùri ne cgoa hãa, *gane hëé* naka Nqarim di ne Iseraele ne hëéthhëé e.

¹⁷ Còo dis ka méé i c'èe khòè ga táá cg'ãèan kúrúa máá te guu, cgáé-q'ooa te koer Jesom domka xgàrakuan di zi x'ái zi úúa hãa ke.

¹⁸ Cgómkuan X'aigam Jeso Krestem di méé i gatu dim tc'èem cgoa hãa, tíi qõe ga tuè. Amen.

* **6:15:** *kãbas kg'òèe sa kúrúa máá ta a* - Gerika sa ko c'èe zi kg'ui zi tséékagu ncëe ko máá: “kãbase kúrúèa hãam nqóóm” khama ma, témé zi.

EFESO NE Paulom dis tcgãya sa Efeso ne koe Téé-cookg'ai sa

Paulom dis tcgãyas Efeso di ne khòe nem goá máána hãa sa tc'ãà dis ka ko Nqarim dis tc'ëes ka kg'ui. Nqari ba kò tc'ëe, wèes gúús ëe nqarikg'ai di sa hëé naka nqõómkg'ai di sa hëéthëé gha Krestem koe xg'ae a cúís gúù sa kúrú sa (1:10). Gatagas ko thëé Nqarim di ne khòe ne dtcàrà, Gam ko ma tc'ëe khama ne gha ma xg'ae a Jeso Krestem cgoa cúís gúù sa ii sa.

Tc'ãà di xòèan tcgãyas di koem ko Paulo ba cúí iis ka nxàe, Nqarim Abom kò ma Gam di ne khòe ne ma nxará tcg'òó sa hëé, naka ne kò ma Jeso Krestem koe ma chibia ne qgóóa mááè a kgoaraès ka hëé, naka Nqarim dis nqòòkagukus ko ma Tcom-tcomsam Tc'ëem ka ma máàkuès ka hëéthëé e.

Cám dim xòem koem ko nxará-kg'ao ne birí, tseeguse méé ne Krestem dis kg'òè sa nqõómkg'ai koe kg'òè sa.

Tãáka zi dàò-kg'ám zia ko tséékaguè, a ko x'ái, Nqarim di ne khòe ne ko ma Krestem cgoa xg'ae a cúís gúù sa ii sa: kereke sa tc'áróm khama ii, me Kreste ba Tcúú Me e; a sa a nquum khama ii, Me Kreste ba hukuan dim Nxõá Me e; a sa a séèès kos khòès khama ii, me Kreste ba khòès òm Khòe Me e.

Paulo ba kò káise Nqarim di cgómkuan Jeso Krestem koe hàna ka kg'ui. Wéé zi gúù zia ko Krestem di x'áàn koe guu a bóde: Gam di ncámkuan hëé, naka dàò-a-máákuan hëé, naka chibian di qgóóa-máákuan hëé, naka cgómkuan hëé, naka q'ano-q'anokuan hëéthëé e.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- kereke sa Krestem dim tc'áro me e, Me Kreste ba Tcúú Me_e
- Krestem di zi qguù zi
- (tc'áróm di) kai-q'ooa ne
- Nqarim dis tc'ëe sa
- tòókua ne
- cúís gúù sa ii

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Kreste ba hëé naka kereke sa hëéthëé e (1-3)
- Kabas kg'òè sa Krestem koe (4-6)

**Kreste ba hëé naka kereke sa hëéthëé e
(1-3)**

¹ Paulo ra a, Jeso Krestem dir x'áè úú-kg'ao* ra, Nqarim ma tc'ëea khama.

Efeso koe hãa ne tcom-tcomsa, a Jeso Krestem koe dtcòmà hãa ner ko *ncēes tcgãya* sa góá máá, a ko máá:

² Nqarim gatá ka Xòò ba hëé naka X'aigam Jeso Krete ba hëéthëé tsara koe guua hãa cgómkuan hëé naka tòókuan hëéthëé méé i gatu cgoa hãa, témé.

Krestem koe guua ts'ee-ts'ee'kg'aikua ne

³ Dqomèmè méém Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem ka Xòò ba, ncēe kò Krestem koe guu a nqarikg'ai koe hàna zi qgái zi di ts'ee-ts'ee'kg'aikuan Tc'ëem di wèè cgoa ts'ee-ts'ee'kg'ai taa ba.

⁴ Nqõóm kúrúè tamasa cookg'ai koem kò Gam koe guu a nxará tcg'òóa mááse ta a khama, tcom-tcomsa ta gha, a tcgái q'ooa ba koe káa chibi ii ka.

⁵ Ncàm kuan cgoam kò bóòà tcg'òó a nxàea hãa, Jeso Krestem koe ta gha guu a Gaam di ta cóá ta ii sa, ãem kò ma tc'ëea hãa a ma ncàmà hãa khama,

⁶ nxãasega ta gha x'áàko cgómkuan Gam di dqomè ka, ncēm Gam dim *Cóám* ncàmam hãam koe kgoarasea hãase máà taa a.

⁷ Krestem koe ta chìbian di qg'óóa-máákuan dis kgoarase sa úúa. Gam di cgómkuan dis qguús koem guu a Gam di c'áòan cgoa x'ámá tcg'òó ta a hãa khama.

⁸ Cgómkuan ncēm tchààse máà taa hãa a, wèè tc'ëean Gam di cgoa hëé naka bóòà q'ãan cgoa hëéthëé e.

⁹ Nqari ba kò Gam di zi tc'ëe zi chómsea hãa zi q'ãa-q'ãa ta a, ãem kò ma *Krestem* koe guu a ncàmà hãa khama ma:

¹⁰ Eëm Nqari ba nxará tcg'òóa hãam x'aèm kam gha wèé zi gúù zi Krestem koe xg'ae-xg'ae a cúís gúù sa kúrú ka, wèes gúús ãe nqarikg'ai di sa hëé naka nqõómkg'ai di sa hëéthëé e.

¹¹ Nqari ba nxará tcg'òó taa, Krestem koe ta gha Gaam di ta ii ka, ãem kò ma bìrísea hãa khama, wèè zi gúù zim kò Gaam ko ma tc'ëe khama hëé naka Me ko ma bóòà tcg'òó zi khama hëéthëé ma kúrú khama,

¹² nxãasega ta gha Gaam di x'áàn dqomè ka, gatá ncēe kò *nqòòkaguèa hãam* Krestem koe tc'ãà a nqòòan úúa hãa ta.

¹³ Gatu igaba tu Krestem koe hãa, ãe tu kò tseeguan dim kg'uim, ncēe qãè tchòàn gatu di kgoarakuan di ba ko kóm ka. Gam koe dtcòmàn ka tu kò Gaam di tu ii dis x'ái sa tòò cgaèè, nqòòkaguèa hãam Tc'ëem Tcom-tcomsa ba.

¹⁴ Tcom-tcomsam Tc'ëe ba x'ái Me e, nqòòkaguèa hãa gúúan gha tseeguan kaga hàà sa. Gaam x'aèm kaga ta gha kgoarakuan cg'oèase hòò, nxãasega ta gha Gam di x'áàn dqomè ka.

* 1:1: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

Paulo ba ko Efeso ne còrèa máá

¹⁵ Ra ko ncêes gúus domka còrèa máá tu u. X'aigam Jesom koe dtcòmàn gatu di kar kómá hãa, naka wèè khóèan tcomcomsa koe tu úúa hãa ncàm̀kuan ka hēéthēé e.

¹⁶ Gaa domkar gatu domka Nqari ba qãè-tcaoa máán chõòkagu tama, a ko tiri còrèan koe tc'ēe-tc'ēese tu u.

¹⁷ Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem di ba, x'áàn ka Xõò bar ko dtcàrà, bóòà q'ãan dim Tc'ēe bam gha máà tu u sa, Me nxãasega *Nqarim di zi gúù zi xgòre-kg'aia* máá tu u, tu qãèse q'ãa Me ka.

¹⁸ Còrèr ko, tcáóa tu gha x'áàkaguè, tu nxãasega q'ãa, dùútsa nqòòs koem tcii tua hãa sa hēé, naka Gam dis qguús x'áàko sa nta noose kaia hãa sa hēéthēé e, ncēe tcom-tcomsa ne khóè ne Gam di nem nqòòkagua hãa sa.

¹⁹ *Gatagar ko còrè, q'ãa tu gha* nta noose i Gam di qarian gatá ncēe ko dtcòm ta koe kaia, a nxaráè tite sa. Gam di qarian ncēe ko kaia qarian cgoa tséé e,

²⁰ qarian ãem kò Krestem koe tséékagua hãa a, ãem kò x'ooan koe ghùì Me, a nqarikg'ai koe kg'áòm x'òàm Gam dim xòè koe ntcòo Me ka.

²¹ *Nqari ba gaa koe wèé* ne khóè ne ntcóó-q'ooga ne hēé, naka x'aigan hēé, naka tc'ãà-cookg'aian hēé naka wèè qarian hēé, naka wèè zi cg'òè zi hēéthēé tc'amkg'ai koe ntcòo Mea, ncēem nqõóm koe cúí tamase, igaba ncēe ko hààm nqõóm koe ga hēéthēé e.

²² Nqari ba wèè zi gúù zi *Krestem di nqàrèan* ka nqãaka tòóà, *a kerekes dim tc'ãà-cookg'ai ba kúrú Mea*, Me wèè zi gúù zi *tc'ãà-cookg'aia hãa*. Ncēem dàòm kam kerekes dim Tcúú Me e,

²³ ncēe Gam di tc'áró ii sa. Si Gam cgoa cg'oè-cg'oeà hãa, Gaam ncēe ko wèé ne khóè ne wèè gúùan cgoa cg'oè-cg'oe ba.

2

Chìbian koe ta kò hãa a x'óóà hãa, igabagam kò Nqari ba Krestem koe g'òèkagu ta a

¹⁻² C'ēe x'aè ka tu kò x'óóà hãa, gatu di cg'ãè cauan hēé naka chìbian hēéthēé koe tu kò hãa ka, a tu a kòo cg'ãèm dàòm koe kg'òè, ncēem nqõóm di ne khóè ne khama ma, a kò tc'ãá-q'oo dim tc'ãà-cookg'aim di qarian dòm q'oo koe hãa, tc'ēem ncēe ko ncēeska khóè ne ãe Nqari ba kóm tama ne koe tséé ba.

³ Gataga ta kò wèéa ta ga gane khama ii, a kòo gatá di cgàan ko tc'ēe sa xùri, a kòo cgàa ba hēé naka tc'ēean hēéthēé ko tc'ēe zi gúù zi kúrú, a kò gatá iim dàòm ka ncíisega kg'òèa ta q'oo koe *Nqarim ka xgòà-cgaekuan tééa máána* hãa ta khóè ta a, c'ēe ne khóè ne khamaga ma.

4-5 Igabagam kò Nqari ba Gam dis ncàmkus kaias cgoa ncàm ta a, a kò cg'ãe cau ta ii a x'óóa hãa koe Krestem cgoa xg'ae a kg'òèkagu ta a. A kò ncêes gúù sa thõo-xama-máákuan kam cg'oè cgaèèa hãa domka kúrú. Cgòmkuan domka tu kgoaraèa!

6 A ba a kò Gam cgoa xg'ae a x'ooan koe ghùì ta a, a kúrú ta a, ta kò Gam cgoa xg'ae a nqarikg'ai di zi qgái zi koe ntcõó, Jeso Krestem koe.

7 Nxãasegam gha hààko zi x'aè zi ka Gam di cgòmkuan dis qguùs nxará chõèè tite sa x'ái ka, ncêem kò Jeso Krestem koe guu a Gam di qãèan koe máà ta a sa.

8 Dtcòmman koe tu guu a cgòmkuan domka kgoaraèa khama, si ncêe sa gatu koe guu tama, a Nqarim dis aba si i,

9 a gatu di tséé-q'ooan koe guu tama, nxãasega i gha táá cúí khòè ga dqom̄se ka.

10 Nqarim tshàu ka ta kúrúèa khama, a Jeso Krestem koe kúrúèa, qãè tsééan ta gha kúrú ka, ncêem kò Nqari ba nxãakamaga kg'ónòa tòóa a, gaan q'oo koe ta gha qõò ka.

Krestem koe cúís gúù sa kúrúa ne

11 Gatu ncêe táá zi qhàò zi di iise ábàèa* tu cgoar ko kg'ui. Juta ne kò q'ãe nqãa-qgai khòèè, ncêe khòèm ko tshàua ba cgoa cgáé-q'ooa ba koe kúrús gúù sa, a ne a ko nxãaska 'q'ãe nqãa-qgai khòèèa ne' ta ma tciise, igabaga tu ko gatu 'q'ãe nqãa-qgai khòèèa tama ne' ta ma tciìè. Ke méé tu tc'èe-tc'èese,

12 èe x'aè ka tu kò Kreste ba úú tama sa, a tu a kò Iseraele di ne khòè ne ka táá nqõó di tu khòè tu u, a kò qáé-xg'aes nqòòkagukuan dis koe c'úúsea tu khòè tu u, a tu a kò nqòòan ga úú tama, a kò nqõómkg'ai koe Nqari úú tama.

13 Igaba tu ncêeska gatu èe kò nqúù ii tu, Jeso Krestem koe, cúúse óáèa hãa, Krestem di c'áðan ka.

14 *Kreste ba gatá* ðim tòóku Me e khama, ncêe kúrú ta a ta cúí ii ba, cím xg'ae sara a kò ii igaba, a ba a hòrekuan ðim xhàrom q'aa-q'aa ta a kò ba xg'aekua ta koe khõá hãa. Gam di cgàan koem kò

15 *Juta ne di* x'áèan hëé, naka gaan di x'áè-kg'áman hëé naka dqàè-kg'aman hëéthëé cg'õo, a cúím tc'áróm kaba ba Gam koe kúrú, cím tc'áróan téé-q'oo koe, tòóku sa kúrúan ka.

16 Xgàus koe x'óóan Gam di kam kò wèé sara qhàò sara cúím tc'áróm koe Nqarim cgoa tòókukagu, a kò gane di hòrekuan gaas xgàus cgoa ga cg'õo.

17 Me kò hàà tòókuan di qãè tchõàn xgaa-xgaa: gatu èe kò nqúù ii tu koe hëé, naka gane èe cúù ne koe hëéthëé e.

18 Gam koe ta ko guu a wèéa ta ga cúím Tc'èem cgoa kgoarasease Abom koe síí khama.

* 2:11: *ábàèa* - Gerika sa ko máá: "cgàam koe," témé.

¹⁹ Khama tu ncēeska tãá za guua kana c'úusea hãa tu khóè tu tama tu u, igaba tu ncēeska ãe tcom-tcomsa ne cgoa cúim nqđóm di tu khóè tu u, a tu a gataga Nqarim dim nquum di tu x'ãè-kg'ao tu u.

²⁰ Gaam nquum dis tshoa-tshoase-q'oo sa x'ãè úú-kg'ao xu hēé naka porofiti xu hēéthēé ka kúrúèa hãa, Me Jeso Kreste ba nquum huku dim nxđá Me e.

²¹ Gam koem ko wèém nquu ba qgóóa xg'ae a kaikaguè, a ba a gha nxãasega X'aigam koe tcom-tcomsam tempele ba ii.

²² Gam koe tu ko gatu igaba *c'èe ne dtcòm-kg'ao ne cgoa tshàoa xg'aeè*, nxãasega tu gha Tc'ēm koe guu a Nqarim gha x'ãèm qgài ba ii ka.

3

Paulo ba ko tãá zi qhàò zi koe Krestem ka xгаа-xгаа

¹ Ncēes gúùs domkar kò tíia Paulo ra, Jeso Krestem domka qáèèa hãa ra, gatu tãá zi qhàò zi di tu domka ra... *ko máá:*

² Nqarim máà tea hãas tséés cgómkuan xгаа-xгаа dis ka tu gáé kóma hãa, *ra gha gaa cgómkuan* gatu koe *tséékagu*.

³ Nqari ba kò Gam dis tchōàs chómsea hãa sa x'ái tea hãa, ra kò gaas ka kg'aia xòmse góá máá tua hãa.

⁴ Eè tu kòo ncēer tíí góá hãas gúù sa nxará ne tu gha q'ãa, Krestem dis tchōàs chómsea hãa sar q'ana hãa sa.

⁵ Ncēe nqáéa zi x'aè zi kas kò cúim khóèm ga ba q'ãa-q'ãaè tama, igabam ncēeska *Nqari ba* Tcom-tcomsam Tc'ēm koe guu a Gam di xu tcom-tcomsa xu x'ãè úú-kg'ao xu hēé, naka porofiti xu hēéthēé koe x'ái sia hãa.

⁶ *Si ncēes tchōàs chómsea hãa sa ncēe si i:* Jeso Krestem koe ne kò tãá zi qhàò zi di ne qãè tchōàn koe guu a *Juta ne* cgoa xg'ae a Nqarim di zi gúù zi di ne q'òò-kg'ao ne kúrúèa, a hàà gane cgoa xg'ae a cúim tc'áró ba kúrú, a ne a kò *Nqarim nxàea hãas* nqòòkaguku sa gane cgoa xg'aea máá.

⁷ Nqarim di qarian di tséé-kg'áman koem kò guu a Gam di cgómkuan máà te, ncēes tchōàs qãès dim tséé-kg'ao bar gha kúrú di i.

⁸ Wèè ne ãe tcom-tcomsa ne kar nqãaka hãas téé-q'ooos di ra a, igabar ncēe cgómkuan máàèa hãa, tãá zi qhàò zi di ne koer gha Krestem di zi qguù zi ncēe nxará chōòè tite zi di qãè tchōàn xгаа-xгаа ka,

⁹ a wèé ne khóè ne q'ãa-q'ãa, Nqarim ko ma Gam dis tchōàs chómsea hãa sa ma qđòkagu sa. Nqarim ncēe wèé zi gúù zi kúrúa hãa ba kò ncēes gúù sa kúrú si kuri xu kuri xu táá q'ãase,

¹⁰ nxãasegam gha *Nqari ba* ncēm kámám ka kerekes koe guu a bóòse tamam nqõóm* di xu tc'ãà-cookg'ai xu hěe naka qarian hěéthěe koe, Gam di q'ãan di tc'ëean kúrú i q'ãase ka - *Gam di q'ãan di tc'ëean ncēe ko* kái zi tãáka zi dàò zi ka x'áise e.

¹¹ Nqõóm kúrúe tamas cookg'ai koem kò ma tc'ëea hãa khamam kò ma Nqari ba Jeso Krestem gatá dim X'aigam koe guu a ncēs gúu sa kúrú.

¹² Gam domka ta gha Gam koe dtcòm̄s koe guu a kgoarasease Nqarim hàna koe tcàà, tcoman úúa hãase.

¹³ Gaa domkar ko dtcàrà tu u, táá tu gha xgàrasean tiri ka xhõen-tcáo sa; gatu domkar ko kúrú u, qãè-tcao tu gha máá a ka.†

Paulo ba ko gaia Efeso ne còrèa máá

¹⁴ Gaa domkar ko *gatá ka Xðòm* cookg'ai koe qúrúa te cgoa qám̄se,

¹⁵ ncēe nqarikg'ai hěe naka nqõómkg'ai hěéthěe di zi qhàò zi wèe zi cg'òèan máana hãa ba.

¹⁶ Ncēm ko ma x'áàkos qguù sa úúa khamar ko ma còrè *Me*, Gam dim Tc'ēm koem gha guu a tcáoá tu q'oo koe qari-qari tu u sa.

¹⁷ *Ra ko gataga còrè*, Krestem gha dtcòm̄an koe guu a gatu di tcáoan koe x'ãè sa, nakas gha ncàmku sa gatu dis tɔbe sa hěe naka tshoa-tshoase-q'oo sa hěéthěe ii sa.

¹⁸ *Còrè ko*, qarian méé tu úú naka nxãasega wèe ne ãe tcomtomsa ii ne cgoa Krestem di ncàmkuan di tc'ãò-tc'ãoan bóòda q'ãa sa: gaan di tchàà-q'ooan hěe, qáò-q'ooan hěe, naka qàm-q'ooan hěéthěe e,

¹⁹ nxãasega tu gha ncàmkuan ncēe q'ãa sa nqáéa hãa q'ãa ka. *Ncēe zi gúu zi kar ko còrè*, nxãasega tu gha wèe cg'oè-q'ooan Nqarim di cg'oèan di ka cg'oè-cg'oèe ka.

²⁰ Qaria nem úúa, wèes ãe ta ko dtcàrà kana tc'ëe-tc'ëese sam gha kaisase tc'amaka nqáéa hãase kúrú di i, ncēe ko gatá koe tsée qarian koe guu a.

²¹ Kerekes koe hěe naka Jeso Krestem koe hěéthěe méém dqom̄mè, wèe zi qhàò zi *khóè ne di zi ko ma xùriku khama*, chõò tamase. Amen.

Kabas kg'òè sa Krestem koe (4–6)

4

Krestem dim tc'áróm koe cúis gúu sa kúrúa ne

* **3:10:** *bóòse tamam nqõóm* - Gerika sa ko máá: “nqarikg'ai di zi *qgái zi*,” igabam ko ncēm kg'ui ba Nqarim di x'ãè-q'oo ka kg'ui tama, domkam ko “bóòse tamam nqõó ba” ta ma ma góáè. Gataga thée 6:12 ba bóò. † **3:13:** *qãè-tcao tu gha máá a* - Gerika sa ko máá: “gatu di x'áà a,” témé.

¹ Gaa domkar ko tíí, ãe X'aigam domka qáéèa ra dtcàrà tu u, qãese tu gha kg'òè sa, ãem Nqari ba tcii tua hãas kg'òè sa kg'anoa hãas kg'òè sa.

² Wèè x'aè ka méé tu cg'áré-cg'arese, naka tua qãè tu khòè tu ii, qào tcáo tu, ncàmkuan cgoa qgóókua hãa tu,

³ qáé-xg'aes tòókuan dis koe ko guu a wèè qaria tu cgoa Tc'ëem koe cúí ii sa qgóóa qari tu.

⁴ Cúím tc'áró ba hãa, me cúím Tc'ëe ba hãa, ãe tu kò ma gataga cúís nqòòs koe ma tciièa hãa khama, ãem kò Nqari ba tcii tua hãa ka.

⁵ Me cúím X'aiga ba hãa, si cúís dtcòm sa hãa, si cúís tcguù-tcguuku sa hãa,

⁶ cúím Nqari ba hãa, wèéa ta dim Xòò ba, wèè zi gúù zi ka tc'amaka hãa ba, wèè za ga hëé, naka wèéan koe ga hëéthëé e.

⁷ Igabaga ta wèéa ta ga aba sa máàèa, eem Kreste ba Gam dis tc'ãò-tc'ãos koe guu a q'aa-q'aa máá taa hãa sa.

⁸ Gaa domka i ko máá:

“Eëm xg'ao ko tc'amaka qào

kam xg'ao Gam di xu cg'òo-kg'ao xu qáé

a ba a kò khòè ne aban máà,”

témèè.

⁹ Ncëe i ko máá: “Xg'aom tc'amaka qào,” témèè ka sa ko dùù sa nxàèè? Kg'aikam kò nqãaka hàna xu qgái xu nqòóm di xu koe xõana hãa sa ko nxàèè.

¹⁰ Eë kò xõana hãa ba kò Gam ga Me e, ncëe kò wèè nqarikg'aian ka tc'amaka qàòà hãa ba, nxãasegam gha wèè gúùan cg'oè-cg'oe ka.

¹¹ Aba zi ãem kò tcg'óóa hãa zia kò c'ëe xu gha x'aè úú-kg'ao xu ii, xu c'ëe xu porofiti xu ii, xu c'ëe xu qãè tchòàn di xu tsai-tsai-kg'ao xu ii, xu c'ëe xu xg'ae zi di xu kòre-kg'ao xu hëé naka xgaa-xgaa-kg'ao xu hëéthëé ii di zi ii.

¹² A kò ncëem dàòm ka tcom-tcomsa ne khòè ne kúró ne Nqari ba hëé naka c'ëe ne hëéthëé tsééa máán kg'ónòsea máána hãa, nxãasegam gha Krestem dim tc'áró ba kaikaguè ka,

¹³ ta nxãakg'aiga síí wèéa ta ga dtcòm koe cúís gúù sa kúró, a kaia ta khòè ta ii, Nqarim dim Cóá ba q'ana hãa ta, nxãasega ta gha cg'oèa hãas tc'ãò-tc'ãos Krestem dis téé-q'oos dis koe síí ka.

¹⁴ Nxãasega ta gha táá cg'áré cóán khama ii, a tshàn di qhonèan ka wèè za xàbùèa te ka, naka táá wèés xgaa-xgaas di tc'ãán ka wèè za dqòm mèa te guu. Khòèan di zi kàa-kg'ám zi hëé naka hoàkaguko zi dào zi hëéthëé cgoa ne ko tsáákagu tu u, a ko qãèm dàòm koe tcg'óò tu u.

¹⁵ Hààn ta táá gatà ii guu, gabà méé ta ncàmkuan cgoa tseeguan nxàe, naka ta nxãasega kai naka wèè zi gúù zi koe Gam khama ii, Krestem ncëe Tcúú ii ba.

16 Gam koe i ko guu a wèè tc'ároan kai, i ko wèè xòèan cgáé-q'oom di qǒòà xg'ae a q'amku-q'oo zi koe qarika qgóóku. Eëm ko wèém xòèm cgáé-q'oom di ba ma gam dis tséé sa cúia kúrú khamam ko ma cgáé-q'oo ba kai, a ko ncàmkuan koe tshàoa ghùise.

Kabas kg'òè sa Krestem koe

17 Gaa domkar ko wèè tcáóa te cgoa ncēe gúùan X'aigam cookg'ai koe bìrí tu u a ko máá: Táá méé tu tǎá zi qhàò zi di ne khòè ne dis kg'òè sa kg'òè guu, ncēe cg'ǎa-cg'anasea tc'ēean úúá ne.

18 Gane di komsana taman hēé naka gane di tc'irì-tc'irisean hēéthēé domka ne ntcúù-ntcuu tcáóèa, a ne a Nqarim dis kg'òès cgoa qǒòà mááku tama.

19 Sau-cgaean di tc'ēe ne úú tama, a ne a qgóóse tamas koe máàsea hǎa, wèé gúùan cg'ǎè ne gha nxǎasega kúrú ka, a ko wèè x'aè ka ncēe gúùan qaara mááse.

20 Igaba tu kò gatu ncēeta iim dàòm ka táá Kreste ba xgaa-xgaaše.

21 Tseeguan kaga tu Gam ka kómáa hǎa, a Gam ka xgaa-xgaaèa hǎa, tseegua ne Jesom koe hǎa khama.

22 Ncìi cauan gatu dis kg'òès kg'aiakas di méé tu aagu, ncóó-kg'ám zi ncēe ko hǒàkagu tu u zi ka ko cg'ǎè-cg'ǎè e.

23 Naka i gatu di tc'ēean hēé naka tcáóan hēéthēé kaba-kabaè,

24 naka tu kabase hǎa, Nqarim dis iis khama ma, tseeguan di tchànoan koe hēé naka q'anoan koe hēéthēé e.

25 Gaa domka méé tu nxǎaska gatu di tshúù-ntcǒan aagu nakam wèém khòè ba gam ka c'ēm cgoa tseeguan kg'ui, wèéa ta ga cúim tc'árom di ta a ke.

26 Xgòà tsi kò hǎa ne táá tsari xgòàn hēé naka i chìbian koe tcǎà tsi guu. Táá wèém cáim ba xgòà hǎa naka i síi dqòà guu.

27 Táá dxǎwa ba kòm máá guu.

28 Eē ko ts'ǎam khòè ba méém táá gaicara ts'ǎà guu, igabaga méém tséé naka baa qǎè gúùan tshǎua ba cgoa kúrúa mááse, naka baa gha nxǎasega ēe gha ko hùian qaa ne c'ēe gúùan máà.

29 Táá cg'ǎè kg'uian hēé naka i kg'áma tu koe tcg'oa guu, igaba méé i qǎè kg'uian cúí ii, ncēe ko tshàoa ghùì tu u, a ko c'ēe ne qaaseko gúùan máà a, nxǎasegas gha ēe tu ko kg'ui sa ēe ko kóm si ne qǎèan kúrúa máá ka.

30 Táá méé tu Tcom-tcomsam Tc'ēm Nqarim di ba thòò-xámkagu guu, ncēe tu kò q'òòkuan dis x'ái sa Gam ka tòò cgaeé ba, nxǎakg'aigam gha síi kgoarakuan òim cáim ba hàà di sa.

31 Cg'ǎè tcáóan hēé naka qǎo-qǎo-tcáókuan hēé naka xgòà-cgaequan hēé naka q'au-kg'aikuan hēé naka cóèkuan hēéthēé

mée i gatu koe kaà, naka hòrekuan di zi tc'ëe zi cg'ãe zi hëéthëé e.

³² Igaba mée tu gatu ka c'ëean koe qãe tu ii, naka tua gatu ka c'ëe ne tcáóa tu xgobekg'ama máá, naka qgóóa máá tsáá ka c'ëe ba chibia ba, ãem ma Nqari ba ma Krestem koe chibia tu ma qgóóa máá tua hãa khama.

5

X'ám koe kg'õea ne

¹ Ke mée tu Nqarim di tu serè-kg'ao tu ii, ncàm-ncamsa tu cóa tu iise,

² naka tua ncàm kuan cgoa kg'õe, ncëem ma Krete ba ma ncàm taa hãa khama ma, a ba a kg'õean Gam di máana hãa gatá domka, qãe hmìs dàò-a-máákus iise, a ba a qhàea-mááku Me e, Nqarim koe.

³ Igaba mée i táa gatu xg'aeku koe cg'áràn kómse guu, kana c'ëe cg'uri ga igaba, kana ncóókuan ga igaba, gatà iis kg'õe sa tcom-tcomsa ne kg'anoa hãa ke.

⁴ Cg'ãe cauan ga igaba kana káa hùì kg'uian ga igaba, kana tshúú kg'uian ga igaba, ncëe qaase tama a, igaba mée i qãe-tcaoa máákuan hãa.

⁵ Ncëean mée tu q'ãas gúù si i khama: diím wèem ãe ko cg'áràn kúrú ba, kana q'ano tama ba, kana ãe ko c'ëe ba ncóó ba (ncëe kúrúa mááseèa nqàrian ko dqom ba) hëéthëéa cuiskaga nqòòkaguèa hãa gúùan hòò tite, x'aian Krestem di hëe naka Nqarim di hëéthëé koe.

⁶ Táa hëe naka i c'ëe khòe ga qàe-qae tu u guu, káa hùì kg'uian cgoa, ncëes gúùs domka i ko Nqarim di xgòàn ãe komsana Me tama ne hàà cgae ke.

⁷ Ke nxãaska gane cgoa táa xg'ae guu.

⁸ C'ëe x'àe ka tu kò ntcùúan di tu u, igaba tu ncëeska X'aigam koe x'ààn di tu u, ke mée tu x'ààn di tu cóa tu iise kg'õe.

⁹ X'ám di tc'õoa ne ko hòdè wèes ãe qães koe naka wèes ãe tchànos koe hëe naka ãe tseegus koe hëéthëé e khama.

¹⁰ Kúrú naka bóò dùú sa ko Nqari ba qãe-tcaokagu sa.

¹¹ Káa tc'õo tsééan, ntcùúan-q'oo di mée tu tchòà úú cgoa guu, igaba mée tu cg'ãe e sa x'ái.

¹² Gúù zi ãe ne ko chómsease kúrú zi ka kg'uian igaba i sau-sauga a khama.

¹³ Igaba wèes gúùs ãe ko x'ààn cgoa x'àa-x'aaè sa ko bóòse,

¹⁴ wèes gúùs ãe ko bóòse sa x'ààn di tséé e khama. Gaa domkaga i ko máá:

“Kókò, tc'om-kg'ao tseè,

naka tãe x'ooan koe,

nakam gha Krete ba x'àa-x'aa tsi,”

témèe.

15 Ke méé tu qãèse bóò, nta tu ko ma kg'òè sa, táá káà tc'êe ne khòè ne khama ma kg'òè guu, igaba tc'êega khòè khama ma.

16 Qãèse wèém x'aè ba tséékagu, cáám zia cg'ãè zi i ke.

17 Gaa domka méé tu táá káà-tc'êekaguse guu, igaba kúrú naka X'aigam *Nqarim* dis tc'êe sa dùú si i sa q'ãa.

18 Táá gòéan ka nqàrekaguè guu, nxãaska tu q'ãa tama dùú sa tu ko kúrú sa ke, igaba méé tu Tcom-tcomsam Tc'êem ka cg'oèè-cg'oèè,

19 naka pesalema zi ka gatu ka c'êea ne cgoa kg'ui, cian cgoa hêé naka Tcom-tcomsam Tc'êem di cian cgoa hêéthêé e, naka tua nxáè naka tcáóa tu koe X'aigam *Nqari* ba cian kúrúa máá.

20 Wèè x'aè ka, wèè zi gúú zi koe *Nqarim* Abo ba qãè-tcaoa máá, gatá dim X'aigam Jeso Krestem cg'òè koe.

Khòè zi hêé naka khòè xu hêéthêé e

21 Krestem di q'áòan domka tsáá ka c'êe ba máàse.

22 Khòè saoè, gasao di xu khòè xu koe máàse, ncêe sao ko X'aigam *Nqarim* ka hêé khama.

23 Khòè ba khòès dim tcúú me e, ncêem Kreste ba ma gataga Tcúú ba hêé naka Kgoara-kg'ao ba hêéthêé ii khama, Gam dis kerekes ncêe tc'áróa ba iis koe.

24 Ncêes kereke sa ma Krestem koe máàsea hãa khamaga méé zi khòè zi gataga thêé wèè gúúan koe gazi di xu khòè xu koe máàse.

25 Khòè xaoè, gaxao di zi khòè zi méé xao ncàm, ncêem ma Kreste ba ma kereke sa ma ncàma hãa khama, a Gam di kg'òèan gas domka máàna hãa,

26 nxãasegam gha kúrú si si tcom-tcomsa ii ka, a ba a kò tshàan cgoa xg'aà si, Gam dim kg'uim cgoa,

27 nxãasegam gha x'áàkos kereke sa úú ka, cg'uri úú tama sa, kana nqàia hãa tama sa, kana c'êe gúú gatà ii igaba. Igaba méés tcom-tcomsa ii, naka cúí chìbi ga úú tama.

28 Gaam dàòm cúím ka méé xu khòè xu gaxu di zi khòè zi ncàm, gaxu di tc'áróan khamaga ma. Khòèm ncêe gam dis khòè sa ncàma hãa ba ncàmsea.

29 Gatá ka cúím ga ba qanega gam dim cg'áé-q'oo ba hòrea hãa ta ga hãa, igabam ko tc'òókagu me, a ko gataga kòre me, ncêem ko Kreste ba ma kerekes ka hêé khama.

30 Wèéa ta ga Gam dim tc'áróm di ta xòè ta a khama.

31 Ncêem dàòm kam gha khòè ba gam ka xòò ba hêé naka xòò sa hêéthêé guu, a ba a gha gam dis khòès cgoa cúí ii, khara gha gakhara cáàm khara cúím cgàa ba kúrú.

32 Ncêes kàas chómsea sa kaisa si i, igabar ko Kreste ba hêé naka kereke sa hêéthêé ka kg'ui.

33 Gatá i ii igaba méém wèém khòè ba gam dis khòè sa ncàm, êem ma ncàmsea hãa khamaga ma, nakas wèés khòè sa gataga gas dim khòè ba tcom.

6

Cóán hěé naka xòò ga ne hěéthěé e

¹ Cóa tuè, X'aigam *Nqarim* koe gatu ka xòò ga ne komsana, ncěe sa tchànos gùù si i ke.

² Saò ba hěé naka saò sa hěéthěé khara tcom (ncěea tc'ãà dim x'áè-kg'ám ga me e nqòòkagukus cgoa *ncěe ko máá:*)

³ “naka i gha nxãasega wèéan ga qãèse qòòa máá tsi naka tsi gha nqòómkg'ai koe qáòse kg'òè,” témé ba.

⁴ Cóaan ka xòò ga xaoè, gaxao di cóán táá kúrú naka i xgòà guu, igaba kaikagu u dqàè e kose naka X'aigam *Nqarim* di x'áèan koe hěéthěé e.

Qãan hěé naka x'aigan hěéthěé e

⁵ Qãa tuè, gatu di x'aigan nqòómkg'ai di komsana, q'áòan hěé naka cgùruan hěéthěé cgoa, cúí tcáóa tu cgoa, ěe tu ga ko Krestem ka hěé khamaga ma.

⁶ Tcgáí cgoa tu kò bóòe ne cúí ka tamase, qãè-tcaokagu ne tu gha ka, igaba qãà tu Krestem di tu iise, *Nqarim* dis tc'ěe sa ko tcáóa tu koe guu a kúrúse.

⁷ T'òè tcáóan cgoa tsééa tu kúrú, ncěe tu ga ko ma X'aigam *Nqari* ba ma kúrúa máá a khama, khòèm ka tamase.

⁸ Q'ãa méé tu qãès gùùs ěem ko c'ěem khòè ba kúrús kam gha X'aigam *Nqarim* ka kabi máàe sa, qãàm ga ii, kana qãà tama baa ga ii igaba.

⁹ Gaxao x'aiga xaoè, gane koe gataga hěé, naka xgáèkuan tòóa dibi, q'ana hãase X'aigam gane di, a gataga gatu di ba nqarikg'ai koe hàna sa, ncěe tãákase khòèan qgóó tama ba.

Cg'ãè qarian cgoa x'ãàkua ne

¹⁰ Còò dis ka, X'aigam *Nqarim* koe méé tu qari ii naka Gam di qarian kaisa koe hěéthěé e.

¹¹ *Nqarim* máà ta a zi qgáí zi xgáèa mááse di zi wèé zi méé tu hãa, naka tua gha nxãasega dxãwam di zi qàè-qaeku zi cg'ãè zi koe tééa mááse.

¹² Cgãa ba hěé naka c'áò ba hěéthěé cgoa ta x'ãàku tama, a ta a ko x'aiga xu hěé, naka qarian hěé, naka tc'ãà-cookg'ai xu ntcùúan dim nqòóm di xu hěé, naka cg'ãè tc'ěean di qarian bóòse tamam nqòóm* di hěéthěé cgoa x'ãàku khama.

¹³ Ke méé tu nxãaska *Nqarim* máà ta a qgáían xgáèa máásean di wèé ga sèè naka hãa, naka tua gha nxãasega cg'ãèm cáím ka xgáèa mááse, naka tua gha wèé gùù ga kúrúa hãase tééa mááse.

¹⁴ *Qarika* méé tu téé nxãaska, naka tseeguan kháóa tu koe bànem khama ma qáé, naka tchànoan tcãà, dxùua tu ko xgáèa máá di gùúan khama ma.

* 6:12: bóòse tamam nqòóm - 3:10 koe bóò.

¹⁵ Tcãà nqàrè nxàboa tu koe, x'áís iise, qãè tchõàn tòókuan di tu kg'ónòsea máána hãa di sa.

¹⁶ Ncẽe zi gúù zi wèé zi koe méé tu dtcòmàn xgàèa mááse di gúùan iise sèè, ncẽe gaan cgoa tu gha karuko kg'áóan ãe cg'ãè iim di qgài-qgai i.

¹⁷ Naka cábás kgoarakuan di sa sèè, xgàèa ko máá tu us cábás khama ma, naka ntcàum *Tcom-tcomsam* Tc'ẽem di ba hẽéthẽé e, ncẽe Nqarim dim kg'ui ba ii ba,

¹⁸ naka tu gataga wèé x'aè ka Tc'ẽem koe còrè, wèé còrèan koe hẽé naka dtcàràn koe hẽéthẽé e. Gaas gúùs ka méé tu wèé qari ka kòresea hãa naka wèé ne tcom-tcomsa ne khòè ne còrèa máá.

¹⁹ Còrèa máá te gataga, nakam gha nxãasega, ãer kòo kgóà kg'ám a kg'ui ne, Nqari ba kg'uiian máá te, nakar gha qãè tchõàn di chòmsean kgoarasea hãase kg'ui.

²⁰ Gaa domkar gaan dir kg'uia máá-kg'ao ra a, a táùan cgoa qáéèa, nxãasegar gha q'ào tamase nxàe e ka, ncẽer ga ko ma kg'ui khama ma.

Còo di zi tsgámkaguku zi

²¹ Tigikom ncàm-ncamsam qõe ba, a X'aigam *Nqarim* koe tcom-tcomsam tséé-kg'ao ba gha tíi ka wèé gúùan bìrí tu u, nxãasega tu gha gatu igaba q'ãa, dùú sar ko kúrú sa ka.

²² Gatu koer tsééa úú mea ncẽes tséés domkaga, nxãasega tu gha q'ãa nta ta ii sa ka, me gha gataga tcáóa tu ghùi-ghui ka.

²³ Dtcòm-kg'ao ne koe méé i tòókuan hãa, naka ncàmkuuan hẽéthẽé e, dtcòmàn cgoa, Nqarim Xòòm koe guua a, naka X'aigam Jeso Krestem koe hẽéthẽé e.

²⁴ Cgómkuuan méé i wèé ne ãe gatá dim X'aigam Jeso Krete ba ncàma hãa ne koe hãa, chòò tama ncàmkuuan cgoa.

FILIPI NE Paulom dis tcgãya sa Filipi ne koe Téé-cookg'ai sa

Kerekes Filipi koe hàna sa kò tc'ää dis kerekes Yuropa koe hànas ga si i.

Paulo ba kò ncêes tcgãya sa qáéèam hãa x'aè ka góá. C'êe ne dtcòm-kg'ao ne di ne tséé-kg'ao ne kò Paulo ba ntcoe, i kò tshúù-ntcõa di xгаа-xgaan hàna Filipi koe. Gatá i kò ii igabam kò Paulo kaisa qãè-tcaoan cgoa hêé naka tcoman ka hêéthêé góá - Jeso Krestem koe guua hãa dtcòmàn cgoa.

Ncêes tcgãya sam góá hãa, Filipi di ne dtcòm-kg'ao nem gha qãè-tcaoa máá domka, ncêe ne kò ãem ko hùian qaa x'aè ka tsééa máá mes abas domka. Me ko ncêem x'aè ba tséékagu a bîria cgáé-cgae ne, ãeta ii zi qóm zi koem hãa igaba ne gha ghùighui tcáósea hãa, a tcoman úúa hãa ka (tcee tsara tc'ää di ba hêé naka 4 di ba hêéthêé di tsara koe).

Dtcàrà nem kò, gane dim tc'êe ba méém Jesom dim khama ii sa, ncêe kò cg'aré-cg'arese ba, naka nea gane ka c'êe ne, gane ka cgáése sèè (2 dim tceem koe)

Tc'êe-tc'êesekagu nem kò, gane dis kg'òès Krestem di sa abas Nqarim di cgómkuan di ii sa, ncêe ne dtcòmàn koe guu a hòòà hãa sa, Moshem di x'àèan komsana ka tamase (3 dim tceem koe).

4 dim tceem koem ko qãè-tcaoan hêé naka tòókuan hêéthêé Nqarim máà nea hãa ka kg'ui.

Ncêes tcgãya sa ko x'ái, Paulom kò kerekes Filipi ne dis ka úúa hãas ncàmkus ka.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- qãè-tcao sa

- ntcoeku sa hêé naka kaikaguku sa hêéthêé e

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Téé-cookg'ai sa (1:1-11)

- Paulom hãa cgoa zi qóm zi (1:12-26)

- Krestem khama ma kg'òè (1:27-2:18)

- Paulo ba gha Timoteo ba hêé naka Epaferadito ba hêéthêé tsara tsééa úú (2:19-30)

- Dqàèkuan hêé naka qãè-tcaoan hêéthêé e (3:1-4:9)

- Paulo ba Filipi di ne khòè ne qãè-tcaoa máá (4:10-23)

Téé-cookg'ai sa (1:1-11)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, a Timoteom cgoa hàna, Jeso Krestem di tsam qãa tsam,

a tsam a ko *ncēes tcgãya sa* wèé ne khòé ne ncēe Jeso Krestem koe tcom-tcomsa ii ne, ncēe Filipi koe hàna ne góá máá, tc'ãa-cookg'ai xu hēé naka hùì-kg'ao xu hēéthhēé cgoa, a ko máá:

² Nqarim gatá ka Xòò ba hēé naka X'aigam Jeso Kreste ba hēéthhēé tsara koe guua hãa cgòmkuuan hēé naka tòókuan hēéthhēé méé i gatu cgoa hãa, témé.

Paulo ba ko dtcòm-kg'ao ne Filipi di ne còrèa máá

³ Wèé x'aèan ãer ko tc'ëe-tc'ëese tu u kar ko Nqarim tiri ba qãè-tcaoa máá,

⁴ a ra a ko gataga wèé x'aèan ãer ko còrè ka wèéa tu ga qãè-tcaoase còrèa máá,

⁵ ãe tu ko tíí cgoa tsééa xg'ae, a Jesom di qãè tchõàn *khòé ne koe úú* ka, tc'ãa dim cáím *ãe tu kò dtcòm* koe guu a, a hàà ncēm cáím koe tcãà ka.

⁶ Nqari ba qãès tséé sa tshoa-tshoaà gatu koe. Ra kaisa tcoman úúa, xg'ara-xg'ara sim gha sa, Jeso Krestem *ko kabise a hààm* cáím ka.

⁷ Tcáóa te koe tu hàna khama i qãèa máá tea, ncēetar gha ma wèéa tu tc'ëea máá sa. Wèé tsééan ãe Nqarim kò Gam di cgòmkuuan koe máà tea tu kò tíí cgoa xg'aea hãa: qáéèa ra kò hãa ka hēé, naka Nqarim di qãè tchõà ner ko tééa máána hãa x'aè ka hēé, naka ãer kò Nqarim di qãè tchõàn tseegu ii sa x'áía hãa ka hēéthhēé e.

⁸ Nqarim ga ba q'ana khama, tseegua ner ko nxàe sa, ãer kò ko máá: Jeso Krestem dis tcáós koer guu a wèéa tu xgónèa hãa, témé ne.

⁹ Ncēea tiri còrè e, gatu dis ncàmkuus gha kaisase càùse di i, q'ãan koe hēé naka qãèse bóda q'ãas koe hēéthhēé e,

¹⁰ qãè zi gúù zi tu gha nxãasega bóda tçg'òó, a tu a gha q'ano ii a káà chibi ii ka, me gha nxãakg'aiga síí Krestem dim cáím ba tcãà.

¹¹ Ra ko gataga còrè, Jeso Krestem koe tu gha guu a tchàno zi tséé zi ka cg'oè-cg'oèe sa, nxãasegam gha Nqari ba x'áakague a dqòmè ka.

Paulom tc'áró di zi qóm zi (1:12-26)

Krestem ka méé i xгаа-xгааè

¹² Q'ãa tu ghas gúù sar ko tc'ëe, tíí qõe ga tuè, ncēe kúrúse cgae teas gúù sa qãè tchõàn qõðkagua khama.

¹³ I hàà ncēeska wèé kòre-kg'aoan x'aigam dim nquum di hēé naka wèé ne khòé ne koe hēéthhēé q'ãasea, Krestem domkar qáéèa sa.

14 Tiri qáékua ne ko tíi qõea ne kái ne X'aigam *Nqarim* koe hàna ne kúrú ne tcoman úú, a *Nqarim dim* kg'ui ba q'ào tamase kg'ui, kgoarasease hěéthěe e.

15 Eěta ne ko ma c'ěe ne Krestem ka ko tauan hěe naka měékuan hěéthěe cgoa xгаа-xгаа, igaba ne ko c'ěe ne qãe tc'ėean cgoa Gam ka xгаа-xгаа.

16 Ncěe *Gam ka ko qãe tc'ėean cgoa ko xгаа-xгаа* ne ko ncàmkuan cgoa kúrú u, qãe tchõàn téea máá dise ra ncěe koe tòòea hãa sa ne q'ana khama.

17 Igaba ne ko *měékuan di ne Krestem ka xгаа-xгаа q'ano-tcáo* cgoa tamase, cúia ga ne cgáékaguse kg'oana hãa domka, tiris qáékus koe ne gha qarían cgoa qgóókukagu te ka.

18 Ka ra gha kháe nxãaska nta mée? Eěta ga i wèe qgálan koe ga ii ka, tshúù-ntcõase ga igaba, kana tseeguse ga igaba, i ko Krestem ka xгаа-xгааe. Ra ko ncěes gúus domka qãe-tcao, eè, a ra a gha kg'amaga qanega qãe-tcao.

19 Eè, q'ana raà, gatu di còrèan ka hěe naka Jeso Krestem dim Tc'ėem di hùian ka hěéthěes gha ncěe kúrúse cgae teas gúu sa *tiri* kgoarakuan koe kabise sa.

20 *Kreste ba kò wèe x'aè ka kaikaguè*, ra ko wèe tcáoa te cgoa ga tcom a ko nqòò, cúi gúu kagar sau-cgaekaguè tite sa, igabagam gha Kreste ba ncěeskaga igaba cgáe-q'ooa te koe kgoarasease kaikaguè, kg'òea ra ga hãa kana ra ga x'óóa hãa igaba.

21 Tíi ko bóò ka kg'òe sa Kreste Me e, si x'oo sa kabisea mááku si i khama.

22 Ncěe qanegar kò cgàam koe kg'òea ne, hùigas tsée si i gha ii tíi koe, igaba dùú sar gha nxára tcg'òóa máase sar c'úúa.

23 Qóms xháes cam gúu sara dis koer hàna. Tc'ėer ko, x'óór gha a Krestem cgoa síi hãa sa, nxãa sa kaisase qãe si i khama.

24 Igaba cgàam koer gha hãa sa ko kaisase qaase gatu domka.

25 Tcoms ncěer úúas kar q'ana, gatu cgoar gha hãa sa, a ra a gha wèea tu cgoa qanega hěe, gatu *di dtcòman* gha còoka qõò ka, naka gatu di dtcòman di qãe-tcaoan hěéthěe e.

26 A ncěe gaicarar kò gatu cgoa hàna ne tu gha tíi domka Jeso Kreste ba kaisase dqom.

Krestem khama ma kg'òe (1:27–2:18)

Krestem koe mée tu kg'òe

27 Igaba kaisase ko qaase sa, kg'òea tu di kg'òan mée i Krestem di qãe tchõàn kg'anoa hãa. Hàa ra ga ko hàa bóò tu u, kana ra ga kàa ra a igaba méer kóm, kg'òe-q'ooa tua qarika cúim tc'ėem koe hàna sa, tu ko gataga qãe tchõàn di dtcòman koe cúis tcáoos cgoa qarika tsée sa.

28 Ra kóm kg'oana, cuiskaga tu ntcoeko ne ka q'aekaguè tite sa. Ncêe sa bóòsekos x'ái si i gane di kaàkaguèan di sa, igabas gatu di kgoarakuan di si i. Si ncêe sa Nqarim koe guua.

29 Cgómkuan tu máàèa hãa khama, Krestem koe tu gha dtcòm̄s ka cúí tamase, igaba gataga Gam domka xgàrases ka hěéthěé e.

30 Gatu hěé naka tíí hěéthěé ta ko cúis ncõo sa x'ãa khama. Nciúsegar kò ncêes ncõo sa x'ãa, ncêe tu ko ma bóò khama, a ra a ko ncêe tu ko ma kóm khamaga ma qanega ncêeska x'ãa si.

2

Krestem di cg'áré-cg'aresean hěé naka Gam di kaian hěéthěé e

1 Krete ba ko ghùi-ghui tcáo tu u. Si ko Gam dis ncàmku sa qgài-qgai tcáo tu u, Tcom-tcomsam Tc'ěe ba ko xg'ae-xg'ae tu u, tu thõò-xama-mááku sa hěé naka cgómku sa hěéthěé úúa hãa.

2 Ncêe zi gúù zi tu kò úúa hãa ne méé tu nxãaska tiri qãè-tcaoan kaisakagu, cúíta ma tc'ěean ka, naka tu ncàmku naka cúíta cúíga xám̄, naka tua cúis tcáo sa úú.

3 Táá méé tu cêè di guu, naka bóòse guu, igaba méé tu cg'áré-cg'arese, naka gatu ka c'ěe ne, gatu ka cgáése sée.

4 Wèém khòè ba méém táá gam di zi gúù zi cúí zi q'õé guu, igabaga méém c'ěe ne khòè ne di zi gúù zi gataga q'õé.

5 Gatu dim tc'ěe ba méém Jeso Krestem dim khama ii.

6 Ncêe xg'ao Nqarim dis iis koe hàna

a Gam cgoa cúí ii ba,

igabam ko Nqarim cgoa tòóa xg'aesean táá qgóóa qari, kúrúm gas gúù sa.

7 Igabam xg'ao cg'ãa-cg'anasekaguse

a qãàm dis téé-q'oo sa sée,

a khóèm dis iis koe ábàèa.

Eém ko khóèan di iian koe sao-xg'aeè

8 kam kò cg'áré-cg'arese,

a x'ooan koe ga igaba máàse,

xgàus dis x'oos koe ga igaba.

9 Gaas gúús domkam kò Nqari ba kaisase kaikagu Mea,

a ba a wèè zi cg'õè zi ka kaias cg'õè sa máà Mea.

10 Nxãasegam gha wèém qúrù ba Jesom dis cg'õè sa qom̄a máá ka,

wèè gúúan nqarikg'ai di hěé,

naka nqõómkg'ai di hěé,

naka nqõóm ka nqãaka hànan hěéthěé e.

11 Nxãasega zi gha wèè zi tam̄ zi gataga nxàe,

Jeso Krete ba X'aiga Me e sa ka,

Nqarim Xõòm gha x'áàkaguè ka.

Nqõómkg'ai di x'áàn khama méé tu x'áà

¹² Ncàm-ncamsa tu tiri tuè, wèé x'aè ka tu kò komsana, ãer hàna hãa ka cúí tamase, igaba kaisase kàa ra a x'aè kaga. Ke méé tu ncéeska gatu di kgoarasean koe tséé, q'áòan hēé naka cgùruan hēéthēé cgoa.

¹³ Nqari ba ko gatu koe tséé, tc'ëe tu kos koe hēé naka kúru tu kos koe hēéthēé e, qãè-tcaokaguèm gha ka.

¹⁴ Wèé zi gùù zi méé tu kg'ui-kg'uisse tamase kana mēéku tamase kúru,

¹⁵ naka tua gha nxãasega kàan chìbi naka q'ano ii, qãè tu cóa tu Nqarim di tu iise, tshùù caus qhàòs hòara hãas xg'aeku koe. Gane xg'aeku koe méé tu x'àa, nqarikg'ai di tconòan khama ma,

¹⁶ kg'òèan dim kg'ui ba qgóóa hãase. Ncēeta tu kò hēé ner gha Krestem dim cán ka gatu ka dqòmse. *X'ái i gha* tiri qgóéan kò kg'amaga di tama sa, i kò qóm tsééan tiri kōēs di tama a sa.

¹⁷ A ncèè tiri c'áòan kò dàòa-máákus dis gùùs khama ma ntcãaguè ne, ncēe gatu dis dtcòm̄s ko Nqari ba kúrua máa sa, gatà i kò ii ner gha qãè-tcao, a gha tiri qãè-tcaoan gatu wèé tu cgoa xg'aea máa.

¹⁸ Gatu igaba méé tu gatà ma qãè-tcao. Naka tua tí cgoa gataga qãè-tcao.

Paulo ba gha Timoteo ba hēé naka Epaferadito ba hēéthēé tsara tsééa úú (2:19-30)

¹⁹ X'aigam Jesom koer nqòòan úúa hãa, Timoteo bar gha gatu koe qháése tsééa úú di i, nxãasega ra gha ãem ko kabise ne tí igaba qãè-tcao ka, gatu kam gha hàà bìrí te khama.

²⁰ Gam khama ii tcáo khòer úú tama, tseegukaga gha gatu di zi gùù zi tc'ëe-tc'ëese e.

²¹ Wèéa ne ga ko gane di zi gùù zi cúí zi qaa khama, Jeso Krestem di zi tamase.

²² Gatu igaba tu q'ana, ntam kò ma gam ka x'áise sa, cóám xòò ba ko tsééa máám khamam kò ma tí cgoa Nqarim di qãè tchòàn koe tséé.

²³ Ra gaa domka nqòòan úúa, gaam ga bar gha tsééa úú di i, ãer kò ko gùù zi ko ma tí ka qòò sa q'aa ne.

²⁴ Ra X'aigam koe tcoman úúa hãa, tí igabar gha qháése sí sa.

²⁵ Igabar kò bóò, kaisase i ko tc'ëese sa, Epaferodito bar gha gatu koe tsééa úú sa, ncēe tí qōe ba, a tí khama ma tséé-kg'ao ba, a tí khama ma ncōo-kg'ao ba, ncēe gatu dim tséé-khoe ba gataga, ncēe tu kò tsééa óa ba, hààm gha ãer ko tcào zi q'òé ka ba.

²⁶ Wèéa tu gam xgónèa hãa, a ba a gataga thòò-tcaoa hãa, tsàam ko sa tu kóma hãas gùùs domka.

²⁷ Tseegukagam kò ko tsàa a ba a kò x'oos qàe koe hãa, Me kò Nqari ba thòò-xama máa me, gaam cúim tamase igabaga tí ga ra hěéthěe e, nxãasegar gha táá gaia c'ees tshúù-tcaos tshúùs koe hãa ka.

²⁸ Ra kò ncēes gúùs domka qháése tsééa úú me, nxãasega tu gha ēe tu ko bóò me ne qãe-tcao ka, nakar gha nxãasega gataga tiri tshúù-tcaosan ka kaà gcaeè.

²⁹ Ke méé tu kaisas qãe-tcaos cgoa Nqarim koe qãese hààkagu me, naka tua ēeta ii khóèan tcom,

³⁰ gam dis kg'òè sam kò cg'ãè zi qgài zi koe tcàa, a ba a kò Krestem di tsééan domka x'óó ka hěe, gatu kúrúa máa tea hãa tite tsééan kúrú koe.

Dqàekuan hěe naka qãe-tcaosan hěéthěe e (3:1-4:9)

3

Tseegu di tchànoan ncēe Nqarim koe guua a

¹ Còò dis ka, tí qòe ga tuè, Nqarim koe qãe-tcao! Cúis gúùs ncēer ko góá máa tu u sa xhòekagu te tama, a sa a gha qãea máa tu u.

² Q'òése méé tu haghuan koe, naka q'òése cg'ãè cau ne koe, naka q'òése cgàan ko gáo ne khòè ne koe.

³ Gatáa tseeguka q'ãe nqãa-qgai khòoèa ta ta a khama, gatá Nqari ba kò Tcom-tcomsam Tc'ēm koe dqom̄ a Jeso Krestem koe koase ta, a cgàa ba dtcãase tama.

⁴ Tíí igabar ga koase. Tíí xòè za ka, ncèè c'ēm khòèm kò cgàan koe dtcãasea hãa, ner gha tíí igaba kaisa dtcãasean úúa:

⁵ Q'ãe nqãa-qgai khòoèa raa 8 dim cárm ka, Iseraele dis qhàòs koer guua, Benjaminem dis qhàòs koe. Heberar tc'aró-tc'aro. *Moshem di x'áèan xùri koe ra Farasai ra a.*

⁶ Wèè tcáóa te koer kò kerekes cgoa x'ãàkua. X'áèan koe tsi kòò chibia te qaa ne tsi gha bóò ra chibi úú tama.

⁷ Igabaga wèes gúùs ēer ko bóò si ga kabisea máa te sa, nxãa sar ko kàà hùì iise bóò Krestem domka.

⁸ Èè, tseegukar ko wèè zi gúù zi kàà hùìse sée, Jeso Krestem tirim X'aiga ba q'ãa nea gaa zi gúù zi ka kaisase cgáé e khama. Gaam domkar wèè gúùan aagua, a ra a ko cg'uri khama ma sée e, nxãasegar gha Krestem cúí ba hòò ka,

⁹ a ra a gha Gam koe hànase sao-xg'aeè ka. Nqarim di x'áèa ner kò kúrús gúùs koer guu a tchàno iise bóòè tama, igabaga Krestem koe dtcòm̄an ka a. Nqarim koe guua tchànoan ga ncēe e, dtcòm̄an di i.

¹⁰ Krete bar q'ãa kg'oana, tēe-q'ooa ba di qarian ka hěe, naka Gam di xgàrasean ka hěéthěe e. Gam khamar ii kg'oana Gam dis x'oos koe,

¹¹ a ra a gha nxãasega x'ooan koe tēean hàà sao-xg'ae ka.

Tcg'òó tcúú sa qàrà máá

¹² Sao-xg'ae ta ga ra hãa, a ra a qanega tc'ãò tama. Gabagar ko ncêes gúú sa qgóó a qaa, Jeso Kreste ba gaas ka qgóó tea khama.

¹³ Tíí qõe ga tuè, qgóóar xg'ara tar méé tama. Igabagar ko cúis gúú sa kúrú. Ncêetar ko méé: kháóka hàna zi gúú zir ko q'aa cgoa, a ra a ko kóé còoka hàna zi gúú zi.

¹⁴ Còokar ko qarika kúrú xàm, tcg'òó tcúúr gha ka. Nqari ba tc'amaka *hãas kg'òès ncêes koe* tciia úú tea hãa Jeso Krestem koe.

¹⁵ Gatá ncêe *dtcòman koe* kaia hãa ta méé ta gatà ma tc'êe. Igabaga ncêe c'êes gúús ka tu kò tãáka zi tc'êe zi úúa hãa nem gha Nqari ba gaas gúú sa thêé x'ái tu u.

¹⁶ Igaba méé ta êe ta sao-xg'aeam dàòm cgoa cúí ga còoka qòò.

¹⁷ Tíí qõe ga tuè, wèé tu méé tu serè te, naka tua khòè ne ãe ko sixae dis x'áis khama ma kg'òè ne xaèa kg'ónò.

¹⁸ Kái q'oror ncêes gúú sa bìrí tua, ra ko ncêeska tcgái-tshàran cgoa bìrí tu u, a ko máá: kái ne khòè ne hãa, Krestem dis xgàuku sa hòrea ne, témé.

¹⁹ Gane dis chòò-q'oo sa kaàkaguè si i. Gane dis nqàrí sa ãe tc'áróa ne ko tc'êes gúús ga si i*. Saucgae di gúúan koe ne ko dqòmse. Nqóòmkg'ai di gúúan koe i tc'êea ne tãe.

²⁰ Igabas gatá dis x'áé sa nqarikg'ai koe hàna, ncêe Kgoara-kga'om gatá dim X'aigam Jeso Kreste ba ta ko guu a qãã koe.

²¹ Gabá gha kg'amka tc'áróa ta, Gam dim tc'áróm x'áàkom cgaém khama ma kúrúa kabi i. Ncêe gúúa nem gha kúrú, qaria nem úúa wèé gúúa nem gha Gam dòòm q'oo koe tòò di i khama.

4

Tãáka zi x'áè-kg'ám zi

¹ Ke méé tu ncêeska, ncàm-ncamsa tuè, X'aigam *Nqarim* koe qarika téé! Tíí qõe ga tu u, ncàmãr hãa a xgónèa tu, qãè-tcaokagu te tu ko, a tu a gataga dqòmkuãan dis cábás khamaga ii.

² Odiã sa hêé naka Sentuke sa hêéthêé sara ra ko wèé tcáóã te cgoa dtcàrà, a ko máá, méé sara cúí tcáóã sara cgoa X'aigam *Nqarim* koe x'ãè, témé.

³ Èè, tsáã igaba ra ko dtcàrà tsi, tcom-tcomsa tsi joko xgàm-kg'ao tsi, khóè sara ãe sara hùi, qãè tchòàn *Nqarim di* koe sara tíí cgoa tsééã hãa, Kelemente ba hêé, naka c'êe ne tséé-kg'ao ne hêéthêé e, ncêe gane di cg'òèãan tcgãyas kg'òèãan dis koe hàna ne.

⁴ Wèé x'áè ka méé tu X'aigam koe qãè-tcao. Gaiar ko ncêeta méé: qãè-tcao tu!

* 3:19: *ãe tc'áróa ne ko tc'êes gúú si i* - Gerika sa ko máá: "gane dis ncãa sa," témé.

⁵ Gatu di qãè cauan méé i wèè ne khòè ne koe q'ãaè. X'aigam *Nqari* ba cúù Me e ke.

⁶ Táá méé tu cúí gùù kaga káíse tc'ëe-tc'ëese guu, igaba méé tu wèés gùùs koe gatu di dtcàràn kúrú nakam *Nqari* ba q'ãa a, còrèan koe hëé naka dtcàràn koe hëéthëé e, qãè-tcaoa-máákuan cgoa.

⁷ I gha kómá q'ãan ka tc'amaka hãa tòókuan *Nqarim* di, tcáóa tu hëé naka tc'ëea tu hëéthëé Jeso Krestem koe kòre.

⁸ Còo dis ka, tíí qõe ga tuè: tc'ëea tu méé tu cg'oè-cg'oe qãè zi gùù zi hëé naka dqomkuan kg'anoa hãa zi gùù zi hëéthëé cgoa: wèè zi gùù zi tseegu di zi hëé, naka wèè zi dqomè mè ko zi gùù zi hëé, naka wèè zi tchàno zi gùù zi hëé, naka wèè zi gùù zi q'ano zi hëé, naka wèè zi ncàm-ncamsa zi gùù zi hëé, naka wèè zi gùù zi qãè zi iise ko nxàèè zi hëéthëé cgoa.

⁹ Tíí koe tu xгаа-xgaasea zi gùù zi hëé, a gataga máàèa zi gùù zi hëé, a tu a gataga kómá zi hëé, a tíí koe bóòa zi hëéthëé méé tu tséékagu, nxãaskam gha tòókuan dim *Nqari* ba hãa cgoa tu u.

Paulo ba Filipi di ne khòè ne qãè-tcaoa máá (4:10-23)

¹⁰ Kaisaser ko *Nqarim* koe qãè-tcao, tíí ka tu gha tc'ëe-tc'ëese di x'aèan tu gaia hòda khama. Kg'aiga tu kò tc'ëe-tc'ëese te, igaba tu ko x'aèan úú tama.

¹¹ Ncëes gùù sar ko méé kar máá, qaar kos gùù si i témé tama. Wèés téé-q'oos ãer hãas koer gha qãè-tcaoa hãa sar xгаа-xgaasea hãa khama.

¹² Tòò dìbiku sar q'ana hãa; a ra a gataga tòó ghùiku sa q'ana hãa. Ncëes kàa sar xгаа-xgaasea: wèé qgái hëé naka wèé x'aè hëé kar gha qãè-tcao ka. Xg'ãà ra ga hãa kana xàbà ra ga hãa igaba, q'òòà ra ga hãa kana ra ga kàà gùù ra a igaba.

¹³ Wèé zi gùù zir gha ãe ko qari-qari tem cgoa kgoana.

¹⁴ Eèta i ii igabaga tu qãèse hëéa, a kò tíí cgoa xg'aea máána, qgóóar kò hãa qómá ne.

¹⁵ Gatu igaba tu q'ana, gatu Filipi tu, qãè tchòàn kò tc'ãà a gatu koe hàà x'aè ka, Maketonia koer ko tcg'oa, kas kò cúís kerekes ga sa kàà si i, tíí cgoa ko tòókua sa aban marian di ka kò hùì te sa, gatu ka oose.

¹⁶ Tesalonika koe igaba tu xg'ao ãer tcàoa hãa koe hùian úúa máá te, x'aèan ko ma ntcóóa xùriku khama.

¹⁷ Aba ner ko qaas tama si i, igabar ko tc'ëe, khòè ne gha kaisase koa tu u sa, qãè tsééan ncëe tu kúrúa hãa kái domka.

¹⁸ Wèé aban ãe tu kò Epaferoditom cgoa tsééa máá tea hãa ra hòda, i kaisase tc'ãò tea, a tc'ãòà nqáéa. Dàda-máákus *Nqarim* dis qãè hmè xg'ãòs *khama zi xám*, ncëe *Nqarim* koe ko qaase sa, *Nqari* ba ko qãè-tcaokagu sa.

¹⁹ Igabagam gha tirim Nqarim, nc̄ee q̄gùa hãa ba, Gam di x'aian koe guu a wèés gúùs ãe tu tc̄aoa hãa sa máà tu u, Jeso Krestem koe.

²⁰ Gatá dim Nqarim Xõò ba méém chõò tamase dq̄m̀m̀è! Amen.

Còo di zi tsgám̀kaguku zi

²¹ Tsgám̀kagu wèém Jeso Krestem koe tcom-tcomsa ba. Tíí q̄õe ga ne tíí cgoa hàna nea ko tsgám̀kagu tu u.

²² Wèé ne tcom-tcomsa ne khóè nea ko tsgám̀kagu tu u, *Roma ne dim x'aigam* Kaesaram dim nquum di ne tc'áró ga.

²³ X'aigam Jeso Krestem di cgóm̀kuan méé i gatu di tc'ëan cgoa hãa.

KOLOSA NE Paulom dis tcgãya sa Kolosa ne koe Téé-cookg'ai sa

Ncêes tcgãya sa kò Kolosa koe hànas kereke sa góá mááèa hãa. Ncêes kereke sa kò Paulom ka tshoa-tshoàè tama, igabas kò Paulom kò xámse a ko tséem xòem koe hàna, me kò tséé-kg'aoan kiam x'áé-dxoom Asia dim Efesom koe guu a tsééa tcg'òó.

Paulo ba kò bóòà q'ãa, tshúù-ntcõa di xгаа-xгаа-kg'aoa ne Kolosa dis kerekes koe hàna sa, ncêe kò khòè ne xгаа-xгаа, tãá nqárian ne gha qámse máá ka a.

Ncêes gúús cúis tama si i, igaba xu kò ncêe xu xгаа-xгаа-kg'ao xu máá: khòèan méé i q'ãe nqãa-qgai khòèè, naka tc'õoan di x'áè-kg'áman xaèa kg'ónò, témé.

Paulo ba kò dtcòm-kg'ao ne di tchõàn tseegu di góá, a ncêe xu xгаа-xгаа-kg'ao xu cgoa ntcoeku. A ba a kò máá: Jeso Kreste ba ko cg'oèa hãa kgoarasean máà ta a, zi ko c'èe zi xгаа-xгаа-kg'ám zi Krestem koe séèa tcg'òó ta a.

Krestem koem Nqari ba guu a nqõómkg'ai kúrúa hãa, a ba a ko gataga Gam koe ga guu a nqõó ba séèa kabia mááse. Krestem cgoa xg'ae a cúí iian ka cúí ta gha nqõómkg'ai koe kgoarasean úúa hãa.

Gaa koe guus kam ko Paulo ba Krestem koe kg'òè sa ko wèé cam di kg'òèan koe dùú sa nxàes ka góá. Ncêes tcgãyas Kolosa ne góá mááèa hãa sa Efeso ne góá mááèas hãas tcgãyas cgoa cúí si i.

Tigiko ba kò ncêes tcgãya sa séè a Kolosa koe úú, a ba a kò Onesimom cgoa hãa, qãàm ncêem kò Paulo ba tcgãya sa Filemone ba téé-q'ooa ba koe góá máá ba.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- nqõó ba (1:15-20)

- tc'áro ba (1:18-24)

- nciís kg'òè sa, kabas kg'òè sa

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Nqõóm dis kg'òè sa hëé naka Krestem di tsééan hëéthéé e (1-2)

- Kabas kg'òè sa Krestem koe (3-4)

**Nqõóm dis kg'òè sa hëé naka Krestem di
tsééan hëéthéé e (1-2)**

1 Paulo ra a, Jeso Krestem dir x'áè úú-kg'ao* ra Nqarim ma tc'ëea khama, a gatá ka qõesem Timoteom cgoa hãa.

2 Kolosa koe hàna ne dtcòm-kg'ao ne, gatsam ka qõese ga ne ncëe Krestem koe tcom-tcomsa ne tsam ko *ncëes tcgãya sa* góá máá a ko máá:

Nqarim gatá ka Xòòm koe guua hãa cgómkuan hëe naka tòókuan hëéthëe méé i gatu cgoa hãa, témé.

Paulo ba ko dtcòm-kg'ao ne Kolosa di ne còrèa máá

3 Eë tsam kò ko còrèa máá tu u ne tsam kò wèe x'áè ka Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem ka Xòò ba qãè-tcaoa máá,

4-5 *Nqarim koe* tu nqòðan úúa hãa, a gaa domka Jeso Krestem koe dtcòmaa, a gataga wèe ne tcom-tcomsa ne ncàma hãa sa tsam kóma hãa khama. Ncëe nqòðan tu nqarikg'ai koe tòóa mááèa hãa. Nxãakamaga tu gaa nqòðan ka kóma hãa, tseeguan di qãè tchòàn tu kòo xgaa-xgaaè ka.

6 Eë i ko qãè tchòàn gatu koe hààm cáím ka tu kò kóm m a tu a kò *tshoa-tshoa a* Nqarim di cgómkuan tseeguan kaga gatu ka q'ana hãa. Ncëe i ko ma wèem nqõóm koe tc'áróan kúrú a kai khama i ko gataga gatu xg'aeku koe hëe.

7 Epaferasem koe tu kò xgaa-xgaase e, qãàm sixae ka c'ëem ncàm-ncamsa ba, ncëe gatu domka tcom-tcomsam tséé-kg'aom Krestem di ba.

8 Ncëe kò gataga *Tcom-tcomsam* Tc'ëem ka tu máàèa hãa ncàmkuan ka bìrí xae e ba.

9 Ncëes guùs domka xae kò táá chòò cgoa còrèa máá tu ne, gaam cáím èe xae kò kóm m ka, xae kò Nqari ba dtcàrà Me kúrú tu u, Gam ko tc'ëe sa tu gha cg'oèase q'ãa ka, nakam gha Tcom-tcomsam Tc'ëem ka hëéthëe cg'oè-cg'oe tu u, ncëe gha kúrú tu u tu wèe za ga tc'ëega, a kóma q'ãa ba.

10 Nxãasega tu gha X'aiga ba kg'anoa hãas kg'òè sa kg'òè, a wèe za ga qãè-tcaokagu Me, a tu a gha qãè zi tséé zi wèe zi koe tc'áróan kúrú, a Nqari ba q'ãan koe càuse ka.

11 *A xae a ko còrè*, wèe qarian cgoa tu gha qari-qariè sa, Gam di qarian x'áàm di koe guua ka, qóman xg'aeku koe tu ko qarika téé a tu a qáò tcáo, qãè-tcaoan cgoa.

12 *Xae ko còrè*, Abo ba tu gha qãè-tcaoa máá sa, Gaam ncëe kúrú tua tu kg'ano-kg'anosa ii ba, èe tcom-tcomsa ne q'òòà hãa sa tu ko gataga thëe q'òò sa, ncëe x'áàn *di x'aian* koe hãa sa.

13 Ntcúúan di qarian koem kgoara tcg'òó taa, a èem ncàma hãam Cóm di x'aian koe tsééa óá taa hãa,

14 ncëe Gam koe ta kgoarakuan úúa hãa ba, chìbia ta di qg'óóa-máákuan di i.

* 1:1: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

Krestem dii ii sa hēé naka dùú sam kúrúa máá taa sa hēéthēé
e

15 Bóòse tamam Nqarim dis ii sam úúa†, wèé zi gùú zi ka tc'amaka hāas téé-q'oo sa úúa hāa‡ ba.

16 Wèé zi gùú zia Gam koe guu a kúrúèa khama, nqarikg'ai koe hana zi hēé naka nqóók'g'ai di zi hēéthēé e, hòòse ko zi hēé naka hòòse tama zi hēéthēé e, x'aian di ntcóó-q'ooan hēé kana tcèè-tcuì-k'g'aoan hēé kana tc'āà-cookg'ai-k'g'aoan hēé kana qararian hēéthēé; wèé zi gùú zia Gam koe guu a kúrúèa, a Gabá kúrúa mááèa.

17 Wèé zi gùú zi cookg'ai koem hana, zi ko wèé zi gùú zi Gam koe qgóóa xg'aese.

18 Me Tcúú Me e tc'áróm di ba, ncēe kereke ii ba: Tshoa-tshoam ga Me e, tc'āà a x'ooan koe guu a ghùèa ba, nxāasegam gha wèé gùúan koe tc'āà dis téé-q'oo sa úú ka.

19 *Nqari ba* i ko qāè-tcaokagu, Gam tc'áróa gha cg'oèase *Krestem* koe x'āè khama.

20 Gam dis xg'aus di c'áòan koem kò guu a tòókuan kúrú, nxāasegam gha wèé zi gùú zi *Krestem* koe guu a xg'ae-xg'ae zi tòóku Gam koe, nqóómkg'ai koe hana zi gùú zi hēé naka nqarikg'ai koe hana zi hēéthēé e.

21 C'ēe x'aè ka tu kò Nqarim cgoa q'aara hāa tu khóè tu u, a tc'ēe-k'g'áma tu koe Gam di tu cg'ōo-k'g'ao tu u, cg'āè zi tséé zi kúrú tu kòò zi koe.

22 Igabam ncēeska *Krestem* dis x'oos koe guu a Gam cgoa xg'ae-xg'ae tua, tu Gam koe tòókua, Gam dim tc'áróm koe guu a§, nxāasegam gha Gam cookg'ai koe tcom-tcomsa tu ii, a wèé za ga káà chibi iise tòó tu u ka.

23 Igaba i ko qaase, tshoa-tshoases dtcòmān dis koe tu gha wèé x'aè ka qarika hāa sa, táá tu gha ntcāa-ntcāè a qāè tchòān di nqòòan koe tcg'òòè ka. Ncēe qāè tchòān tu kóma hāa, nqarikg'ai ka nqāaka hana hāa khòèan wèé** ko xгаа-xгааè e, ra tí Paulo ra gaan dir tséé-k'g'ao ra a.

Paulom di tsééa ne kerekes koe

24 Ncēeskar ko ēer ko gatu domka xgàraè zi xgàraku-k'g'ám zi ka qāè-tcao. Eè kò *Krestem* di xgàrakuan koe tcào sar ko tirim cgàam koe guu a cg'oè-cg'oe, Gam dim tc'áróm domka, ncēe kereke sa ii ba. 25 Gas dim tséé-k'g'ao bar kúrúa, Nqarim máá

† 1:15: *Nqarim dis ii sam úúa* - Gerika sa ko máá: "Nqarim dim ii Me e," témé, igabas ncēe sa tchàno tamas Naro si i. ‡ 1:15: *tc'amaka hāas téé-q'oo sa úúa hāa* - Gerika dis k'g'ui sa ga Naros koe "tc'āà a ábàèa ba" ta ma góá kabiè, igabas ko ncēes k'g'ui sa mée a ko máá: "tc'amaka hāas téé-q'oo sa úúa hāa ba," témé. § 1:22: *Gam dim*

tc'áróm koe guu a - Gerika sa ko "tc'áróm cgàam dim koe guu a" témé. ** 1:23:

nqarikg'ai ka nqāaka hana hāa khòèan wèé - Gerika sa ko máá: "kúrúèas gùús wèés nqarikg'ai ka nqāaka hana sa," témé.

tea hãa tsééán khamaga ma, Nqarim di kg'uia ner gha cg'oèa hãase máà tu u ka.

²⁶ Kuri xu kuri xu, naka qhàò zi ko ma xùriku khama zi kò ncêe zi gúù zi chómmeà, igaba zi ncêeska Nqarim di ne khòe ne x'áìèa hãa.

²⁷ Nqari ba kò x'áàkos qguùs chómseà zi gúù zi di sa q'ãakagu ne kg'oana, ncêem ko tãá zi qhàò zi di ne úúa máána hãa sa. Si kò ncêes kàa sa, Kreste ba gatu koe hãa si i, ncêe x'áàn di nqòòan ii ba.

²⁸ Ncêe xae ko Gam ka xгаа-xгаа ba, a xae a ko wèém khòè ba tchàno-tchano, a wèém khòè ba wèè q'ãan di tc'èean ka xгаа-xгаа, nxãasega xae gha kúrú me wèém khòè ba Krestem koe wèè za ga kai ka.

²⁹ Ncêes gúùs koer ko qarika tséé, a ko Gam di qarian koe guu a wèè qaria te tséékagu, ncêe ko tíí koe qarian cgoa tséé e.

2

¹ Q'ãa méé tu sar ko tc'èe, nta nooser ko gatu domka hêé, naka ãe Laodikea koe hàna ne hêé, naka wèè ne ãe tíí cgoa qanega xg'ae tama ne hêéthêé domka qarika tséé sa.

² Nxãasega i gha tcáóa ne ntcàmme ka, ne ncàmkuwan koe guu a cúis gúù sa kúrúè, nxãasega ne gha qguù a cg'oèa hãase kóma q'ãa ka, chómseà zi gúù zi Nqarim di zi ne gha gane ka q'ãa ka, ncêe Kreste ii zi,

³ ncêe Gam koe i wèè qguùan q'ãan di tc'èean di hêé naka tc'èegan hêéthêé di chómseà hãa ba.

⁴ Ncêes gúù sar ko bìrì tu u, cúí khòè ga gha nxãasega táá kàa tu u ka, ncòè zi kg'ui zi ntcoekuan di zi ka igaba.

⁵ Eêtar ma tc'áróa te cgoa gatu koe káà ra a igabar tc'èea te koe gatu cgoa hàna, a ra a ko qãè-tcao, gatu di tséé-kg'áman hêé naka gatu di dtcòman Krestem di koe qarika téé sa hêéthêér kò bóò khama.

Kreste ba ko cg'oèas kg'òè sa óága

⁶ Ke nxãaska, ãe tu ma Jeso Kreste ba ma X'aigam iise séèa hãa khamaga ma méé tu Gam koe kg'òè.

⁷ Gam koe méé tu *hùis khama ma* tobega naka *nquum khama ma* tshàoa ghùè; gataga méé tu dtcòman koe qari-qariè, ãe tu ko ma xгаа-xгааèa khama, naka tua qãè-tcaoa-máákuan cgoa cg'oèa nqáése.

⁸ Bòò méé tu, naka i cúí khòè ga táá khòèan di xгаа-xgaan hêé, naka káà hùì qàè-qaekuan hêéthêé tséékagu naka qáé tu u guu. Khòèan di tc'èe-kg'áman hêé naka ncêem nqòóm di qarian hêéthêé ne ko xùri, a Kreste ba xùri tama.

⁹ Nqari ba cg'oèa hãase Gam koe x'ãèa hãa ke, Gam dim tc'áróm koe,

10 tu Gam koe Gam di cg'oèa kg'òèan máàèa hãa, ncêe wèe qarian hêe naka wèe tc'ãa-cookg'aian hêéthêe di Tcúú ii ba.

11 Gam koe tu kò gataga q'ãe nqãa-qgai khòèa hãa, q'ãe nqãa-qgai khòokus khòèan tshàu ka kúrùe tama sa, igaba Krestem ka kúrùeas q'ãe nqãa-qgai khòokus koe tu guu a tc'áróm dim cgàam koe tcg'òòèa.

12 Krestem cgoa tu kò tcguù-tcguukus koe kg'ónòè, igaba tu kò Nqarim ncêe Krete ba x'ooan koe ghùiam di qarian koe dtcòm, a gaas dtcòmè koe guu a tcguù-tcguukus koe Gam cgoa ghùiea.

13 Gatu di chìbian koe hêe naka gatu dim cgàam di q'ãe nqãa-qgai khòèe taman hêéthêe koe tu kò x'óóa hãa, Me kò Nqari ba Krestem cgoa kg'òèkagu tu u, a gatá di chìbian wèe ga qgóóa máá taa hãa,

14 a kò ãe gatá di chìbian góàèas tcgãya sa tchùua tcg'òò, gaas di x'áè-kg'ámán cgoa, a ba a xgàus koe xgàu ana hãa.

15 Gaas xgàus koem kò Nqari ba tc'èean di xu tc'ãa-cookg'ai xu qariga xu di ncòo-gàban xhùu cgae xu a qg'aè-cgaekagu xu, a ba a wèem khòem cookg'ai koe sau-cgaekagu xu, a kò Tàà-kg'aom ii sa x'ái xu.

Krestem cgoa x'óó sa hêe naka Gam cgoa kg'òè sa hêéthêe e

16 Gaa domka méé tu táá cúí khòè ga kgoara máá naka i xgàè-kg'am tu u guu ãe tu ko tc'òó a ko kg'áàs koe, dtcòm-kg'ao ne dis kòès dim cáím ka igaba, kàbam nxoem dis kòès ka igaba, Sabata dim cáím kaga igaba.

17 Ncêea hàako zi gúù zi di sòm-c'ana a, igabagam tc'áro ba Krestem di me e.

18 C'èe khòèa ne hàna, cg'aré-cg'arese kg'oana a, a moengelean i gha dqòm sa ko qaa. Eẽ ne bóò hãa gúúan ka ne ko bóò-boose, a ne a ko gane dim cgàam di tc'èean ka kàà hùise tc'amaka bóòse. Táá méé ne téé-q'oos ãe tu úúa sa sèè cgae tu u guu.

19 Tc'áróm dim Tcúú ba ne qgóó tama. Wèem tc'áro ba ko Gaam Tcúúm koe guu a kai, a ba a q'amku-q'ooa ba hêe naka qg'áía ba hêéthêe ka qari-qari a qgóóa xg'aeè, a ba a ko ãem ko ma Nqari ba tc'èe khama ma kai. *Ke méé tu gane ka nqúú ka hãa.*

20 Krestem cgoa tu x'óóa hãa, a nqòóm di qarian koe kgoaraèa hãa. Dùús domka tua ko nxãaska ncêm nqòóm di tu iise kg'òèa máá, a gaam di x'áè-kg'ámán komsana, ncêe ko máá:

21 "Táá tshàu cgoa qgóó guu! Táá xám guu! Táá cúù-cuuse guu!" ta ko méé e.

22 Ncêe x'áè-kg'ámá nea ko gúù zi ka kg'ui ncêe tséékaguè zi ko xg'ara ne gha kaà zi, x'áè-kg'ámán hêe naka xgaa-xgaan hêéthêea khòèan koe guua.

²³ Ncēe ne khòè ne ko nqàrian qámseá máá, a ne a ko cg'áré-cg'arese, a gane di tc'áróan koe qgóósea hãa, khama i *ncēe x'áè-kq'áman* q'ãa di tc'ēean koe guua khama ii, igaba i qarian úu tama, cgàam ncàmà hãa sa i gha xgàè di i.

Kabas kg'òè sa Krestem koe (3-4)

3

¹ Nxãakamaga tu kò Krestem cgoa ghùìèa hãa ne méé tu nxãaska gúù zi tc'amaka hàna zi koe tòón tcáo, ncēe Krestem hàna, a kg'áòm x'òàm Nqarim dim xòè koe ntcōe koe.

² Gúù zi tc'amaka hàna zi koe tu tc'ēea tu tòó, nqǒómkg'ai di zi gúù zi ka tamase.

³ X'óóa tu hãa, i gatu di kg'òèan Krestem cgoa Nqarim koe chómseá hãa ke.

⁴ Ncēè Krestem, ncēe gatu dim kg'òèm kò x'áíse, ne tu gha gatu igaba thēè nxãaska Gam cgoa x'áàn koe x'áíse.

⁵ Gúù zi ēe nqǒómkg'ai di ii zi méé tu nxãaska x'ooan koe tcãa: cg'áràn hēé, cg'ãè cauan hēé, tshúù zi tc'ēe zi hēé, cg'ãè tc'ēean hēé, naka cēean hēéthēé e, ncēe kúrúá mááseà hãa nqàrian qámseá máá di i.

⁶ Ncēe gúùan domka i ko Nqarim di xgòàn ēe komsana Me tama ne koe hàà ke.

⁷ C'ēe x'aè ka tu kò gazi gúù zi ka tc'ãà-cookg'aiè, a gazi koe kg'òè.

⁸ Igaba méé tu ncēeska gatu igaba wèé gúùan ncēeta ii aagu: xgòàn hēé, c'ee-c'ēean hēé, cg'ãè tc'ēean hēé, cóèkuan hēé, saucgaekaguko kg'uiian hēéthēé e; gúùan ncēe wèé méé tu kg'áma tu koe táá tcg'òó guu.

⁹ Táá tshúù-ntcōa-mááku guu, gatu dim tc'áróm ncíi ba tu nxōoa tcg'òóa hãa, gam di zi tséé-kg'ám zi cgoa ke,

¹⁰ a tu a kabam *tc'áro* ba hana hãa, nxãasega tu gha kabakabaè, a gatu ka q'ãa Me, a bóóse-q'ooan Gaam ēe Kúrú-kg'aom ii di x'áíá hãa ka.

¹¹ Gerikan hēé naka Jutan hēéthēé *di q'aa-q'ooa* nea Gam koe hãa tite, q'ãe nqãa-qgai khòèa ne hēé kana q'ãe nqãa-qgai khòèè tama ne hēé, c'ēe zi qhàò zi di ne hēé, nqúù ka x'ãèa khòèan* hēé, qãàn hēé naka qãà taman hēéthēé e, igabam Krete ba wèé Me e, a ba a wèéan koe ga hàna.

¹² Gaa domka, Nqarim nxará tcg'òóa máásea hãa tu khóè tuè, tcom-tcomsa naka ncàm-ncamsa tu, hãakaguse tu thòò-xama-máákua ne, qãèan hēé, naka cg'áré-cg'aresean hēé, naka kgàesase qgóósean hēé naka qáò tcáoan hēéthēé cgoa.

¹³ Gatu ka c'ēe ne cgoa méé tu tsééa xg'ae, naka ncēè c'ēe khòèan cgoa tu kò c'ēes guu sa úúa hãa ne méé tu qgóóa mááku.

* 3:11: nqúù ka x'ãèa khòèan - Gerika sa ko "Sekithia" témé.

Eēm ma Nqari ba ma qgóóa máá tua khamaga ma méé tu gatu igaba gatà ma kúrú.

¹⁴ Wèé zi gùú zi ncēe zi tc'amkg'ai koe méé tu ncànkuan hãa, ncēe ko wèé zi gùú zi cg'oèase qáéa xg'ae e.

¹⁵ Krestem di tòókuan méé i tcáóa tu tc'ää-cookg'ai, ncēe tu ma cúim tc'áróm di ii, a tòókuan koe tciiea khama. Ke tu qãè-tcaoa máá *Me*.

¹⁶ Krestem dim kg'ui ba méém gatu koe qguùase x'ãè. Xgaaxgaaku tu naka tchàno-tchanoku wèé tc'ëean cgoa, naka tua Pesaleman hēé, naka ciian hēé, naka tc'ëean di ciian hēéthēé tcáóa tu q'oo koe qãè-tcaoa-máákuan cgoa Nqari ba nxáèa máá.

¹⁷ Naka dùús wèés ēe tu ko kúrú sa, kg'uian koe ga igaba kana tséean koe ga igaba, méé tu wèéa sa ga X'aigam Jesom dim cg'òèm koe kúrú, naka tua Gam koe guu na Nqarim Xõo ba qãè-tcaoa máá.

Khòè zi hēé naka khòè xu hēéthēé e

¹⁸ Khòè saoè, gasao di xu khòè xu sao máàse, ncēe i ma X'aigam koe ma kg'anoa hãa khama.

¹⁹ Khòè xaoè, gaxao di zi khòè zi xao ncàm naka xaoa táá thõò-xamkagu zi guu.

Cóán hēé naka xõò ga ne hēéthēé e

²⁰ Cóá tuè, gatu ka xõò ga ne wèé zi gùú zi koe komsana, nxãa sa ko X'aiga ba qãè-tcaokagu ke.

²¹ Cóán ka xõò ga xaoè, táá cóán xgàè guu, naka i nxãasega táá tshúù-tcao guu.

Qãàn hēé naka x'aigan hēéthēé e

²² Qãà tuè, gatu ka q'õòse ga ne nqõóm di ne tu komsana wèé zi gùú zi koe. Ncēe gúúan méé tu kúrú, gaan di tcgáían gatu koe tòóa hãas ka tamase, kana cgómkuan tu gha hòò cgae e domka tamase, igaba méé tu wèé tcáóa tu cgoa kúrú u, X'aiga ba q'áòà hãase.

²³ Dùús wèés ēe tu ko kúrú sa méé tu wèé tcáóa tu cgoa tséé, X'aiga ba ko tsééa máá khama, khòèm ka tamase.

²⁴ X'aiga ba gha ēem Gam di ne khòè ne tòóa máána hãa sa kabì máákus iise máà tu u sa tu q'ana hãa khama. X'aigam Krete Me e ncēe tu ko tsééa máá ba khama.

²⁵ Wèém khòèm ēe ko cg'ãèan kúrú ba gha suruta kabìè gam di cg'ãèan domka, *Nqari ba khòèan tãákase qgóó tama khama*.

4

¹ X'aiga xaoè, gaxao di qãàn méé xao ēe tchàno ii a qãè ii sa máà, gaxao igaba xao q'ana hãa, X'aiga ba xao nqarikg'ai koe úúa hãa sa ke.

C'ēe x'áè-kg'árma ne

² Gatu di còrèan tu qarika qgóó, naka gaan koe kòresea hãa, naka *Nqari ba qãè-tcaoa máá*.

³ Naka tu gataga còrèa máá xae e, nakam gha nxãasega Nqari ba gaxae di kg'uiian nquu-kg'áman xgobekg'ama máá, naka xae Krestem ka chómsea tseeguan nxàe, ncëer gaan domka qáèèa a.

⁴ Còrè nakar nxãasega tchànose nxàea tcg'óó o, ncëe i ko ma qaase khama.

⁵ Eë tchàa koe hàna ne méé tu tc'ëegase tséé cgoa, wèém x'aè ba cg'oèase tséékagu na.

⁶ Gatu di kg'uiian méé i wèè x'aè ka cgòmkuuan ka cg'oèa hãa, tabean cgoa tsaubeèa hãase, nxãasega tu gha q'ãa, ntama tu gha ma wèém khòè ba xoa sa ka.

Còo di zi tsgámkaguku zi

⁷ Wèè tchõà nem gha Tigiko ba tíi ka bìrí tu u, ncàm-ncamsam qõe ba, a tcom-tcomsam tséé-kg'ao ba, a gaxae khama ma qãà ba X'aigam koe.

⁸ Gaa domkar ko gatu koe tsééa úú me, ntama xae ma hãa sa tu gha nxãasega q'ãa ka, me gha gataga gatu di tcáóan ghùì-ghui.

⁹ Onesimom cgoam ko síi, tcom-tcomsa, a ncàm-ncamsam qõe ba, ncëe gatu ka c'ëe ba. Wèé zi gúú zi ncëe koe ko kúrúse zi ka tsara gha bìrí tu u.

¹⁰ Tíi khama qáèèàm Arisetareko ba ko tsgámkagu tu u, me ko Marekom Barenabasem ka qõese ba thëé tsgámkagu tu u (nxãakamaga tu x'áè-kg'áman hòòà, ncèè hààm kò ne méé tu qãèse hààkagu me di i).

¹¹ Jesom, ncëe ko Jusetò ta ma tciiè ba, nxãam igabam ko *tsgámkagu tu u*. Nooa xu Juta* xu xu u ncëe ko Nqarim di x'aian koe tíi cgoa tsééa xg'ae xu, a gataga tíi koe kaisa hùikuan úúà hãa xu.

¹² Epaferasem ncëe gatu ka c'ëe ba, a Jeso Krestem dim qãà ba ko tsgámkagu tu u. Wèé x'aè kam ko qarika còrèa máá tu u, wèéan ãem ko Nqari ba tc'ëe koe tu gha qarika téé, a gha *dtcòma tu koe* kaia hãa, a wèè tcáóa tu cgoa Gam koe dtcòm ka.

¹³ Kaisa tsééan ãem ko gatu hëé naka Laodikea di ne hëé naka Hierapolise di ne koe hëéthëé tcàà tcáo a kúrú koe ra ko gam ka nxàea tseegukagu.

¹⁴ Ncàm-ncamsam Lukam naaka di ba hëé, nakam Demase ba hëéthëé tsara ko tsgámkagu tu u.

¹⁵ Tíi qõe ga ne Laodikea koe hàna ne méé tu tsgámkagu, naka Nimefase sa hëé naka kerekes gas dim nquum koe ko *xg'aes* ga sa hëéthëé e.

* **4:11: Juta** - Gerika sa ko máá: "q'ãe nqãa-qgai khòòèa xu," témé.

¹⁶ Nc̄es t̄cḡãya sa tu ko nxárá mááèa xg'ara ne méé tu kúrú nakas gataga th̄éé kerekes Laodikea di sa nxárá máàè si. Naka tu gatu t̄cḡãyas Laodikea koe guua sa nxárá.

¹⁷ Naka gataga Arekipo ba birí naka máá: “Q'õé méé tsi naka ãe tsi ko X'aigam koe máàèa tsééan xg'ara-xg'ara,” témé.

¹⁸ Tíí Paulo ra ko nc̄e tsgám̄kagukuan tshàua te cgoa góá máá tu u. Tiri táùan tu tc'ẽe-tc'ẽese. Cgóm̄kuan méé i gatu cgoa hãa.

1 TESALONIKA NE

Paulom dis tcgãyas tc'ãà di sa

Tesalonika ne koe

Téé-cookg'ai sa

Tesalonika ba kò x'áé-dxoom Roma ne di me e, Maketonia koe hàna ba. Paulo ba kò gaa koe xгаа-xгаа, ãem ko Filipi koe guu ka, si kò kereke sa gaa koe tshoa-tshoase (Tsee 17:1-9).

Káí ne qhàò zi di ne kò Juta ne di cauan koe tcãàn tcaoa hãa, a kò Paulom di xгаа-xgaan komsana, igaba ne kò Juta ne tshoa-tshoa a tauan tcãà a ne a ntcoeku. Paulo ba kò Tesalonika koe chùia tcg'òòé, a ba a Berea koe qòò (Tsee 17:10). Gaa koem kò hànaa, a síí Korinta koe tcãà, kam kò Paulo ba gam ka c'ẽem Timoteom koe tchõàn kóm, Tesalonika koe hànas kerekes di téé-q'ooan ka.

Tc'ãà dis tcgãyas Paulom di sa kò Tesalonika ne góá mááèa hãa, gaa koe hãa ne dtcòm-kq'ao nes gha ghùi-ghui tcáó, a sa a ntcàm ne ka. Gane di dtcòmàn hẽé naka ncàmkuan hẽéthẽé di tchõà nem ko qãè-tcaoa máá. Tc'ẽe-tc'ẽesekagu nem ko, kg'òès ãem kò gane cgoa hãa x'áè kam kò kg'òè sa, a ba a kò nxãaska Krete ba gha n-cáma hàà di zi tèè zi ãe kò ghùièa hãa zi xoa. C'ẽes tèè sa kòò máá: “Dtcòm-kq'aom ncẽe kò Krestem hàà tama cookg'ai koe x'óóa hãa ba gha kháé chõò tama kg'òèan úúa?” témé sa. Si kò c'ẽes tèè sa máá: “N-cáma ba gha Krete ba gaicara kabise a hàà?” témé. Paulo ba kò ncẽem x'áè ba séé a birí ne, nqoaa hãase méé ne tséé sa, nqòò sa úúa hãase Krete ba gha kabise a hàà di sa.

Qaa-qaa sa kg'uia ne:

- ncàmku

- Jeso ba ko gaicara kabise a hàà (1:10; 3:13; 4:13-5:11)

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Qãè-tcaoa máákuan hẽé naka dqòmkuan hẽéthẽé e (1-3)

- Nqari ba ko qãè-tcaokagus kg'òè sa (4:1-12)

- Xгаа-xgaan Krestem di hààn di i (4:13-5:11)

- Còò di ghùi-ghui-tcáókua ne (5:12-28)

Qãè-tcaoa-máákuan hẽé naka dqòmkuan

hẽéthẽé e (1-3)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, a Silefano* ba hẽé naka Timoteo ba hẽéthẽé tsara cgoa hãa,

* 1:1: **Silefano** - Silefanom di c'ẽe cg'òèa nea Silase e.

xae ko *ncēes tcgãya* sa Tesalonika dis xg'aes ncēe Nqarim gatá ka Xòò ba hēe naka X'aigam Jeso Kreste ba hēéthēé tsara koe hãa sa goá máá, a ko máá:

Cgómkuan hēe naka tòókuan hēéthēé mée i gatu cgoa hãa, témé.

Tesalonika ne dis kg'òè sa hēe naka dtcòm sa hēéthēé e

² Wèéa tu domka xae ko wèé x'aè ka Nqari ba qãè-tcaoa máá, a ko sixae di còrèan koe gatu ka kg'ui,

³ a ko Nqarim gatá ka Xòòm cookg'ai koe wèé x'aè ka tc'èe-tc'èese: gatu kúrúa hãa tséean dtcòmman di hēé, naka gatu di tséean ncàmkuuan di hēé, naka gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe nqòðan ka tu qarika tēes ka hēéthēé e.

⁴ Tíí qõe ga tu Nqarim ka ncàmmea tuè, q'ana xae hãa nxárám tcg'òó tua hãa sa *Gam di tu gha ii ka*.

⁵ Sixae di qãè tchõa nea kò gatu koe kg'ui iise cúí hàà tama khama, igaba i kò qarian cgoa hēé, Tcom-tcomsam Tc'ēm cgoa hēé naka kaisa tcoman cgoa hēéthēé hàà. Tu q'ana hãa nta xae kòo ma gatu xg'aeku koe gatu domka kg'òè sa.

⁶ A tu a kò hàà sixae hēé naka X'aiga ba hēéthēé di tu serè-kg'ao tu kúrúse. Eēta i kò ma xgàrakuan hãa igaba tu kò Tcom-tcomsam Tc'ēm koe guua qãè-tcaoan cgoa kg'ui ba séèa mááse khama.

⁷ A tu a kò ncēm dàòm ka, wèé ne dtcòm-kg'ao ne Maketonia hēé naka Akaia hēéthēé koe hàna ne koe x'ái sa kúrúse.

⁸ X'aigam dim kg'uim gatu koe guua ba kò Maketonia hēé naka Akaia koe hēéthēé cúí síí tama, igabaga i kò gatu di Nqarim koe dtcòmman wèé za ga q'ãaè, nxãasega i gha c'èe gúú xae gha nxàe sa táá qaase ka.

⁹ Gaa nea ko gane ka nxàe, nta tu kò ma hààkagu xae e sa khama. A ne a ko gataga nxàe, nta tu kò ma kúrúa mááseèa hãa nqárian ma tcg'oaragu a Nqarim koe ma kabise sa, a síí kg'òèa hãa a tseegu dim Nqari ba tsééa máá sa,

¹⁰ naka tu ma Cóásem nqarikg'ai koe gha guu a hàà ba ma qãà hãa sa, ncēm kò x'ooan koe ghùì ba, Jesom ncēe hààko xgòàn koe ko kgoara ta a ba.

2

Paulom di tsééa ne Tesalonika koe

¹ Tíí qõe ga tuè, q'ana tu hãa, sixae dis dàras gatu xae kò dàra tu ua hãa sa kò kg'amaga di tama sa.

² Hàà tama xae hãa cookg'ai koe xae kò ma Filipi koe xgàràe sa hēé, naka xae kò ma sau-saugase qgóòe sa hēéthēé tu q'ana hãa. Igaba xae kò sixae dim Nqarim koe qarian hòò, a qãè tchõàn kgoarasease kg'ui cgoa tu u, ēeta i kò ma kaisa ntcoekuan hãa igaba.

³ Sixae di xгаа-xгаа ne kàma, kana cg'urigam dàòm di, kana kàan di tama khama.

⁴ Igaba xae ko Nqarim ka tcommèa hãa, a xae a qãè tchòàn xгаа-xgaan dis tséé sa máàèa hãa khama ma kg'ui, khòèan xae gha qãè-tcaokagu ka tamase, igabaga xae gha Nqari ba qãè-tcaokagu ka, ncêe ko tcáóa xae kúrúa bóò ba.

⁵ Tu q'ana hãa, wèé x'aè ka xae kò táá qàè-qaekuan di kg'uian cgoa hàà cgae tu u sa, a xae a kò táá sixae di tsééan kúrú, c'èe guù xae gha gatu koe hòò domka - Nqari ba sixae dim tééa-máá-kg'ao Me e!

⁶ Gataga xae kò khòèan ka xae gha dqòmè sa qaa tama, gatu kaga igaba kana c'èe khòèan kaga igaba.

⁷ Krestem di xae x'áè úú-kg'ao* xae iise xae ga kò kái gúàn qaa cgae tua hãa, igaba xae kò gatu xg'aeku koe tc'aua xae khòè xae e, khòès gas di cóán ko qãèse q'òés khama ma.

⁸ A xae a kò kaisase xgónè tua hãa, domka xae kò kg'ónòsea hãa, táá xae gha Nqarim di qãè tchòàn cúí máà tu u ka, igabaga xae gha thèé sixae di kg'òèan tcg'óóa máá tu u ka, tseegukaga tu kò sixae koe kaisase ncàm-ncamsa tu u khama.

⁹ Qanega tu q'ana hãa, tíí qòe ga tuè, sixae di tsééan hèé naka qóm cgoa qgóókuan hèéthèé ka. Nqarim di qãè tchòàn xae kò xгаа-xгаа tu u, a xae a kò ntcúú ba hèé naka koaba ba hèéthèé tséé, táá xae gha gatu ka c'èean ga qóm ba qgóókagu ka.

¹⁰ Gatu hèé naka Nqari ba hèéthèéa gha ncèes guù sa nxàea tseegukagu, sixae di qgóóse-kg'áma ne kò gatu *dtcòm-kg'ao* tu koe q'ano o, a tchàno o, a cúí cg'uri ga úú tama khama.

¹¹ Gataga tu q'ana hãa, xae ko ma gatu ka c'èem wèé ba ma qgóó sa, èem ko ma cóán ka xòò ba ma cóán qgóó khamaga ma,

¹² naka xae kò ko ma ntcàm, a korè, a ko Nqarim koe ma qarika birí tu u sa hèéthèé e, Nqari ba kg'anoa hãas kg'òè sa tu gha kg'òè ka, ncêe ko Gam di x'aian hèé naka x'áàn hèéthèé koe tcii tu u ba.

¹³ Nqari ba xae ko chòò tamase qãè-tcaoa máá, èe xae kò kg'ui ba xгаа-xгаа tu u ka tu kò càm tshàua máá me khama. Khòèan koe guua hãam kg'uim iise tamase, igaba Nqarim koe guuam kg'uim iise, ncèem tseeguan kaga ii khamaga ma, *Nqarim* ncêe ko gatu *dtcòm-kg'ao* tu koe tséé ba.

¹⁴ Tíí qòe ga tuè, Jutea koe hàna zi kereke zi Nqarim di zi, ncêe Jeso Krestem di zi koe kúrúsea hãa sa gatu koe thèé kúrúsea. Gatu di ne khòè ne ka tu kò xgàraè, ncêe gane kò ma Juta ne ka ma xgàraè khamaga ma.

¹⁵ *Juta* ne ncêe kò X'aigam Jeso ba hèé naka porofiti xu hèéthèé cg'òo, a xhàigu xae e ne, ncêe Nqari ba qãè-tcaokagu tama ne, a ko wèé khòèan cgoa ga ntcoeku ne.

* 2:7: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

¹⁶ Xgàè-kg'am xae e ne ko, nxãasega xae gha táá tãá zi qhàò zi di ne cgoa kg'ui, ne kgoaraè ka. Ncēm daòm ka i ko wèé x'aè ka gane di chìbian càuse a cg'oè. I ncēska Nqarim di xgòàn còò dis ka hàà cgae nea.

Paulo ba gaicara Tesalonika ne dàra kg'oana

¹⁷ Tíí qōe ga tuè, xòm x'aè-coan xae kò gatu cgoa q'aa-q'aaèa hãa, i kò tc'áróa xae gatu xg'aeku koe káà a, tc'ēea xae ka tamase. Xae gaa domka kaisase xgónè tua hãa, a ko wèé qaria xae cgoa x'ãà máá, gaicara xae ga bóò tu u sa,

¹⁸ síí cgae tu u kg'oana xae kò hãa khama. Tíí Paulor tc'áróa kò kái q'oro tc'ēea hãa, síí cgae tu ur gha sa, igabagam kò satana ba xgàè-kg'am xae e.

¹⁹ Kháé sa nxãaska sixae dis nqòò sa, kana qãè-tcao sa, kana x'aian dis cába sa, ēe xae gha X'aigam Jesom kò hàà ne xae gha dqòmse cgoa sa dùú saa? Gatu tama tua?

²⁰ Tseeguan kaga xae ga dqòmse cgoa tu u, tu ko qãè-tcaokagu xae e.

3

¹⁻² Eē xae ko ncēs gúù sa qómá máá xaea hãa sa bóò, ka xae kò nxãaska bóòà tcg'òó, sixae ka qōesem Timoteo ba xae gha tsééa úú sa, ncēe sixae khamaga ma Krestem di qãè tchòàn xgaa-xgaa koe Nqarim dim tséé-kg'ao ba, xae gha sixae cuiaga Atene koe hãa ka. Ncēs gúù sa xae kò bóòà tcg'òó, síím gha gatu di dtcòmàn koe qari-qari, a korè tu u ka,

³ nxãasega i gha táá cúí-kg'áía tu ga ncēe zi xgàraku zi domka tééa dìbi ka. Gatu igaba tu qãèse q'ana hãa, ēe zi xgàraku zim Nqari ba kgoara máá taà hãa sa khama.

⁴ Eē xae ko qanega gatu cgoa hãa ka xae kò x'aèan cookg'ai koe ga bìrí tua hãa, hààko x'aè ka ta gha xgàràè sa, si ncēe sa kúrúsea, ēe tu ma q'ana hãa khamaga ma.

⁵ Gaa domkar kò, ēer ko bóò si ncēs gúù sa qómá máá tea hãa ka, *Timoteo ba* gatu koe tsééa úú, nxãasega xae gha gatu di dtcòmàn ka q'ãa ka, qãè-qaeku-kg'ao ba gha c'ēedaoka qàè-qae tu u, i ga kò sixae di tsééan kg'amaga di i khama.

⁶ Igabam ncēeska Timoteo ba kabisea hãa, a qãè-tcaokagu xae e ko kg'uian cgoa hààra máá xaea hãa, gatu di dtcòmàn hēé naka ncàmkuàn hēéthēé di i. Gatagam kò thēé bìrí xae e, wèé x'aè ka tu ko qãè-tcaoan cgoa tc'ēe-tc'ēese xae e, a bóòà xae xgónèa hãa sa, ncēe xae ma sixae igabaga ma bóòà tu xgónèa hãa khamaga ma.

⁷ Tíí qōe ga tuè, gaa domka xae kò gaxae di qómàn hēé naka xgàrakuan hēéthēé wèé q'oo koe gatu di dtcòmàn ka qgài-qgai tcáòè.

⁸ Ncèè X'aigam koe tu kòo qarika tēe, ne xae gha nxãaska ncēeska sònòdà dìbi a kg'òèan hòò khama.

⁹ Nqari ba xaea gha ntama ma tc'ãòase gatu domka cam tshàua máá! Kaisase xae ko Gam cookg'ai koe gatu ka qãè-tcao.

¹⁰ Koaba ba hēé naka ntcùú ba hēéthēé xae ko qarika còrè, gatu cgoa xae ga xg'ae a bóò tu u sa, nxãasega xae gha ēe gatu di dtcòmàn koe tcàoa hãa sa càua máá tu u ka.

¹¹ Ke méé tsara ncēeska gatá dim Nqarim, ncēe gatá ka Xòò ba hēé, nakam gatá dim X'aigam Jeso ba hēéthēé tsara dàò ba kg'ónòdà máá xae e gatu koe xae gha síi di ba.

¹² Gataga méém X'aiga ba gatu ka c'ēea ne koe hēé naka wèé khòèan koe ga hēéthēé kúrú naka i gatu di ncàmkuàn càuse naka kái, ncēe xae sixae ma ncàm tua hãa khamaga ma.

¹³ Nxãasegam gha Nqarim gatá ka Xòò ba gatu di tcáóan qarian máà, tu gha káàn chìbi, a tu a gha Gam cookg'ai koe tcom-tcomsa ii, ēem gha ko gatá dim X'aigam Jeso ba Gam di ne tcom-tcomsa ne wèé ne cgoa hàà ka.

Nqari ba ko qãè-tcaokagus kg'òè sa (4:1-12)

4

¹ Ncēeska còò dis ka, tí qōe ga tuè, sixae koe tu xgaa-xgaasea hãa, nta méé tu ma kg'òè naka tua X'aiga ba qãè-tcaokagu sa, si ncēe sa gaas kúrú tu kos ga si i. Igaba xae ko X'aigam Jesom koe dtcàrà a ko korè tu u, a ko máá: ncēes gúù sa méé tu qarika kúrú, témé.

² X'aigam Jesom di qarian ka xae kò x'àè-kg'áman máà tu u sa tu q'ana hãa khama.

³ Ncēea Nqarim ko ma tc'ēe ga a khama, tcom-tcomsakaguè tu gha sa: nxãasega tu gha cg'aràn koe ncèèsea hãa ka,

⁴ nakam wèém khòè ba tcom-tcomsa a tcommèa hãam dàòm ka gam dis khòès cgoa kg'òè,

⁵ cg'ãè zi tc'ēe-kg'ám zi tcáóa ba ka ncàmmèa hãa zi kúrú ka tamase, cg'ãè tc'ēe ne khòè ne Nqari ba c'úua hãa ne ko hēé khama.

⁶ Nakam gha nxãasega táá cúim khòèm ga ba ncēes gúùs ka gam ka c'ēe ba chìbian kúrú cgae guu, kana kàa me guu. X'aiga ba gha ēeta ii chìbian wèé ko kúrú ne xgàra ke, ncēe xae nxãakamaga ma bìrì tua hãa a ma nxàea tseegukagua hãa khamaga ma.

⁷ Hàà ta gha q'ano tamase kg'òè kam Nqari ba tcii ta a tama khama, igaba ta gha hàà tcom-tcomsas kg'òè sa kg'òè ka a.

⁸ Gaa domkam gha ēe ko ncēe xgaa-xgaan xguì ba, khòèm ko méé sa xguì tama, igabam gha ko Nqarim ko méé sa xguì, *Nqarim* ncēe ko Gam dim Tcom-tcomsam Tc'ēe ba máà tu u ba.

⁹ Ncēeska gatu ka ncàmkuan ka: qaase tama ia góá xae ga máá tu u sa; Nqarim ka tu nxāakamaga xгаа-xгааèa hãa, tu ga ma ncàmku sa khama.

¹⁰ A tu a ko tseeguan kaga wèé ne dtcòm-kg'ao ne Maketoniam wèém di ne koe ncēe sa kúrú, igaba xae ko dtcàrà tu u, tíí qõe ga tuè, kaisase tu gha gatà hēé sa.

¹¹ Gataga xae ko thēé korè tu u, kgàea hãas kg'òè sa tu ga kg'òè sa, nakam wèém khòè ba gam di zi tséé zi gam ka kúrú naka baà tshàua ba cgoa tsééa mááse, ncēe xae ma x'àè tua hãa khama.

¹² Naka tua gha nxāasega c'ēe ne khòè ne ka tcommè, naka tua táá c'ēe khòèan dtcāàsea hãa guu.

Xгаа-xgaan Krestem di hààn di i (4:13–5:11)

¹³ Tíí qõe ga tuè, tc'ēe tama xae hãa ēe x'òma hãa ne ka tu gha c'úua hãase hãa sa, nxāasega tu gha táá thõò-tcaoase kg'ae ka, gane ēe nqòòan úú tama ne khama ma.

¹⁴ Ncèè Jesom xg'ao x'óó a x'ooan koe tēea hãa sa ta kòò dtcòm, ne ta ko thēé dtcòm, Nqarim gha gane ēe Gam koe x'òma hãa ne Jesom cgoa óá sa.

¹⁵ Ncēea X'aigam dim kg'uim nxàe xae kom ga me e khama, ncēe ko máá: gatá ncēe kg'òèa a qaùà hãa ta cuiskaga ēe x'òma hãa ne ka tc'āà naka síia hãa tite, ēem gha ko X'aiga ba hààm cáím ka.

¹⁶ X'aiga ba gha nqarikg'ai koe guu a kaiam dòmm cgoa xõa, kaiam moengelem dim dòmm ba hēé naka Nqarim dim nxāàm di q'auan cgoa hēéthéé e, ne gha ēe Krestem koe x'óóa hãa ne tc'āà a ghùè khama.

¹⁷ Nxāaska ta gha gatá ēe kg'òèa a qaùà hãa ta gane cgoa xg'ae-xg'ae a túú-c'òòs q'oo koe hãase ghùè, a síí X'aigam cgoa tc'āá q'oo koe xg'ae, a ta a gha gaa koe guus ka chõò tamase X'aigam cgoa hãa.

¹⁸ Gaa domka méé tu ncēe kg'uian cgoa qgài-qgai tcáóku.

5

X'aigam di hààn kg'ónòsea máá

¹ Tíí qõe ga tuè, ncēe zi gúù zi gha hàà kúrúse x'aèan hēé naka cáíman hēéthéé ka xae ga góáa máá tu u sa qaase tama.

² Gatu igaba tu qāèse q'ana hãa, X'aigam dim cáím ba gha ts'āà-kg'aom ko ma ntcúú ka hàà khama ma hàà cgae tu u sa khama.

³ C'ēe ne khòè ne gha máá: “Wèé zi gúù zia qāèse hãa, ta qāè qgái koe hãa,” témé. I gha kúúga cg'āèan hàà cgae ne, ncāàn úúas khòès ábàn di thõòan ka ko kúúga hàà cgaeès khama ma, ne cuiskaga nxanagu ana hãa tite.

⁴ Igabaga tu gatu ntcùús q'oo koe hãa tama, tíí qõe ga tuè, me cuiskaga ãem cáám ba ts'ãã-kg'aom ga ma arekagu tua hãa khama ma arekagu tu u tite.

⁵ Wèèa tu ga x'áám di tu cóa tu u, a koaba di tu cóa tu u khama. Ta ntcùú kana dcùú-qoms di ta cóa ta tama ta a.

⁶ Ke méé ta táá x'ómã hãa guu, c'ëe ne khama, igabaga méé ta kókòã hãa, naka qgóósean úúa hãa.

⁷ Eë ko x'óm ne ko ntcùú ka x'óm, ne ko ãe ko nqàre ne ntcùú ka nqàre khama.

⁸ Igaba ta gatá koaba di ta a, ke méé ta qgóósean úúa hãa naka ta dtcòmã hëé naka ncàmkuã hëéthëé dxùua ta ko ncèèa máás guús khama ma hãa, naka taa kgoarakuan dis nqòò sa tcúúa ta ko ncèèa máás cábás khama ma cábá.

⁹ Nqari ba Gam di xgòàn ka ta gha xgàràè ka nxárá tcg'òó ta a tama khama, igabaga ta gha gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe kgoarasean hòò ka a.

¹⁰ Ncëe kò x'óóa máá ta a ba, ãem ko hàà x'aè ka ta gha nxãasega Gam cgoa xg'aè a kg'òè ka, kg'òèa ta ga hãa kana ta ga x'óóa hãa igaba*.

¹¹ Ke méé tu gaa domkaga ncëe tu ko hëé khamaga ma korèku naka hùiku.

Còò di ghùì-ghuì-tcáókua ne (5:12-28)

¹² Tíí qõe ga tuè, dtcàrà tu u xae ko, ãe ko gatu xg'aeku koe tséé ne khóè ne méé tu tcom sa, gane ãe X'aigam koe tc'ãã-cookg'ai tua hãa a ko tchàno-tchano tu u ne.

¹³ Eë ne ko kúrú tsééã domka méé tu kaisa tcomã hëé naka ncàmkuã hëéthëé cgoa qgóó ne. Gatu xg'aeku koe méé tu tòókuan cgoa hãa.

¹⁴ Tíí qõe ga tuè, dtcàrà tu u xae ko, a ko máá: Eë ko xg'ám-kg'aiate ne tchàno-tchano, ãe ko sau-cgaese ne korè, ãe kg'amka ne hùì, naka wèè ne khóè ne koe qáò tcáó ii.

¹⁵ Bòò méé tu naka i táá cúí khóè ga c'ëean kúrú cgae ana cg'ãèã domka cg'ãèã kúrú cgae e guu, igaba méé tu wèè x'aè ka, gatu ka c'ëe ne hëé, naka wèè khóèã ga hëéthëé tu ga ma qãèã kúrúã máá sa x'ãã máá.

¹⁶ Wèè x'aè ka méé tu qãè-tcaoã hãa,

¹⁷ naka tua wèè x'aè ka còrè.

¹⁸ Wèè zi xg'aeku zi koe méé tu Nqari ba qãè-tcaoã máá, ncëea gatu kam ma Nqari ba Jeso Krestem koe ma ncàmã hãa ga a ke.

¹⁹ Táá méé tu *Tcom-tcomsam* Tc'ëe ba xgáè-kg'am guu,

²⁰ naka tua táá porofitan ntcoe guu.

* 5:10: kg'òèa ta ga hãa kana ta ga x'óóa hãa igaba - Gerika sa ko máá: "kókòã ta ga hãa kana ta ga x'ómã hãa igaba," témé.

²¹ Wèés gùù sa méé tu qǎèse bóòà tcg'òó, naka ãe qǎè ii sa qgóóà qari.

²² Qgóóse méé tu wèés gùùs ãe cg'ǎè iis koe.

²³ Nqarim tòókuan di ba méém Gam tc'áro-tc'aro ka kúru tu u naka tu wèé zi dàò zi koe tcom-tcomsa ii: gatu di tc'ëean hëé, naka tcáoan hëé, naka tc'ároan hëéthëé wèé méé i qǎèse qgóóè, naka ia táá cúis chibis ga sa úú guu nakam nxãakg'aiga síí gatá dim X'aigam Jeso Krete ba hàà.

²⁴ Nqarim ncëe tcii tua hãa ba tcom-tcomsa Me e, khamam gha ãem nqòòkagu tua hãa sa kúru.

²⁵ Tíí qǎe ga tuè, còrèa tu máá xae e.

²⁶ Wèé ne dtcòm-kg'ao ne tu tcom-tcomsas x'obèkus cgoa tsgám.

²⁷ Ra ko X'aigam di cg'õèan koe dtcàrà tu u, ncëes tcgãya sa méé tu wèé ne dtcòm-kg'ao ne nxará máá sa.

²⁸ Gatá dim X'aigam Jeso Krestem di cgómkuan méé i gatu wèé tu cgoa hãa.

2 TESALONIKA NE

Paulom dis tɕgãyas cá̀m di sa Tesalonika ne koe Téé-cookg'ai sa

Khòe ne kerekes Tesalonika koe hànas di nea kò kái zi tēè zi úúa hãa Jesom di kabisean ka. C'ēe nea kò Jeso ba nxãakamaga kabisea hãas ka dtcòmà hãa.

Paulo ba kò ncēm tc'ēe ba qãèse nxàea kg'ónò, a ko máá, Krestem qanega hàà tama cookg'ai koes gha ntcoeku sa tēe, me gha khòem x'áèan komsana tama ba x'áise. I gha cg'ãe cauan hēe naka x'áèan úú taman hēéthēe càuse. Paulo ba kò gam di nxará-kg'aoan x'áè, gane di dtcòmàn koe ne gha qarika téé sa, qóman hēe naka xháèan hēéthēe di zi x'aè zi ka. Gatagam ko dtcàrà ne, kg'òè sa ne gha tséea máá sa, Paulom ma gam di ne tséé-kg'ao ne cgoa hēea khama.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- cg'ãe, x'áèan úú tama sa

Tɕgãyas q'oo koe hàna zi:

- Paulo ba ko dtcòm-kg'ao ne dqom̄ (1)

- Krestem di hàan ka (2)

- Paulo ba ko dtcòm-kg'ao ne dtcàrà, kg'òèa ne ne gha tséea máá sa (3)

Paulo ba ko dtcòm-kg'ao ne dqom̄ (1)

Tsgámkaguku zi

¹ Tíi Paulo ra hēe, naka Silefano* ba hēe, naka Timoteo ba hēéthēe

xae ko ncēs tɕgãya sa Tesalonika dis kerekes, ncēe Nqarim gatá ka Xòò ba hēe naka X'aigam Jeso Krete ba hēéthēe tsara koe hãa sa góa máá

² a ko máá: Nqarim gatá ka Xòò ba hēe naka X'aigam Jeso Krete ba hēéthēe tsara koe guua hãa cgóm̄kuan hēe naka tòókuan hēéthēe méé i gatu cgoa hãa, témé.

Qãè-tcaoa-máákuan hēe naka còrèan hēéthēe

³ Tíi qõe ga tuè, ncēe i ko ma qaase khama méé xae wèè x'aè ka gatu domka Nqari ba qãè-tcaoa máás gúù si i, gatu di dtcòmà ne ko kaisase càuse, i ko gataga gatu ka c'ēm wèém koe tu úúa hãa ncàm̄kuan thēe kai khama.

⁴ Gaa domka xae ko Nqarim di zi kereke zi koe gatu di qarika téean ka hēe naka dtcòmàn ka hēéthēe dqom̄se, ncēe

* **1:1: Silefano** - Silefanom di c'ēe cg'òèa nea Silase e.

tu ko xgàraku zi hěé naka xháé zi ncěe kúrúse cgae tua hãa zi hěéthěé koe x'áía hãa a.

⁵ Wěé zi ncěe zia ko Nqarim di xgàrakua ne tchàno o sa x'áí, tu gha gazi domka Nqarim di x'aian kg'anoa hãa, ncěe tu gaan domka xgàrasea hãa a.

⁶ Nqari ba tchàno Me e, a ba a gha gane ěe xgàra tua hãa ne thěé xgàra.

⁷ A ba a gha gatu di xgàrasean koe sãakagu tu u, a sixae thěé sãakagu xae e. Ncěe sam gha kúrú, X'aigam Jesom gha Gam di xu moengele xu qari xu cgoa nqarikg'ai koe guu a hàà ka.

⁸ Kàrùkom c'eem cgoam gha hàà, a hàà gane ěe Nqari ba ko xguì ne hěé naka gane ěe gatá dim X'aigam Jesom di qãè tchòan komsana tama ne hěéthěé xgàra.

⁹ Ne gha chõò tamase tòmmè-tommè, a gha Nqarim cookg'ai koe hěé naka Gam di qarian di x'àan hěéthěé koe tcg'òòè,

¹⁰ ěem gha ko hàà, a hàà Gam di ne tcom-tcomsa ne ka kaikaguè, a ba a thěé wěé ne dtcòm-kg'ao ne ka dqòmèm cámm ka. *Tu gha gatu igaba gane xg'aeku koe hãa*, ěe xae ko gatu koe nxàea tseegukagus tchõà sa tu kò komsana khama.

¹¹ Ncěes noosega xae ko wěé x'aè ka còrèa máá tu u, gatá dim Nqarim gha kúrú tu u, tu Gam dis tciiku sa kg'anoa hãa tu khòè tu ii ka, a wěés gùùs tcáóa tu tc'ěea hãa sa hěé naka ěe tu ko kúrú tséean dtcòmman di hěéthěé Gam di qarian ka xg'ara-xg'ara ka.

¹² Gataga xae ko còrè, nxãasega i gha gatá dim X'aigam Jesom di cg'òèan gatu koe x'áakaguè ka, tu gha gatu igaba thěé Gam koe x'áakaguè, gatá dim Nqari ba hěé naka X'aigam Jeso Krete ba hěéthěé tsara di cgòmkuhan koe guu a.

Krestem di hààn ka (2)

2

X'àèan komsana tamam khòè ba

¹ Ncěeska gatá dim X'aigam Jeso Krestem di hààn ka hěé naka gatá di xg'aean hàà ta gha xg'ae cgoa Me di ka hěéthěé e: dtcàrà tu u xae ko, tí qõe ga tuè,

² táá méé tu tc'ěea tu koe thamkase ntcãa-ntcãaè kana arekaguè guu, porofitan ka, kana xàà zi ka, kana tcgãya zi ncěe ga c'ěedaoka sixae koe guua hãa zi kaga igaba, ncěe ko máá, X'aigam dim cámm ba nxãakamaga hààraa, témé zi.

³ Táá hěé naka i cúí khòè ga c'ěem dàòm kaga qàe-qae tu u guu. Eẽm cámm ba cuiskaga hààraa hãa tite ke, si gha nxãakg'aiga síí ntcoeku sa hàà, me gha x'àèan komsana tamam khòè ba x'áíse, khòèm kaakaguè gha ba.

⁴ Ncěe ba gha wěés gùùs ěe ko Nqarim ka tciise sa kana ko dqòmèm sa ntcoe, a gaas tc'amkg'ai koe kaikaguse. A ba a gha

Nqarim dim tempelem koe tcãà a ntcõò, a gabá Nqari me e sa khòè ne bìrí.

⁵ Tc'èe-tc'èese tama tu gáé hãa, ãer kò gatu cgoa hãa kar kò ncêe zi gúù zi ka bìrí tu u sa?

⁶ Tu ncêeska q'ana hãa, dùús xgáèa tòó mea hãa sa, nxãasegam gha hàà gam di x'aèan ka x'áise ka.

⁷ X'aèan komsana tama di chómsea hãa qaria ne ko ncêeska tséé khama, me gha gaam ãe kò xgáèa tòó o ba qanega gatá hêé, a gha nxãakg'aiga síi dàòm koe tcg'òòè.

⁸ Me gha nxãaska ãe x'aèan komsana tama ba hàà x'áise, ncêem gha X'aigam Jeso ba kg'ám q'ooa ba di sònò-q'ooan cgoa dqòma cg'òo, a Gam di x'áàko hààn cgoa cg'òo ba.

⁹ Eè x'aèan úú tama ba gha satanam di qarian cgoa hàà, a ba a gha kàan di qarian hêé naka x'ái zi hêé naka are-aresa zi gúù zi hêéthêé kúrú,

¹⁰ a gha wèè kàakuan cg'ãè tséékagu, ncêe gha gane ãe aa-gusea hãa ne hoàkagu u. *Aaguse ne gha*, tseeguan ncàm ne ko xguì khama, ncêe gha kgoara ne e.

¹¹ Gaa domkam gha Nqari ba qarís tséés dàòm koe ko tcg'òó ne sa gane koe tsééa úú, nxãasega ne gha tshúù-ntcõan dtcòm ka,

¹² nxãasega ne gha wèéa ne ãe tseeguan dtcòm tama, igaba ko ãe tchàno tamasa ka qãè-tcaokaguè ne xgàràè ka.

Qarika tu téé

¹³ Igaba méé xae, tíi qõe ga tuè, chõò tamase wèè x'aè ka gatu domka Nqari ba qãè-tcaoa máá, gatu ncêe X'aigam ka ncàmmea tu, tshoa-tshoases koe gam kò Nqari ba guu a nxará tcg'òó tua khama, kgoaraè tu gha ka. Nqari ba kòo tc'èe, Tc'èe ba gha tcom-tcomsakagu tu u, tu tseeguan koe dtcòm sa.

¹⁴ Me kò ãe xae kò xгаа-xгаа tu u qãè tchõàn cgoa ncêes gúús koe tciia óa tu u, nxãasega tu gha gatá dim X'aigam Jeso Krestem di x'ààn q'òò ka.

¹⁵ Ke tu ncêeska, tíi qõe ga tuè, qarika téé, naka ãe xae kòo kg'áma xae cgoa xгаа-xгаа tu u zi cau zi hêé, naka ãe xae kòo góá máá tu u sa hêéthêé qgóóa qari.

¹⁶ Nqarim gatá ka Xòò ba ncàm taa hãa, a Gam di cgòmkuuan koe guu a chõò tama thòò-xama-máákuan máà taa hãa, a qãès nqòò sa máà taa. Gabá hêé naka gatá dim X'aigam Jeso Kreste ba hêéthêé tsara méé tsara

¹⁷ tcáóa tu ghùi-ghui, naka qari-qari tu u, nxãasega tu gha wèè qãè tsééan hêé naka wèè qãè kg'uian koe hêéthêé hãa ka.

Paulo ba ko dtcòm-kg'ao ne dtcàrà, kg'òèa ne ne gha tsééa máá sa (3)

3

Còrèa máá xae e

¹ Còo dis ka, tí qõe ga tuè, còrèa máá xae e, nakam gha nxãasega X'aigam dim kg'ui ba qháése qõò naka tcommè, ãe i kò gatu ka ii khamaga ma.

² Khóèan ncêe cg'ãè tc'êe koe còrèa máá xae e, naka xae gha qãè qgái koe hãa. Wèém khóè ba dtcòmà hãas tama si i ke.

³ Igabagam X'aiga ba tcom-tcomsa Me e, a ba a gha qari-qari tu u, a ãe cg'ãè tc'êe iim koe kòre tu u.

⁴ Nqarim koe xae tcoman úúa hãa gatu ka, ãe xae kò x'áè tu u zi gùù zi tu ko kúrú, a tu a gha qanega kúrú zi di i.

⁵ X'aiga ba méém gatu di tcáóan Nqarim di ncàmkuan koe hëé naka Krestem di qarika tééan koe hëéthëé tcéèa úú.

Kg'õèa tu tu tséèa máá

⁶ Tíí qõe ga tuè, gatá dim X'aigam Jeso Krestem dim cg'õèm koe xae ko x'áè tu u, wèém dtcòm-kg'aom ãe kg'õès koe kg'amka ii, a ãe xae kò máà mea hãa xgaa-xgaan komsana tamam koe méé tu téèa dìbi sa.

⁷ Gatu igaba tu q'ana hãa, nta méé tu ma serè xae e sa ke. Gatu cgoa xae ko hãa ka xae kò kg'amka tama.

⁸ Gataga xae c'èem khóèm di tc'õoan ga suruta me tamase tc'õó ta ga hãa, igaba xae kò ntcùú ba hëé naka koaba ba hëéthëé qarika tséé, a ko khùbu, táá xae gha díim ga ba qóm ba qgóókagu ka.

⁹ Ncêes gùù sa xae kúrú hãa, ãeta ii hùian xae gha qaa di qarian xae úú tama domka tamase, igaba xae kò máàse tu u kg'oana, nxãasegas gha x'ái sa ii ka, serè tu gha sa.

¹⁰ Eè xae ko gatu cgoa hãa ka xae kò ncêe x'áèan máà tua hãa, a máá: "Ncêe c'èem khóèm kò tséé tc'êe tama nem tc'õó tite," témé khama.

¹¹ Ncêes gùù sa xae ko góá, gatu ka c'èe ne kg'õès koe kg'amka ne e, a tsééan kúrú tama, a c'èe khóèan di tsééan koe tcana tée, sa xae kóma hãa domka.

¹² X'aigam Jeso Krestem di cg'õèan koe xae ko ncêe ne khóè ne x'áèan máà, a ko bìrì ne a ko máá, nqoo-nqoosase méé ne tsééan kúrú, naka nea kg'õèkaguse, témé.

¹³ Igaba gatu, tíí qõe ga tuè, táá méé tu qãèan kúrú ka xhõe guu.

¹⁴ Ncèè c'èem khóèm kò ncêes tcgãyas koe xae ko nxàe sa dtcòm tama ne méé tu ãem khóè ba qãèse bóò naka tcg'oaragu, nakam gha nxãasega saucgae.

¹⁵ Táá hòrea tu hãam khóèm khama ma qgóó me guu, igabaga méé tu gatu ka qõesem khama ma tchàno-tchano me.

Còo di zi tsgámkaguku zi

¹⁶ X'aigam tòókuan di ba méém wèé x'aè ka Gam ka tòókuan máà tu u, wèé dàò-kg'áman cgoa. X'aiga ba méém gatu cgoa hãa.

¹⁷ Tíi Paulo ra ko ncêe tsgámkagukuan tshàua te cgoa góá máá tu u. Ncêe sa wèés tçgãyas *tiris* koe x'ái si i, ra ko ma góá ga a.

¹⁸ Gatá dim X'aigam Jeso Krestem di cgómkuan méé i gatu wèé tu cgoa hãa.

1 TIMOTEO

Paulom dis tcgãyas tc'ãà di sa

Timoteom koe

Téé-cookg'ai sa

Timoteo ba kò qari-kg'ao-coa me e, dtcòm-kg'aom Asia dim nqđóm koe guua ba, a kò Juta dis khòès ka hěé naka Gerika dim khòèm ka hěéthěé ábàèa hãa (Tsee 16:1-3). Paulom cgoam kò xg'ae a tsééan kúrú, a ba a kò Paulo ba qãè tchõàn xгаа-xгаа koe hùi.

Paulom dis tc'ãà dis tcgãyas Timoteom di sa ko nqoana zi gúu zi ka kg'ui:

1. Kg'aikas ko tcgãya sa tshùù-ntcõan di xгаа-xgaan ka kg'ui. Ncěe xгаа-xгаа nea kò c'ěe xòè za Juta ne di i, a c'ěe xòè za Juta tama ne di i, a i a ko máá, ncěem nqđóm di zi gúu zi tshùù zi i, témé. Ncěè khòèan kò gaxu di tc'ěe-kg'áma chómsea qgóóa qari ne cúí i gha kgoarakuan hòò o, naka qgóóse-kg'áman ncěe c'ěe zi tc'õo zi tsi tc'õó tama hěé, a séeè taman hěéthěé ko kúrú ne.
2. Tcgãya sa ko kerekes di tsééan ka hěé, naka còrèan ka hěé, naka tséé-kg'ám zi kerekes di xu tc'ãà-cookg'ai xu gha kúrú zi hěé naka hùi-kg'ao xu hěéthěé gha kúrú di x'áèan tcg'òó.
3. Còo dis kam ko Timoteo ba bìria kg'ónòè, Jeso Krestem dim qãàm qãè bam gha kúrú sa, naka ěem gha ko kúrú zi tséé-kg'ám zi ka hěé naka tãáka zi xg'ae zi dtcòm-kg'ao ne di zi koem gha kúrú zi ka hěéthěé e.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- xгаа-xгаа sa
- dtcòm sa
- Nqari-tcáóa ne
- kerekes di xu tséé-kg'ao xu

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Tséé-kg'ám zi kerekes di zi hěé naka gas di tséé-kg'aoman hěéthěé e (1-3)
- X'áè-kg'áman Timoteom ko máàè e (4-6)

Tséé-kg'ám zi kerekes di zi hěé naka gas di tséé-kg'aoman hěéthěé e (1-3)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulu ra a, Jeso Krestem dir x'áè úú-kg'ao* ra, Nqarim gatá dim Kgoara-kg'ao ba hěé naka Jeso Kreste ba hěéthěé tsara ma x'áèa khama, ncěe ta Gam koe nqòda hãa ba.

* 1:1: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

² Timoteo, dtcòman koe tiri tsi cóa tsi tseegu di tsi ra ko *ncēes tsgãya sa* goá máa a ko máa:

Nqarim Abo ba hēe naka Jeso Krestem gatá dim X'aiga ba hēéthēe tsara koe guua hãa cgómkuan hēe, naka thõð-xama máákuan hēe naka toókuan hēéthēe méé i tsáa goa hãa, témé.

Tshúù-ntcõan xгаа-xгаа dis dqàèku sa

³ Maketonia koer ko qõð kar kò bìrí tsi, Efeso koe méé tsi hãa sa, naka tsia c'ēe ne khòè ne xgàè-kg'am, táá méé ne tãá zi gúù zi tshúù-ntcõan di zi xгаа-xгаа sa.

⁴ Tshúù-ntcõan di huwan koe hēe naka chõð tama qhàðkuan khòè ne di ka kg'uian koe hēéthēe méé ne tsg'òóse, Nqarim di tséean dtcòman di koe i káà hùì i ke, a ko mēékuan cúíga ghùì.

⁵ Ncēe x'áè-kg'ámán koer ko nxàes gúù sa ncàmku si i: q'anos tcáo sa hēe, tchànos tc'ēe-kg'ám sa hēe, naka q'anos dtcòm sa hēéthēe koe guua sa.

⁶ C'ēe ne khòè ne ncēe zi gúù zi tsg'oaragua, a káà hùì zi kg'ui zi koe tòósea.

⁷ X'áè xгаа-xгаа-kg'aoa ne ne gha kúrú sa ne ko tc'ēe, igabaga ne ēe ne ko kg'ui sa c'úùu hãa. Kgoarasea hãase ne ko gúù zi ka kg'ui igabaga ne dùú sa zi ko méé sa c'úùu hãa.

⁸ Q'ana ta hãa x'áèa ne qãè e sa, khóèan kò ko qãèse tséékagu u ne.

⁹ Ncēe sa ta thēe q'ana hãa khama: x'áèa nea qãè khóèan kúrúa máaè tama, a x'áèan ko khõá khóèan hēe, uù khóèan hēéthēe kúrúa mááèa, Nqari-tcáo taman hēe naka cg'ãè cauan hēéthēe, tcom-tcomsa taman hēe naka Nqarim ka ko cg'ãè gúùan kg'ui ne hēéthēe, kg'áò xõðan hēe naka dxàe xõðan hēe ko cg'õoan hēéthēe, cg'õo-kg'aoan hēe,

¹⁰ cg'árà-kg'aoan hēe, gaan khama ma kg'áò khóèan cgoa ko séékuan hēe, ts'áà-kg'ao xu khóèan di xu hēe, tshúù-ntcõa-kg'aoan hēe, naka khóèan c'ēe gúùan qãè xгаа-xgaan cgoa qõða mááku tama ko kúrú hēéthēe i kúrúa mááèa.

¹¹ *Ncēe qãè xгаа-xгаа ne* ko ts'ee-ts'ee/kg'aièam Nqarim di qãè tchõàn x'áàko koe hòðse, *qãè tchõàn* ncēm máá tea hãa koe.

X'aigam Nqarim di cgómkua ne Paulom koe

¹² Jeso Krestem gatá dim X'aiga ba, ncēe kò qarian máá te bar ko qãè-tcaoa máá, tcom-tcomsa ra a sam kò bóò, a kò nxará tsg'óò te Gam di tsééa ner gha kúrú ka khama.

¹³ Eētar xg'ao ko ma Nqarim ka cg'ãèse kg'ui, a xgàèku-kg'ao ra a, a tshúù-kg'ao ra a, igabagar xg'ao thõð-xama máaè, ncēe zi gúù zir ko c'úùase kúrúa, a dtcòman úú tama khama.

¹⁴ I kò cgómkuan gatá dim X'aigam di tíí koe ntcana tcãà, a dtcòman hēe naka ncàmkuan hēéthēe máá te Jeso Krestem koe.

¹⁵ Kg'uiian ncēea tseegu u, a kg'anoa wèé za ga i ga dtcòmme sa, ncēe ko máá: Jeso Krete ba nqóomkg'ai koe hààraa, chìbìkg'ao nem gha hàà kgoara ka, ta ko méé e, ncēe ra tíí gane ka kaisase chibiga ra a ne.

¹⁶ Tíí koem gha Jeso Krete ba Gam di qáo tcáóan wèé ga x'ái domkar kò thòò-xama-máákuan hòò, tíí ncēe kò kaisase chibiga ii ra, nxāasegar gha ēe gha Gam koe dtcòm a chòò tamas kg'òè sa hòò ne koe x'ái sa ii ka.

¹⁷ X'aigam, ncēe tshoa-tshoase-q'oo, a chòò-q'oo úú tama, a x'óó tama, a bóòèa hāa tite ba, ncēe cúí iim Nqari ba méém chòò tamase tcomkuan hēé naka x'áàn hēéthēé máàè. Amen.

¹⁸ Timoteo, tiri cóáè, ncēe x'áè-kg'áma ner ko máà tsi, porofiti xu kò tsáá ka porofita kg'uiian cgoa ko qòòa mááku u, nxāasega tsi gha gaa kg'uiian cgoa qāès ncōo sa x'āà ka.

¹⁹ Qgóóa qari dtcòm sa hēé naka tchànos tcáó sa hēéthēé e. C'ēe ne khòè ne aagu sia, a gatà hēéan ka dtcòm s gane di sa chúú-chuuu hāa ke.

²⁰ Gane xg'aeku koe tsara ko Humenaioa tsara Alekesan-terea tsara hāa, ncēer satanam tshàu q'oo koe tcana hāa tsara, nxāasega tsara gha xгаа-xгааè a Nqari ba táá cg'āèse kg'ui cgoa ka.

2

Nqari ba dqoman di x'áè-kg'áma ne

¹ Wèé zi guù zi cookg'ai koer ko gaa domka dtcàrà tsi, wèé khòèan ga tu gha còrèa máá sa, a còrèa mááku, a c'ēean téé-q'oo koe còrè, a tu a Nqari ba qāè-tcaoa máá di còrèan còrè sa.

² X'aigan ga hēé naka wèéan ēe tc'amaka hàna zi téé-q'oo zi dian ga hēéthēé méé i còrèa máàè, naka ta gha nxāasega kgàea hāas kg'òès tòókuan di sa kg'òè, Nqari-tcáóase naka qāè qgóósean úúase, wèé zi qgài zi kg'òèa ta di zi koe.

³ Ncēe sa ta kò ko kúru ne i gha qāè e Nqarim gatá dim Kgoara-kg'aom cookg'ai koe, a i a gha qāè-tcaokagu Me,

⁴ Nqarim ncēe wèém khòèm gha kgoaraè, a tseeguan q'āa sa ko tc'ēe ba.

⁵ Cúim Nqari ba hàna khama, Me gataga cúim Khòè ba hàna, khòèan hēé naka Nqari ba hēéthēé ko xg'ae-xg'ae ba, Khòèm Jeso Krete ba,

⁶ ncēe kò kg'òèa ba máàna hāa ba, wèé ne khòè ne di kg'òèa nem gha x'ámá kabi ka, a kò gatà hēéan ka qāèm x'aèm ka Nqarim ka nxárá tcg'òòèas x'ái sa ii ba.

⁷ Ra ncēes guùs domka tséé sa máàèa, Nqarim di kg'uia ner gha nxàe, a x'áè úú-kg'ao ba ii ka (tshúú-ntcōa tamar hāa a ko tseeguan nxàe), a gha táá zi qhào zi dim xгаа-xгаа-kg'ao ba ii ka, dtcòm an hēé naka tseeguan hēéthēé koe.

⁸ Khòe xu méé xu wèé qgáian koe, tcom-tcomsa tshàuan ghùia hãase còrè sar ko tc'ëe, xgòà naka ntcoeku tamase.

⁹ Naka zi thêé khòe zi t'òè-t'òese qãèse hãan ka, sau hãase naka tcomkuan kg'anoa hãam dàòm ka hêéthêé e, naka táá kaisase t'òè-t'òè c'òò guu, kana gautan hêé kana t'òè nxõán hêé kana kái marian ko qaa qgáian hãa guu.

¹⁰ Igabaga qãè tséé-kg'áman cgoa méé zi t'òè-t'òese, Nqari-tcáóa zi hãa sa x'áísea hãa zi khòe zi khama ma.

¹¹ Khòe sa méés nqooa hãase xgaa-xgaase, wèé tcáóa sa cgoa máàsea hãase.

¹² Ra khòe sa kgoara máá tama xgaa-xgaas gha sa, kanas gha khòem tc'amkg'ai koe qarian úú sa, igabaga méés nqooa hãa.

¹³ Adam ba tc'ãà a kúrùeam ga me e, si Efa sa kháóka kúrùea khama.

¹⁴ Me kò Adam tama me e ncêe kò qàe-qaeè ba, igaba dxàes khòe si i ncêe kò qàe-qaeèa, a cg'ãèan koe tcana sa.

¹⁵ Igabagas gha khòe sa cóán ábà ka kgoaraè, ncêe dtcòman hêé, ncàmkuan hêé, q'ano-q'anosean hêé naka qãè qgóósean hêéthêé cgoas kò ko còoka qòò ne.

3

Kerekes di xu tc'ãà-cookg'ai xu hêé naka hùi-kg'ao xu hêéthêé e

¹ Kg'uim ncêe ba tseegu me e ncêe ko máá: Khòem kò kerekes dim tc'ãà-cookg'ai ba téé kg'oana nem ko qãès tséé sa tc'ëe, ta ko méé ba.

² Kerekes dim tc'ãà-cookg'ai ba méém khòem c'ëe guú domka ga chibi-chibiè tite ba ii, naka ba cúis khòes dim khòe ba ii, qgóóse ko ba, tc'ëe-kg'áma ba tchàno ii ba, qãè kg'òò ba, khòe ne ko x'áéa ba koe qãèse hààkagu ba, a khòèan xgaa-xgaa di tcáóan úúa ba,

³ kg'áà-kg'ao tama ba, a xgàèku di tama ba, igaba méém tc'aua hãam khòe ba ii, ncõo di tama ba, mari ncàm tama ba,

⁴ gam dim x'áé ba qãèse tc'ãà-cookg'aia hãa ba, a ko gam di cóán kúrú i komsana me ba, a wèé qgái koe ga qãè qgóósean úúa ba.

⁵ (X'áém gam di bam gha ma tc'ãà-cookg'ai sam kò c'úua hãa ne ba gha mtama ma Nqarim dis kereke sa ma q'óé?)

⁶ Táá méém dtcòman koe kaba ii, naka ba gha nxãasega táá bòò-bòòse, naka dxãwam di xgàrakuan koe cg'áéa tcãà guu.

⁷ Khòe ne kerekes ka tchàa koe hàna ne ka tcommèa hãam khòe ba méém ii, naka ba gha nxãasega táá sau-cgaekaguè, naka ba táá dxãwam dim dàòm koe cg'áéa tcãà guu.

⁸ Kerekes di xu hùi-kg'ao xu méé xu gataga tcom-tcomsa xu khòe xu ii, cam kg'ám-tsharà tama xu, kái gòéan kg'áà koe tòóse tama xu, a mari ka cg'aré tcáó tama xu.

⁹ Chóm̄sea zi gúù zi dtcòm̄an di zi nc̄ē tseegu ii zi méé xu qarika q'ano-tcáóan cgoa qgóóa hãa.

¹⁰ Gataga méé xu kg'aika kúrúa bódè th̄é, a nc̄ē káà ch̄ibi xu u sa i kò bódèa hãa ne méé xu nxãwa kerekes di xu h̄ui-kg'ao xu kúrúe.

¹¹ Khóè zi méé zi gataga tcom-tcomsa zi i, naka táá cg'ãè zi gúù zi c'ēe ne ka nxàe, igaba méé zi qgóósean úúa, naka wèè gúùan koe tcommèa hãa.

¹² Kerekes dim h̄ui-kg'ao ba méém cúis khóès dim khóè ba ii, naka cóáa ba h̄éè naka x'áéa ba h̄éèth̄éè qãèse tc'ãà-cookg'aia.

¹³ Kerekes di xu h̄ui-kg'ao xu kò ko gaxu di tsééan qãèse kúrú ne xu ko qãès téé-q'oo sa hòòà mááse, a kgoarasease gaxu di dtcòm̄an ka kg'ui Jeso Krestem koe.

¹⁴ Tcoma ner úúa, hààr gha qháése xg'ae cgoa tsi di i, igabar ko nc̄ē zi gúù zi góá máá tsi,

¹⁵ nc̄ē àor kò ko ne tsi gha q'ãa ka, khóèan méé i ntama ma Nqarim di ne khóè ne xg'aeku koe qgóóse sa, nc̄ē kg'òèa hãam Nqarim dim kereke ba, tseegus di qh̄uri-c'òá ii, a tshoa-tshoase-q'oo sa ii ba.

¹⁶ Ntcoe gham khóè ba káà me e, chóm̄sea zi gúù zi gatá dis dtcòm̄s di zia kaia hãa sa:

Nqari ba kò khóèan dis iis koe x'áíse,

a *Tcom-tcomsam* Tc'ēem ka tchànóm ii sa x'áíè,

a moengelean ka bódè,

a qhàò zi di ne koe xgaa-xgaaè,

a nqõómkg'ai koe dtcòm̄mè,

a x'áàn koe qaòkaguè.

X'áè-kg'áman Timoteom ko máàè e (4-6)

4

Tshúù-ntcõa di xu xgaa-xgaa-kg'ao xu

¹ Tcom-tcomsam Tc'ēe ba ko qãèse bìrí ta a, còo di x'aè ka ne gha c'ēe ne khóè ne dtcòm̄an aagu, a ne a gha hoàkaguko tc'ēean koe h̄éè, naka dxãwa tc'ēean di xgaa-xgaan koe h̄éèth̄éè máàse sa.

² Nc̄ē xgaa-xgaaku ne cg'ãè cau xu tshúù-ntcõa-kg'ao xu koe guua, nc̄ē gaxu di tcáóan kúrusam qanom cgoa dàoèa khama ii xu.

³ Khóèan xu ko séèkuan cara, a xu a ko x'áèan tcg'òó, táá ne gha c'ēe tc'õo-qhàò ga tc'õó di i, tc'õoan nc̄ē Nqarim kúrúa hãa a, èe dtcòm̄aa a tseeguan q'ana hãa ne gha qãè-tcaoan cgoa tc'õó ka a.

⁴ Nqarim kúrúas gúùs wèè sa qãè si i, khama i cúí gúù ga xguèè tite, ke méé ta qãè-tcaoan cgoa tc'õó o.

⁵ Nqarim dim kg'ui ba h̄éè naka còrèan h̄éèth̄éè cgoa i ko qãè-qãèè ke.

Qǎem tséé-kg'aom Jeso Krestem di ba

⁶ Ncèè ncèe zi gùù zi ka tsi kò tsáá ka c'èe ne q'ǎa-q'ǎa ne tsi gha Jeso Krestem di tsi tséé-kg'ao tsi qǎè tsi i. Gataga méé tsi dtcòmàn hēé naka cgáé xгаа-xgaan ēe tsi xùria hǎa hēéthēé di kg'uian cgoa xáròse.

⁷ Dxāwam di huwan kǎà hùì koe méé tsi tcg'òóse, naka tsia Nqari-tcáóan koe qari-qarise.

⁸ Tc'áróa tsi kǒèan di zi gùù zi cgoa qari-qari sa cg'árése cgáé si i, igaba Nqari-tcáóa hǎase kg'òè sa wèé zi gùù zi koe cgáé si i, ncèes kg'òès koe hēé naka ncèe gha ko hààs kg'òès koe ga hēéthēés nqòðan úúa hǎa khama.

⁹ Ncèe kg'ui ne tseegu u, a wèé za ga i ga dtcòmè sa kg'anoa hǎa.

¹⁰ Kg'òèa hǎam Nqarim koe ta nqòða ta tòóa, wèé ne khóè ne dim Kgoara-kg'ao ba, gatà hēés ka gane ēe dtcòma hǎa ne di ba. Gaa domka xae ko kaisase tséé a ko xhōe.

¹¹ Ncèe zi gùù zi méé tsi khóè ne bìrì naka gazi ka xгаа-xгаа ne.

¹² Táá hēé naka i khóèan cg'aré tsi i domka ntcoe tsi guu, igaba méé tsi dtcòm-kg'ao ne koe x'ái sa ii, kg'ui-kg'áma tsi ka hēé, qgóóse-kg'áma tsi ka hēé, ncàmkuwan x'áia tsi ka hēé, dtcòma tsi ka hēé, naka q'ano-tcáóse kg'òèa tsi ka hēéthēé e.

¹³ Gataga méé tsi *Nqarim di zi Tcgāya* zi nxárán koe hēé, khóè ne ghùì tc'èean koe hēé, naka khóè ne xгаа-xgaan koe hēéthēé tòóse, nakar nxāakg'aiga síi hàà.

¹⁴ Tsáá koe hǎas abas, ncèe porofiti xu kò porofitas kg'uis koe tsi guu a máàè sa, ēe xu kò kerekes di xu kaia xu tshàua xu tòò cgae tsi x'aè ka, sa táá hēé nakas aaguse cgae tsi guu.

¹⁵ Tséé zi ncèe zi koe méé tsi máàse, naka qarika tséé zi, naka gazi koe hǎa, naka i nxāasega còoka tsééa qǒò-q'ooa tsi wèé khóèan ka bódè.

¹⁶ Tsáá hēé naka ēe tsi ko xгаа-xгаа sa hēéthēé méé tsi kòre. Qào tcáóan cgoa méé tsi kúrú si. Gatà tsi kò hēé ne tsi gha tsáá hēé naka ēe ko komsana tsi ne hēéthēé kgoara ke.

5

Dxàe-ntcōa zi hēé naka kaia xu hēé naka qǎan hēéthēé e

¹ Kaiam khóè ba méé tsi táá dqàè guu, igaba méé tsi tsarim xòòm khama ma kg'ui cgoa me, qǎè qgóósean cgoa, naka qárí-kg'ao xu tsáá qǒea xu khama ma qgóó.

² Kaia zi khóè zi méé tsi tsari zi xòò zi khama ma qgóó, naka dxàe-coa zi tsáá qǒea zi khama ma qgóó, q'ano-tcáóan cgoa wèé za ga.

³ Dxàe-ntcōa zi, ncèe tseeguan kaga ko hùian qaa zi méé tsi tcomkuwan cgoa qgóó.

⁴ Igaba ncèè dxàe-ntcõas kò cóán kana tsgõo-coan úúa hãa ne méé i dtcòm̄s koe ko qaase sa kg'aia xгаа-xgaase, naka gaan di khóèan q'óé, naka xòò ga ne hëé naka tsgõose ga ne hëéthëé kúrúa máá, ncèe sa ko Nqari ba qãè-tcaokagu ke.

⁵ Dxàe-ntcõas ncèe tseeguan kaga ko hùian qaa a qhàò ga úú tama sa, nxãa sa nqòòda sa Nqarim koe tòóa hãa, a sa a ko ntcùú ba hëé naka koaba ba hëéthëé còrè, a ko Nqari ba dtcàrà hùì sim gha ka.

⁶ Igabaga dxàe-ntcõas ncèe nqõóm di karean cgoa ko qgóé sa x'óóa hãa, kg'òèas hãa igaba.

⁷ Ncèe zi x'àè-kg'ám zi méé tsi máà ne, naka ne nxãasega c'èe gúù domkaga táá chìbi-chibiè guu.

⁸ A ncèè c'èem khóèm kò gam di qhàòan kúrúa máá tama, kana gam x'áé di ne kúrúa máá tama, nem dtcòm̄an ntcoea hãa, i qgóóse-kg'áma ba èe dtcòm̄ tamam dian ka cg'ãè e.

⁹ Dxàe-ntcõas kò 60 kurian nqáéa hãa a sa a xg'ao cúim khóèm ka séèèa ne cúis gha dxàe-ntcõa zi dis xg'aes koe tcãàè.

¹⁰ Gataga méés gas di zi tséé zi qãè zi ka q'ãàèa, ncèe cóán kaikagu di khama ii zi, khóèan qãèse qgóóan ka hëé naka c'èe ne dtcòm̄-kg'ao ne qám̄sea máán ka hëé* naka qóman koe hàna ne hùian ka hëé naka qãè zi tséé zi wèè zi koe tcãàn ka hëéthëé e.

¹¹ Cg'áré zi dxàe-ntcõa zi méé tsi gaas xg'aes koe táá tcãà guu, hëé zi gha a Krestem tc'èe tama sa kúrú, a zi a gha tcáóa zi tc'èea sa xùri, a kg'àò-khoean séè ke.

¹² A zi a gha gatà hëéan ka tc'ãà dis nqòòkagukus gazi di sa aagua, a gha ncèem dàòm ka xgàrasean óága cgaese.

¹³ Gataga zi ko káà hùì zi gúù zi koe tcãàse, a ko x'áé xu koe qòòdate, káà hùì zi gúù zi cúí zi koe tamase, igabaga zi ko khóèan c'am̄ate, a ko khóèan di tsééan cuiaka koe ga tcãà, a ko kg'ui tama zi ga hãa gúúan ga kg'ui.

¹⁴ Gaa domkar ko tc'èe, cg'áré zi dxàe-ntcõa zi gha séèè, a cóán úú sa, a x'áéa zi kòrè sa, naka zia gha nxãasega táá cg'òo-kg'aoan tshùù gúúan kg'ui di x'aèan máa guu.

¹⁵ C'èe zia nxãakamaga nxana hãa a ko satana ba xùri.

¹⁶ C'èes khóès dtcòm̄-kg'aos ko x'áéa sa koe dxàe-ntcõa zi úúa ne méés hùì zi, nakas gha nxãasega kereke sa táá tsééan ka qóma máàè guu, naka sa dxàe-ntcõa zi tseeguan ka ko hùian qaa zi hùì.

¹⁷ Kaia xu ncèe ko kereke zi qãèse qòòkagu xu méé xu kaisa tcoman máàè, kaisase qarika èe ko Nqarim dim kg'uim koe tséé a ko xгаа-xгаа me xu.

* **5:10:** dtcòm̄-kg'ao ne qám̄sea máá - es ko Gerika sa máá: "tcom-tcomsa ne di nqàrèan xg'aà," témés gúù sa.

¹⁸ *Nqarim* dis Tcgāya sa ko máá: “Ghòem kò ko maberean nàa gáí a ko dxòó ne méé tsi táá qhòem kg'ám me guu,” témé ke. A sa a ko gaicara máá: “Tséé-kg'ao ba gam di surutan ka kg'anoèa hãa,” témé. ¹⁹ Kerekes dim kaiaam kò ko *cúim khòem ka* chibi-chibiè ne méé tsi táá tseegu iise sèè e guu. Càm kana nqoana khòèan kò ko nxàea tseegukagu u ne cúí méé tsi tseegu iise sèè e.

²⁰ Eè ko chìbian kúrú xu méé tsi wèé khòèan tcgáí q'oo koe dqàè, naka ne gha nxãasega c'èe ne gaa koe *x'ái sa bòò naka bèe*.

²¹ *Nqarim* koe hëé naka Jeso Krestem koe hëé, naka nxará tcg'òòèa xu moengele xu hëéthëé cookg'ai koer ko kgoaratacáoase x'àè tsi, ncèe x'àèan tsi gha qgóóa qari ka. Ncèe zi gúù zi tsi kòo kúrú ne méé tsi khòèan táá tãákase qgóó guu, naka gataga táá c'èe khòèan ncàm naka c'èean hòre guu.

²² C'èem khòem tc'amkg'ai koe tsi kò tshàua tsi tòò *a tsi a Nqarim di tsééan màa me* kg'oana ne méé tsi táá qháé ii guu. Naka tsia gataga c'èe ne khòè ne di chìbian koe táá tcãa guu. Tsáa ka qgóóse naka q'ano ii.

²³ Tsari ncàan di thòòan hëé naka káise tsàan hëéthëé domka méé tsi táá tshàan cúí ga kg'áa guu, igaba méé tsi cg'aré gòè-coan ga tséékagu.

²⁴ C'èe ne khòè ne di chìbia ne ko bòòse, a ko xgàrakus cookg'aina ne koe hãnas koe úú ne, igaba i ko c'èe ne khòè ne dian còò ne.

²⁵ Gatà iim dàòm ka zi ko qãè zi tséé zi bòòse, a ncèè qãèse zi kò bòòse tama ne zi chómsea hãa tite.

6

¹ Wèém khòem èe qãàm ii dis joko sa ko tcèè ba méém gam ka q'òòse ba wèé tcoma nem úúa sa x'ái, naka i gha nxãasega *Nqarim* di cg'òèan hëé naka Gam di xгаа-xgaan hëéthëé táá cg'uri-cg'uriè guu.

² C'èe ne qãà nea dtcòmàn úúa hãa q'òòsean úúa; nxãa ne méé ne táá cúis dtcòmòs di ne e domka cg'aré tcoman màa ne guu. Igabaga méé ne tc'èe-tc'èese naka bìrise naka máá: “Q'òòse ga nea dtcòm-kg'ao ne e, a ncàm-ncamsa ne e thëé, a ko wèé qaria ne cgoa kúrú, qãà ne ne gha hùì ka,” témé. Ncèes gúùs domka méé ne kaisase tsééa máá ne.

Tshúù-ntcòan di xгаа-xgaakuan hëé naka tseegu di qguùan hëéthëé e

Ncèe zi gúù zi ka méé tsi khòè ne ntcàm naka xгаа-xгаа.

³ C'èe ne khòè ne ko tãá zi gúù zi tshúù-ntcòan di zi xгаа-xгаа, a ne a kg'òèkaguko kg'uiian gatá dim X'aigam Jeso Krestem di koe dtcòmò tama, a gataga xгаа-xgaasean khòèan ga ma *Nqari-tcáoase* kg'òè di koe dtcòmò tama.

⁴ Ncēeta ne kò ko hēe ne ne ko bóò-boose, a cúí gúù ga kóma q'ãa tama, a ntcoeku a mēeku sa ncàma. Ncēe mēékuan di zi kg'ui zi ko tauan di kg'uiian hēe, ncōoan hēe naka cóèkuan hēe naka cg'ãè zi tc'ēe zi hēéthēe ghùì.

⁵ Gataga zi ko ncēe zi kg'ui zi mēékuan di zi cg'ãè tc'ēe khóèan, ncēe tseeguan ka aaguse cgaeèa koe xòm x'àè di zi xg'ore zi ghùì. Ncēe ne khòè ne ko tc'ēea máá, khóèan di Nqari-tcáóa nea qguùn dim dàò me e, ta tc'ēea.

⁶ Khóèm kò Nqari-tcáóa hãa nes ko nxãa sa qguùkagu me. Ncēe sa gha kúrú me me qãè-tcao ãem úúa hãas gúùs domka khama.

⁷ Cúí gúù ga ta nqóòmkg'ai koe óa ta ga hãa, a ta a gataga cúí gúù ga nqóòmkg'ai koe séea tcg'óóa hãa tite.

⁸ Igabaga ta kò tc'ōoan hēe naka qgáían hēéthēe úúa ne ta gha gaan ka qãè-tcao.

⁹ Khóè ne ãe qguù kg'oana ne ko dxãwam di qàe-qaekuan koe tcãase a ne a ko ntcóm's tshúù-xam a káà hùì zi tc'ēe zi dis koe cg'áéa tcãà. Ncēe zi tc'ēe zi ko khóèan di kg'òèan tshúù-tshuu a zi a ko cg'òo.

¹⁰ Marian di ncàma nea wèé zi cg'ãè zi dim tobe me e khama. C'ēe ne khòè ne ncēe ko marian kaisase qaa ne dtcòm'an koe hoàkaguèa a kái thòò-tcaoan óága cgaesea.

Qãès ncōos dtcòm'an di sa x'ãà

¹¹ Igaba tsáá, Nqarim di tsi khòè tseè, wèé gúùan ncēe koe qgóóa tcg'oa, naka tchànoan hēe, Nqari-tcáóase kg'òèan hēe naka dtcòm'an hēe naka ncàm'kuan hēe naka qáò tcáóse hãan hēe naka qãè tcáóase kg'òèan hēéthēe x'ãà máá.

¹² Qãès ncōos dtcòm'an di sa x'ãà. Chòò tamas kg'òè sa qgóóa qari. Gaas kg'òès domkaga a kò ii, ncēe tsi kò tciia óáèa hãa ka, a tsi a ko gaa domka dtcòm'a tsi kái ne khòè ne cookg'ai koe nxàea hãa, ncēe ga nxàea tseegukagu u ne.

¹³ Nqarim ncēe wèé zi gúù zi ko kg'òèan máàm cookg'ai koer ko ncēe x'àèan máà tsi, naka Jeso Krestem cookg'ai koe hēéthēe e, ncēe kò Pontiose Pilatom cookg'ai koe Gam dis dtcòm sa nxàea tseegukagua ba,

¹⁴ a ra a ko máá: ncēm x'àè-kg'ám ba méé tsi káà chibi iise, naka chibi-chibiè titesè qgóóa qari, nakam nxãakg'aiga gatá dim X'aigam Jeso Kreste ba síí x'áise.

¹⁵ Nqari ba gha kúrú Me Me Gam tòóa hãam x'aèm ka síí x'áise,

Nqarim ncēe tcom-tcomsa a cúísega tc'ãà-cookg'aia ba, Gaam wèé xu x'aiga xu dim X'aiga ba, a wèé xu nqári xu dim Nqari ba.

¹⁶ Gaam cúí Me e ncēe x'óó tite ba,

Gaam ncēe cúù cgaèè titem x'ààm koe x'ãèa ba,

Gaam ncēe cúí khòè ga bóò ta ga hãa ba kana bóò tite ba.
 Gam koe méé i tcoman hěé
 naka qarian hěéthěé chõò tamase hãa. Amen.

¹⁷ Ncēem nqđóm koe hana ne khòè ne qguùà ne méé tsi x'áè-kg'ámán máà naka ne táá kái-kaise guu kana gane di nqđòan tcommè tamas qguùs koe tòó guu, igabaga méé ne gane di nqđòan Nqarim koe tòó, wèè zì gúù zì qãè-tcaokagu ta a ko zì ko tc'ãðase máà ta a ba.

¹⁸ Gaa ne khòè ne qguùà ne méé ne qãè zì gúù zì kúrú, naka qãè tsééan kúrú ka qguù, naka khaàsa ii, naka ko gúùan q'aa-q'aaku ka tc'ěe.

¹⁹ Ncēem dàòm ka ne gha ko qguùan kúrúá mááse, si gha gane dis tshoa-tshoase-q'oo sa hààkom x'aèm ka qari ii, nxãasega ne gha tseegu dis kg'òè sa qgóóá qari ka.

²⁰ Timoteoè, máàèa tsi hãa sa méé tsi kòre. Káà hùì kg'uiàn hěé naka ntcoekuan di zì tc'ěe-kg'ám zì hěéthěé méé tsi nx-anagu, dxãwam di zì i ke. Gazi ncēe c'ěe ne khòè ne ko c'úà hãase máá, 'tseegu di tc'ěe e' témé zì.

²¹ C'ěe ne khòè ne kò ncēe tc'ěean dtcòm, a ne a kò dtcòm s koe hõà.

Nqari ba méém gam di cgómkuan máà tu u.

2 TIMOTEO

Paulom dis tcgãyas càm di sa Timoteom koe Téé-cookg'ai sa

Paulom dis tcgãyas càm di sa kò Timoteom ka q'ãà-q'aa, cg'árém tcáràm gam dim iise. Paulo ba kò ncêes tcgãyas koe kaisase qádò tcáoan ka kg'ui. Timoteo ba kò birìèa hãa, a ba a ntcàmmèa hãa:

- tseegusem gha Jeso Krestem ka nxàea tseegukagu sa,
- a gataga tseeguan qãè tchõa di xгаа-xgaan hëé naka Nciís Qáé-xg'aes dian hëéthhëém gha qarika qgóo ka,
- naka ba gam di tsééan kúrú xгаа-xgaan di i naka Nqarim di kg'uian khòè ne máà di hëéthhëé e,
- xgàrasean hëé naka ntcoekuan hëéthhëé koem kò hàna igaba.

Paulo ba kò Timoteo ba q'ãa-q'ãa, táá méém tchõa úú cgoa guu káà tc'èe a kg'amka zi ntcoeku zi (2:23), ncêe qãèan cúí ga kúrú tama zi, igaba ko kg'ama khòèan èe ko komsana a ko cg'uri-cg'uri zi.

Gatagam kò q'ãa-q'ãa me, ncêe zi gúù zi wèé zi koe méém Timoteo ba Paulom dis kg'òès ka hëé, naka gam di dtcòmàn di tsééan ka hëé, naka qádò tcáoan ka hëé, naka ncàmkuan ka hëé, naka xgàrasean ka hëéthhëé x'áís iise tc'èe-tc'èese sa.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- dtcòm sa
- tseegua ne
- xgàrase sa

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Xgàrakuan koe méé tsi còoka qõò (1:1-2:13)
- Tshúù-ntcõa di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu (2:14-4:5)
- Paulom dis téé-q'oo sa (4:6-22)

Xgàrakuan koe méé tsi còoka qõò (1:1-2:13)

¹ Paulo ra a, Jeso Krestem dir x'áè úú-kg'ao* ra, Nqarim ma tc'èea khama. Tsééar óáèa, hààr gha Nqarim nqòòkagua hãas kg'òè sa nxàe ka, kg'òès ncêe Jeso Krestem koe hàna sa.

² Timoteo tsi tiri tsi cóá tsi ncàm-ncamsa tsir ko *ncêes tcgãya sa* góá máá a ko máá:

Nqarim Abo ba hëé naka Jeso Krestem gatá dim X'aiga ba hëéthhëé tsara di cgòmkuu hëé, thõò-xama-máákuan hëé naka tòókuan hëéthhëé méé i tsáá cgoa hãa, témé.

* **1:1: x'áè úú-kg'ao** - Gerika sa ko "apostolo" témé.

Tcom-tcomsa tsi gha ii dis ghùì-ghui-tcáoóku sa

³ Nqari bar ko qãè-tcaoa máá, ncëer ko q'anos tcáós cgoa tsééa máá ba, tiri ne tsgõo ne hëéa khama, ãer kò ntcúú ba hëé naka koaba ba hëéthëé tiri còrèan koe káíse tc'ëe-tc'ëese tsi ka.

⁴ Eër ko tcgáí-tshàraa tsi tc'ëe-tc'ëese ner ko bóòa tsi xgónè, nxãasegar gha qãè-tcaoan ka cg'oè cgaeè ka.

⁵ Tsaris dtcòmòs kàa di tama sar ko tc'ëe-tc'ëese, ncëe xg'ao kg'aia tsáá tsgõos Loises koe hàna sa naka saòs Enikes koe hëéthëé e, ra ncëeska tcoma hãa tsáá koes gataga thëé hàna sa.

⁶ Gaa domkar ko tc'ëe-tc'ëe tsi, Nqarim di aban tsi gha c'ees khama ma ntcàm sa. Tiri tshàua ner còrèan cgoa tòò cgae tsia hãa, kg'aiga i gaa aban tsáá koe hàna khama.

⁷ Nqari ba q'àò-q'àòsean dim tc'ëe ba máá ta a tama khama, igabam qarian hëé, ncàmkuhan hëé naka qgóósean hëéthëé dim tc'ëe ba máá taa hãa.

⁸ Ke méé tsi gatá dim X'aigam ka nxàea tseegukaguan ka sau-cgaekaguè guu, kana tí ka hëéthëé e, ncëe Gam domka qáé-nquus koe hàna ra, igabaga méé tsi Nqarim di qarian koe qãè tchõàn domka tí cgoa xgàrasean koe hãa,

⁹ Gaam ãe kgoara taà ba, a kò tcom-tcomsas tciikus cgoa tciit a ba, gatá di tsééan domka tamase, igaba Gam di tc'ëean hëé naka Gam di cgómkuhan hëéthëé domka, ncëem kò nqóóm tshoa-tshoase tama cookg'ai koe Jeso Krestem koe máá taa hãa a,

¹⁰ i gaa cgómkuhan ncëeska gatá koe x'áíèa hãa gatá dim Kgoara-kg'aom Jeso Krestem di x'áísean koe, ncëe kò x'oo sa kaàkagu ba, a ba a kàa tites kg'òè sa óága, ncëe kò hàà qãè tchõàn koe guu a q'uu-q'uuase x'áà sa.

¹¹ Ncëe qãè tchõàn dir kg'ui-kg'aor gha ii, a x'àè úú-kg'ao ra ii, a xгаа-xгаа-kg'ao ii kar nxará tcg'òòèa.

¹² Gaa domkagar ko ncëe zi gúù zi koe xgàrase. Igabar saucgae tama, q'ana ra hãa Díim koer ko dtcòm sa khama, a tcoman úúa hãa ãer máàèa hãa sam gha kòre di qari nem úúa sa, me gha nxãakg'aiga síí ãem cárn *Jesom ko hàà* ba tcãa.

¹³ Qgóóa qari kg'òèkaguko kg'uian ãe tsi tí koe kóma hãa a, naka x'áís iise séé e, naka xùri dtcòmhan hëé naka ncàmkuhan hëéthëé e, ncëe Jeso Krestem koe hãa a.

¹⁴ Gatá koe x'ãèa hãam Tcom-tcomsam Tc'ëem di hùian ka méé tsi qãè gúùan ãe tsi máàèa hãa kòre.

¹⁵ Q'ana tsia, wèé ne ncëe Asia dim nqóóm koe hãa ne q'aumana tea hãa sa, gane koe tsara Fugelo tsara Heremogene tsara hàna.

¹⁶ X'aigam *Nqari* ba méém Onesiforom dim x'áé ba thòò-xama máá, wèé x'aè kam kòo ghùì-ghui tcáo te khama. A kò gataga qáékuan di tàuan tiri ka sau-cgaekaguè tama,

¹⁷ igaba ãem ko Roma koe hàà kam kò kgoara tcáo a qaa te, a sí hòò te.

¹⁸ X'aiga ba méém kgoara máá me nakam *X'aigam Jesom ko hààm* cá m ka, Gam koe thòò-xama-máákuan hòò - qãèse tsi q'ana hãa, wèè tsééan ãem Efeso koe kúrúa hãa a.

2

Qãèm ncõo-kg'aom Jeso Krestem di ba

¹ Timoteo, tiri cóàè, Jeso Krestem di cgómkuan koe méé tsi qari ii.

² Kái zi gúù zi tsi kò kóm ra kò xгаа-xгаа, ncëe kò kái ne khóè ne ka nxàea tseegukaguè zi. Ncëe zi gúù zi tcom-tcomsa ne khóè ne xгаа-xгаа, ncëe gha gataga kgoana a c'èe ne xгаа-xгаа zi ne.

³ Xgàrasean koe *sita* cgoa hãa, qãèm ncõo-kg'aom Jeso Krestem dim khama ma.

⁴ Wèém ncõo-kg'aom ãe tsééan koe hãa ba, ãe ncõo-kg'ao tama ne khóè ne di tsééan koe tcãà tama - gam dim tc'ãà-cookg'aim cúí bam qãè-tcaokagu kg'oana hãa khama.

⁵ Ncëè khóèm kò ko qàròs koe qàrò nem tàà-kg'ao ba kúrúè tama khamaga ma, igaba qàròs di zi x'áè-kg'ám zim kò xùria hãa ne cúíga a.

⁶ Eè ko xhàrà m koe qarika tséém xhàrà-kg'ao ba méém gam tc'ãà a ko xhàrà m di tc'õoan tc'õó ba ii.

⁷ Tc'èe-tc'èese kg'uir ko zi gúù zi, X'aigam *Nqari* ba gha wèé zi ncëe zi koe kóma q'ãan màà tsi ke.

⁸ Jeso Kreste ba tc'èe-tc'èese, x'ooan koe ghùìèa hãa ba, Dafitem dis qhàòs koe guua hãa ba. Ncëe sar ko qãè tchòàn koe xгаа-xгаа,

⁹ ncëer ko gaan domka xgàrase e, a gaan domka táùan cgoa qáé a sí qáé-nquuan koe tcãàèa, chìbi-kg'aom khama ma. Igabam Nqarim dim kg'ui ba qáéèa hãa tite.

¹⁰ Gaa domkar ãe nxàrá tcg'òóèa ne khóè ne domka wèè qómán xg'aeku koe qarika tãe, nxãasega ne gha gane igaba Jeso Krestem koe hànas kgoaraku sa hëè, naka chòò tama x'àn hëéthéè hòò ka.

¹¹ Ncëea tcom-tcomsam kg'uim ga me e ncëe ko máá:
“Ncëè Gam cgoa ta kòò x'óóa hãa ne
ta gha gataga thëé Gam cgoa kg'õè.

¹² A ncëè qómán xg'aeku koe

ta ko qarika tééa hãa ne

ta gha gataga Gam cgoa tc'ãà-cookg'aia hãa.

Ncëè c'úù me ta kòò

nem gha Gam igaba c'úù ta a.

¹³ A ncëè tcom-tcomsa tama ta kòò hãa

nem gha Gabá tcom-tcomsa ii,

cuislagam c'úusea hãa tite khama,"
ta ko méé ba.

Tshúù-ntcõa di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu (2:14–4:5)

Tcom-tcomsam tséé-kg'ao ba

¹⁴ Khòè ne méé tsi ncêe zi gùù zi tc'êe-tc'êesekagu. Nqarim cookg'ai koe méé tsi mēékuan di kg'uian koe dqàè ne, ncêe káà hùì i, a ko êe ko kóm m ne koe cg'âè tc'êean cúí ga tcàà a.

¹⁵ Wèé tcáóa tsi cgoa kúrú naka Nqarim koe x'áise, kúrúá bóòku sa tsi tààa hãa a tchàno ii sa. Saucgae ga úú tama tsi tséé-kg'ao tsi méé tsi ii, ncêe ko tseeguan dim kg'ui ba tchànose xгаа-xгаа tsi.

¹⁶ Káà hùì kg'uian dxãwam di koe tcg'oa, êe ko gatà ma kg'ui ne gha cg'âè tcáóan ka kaisase cg'oè cgaeè ke.

¹⁷ Gane di xгаа-xгаа ne gha q'ombe dis tcìis khama ma tsai-tsaise. Gane xg'aeku koe tsara Humenaio ba hēé naka Fileto ba hēéthēé tsara hàna,

¹⁸ ncêe tseeguan koe hòàra hãa tsara, a ko máá, x'ooan koe tēe sa nxãakamaga kúrúsea hãa, témé, a tsara a ko c'êe ne di dtcòmàn cg'õo.

¹⁹ Gatà i ii igabas kò Nqarim dis tshoa-tshoase-q'oo sa qarika téé, gas di kg'uian tc'àmà tòó cgaeèase, ncêe kòò máá: "X'aigam Nqari ba êe Gam di ii ne q'ana" témé e, naka "Wèèm khòèm êe ko X'aigam Nqarim cg'òè tcii ba méém cg'âèan cgoa q'aa," ta ko méé e.

²⁰ Kaiam nquum koe i gautan hēé naka seleferan hēéthēé di gàban cúí hãa tama, igaba i hùian hēé naka gómàn hēéthēé cgoa kúrúèan ga thēé hãa. C'êea ne cgáé zi tséé zi di i, i c'êean kg'amka zi tséé zi di i. ²¹ A ncèè khòèm kò ko cg'âè zi gùù zi kúrúan koe tcg'òóse a ko q'ano-q'anose nem gha cgáé tsééan dim gàba ba ii, ts'ee-ts'eekg'aièa ba, a ba a q'òòsem koe tsééan úúá, a kg'ònòsea máána hãa wèè tsééan qãèm gha kúrú sa.

²² Tcg'oaragu cg'âè zi qgóóse-kg'ám zi qárí-kg'ao-coan di zi, naka tsia tchànoan hēé, dtcòmàn hēé, ncàmkuian hēé naka tòókuan hēéthēé x'âà máá, gane êe ko Nqari ba q'anos tcáós cgoa tcii ne cgoa hãase.

²³ Táá tchõà úú cgoa guu káà tc'êe a kg'amka zi ntcoeku zi, q'ana tsi hãa zi ko mēékuan óága ke.

²⁴ Nqarim dim qãà ba méém táá mēéku di ii guu, igaba méém wèè khòèan koe qãè ii. Gataga méém kgoana naka ko xгаа-xгаа, naka baa tc'aua hãa.

²⁵ Gane êe ko ntcoe me ne méém kgàesase x'âè-kg'áman máá. C'êedaokam gha Nqari ba gane di chìbian koe tcóósekagu ne, ne gha tseeguan q'ãa,

²⁶ a ne a gha qãèse tc'ëea kabî, a dxãwam dis ntcóm sa nxãa. Ntcómns ncëe dxãwam ka ne kò qgóòea hãa sa, wèés gúùs gam ko tc'ëe sa ne gha kúru ka.

3

Còo di xu cárn xu

¹ Ncëes gúù sa méé tsi q'ana hãa: Còo di xu cárn xu ka i gha cg'ãè x'aèan hãa sa.

² Khòe ne gha gane ka ncàmse, a marian ncàm, a koase, a bóòse, a cgúiku di, a gane di xòðan táá komsana, a táá qãè-tcao mááku, a táá q'ano,

³ a táá ncàmku, a táá qgóóa mááku, a c'amku di, a kàa qgóóse, a cg'ãè tcáo, a táá qãèan ncàm,

⁴ a kàaku di, a tchõà úú tama, a bóòsean ka cg'oè cgaeè, a Nqari ba ne gha ncàm x'aè ka kãrean ncàm.

⁵ Nqari-tcáoá ne hãa dis bóòse-q'oo sa ne úúa hãa, igabaga ne gha gaan di qarian xõase. Táá tchõà úú cgoa ne guu.

⁶ Gane xg'aeku koe xu c'ëe xu hàna hãa, khòe ne ko tc'irì-tc'iri a gane di x'áéan koe tcàà xu, a kg'amka zi khòe zi di tc'ëean cgoa qgóé xu, cg'ãè cauan ka cg'oè cgaeèa zi, a wèe tc'ëean cg'ãè ka qgóó qarièa hãa zi;

⁷ wèe x'aèan ncëe kaga ko xgaa-xgaase, igabaga kgoana naka tseeguan bóòa q'ãa tama zi.

⁸ Khòe ne ncëe ne ko tseeguan ntcoe, Janesea tsara Jambere-sea tsara kò ma Moshe ba ma ntcoea khamaga ma. X'óó-x'oo tc'ëèa ne khòe ne e, dtcòmàn koe cg'ãa-cg'ana ne.

⁹ Igabaga ne cuiskaga nqúù ka qòða hãa tite. Gane di kàa tc'ëe ne gha wèém khòém koe q'anose bóòse khama, *Janesea tsara Jambere-sea* tsara ka i kò ma ii khamaga ma.

Còo di x'áè-kq'áma ne

¹⁰ Igabaga méé tsi tsáá wèés gúùs ãer ko xgaa-xgaa sa kúru: kg'òè-kq'áma te hëé, birísea ra hãa sa hëé, tiri dtcòmàn hëé, tiri qáo tcáoan hëé, tiri ncàmkuan hëé, qáo x'aèan qgóóse a tsééan hëéthëé e.

¹¹ Q'ana tsi hãa qóm cgoa qgóókuan tiri ka, naka wèe xgàrasean ncëe Antioke koe hëé, Íkonio koe hëé, naka Lusetera koe hëéthëé kúru-se cgae tea hãa ka. Qóm cgoa qgóókuan ncëe koer kò qáo tcáo-se hãa, igabagam kò X'aiga ba ãe zi gúù zi wèe zi koe kgoara te.

¹² Tseegukaga, wèe ne khòe ne ãe Jeso Krestem koe Nqari-tcáoá hãase kg'òè kg'oana ne gha c'ëe ne ka xgàrae.

¹³ Ne gha cg'ãè tc'ëe ne hëe naka khòèan ko kàa ne hëéthëé gane di cg'ãè cauan ka càuse cgaeè. Khòèan ne ko qàe-qae, a ne a ko thëe qàe-qaeè khama.

¹⁴ Igabaga méé tsi tsáá ãe tsi xгаа-xгаasea hãa, a kaisase dtcòmã hãa zi koe hãa, diìn koe tsi xгаа-xгаase zia hãa sa tsi q'ana hãa ke.

¹⁵ Cg'áré-q'ooa tsi koe tsi kò guu a tshoa-tshoa a ma tcom-tcomsa zi Tcgãya zi *Nqarim di zi* ma q'ana hãa khama, ncêe ko kgoana a qãè tc'ëean q'ãa di máà tsi zi, Jeso Krestem koe dtcòmã a kgoaraëan di i.

¹⁶ Wèés Tcgãya sa Nqarim koe guua hãa, a xгаа-xgaan hëé, naka dqàèkuan hëé, naka tchàno-tchanokuan hëé, naka tchànoan ka xгаа-xgaan hëéthëé di tsééan úúa;

¹⁷ nxãasegam gha Nqarim dim khòè ba tc'ãòã hãa xгаа-xгаasean úú, a gha wèés tséés qãè sa kg'ónòsea máána hãa ka.

4

¹ Jeso Krestem ko kháóa hàà qhúí a X'aigam khama ma tc'ãà-cookg'ai nem gha kg'òèa ne hëé naka x'ooa ne hëéthëé bòò q'oo a xgàra. Nqari ba hëé naka Jeso Kreste ba hëéthëé tsara cookg'ai koer ko ncêem x'àè ba máà tsi:

² Nqarim dim kg'ui ba méé tsi xгаа-xгаа, naka tsia qgóóa qari me, x'àè zia ga qãè zia kana zia ga x'àè zi tshùú zi i igaba, naka khòè ne tchàno-tchano, naka *qaase i ko koe* dqàè ne, naka korè ne. Wèè x'àè ka méé tsi qáo tcáoan cgoa xгаа-xгаа ne.

³ X'àè ba gha hàà, khòè ne cuiskaga qãè xгаа-xgaan kom-sana tite ba, igaba ne gha gane ko tc'ëe zi xùriate, a ne a gha kái xгаа-xгаа-kg'aoman qaara mááse, ncêe gha ãe ne gane kóm kg'oana hãa sa bìrí ne e.

⁴ Tseeguan ne gha táá komsana, a gha huwan koe tòóse.

⁵ Igaba méé tsi tsáá wèés téé-q'oos koe qgóóse, naka tsia xháé zi koe qarika téé, naka tséé-kg'aom qãè tchòàn di ba kúru, naka tsaris tséés Nqarim di sa qãèse kúru.

Paulom dis téé-q'oo sa (4:6-22)

⁶ X'àè ba hààraa kg'òèa te ko kg'áàèkos dàòã-máákus khama ma ntcãàè ba, me ncêes kg'òès koer gha guu a xgoaba dim x'àè ba tíí koe hààraa.

⁷ Qãès ncòo sar x'ãà hãa, a qàrò sa xg'ara-xg'ara hãa, a ra a dtcòm sa qgóóa qaria hãa.

⁸ Ncêe koe guus kar tààã ra hãa dis cába sa tòóa mááèa, tchànos kg'òè sar kg'òèa hãa khama. X'aigam tchànoan dim Xgàra-kg'ao ba gha *Jesom ko hààm* cáam ka máà te si; igabagam tíí cúí ra máà sia hãa tite, a gha wèè ne ãe qhúím gha ka hãa a ko ncàmkuuan cgoa qaa Me ne thëé máà si.

⁹⁻¹⁰ Demase ba aagu tea, ncêem nqđóm *di karea nem* ncàma hãa khama, a ba a Tesalonika koe qđòã. Me Kereseke ne ba Galatia koe qđòã, me Tito ba Dalemata koe qđòã, ke méé tsi qarika kúru naka qháése hàà cgae te.

¹¹ Me Lukam cúí ba tíí cgoa hãa. Mareko ba méé tsi qaa naka hàà cgoa, tiris tséés koem hùian úúa hãa ke.

¹² Tigiko bar Efeso koe tsééa úúa.

¹³ Hàà tsi kòo ne, Teroa koer Karepom koe qaùà hãam qgám cgoa hàà, Tcgãya zi hěéthěé e, kái-kg'aise khòo cgoa kúrúèa hãa zi.

¹⁴ Alekesanterem qano tséé-kg'ao ba ãem kúrú cgae tea hãa cg'ãèan ka kaisase thòò-xamkagu tea. Kúrúba baa zi tséé zi domkam gha X'aiga ba xgàra me.

¹⁵ Tsáá igaba méé tsi thée q'ãa mea hãa, kaisasem ko gaxae ko kg'ui gúuan ntcoe ke.

¹⁶ Tc'ãà dim cáím kg'uiar ko máásem ka i kò táá cúí khòè ga tcãà dòm q'oo te, igaba ne kò wèèa ne ga aagu te. Nqari ba méém táá chìbi bóo ne guu.

¹⁷ Igabagam kò Nqari ba téé dxùukg'ai te, a qarían máà te, nxãasegam gha Gam dim kg'ui ba tíí koe guu a qãèse nxàèè ka, tãá zi qhàò zi di ne wèè ne gha qãèse kóm me ka. Ra kò gàman kg'ám-q'oo koe kgoaraè.

¹⁸ Me gha X'aiga ba wèé zi tséé zi cg'ãè zi koe kgoara te, a gha kgoarasease nqaríkg'ai di x'aian gam di koe úú te. Chòò tamase méém dqomè. Amen.

¹⁹ Tsgámkagu Pèrisila khara Akila khara, naka Onesiforom dis x'áé-q'oos di ne hěéthěé e.

²⁰ Eraseto ba kò Korinta koe qaù, ra kò Terofimo ba Mileto koe qaù, tsàam kò ko khama.

²¹ Kúrú méé tsi qarika naka ncèe ko hààs saos cookg'ai koe hàà.

Ebolo ba hěé, naka Putenese ba hěé, Lino ba hěé, Kelaudia sa hěé, naka tsáá qõe ga xu wèé xu hěéthěéa ko tsgám tsi.

²² X'aiga ba méém tsarim tc'ãem cgoa hãa. Cgómkuan méé i gatu cgoa hãa.

TITO Paulom dis tcgãya sa Titom koe Téé-cookg'ai sa

Tito ba kò qhàò zi dim dtcòm-k'g'ao me e, ncêe kò gam khama ma ko ma tséé ba, a kò Paulo ba Nqarim dim kg'ui ba xгаа-xgaan koe hùi. Paulo ba kò ncêes tcgãya sa Tito ba góá máá, ãem kò Kerete koe qàù mea ka, kereke di tsééa nem gha tc'ãà-cookg'ai ka.

Tcgãya sa ko nqoana zi gúù zi ka kg'ui:

1. Kg'aika dis kam ko Tito tséé-k'g'ám zi tc'ãà-cookg'aim kerekes di xu gha kúrú zi ka kg'ui.
2. Gaiam ko Tito biría kg'ónòè, ntamam gha ma tãáka zi xg'ae zi ma kerekes koe xгаа-xгаа sa: kaia xu khòè xu hěé, naka kaia zi khòè zi hěé (ncêe ko hàà dxàe-coa zi xгаа-xгаа zi), qárí-k'g'ao xu hěé naka qãàn hěéthěé e.
3. Còò dis kam ko Paulo Tito ba biría tchàno-tchano dtcòm-k'g'ao ne di tsééan ka: kái-k'g'aise méé ne tóókua hãa naka ncàmkuha hãa, naka hòreku di i guu, naka ntcoekuan di i guu, naka kerekes koe q'aa-q'aase guu sa.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- tc'ãà-còokg'ai sa
- xгаа-xгаа ne
- cgómkuha ne

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Kerekes di xu tc'ãà-cookg'ai xu (1)
- Tãáka zi xg'ae zi di xгаа-xгаа ne, kerekes koe (2)
- Tchànoan xгаа-xгаа ne (3)

Kerekes di xu tc'ãà-cookg'ai xu (1)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, Nqarim dir qãà ra, a Jeso Krestem dir x'áè úú-k'g'ao* ra. Tsééa óáèa ra, Nqarim ka nxará tcg'óòèa ner gha hàà gane di dtcòmàn koe hùi, a kúrú ne ne tseeguan q'ãa, a Nqaricáóa hãase kg'òè ka.

² Chòò tamas kg'òès di nqòòan úúa hãase, ncêem kò Nqarim ncêe tshúù-ntcòà di tama ba, nqõóm tshoa-tshoase tama cookg'ai koe nqòòkagu taa hãa sa.

³ Gam qáòà tcg'óòà hãam x'aèm kam kò Gam dim kg'ui ba tiri xгаа-xgaan koe x'ái. Nqarim gatá dim Kgoara-k'g'ao ba ncêes tséé sa máà tea, ãem kò ma x'áèa hãa khama ma.

* 1:1: x'áè úú-k'g'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

⁴ Titoè, gatá dis dtcòm̄s koe tseegu di tsi cóá tsi tiri tsir ko nc̄es tcgãya sa góá máá a ko máá:

Nqarim Abo ba h̄éé, naka Jeso Krestem gatá dim Kgoara-kg'ao ba h̄ééth̄éé tsara koe guua h̄ã cgóm̄kuan h̄éé naka tòókuan h̄ééth̄éé méé i tsáá cgoa h̄ã, témé.

Titom di tsééa ne Kereta koe

⁵ Ēé kò xg'ara-xg'araè tama zi gúù zi tsi gha qau a tchàno-tchano domkar kò Kereta koe qau tsia, a tsi a ãer ko ma x'áé tsia khama ma wèé xu x'áé-dxoo xu koe kerekes di xu kaia xu nxará tcg'òó.

⁶ Kerekes dim kaia ba méém káà ch̄ibim khòè ba ii, cúis khòès dim khòè ba méém ii, gam di cóán méé i dtcòm̄-kg'ao ii, naka ia táá uàn h̄éé naka ntcoekuan h̄ééth̄éé ka q'ãàèa h̄ã guu.

⁷ Nqarim di tsééan ko kúrúm khòè me e domka méém káà ch̄ibi ba ii, táá méém ko dqom̄se guu kana xgòà-xgoase guu, kg'áà-kg'ao ba méém ii guu, naka nc̄o di ii guu, naka táá kàa cgoa qguù di ii guu.

⁸ Igaba méém qãèse ko khòèan hàakagum khòè ba ii, qãè gúùan ncàmam khòè ba méém ii, qgòóse ko ba, a tchàno ba, a tcom-tcomsa ba, a xaèa kg'ónòsea h̄ã ba.

⁹ Tcom-tcomsam kg'ui ba méém qgòóa qari, ãem ma xgaa-xgaaè mea h̄ã khama, naka baa gha nxãasega c'èe ne ghùighuin tcáo kóm̄seko xgaa-xgaan cgoa, naka ãe ko ntcoe e ne tchàno-tchano.

¹⁰ X'áèan ntcoea h̄ã ne khòè ne kái nea h̄ã ke, kg'uia xám̄-kg'ao ne, a kàa-kg'ao ne, kái-kg'aise gane ãe Juta dis dtcòm̄s koe guua h̄ã ne.†

¹¹ Nqookaguè méé ne, gúù zi ãe ne ga kò xgaa-xgaa tama zi xgaa-xgaan ka ne ko wèém x'áé ba cg'ãè-cg'ãè ke, a ko nc̄e xgaa-xgaan kúrú, c'èes gúù sa ne gha kàan cgoa hòda mááse ka.

¹² Gaxu porofiti xu ka c'èem tc'áró ga kò máá: “Kereta di nea wèé x'áè ka tshúù-ntcõa-kg'ao ne e, a cg'ãè cau ne kg'oo-coa ne e, kúrú mááse tama nea igaba ne kg'ama tc'òó-kg'ao ne e,” témé.

¹³ Nc̄e ko nxàèè sa tseegu si i, ke qarika dqàè ne, naka ne gha nxãasega tchàno dtcòm̄an úú,

¹⁴ naka nea Juta ne di huwan táá gúù cgáé khama ma sèé guu, kana gane ãe ko tseeguan ntcoe ne di x'áé-kg'áman igaba.

¹⁵ Gane ãe q'ano ne ka i wèé gúùan q'ano o, igaba gane ãe cg'ãè tc'èe ne nc̄e dtcòm̄ tama ne ka i cúí gúù ga q'ano tama. Gane di tc'èean h̄éé naka tcáoan h̄ééth̄ééa cg'ãè-cg'ãèèa.

† **1:10:** ãe Juta dis dtcòm̄s koe guua h̄ã ne - Gerika sa ko máá: “ãe q'ãe nqãa-qgai khòo-kg'aièa ne dis dg'aes koe h̄ã ne,” témé.

¹⁶ Nqari ba ne q'ana hãa sa ne ko nxàea tseegukagu, igaba ne ko gane di tsééan ka xguì Me. Cg'ãè kg'òò ne e, a komsana tama, a ne a qãè gùùan kúrú kg'ano tama.

Tséé-kg'áma ne tãáka zi xg'ae zi di i kerekes koe (2)

2

Titom ga ko xгаа-xгаа sa

¹ Igabaga méé tsi tsáá qãè xгаа-xgaan kg'anoa zi gùù zi ka kg'ui.

² Kaia xu khòè xu xгаа-xгаа naka xu qgóóse, naka tcom-tcomsa ii, naka i tc'èe-kg'áma xu tchàno ii, naka xu dtcòman koe hëé naka ncàmkuan koe hëé naka qáo tcáóan koe hëéthëé tchàno ii.

³ Gataga méé tsi thëé kaia zi khòè zi xгаа-xгаа naka zi kg'òè-kg'áma zi koe qgóóse, naka táá c'amku di ii, naka gōéan kg'áa koe káise tòóse guu, igaba méé zi tchàno gùùan xгаа-xгаа.

⁴ Nxãasega zi gha khòè zi gazi ka cg'áré zi xгаа-xгаа, gazi di xu khòè xu hëé naka gazi di cóán hëéthëé méé zi ncàm sa,

⁵ naka zia qgóósean úúa hãa, naka q'ano ii, naka zia x'áea zi qãèse xaèa kg'òò, naka zia gazi di xu khòè xu máàse, nakam gha nxãasega táá Nqarim dim kg'ui ba cóèè guu.

⁶ Gataga méé tsi thëé qárí-kg'ao-coa xu ntcàm naka xu qgóósean úú.

⁷ Wèés gúùs qãès kúrú koe méé tsi x'ái sa ii. Tsari xгаа-xgaan koe méé tsi x'ái, tcáóa tsi qãè e sa, naka wèé tcáóa tsi cgoa gùùan kúrúan ka hëéthëé e.

⁸ Kómseko kg'uiian ncèe ntcoèè tite tséékagu, naka ne gha nxãasega gane èe ko ntcoe e ne sau-cgaekaguè, cúí gùù tshùù ga káa a gane gha gatá ka kg'ui i ke.

⁹ Qãàn méé tsi xгаа-xгаа naka i wèé zi gùù zi koe gaan ka q'òòsean komsana, naka qãè-tcaokagu u, naka táá kg'ui-kg'ám-q'oo o guu,

¹⁰ naka táá ts'ãà cgae e guu. Igaba méé i x'ái, wèé zi dàò zi koe i kaisase tcom-tcomsa a sa, naka ia gha nxãasega Kgoara-kg'aom gatá dim Nqarim di xгаа-xgaan wèé zi qgái zi koe t'òè-t'òe.

¹¹ Nqarim di cgómkuana ne x'áisea hãa, a ko wèé ne khòè ne koe kgoarakuan óá.

¹² A i a ko xгаа-xгаа ta a, cg'ãè tcáóan hëé naka nqòóm di zi tc'èe zi hëéthëé ta gha xguì ka, naka taa gha ncèem kámám dim nqòóm koe qgóósea hãase kg'òè, naka tchàno ii, naka Nqari-tcáóa hãa;

¹³ ěe ta hãa a ko ts'ee-ts'eekg'aièas nqòò sa qãa ka, Nqarim kaia, Kgoara-kg'aom gatá dim Jeso Krestem dis x'áàkos x'áise-q'oo sa,

¹⁴ ncĕe kò gatá domka máàsea hãa ba, nxãasegam gha wèé chìbian koe x'ámá tcg'òó ta a ka, a ba a gha Gam di khòèan q'ano-q'anoa máàse, Gam di gha ii ka, a gha gataga qãè tsééan kúrú koe kaisase máàsea hãa.

¹⁵ Ncĕe zi gúù zi méé tsi xгаа-xгаа, naka wèé qarria tsi ka khòèan ntcàm naka dqàè e. Táá hĕé naka i khòèan ntcoé tsi guu.

Tchàno gúùan kúrúa ne (3)

3

¹ Khòè ne tc'ĕe-tc'ĕe naka ne gane di xu tc'ãà-cookg'ai xu hĕé naka gane di xu kaia xu hĕéthĕé qámsea máá, naka nea komsana, naka nea wèés gúùs qãè sa kúrúan kg'ónòsea máá.

² Táá méé ne c'ĕe khòè ka cg'ãèse kg'ui guu, kana mĕéku cgoa a guu, igaba méé ne qãè cau ii, naka qámsea ne hãa sa wèé khòèan koe x'ái.

³ C'ĕe x'aè ka ta kò gatá igaba káà tc'ĕe ta a khama, a kò komsana tama, a kò hoàkaguè, a ta a kò ěe ta ko tc'ĕe zi hĕé, naka tãáka zi kare-kg'ám zi hĕéthĕé kúrú koe tòósea hãa, a kò cg'ãè tc'ĕean hĕé naka chìikuan hĕéthĕé cgoa kg'òè, a ta a kò khòèan ka hòrèa, a kò thĕé hòrekua hãa.

⁴ Igabaga ěe i ko Nqarim gatá dim Kgoara-kg'aom di qãèan hĕé naka ncàmàn hĕéthĕé x'áise,

⁵ kam kò kgoara ta a, ěe ta kò gatá kúrú hãa zi gúù zi tchàno zi domka tamase, igaba Gam di thòò-xama-máákuan domka. Kgoara ta am kò kabase ábàkuan dis xg'aàkus koe hĕé naka kaba-kabakus koe hĕéthĕé e, Tcom-tcomsam Tc'ĕem koe guu a,

⁶ ncĕem kò gatá koe kaisase ntcãà tcana hãa ba, gatá dim Kgoara-kg'aom Jeso Krestem koe guu a.

⁷ Ncĕes gúùs domka ta Gam di cgòmkuan ka *Nqarim cookg'ai koe* tchàno ta iise bóòèa hãa, a Gam di zi gúù zi kàoa, chòò tama kg'òèan dis nqòò sa úúa hãase.

⁸ Ncĕe kg'uía nea tcom-tcomsa a.

Ra ko ncĕe zi gúù zi méé tsi qarika nxàe sa tc'ĕe, naka ne nxãasega ěe Nqarim koe tcoma hãa ne kòrese naka nea qãè gúùan kúrúan kgoara tcáóa máá. Ncĕe zi gúù zia qãè zi i, a wèé khòèan koe hùian úúa.

⁹ Igabaga méé tsi káà hùì ntcoekuan hĕé naka qhàò zi ko ma xùrikus ka hĕé, naka tèèku-kg'ám zi hĕé, naka x'áèan di mĕékuan hĕéthĕé téékagu, káà hùì i, a cg'ãa-cg'ana a ke.

¹⁰ Khòem kereke sa ko tsai-tsajia q'aa ba méé tsi tc'ãà di sa dqàè, naka cam di sa hēéthēé e. Gaa koe guus ka táá tchõà úú cgoa me guu,

¹¹ q'ana hãase, ãeta iim khòè ba dàòm q'oo koe tcg'oara, a chibiga me e sa, a ba a gaam ga ba gam ka bóòà xguìsea hãa.

Còo di x'áè-kg'árma ne

¹² Eër kò Aretemase ba kana Tigiko ba tsáá koe tsééa úú ne méé tsi qarika kúrú naka Nikopolise koe hàà cgae te, sao kar gha gaa koe hãa sar bìrísea hãa ke.

¹³ Kúrú wèés gúùs ãe tsi ga kúrú sa naka Senasem x'áè q'ãa-kg'ao ba hēé, naka Apolose ba hēéthēé tsara gatsara dis qõòs ka hùi, naka bóò c'èe gúù ga tsara tcào tama sa.

¹⁴ Gatá di khòèan méé i thēé xgaa-xgaase naka ia qãè gúùan kúrú kgoara tcáóa máá, naka ia gha nxãasega qaase ko zi kúrú, naka ia táá káà hùis kg'õè sa kg'õè guu.

¹⁵ Wèé ne khòè ne ncēe tíi cgoa hãa ne ko tsgámkagu tsi. Tsgámkagu méé tsi ãe dtcòmàn koe ncàm taa ne.

Cgòmkuàn méé i gatu wèé tu cgoa hãa.

FILEMONE Paulom dis tcgãya sa Filemonem koe Téé-cookg'ai sa

Filemone ba kò tchànò m dtcòm-kg'ao me e, a ba a kò kerekes Kolosa koe hàna ne ka c'ěe me e, a ba a kò qãàm Onesimo ta ko ma tciìem dim kaia me e. Ncěem qãà ba kò gam ka q'òðsem koe qgóóa tcg'oa, a ba a Paulom cgoa sí xg'ae, ncěe kò qáé-nquuan koe hãa ba. Paulom koem kò guu a dtcòm-kg'ao ba kúrú. Paulom dis tcgãyas Filemone bam kò góá máá sa kò dtcàrà si i, Filemonem koem gha guu a qãàm cgoa gha tsééa xg'ae sa, ncěem kò Paulo gam koe tsééa kabia ba, a ba a kò qãése hàakagu me, qgóóa mááeem qãàm cúim khama tamase igaba dtcòmàn hãam qõem khama ma.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- qãà

- tséé

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Paulo ba ko Filemone ba dqòm (1-7)

- Paulo ba ko Onesimo ba dtcàrà máá (8-25)

Paulo ba ko Filemone ba dqòm

¹ Paulo ra a, Jeso Krestem domka qáéèa ra, a gatá ka qõesem Timoteom cgoa hãa,

tsam ko ncěes tcgãya sa góá máá tsi tsáá Filemone tsi ncàm-ncamsa tsi, a sitsam cgoa tséé-kg'ao ii tsi,

² naka gatá ka qõeses Afia sa hěé, naka Arekipom tíi khama ma ncõo-kg'ao ba hěé, naka kerekes tsarim nquum koe ko xg'ae sa hěéthěé tu, a ko máá:

³ Nqarim gatá ka Xò ba hěé naka X'aigam Jeso Krete ba hěéthěé tsara koe guua hãa cgòmkuuan hěé naka tòókuan hěéthěé méé i gatu cgoa hãa, témé.

⁴⁻⁵ Kómr ko, Nqari-tcáóa ne khòè ne wèè ne tsi ma ncàmà hãa sa, a ra a ko gataga kóm tsari dtcòmàn X'aigam Jesom di ka. Gaa domkar ko tirim Nqari ba qãè-tcaoa máá a ra a ko wèè x'aè ka tiri còrèan q'oo koe tc'ěe-tc'ěese tsi.

⁶ Q'ana tsi hãa, Krestem koe ta wèès gúùs qãè sa máàèa sa. Gaa domkar ko còrè, tsari dtcòmàn tsi gha c'ěe ne cgoa qarika q'aa-q'aaku sa.

⁷ Tíi qõèè, Nqari-tcáóa ne di zi tcáó zi tsi kabaa-kabaa. Tseegukaga i tsari ncàmkuuan kaisase qãè-tcaokagu tea, a i a qgài-qgai tcáó tea.

Paulo ba ko Onesimo ba kg'uia máá

⁸ Nxãatar ga ma Krestem koe kgoarasea xóé a x'áè tsi, tsi ãe ko qaase sa kúrú,

⁹ igaba ra gha ncàmkuàn domka kg'ama dtcàrà tsi tsi kúrú si. Tí Paulo ra ncēeska kaia, a Jeso Krestem domka qáèèa hãa.

¹⁰ A ra a ko dtcàrà tsi tirim cóám domka, ncēer kò qáèèa a tàùan koe hãa kar kò gam dim xòò ba kúrú ba, Onesimo ba.

¹¹ Kg'aiam kò tsáá koe káà hùì me e, igabam ncēeska tsáá koe ga hēé naka tí koe ga hēéthēé kaisa hùian úúa hãa.

¹² Tsáá koer ko tsééa kabi me, tirim cóám tcáo-c'õáa te di ba.

¹³ Qãè tchõàn domkar ncēe tàùan koe hàna; gaa domkar kò ncàmà hãa, tí cgoam ga ncēe koe hãa sa, a nxãasega tsáá téé-q'oo koe tsééa máá te.

¹⁴ Igabagar cuiskaga cúú gùú ga dtcòm tama tsi hãase kúrú hãa tite. Tc'ēe ra ko, kúrú tsi gha qãèan méé i tcáóa tsi q'oo koe guua hãa sa khama, chùiku ka tamase.

¹⁵ C'ēedaokam kò gaa domkaga xòm x'aèan tsáá cgoa q'aa-q'aaèa hãa, nxãasega tsi gha chòò tamase hãa cgoa me ka,

¹⁶ qãàm iise tamase, igaba qãà ba nqáéa hãase, ncàm-ncamsam qõem khama ma. Ncèè tí koem cgáé ba ii ka ba gha nta noose tsáá koe cgáé ba ii, tsarim qãàm iise naka gataga X'aigam *Nqarim* koe tsáá qõem iise.

¹⁷ A ncèè tsáá ka c'ēm khama tsi kò ko ma sèè te ne méé tsi qãèse hàakagu me, tí ka tsi ga ko hēé khama.

¹⁸ A ncèè c'ēe gùú cg'ãèm kò kúrú cgae tsia, kana chìbian úú cgae tsia ne méé tsi tí tcúú koe qaa a.

¹⁹ Tí Paulo ra ko ncēe gùùan tshàua te cgoa góá máá tsi, a ko máá: “SURUTAR GHA KABI I,” témé. (Cuiskagar tc'ēe-tc'ēesekagu tsi naka máá: kg'òèa tsi cgoa suruta te, ta mééa hãa tite.)

²⁰ Eè, tí qõèè, ncēes gùùs qãè sa X'aigam *Nqarim* domka kúrú máá te, naka i gha nxãasega tcáóa te Krestem koe kaba-kabàè.

²¹ Komsana te tsi gha di tcoma ner úúa, a ko nxãata ma góá máá tsi, a gataga q'ana, káian tsi gha kúrú sa dtcàrà tamar hãan cgoa ga.

²² Gataga méé tsi cg'áè-nquuan kg'ónòa máá te; gatu di còrèan kar gha máàè tu u sar nqòòà hãa ke.

²³ Epaferase ba ko tsgámkagu tsi, ncēe ra gam cgoa Jeso Krestem domka qáé-nquus koe xg'ae a qáèèa hãa ba.

²⁴ Xu ko gataga thēé tí cgoa ko tséé xu tsgámkagu tsi, Marekoa xu, Arisetarekoa xu, Demasea xu, Luka xu.

²⁵ X'aigam Jeso Krestem di cgómkuàn méé i gatu dim tc'ēm cgoa hãa.

HEBERA NE Tcgãyas Hebera ne góá máàèa sa Téé-cookg'ai sa

Tcgãyas Hebera ne di sa kò xg'aes dtcòm-kg'ao ne di sa góá máàèa, ncêe kò gane di xgàrasean domka tshoa-tshoa a ko gane di dtcòmàn aagu ne. Góá-kg'ao ba kò gane di dtcòmàn koe ntcàm ne, a ko Jeso Krete ba tseegu dim Nqari Me e sa x'ái. Nqoana gùàn cgoam ko tseeguan x'ái:

1. Jeso ba chõò tamam Cóa Me e Nqarim di ba, ncêe kò tseegu di komsanan xgaa-xgaase ba, Xõòm koe guu a, ãem kò hãa-q'ooa xgàrasean koe. Nqarim dim Cóm iisem, Jeso ba moengelean koe hêé, naka Nciís Qáé-xg'aes di xu porofiti xu hêé, naka Moshem koe ga hêéthêé cgáé Me e.
2. Cãm dis kam Jeso ba Nqarim ka nxará tcg'òòèa hãa, chõò tamasem gha peresiti ba ii ka, peresiti xu Nciís Qáé-xg'aes di xu ka cgáé iise.
3. Kaiam Peresitim iisem, Jeso ba tseegu di kgoarasean óágara hãa, me dtcòm-kg'ao ba gaa domka chìbian koe hêé, naka q'áòan koe hêé, naka x'ooan koe hêéthêé kgoaraèa. Nciís Qáé-xg'aes di x'aè kas xg'ao kgoaraku sa x'áié, igabas ncêeska Jesom koe xg'ara-xg'araèa hãa.

Góá-kg'ao ba ko dtcòmàn di qarian x'ái Iseraele di ne dtcòm-kg'ao ne di kg'òèan koe, a ko gam di ne nxará-kg'ao ne ncêeta ma ntcàm, dtcòma hãase ne gha qarika téé sa (11 dim tceem koe). A ba a ko 12 dim tceem koe gam di nxará-kg'aoan ntcàm, gane di tcgáían ne gha Jesom koe qãea tòó, xháé zi hêé naka qóm zi hêéthêé ãe gha hàà cgae ne zi koe.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- peresiti, chibi, dàòà-mááku, còrè-nquu
- qáé-xg'ae
- dtcòm
- Krete ba moengele xu ka cgáé Me e (1-2)
- Krete ba Moshe ba hêé naka Joshuam ka hêéthêé cgáé Me e (3-4)
- Krete ba peresiti xu ka cgáé Me e (5-7)
- Krestem dis qáé-xg'ae sa Nciís Qáé-xg'aes ka cgáé si i (8-9)
- Krestem di dàòà-máákua ne cgáé e (10)
- Dtcòm sa (11-12)
- Nqari ba ko qãe-tcaokagu zi tséé zi (13)

Krete ba moengele xu ka cgáé Me e (1-2)

Nqarim dim Cóa ba kaiam ga Me e

1 Ncìi kuri kam kò Nqari ba kái xu dàò xu tãáka xu cgoa porofiti xu tséékagu a gatá ka tsgõose ga xu cgoa kg'ui,

2 igabagam ncêeska còò di x'aèan ka ko Gam dim Cóm koe guu a kg'ui cgoa ta a. Gaam ncēm kò Gam koe guu a nqõó ba kúrú, a wèé zi gùù zi dim q'õò-kg'ao ba kúrú Me ba.

3 Nqarim di x'áà-q'ooa nem ko x'ái, a wèé za ga Nqarim khama ii, a ba a ko wèé zi gùù zi Gam dim kg'uim di qarian ka qgóó. Eēm ko *gatá di* chibian koe q'ano-q'anokuan kúrúa xg'ara kam kò tc'amaka hãam Qarim wèém òòò di x'õàm kg'áòm xòè koe síí ntcõó.

Nqarim dim Cóm ba moengele xu ka kaia hãa

4 Ncêes ma Gam dis cg'õè sa ma moengele xu di cg'õèan ka tc'amaka hãa khamagam gaxu dis téé-q'ooos ka tc'amaka hãas téé-q'oo sa máàèa.

5 Gatagam Nqari ba qanega c'ēm moengele ba bìrì naka máá:

“Tsáá tsia Tiri tsi cóá tsi i,
Ra ncēm cáím koe guu a tsarir Xõò Ra a,”

témé ta ga hãa,

kanam Nqari ba qanega c'ēm moengele ba bìrì na máá:

“gam ka Xõò bar gha ii,
me gha Tirim cóá ba ii,”

témé ta ga hãa khama.

6 Igabagam kò Nqari ba ēem ko Gam dim Cóm tc'ãà di ba nqõóm koe tsééa óá ka máá:

“Wèé moengelean Nqarim di méé i dqomè Me,”

témé.

7 Moengele xu kam kòò kg'ui nem ko máá:

“Nqari ba ko Gam di xu moengele xu kúrú xu tc'ãán khama ii,

a Gam di xu tséé-kg'ao xu kúrú xu c'eean di kãru tãman khama ii,”

témé,

8 igabam kòò Cóm ka kg'ui nem ko máá:

“Nqari Tseè,

Tsaris ntcõó-q'ooos x'aian di sa
gha chõò tamase hãa.

Tsari ne khòè ne

Tsi ko tchànòò dxòm cgoa tc'ãà-cookg'ai.

9 Eē tchàno ii sa Tsi ncàma hãa,

a ēe cg'ãè ii sa hòrea.

Gaa domkam Tsarim Nqari ba, Nqari Tseè,

Tsáá ka c'ēe xu nqáéa hãase nxará tcg'òò Tsia,

a qãè-tcaoan di nxúan cgoa ntcãá tcúú Tsia hãa,”

témé.

¹⁰ A ba a ko máá:

“X'aigaè,

Tsáá Tsia tshoa-tshoases koe nqõó ba kúrúa hãa,

i nqarikg'aian Tsari tshàuan di tséé e;

¹¹ kaàku i gha,

igabaga Tsi gha Tsáá chõò tamase hãa.

Wèéan ga gha qgáían khama ma cg'ãa-cg'anase,

¹² hãaèkom qgáím khama Tsi gha ma kabèa xg'ae e,

i gha qgáían ko ma hãaè a tcg'òóè

i c'ëean hãaè khamaga ma kabì-kabìè,

igabaga Tsi gha Tsáá èe Tsi ii khama cúíga ii,

i kuria Tsi chõò tite,”

tam méé.

¹³ Qanegam Nqari ba c'ëem moengelem kaga máá:

“Ncèe koe ntcõó Tirim x'õàm kg'áòm xòè koe,

nakar gha nxãakg'aiga síí tsari cg'õo-kg'aoan kúrú

naka i nqàrè-kg'ama tsi dis ntcõó-q'ooos koe ntcõó,”

témé ta ga hãa.

¹⁴ Kháé i nxãaska moengelean dùúá? *Kg'amaga* xu Nqari ba ko tsééa máá xu tc'ëe xu u, ncèe Gam ka tsééa óàèa hãa xu, hàà xu gha khòèan hùì i kgoarasean hòò ka.

2

Komsanan dis dqàèku sa

¹ Gaa domka méé ta ncèe ta kò kóma hãa tchõàn kaisase komsana, naka táá gaan koe tcg'oa na hòà guu.

² *Gatá ka tsgõose ga xu* kò moengelean ka máàèa hãa tchõà nea kò kaisa qarian úúá, ne kò gane èe kò táá komsana a, a táá xùri i ne kg'ano nea xgàrakuan hòò.

³ Ncèè èe ne khòè nea xg'ao xgàrakuan táá nxanagu, ka ta gha nxãaska gatá ntama ma nxanagu u, ncèè ncèeta noose kaias kgoarakus *Jesom koe hãas* cgoa ta kò tchõà úú tama ne? Ncèem kò X'aigam *Jeso ba* kg'aia gaas ka kg'uia hãa, ne kò èe kò kóm Me ne gaas ka nxàea tseegukagu sa.

⁴ Nqarim igabagam kò thèé kái zi x'ái zi hèé, naka are-aresa zi gúú hèé, naka tááka qarian hèé, naka Tcom-tcomsam Tc'ëem di zi aba zi ncèe ne kò Gam di ncàman ka máàèa hãa zi ka hèéthèé ncèe sa nxàea tseegukagu. Gaa domka méé ta kaisase ncèe tchõàn komsana.

Jeso ba Gam kgoarakuan koe ko úú ta am ga Me e

⁵ Nqari ba ncèe ko hààm nqõóm ncèe ta ko gaam ka kg'ui ba moengelean máà naka i tc'ãà-cookg'ai tama khama.

⁶ Igabaga i *Nqarim di zi* Tcgãya zi koe c'ëe koe góásea hãa a ko máá:

“*Nqariè*, khòè ba dìi baa,
 Tsi ko gam ka tc'ěe-tc'ěese,
 me khòèm òm cóá ba dìi baa,
 Tsi tchòà úú cgoa mea?”

⁷ Xòm x'aè ka Tsi kò
 moengelean dis téé-q'oos ka nqãaka hãa sa máà me,
 a Tsi a kò x'ààn hěé naka tcoman hěéthěé
 dis cába sa cábákagu me,

⁸ a kò wèé zi gúù zi
 gam di qarian dòm q'oo koe tòóa hãa,”
 témé.

Nqari ba kò wèé zi gúù zi *khòèm* di qarian dòm q'oo koe tòóa hãa, si gam di qarian dòm q'oo koe hãa tamas gúù sa káà si i. Igabaga ncěe i ii khama, wées gúùs gam di qarian dòm q'oo koe hãa sa ta qanega bóò tama.

⁹ Igabaga ta ko Jeso ba bóò, ncěe kò xòm x'aèan q'oo koe moengelean dis téé-q'oos ka nqãaka hãa sa máàèa ba, nxãasegam gha Nqarim di cgómkuan koe guu a wèém khòèm domka x'oo sa xám ka. Me kò x'oo sam kò xgàrasea máá domka x'ààn hěé naka tcomkuan hěéthěé dis cába sa cábákaguè.

¹⁰ Nqarim ncěe ko wées gúù sa kúrú, si wées gúù sa Gam domka hãa, ba i kò qãèa máána hãa, Jeso bam gha kúrú Me xgàrasean koe guu a kg'ano Meas téé-q'oos koe hãa sa. A ba a kò ncěe sa kúrú, kái ne cóá nem gha kúrú ne x'ààn koe hãa ka. Jeso ba Gaam kgoarakuan koe ko úú nem ga Me e khama.

¹¹ Gaam èe ko khòèan kúrú i tcom-tcomsa ba hěé, naka khòè ne èe ko kúrúè a tcom-tcomsa ne hěéthěéa cúis x'áé-q'oos di ne e. Gaa domkagam Jeso ba ‘Tíí qõe ga tuè’ ta ma tciia ne ka sau-cgaekaguè tama,

¹² a ko *Nqarim ka* máá:

“Tíí qõe ga ne koer gha Tsari cg'õèan ka kg'ui;
 a ra a gha xg'aes q'ane koe téé a ciian cgoa dqòm Tsi,”
 témé.

¹³ A ba a ko gaia máá:

“Nqarim koer gha Tiri tcoman tòó,”
 témé.

A ba a ko gaia máá:

“Ncãa ga Ra a,
 Nqarim máà Tea hãa ne cóá ne cgoa,”
 témé.

¹⁴ Cóá nea c'àòan hěé naka cgàan hěéthěé cgoa kúrúèa hãa ne khòè ne e, khamam kò Gaam igaba thěé khòè ba kúrúse, a ba a kò x'óó, nxãasegam gha x'oos koe guu a x'ooan di qarian úúa hãa ba kaàkagu ka, ncěe dxãwa ii ba,

¹⁵ a ba a kò ncēe sa kúrú, nxãasegam gha gane ēe kò wèé kg'òèa ne q'oo koe x'oos bèe koe qáése hãa ne, gane di q'áòan koe kgoara ka.

¹⁶ Tseeguan kagam moengelea nem gha hùì ka hàà tama khama, igabagam Abrahamam ka tsgõose-coa nem gha hàà hùì ka hààraa.

¹⁷ Gaa domka i kòo qaase, wèé zi dàò zi koem ga Gam ka qõese ga ne khama ma kúrúe sa, nxãasegam gha Nqarim di tsééan koe kaim peresitim tcom-tcomsa a cgómkuan úúa hãa ba ii ka, a khòè ne dàò-máákuan kúrúá máá, ne nxãasega gane di chìbian koe qgóóa mááe ka.

¹⁸ Gam igabam kò xgàrase, a kúrúá bóòè, khamam gha thèé gane ēe ko kúrúá bóòè ne hùì.

Kreste ba Moshe ba hěé naka Joshua ba hěéthěé tsara ka cgáé Me e (3-4)

3

Jeso ba Moshem ka kaia

¹ Gaa domka méé tu, tí qõe ga tu tcom-tcomsa tuè, ncēe nqarikg'ai di tciikuan koe hãa tuè, Jesom ka tc'ēe. Jesom ncēe kò Nqarim ka tsééa tcg'òòèa hãa ba, a Kaim Peresiti ba ii ba, ncēe ta ko Gam ka gatá di dtcòman nxàea tseegukagu ba.

² Gaam ēe kò nxará tcg'óó Mea hãam koem kò tcom-tcomsa Me e, ēem kò ma Moshe ba ma Nqarim dim nquum wèém koe ma tcom-tcomsa me e khamaga ma.

³⁻⁴ Wèém nquu ba khòèan ka tshàòèa hãa, Me Nqari ba wèés gúú sa tshàòa hãa. Me ēem ma nquum dim tshàò-kg'ao ba ma nquum ka kaisa tcomkuan hòòà hãa khamagam Jeso ba Moshe ba nqáéa hãase tcomkuan hòòà hãa.

⁵ Moshe ba kò tséé-kg'ao me e, a kò Nqarim dim nquum wèém koe tcom-tcomsa me e, a ba a kò gam di zi tséé zi cgoa Nqarim ka gha hàà kg'uiè zi gúú zi ka nxàea tseegukagu.

⁶ Igabagam Kreste ba Nqarim dim nquum koe Gam dim Cóám iise tcom-tcomsa Me e. Ta gatá Gam di ta nquu ta a, ncēe *Nqarim koe* tcoman hěé naka nqòòs ēe ta ko gaas cgoa bóòses koe hěéthěé ta kò qgóóa qaria hãa ne.

Komsana úú taman dis dqàèku sa

⁷ Gaa domka méé tu ēem ko Tcom-tcomsam Tc'ēe ba méé a ko máá:

“Ncēe cáám ka ēe tu kòò dòma ba kóm

⁸ ne méé tu táá qari-qari tcáo guu, ēe komsanan úú tama ne kò hěé khama, ēe ne kòò tchàa-xgóós koe kúrúá bóòè ka.

⁹ Ncēe gatu ka tsgõose ga xu kòò kúrúá bóò Te koe, a kò 40 kurian sée a Tiri tsééan bóò.

10 Ra kò gaa domka ães qhàò sa xgòà cgaea hãa,
 a Ra a kò máá:
 ‘Gane di tcáóa ne ko wèé x'aè ka hoàkaguè,
 ne Tiri x'áè-kg'áman komsana tama,’
 témé.”

11 A Ra a kò gaa domka Tiri xgòàn koe gaise a máá:
 ‘Cuiskaga ne Tiris sãakaguku-q'oos koe tcana hãa tite,’
 témé.”

12 Q'ana méé tu hãa, tí qõe ga tuè, naka i cúia tu ga táá cg'ãè,
 a dtcòm úú tamas tcáo sa úúa hãa guu, ncêe gha kúrú tu u tu
 kg'õèa hãam Nqarim koe tcg'oa sa.

13 Igaba méé tu wèé cáim ka korèku, ‘ncêem cáim ba’ ta i kò ko
 méèes noose, naka i gha nxãasega táá c'êe-kg'áia tu ga cg'ãèan
 ka hoàkaguè naka qari-qari-tcúuè guu.

14 Ncêe Nqarim koe ta kò ko qarika tcom, ncêe ta kò ko kg'aia
 hêé khama a síi chõð-q'oos koe tcãa ne ta gha Krestem koe
 xg'aea hãa.

15 Ncêe i ma Nqarim dis Tcgãyas koe ma góásea hãa khama a
 ko máá:

“Ncêem cáim ka tu kòo Nqarim di dòman kóm
 ne méé tu táá gatu ka tsgõose ga xu
 Nqari ba kò komsana tama xu
 khama ma qari-qari tcáo guu,”
 témé.”

16 Kháé díi ga nea ãe kò dòma ba kóma hãa igaba kò táá
 komsana Me ne? Gane ãe kò Egepeto koe guu a tcg'oara hãa ne
 tama ne gáé kò ii, wèéa ne ncêe kò Moshem ka tc'ãa-cookg'aièa
 hãa ne?

17 Kháé ba kò Nqari ba díin 40 kurian xgòà cgaea hãa? Gane
 ãe kò cg'ãèan kúrúa hãa ne tama nea gáé kò ii, ncêe i kò gane
 di tc'áróan tchàa-xgóós koe x'óoku ne?

18 Kháé ba kò díi ga ne koe gaise, ncêem kò birí ne a máá,
 Gam dis sãakagukus-q'oo koe ne cuiskaga tcana hãa tite témé
 ne? Gane ãe komsana tama ne koe cúí ga a.

19 Si kò ncêes gúu sa x'ái ta a, dtcòm úú tamas domka ne kò
 táá sãakagukus-q'oo koe tcãa sa.

4

1 Gam dis sãakaguku-q'oos koe tcãan dis nqòòkaguku sa hãa,
 ke méé ta q'ana hãa naka i cúia ta ga táá gaa koe tcãan ka tàèè
 naka kháóka qaùà hãa guu.

2 Qãè tchõà ne kò hàà cgae ta a ke, ãe i kò ma síi cgae nea
 khamaga ma, igaba ãe ne kóma hãa kg'uia nea kò gane koe
 cgáé tama, ãe ne ko kóm m ka ne kò táá dtcòm m khama.

3 Ncêe sa ko máá, ãe dtcòma hãa ta gha ães sãakaguku-q'oos
 koe tcãa, témé. Nqari ba kò máá:

“Tiri xgòàn koer gaisea hãa,

cuiskaga ne gane

Tiris sãakaguku-q'ooos koe tcana hãa tite sa,"

témé khama. Eëta i kò ma Gam di tsééan nxãakamaga nqõóm tshoa-tshoase-q'oo koe ga xg'ara hãa, me kò sana hãa igaba.

⁴ 7 dim cáim ka i *Nqarim di zi Tcgãya* zi koe c'ëe koe goásea hãa a ko máá: "Nqari ba kò 7 dim cáim ka Gam di tsééan wèé koe sana hãa," témé khama.

⁵ A ba a kò gaicara ncëem qgãim koe máá: "Cuiskaga ne Tiris sãakaguku-q'ooos koe tcana hãa tite," témé.

⁶ Gane ëe kò tc'ãà a qãè tchõàn kóm nea kò táá dtcòm, khama ne kò gane di komsana taman domka gaas sãakaguku-q'ooos koe táá tcãà. Ne c'ëe ne hànaa, tcãà sa kgoara mááèa hãa ne.

⁷ Gaa domkam kò Nqari ba gaicara c'ëem cáim ba tòó, "Ncëem cáim ba" ta ko ma tciie ba. Kái xu kuri xu qãá q'oo koem kò Dafitem koe guu a kg'ui, ncëe i nxãakamaga *Nqarim di zi Tcgãya* zi koe ma nxãèa hãa khamaga ma a máá:

"Ncëem cáim ka tu kòo dòmà ba kóm, ne méé tu táá tcáóa tu qari-qari guu,"

ta ko méé e.

⁸ Ncëe Joshuam kò xg'ao sãakaguku-q'oo sa máà nea hãa, nem ga kò Nqari ba táá kabise a kháóka c'ëem cáim ka kg'uia hãa.

⁹ Gaa domkagas Nqarim di ne khóè ne koe Sabata dis sãakaguku-q'oo sa téé-tëe.

¹⁰ Diim wèém ëe ko Nqarim dis sãakaguku-q'ooos koe tcãà ba ko gam di zi tséé zi koe sãa khama, ëem kò ma Nqari ba Gam di zi koe ma sana hãa khamaga ma.

¹¹ Ke méé ta gaa domka ncëes sãakaguku-q'ooos koe tcãàn x'ãà máá, naka taa nxãasega táá x'óóku guu, ncëe ne kò gane ma gane di komsana taman domka ma x'óóku khama ma.

¹² Nqarim dim kg'ui ba kg'õèa hãa, a ko tséé khama, a wèé za ga ntcõe-kg'ám ntcàum ka kaisase ts'éè me e, a ko khóèan koe qhàea tcãàse, a tcáó sa hëé naka tc'ëe ba hëéthëé gáòa q'aa, a q'amku-q'oo zi hëé naka tcgaèan hëéthëé q'aa-q'aa, a ba a ko tcáós di cauan hëé naka tc'ëe-kg'áman hëéthëé bóòa tcg'óó.

¹³ C'ëes gúùs Nqarim tcgái-q'oo koe chómsea hãas ga sa káa si i, wèes gúùs ëe kúrúèa hãa sa nqáman koe téé-tëe a ko tcgái-q'ooa ba koe hòòse, Gaam ncëe Gam koe méé ta xòara mááse ba.

Kreste ba peresiti xu ka cgáé Me e (4:14–7:28)

Jeso ba kaim peresitim tc'amaka hãa Me e

¹⁴ Q'ana ta hãa, kaim peresitim tc'amaka hãa ba ta úúa hãa sa, Jesom ncëe Nqarim dim Cóá ba, ncëe kò nqarikg'aian nqáé a Nqarim cookg'ai koe síí hãa ba. Ke méé ta ncëe ta nxàea hãa dtcòmàn qarika qgóó.

15 Kaiam peresitim gatá di kg'amkan koe thõò-xama máá ta a tama ba ta úú tama khama, igabaga ta kaiam peresiti ba úúa hãa, ncêe kò ãe ta gatá ma kúrúa bóòèa hãa khamaga ma wèe za kúrúa bóòè ba, igaba kò táá chibi kúrú ba.

16 Ke méé ta gaa domka kgoarasea hãase Nqarim dis ntcõó-q'ooos x'aian dis koe cúù-cuuse, ncêe cgòmkuhan hãa koe, nxãasega ta gha gaa koe thõò-xama-máákuan hêé naka cgòmkuhan hêéthêé hòò, ncêe gha hùì ta a, qaa a ta ko x'aè ka.

5

1 Wèém kaiam peresitim ncêe khòè ne xg'aeku koe guu a nxará tcg'òòèa ba nxará tcg'òòèa hãa, khòè nem gha nxãasega Nqarim cookg'ai koe tééa máá, a gane téé-q'oo koe chibia ne domka aba zi hêé naka dàòà-máákuan hêéthêé tcg'òóa máá ne ka.

2 Gaam igabam kg'amka me e, khamam ko gane ãe cúí gúù ga c'úúa hãa a ko tsaa ne cgoa tc'ause tséé.

3 Gaa domka i ko qaase, khòè ne di chibian domka hêé, naka gam di chibian domka hêéthêém gha dàòà-máákuan kúrú sa.

4 I cúí khòè ga ncêes tcomku sa séèa máásea hãa tite, igabam Nqarim ka tciièa hãa, ncêem kò ma Arone ma tciièa hãa khamaga ma.

5 Krestem igabam kò táá kaiam peresiti bam gha kúrú ka kaikaguse, igabam kò nxará tcg'òòé Gaam ãe ko máá:

“Tiri Tsi Cóa Tsi i;

Ra ncêe cárn koe guu a Tsarir Xõò Ra a,”

témém ka.

6 Ncêem ko c'ãe qgái koe kg'ui a ko máá:

“Chõò tamase Tsi peresiti Tsi i,

Meleki-setekem di x'áèan koe guu a,”

témé.

7 Jesom di kg'õèan nqõómkg'ai di koem kò còrèan hêé naka dtcàràan hêéthêé q'aua kg'aeen cgoa nxàea tcg'òò, Gaam ãe x'ooan koem gha kgoara Me di qarian úúa hãam koe, a ba a kò Nqari bam q'áòà hãa domka komsanaè.

8 Gatàm kò ma Cóa ba ii, igabam kò ãem ko xgàrasea máás koe guu a komsanan xgaa-xgaase.

9 Eëm hààraa máána hãa sam ko kúrúa xg'ara kam ko chõò tamas kgoaraku sa wèèa ne ãe ko komsana Me ne koe óága.

10 A ba a kò kaiam peresiti bam gha ii dis ntcõó-q'oo sa Nqarim ka máàè, Meleki-setekem di x'áèan koe guu a.

Dqàèkus dtcòman aagu di sa

11 Kái zi gúù zi xae ga ncêes gúùs ka nxàe, igaba xae ga ma bìríá tchàno-tchano tu u sa qari si i, kóma tu q'áa tama khama.

12 Ncêe x'aè ka tu ga kò xgaa-xgaa-kg'ao tu ii, igaba tu ko c'ãem khòèm tseegu dis tshoa-tshoase-q'ooos Nqarim di kg'uihan

di sa gha gaicara xгаа-xгаа tu u ba qaa. Bîlan tu ko qaa, a qari tc'õoan qaa tama.

¹³ Wèém khòèm ãe ko bîlan cgoa xáròè ba qanega cg'aré me e khama, a tchànoan dim kg'ui ba xгаа-xgaan ka kg'anoè tama.

¹⁴ Igaba i qari tc'õoan kaia ne di i; nxãakamaga ne kò kúrú xám m khama ne ko ãe qãè ii sa ãe tshúú iis koe q'aa-q'aa.

6

¹ Gaa domka méé ta tc'ãà di zi gúú zi ãe ta kò Krestem ka xгаа-xgaase zi tcg'oara guu naka taa còoka kaia qõò. Táá méé ta gaicara tshoa-tshoase-q'oo sa tshào guu: káà hùì zi tséé zi koe tcóósean di sa, naka Nqarim koe dtcòmàn di sa hěé,

² tcguù-tcguukuan ka xгаа-xgaakuan di sa hěé, naka tshàuan tòò cgaekuan di sa hěé, naka x'ooan koe tãean di sa hěé, naka chõò tamas xgàrakus di sa hěéthěé e.

³ Nqarim kòo kgoara máá ta a ne ta gha ncëes gúú sa kúrú.

⁴⁻⁶ Ka nea ga ntama ma gane ãe kò gane di dtcòmàn aagua hãa ne kabise a gaicara tcóóse? Gane ncëe kò c'ãe x'aè ka Nqarim di x'ààn máàè, a kò nqarikg'ai di aban xám, a kò Tcom-tcomsam Tc'ãe ba máàè, a Nqarim dim kg'uim di qãèan hěé naka hààko x'aèan di qarian hěéthěé xám ne, ncëe ko gane di dtcòmàn aagu ne. Thamka tama i hãa, chìbian koe tcóósean koe ne gha úúè sa. Nxãata i kò ii ne ne gha ko Nqarim dim Cóa ba gaicara xgàua mááse, a ko saucgae sa tcãà Me khama.

⁷ Ncèè nqõóm kò ko gam koe ko ntcãa túú tshàan ko kg'áà, a ãe ko gaam koe xhárà ne tc'õoan cgoa hùì nem ko Nqarim koe ts'ee-ts'eekg'aikuan hòò.

⁸ Igaba ãem kòo dxàman hěé naka tc'ãese tama tsoman hěéthěé ka tsom cgaeè nem káà hùì me e, a ba a cgúíkuan ka téea máàèa, a ba a gha còo dis ka dàòè.

⁹ Ncàm-ncamsa tuè, ncëeta xae ga ko ma kg'ui igaba xae cgáé zi gúú zi kgoarasean di zi koe gatu koe kaisa tcoman úúa hãa.

¹⁰ Nqari ba tchàno Me e, a cuiskaga ãe tu kúrú hãa tsééan hěé naka ãe tu Nqari ba x'áía hãa ncàmkuuan hěéthěé c'úúa hãa tite. Ncëe tu kò tcom-tcomsa ne kúrú máána hãa, a tu a ko qanega tsééa máá ne ka.

¹¹ Kaisase xae ko tc'ãe, gatu ka c'ãem wèém gha ncëe zi gúú zi koe tcãà tcáo sa, nakam gha nxãakg'aiga còo dim x'aè ba sí hàà, naka tu gha nxãasega ãe tu nqòò hãa zi gúú zi ka cg'oè-cg'oèè.

¹² Kg'amka tu gha ii sa xae tc'ãe tama, igaba xae ko tc'ãe, gane ãe kò dtcòm sa hěé naka qáo tcáo sa hěéthěé sara koe guu a Nqarim ka ne nqòòkaguèa hãa zi gúú zi máàè ne tu gha serè sa.

Nqarim dis nqòòkaguku sa tseegu si i

13 Eẽm kò Nqari ba Abrahamama ba nqòòkagu, kam kò Gam ka Gam dis cg'òès ka gaise, cúí khòè ga káà a khama Nqarim ka kaia a, gaan kam gha gaise e,

14 a máá: “Tseegukar gha ts'ee-ts'eekg'ai tsi, a kái tsgõo-coan máà tsi,” témé.

15 Me kò Abrahamama ba qáò tcáóan cgoa qãà, a ba a kò ncẽem dàòm ka ãem kò Nqarim ka nqòòkaguèa sa hòò.

16 Khòèa ne ko kuri ãe gaan ka kaia hãan ka gaise, si ko gaise sa ãe ko nxàèè sa qari-qari a wèé ntcoekuan ga kaàkagu khama.

17 Gane ãem ko nqòòkagua hãa * nem ko Nqari ba qãèse x'ái kg'oana, Gam di tséé-kg'áma nem cuiskaga kúrúa kabì tite sa. Gaa domkam kò Gam dis nqòòkaguku sa gaisean cgoa càù.

18 Nqari ba cuiskaga tshúù-ntcõan nxàè tite. I Gam di nqòòkagukuan hẽé naka gaisean hẽéthèéa cámm sara gúù sara kúrúa kabìè tite sara a. Nqarim koe ta bèea síia hãa, qãè qgáì koe ta gha hãa ka. Gam di nqòòkagukuan méé i qarika korè ta a, naka ta gha nxãasega cookg'aia ta koe hãas nqòò sa qgóóa qari.

19 Tcáóa ta ko qgóóa tòós gúùs† khama ta ncẽes nqòò sa úúa hãa. Ncẽes nqòò sa ko còrè-nquum nqarikg'ai koe hànám q'ane koe síi, qgáím q'aa-q'aakom di c'èe xòèan koe.

20 Ncẽe Jesom gatá téé-q'oo koe tcana hãa koe, Gam ncẽe gatá ka tc'ãà a qõòà hãa ba. A ba a kò chõò tamase kaiam peresiti ba kúrú, Meleki-setekem di x'áèan koe guu a.

7

Peresitim Meleki-seteke ba

1 Ncẽem Meleki-seteke ba kò Salema dim x'aiga ba ii, a kaisase tc'amaka hãam Nqarim dim peresiti me e. Eẽm kò Abrahamama ba x'aiga xu ncõos koe tàà, a ko kabìse kam kò Meleki-seteke xg'ae cgoa me a ts'ee-ts'eekg'ai mé.

2 Me kò Abrahamama ba ãem kò ncõoan koe séèa hãa gúùan wèé koe cúis tshàu-q'oo sa máà me. Tc'ãà dis kas ko Meleki-setekem dis cg'òè sa nxàeas kò kabìè ne máá: “Tchànoan dim x'aiga ba,” témé, me kò gataga Salema dim x'aiga ba ii, si ko nxãa sa máá: “Tòókuan dim x'aiga ba,” témé.

3 Gam ka góásea hãa gúù ga káà a: kg'áò xõòà ba ka ga hẽé kana dxàè xõòà ba ka ga hẽé kana qhàòà ba ka ga hẽéthèé e, ábàèam hãa kana x'óóam hãa cámm gam úú tama, igabam kò Nqarim dim Cóám khama ii, a ba a chõò tamase peresiti me e.

* 6:17: gane ãem ko nqòòkagua hãa - Gerika sa ko máá: “gane ãem ko nqòòkagua hãa ne gha máàè e,” témé. † 6:19: qgóóa tòós gúù sa - Gerika sa ko máá: “ankare” témé. Ankare sa skepe sa ko qgóóa tòós gúù si i.

⁴ Tc'ěe-tc'ěese naka bóò ntam ma kaia hãa sa, gatá ka tsgõosem Abrahamam ga ba kò ěem kò ncõos koe tàà a séèa hãa guũan ka cúis tshàu-q'ooos dian máà me koe ga.

⁵ Xu kò ěe xu khòè xu Lefim dis x'áé-q'ooos di xu, ncěe peresiti ii xu ka i ko x'áèan koe qaase, cúis tshàu-q'oo sa xu gha Iseraele di khòèan (ncěe gaxu di qõean) koe séè sa, gatà ne ma gane igaba thěé Abrahamam ka tsgõose-coa ne e igaba.

⁶ Meleki-seteke ba kò Lefim dis x'áé-q'ooos koe guu tama, igabagam kò Abrahamam koe cúis tshàu-q'oo sa séè, a kò ts'ee-ts'eekg'ai me, Abrahamam ncěe kò *Nqarim ka gúù zi nqòòkaguèa* hãa ba.

⁷ Ntcoekuè tama ia, ěe nqãaka hãa ba ko kuri ěe kaia hãam ka ts'ee-ts'eekg'aiè sa.

⁸ *Peresiti xu* kò ko cúis tshàu-q'oo sa máàè. Igaba xu gha wèè xu peresiti xu x'óó, *Meleki-setekem* cúim oose, si ko *Nqarim dis Tcgãya* sa nxàea tseegukagu, kg'òèam ko hãa sa, témé khama.

⁹ Kg'amaga ta ga kg'ui a máá, Lefim ncěe ko *gam ka tsgõose-coa ga ne ka* cúis tshàu-q'ooos dian máàè ba kò Abrahamam koe guu a *Meleki-seteke ba* cúis tshàu-q'oo sa tcg'òóa máá, témé.

¹⁰ Eẽm kòo Meleki-seteke ba Abrahamam cgoa xg'ae kam kò Lefi ba qanega ábàè tama khama, igaba *ncěe tchànose ta kò ko nxàe e*, nem kò gam ka tsgõosem Abrahamam dim tc'áróm koe hãa.

Jeso ba Meleki-setekem khama ii

¹¹ Moshem di x'áèa ne ko máá, peresitian méé i Lefim dis x'áé-q'ooos di khòèan ii, témé, *i kò ncěean Aronem di x'áè-kg'áman ga a thěé*. Igaba i kò Lefim di peresitian táá gaan di tséèan *chõò tama qgóóa-máákuan óága ãi* xg'ara-xg'ara, khama i kò ko qaase, c'ẽem peresitim Meleki-setekem di x'áèan koe guuam ga hãa sa, Aronem di x'áèan ka tamase.

¹² Ncěè peresiti xu ko ma tòóa xùrikus kò ko kabìè ne méé i gataga thěé x'áèan góá kabìè.

¹³ *Gatá ãim X'aigam* ncěe zi guù zi ko Gam ka nxàèè ba tãás qhàòs di Me e khama, i qanega cúí khòè ga Gam dis qhàòs koe guu naka altaram koe tséé ta ga hãa.

¹⁴ Q'ãasea i hãa khama, X'aiga ba Juta dis qhàòs koe guua hãa sa, me kò Moshe ba ěes qhàòs kam ko kg'ui ka táá cúí guù ga peresiti xu ka nxàe.

¹⁵ Ncěè c'ẽem peresitim Meleki-setekem khama iim kò hòdsea hãa, nes ko *ncěe xae ko nxàe sa qãèse* x'áise:

¹⁶ khòèan di x'áèan kam kò táá peresiti ba kúrú, igaba chõò tamas kg'òès di qarian ka a khama.

¹⁷ *Nqarim dis Tcgãya* sa ko ncěe sa nxàea tseegukagu a ko máá:

“Chõò tamase Tsi Peresiti Tsi i,

Meleki-setekem di x'áèan koe guu a,"

témé khama.

¹⁸ Kg'aika di x'áèa ne kg'amka a, a káà hùì i khama i kò tcg'òòè.

¹⁹ Moshem di x'áèa ne kò táá Nqarim di tsééan xg'ara-xg'ara khama. Igabagam ncéeska Nqari ba cgáés nqòò sa óágara máá taa hãa, ncêe ta gha gaas koe Nqarim koe cúù-cuuse sa.

²⁰ Nqari ba kò gaisean tséékagu. C'êe xu peresiti xu kò táá gaisean cgoa peresitian koe tòòè,

²¹ igabam kò *Jeso ba* gaisean cgoa peresiti ba tòòè, ãem kò Nqari ba bìrí Me a máá:

"X'aigam Nqari ba gaisea hãa,

a cuiskaga tc'êea kabia hãa tite,

Tsi gha chõò tamase Peresiti Tsi i,"

témé ka.

²² Ncées gaises domka ta tseegukaga q'ana hãa, Jeso ba gha cgáés qáé-xg'aes ãe nxàèa hãa sa kúrú sa.

²³ X'oo sa kò ko peresiti xu xgáè-kg'am xu táá hãa, *c'êe xu ko x'óó ne xu kò ko c'êe xu tòòè khama*. Gaa domkaga xu kò kái xu peresiti xu hàna hãa.

²⁴ Igabam ko *Jeso ba* Gam dis tséés peresitian di sa chõò tamase kúrú, chõò tamasem gha hãa khama.

²⁵ Gaa domkam qarim úúa hãa, wèéa ne ãe ko Gam koe guu a Nqarim koe cúù-cuuse nem gha chõò tamase kgoara di i, còrèam gha máá ne kam chõò tamase kg'õèa hãa khama.

²⁶ Kg'ano-kg'anosa a, ãeta iim peresitim kaia ba ta ga úú sa: ncêe tcom-tcomsa, a chìbi úú tama, a q'ano, a chìbi-kg'ao ne cgoa q'aa-q'aaèa, a nqarikg'ai ka tc'amaka kaikaguèa ba.

²⁷ C'êe xu kaia xu peresiti xu khamam ii tama; i Gam koe qaase tama, wèé cáím kam ga kg'aia gam di chìbian domka dàò-a-mááku sa kúrú a nxãwa khóè ne domka c'êe sa kúrú sa. Cúís dàò-a-mááku sam kò wèé khóèan di si i domka cúí q'oro kúrú, ãem ko dàò-a-máákus iise tcg'òóse ka khama.

²⁸ Moshem di x'áèan koe i ko guu a kg'amka khóèan nxará tcg'òòè a kaia peresitian kúrú; igabam kò kg'uim gaisean di ba ncêe kò x'áèan ka kháóka hàà ba Cóá ba nxará tcg'òó, ncêe ko chõò tamase Nqarim di tsééan xg'ara-xg'ara ba.

Krestem dis qáé-xg'ae sa Nciís Qáé-xg'aes ka cgáé si i (8-9)

8

Kreste ba kaim Peresiti Me e

¹ Cgáés gúús ncêe koe xae ko nxàe sa ncêe si i: kaim peresiti ba ta úúa hãa, Qarim wèém dim kg'áòm x'òàm xòè dis ntcòó-q'oos x'aian dis koe nqarikg'ai koe ntcóò-a-ntcòe ba,

² ncêe kaisase tcom-tcomsam còrè-nquum koe Tséé-kg'ao ii ba, tseegu dim nquum Nqarim ka kúrúèa ba, khòèan ka tamase.

³ Wèem peresitim kaia ba nxará tcg'òòèa hãa, nxãasegam gha aba zi hêé naka dàò-a-máákuan ko kúrúè zi kg'oo-coa zi hêéthêé Nqarim koe úú ka. Gatà iim dàòm ka i ko qaase, gataga méém thêé gatà dim Peresiti ba *Nqarim cookg'ai koem gha* úús gúú sa úúa hãa sa.

⁴ Ncêè nqòòmkg'ai koem kò xg'ao hàna hãa, nem ga xg'ao peresiti tama, aba zi ko tcg'òó xu peresiti xu c'êe xua hàna hãa khama, Juta ne di x'áè-kg'áman kò gatà méé domka.

⁵ Eê xu ko kúrú tsééan peresiti dia nqarikg'ai koe ko kúrúèan khamaga ii, a gaan di sòm-c'ana a. A ncêe i kò Moshem ka ii khamaga ii. Eêm kò xgàuèkom còrè-nquu bam gha Moshe ba kúrú dim x'aè ba hàà kam kò Nqari ba q'ãakagu me a máá: “Kúrú méé tsi nakas wèés gúú sa èe tsi kò xábim tc'amkg'ai koe x'áíèa hãas khama ii,” témé.

⁶ Igabagam ncêeska Jeso ba Nqari ba hêé naka khòè ne hêéthêé xg'aeku koe téé-têe, a ncêem dàòm ka nciís qáé-xg'aes ka cgáé sa kúrúa hãa. A ba a gataga thêé gaxu dis tséés ka cgáé sa máàèa hãa. Eêm ko Nqari ba kabas qáé-xg'ae sa kúrú, kam kò nciís qáé-xg'aes di zi gúú zi ka cgáé zi *khòè ne* nqòòkagu khama.

⁷ Ncêè tc'ãà dis qáé-xg'aes kò xg'ao káà chibi sa ii, nes ga kò xg'ao cam di sa táá qaaèa hãa khama.

⁸ Igabagam kò Nqari ba Gam di ne khòè ne koe chibian hòò, a ba a kò kg'ui cgoa ne a máá:

“Bòò, x'aè ba gha hàà,

Iseraele di ne khòè ne hêé naka Juta di ne khòè ne hêéthêé cgoar gha kabas qáé-xg'ae sa kúrú ba.

⁹ Si ncêes qáé-xg'aes kaba sa cuiskaga nciís qáé-xg'aes khama iia hãa tite.

Gane ka tsgõose ga xu cgoar kò kúrúa hãa sa,

èer kò qgóó x'òà xu a tc'ãà-cookg'ai xu, a Egepeto koe tcg'òò xu ka.

Qáé-xg'aes èer kò máà nea hãas koe ne ko tcom-tcomsa tama

khama ra kò Tíí X'aiga ra táá nqábé ne.

¹⁰ Igaba hààkom x'aèm kar gha Tíí X'aiga Ra

Iseraele di ne khòè ne cgoa kúrús qáé-xg'aes ga si i ncêe sa:

Tc'èea ne q'oo koer gha Tiri x'áè-kg'áman tcãà,

a Ra a gha tcáóa ne q'oo koe góá tòó o.

Gane dim Nqari bar gha ii, ne gha Tiri ne khòè ne ii.

¹¹ Me cuiskaga díim ga ba gane xg'aeku koe tõe

naka gam ka c'êe ba xgaa-xgaa hãa kana birí mea hãa naka máá,

'X'aiga ba méé tsi q'ana hãa' téméa hãa tite.

Wèéa ne ga gha q'ãa Tea hãa khama,
 cg'árém koe guu a tshoa-tshoa
 a sí kaiam koe chõò koe.

¹² Gane di chìbian koer gha thõò-xama máá ne,
 a cuiskaga gaicara gane di chìbian ka tc'èe-tc'èesea hãa tite
 khama,"
 tam méé.

¹³ Eëm ko máá, ncēes qáé-xg'ae sa kaba si i, témé kam ko Nqari
 ba máá, tc'ãà di sa ncii si i, témé. Si gha gúùs ãe ncii a cg'ãa-
 cg'anasea hãa sa kháóa cgáéga kaà.

9

Nqõómkg'ai koe hēé naka nqarikg'ai koe hēéthēé còrèa ne

¹ Tc'ãà dis qáé-xg'ae sa kò khòèan méé i ga ko ma còrè di x'àè-
 kg'áman úúa hãa, naka còrèèkom qgái ba hēéthēé e.

² Còrè-nquum cãm q'oo ba kò kúrúè, me kò tc'ãà dim q'oo
 ba x'àà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúùs ko tòòès gúù sa hēé, tafole ba
 hēé, naka ts'ee-ts'eekg'aièa hãa péréan hēéthēé úúa hãa. Me kò
 gaam qgái ba, 'Tcom-tcomsam qgái ba' ta ma tciie.

³ Me kò còrè-nquum di tsara q'oo tsara ko q'aa-q'aam qgái ba
 hàna, ncēe kò gam qãá koe cãm dim q'oo ba úúa hãa ba, me kò
 gaam q'oo ba 'Kaisase tcom-tcomsam qgái ba' ta ma tciie.

⁴ A ba a kò gautan cgoa kúrúèam altaram qãè hmòm xg'ãò
 gúúan ko gaam koe dàòè ba hēé, naka gautan cgoa tcgáùèam
 káá-dxoom qáé-xg'aes di ba hēéthēé úúa hãa. Me kò gaam
 káá-dxoo ba q'ooa ba koe gautan cgoa kúrúèam kubi-dxoom
 tc'õoan* kò úúa hãa ba hēé, naka Aronem dim dxòm ncēe kò
 tɔaran ka tsòm cgaeèa ba hēé, naka tafole di sara nxõá sara
 tcaba sara, ncēe kò x'àè-kg'áman gasara koe góá tòòèa hãa sara
 hēéthēé úúa hãa.

⁵ Gaam káá-dxoom qáé-xg'aes dim tc'amkg'ai koes kò sere-
 seres cãm moengele tsara x'ààn di tsara di sa hàna, Kherubime
 ta ko ma tciie tsara, ncēe kò tcgàmà tsara cgoa kò qgóóa-
 máákuan dis ntcõó-q'oo sa qábà tcana hãa tsara. Igabaga ta
 ncēeska ncēe zi gúù zi ka qáòse kg'uia hãa tite.

⁶ Wèé zi gúù zia kò ko ncēm dàòm ka kg'ónòè. Xu kò peresiti
 xu wèé x'aè ka tchàa dim còrè-nquum, tc'ãà dim q'oo koe tcãà
 a gaxu di tsééan kúrú.

⁷ Igabagam kò ko cãm dim q'oom koe, kaiam peresitim cúim
 ga ba kurim q'oo koe cúí q'oro tcãà. A ba a kò ko wèé x'aèan
 ãem ko tcãà ka gabá hēé naka khòè ne c'úua hãase kúrúa hãa
 chìbian hēéthēé domka síi ko tcg'òò c'àòan cgoa tcãà.

* 9:4: tc'õoan - Gerika sa ko "mana ne" témé.

⁸ Me kòo Tcom-tcomsam Tc'ěe ba ncēm dàòm ka x'ái, kaisase ts'ee-ts'eekg'aièam qgàim koe ko síim dàò ba qanega xgobekg'ammè ta ga hãa sa, còrè-nquum tc'ãà dim hãas noose.

⁹ Si ncēe sa x'ái si i ncēm x'aèm koe ko úú ta a sa. A sa a ko x'ái, ěe tcg'òóea hãa zi aba zi hěé naka máaku zi hěéthěe cuiskaga còrè-kg'aom di tcáoan tchàno-tchanoa hãa tite sa.

¹⁰ Kg'amaga zi x'ài-kg'ám zi i, tc'õo sa hěe, kg'aa sa hěe naka tãaka zi dàò zi q'ano-q'anosean hěéthěe di zi. A zi a tcáoos q'oo di tama zi x'ài-kg'ám zi i, ěe x'aè ka cúí kò ko tséé zi, Me gha nxãakg'aiga sí Nqari ba wèe zi gúù zi kaba-kaba.

¹¹ Igabam kò Krete ba kiam peresitim khama ma hàà, qãe zi gúù zi ncēe hààra hãa zi di ba. A ba a kò còrè-nquum ka kaia a kaisase tchàno iim còrè-nquum koe tcãà, ncēe khòe tshàu ka tshàoè naka ncēm nqõómkg'ai di tama ba.

¹² Piri kana ghòe-coan di c'áòan cgoam kò táá tcãà, igabam kò cúí q'oro hěe naka còo di sa hěéthěe Gam di c'áòan cgoa kaisase tcom-tcomsam qgàim koe tcãà, a ěem dàòm ka chõò tamas kgoaraku sa óá.

¹³ Ncēe pirian hěe, naka ghòe-xòòan hěéthěe di c'áòan hěe naka ghòe-coan di tháúan hěéthěe kò ko q'ano tama khòean koe cgàìe a cgàa ba q'ano-q'ano, *i khòean kabise a gaicara X'aiga ba còrè,*

¹⁴ Ne ia gha nxãaska Krestem di c'áòan nta noose q'ano-q'ano ta a! Gam ncēe kò chõò tamam Tcom-tcomsam Tc'ěem ka Nqarim koe káa chibi iise máase ba, a kò x'ooan koe ko úú zi tséé zi koe gatá di tcáoan q'ano-q'ano ba, nxãasega ta gha kg'òea hãam Nqari ba kúrúa máá ka.

¹⁵ Gaa domkam *Krete ba kabas* qáé-xg'ae sa óágara hãa, ncēm gaas koe khòe ne hěe naka Nqari ba hěéthěe xg'aeku koe téé-těe sa, nxãasega ne gha gane ěe tciièa hãa ne nqòòkaguèa hãas gúùs ěe x'óóa guuèa sa chõò tamase q'òò ka. Me Krete ba x'óóa hãa, nxãasega ne gha *gaa ne khòe ne* tc'ãà dis qáé-xg'ae koe kúrúsea hãa chibian koe kgoaraè ka.

¹⁶ Eẽ x'óóa hãam khòem ka goá a qaùèa hãas tcgãyas, ncēe gam di kg'uian úúa hãa sa mées x'óóam hãa sa x'ái naka saa nxãwa tséékaguè.

¹⁷ Tcgãyas ěe x'óóa hãam khòem di x'ài-kg'áman úúa hãa sa, ěem khòem kòo x'óó ne cúigas tséé ga si i khama, igaba ěem khòem kg'òea hãas nooses káa qari si i.

¹⁸ Gaa domkas kò tc'ãà dis qáé-xg'ae sa c'áòan ntcãague tamas cookg'ai koe káa qari si i.

¹⁹ Gaa domkam xg'ao ko Moshe ba ěem kò ncãa wèe ne khòe ne wèem x'ài-kg'ám ěe x'àèan koe guua hãa ba xgaa-xgaa xg'ara ne, ghòe-coan hěe, naka pirian hěéthěe di c'áòan sée a tshàn cgoa tcg'omea xg'ae, a qáòm hiim hisopo ta ko ma tciiè

ba hěé naka ncoàm x'ábà ba hěéthěé tséékagu a tcgāya sa hěé naka wèé ne khóè ne hěéthěé gaan cgoa cgài,

²⁰ a ba a máá: “Eēm kò Nqari ba x'àè tu u, a máá, qgóóa tu qari témés qáé-xg'ae sa ko tc'àmà-tcēekg'am c'áòan ga a ncēe e,” témé.

²¹ A ba a kò thěé gaam dàòm ěem cúim kaga c'áòan cgoa xgàùekom còrè-nquu ba hěé naka wèé zi gàba zì ěe kòo còrèan koe tséékaguè zi hěéthěé cgài.

²² Tseeguan kaga i ko x'áèan koe qaase khama, wèés gúús gha c'áòan cgoa q'ano-q'anoè sa (igaba zi kò c'ēe zi gúú zi c'áòan cgoa q'ano-q'anoè tama), i c'áòan kò ntcāaguè tama ne i chìbian di qgóóa-máákuan káà a.

Krestem dis dàòà-mááku sa ko chìbian séèa tcg'òó

²³ Gaa domka i kò ko qaase, gúú zi ncēe nqōómkg'ai koe hàna, a nqarikg'ai koe hàna zi di sòm-c'ana ii zi ga ncēeta ii dàòà-máákuan cgoa q'ano-q'anoè sa. Igabaga zi ko nqarikg'ai koe hàna zi gúú zi nqōómkg'ai di dàòà-máákuan ka cgáèan qaa.

²⁴ Krete ba kò táá khóèan tshàu ka kúrúèam còrè-nquum, ncēe tseegu dim còrè-nquum nqarikg'ai koe hànam dim sòm-c'ana iim koe tcāà khama, igabam kò nqarikg'ai koe tc'aró síí, a ba a ncēeska gatá domka Nqarim cookg'ai koe hãa.

²⁵ Gatagam kò táá nqarikg'ai koe síí, nxāasegam gha téé a gaa koe kái q'oro dàòà-máákus iise tcg'òóse ka, ncēm ko kuri kaim peresiti ba hěé khama, ěem ko wèém kurim ka kaisase tcom-tcomsam qgáim koe tcāà a c'áòan ncēe gam di tama úú ka.

²⁶ Nxāata i kò ii nem ga kò xg'ao nqōóm tshoa-tshoase-q'oo koe ga guu a kái q'oro xgàrasea hãa khama. Igaba ncēe i ii khama, cúí q'orom x'áísea hãa x'aèan chōò-q'oo koe, nxāasegam gha dàòà-mááku sa tcg'òóan ka chìbian kaákagu ka.

²⁷ Ncēe i ma khóèm cookg'ai koe ma tòòèa khama, cúí q'oro méém x'óó, naka ěes qāà q'oo koe xgàràè,

²⁸ khamagam kò thěé Krete ba ěeta iim dàòm ka cúí q'oro dàòà-máákus iise tcg'òòè, nxāasegam gha kái ne khóè ne di chìbia séèa tcg'òó ka. Me gha kabise a hàà gaicara cam di sa x'áíse, hààm gha khóè ne di chìbian séèa tcg'òó dise tamase, igaba gane ěe qāà Mea hãa ne koe kgoarasean óá dise.

Krestem di dàòà-máákua nea cgáé e (10)

10

¹ X'àè-kg'áman *Juta ne dia qāè* zi gúú zi hààko zi di sòm-c'ana a, a i a gaa zi tc'aró-tc'aro tama a. *Ncēe x'áè-kg'áma* nea cuiskaga Nqarim koe ko cúú-cuuse khóèan chìbian koe chōò tamase kgoara hãa tite. Gaa domka i ko qaase, dàòà-mááku zi méé zi wèé x'àè ka kurian ko ma xùriku khama ma kúrúè sa.

² Ncèè Nqari ba ko còrè ne khòè ne kò xg'ao tseeguan kaga cúí q'oro gane di chìbian koe q'ano-q'anoèa hãa, nxãasega i gha gane di tcáóan táá chìbi-chibi ne ka, ne zi ga kò xg'ao dàòà-mááku zi tééaguèa hãa.

³ Igaba zi ko ncèeska ncèe zi dàòà-mááku zi wèém kurim q'oo koe khòè ne gane di chìbian ka tc'èe-tc'èe.

⁴ Ghòè-xòòan hěé naka pirian hěéthěé di c'áòà ne cuiskaga khòè ne di chìbian xg'aàra tcg'òóa hãa tite khama.

⁵ Gaa domkam kò *Kreste ba* nqõómkg'ai koem ko hàà ka *Nqarim ka* máá:

“Qhàea-mááku zi hěé
naka mááku zi hěéthěé
Tsi kò tc'èe tama,

igaba Tsi kò tc'áró ba máà Te.

⁶ Dàòà-mááku zi dàòèko zi hěé
naka dàòà-mááku zi
chìbian ko tcg'òóa máàè zi hěéthěé
Tsi kò táá qãè-tcao máá.

⁷ Ra kò nxãaska máá:

'Nqariè, ncãa ga Ra a,

Tsáá ko tc'èe sar gha hàà kúrú ka,

ncèe i *Tsari zi* Tcgãya zi koe

Tíí ka ma góásea hãa khama,' témé,"

tam méé.

⁸ Tc'áà dis kam kò máá: “Qhàea-mááku zi hěé naka mááku zi hěé naka dàòà-mááku zi dàòèko zi hěé naka dàòà-mááku zi chìbian ko tcg'òóa máàè zi hěéthěé Tsi kò tc'èe tama, a Tsi a kò táá qãè-tcao máá zi,” témé. A ba a kò ncèe sa nxàè, èeta zi kòò ma x'àèan koe qaase igaba.

⁹ A ba a kò nxãaska máá: “Ncãa ga Ra a, Tsáá ko tc'èe sar gha hàà kúrú ka,” témé. *Ncèe kg'uiian kam kò ko tc'áà di zi dàòà-mááku zi* sèè a dxùukg'ai za tòó, nxãasegam gha gaa zi téé-q'oo koe hàà *tcg'òóse a Gam dim tc'áróm cgoa* cím dis *dàòà-mááku* sa kúrú ka.

¹⁰ Jeso Krestem dim tc'áróm ncèe kò cúí q'oro dàòà-máákus iise tcg'òóèam koe ta ko guu a q'ano-q'anoè, *Nqarim* ncàma hãa sam kò kúrú khama.

¹¹ Wèém peresiti ba ko cáman ko ma xùriku khama ma gam di tsééan kúrú, a ko dàòà-mááku zi cúíta ii zi kái q'oro tcg'òó, igabaga zi *ncèe zi dàòà-mááku zi* cuiskaga khòèan di chìbian xg'aàra tcg'òóa hãa tite.

¹² Igabagam kò Kreste ba cúís dàòà-mááku sa chìbian domka tcg'òó, ncèe gha chòò tamase hãa sa, a ba a kò síí *Nqarim dim kg'áòm x'òàm* xòè koe ntcõó.

¹³ A ba a gaam x'aèm èem koe guu a Gam di ne cg'õo-kg'ao ne gha hàà nqàrèa ba ka nqãaka tcãàè sa qãaa hãa.

14 Gane ãe ko kúrúè a q'ano nem kò cúis dàòà-máákus cgoa chõò tamase kgoara khama.

15 Me ko Tcom-tcomsam Tc'ẽe ba gatá koe thẽé ncẽe sa nxàea tseegukagu. Tc'ãà dis kam ko Nqari ba máá:

16 “Hààkom x'aèm kar gha Tíí X'aiga Ra gane cgoa kúrús qáé-xg'aes ga si i ncẽe sa: Tiri x'áè-kg'áma ner gha tcáóa ne q'oo koe tcãà, a Ra a gha tc'ẽea ne q'oo koe góá tòó o,”
témé.

17 A ba a gaicara máá:
“Cuiskagar chìbia ne hẽé naka gane di zi tséé zi cg'ãè zi hẽéthẽé ka tc'ẽe-tc'ẽese tite,”
témé.

18 Ncèè ncẽe zi gúù zi ka i kò khóèan qgóóa mááèa hãa, ne i nxãaska dàòà-máákuan chìbian di gaicara qaase tama.

Hààn ta Nqarim koe cúù-cuuse

19 Tíí qõe ga tuè, gaa domka ta ga Jesom di c'áòan domka kgoarasea hãase kaisase tcom-tcomsam qgáim koe tcãà.

20 Jeso ba q'aa-q'aakom qgáim ncẽe Gam dim tc'áróm iim koe guu a kãbam dàòm kg'òèan di ba xgobekg'ama máá taa hãa khama.

21 Ta kaim peresitim Nqarim dim nquu ba tc'ãà-cookg'aia hãa ba úúa hãa,

22 ke hààn ta Nqarim koe q'ano-tcáóan cgoa cúù-cuuse, cg'oèa hãas nqòòs dtcòmàn di sa úúa hãase, tcáó zi chìbi bóòsean koe guu a q'ano-q'anoèa* hãa zi hẽé, naka tc'áróan q'ano tshàan cgoa xg'aàèa hãa hẽéthẽé cgoa.

23 Gaam ãe nqòòkagu taa hãa ba tcom-tcomsa Me e, ke hààn ta nqòòs ncẽe ta gatá dis ii sa nxàea hãas koe qarika qgóó, ntcãa-ntcãaè tamase.

24 Hààn ta gatá ka c'ẽe ne ta ga ma ntcàms ka tc'ẽe-tc'ẽese, naka i gha nxãasega ncàmkuhan hẽé naka qãè zi tséé zi kúrúan hẽéthẽé càùse.

25 Táá méé ta gatá di xg'ae-q'ooan chõòkagu guu, ncẽe ne ko c'ẽe ne kuri hẽé khama, igaba méé ta korèku, naka ta kaisase gatá hẽé, ãem ko ma X'aigam dim cáím ba ma cúù ta ko ma bóò me khama ma.

26 Ncèè tseeguan ta q'ana hãa igaba ta kò ko hòòga chìbian x'ãèa máá a ko kúrú, ne i cúí dàòà-máákuan chìbian di ga hãa tite,

27 igaba q'áò-q'aosas xgàraku sa hẽé naka xgòàm c'ee ba hẽéthẽé cúí ga gha hãa, ncẽe gha ntcoe-kg'ao ne cg'õo o.

* 10:22: q'ano-q'anoèa - Gerika sa ko máá: cgáì-cgaièa hãa. Ncẽe sa ko máá, Jesom di c'áòan ka cgáì-cgaièa hãa zi.

28 Ncèè c'ēm khòèm kò Moshem di x'áè-kg'áman ntcoea hãa, i cam kana nqoana tééa-máá-kg'aoan di kg'uian ko ncées gúu sa nxàea tseegukagu, nem ko cg'õòè, thõò-xama mááè tamase.

29 Kháé nxãaska ncèè c'ēm khòèm kò Nqarim dim Cóa ba nàà c'ãa-c'ana ne? Khòèm ncèe ko qáé-xg'aes di c'áðan cg'ãa-cg'ana iise sèè ba, ncēm kò gaan ka q'ano-q'anoè e? Khòèm ncèe ko cgómkuan ko máà ta am Tc'ēm koe bóò-boose ba? Tc'èe naka bóò, nta noose i gha gam di xgàrasean ma kaisase tshúua máá me sa!

30 Gaam èe ko máá: “Tshúuan kabi máá sa Tiri si i, Ra gha surutaa kabi,” témé ba ta q'ana. Si ko gataga *Nqarim dis Tcgãya sa máá*: “Nqari ba gha Gam di ne khòè ne xgàra,” témé khama.

31 Nqarim kg'õèa hãam tshàu q'oo koe cg'áéa tcãà sa q'áò-q'aosas gúu si i.

32 Tc'ãà di xu cam xu ãem kò Nqari ba x'áà ba máà tu u xu ka tu tc'èe-tc'èese: xgàrase tu kò a tu a kò kaisas ncõos thõòkas koe hãa, igaba tu kò qarika tēe.

33 C'èe x'aè ka tu kò ko khòè ne xg'aeku koe cóèè, a ko xgàraè, ne kò c'èe x'aè ka c'èe ne khòè ne ncēm dàòm ka qãèse qgóóè tama, tu kò gane cgoa hãa a ko hùì ne.

34 Gane èe qáèèa hãa ne tu kò thõò-tcaoa máá, a tu a kò èe tu kò gatu di zi gúu zi xhùu cgaèè ka, qãè-tcaoan cgoa sèèa mááse e, nqarikg'ai koe tu qãè zi gúu zi chõò tamase hãa zi úúa hãa sa tu q'ana hãa khama.

35 Táá méé tu Nqarim koe tu úúa hãa tcoman aagu guu, ncèe kaisas kabi mááku sa úúa hãa a.

36 Qarika méé tu téé sa ko qaase khama, nxãasega tu gha Nqarim kò nqòòkagu tua hãa sa hòò ka, ãem ko tc'èe sa tu kò ko kúrúa xg'ara ne.

37 “Gaam èe ko hàà
ba gha xòm x'aè-coa q'oo koe hàà,
a ão tite khama.

38 Tiri ne khòè ne ãe tchàno ii
nea gha dtcòm̄s ka kg'õè,
igaba ncèè c'ēm khòèm kò ko
dtcòm̄s koe tééa dìbi
ner cuiskaga gaam ka qãè-tcaokaguè tite.”

39 Igaba ta gatá khòè ta èe dtcòm̄s koe tééa dìbia a kaàkaguèa ta tama ta a, igaba ta dtcòm̄s sa úúa hãa a kgoaraèa ta khòè ta a.

Dtcòm̄s sa (11–12)

11

1 Dtcòm̄s sa èe tsi nqòòa hãa zi gúu zi koe tcoman úu si i, naka èe hòòse tama zi gúu zi hàna hãa sa q'ãa sa hēèthēè e.

² Nciì kuri di ne khòè ne kam kò Nqari ba gane dis dtcòm̄s domka qãè zi gúù zi nxàè.

³ Dtcòm̄s ka ta ko bóòà q'ãa, wèém nqõó ba Nqarim dim kg'uim ka kúrúèa hãa sa, nxãasegas gha ãe ko hòòse sa ãe hòòse tama zi koe guu a kúrúè ka.

⁴ Dtcòm̄s kam kò Abele ba Kainem dis dàòà-máákus ka qãès dàòà-mááku sa Nqari ba kúrúa máá. A kò gaas koe guu a Nqarim ka tchànóm khòèm iise bóòè, Nqari ba kò gam di zi aba zi ka qãèse kg'ui khama. A ba a ko x'óóam hãa igaba qanega dtcòm̄s koe guu a kg'ui.

⁵ Dtcòm̄s kam kò Enoke ba *ncēes kg'õès koe* séèa tcg'òòè, nxãasegam gha táá x'oo sa xám ka, i kò cúí khòè ga táá hòò me, Nqari ba kò séèa tcg'òó mea khama. *Nqarim dis* Tcgãya sa ko nxàea tseegukagu a ko máá, ãem ko séèa tcg'òòès cookg'ai koem kò nxãakamaga Nqari ba qãè-tcaokagua hãa témé khama.

⁶ Dtcòm̄s ka oosem khòè ba cuiskaga Nqari ba qãè-tcaokagua hãa tite. Wèém khòèm ãe ko Nqarim koe hàà ba méém dtcòm̄, Nqari ba hãa, a ko gane ãe ko qaa Me ne suruta kab̄i sa khama.

⁷ Nqari ba kò qanega bóòè tama zi gúù zi ka Nowa ba q'ãakagu, me dtcòm̄s ka Nqari ba komsana a araka ba kúrú, gam x'áé di nem gha nxãasega kgoara ka. Me kò *dtcòm̄s* koe guu a nqõó ba chibi-chibi. A ba a kò dtcòm̄s koe guu a tchànóm iise Nqarim ka bóòè.

⁸ Dtcòm̄s kam kò Abrahama ba ãem kò tcièè ka komsana, a tcg'oa a ba a nqõóm ãem gha kháóa hàà q'õòm koe qõò, gatàm kò ma qõòm ko qgáí c'úúa hãa igaba.

⁹ Dtcòm̄s kam kò nqòòkaguèam kò hãam nqõóm koe cg'áè-khoem khama ma x'ãè. Xgàuéko nquu-coan koem kò x'ãè, tsara kò gataga khòè xuku tsara Isaka tsara Jakobe a tsara thèé gaa koe ga x'ãè, ncēe ko Nqarim koe cúíta iis nqòòkaguku sa hòò tsara.

¹⁰ Tshoa-tshoase-q'oo sa úúa hãam x'áé-dxoo bam téé a ko qãà khama, ncēe gam dim kúrú-kg'ao ba hēé naka tshàò-kg'ao ba hēéthēé Nqari ii ba.

¹¹ Dtcòm̄s kam kò Abrahama, ãetam kò ma gàesea hãa a cóá úú tite, si Sarahs ga sa cóá ábà tama igaba qarian hòò a cóán úú, Gam ãe kò nqòòkagu mea hãa ba tcom-tcomsa Me e sam kò bóòà hãa khama.

¹² Ncēem khòèm cúím, ncēe kò x'oos qàe koe hãam, koe ne kò guu a kái ne tsgõo-coa ne hãa, ncēe gane di kái-q'ooan nqarikg'ai di tçonòn hēé, naka tshàa-dxooan-kg'ám di góman di *nxõá-coan* ncēe nxáráse tite hēéthēé di kái-q'ooan khama noo ne.

¹³ Wèé ne khòè ne ncēe ne kò dtcòm̄an úúa hãa a ko x'óó. Eè ne kò nqòòkaguèa zi gúù zi ne kò táá hòò, igaba ne kò nquú ka

zi hãase bóò zi a ne a kò qãè-tcaoa máá zi. Kgoarasea hãase ne kò nxàe, nqõóm koe ne dàra-kg'ao ne e a cg'áè-khoe ne e sa.

14 Eẽta ko méé ne khòè ne ko x'ái, c'ẽem nqõóm x'ãè-q'oo ne gha ba ne ko qaa sa khama.

15 A kò táá nqõóm ẽe ne kò gaam koe guua hãam ka tc'ẽe-tc'ẽese. Gatà ne kò xg'ao hẽea ne ne ga kò xg'ao kabise ne gha di x'aèan úúa hãa khama.

16 Igaba ne kò ẽem nqõóm ka qãem nqõóm nqarikg'ai di ba xgónèa. Me ko Nqari ba gaa domkaga gane dim Nqari ba ta ma tcièan ka sau-cgaekaguè tama, x'áé-dxoo bam kg'ónòa máá nea hãa khama.

17 Dtcòm̄s kam kò Abrahama, ẽem kòo Nqari ba kúrúa bóò me ka, Isaka ba dàòa-máákus iise tcg'òó. Me kò gaam ẽe kò nqòòkaguèa hãa ba gam dim cóám cúise ábàèa hãa ba dàòa-mááku sa kúrú cgoa ka hẽé,

18 ẽetam kò ma Nqari ba bìrí mea hãa a máá: “Isakam koe tsi gha guu a ncẽer nqòòkagu tsia hãa tsgõo-coan úú,” téméa hãa igaba.

19 Nqari ba ẽe x'óóa hãa nem gha ghùì di qarian úúa hãa, sam kò Abrahama ba bìrísea hãa khama. Si ko ncẽe sa c'ẽem dàòm ka máá, x'ooan koem kò guu a Isaka ba hòò, témé.

20 Dtcòm̄s kam kò Isaka ba hàà gha kúrúse ts'ee-ts'ee'g'aikuan Jakobe tsara Esaua tsara nqòòkagu.

21 Dtcòm̄s kam kò Jakobe, ẽem ko x'óós cookg'ai koe wèè tsara cóá tsara Josefam di tsara ts'ee-ts'ee'g'ai, a ba a gam dim dqàbi hìim cgoa qari-qarisea hãase, Nqari ba dqom̄.

22 Dtcòm̄s kam kò Josefa, x'óóm gha di x'aèan ko cúù ka, Iseraele di ne khòè ne dis qõós Egepeto koe ne gha guu a tcg'oa dis ka kg'ui, a ba a kò x'áè-kg'ám̄an nda méé ne gam di c'õá xgubu-xgubuan úú di màà ne.

23 Dtcòm̄s ka khara kò Moshem ka xòò ga khara táá x'aigam di x'áè-kg'ám̄an *wèè xu cóá xu méé xu cg'òòè di bèe*, a khara a kò ẽem ko ábàèa xg'ara ka nqoana nxoëan chóm̄ me, t'õem cóá me e sa khara kò bóò hãa khama.

24 Dtcòm̄s kam kò Moshe ba, ẽem ko kai ka, Farom dis cóás dim cóá ba tam gha ma tcièe sa xguì,

25 a kò táá xòm̄ x'aèan ka chibian di kãrean tc'õós koe máàse, igabam kò Nqarim di ne khòè ne cgoam gha xgàràè sa nxará tcg'òóa máàse.

26 Gatagam kò hààkom x'aèm dis máàkus koe tòón tcgáía hãa, khamam kò Krete bam gha xgàrasea máá sa bìríse, a ba a kò ẽe sa bóò, si Egepeto di x'aian ka kaia hãas x'ai si i.

27 Dtcòm̄s kam kò x'aigam di xgòàn bèe tamase Egepeto koe tcg'oa, Gaam ẽe hòòse tama bam kò qgóóa qari khama, bóò Mea kò hãa khòè khama ma.

28 Dtcòm̄s kam kò Paseka dis kōè sa kúrú, a c'áòan *mée i nquuan-kg'ám* koe cgáìè di x'áèan tcg'òó, nxãasegam gha moengelem cg'òokus di ba táá tc'ãà a ábàèa cóán Iseraele di cg'òo ka.

29 Dtcòm̄s ka ne kò *Iseraele ne Ncoà Tshàa* dim tshàa-dxoo ba tchoaba, c'óòà hãam qgám koe ko nqáé khama ma, igaba ãe xu kò Egepeto di xu khóè xu tchoaba kg'oana ka xu kò tshàan ka tòm̄mè.

30 Dtcòm̄s ka i kò nxōá di xhàroan Jeriko di cg'áé, ãe ne ko *Iseraele ne 7 cáman* nxama-nxama ana xg'ara ka.

31 Dtcòm̄s kas kò cg'árà-kg'aos Rahabe sa Nqarim di x'áèan komsana tama ne cgoa táá cg'òòè, ães kò táá za guu a ko nqõó ba ntcáà tsara khóè tsara tòókuan cgoa qãèse hàakagu ka.

32 Dùú sa ra gha qanega nxàe? Ncëe Giteone ba hëé, Baraka ba hëé, Samsone ba hëé, Jafete ba hëé, Dafite ba hëé, Samuele ba hëé naka porofiti xu hëéthëé kar gha c'ëe gùù nxàe di x'aèa ner úú tama ka,

33 ncëe kò dtcòm̄s koe guu a x'aian x'ãà tàà, a kò ãe tchàno ii sa kúrú, a ãe xu kò nqòòkaguèa sa hòò xu, ncëe kò gàman di kg'ám̄an tcëekg'am,

34 a c'eean di kãru tãman di xgòàn ts'írí, a ntcàum di kg'ám̄-c'aman nxanagu xu, ncëe kò kg'amka ii igaba kò kabise a qari-qariè xu, ncëe kò ncõoan koe tàà xu, a kò táá nqõó di xu ncõo-kg'ao xu x'ãà tàà xu qgóé xu.

35 Khóè zi kò ãe kò x'óóa hãa qhàòan gazi di i x'ooan koe guu a ghùèa hãa ne koe hòò. C'ëe nea kò kaisase xgàràè igaba ne kò kgoarakuan xguì, nxãasega ne gha ãe ne ko x'ooan koe tãe ka qãès kg'òè sa kg'òè ka.

36 C'ëe nea kò ncoiè a ne a kò xg'ám̄mè, a kò thëé táuan cgoa qáèè a qáè-nquuan koe úúè.

37 C'ëe ne kò nxōán cgoa xaoè, ne c'ëe ne gáòà q'aaè, ne c'ëe ne ntcàuan cgoa cg'òòè. Ghùu khòoan kana piri khòoan ne kò hãa a ko caate. Dxàua ne kò hãa, a kò qóm cgoa qgóókua hãa, a ne a kò tshúùse qgóòè.

38 Nqõó ba ko qãèa máá ne tama. Hoàra ne ko te tchàa-xgòóan koe hëé naka xàbian koe hëé naka nxōán dòm q'oo koe hëé naka dqòò hãéan koe hëéthëé e.

39 Wèéa ne ga kò Nqari ba qãè-tcaokagu gane di dtcòm̄an ka, igaba ne kò táá ãe ne ko nqòòkaguèa hãa sa hòò.

40 Nqari ba kaisase qãès gúùs c'ëe sa kg'ónòa máá taa hãa, nxãasega ne gha gane gatá cgoa xg'ae a *Nqarim máà ta kg'oana* sa cg'oèa hãase hòò ka.

12

Jesom koe tòón tcgái

1 Ta ncēeta noose kaias túú-c'òòs nxàea tseegukagu-kg'ao ne dis ka nxàma-nxàmaèa hãa, ke méé ta wèés gúùs ãe ga ko xgàè-kg'am ta a sa hēé naka ncēe ko qóm ba qgóókagu ta a zi cg'ãè zi hēéthēé aagu, naka taa ncēe ta máàèa hãas qàrò sa qádò tcáóan cgoa qàrò,

2 Jesom koe tcgáíá ta tòóa hãase, ncēe ko gatá di dtcòman tshoa-tshoa a xg'ara-xg'ara ba. Ncēe kò qádò tcáóan cgoa xgàukuan koe máàse ba, nxãasegam gha hààkom x'aèm ka qãè-tcaoan hòò ka, a kò táá saucgae ba. A ncēeska Nqarim dis ntcóò-q'oo dim kg'áòm x'òàm xòè koe ntcóóa-ntcòe ba.

3 Gaam ncēe kò chìbi-kg'ao ne di ntcoekuan domka ncēeta noo thòðan q'oo koe qádò tcáóse hãa ba. Gabá méé tu tc'ēe-tc'ēese, naka tua gha nxãasega táá tau naka xhõen-tcáó guu.

4 Gatu dis dqùrìs ncēe tu ko chìbian cgoa x'ãàkus koe tu qanega c'áòà tu ntcãagu tu gha xguis téé-q'ooos koe síí ta ga hãa.

5 Ghùì-ghui-tcáókuan dim kg'ui ba tu gáé c'úúa hãa? Ncēe ko gatu cgoa *Gam di tu* cóá tu ii khama ma kg'ui, a ko máá:

“Tiri tsi cóá tseè,

táá X'aigam di dqàè kg'ónòkuan ntcoe guu,

naka ãem kò ko dqàè tsi ne táá xhõen-tcáó guu,

6 X'aiga ba ko gaam ãem ncàma hãa ba dqàèa kg'ónò,

a wèém ãem ko Gam dim cóám khama ma sèè ba xgàra ke,”

témé ba.

7 Ke méé tu dqàèa kg'ónòkuan koe qádò tcáó ii, Nqari ba ko Gam di tu cóá tu iise qgóó tu u ke. Ndakam cóá ba hãa, ncēe xòòm ka dqàèa kg'ónòè tama ba?

8 Wèém cóá ba ko dqàèa kg'ónòè. Gaa domka, ncēè dqàèa kg'ónòè ta ga tu kò hãa ne, tu nxãaska qãèm dàòm ka ábàè tama tu cóá tu u, cg'áràn koe guu a ábàèa tu, a tseegu di tama tu cóá tu u.

9 Gataga ta wèéa ta ga nqđómkg'ai koe kg'áò xòðan úúa hãa, ncēe ko dqàèa kg'ónò ta a, ta ncēes gúùs domka tcom ana hãa. Ka ta gha kháé nxãaska nta noose gatá ka Xòòm tc'ēem dim koe máàse a kg'òè?

10 Gatá ka xòò ga ne ko xòm x'aè-coa q'oo koe dqàèa kg'ónò ta a, ãe ne ko gane ma tc'ēe khama ta gha ii ka, igabaga ãem ko Nqari ba dqàèa kg'ónò ta a ne i gatá hùì di i, nxãasega ta gha Gam di q'ano-tcáóan hòò ka.

11 Ncēè c'ēe x'aè ka ta kòò dqàèa kg'ónòè ne i thòòka khama xam, a qãè-tcaokagu ta a tama. Igaba ne gha hààko x'aè ka gane ãe kò dqàèa kg'ónòèa hãa ne tchànoan dim tc'áróm tòókuan úúa hãa ba máàè.

12 Gaa domka méé tu x'òàa tu hēé naka qúrùà tu ncēe xhõea hēéthēé qari-qari.

13 Nqàrèa tu tchàno dàðan kúrúá máá, naka ne nxãasega ãe nqoara ne táá tààè guu, igaba qãèkaguè.

Nqari ba xguian dis dqàèku sa

14 Wèé qaria tu cgoa kúrú naka wèé khòèan cgoa tòókua hãase x'âe naka tua q'ano-tcáo ii. Q'ano-tcáo tama tu kò hãa ne tu cuiskaga X'aiga ba bóda hãa tite ke.

15 Q'ãa méé tu naka i táá cúí khòè ga Nqarim di cgòmkuian tcào guu, nakam táá cúím tobem kg'aum ga ba tsom guu, ncêe gha tshúuan ghui ba, ncêe gha kái ne kúrú ne cg'uri-cg'urise ba,

16 naka i táá cúí khòè ga cg'ará di ii guu kana Esaum khama cg'âe tcáo ii guu, ncêe kò qgáé-kg'ai dim cóám ii dis téé-q'oo sa cúis gâbas tc'õoan dis domka x'amágu ba.

17 Ncêe ta ma q'ana hãa khama, êe koe guus kam kò ts'ee-ts'eekg'aièm gha sa qaa; igabam kò táá ãem kúrú hãa sam gha kúrú kabi dim dàò ba hòò, gaa domka i kò ts'ee-ts'eekg'aikuan xguì me, gatàm kò ko ma wèé tcáo ba ka tcgái-tshàran cgoa qaa a igaba.

18 Ncêe tu gam koe hààra hãam xàbì ba Sinai dim xàbìm khama ii tama khama, ncêe gatu ga qgóó a xám ba, ncêe c'eean ko gaam koe karu, me ntcúú sa hêé, dcúú-qom sa hêé, kaim tc'ãá ba hêé,

19 nxãàm di ts'oo-q'ooan hêé naka dòm di kg'ui-q'ooan hêéthêé úúa hãa ba. Ncêe khòè ne ko gaam dòm di kg'ui-q'ooan kóm ka ne kò dtcàrà, táá ne gha gaicara c'êe kg'uia ba ga kóm sa ba,

20 êe ne kò x'áèèa hãa sa kò qóma máá nea hãa khama, ncêe kò ko máá: "Ncêe kg'oo-coa ga ii, a kò ncêem xàbì ba qgóó igaba méé i nxõán cgoa xaoa cg'õòè," témé sa.

21 Eẽ kòò bódè sa kò kaisase q'ae-q'aesa si i, me kò Moshe ba máá: "Q'aean kar tcãàèa, a ko cgùru," témé.

22 Igabaga tu ãem xàbìm koe hàà tama, a Siona dim koe hààraa, nqarikg'aian dim Jerusalema ba, kg'òèa hãam Nqarim dim x'áé-dxoo ba. A tu a gataga tcám-tcám moengelean qãè-tcaoa hãase xg'aea hãa koe hààraa.

23 A tu a gataga tc'ãà a ábàèa ne dis kerekes koe hààraa, ncêe cg'òèa ne nqarikg'ai koe góá tòòèa ne. A tu a gataga Nqarim koe hààraa, wèé khòèan dim Xgàra-kg'ao ba, a tu a gataga tchàno ne khòè ne* di tc'èean koe hààraa.

24 A tu a gataga Jesom koe hààraa, kabas qáé-xg'aes koe ko Nqari ba hêé naka khòè ne hêéthêé xg'aeku koe ko tòókuan kúrú ba. A tu a gataga c'áòan tsarisea hãa koe hààraa, ncêe ko Abelem di c'áòan ka qãè kg'uian kg'ui i.

25 Q'ãa méé tu naka táá Gam êe ko kg'ui cgoa tu u ba xguì guu. Ncêe gane ãem kò nqõómkg'ai koe hãa a ko kg'ui cgoa

* 12:23: tchàno ne khòè ne - Gerika sa ko máá: "xg'ara-xg'araèa ne tchàno ne," ncêe "Nqarim ko ma tc'èe ne khama ma kúrúèa ne khòè ne tchàno ne" ta i ga méèè ne.

ne, ne ko xguì nea kò táá nxanagu Me, ka ta gha nta noose nxanagu Me, Gaam ncēe nqarikg'ai koe hãa a ko kg'ui cgoa ta a ba?

²⁶ Gaam ncēm ēe x'aè ka kò dòma ba cgoa nqõómkg'ai ntcãa-ntcãa ba, igabagam ncēeska nqòòkagu taa hãa, a máá: “Qanega cúí Ra gha nqõómkg'ai cúí ntcãa-ntcãa tamase nqarikg'aian ga hēéthēe ntcãa-ntcãa,” témé ba.

²⁷ Ncēm kg'uim, ncēe ko máá: “Qanega cúí,” témé ba ko kúrúèa hãa zi gúú zia gha ntcãa-ntcãaè a tcg'òòe sa x'ái, nxãasega zi gha gúú zi ntcãa-ntcãaè tite zi qau ka.

²⁸ Gaa domka méé ta Nqarim di x'aian, ncēe cuiskaga ntcãa-ntcãaè tite ta máàèa hãas gúú sa qãè-tcaoa máá, naka taà Nqari ba còrè, qãè-tcaokagu Me kom dàòm ka, kaisa tcomkuan hēe naka q'áòan hēéthēe cgoa.

²⁹ Gatá dim “Nqari ba dàòà ko cg'òos c'ees khama ii” ke.

Nqari ba ko qãè-tcaokagu zi tséé zi (13)

13

¹ Qõekua ne khòe ne khama tu ma ncàmku.

² Táá méé tu c'urú guu, tãá za guua hãa khòèan x'áéa tu koe qãèse hàakagua ne; gatà hēéan ka i kò c'ēe khòèan c'úua hãase moengelean cg'áè-khoe iise qãèse hàakagu ke.

³ Gane ēe qáé-nquuan koe hàna ne ka tc'ēe-tc'ēese naka ēe ne hànas téé-q'oos koe tòóse, naka tua gataga gane ēe xgáèè ko ne tc'ēe-tc'ēese, gatu ga ko ma xgàrase khama ma.

⁴ Wèè khòèan ka méé i séèkuan tcommè nakam kgàrom séèkuan di ba q'ano ii, Nqari ba gha cg'áràn ko kúrú ne hēe naka wèè cg'árà qhàòan ga hēéthēe ko xgàra ke.

⁵ Kg'òèa tu méé i marian ncàm koe tòósea hãa guu, igaba méé tu wèés gúús ēe tu úúa hãa sa qãè-tcaoa máá. Nqari ba kò máá: “Cuiskagar guu tsia hãa tite;

a Ra a gataga cuiskaga aagu tsia hãa tite,”

témé ke.

⁶ Gaa domka ta ko kgoarasea hãase kg'ui a ko máá:

“X'aiga ba tirim Hùì-kg'ao Me e,

ra cúí gúú ga bèe tite,

dùú ba ga khòè ba kúrú te?”

témé.

⁷ Tc'ēe-tc'ēese tu gatu di xu tc'ãà-cookg'ai xu, ncēe kò Nqarim di kg'uian xgaa-xgaa tu u xu. Tc'ēe-tc'ēese nta iis kg'òè sa xu kò kg'òè sa naka tua gaxu dis dtcòm sa serè.

⁸ Jeso Krete ba Gam cúim ga Me e, ncãaka dim cáim ka hēe, ncēm cáim ka hēe, naka chõò tamase hēéthēe e.

⁹ Táá méé tu cg'áè na tãáka xgaa-xgaa-kg'áman ka hoàkaguè guu. Gatu di tcáòan gha Nqarim di cgómkuan ka qari-qariè sa

qãè si i ke, tc'õoan di x'áè-kg'ámán komsanan ka tamase, ncêe gane êe ko tc'õó o ne koe cúí hùi ga úú tama a.

¹⁰ Altara ba ta úúa hãa, peresiti xu ncêe Juta ne ko còrèm qgám koe ko tséé xu cúí qari ga úú tama, gaam koe xu gha tc'õó di ba.

¹¹ Kaiam peresiti ba ko kg'oo-coan di c'áòan sèè a chìbian dis tcg'òóa-máákus iise kaisase tcom-tcomsam qgám koe úú, igabaga i ko gaan di tc'áróan x'áém ka tchàa koe dàòè.

¹² Gaa domkagam kò Jesom igaba thêè gataga x'áé-dxoom ka tchàa koe xgàràè, nxãasegam gha Gam di c'áòan koe guu a khóè ne kúrú ne gane di chìbian koe q'ano a tcom-tcomsa ka.

¹³ Ke hààn ta nxãaska x'áém ka tchàa koe tcg'oa naka Jesom cgoa xg'ae naka Gam cgoa sau-cgaekaguè.

¹⁴ Ncêe koe ta kúúa ta gha hãam x'áé-dxoo ba úú tama, igabaga ta ko hààkom x'áé-dxoo ba qaa khama.

¹⁵ Ke hààn ta nxãaska wèè x'aè ka Nqari ba dqomàn di dàòamáákuan Jesom koe guu na tcg'òóa máá, dàòamáákus ncêe cg'òèa ba nxàea tcg'òóan ka ko kg'ámás ka kúrúè sa.

¹⁶ Naka tua táá qãèan kúrúan hêè naka aukuan hêéthêè c'urù guu, gatà ii dàòamáákuan kam ko Nqari ba qãè-tcaokaguè ke.

¹⁷ Gatu di xu tc'ãà-cookg'ai xu komsana naka gaxu di x'áè-kg'ámán koe máàse. Kòre tu u xu ko ke, khóèm gatu ka gha Nqari ba chóà máám khama ma. Komsana xu naka xu nxãasega tsééa xu qãè-tcaoan cgoa kúrú, tshùù-tcaoan cgoa tamase, gatà i kò ii ne i cuiskaga hùi tua hãa tite ke.

¹⁸ Còrèa máá xae e, tcáóa xae q'oo koe xae tcoman úúa hãa chìbian xae bóòse tama di i, a xae a ko wèè qgái koe xae gha qãès kg'òè sa kg'òè sa tc'êe ke.

¹⁹ Ra ko wèè qaria te ka dtcàrà tu u, còrè tu gha sa, nakar gha nxãasega qháésega kabise a hàà cgae tu u.

Còo di còrèan hêè naka tsgámkaguku zi hêéthêè e

²⁰ Chòò tamas qáé-xg'aes di c'áòan kam kò Nqari ba gatá dim X'aigam Jesom, ncêe kaia hãam ghùu kòre-kg'ao ba x'ooan koe guu a kabí a óága. Ncêem Nqarim tòókuan di ba méém

²¹ wèés gúús qãè sa máà tu u, naka tu nxãasega êem Gabá tc'êea hãa sa kúrú. Gataga méém Jeso Krestem koe guu naka tséé zi qãè-tcaokagu Me gha zi gatá koe kúrú. Chòò tamase méém Jeso Kreste ba dqomèmè! Amen.

²² Tíí qõe ga tuè, ghùi-ghuin tcáo tu u ghas tcgãyas xòm sar góá máá tua hãa, a ko dtcàrà tu u qáò-tcaoa tu gha máá si sa.

²³ Gatá ka qõesem Timoteom kgoaraèa hãa sa tu gha q'ãa sar ko tc'êe. Ncêè qháesem kò ko hàà ner gha gam cgoa síí cgae tu u.

²⁴ Wèé xu tc'ãà-cookg'ai xu gatu di xu hěé naka wèé ne tcom-tcomsa ne hěéthěé tu tsgámkagu. Italea di ne ko thěé tsgámkagu tu u.

²⁵ Cgómkuan méé i gatu wèé tu cgoa hãa.

JAKOBO

Jakobom dis tcgāya sa Téé-cookg'ai sa

Jakobom dis tcgāya sa gùu zi kúrú ta ko kg'òèa ta q'oo koe zi di x'àèan úúa hāa. Tcgāyas Jakobom dis ka tsi kò xòmse kg'ui kg'oana ne tsi gha máá: “Ncèè dtcòm tsi kòo ne méé tsi gataga thée èe tsi dtcòma hāa sa kúrú. Kg'uian hēé naka tsééan hēéthēé méé i qòòa mááku. Tsaris dtcòm sa méés tsari kg'òèan q'oo koe tséé. Tsaris dtcòm sa méés tsari zi tséé-kg'ám zi koe x'áíse.”

Tāáka zi gùu zi kam ko kg'ui: qguù sa hēé naka dxàu sa hēé, kúrúá bóòku sa hēé, qāè tchàno-tchanokuan hēé, tākase khóè ne qgóó sa hēé, naka tam di tséé-kg'áman hēé, q'āa di tc'ēan hēé, mēékuan hēé, dqòmsean hēé naka cg'aré-cg'aresean hēé, c'èe ne bóò a nxàe sa hēé, qáò tcáóan hēé, naka còrèan hēéthēé e.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- q'āa di tc'ēa ne

- dtcòm sa hēé naka tséé zi hēéthēé e

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Dtcòm sa hēé naka q'āa di tc'ēan hēéthēé e (1:2-8)

- Dxàu sa hēé naka qguù sa hēéthēé e (1:9-11)

- Kúrúá bóòkuan hēé naka qàe-qaekuan hēéthēé e (1:12-18)

- Kóm sa hēé naka kúrú sa hēéthēé e (1:19-27)

- Táá méé ta tākase khóèan qgóó guu (2:1-13)

- Dtcòm sa hēé naka tséé zi hēéthēé e (2:14-26)

- Dtcòm-kg'ao ba hēé naka tam ba hēéthēé e (3:1-18)

- Dtcòm-kg'ao ba hēé naka nqóó ba hēéthēé e (4:1-5:6)

- Tāáka zi x'àè-kg'am zi (5:7-20)

Dtcòm sa hēé naka q'āa di tc'ēan hēéthēé e (1:2-8)

¹ Tsgámkagu tu ur ko, tíi Jakobo ra, qāàr Nqarim di ra, a X'aigam Jeso Krestem di ra,

nxāa ra ko 12 zi qhàò zi, ncēm nqóóm koe tsai-tsaisea hāa zi ncēs tcgāya sa góá máá.

² Tíi qōe ga tuè, ndaka x'aè ga igaba tu ko tāáka zi kúrúá bóòku zi cgoa xg'ae igaba méé tu kaisase qāè-tcoa máá zi.

³ Q'ana tu hāa, gatu di dtcòmman di kúrúá bóòkua ne ko qarika-téékagu tu u sa ke.

⁴ Igaba méé i gatu di qarika tééan tchànos tséé sa kúrú, naka tu gha nxāasega wèé za ga tchàno ii, naka káàn chibi ii, naka tua gha c'èe gùu kaga táá tcàòè guu.

⁵ A ncèè gatu ka c'ëem kòo tc'ëean tcào ne méém Nqarim ncèe ko qãè-tcáóase hëé naka cgómaase hëéthëé wèém khòè ba máá ba dtcàrà, nxãaskam gha máàè e ke.

⁶ Igaba méém dtcòmàn úúa hãase dtcàrà, kái tc'ëe tamase, gaam ëem kái tc'ëe ba tshàan di qhonèan khama ii ke, ncèe ko tc'ãán ka xàbùè, a ko kabi-kabise e,

⁷⁻⁸ ëem khòèm kái zi gúù zi ko tc'ëe ba kana gam di zi dàò zi koe kgòe tama ba méém táá tc'ëea máá, cúí gúù gam gha X'aigam Nqarim koe hòò, ta tc'ëea guu khama.

Dxàu sa hëé naka qguù sa hëéthëé e (1:9-11)

⁹ Dtcòm-kq'aom ëe nqãaka hàna ba méém dqòmse, tc'amaka hànas téé-q'oos *ëe Nqarim máà mea hãas* domka.

¹⁰ Gataga méém qguàm khòè ba Nqarim cookg'ai koem nqãaka hàna sa q'ãa, dcãan di x'aan khamam gha ma kaà ke.

¹¹ Cám sa ko kùruan cgoa qadò, a sa a dcãan nqaikagu, i gaan di x'aan tcheè, i gaan di t'òèan kaà khama. Gatagam gha ma qguàm khòè ba ma kaà gam di tsééan koe hãa a.

Kúrúa bóòkuan hëé naka qàe-qaekuan hëéthëé e (1:12-18)

¹² Ts'ee-ts'eekg'aièa baa, khòèm ëe ko kúrúa bóòkuan koe qarika téé ba. Ncèè kúrúa bóòkua nem kò tààa hãa nem gha cábás kg'òèan di sa cábákaguè khama, ncèe Nqarim ëe ncàm Mea hãa ne nqòòkagua hãa sa.

¹³ Khòèm ëe ko kúrúa bóòè a ko chìbian koe tcãàè ba méém táá máá: "Nqari ba ko chìbian koe tcãà te," témé guu. Nqari ba cuiskaga cg'ãèan ka chìbian koe tcãàè tite, a ba a gataga Gabá cuiskaga khòèan chìbian koe tcana hãa tite ke.

¹⁴ Igaba i ko khòèan ncèeta iim dàòm ka chìbian koe tcãàè: khòè ba ko gam tc'áró-tc'aro di tc'ëean ka cg'ãèan koe tcèèa úúè, a síí ntcòm s koe qàè.

¹⁵ I ko nxãaska gam di cg'ãè tc'ëean ëe i kòo càùse ne chìbian xàm, ne i ko chìbian ëe kai, a x'ooan óá.

¹⁶ Táá méé tu qàe-qaèe guu, tíí qõe ga tu ncàm-ncamsa tuè.

¹⁷ Wèés kamas cgáé sa hëé, naka wèés abas tchàno sa hëéthëé sara tc'amaka guua, a ko xõa Xòòm x'ààn dim koe guu a, ncèe Gam koe i cúí gúù kabièa ga kàà a ba, kana sóman khama kabi-kabise tama ba.

¹⁸ Gam di tc'ëean koem kò ábà ta a, kg'uim tseeguan dim koe guu a, nxãasega ta gha *Gam di ta khòè ta tc'ãà di ta ii* ka, Gam ka kúrúèa zi gúù zi koe, tc'ãà di tc'òoan xháràm di khama.

Kóm sa hëé naka kúrú sa hëéthëé e (1:19-27)

¹⁹ Q'ãa méé tu ncêe sa, tí qõe ga tu ncàm-ncamsa tuè. Wèém khòe ba méém qháé ii komsanan koe, naka kg'uiian koe ão ii, naka ba ão ii xgòàn koe.

²⁰ Khòèm di xgòà ne Nqarim ko tc'èe tchànoan koe síí tama khama.

²¹ Gaa domka méé tu cg'ãè gúùan kúrúan hêé naka cg'ãèan kaikaguan hêéthêé chòokagu, naka cg'aré-cg'arese naka Nqarim dim kg'uim gatu koe xháràèa ba hòòà mááse, ncêe kgoara tu um gha di qarian úúa ba.

²² Nqarim dim kg'ui ba ko komsana tu méé tu ii. Kg'ui ba kóm's cúí sa tu kò kúrú, ne tu gha ko qàe-qaese.

²³ Khòèm kò Nqarim dim kg'uim dim kóm-kg'ao ba ii, a ba a kúrú-kg'ao ba ii tama nem ncêeta iim khòèm khama ii khama: ncêe ko ábà cgoaèa bas kg'ái sa bóò-kg'áis koe bóò ba.

²⁴ Ntcáasem ko xg'ara a qõò, a ba a kúúga c'urù ntam kò ii sa khama.

²⁵ Igaba gaam èe ko tchàno x'áèan koe bóò ba, x'áèan ncêe kgoara tu u ko o, a ba a ko qgóóa qari i ba, nxãa ba gha gam di kúrúan koe ts'ee-ts'ee'kg'aiè, ncêe x'áèan c'urù tamam kóm-kg'ao ba, igaba kúrú-kg'ao ii ba.

²⁶ A ncêe khòèm kò bóò, dtcòmà nem úúa sa ne, igabam ko gam dim tam ba qgóó tama, a ko tcáóa ba qàe-qae, ne i gam di dtcòmàn cg'ãa-cg'ana di i.

²⁷ Dtcòm's ncêe Nqarim gatá ka Xòòm cookg'ai koe q'ano a chibi úú tama sa ncêe si i: khãadoma cóán hêé naka dxàe-ntcõan hêéthêé gaan di xháéan koe kòre si i, naka nqõóm koe káa cg'urise qgóóse sa hêéthêé e.

Táá méé ta khòè ne táákase qgóó guu (2:1-13)

2

¹ Tí qõe ga tuè, gatá dim x'áàkom X'aigam Jeso Krestem koe tu kò dtcòmàn úúa hãa, ne méé tu táá táákase khòèan qgóó guu,

² C'èedaokam kòo gautan di tcàa tshàuan hêé naka t'òè qgáían hêéthêé hanam khòè ba gatu dim còrè-nquum koe tcãà, me gataga dxàuam khòèm cg'ãa-cg'ana qgáían hana ba thêé hàà gae tu u,

³ tu kò èe t'òè qgáían hana ba qãèse qgóó, a bìrí me a máá: "Ncêe qgáían qãè koe ntcõó," témé, a tu a èe cg'ãa-cg'anasea ba bìrí a máá: "Tsáá méé tsi èe koe téé," témé, kana máá "Nqàrè-kg'ama te koe gómankg'ai koe ntcõó," témé.

⁴ Eèta tu kò hêé ne tu q'aa-q'aasean xg'aekua tu koe úúa, a tu a ncêeska cg'ãè tc'èem xgàra-kg'ao ba kúrú hãa!

⁵ Komsana tu, tí qõe ga tu ncàm-ncamsa tuè. A Nqari ba gáé nqõómkg'ai koe dxàua ne khòè ne nxárá tcg'òóa hãa tama,

dtcòmàn koe ne gha q̄guù ka, a ne a gha x'aian di ne q'òò-kg'ao ne ii, ncēm kò ēe ncàm Mea ne nqòòkagua hãa a?

⁶ Igaba tu ko dxàua ne khòè ne sau-cgaekagu. A q̄guù ne tama ne gáé ēe ko nqãaka úú tu u ne, gane tama nea ncēe ko qáé-nquuan koe úú tu u ne?

⁷ A gane tama nea ncēe ko t'òès cg'òès *Krestem di* sa cg'àèkagu ne, ncēe gatu koe kò *ēe tu ko tcguù-tcguuè x'aè ka* tciiè sa?

⁸ A ncēè tseegukaga tu kò *Nqarim di* x'aian di x'àèan qgóóa qaria hãa ne, ncēes ko *Nqarim dis* Tcgāya sa mée khama, a ko máá: “Tsáá ka c'ēe ba mée tsi ncàm, ēe tsi ma ncàmsea khamaga ma,” témé, ne tu ko qãèse hēè.

⁹ Igaba tu kòò khòè ne tãákase qgóó ne tu ko chìbian kúrú, a tu a gha x'àèan ka bóòè, chìbi kúrú-kg'ao tu iise.

¹⁰ Dìim wèém ēe ko wèè x'àèan qgóóa qari, igaba ko cúis qgáìs koe tsaa a ba wèéan koe ga chìbiga me e khama.

¹¹ Gaam ēe ko máá: “Táá cg'áràn kúrú guu,” témé ba ko gaicara máá: “Táá cg'òo guu,” témé khama. A ncēè cg'áràn tsi kò kúrú tama ne, igaba tsi kò cg'òo, ne tsi x'àèan koe chìbi kúrú-kg'ao tsi i.

¹² Dùús wèés ēe tu ko kg'ui a ko kúrús ka mée tu *tc'ēe-tc'ēese*, ncēe gha kgoara tu um x'àè-kg'ám ka tu gha xgàraè sa.

¹³ Nqarim kò hàà ko khòè ne di zi tséé zi bóò q'oo, qãè zi i sa kana tshúù zi i sa, nem gaam ēe kò thòò-xama-máákuan úú tamam koe thòò-xama-máákuan x'áí hãa tite khama. Igaba ēe thòò-xama-máákuan úúa hãam khòè ba chìbi bóòè tite.

Dtcòm̀s tséé tama sa x'óóa hãa (2:14-26)

¹⁴ Dùú sa i ko hùì, tí qõe ga tuè, ncēè khòèm kò ko máá, dtcòmà nem úúa, témé, igabam tséékagu u tama ne? A gam di dtcòmà nea gha kgoara me?

¹⁵ C'ēedaokam kò tsáá qõe ba kana tsáá qões igaba qg'aè-cgaea, a tc'òo úú tama tc'òo ne gha a,

¹⁶ me gatu ka c'ēe ba gaa khòèan ka máá: “Tòókuan cgoa qõò, hãa tu gha, a tu a gha tsáú ke,” témé, ēe ko cgáé-q'ooa ne koe qaase gùàn màà ne tamase, ne i ko nxãan dùú sa hùì?

¹⁷ Gatà iim dàòm ka i dtcòmàn x'óóa hãa, ncēè cúise i kò hàna ne, a tsari tsééan cgoa qõò màáku tama ne.

¹⁸ Igabagam gha c'ēm khòè ba xõa a máá: “C'ēe khòè nea dtcòmàn úúa, i c'ēean tsééan úúa,” témé.

Ra gha nxãaska tèè a máá: “X'áí te, nتامam gha ma c'ēm khòè ba dtcòmàn úú, igabam tsééa ba koe x'áí i tama sa. Nxãaskar gha tíia tiri tsééan koe guu a tiri dtcòmàn x'áí tsi,” témé.

¹⁹ A dtcòm̀ tsi ko Nqari ba cúí Me e sa?

Qãèse tsi ko hēè, igabaga *tsi tcàoa*, dxãwa tc'ēean ga ko dtcòm̀, a ia a q'áòan ka cgùru khama.

²⁰ A x'áìè kg'oana tsia, tsáá káà tc'ěe tsi khòè tsi, tséé tama dtcòma ne káà hùì i sa?

²¹ Ntama ba kò ma Abrahamam gatá ka xòò ba Nqarim koe tchàno iise bóòè? Gam di tsééan ka a kò ii, ěem kò ko gam ka cóásem Isaka ba altaram koe úú ka.

²² Bóò tsi ko, dtcòma ne kòo gam di zi tséé zi cgoa tsééa xg'ae sa, i kò gam di dtcòman tséé zi ka cg'oè-cg'oeè.

²³ Si kò Nqarim dis Tcgāya sa tseegukaguè, ncēeta kòo mée sa: “Abrahama ba kò Nqari ba dtcòm, Me Nqari ba gam di dtcòman ka tchànóm iise sée me,” témé. Me kò Nqarim dim tcárà ba ta ma tciè.

²⁴ Bóò tu ko, khòè ba ko gam di zi tséé zi koe guu a tchànóm iise bóòè, dtcòm̄s ka cúí tamase.

²⁵ Rahabes cg'árà-kg'ao sa kò tǎá za guu a ko nqǒó ba ntcáa tsara khòè tsara sée, a sa a tǎám dàòm cgoa ts'ǎakagu tsara a. A ncēeta hěéan ka sa gáé kò gataga gas di tsééan koe táá tchànós iise bóòè?

²⁶ Tc'ěe ba úú tamam tc'áro ba x'óóa hǎa, i gatà iim dàòm ka dtcòman ncēe tsééan úú tama a x'óóa hǎa thěé.

Dtcòm-kg'ao ba hěé naka tam ba hěéthěé e (3:1-18)

3

Tam ba xгаа-xгаа ne

¹ Táá mée tu wéèa tu ga xгаа-xгаа-kg'aoan kúru guu, tí qǒe ga tuè. Q'ana tu hǎa, sita ncēe ko xгаа-xгаа ta ko hàà kaisase thòòse Nqarim ka xgàràè sa ke.

² Wéèa ta ga ko kái chìbian kúru khama. Ncēè c'ěem kò cúí chìbi ga kúru tama ěem ko kg'uis gúús koe nem tchànóm khòè me e, kgoana ko a gam dim tc'árom wèè ba kòre ba.

³ Bìian kg'ám-q'oo koe ta ko tóm sa tcǎà, nxǎasega i gha komsana ta a ka. Ncēeta hěéan ka ta ko wèè tc'ároan gaan di ga tchàno-tchano.

⁴ Bóò skepe zi gataga, gatà zi ma kaia igaba, a ko kaia tc'áán ka qǒòkaguè, igaba zi ko kaisase cg'árém hìim tchàno-tchano dim cgoa nqàriè, a nqàri-kg'aom ko tc'ěem xòèm za qǒò.

⁵ Gatà iim dàòm kam tam ba cg'árém gúú me e, igabam ko kaia zi gúú zi ka koase.

Tc'ěe naka bóò, kaias hìi-kg'ai sa ko cg'árém c'ee me e ka dàòè sa.

⁶ Tam igabam c'ee me e, a cg'ǎès dim nqǒó me e. Ncēea me ko ma tséé ga a, gatá cg'áé-q'oo koe, a ba a ko wéém tc'árom khòèan di ba cg'ǎè-cg'ǎe. C'ees koem ko wéés kg'òès khòèm di sa tcǎà, a ba a ko chòò tamas c'ees dxāwam dis ka tcǎà-dòm̄mè.

⁷ Khòè ta gha kgoana a xгаа-xгаа wéém kg'oo-coa-qhàò ba hěé, naka tsaràn hěé, naka ncǎà cgoa ko qǒòan hěé, naka

tshàan q'oo di gúuan hěéthěé e khama, a ta a gataga xгаа-xгаа ana.

⁸ Igaba i cúi khòè ga kgoana naka tàm ba xгаа-xгаа hãa tite, sãa tamam cg'ãè ba, cg'õoko gúuan ka cg'oèa hãa ba.

⁹ Gaam cgoa ta ko X'aigam *Nqarim* Xòò ba dqòm, a ta a ko gaam cgoa Nqarim dis iis koe kúrúèa ne khòè ne cgúi.

¹⁰ Dqòm kuan hěé naka cgúikuan hěéthěéa ko cúis kg'áms koe tcg'oa. Tíi qõe ga tuè, ncěe sa méés táa gatà ii guu.

¹¹ A tsàùm koe i ga kare tshàan hěé naka tsau tshàan hěéthěé cúi x'aè ka tcg'oa?

¹² Tíi qõe ga tuè, a faia dis hìi sa ga olife di tc'ároan kúrú, kana sa ga chõó-kg'om dis hìi sa faia di tc'ároan kúrú? Tsau tshàa ne cuiskaga kare tshàan kúrúa hãa tite.

Càm tsara dàò tsara tc'ëean di tsara

¹³ Dìi ba tc'ëega baa, a ba a ko kóma q'ãa gatu xg'aeku koe? Gam di kg'õèan qãè ka méém x'ái, gam di tséèa ne ko cg'aré-cg'aresean cgoa kúrúè sa, tc'ëean cgoa hěéthěé e.

¹⁴ Igaba tu kò gatu di tcáóan koe xgóam tau ba hěé naka cèèan hěéthěé úúa ne táa koase guu, naka táa tseeguan tshùù-ntcõakagu guu.

¹⁵ Gatà ii tc'ëea nea nqarikg'ai koe guu tama, igaba i nqõómkg'ai di i, a khòèm di i, a dxãwam di i.

¹⁶ Eẽ tauan hěé naka cèèan hěéthěé hàna qgái koe, i gha kómku taman hãa khama, naka wèè cg'ãè-qhàòan kúrúan hěéthěé e.

¹⁷ Igaba i nqarikg'ai koe guua tc'ëean tc'ãà dis ka q'ano o, a càmm dis ka gataga tòókuan úúa, c'ëe ne khòè ne ka i ko tc'ëe, a i a komsanan koe hěé naka tc'ëea kabian koe hěéthěé kgoarasea hãa, a cgóm kuan ka cg'oèa hãa, a i a ko qãè zi tséè zi di tc'õoan màa ta a, a i a khòè ne tãákase qgóó tama, a i a kgoarasease ko qgóóse.

¹⁸ Tòókuan di ne khòè ne ncěe ko tòókuan di cgùrian xhàrà ne gha tchànoan tcuù.

Dtcòm-kg'ao ba hěé naka nqõó ba hěéthěé e (4:1–5:6)

4

Nqõó ba ncàm guu

¹ Dùu sa ko ncõoan ghùì, si ko dùú sa x'ãàkuan ghùì gatu xg'aeku koe? A gatu ko tc'ëe zi gúù zi tama zia, ncěe ko gatu di tc'ároan koe ncõoan ghùì zi?

² Ncóó tu ko, igaba tu úú tama. Cg'õo tu ko, a tu a ko kaisase xaù, igaba tu kgoana naka hòò tite. X'ãà tu ko, a tu a ko ncõoan ghùì. Gúù tu úú tama, Nqari ba tu dtcàrà tama domka.

³ Dtcàrà tu ko, igaba tu hòò tama, tchàno tamase tu ko dtcàrà khama, ãe tu ko hòò gúàan tu gha nxãasega ãe tu ko ma gatu tc'ãe khama ma tséékagu ka.

⁴ Cg'árà-kg'ao tuè! A c'úua tua, nqõóm cgoa ncàmkuane Nqarim cgoa hòreku si i sa? Nxãaska, ncèe nqõóm di tsi ncàmkhoe tsi kò ii ne tsi Nqarim di tsi cg'õo-kg'ao tsi i.

⁵ *Nqarim dis Tcgãya* sa ko máá: “Tc'ëem ncëem Nqarim gatá koe tòóa hãa ba kaisa zi tc'ëe zi ka cg'oèa hãa,” témé. Ncëe kg'ui ne tseegu u, ná?

⁶ Igabam ko *Nqari ba* kaisa cgómkuan máà *ta a*. Gaa domkas ko *Nqarim dis Tcgãya* sa ncëeta méé: “Nqari ba ko ãe tcomsea ne ntcoe, igabam ko ãe ko cg'aré-cg'arese ne cgómkuan máà,” témé.

⁷ Ké tu ncëeska Nqarim koe máàse. Dxãwa ba xguì, nakam gha gatu koe guu ná qgòé.

⁸ Nqarim koe cúu-cuuse, nakam gha Gam igaba gatu koe cúu-cuuse. Xg'aà tshàua tu, gatu chibi-kg'ao tuè, naka tu gatu khòé tu cam tc'ëe tu, tcáóa tu q'ano-q'ano.

⁹ Tshúù-tcao méé tu, naka kg'ae, naka ntcãà tcgái-tshàra. Gatu di kg'ãean méé i kabise naka kg'ae ii, naka i gatu di qãè-tcaoan kabise naka tshúù-tcao sa ii.

¹⁰ X'aigam *Nqarim* cookg'ai koe méé tu cg'aré-cg'arese nakam gha nxãasega kaikagu tu u.

Tsáa ka c'ëe ba xgàra guu

¹¹ Táá méé tu gatu ka c'ëe ne cgoa cg'ãèse kg'ui guu, tí qõe ga tuè. Gaam ãe ko qõesem cgoa cg'ãèse kg'ui ba kana ko qõese ba xgàra, ba ko x'áèan cgoa cg'ãèse kg'ui, a ko x'áèan xgàra. X'áèan tsi ko xgàra ne tsi gaa x'áèan di tsi tséékagu-kg'ao tsi tama tsi i, igaba tsi x'áèan di tsi xgàra-kg'ao tsi i.

¹² X'áèan hëe naka xgàrakuan hëéthëé dim tcg'òó-kg'ao ba cúu Me e, Gaam ãe ko kgoara, a ko kobe di qarian úua ba. Igaba tsi tsáa dii tsia, ncëe tsáa ka c'ëe ba ko xgàra tsi?

Táa koase guu

¹³ Hàà tu ncëeska, gatu ãe ko máá: “Ncëe cam ka kana q'uu ka ta gha ncëeta iim x'áé-dxoom koe qõò, a sí gaa koe kuri ba x'ãè, a gaa koe sí x'amágu, a gha nxãasega marian hòò,” témé tu.

¹⁴ Igaba tu q'uu ka dim cam ka i gha gatu di kg'òèan nta ii sa c'úua hãa. Nqõara-nqõuan khama tu ii khama, ncëe ko xòm x'aè-coa séè a hãa a, a i a gaia kaà.

¹⁵ Khama tu ga ko ncëeta mééa: “X'aigam *Nqarim* kò tc'ëe ne ta gha kg'òè, a ta a ncëe sa kana ãe sa kúru,” témé.

¹⁶ Ncëe i ii khama, tu ko koase a ko dqòmse. Eëta ii dqòmsean wéè ga cg'ãè e.

17 Gaa domkam wèém khòèm ãe qãè guùan kùrú q'ana, igaba kùrú u tama ba, nxãa ba chibiga me e.

5

Gguùà khòèan dqàèa ne

1 Hàà tu ncēska, gatu khòè tu ãe qguùà tu, kg'ae méé tu naka xoò, cg'ãè zi ncēe ko hàà cgae tu u zi domka.

2 Gatu di qguùà ne ts'óóa hãa, i gatu di qgáian tcg'ãàn ka tc'õóèa hãa.

3 Gatu di gautan hēé naka seleferan hēéthēéa ncàbà hãa, i gha gaan di ncàbàn gatu koe x'ái sa ii, a i a gha c'ees khama ma gatu di cgàan tc'õóa xgãá. Gatu di x'aian tu tòóa máásea hãa, còo di xu cámx xu u igaba.

4 Bòò, surutan gatu di tséé-kg'aoan di i, ncēe gatu di xháràn koe kò tséé e, ncēe tu kò táá suruta a, nxãa nea kg'aea tcg'òóa hãa, i kg'ae-q'ooan ãe kòo gaa xháràn khóá ne di X'aigam *Nqarim* qarim wèém tcee-dòm koe tcana hãa.

5 Nqõómkg'ai koe tu kãrean koe hēé, naka qãè-tcaoan koe hēéthēé x'ãèa. Tsáúkagua tu hãa tcáóa tu, *a tu a gha ghòèan ko ma cg'õòè khama ma xgàràè*, cg'õokus dim cámx ka.

6 Tchàno khòèan tu ko chibi-chibi a xgàrà, a cg'õo, gatu cgoa ne kò ntcoeku tama igaba.

Tãáka zi x'áè-kg'am zi (5:7-20)

Qáo tcáóa ne

7 Gaa domka méé tu qáo tcáo ii, tíí qõe ga tuè, naka i nxãakg'aiga X'aigam di hàà-q'ooan síí tcãà. Bòò, xhárà-kg'ao ba ko góm ba qãà me xhárà di tc'õoan tcg'òó. Qáo tcáo cgoa am ko, i nxãakg'aiga síí tc'ãà di túúan hēé naka kháóka di túúan hēéthēé tuu.

8 Gatu igaba méé tu qáo tcáo ii. Qari méé tu ii tcáóa tu koe, X'aigam *Nqarim* di hàà-q'ooa ne cúú u ke.

9 Tíí qõe ga tuè, gatu ka c'ëea ne cgoa méé tu táá káise kg'ui-kg'uisse guu, naka tua gha nxãasega táá xgàràè. Bòò, Xgàrà-kg'ao ba nquu-kg'ám koe hãa!

10 Tíí qõe ga tuè, tc'ëe-tc'ëese porofiti xu ncēe kò X'aigam *Nqarim* cg'õè ka kg'ui xu. Sere-seres iise séè xu, qáo tcáo xu khòè xu u kò ii di sa, ãe xu kòo xgàrase ka.

11 Bòò, ts'ee-ts'eekg'aièa xu, ta ta ko ma tcii xu, ãe kò *xgàrakuan di x'áè ka qarika tééa hãa xu*. Jobem di qarika tééa máásean ka tu kóma, a tu a kò X'aigam *Nqari* ba còo dis ka dùú sa kùrúsa sa bóò. X'aigam *Nqari* ba thòò-xama-máákuan hēé naka cgómkuan hēéthēé ka cg'òèa hãa khama.

12 Igaba wèé zi guú zi tc'amkg'ai koe, tíí qõe ga tuè, nqarikg'aian cgoa igaba kana nqõómkg'ai cgoa igaba, kana c'ëe gaisean cgoa ga igaba táá gaise guu. Igaba méés gatu dis

'èè' sa, 'èè' sa ii, nakas gatu dis 'ëe-ëe' sa, 'ëe-ëe' sa ii, naka tua gha nxãasega táá xgàrasean koe tcãà guu.

Dtcòmàn di còrèa ne

¹³ Gatu xg'aeku koem kò c'ëe ba qómàn q'oo koe hàna ne méém còrè. A ncèè c'ëem kò qãè-tcaoa hãa ne méém dqòmàn di cìian nxáè.

¹⁴ A ncèè c'ëem kòo gatu xg'aeku koe tsàa ne méém kaia xu kerekes di xu tcii, naka xu còrèa máá me, naka nxúian cgoa tcgáu me, X'aigam *Nqarim* dim cg'òem koe,

¹⁵ naka i gha dtcòmàn di còrèan tsàakom khóè ba kg'òèkagu, nakam gha X'aiga ba ghùì me, a ncèè chìbia nem kò kúrúa hãa nem gha qgóóa máàè e.

¹⁶ Ke tu nxãaska bìríku gatu di chìbia ne, naka còrèa mááku, naka tua gha nxãasega kg'òèkaguè. Tchànóm khóm di còrèa ne kaisa qarìan úúa, *Nqari ba ko* gaan koe tséé khama.

¹⁷ Elija ba kò kg'ama khóè me e, gatá khamaga ma, a ba a kò qarika còrè, túúan gha táá tuu ka, i kò nqóómkg'ai koe túúan táá tuu, nqoana kurian hëé naka 6 nxoean hëéthëé e.

¹⁸ Me gaicara còrè, i nqarìkg'aian túúan tuukagu, me kò nqóó ba kaisase tc'òoan kúrú.

¹⁹ Tíí qõe ga tuè, ncèè gatu ka c'ëem kò tseeguan hòàra guua hãa, me kò c'ëe ba kabi me ne

²⁰ méém q'ãa, díím wèém ëe ko chìbi-kg'ao ba gam di dàðan hòàm ko koe kabi ba gha ko kgoara me, táám gha tc'ëea ba cgoa ga igaba x'óóa xgãáse ka, a ba a gha kái chìbian gam di qgóóa máàè.

1 PETERE

Peterem dis tcgãyas tc'ãà di sa

Téé-cookg'ai sa

Peterem di ne nxará-kg'ao ne xg'ao gane di dtcòmàn domka kái xgàrakuan hěe naka xháean hěéthěe q'oo koe hàna.

Peterem ba kò ghùì-ghui tcáo ne, a ko máá, Nqarim nxará tcg'òòà hãa ne khòe ne e, témé. A ba a kò Jeso Krestem ka tc'ěe-tc'ěe ne, ncěe Gam di x'ooan hěe, naka x'ooan koe tēean hěe, naka Gam di hààn hěéthěe di nqòòan máà nea hãa ba.

Gane di xgàrase ne ko Jesom ka dcěè. Ncěeta méé ne ma qarika téé naka qáo tcáo. Ncěem nqòòm koe i ko gane di dtcòmàn kúrúá bódè, igaba ne gha ěem gha Jeso Kreste ba x'áísem cáím ka kabia máàe e.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- xgàrakua ne
- komsana ne
- tcom-tcomsa
- nqòò sa

- kg'òèa hãa nxóá ne

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Nqarim di kgoarakua ne (1:3-12)
- Tcom-tcomsase kg'òèa ne (1:13-2:10)
- Dùú sa méé ne dtcòm-kg'ao ne kúrú xháean koe ne kò hãa ne (2:11-4:19)
- Cg'áré-cg'aresea ne (5:1-14)

Nqarim di kgoarakua ne (1:1-12)

Tsgámkaguku zi

¹ Peterem ra a, x'áè úú-kg'aor* Jeso Krestem di ra,

a ra a ko ncěes tcgãya sa Nqarim nxará tcg'òòá mááse ne khòe ne góá máá, ncěe tsai-tsaisea hãa ne, a cg'áè-kg'ao khama x'àèa hãa ne: xg'aekum Ponto dim koe hěe, naka Galatia dim koe hěe, naka Kapatokia dim koe hěe, naka Asia dim koe hěe, naka Bitunia dim koe hěéthěe hàna ne.

² Nqarim Abo ba nxãakamaga q'ana hãase nxará tcg'òòá mááse tua, Me ko Tcom-tcomsam Tc'ěe ba tcom-tcomsakagu tu u, nxãasega tu gha Jeso Kreste ba komsana a Gam di c'áòan cgoa cgàèe ka:

Cgòmkuan hěe naka tòókuan hěéthěe méé i gatu koe càùse.

Kg'òèas nqòò sa

* 1:1: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

³ Dqom̀mè méém Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem ka Xõ ba. Jeso Krete ba x'ooan koe ghùian kam Gam di kaisa thõ-xama-máákuan ka kabase ábà taa hãa, nxãasega *ta gha* kg'õèas nqòò sa úú ka.

⁴ Ncëe nqòòan ta úúa hãa, nqarikg'ai koe ta gha q'õò ts'eekg'aian di i, kaà tite, a ts'óó tite, a cg'ãa-cg'anasea hãa tite e. *Nqari ba* gaa koe tòóa máá tu ana,

⁵ gatu ncëe ko dtcòmàn koe guu a Nqarim di qarían ka qãèse qgóó a kòrèè tu, nxãakg'aiga tu gha sí kgoarakuan hòò ka, ncëe gha còò di xu x'aè xu ka tseegukaga x'áíè e.

⁶ Ncëe gúùan domka tu ko qãè-tcao, gatá i ga ko ma qaase, xòm x'aè-coa ka tu ga ncëeska tãáka zi kúrúá bóòku-qhàò zi ka tshúú-tcaokaguè igabaga.

⁷ Gazi di tsééa ne gatu di dtcòmàn tseegu ii sa x'áí si i. Gautan igaba, ncëe gha kaákaguè, ne gha c'eean cgoa kúrúá bóòè. Gataga méé i dtcòma tu, ncëe kaisase gautan ka qaa-qaasa a, kúrúá bóòè. Nxãaska tu gha Jeso Krestem ko x'áíèm cáám ka dqom̀kuan hëé naka x'áàn hëé naka tcomkuan hëéthëé hòò.

⁸ Ncëe bóò Me ta ga tu hãa igaba tu ncàma hãa ba, ncëe tu ncëeska bóò Me tama igaba tu ko Gam koe dtcòm ba, a tu a x'ááko qãè-tcaoan ncëe kg'ui a nxàèè tite cgoa qãè-tcaoa.

⁹ Gatu dis dtcòm̀s ko qaa sa tu ko hòò khama, ncëe kgoarakuan gatu di tcáóan di sa.

¹⁰ Porofiti xu kò ncëe gatu koe gha hààs cgóm̀kus ka porofita, a xu a kò ncëe kgoarakuan koe tcàà tcáo a qarika qaa a.

¹¹ Kúrúá xu kò bóò, dùútsa x'aè ka i gha hàà sa, a i a gha ntama hàà sa. Me kò gaxu koe ko hànám Tc'ëem Krestem di ba x'aèan cookg'ai koe nxàea tseegukagu Krestem di xgàrasean ka, naka xùri gha ko x'áàn ka hëéthëé e.

¹² I kò gaxu koe x'áísea hãa, ncëe zi gúù zi xu tsééa mááse tama, a ko gatua tsééa máá tu u sa; gúù zi èe tu ko ncëeska bìrìèa zi, èe ne kò èe qãè tchõàn xgaa-xgaa tu u x'aè ka, ncëe ko nqarikg'ai koe guu a tsééa óáèam Tcom-tcomsam Tc'ëem ka. Moengelean ga ko ncàma hãa, ncëe zi gúù zi i ga kò bóò sa.

Tcom-tcomsas kg'õè sa (1:13-2:10)

¹³ Tc'ëea tu kg'ónò, naka qgóósea hãa, naka tua gatu di nqòòan cg'oèase úú cgóm̀kuan koe, èe tu gha Jeso Krestem kò x'áíse x'aè ka máàè e.

¹⁴ Komsanako cóán khama méé tu hëé, naka zi cg'ãè zi tc'ëe zi táá tc'ãà-cookg'ai tu u guu, èe tu kò *Nqari ba* tu c'ùua hãa x'aè ka kg'aia úúa zi.

¹⁵ Igaba èe kò tcii tu um ma tcom-tcomsa ii khamaga ma méé tu ma wéè gúùan èe tu ko kúrú koe tcom-tcomsa ii.

¹⁶ Góásea i hãa a ko máá: "Tcom-tcomsa méé tu ii, Tíí Ra tcom-tcomsa Ra a ke," témèè khama.

¹⁷ Ncèè *Nqarim*, ncèe khòèan tãákase xgàra tama, a ko khòèan di zi tséé-kg'ám zi ka khòèan xgàra ba tu kò Abo ta ma tcii ne, méé tu nxãaska *ncèem nqõómkg'ai koe* tu cg'áè-khoean khama ma x'ãeas noose Nqari ba q'ádase kg'õè.

¹⁸ Q'ana tu hãa, dùús cgoa tu kò káà hùis kg'õè-kg'áms gatu dis koe x'ámá tcg'òóèa sa, èe tu kò gatu ka tsgõosea xu koe hòòà sa. Seleferan hëé kana gautan hëéthëé khama ii zi gúú zi kaàko zi cgoa tu x'ámá tcg'òóè ta ga hãa,

¹⁹ igaba qaa-qaasa c'áòan Krestem di ka a kò ii, ghùu-coam chìbi úú tama a q'ano ba.

²⁰ Gaam ncèe nxãakamaga nqõóm ko tshoa-tshoases cookg'ai koe kò *Nqarim ka q'ãaèa ba*, igabam kò còò di xu x'aè xu ka hàà x'áíè ba.

²¹ Gam koe tu ko guu a *Nqarim koe dtcòm*, ncèe ko x'ooan koe ghùì Me a x'áàkagu Mea ba, nxãasega i gha gatu di dtcòmàn hëé naka nqòòan hëéthëé *Nqarim koe hãa ka*.

²² Tseeguan komsana ka tu q'ano-q'anosea hãa, a tu a gatu ka qõesean koe tseegu di ncàmàn úúa, ke tu q'ano-tcáóse qarika ncàmku.

²³ Kãbase tu ábàèa hãa khama, kaàkom cgùrim koe guu tamase, igaba kaà tamam cgùrim koe guu a: kg'òèa hãa a chõò tamam kg'uim *Nqarim dim koe guu a*.

²⁴ *Nqarim dis Tcgãyas ko méé a ko máá:*

“Wèém khòè ba dcãan khama ii,
i wèè x'áàn gam di, qãáka di zi x'aa zi khama ii.

Dcãa ne ko c'òò,

i x'aan tcheè,

²⁵ igabam ko X'aigam dim kg'ui ba

chõò tamase hãa,”

témé khama. Ncèe ba gaam kg'uim ga me e, ncèe tu kò qãè tchòàn koe guu a xgaaxgaè ba.

2

¹ Gaa domka méé tu wèè gúúan cg'áè koe tcg'òóse, naka táá c'èe koe ga kàaku di ii guu, naka táá qãè khòèan khama ko ma kúrúse guu, naka táá tauku di ii guu, naka gataga táá c'èe koe ga còèku di ii guu.

² Kãbase ábàèa cóán khama méé tu ii, *Nqarim di kg'uian di bílan xgónèa a*, kàa úú tama a, gaan koe tu gha nxãasega kai a kgoaraè ka.

³ X'aiga ba qãè Me e sa tu xáma hãa ke.

Kg'òèam nxõá ba hëé nakas tcom-tcomsas qhàò sa hëéthëé e

⁴ *X'aigam koe hàà, kg'òèa hãam nxõá ba, ncèe ko khòè ne ka bóòà xguìè, igaba kò Nqarim ka nxará tcg'òóèa ba, a ba a Gam koe qaa-qaasa ii.*

⁵ Ke tu gatu igaba kg'òèa nxõán khama ma tshàòè, naka tua *Tcom-tcomsam* Tc'ëem dim nquu ba ii, *gaa koe* tu gha tcom-tcomsa xu peresiti xu ii, a ko Tc'ëem di zi dàòà-mááku zi kúrú, ncëe ko Jeso Krestem koe guu a Nqari ba qãè-tcaokagu zi.

⁶ *Nqarim dis* Tcgãyas q'oo koe i ko máá:

“Bóò, Sione koer ko nxõá ba tòò,
nxará tcg'òóèa a qaa-qaasam nxõám tcúú di ba,
me cuiskaga wèém ãe ko Gam koe dtcòm ba,
sau-cgaekaguè tite,”
téméé khama.

⁷ Gatu ãe ko dtcòm tu kam ncëem nxõá ba cgáé me e. Igaba ãe dtcòm tama ne *méé ne ncëe kg'uiian komsana, ncëe ko máá:*

“Nxõám ãe tshàò-kg'ao xu ka bóòa xguìèa ba,
nxãa ba tcúú dim nxõá ba kúrú,”
témé e.

⁸ Si ko *c'ëe koe gaia máá:*

“Ncëe ba nxõá me e khóè ne gha kúrú ne tcgàba ba,
a khóè ne ko cg'áékagum nxõá me e,”
témé.

Tcgàba ne ko, kg'ui ba ne kò ncoe khama - si nxãa sa tc'ëea ne mááèa hãas ga si i.

⁹ Igaba tu gatu nxará tcg'òóèa tu khóè tu u, x'aiga tu u, a peresiti tu u, tcom-tcomsas qhàò sa, Nqarim ka q'òòèa tu khóè tu, nxãasega tu gha cgáé zi gúú zi Nqarim di zi xgaa-xgaa ka, ncëe ko ntcúúan q'oo koe tciia tcg'òó tu u a Gam di are-aresa x'áàn koe tciia óa tu u ba.

¹⁰ C'ëe x'aè ka tu kò khóè tu tama tu u, igabaga tu ncëeska Nqarim di tu khóè tu u; c'ëe x'aè ka tu kò cgómkuan hòò tama, igaba tu ncëeska cgómkuan hòò hãa.

Dùú sa méé ne dtcòm-kg'ao ne kúrú xháéan koe ne kò hãa ne (2:11–4:19)

Nqarim di ne tséé-kg'ao ne khama ma kg'òè

¹¹ Ncàm-ncamsa tuè, dàra-kg'aoan hëé naka tãá nqóó koe guua khóèan hëéthéé khamar ko ma dtcàrà tu u, cg'ãè zi tc'ëe zi cgàam di zi koe tu gha tcg'òóse sa, ncëe khóèm di tc'ëean cgoa ko x'ãàku zi.

¹² Eèta ne ko ma tãá zi qhàò zi di ne cg'ãè zi gúú zi ko kúrú tu khóè tu khama ma tshúú kg'uiian gatu ka kg'ui igaba méé tu gatu gane xg'aeku koe qãèse kg'òè, naka ne nxãasega gatu di zi qãè zi tséé zi bóò, naka Nqari ba ãem gha ko hààm cáim ka x'áàkagu.

¹³ X'aigam *Nqarim* domka méé tu wèé qarian khóèm di koe máàse: x'aiga-dxoom koe ga igaba ncëe tc'amaka hàna ba,

14 kana tc'ãà-cookg'aian koe igaba, ncêe gaam ka tsééa tcg'òòèa a, a ko hàà ãe ko chìbian kúrú ne xgàra, a i a ãe ko qãèan kúrú ne dqom̀.

15 Nqarim di ncàma ne gatà ii, qãè gùuan kúrúan ka tu gha ãe kóma q'ãa tama a kàà tc'ẽe khóèan nqookagu.

16 Kgoarasea ne khóè ne khama méé tu ma kg'òè, igaba táa gatu di kgoarasean kúrú naka i c'ẽe cg'ãèan qàbi tcãà guu; kg'òè méé tu Nqarim di tu tséé-kg'ao tu iise.

17 Wèè khóèan tu tcom. Gatu ka c'èean tu ncàm. Nqari ba tu q'áò. X'aiga-dxoo ba tu tcom.

Krestem dis xgàrakus dis sere-sere sa

18 Qãan méé i gaan ka q'òòsean wèè tcoman cgoa komsana; ãe qãè a tc'auan koe cúí tamase, igabaga ãe xgàrá ne koe ga hēéthēé e.

19 Ncèè c'èem khóèm kò Nqari bam máàsea hãa domka kàà chìbise xgàràè, a ba a qáò tcáo ii, nem gha *Nqari ba* dqom̀ me.

20 Ncèè chìbian tu kò kúrú a ko gaan domka xg'ámmè, a tu a qáò tcáo ii ne tua gha gaan domka dqom̀mè? Igaba ncèè qãèan kúrú domka tu kòo xgàràè, a gaan koe qáò tcáo ii nem gha Nqari ba dqom̀ tu u.

21 Ncèes gùus domka tu kò tcièa, gatagam kò thēé Krete ba gatu domka xgàràè khama, sere-sere sam kò guua máá tu u, nxãasega tu gha xùri dàò Me ka,

22 “cúí chìbi ga kúrú tama ba,

i ko táá cúí kàaku ga kg'áma ba koe tcg'oa.”

23 Eẽm kò cóèè kam kò táá cóèkuan kabia máá ne, a ba a kò ãem kò xgàràè ka táá bìrí ne, kabisem gha a hàà xgàra ne sa, igabam kò ãe ko tchànose xgàra Mem koe máàse.

24 Gam ncèe kò gatá di cg'urian tc'áróa ba ka xgàu hìis koe xgàma hãa ba, nxãasega ta gha cg'urian x'óóa máá, a ta a gha tchànoan kg'òèa máá ka. Gam di chìbian ka tu kg'òèkaguèa hãa.

25 Hoàko zi ghùu zi khama tu kò ii, igaba tu ncèeska gatu dim Kòre-kg'aom koe kabisea hãa khama, Q'òé-kg'aom gatu di tc'èean di ba.

3

Khóè zi hēé naka khóè xu hēéthēé e

1 Khóè saoè, gaam dàòm cúím kaga méé sao gasao di xu khóè xu máàse. Ncèè cúí-kg'áía xu ga kò *Nqarim dim* kg'ui ba dtcòm̀n tama ne, xu ga nxãaska kàà kg'uisse gaxu di zi khóè zi di kg'òòan ka kúrúè a dtcòm̀,

2 ncèè nta sao ko ma *Nqari ba* q'áò a tcom-tcomsa ii sa xu kò bòò ne.

³ Gasao di t'òèan méé i tc'ároa sao ka tchàa koe táá guu, tóròea c'òðan hěé, naka gautan cgoa kúrúèa gúùan hãa di hěé, naka t'òè qgáian hãan ka hěéthěé koe.

⁴ Igaba méé sao tcáóa sao q'oo koe t'òè sao ii, t'òèan chõò tama a, qãè a tc'aua tc'ëean di i, ncěe Nqarim tcgáí q'oo koe kaisase qaa-qaasa a.

⁵ Ncěea gaam dàòm khòè zi tcom-tcomsa zi kg'aika di zi, ncěe kò gazi di nqòðan Nqarim koe tòóa hãa zi kò ma t'òè-t'òese ga a, gazi di xu khòè xu máàsean ka khama.

⁶ Sarahs khama méé sao ii, ncěe kò Abrahama ba komsana sa, a sa a kò gas dim x'aiga ba ta ma tcii me. Ncěè qãè gúùan sao kò kúrú a c'ëe gúù kaga q'áòkaguè tama ne sao gha gas di sao cóá sao ii.

⁷ Khòè xaoè, gatà iim dàòm cgoa méé xao gazi cgoa kg'òè naka q'ãa, kg'amka tc'áro zi i sa. Gaxao cgoa zi *Nqarim di aban kg'òèan* di di zi q'òð-kg'ao zi i ke méé xao tcomkuan cgoa qgóó zi, nxãasega i gha gakhao di còrèan táá cúí gúù kaga xgáèè ka.

Qãèan kúrú domka xgàrasea ne

⁸ Chõò dis ka méé tu wèè tu ga cúí tc'ëe, naka thòò-xama-mááku, naka ncàmku qòekua hãa khòè khama ma, naka cgómku di ii, naka cg'áré-cg'arese.

⁹ Táá méé tu chìbi sa chìbis cgoa suruta kabi guu, kana cóèku sa cóèkuan cgoa kabi guu; igaba méé tu ts'ee-ts'eekg'aikuan cgoa kabi i; gaan domka tu tciièa hãa ke, nxãasega tu gha ts'ee-ts'eekg'aikuan q'òò ka.

¹⁰ Nqarim dis Tcgãyas ko méé khama a ko máá:

“Dìim wèém ãe gha ko kg'òèan ncàm ba,
a ba a qãè cáman bóò kg'oana ba
méém gam dim tam ba cg'ãè gúùan koe hěé
naka kg'áma ba kàa di kg'uian koe hěéthěé xgáè.

¹¹ Cg'ãè gúùan koe méém tcg'oa naka qãèan kúrú, tòókuan méém qaa naka baa x'ãà máá a.

¹² X'aigam di tcgáía nea ãe tchàno ne koe hàna, i ko Gam di tceean gane di còrèan komsana, igaba i X'aigam di kg'áian ãe ko cg'ãèan kúrú ne cgoa tsééa xg'ae tama,”
témé.

¹³ Ncěè qãè gúùan kúrú tu kòò x'ãà máá ne i gha dín thòò-thòò tu u?

¹⁴ Tchànoan kúrú domka tu ga ko xgàrase igaba tu ts'ee-ts'eekg'aièa hãa. Táá méé tu ãe ne ko bèe sa bèe guu, táá q'aekaguè guu.

¹⁵ Igaba méé tu tcáóa tu koe Krete ba X'aigam iise nxará tcg'óò naka dqomè Me. Ncěè c'ëem khòèm kòò ãe tu úúa hãa

nqòòan ka tēè tu u ne méé tu wèé x'aè ka x̄o me tu gha sa kg'ónòsea máána hãa.

¹⁶ Igaba méé tu qámsean hēé naka tcomkuan hēéthēé cgoa ncēe gúàn kúrú, naka tchàno tcáóan úúa hãa, nxãasega ne gha dùús wèés cg'ãès ēe ne ko gatu ka kg'uis koe, ēe ko Krestem koe qãèse kg'òèan gatu di ka ko kg'ui ne, saucgae ka.

¹⁷ Gatà ma tu ga ko ma qãèan kúrú igaba tu gha xgàrase, ncēè Nqarim kòo tc'ēe ne. Ncēes gúu sa cgáé si i, cg'ãèan kúrú domka xgàrasean ka khama.

¹⁸ Krestem igabam kò cúí q'oro chìbian domka xgàraè khama, tchànóm Khóèm iise tchàno tama ne khóè ne domka, Nqarim koem gha nxãasega úú tu u ka. Ncēe kò tc'áróm koe x'ooan koe tcãàè, a Tc'ēm ka kg'òèkaguè ba.

¹⁹ Gaam Tc'ēm koe hànase m kò síí ēe qáéèa tc'ēean qáé-nquuan koe xgaa-xgaa.

²⁰ Nqari ba xg'ao komsana tama ne di tc'ēe e kò ii, ncēm kò Nqari ba *tcóóse ne gha ka qáo* tcáóse qãà ne, Nowam ko araka ba tshào x'aè ka. Cg'orò ne khóè ne 8 ne cúí nea kò *arakam* koe hàà, a tshàam koe guu a kg'òèkaguè.

²¹ I gaa tshàan tcguù-tcguukus dis x'ái si i, ncēeska igaba ko kg'òèkagu tu u sa, cgáé-q'oom di cg'urian xg'aàra tcg'òós ka tamase, igabas tchànos tcáós dis dtcàrà si i Nqarim koe. X'ooan koe tēs Jeso Krestem dis ka i ko ggoara tu u,

²² ncēe nqarikg'ai koe qòòa ba, a ba a kg'áòm x'òàm Nqarim dim xòè koe hàna, moengelean hēé naka tc'ãà-cookg'aian hēé naka qarian hēéthēéa Gam dòm q'oo koe hãa.

4

Nqari ba kg'òèa máá

¹ Ncēm ma Kreste ba Gam dim cgàam koe xgàraèa khamaga ma méé tu gatu igaba Gam di tc'ēe-kg'áman úúa, gaam ēe cgàam koe xgàraèa hãa ba chìbian cgoa xg'ara hãa ke.

² Gaa domkagam ncēeska nqóómkg'ai di kg'òè-q'ooa ba koe cg'ãè zi tc'ēe zi khóèan di zi kg'òèa máá tama, a ko Nqarim di ncàman kg'òèa máá.

³ Ncēe nqáéam x'aèm ka tu kò tc'ãòa x'aèan kg'òè a ko tãá zi qhàò zi di ne ko tc'ēe sa kúrú khama, a ko cg'áràn kúrúate, cg'ãè zi tc'ēe zi hēé, kg'áà nqáésean hēé, nqàrean hēé, kg'áàè ko zi qgài zi koe hãa sa hēé, naka kúrúa mááse di nqàrian dqòmàn ncēe ntcoe-ntcoesa hēéthēé e.

⁴ Gane cgoa tu kò táá xg'ae a tchòà úú tamas kg'òè sa kg'òè domka ne ko are tu u, a ko gatu ka cg'ãèse kg'ui.

⁵ Igaba ne gha ēe x'ooan hēé naka kg'òèan hēéthēé xgàran kg'ónòsea máána hãam *Nqarim* koe x̄oara mááse.

⁶ Ncëes gúùs domka i qãè tchòàn ãe x'óóa khóèan koe ga thëé xgaa-xgaaèa hãa khama: nxãasega ne gha cgàam koe khóèan khama ma xgàràè, a ne a gha tc'ëem koe Nqarim *ko ma kg'òè* khama ma kg'òè ka.

⁷ Wèè zi gúù zi di chõò-q'ooa ne cúù u. Ke tu q'ano-tcáo naka qgóósea hãa, nxãasega tu ga còrè ka.

⁸ Wèè zi gúù zi tc'amkg'ai koe méé tu kaisase ncàmku, ncàmku sa ko kái zi chibi zi qàbia tcãà ke.

⁹ Qãèse méé tu x'áéa tu koe hàakaguku, kg'ui úú tamase.

¹⁰ Eëm ma Nqari ba tãáka dàòan cgoa Gam di cgòmkuan máa tua hãa khama méé tu ãe zi máàku zi qãèse tséékagu naka c'ëe ne tsééa máá.

¹¹ Ncëè c'ëem khóèm kò kg'ui ne méém Nqarim di kg'uian *ko kg'uim khóèm* khama ma kg'ui. C'ëem khóèm kò tséé ne méém Nqarim máa mea qarian cgoa tséé, nakam gha nxãasega Nqari ba wèè zi qgái zi koe dqòmè, Jeso Krestem koe. Gam koe méé i chõò tamase dqòmkuan hëé naka qarian hëéthëé hãa. Amen.

Dtcòm-kg'ao tsi i domka xgàrasea ne

¹² Ncàm-ncamsa tuè, thòòkas kúrúa bóòkus ãe tu ko xgàràès ka méé tu táá arekaguè guu, c'úùa tuas gúùs kúrúse cgae tu u kos khama ma.

¹³ Igaba méé tu qãè-tcao, ncëè tu kò ma Krestem kò ma xgàrasea hãa khama ma xgàrases ka, naka tua gha nxãasega Gam dim x'áàm ko x'áíse ka kaisase qãè-tcao.

¹⁴ Krestem dim cg'òèm domka tu kò cóèè ne tu ts'ee-ts'eekg'aièa hãa, Tc'ëem x'áàm di ba hëé naka Nqarim di ba hëéthëéa gatu koe hãa khama.

¹⁵ Igaba ncëè gatu ka c'ëem kò xgàrase ne méém táá cg'òo-kg'ao ba ii, kana ts'ãà-kg'ao ba ii, kana cg'ãè kúrú-kg'ao ba ii, kana khóè ne di gúúan koe káíse tcãàseam khóè ba ii guu.

¹⁶ Gaa domka, Krestem di tsi khóè tsi iise tsi kòo xgàràè ne méé tsi táá saucgae guu, igaba méé tsi ãe tsi úúam cg'òèm domka Nqari ba dqòm.

¹⁷ X'aè ba hààra hãa, xgàrakuan gha Nqarim dim nquum *di ne* cgoa tshoa-tshoa di ba. A ncëè gatá cgoam kò tshoa-tshoa ne sa gha dùù sa kúrúse ãe Nqarim di qãè tchòàn komsana tama ne koe?

¹⁸ "Ncëè tchànóm khóèm koe i kò qari ii kgoaraèm gha sa, ne ia gha nxãaska ãe Nqari-tcáo tamam khóèm koe hëé naka chibi-kg'aom koe hëéthëé dùú sa kúrúse?"

¹⁹ Gaa domka méé ne, ãem ma Nqari ba tc'ëea khama ko ma xgàrase ne, tcom-tcomsam Kúrú-kg'ao ba máàse, naka nea qãèan kúrú cgoa *còoka qòò*.

Cg'áré-cg'aresea ne (5:1-14)

5

Kaia ne hēé naka cg'aré ne hēéthēé e

¹ Eē gatu xg'aeku koe hāna xu kaia xu kerekes di xu cgoar ko kg'ui, ncēer tí thēé gaxu ka c'ēe ii ra. Krestem di xgàrasean tcgáia te cgoa bóda hāa a gha gataga ncēe ko hàà x'áìè x'ààn koe hāa ra,

² *domkar ko kaisase dtcàrà xao o a ko máá:* Ghùu zi Nqarim di zi xao kòre. Q'óé zi, qaase i ko domka tamase, igaba tcáóa xao di tc'ēean domka, ēem ma Nqari ba ncàma hāa khama. Ncēes tséé sa kúrúan di ncàman úúa hāase méé xao kúrú si, surutan qaa tamase.

³ Ghùu zi ēe tshàu q'ooa xao koe tcāàèa hāa, kòre zi xao gha ka zi koe, méé xao táá x'aigan kúrúse guu, igaba méé xao gazi koe x'ái sa ii.

⁴ Naka xaoa gha nxāasega, ēem ko kaim Kòre-kg'ao ba hàà ne, kaà tama x'ààn dis cába sa hòò.

⁵ Gatu ēe cg'aré tu méé tu gataga ēe xu kaia xu komsana. Wèéa tu ga méé tu cg'aré-cg'aresean cgoa hāakaguse gatu ka c'ēea ne koe,

“Nqari ba ko ēe ko bóòse ne xgui igabam ko ēe ko cg'aré-cg'arese ne cgómkuan máá” ke.

⁶ Gaa domka méé tu cg'aré-cg'arese Nqarim dim kaim x'òàm dòm q'oo koe, nxāasegam gha hààkom x'aèm ka ghùu tu u ke.

⁷ Gatu di káíse tc'ēe-tc'ēesean wèé ga Gam koe ncemea úú, gatu cgoam tchòà úúa ke.

⁸ Qgóósea méé tu hāa naka kókòda hāa. Gatu dim cg'òo-kg'aom dxāwa ba ko kg'aekom gàm khama ma caate ke, a ko c'ēe khóèan qaa, kg'oom gha a.

⁹ Xgui me naka dtcòman koe qarika téé, q'ana tu hāa, ne gatu ka c'ēe ne nqóómkg'ai koe gatà ii xgàrasean koe hàna hāa ke.

¹⁰ Eē tu xòm x'aè-coan xgàrasea hāa qāá koem gha Nqarim wèé cgómkuan di ba, ncēe ko Gam di chòò tama x'ààn koe Jeso Krestem koe tciia úú tu u ba, Gam ka k̄aba-k̄aba tu u, a gha kúrú tu u tu qari, a qarika téé, tchànose.

¹¹ Qarian méé i Gam koe chòò tamase hāa. Amen.

Còo di zi tsgámkaguku zi

¹² Silefanom* di hùikuan cgoar xòmse góá máá tua hāa, ncēer ko máá tcom-tcomsam qōe me e témé ba. Korè tu ur ko a ko nxàea tseegukagu, ncēea Nqarim dis cgómkus tseegu di si i sa. Gaas koe qarika téé.

¹³ Eē Babilone koe hānas kerekes, ncēe gatu cgoa nxará tcg'òòèa sa ko tsgám tu u, me ko gataga thēé tirim cóám Mareko ba tsgám tu u.

* 5:12: *Silefano* - Silefanom di c'ēe cg'òèa nea Silase e.

¹⁴Tsgámku tu x'obèkus ncàmkuan dis cgoa.

Tòókuan méé i gatu wèé tu cgoa hãa, Krestem koe hàna tu.

2 PETERE

Peterem dis tcgãyas cá`m di sa Téé-cookg'ai sa

Ncées tcgãyas koem kò Petere ba dtcòm-k'ao ne tshúù-ntcõan di xu xгаа-xгаа-k'ao xu ka q'ãa-q'ãa, naka cg'ãèan gazi xгаа-xгаа zi koe ko guu a tcg'oa zi ka hěéthěé e.

Petere ba kò gam di ne nxára-k'ao ne ntcàm, tseegu di xгаа-xgaan Nqarim di ne gha qgóóa qari ka, tseeguan ncée kò Jeso ba bóòà hãa a kóma hãa xu khóè xu ka nxàèè e.

Petere ba ko káise gane êe kò birísea, Kreste ba cuiskaga kabise tite témé ne ka ko kg'ui. Kreste ba qanega kabise tama, qáò tcáo Me e khama: Cúí-k'áíá ne ga gha kaàkaguè sam Nqari ba tc'èe tama, igabam ko wèém khóèm gha chìbian koe tcóóse sa tc'èe (3:9).

Qaa-qaasa kg'uía ne:

- cg'ãèa ne

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Dtcòm-k'ao di tcièè ne (1)

- Tshúù-ntcõa di xu xгаа-xгаа-k'ao xu (2)

- Còò dis hààs Krestem di sa (3)

Dtcòm-k'ao di tcièè ne (1)

Tsgámkaguku zi

¹ Tíí ra Simone Petere ra a, qãà a x'áè úú-k'ao^{*} Jeso Krestem di ra.

A ra a ko gatu dtcòm-k'ao tu ncées tcgãya sa góá máá. Gatá dim Nqari ba hěé naka Jeso Krestem gatá dim Kgoara-k'ao ba hěéthěé di tchànoan koe tu guu a ncées dtcòm sa hòòà, ncée sixae dis dtcòm khamaga ma cgáé ii sa.

² Cgómkuan hěé naka tòókuan hěéthěé méé i gatu xg'aeku koe càuse, Nqari ba hěé naka Jesom gatá dim X'aiga ba hěéthěé tu gha gatu ka q'ãa ka.

Nqarim dis tciiku sa hěé naka Gam di nxára tcg'òóá máásean hěéthěé e

³ Nqari ba Gam di x'áàn koe hěé naka Gam di qãèan koe hěéthěé tciia óá taa hãa, ta gatá ka q'ãa Mea hãa, a Gam di qarian ka kg'òèan hěé naka Nqari-tcáoan hěéthěé di gúuan wèé máàèa hãa.

⁴ Ncèem dàòm kam kò kaisase cgáé a kaia zi nqòòkaguku zi máá ta a, nxáasega tu gha gaa zi gúù zi koe guu a Nqarim

* 1:1: x'áè úú-k'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

khama ii† ka, a tu a cg'ãè zi tc'ëe-kg'ám zi koe qg'óea tcg'oa, ncëe nqđómkg'ai koe hàna hãa a ko x'oos koe úu tu u zi.

5 Ncëe gúuan domka méé tu qarika tséé naka gatu di dtcòmàn koe qãèan càù, naka gatu di qãèan koe q'ãan càù,

6 naka q'ãan koe qãè qg'óósean càù, naka qãè qg'óósean koe qáo tcáóan càù, naka qáo tcáóan koe Nqari-tcáóan càù,

7 naka Nqari-tcáóan koe gatu ka c'ëean ncàmàn càù, naka gatu ka c'ëean ncàmàn koe ncàmku sa càù.

8 Ncëe zi gúu zi tu kò tc'ãòase úúa hãa ne zi gha kúrú tu u tu táá káà hùi, igaba tc'áróan kúrú, nxãasega tu gha gatá dim X'aigam Jeso Krete ba qãése q'ãa ka.

9 Igaba ncëe c'ëem khóèm kò úu zi tama nem káà tcgái me e, a ko kg'ama cúuse bóò, a gam di chìbian ncii koem xg'aàe sa c'urùà hãa.

10 Gaa domka, tíi qõe ga tuè, qarika tséé naka tua x'ái, Nqarim tcii tua hãa a nxará tcg'òóa mááse tua hãa sa‡. Ncëe zi gúu zi tu kò kúrú ne tu cuiskaga cg'áea hãa tite ke.

11 Ncëem dàòm ka tu gha chõò tama x'aian gatá dim X'aiga a Kgoara-kg'aom Jeso Krestem di koe cgáés hàakaguku sa hòò.

Krestem di x'ààn hëé naka Nqarim dim kg'ui ba hëéthëé e

12 Gaa domkar gha ko wèè x'aè ka ncëe zi gúu zi ka tc'ëe-tc'ëe tu u, q'ãa zia tu hãa, a tseeguan ëe tu úúa hãa koe qari-qarièa hãa igabaga.

13 Tíi ko bóò si tchàno ii sa, ncëem tc'áróm§ koer kg'òèa hãas nooser gha tc'ëe-tc'ëe tu u, a ncëem dàòm ka ntcàm tu u si i.

14 Xòm x'aè q'oo koer gha nxõo me sar q'ana hãa, ncëem ma gatá dim X'aigam Jeso Krete ba ma q'ãa-q'ãa tea hãa khama.

15 A ra a gha qarika tséé a bóò, x'óóar ko hãa ne** tu gha wèè x'aè ka ncëe zi gúu zi ka tc'ëe-tc'ëese sa.

16 Eë xae kò gatá dim X'aigam Jeso Krestem di qarian hëé naka Gam di hàà-q'ooan hëéthëé ka birí tu u ka xae kò huwa zi chóà†† tama khama; igabaga xae kò tcgáia xae cgoa Gam di kaia x'ààn bóòà hãa.

17 Nqarim Abo ba kò koa Me a dqòm Me khama, ëem kò gatá iim dòm ba kaisase tc'amaka hãam x'ààm koe guu a Gam koe hàà ka, a ko máá: “Ncëe ba Tirim Cóá Me e, ncàmàr hãa ba, ncëer Gam koe kaisase qãè-tcaoa hãa ba,” ta ko méé ba.

† 1:4: *Nqarim khama ii* - Gerikas ka ta ga gataga ncëeta ma góá kabi a máá: “Nqarim di ii-q'ooan tu máàèa,” témé. ‡ 1:10: *x'ái Nqarim tcii tua hãa a nxará tcg'òóa mááse tua hãa sa* - Gerika sa ko “gatu di tciikuan hëé naka nxará tcg'òókuan hëéthëé qarikagu,” témé. § 1:13: *tc'áróm* - Gerika sa ko tc'áróm ka máá: “xgàùèkom nquu ba,” témé.

** 1:15: *x'óóar ko hãa ne* - Gerika sa ko “qđòar ko hãa ne” témé.

†† 1:16: *chóà* - Gerika sa ko “xùri” témé.

¹⁸ Sixae ka xae ko ncēm dòm ncēe ko nqarikg'ai koe guu a hàà ba kóm, Gam cgoa xae kò tcom-tcomsam xàbim koe hãa ka.

¹⁹ Ta porofitian dim kg'ui ba úúa hãa, ncēe tseegukaguèa hãa ba. Qãese tu gha ko hēé, ncēe tcáóa tu tu kò *ncēm kg'uim* koe tòó ne, ntcùús qgáis koe ko x'áà-x'aas lampis khama, i nxãakg'aiga qõò a síí q'uu, Me Q'úú Tcõnò ba síí tcáóa tu koe x'áise.

²⁰ Kaisase cgáés gúús q'ãa *mée* tu sa ncēe si i: *Nqarim dis* Tcgãyas koe hàna porofita ne cuiskaga gaan ka nxãesea hãa tite.

²¹ Porofita ne qanega khóèan di ncàmàn koe guu ta ga hãa khama; igaba i kò Nqarim di khóèan Tcom-tcomsam Tc'ēm ka tcéè-tcuèa hãase kg'ui i.

Tshúù-ntcõan di xu xgaa-xgaa-kg'ao xu (2)

2

¹ Igabaga i kò gataga thēé tshúù-ntcõa di porofitian khóè ne xg'aeku koe hàna hãa, ncēe i gha gatu xg'aeku koe ma tshúù-ntcõa di porofitian ma hãa khamaga ma. Ncēe gha tshúù-ntcõa di zi xgaa-xgaa zi cg'õoko zi óága xu, a gha X'aigam ncēe x'amá tcg'óó xua ba xqase xu, a gha gatà hēéan ka kaias cg'ãès qhãése gha hàà sa tciia óá cgaese.

² Ne gha kái ne gaxu di zi dàò zi cg'áràn di zi xùri, me gha tseeguan dim dàò ba gaxu domka cg'uri-cg'uriè.

³ Ncēe xu porofiti xua hq̄a-hq̄ana-tcaoa hãa khama xu gha kúrúa mááseèa zi tchõà zi chòà máá tu u, nxãasega xu gha gatu koe surutan hòò ka. Gaxu di xgàrakua ne nciìsega hãa a ko qãà xu, i gaxu di cg'õokuan cùu u, a gha tseegukaga hàà.

⁴ Nqari ba kò táá moengelean ēe kò chibian kúrú cgóm, igabam kò chõò tamam c'eem q'oo koe xaoa tcãà a, i gaa koe ntcùús di táuan cgoa qáéa ntcòóèa hãa, a hãa a ko xgàrakuan dim cám ba qãà.

⁵ Nqari ba kò gataga táá nciím nqõó ba cgóm, a kò khóè ne ēe Nqari-tcáo tama ne koe tshàa ba óága, igabam kò Nowa ba hēé naka c'ēe ne 7 ne hēéthēé guu. Nowam ncēe kò tchànoan dim xgaa-xgaa-kg'ao ba ii ba.

⁶ A ba a Nqari ba Sodoma ba hēé naka Gomora ba hēéthēé di tsara x'áé-dxoo tsara xgàra, a dàòa cg'õo tsara a, tsara tháúan kúrú, a ēe gha hàà Nqari-tcáo tama ne khóè ne koe x'ái sa kúrú tsara a,

⁷ a kò tchànóm khóèm Lote ba kgoara, ncēe kò cg'ãè cau a x'ãè-kg'ám úú tama ne khóè ne di qgóósean ka thòòka xhãéan koe hãa ba.

⁸ Eēm khóèm tchàno ba kò gane xg'aeku koe x'ãèa hãa, a ba a kò ko cám xu ko ma q'uu khama ko ma gane di zi tséé zi x'áèan

úú taman di zi ka thõò-xamkaguè, ncêem kò ko gane koe bóò a ko kóm zi.

⁹ Ncêeta i ko ii nem nxãaska X'aiga ba dtcòm-kg'ao nem gha gane di kúrúa bóòkuan koe ma kgoara sa q'ana hãa, naka gane ãe cg'ãe cau nem gha ma xgàrakuan tòóa máá sa hêéthêé e, me gha nxãakg'aiga síí xgàrakuan òim cáím ba tcãa.

¹⁰ Si gha ncêe sa kaisase kúrúse, gaxu ãe cg'ãe zi gúú zi tcáóa xu ka ncàmmea hãa zi ko kúrú xu koe, ncêe gataga *Nqarim di qarian* ntcoea hãa xu.

Ncêe xu xгаа-xгаа-kg'ao xu tshúù-ntcõa di xua ko bóò-boose a qari tcúú xu u, a xu a nqarikg'ai di tc'ãa-cookg'aian q'áò tama a ko cóe e.

¹¹ Moengelean ncêe qari, a gaxu ka kaisa qarian úúa hãa igaba i kò táá ãe tc'ãa-cookg'aian chibi-chibi, a kò gataga táá X'aigam cookg'ai koe cóe e.

¹² Igaba xu kò ncêe xu khóè xu qãáka ka di kg'oo-coan ncêe kàà tc'êe khama ma qgóóse, ncêe qgóó i gha a cg'õòe domka xammèa hãa a, a xu a ko c'úúa xu hãa gúúan koe cóèkuan nxàe. Gaas cg'õokus ães cúís *kg'oo-coan dis khama iis* kaga xu gha cg'õòe.

¹³ Eẽ xu kúrúa hãa thõòan domka xu gha thõòan cgoa suruta kabìe. Gaxu di tc'áróan tc'êea hãa gúúan xu ko cáman téé-têe koe kúrú, a xu a ko nxãan ka qãè-tcaokaguè. Khóè ne xu ko hòakagu, a ko gatu cgoa xu kòò tc'õó ne sau-sauga zi gúú zi kúrú.

¹⁴ Cg'áràn òim tcgáím cgoa xu ko khóè zi bóò*, a chìbian kúrú chõòkagu tama, a xu a ko gane ãe *gane di dtcòm* koe qari tama ne cg'ãèan òim ntcóm koe tcèèa úú, a hòà-hòànan-tcao xu gha sa xгаа-xgaasea hãa. Nxãakamaga xu Nqarim di cgúíkuan òòm-q'oo koe hãa.

¹⁵ Tchànoan òim dàò ba xu guua hãa, a hòàra hãa, a ko Beorem ka cóásem Balame òim dàò ba xùri, ncêe cg'ãe gúúa nem ko kúrú domkam ko surutaè marian ncàma hãa ba.

¹⁶ Igabam kò gam di cg'ãe cauan q'oo koe, donghim ka dqàèè. Kg'ui tamam kg'oo-coa ba, igaba kò khóèan òim òòm cgoa kg'ui, a porofitim di temean chõòkagu ba.

¹⁷ Ncêe xu khóè xua c'òóa hãa xu tsgórè xu khama ii, túú-c'õò zi kiam tc'ãám ka ko xàbùèate zi khama xu ii, ncêe ts'êe-ts'êes dcúú-qom sa tòóa mááèa hãa xu.

¹⁸ Gaxu di kg'áíma ne dqòmsean di kg'uian ncêe kàà hùì ka cg'òèa hãa. Xu ko cg'ãe zi gúú zi tc'áróm ka ncàmmea hãa zi tséékagu, a gazi cgoa ãe nxãwaga tshoa-tshoa a ko cg'ãèm dàòm

* **2:14:** *Cg'áràn òim tcgáím cgoa xu ko khóè zi bóò* - Gerika sa ko máá: "gaxu di tcgáíma nea cg'áràn ka cg'òèa hãa," témé.

koe tcg'oa khòèan gaicara hòàkagu.†

¹⁹ Kgoarasean xu ko khòè ne nqòòkagu, ěeta xu gaxu ma cg'òokus di cg'ǎè cauan di xu qǎa xu u igaba. Dùús wèés ěe ko khòè ba qarria sa ka tàà sa ko gaas dim qǎa ba kúrú me khama.

²⁰ Ncěè khòèm kò ko nqǒóm di cg'ǎèan nxanagu, gatá dim X'aigam Kgoara-kg'aom Jeso Krestem q'ǎa ka, a kǎbise a gaicara gaan ka qg'óó a tààè, nem nxǎaska ěem kòo tshoa-tshoa kam kò hànás téé-q'oos ka kaisase cg'ǎès koe hànaa.

²¹ Eě khòèan koe i ga xg'ao qǎè e, táá i ga tchànoan dim dàò ba q'ǎa sa, q'ǎa me naka kǎbise na gaicara tcom-tcomsam x'ǎè-kg'ám, ncěe i kò máàèa hǎa ba xqasean ka tamase.

²² Ncěe khòèan koe kúrúsea hǎa sa ko ncěe kg'uian nxàea tseegukagu, ncěe ko máá: “Hǎghu ba ko gam di cgǒèan koe kǎbise, me ko xgùum ěe xg'aàèa hǎa ba kǎbise a síí gaicara tcqàn koe dibí-dibise,” témé.

X'aigam Nqarim dim cárn ba (3)

3

¹ Ncàm-ncamsa tuè, ncěea ncěeska cárn dis tcgǎyas tiris ga si i gatu koe. Wèé sara tcgǎya sara ncěer góá hǎa sara koer gatu di tc'ěèan ghùì-ghùia hǎa, tc'ěe-tc'ěe tu u tu q'ano zi gùù zi ka tc'ěèan ka.

² Ra ko tc'ěe, kg'uian ncěe nqáéa hǎa x'aè ka kò tcom-tcomsa xu porofiti xu ka kg'uiè hěé naka x'ǎè-kg'áman X'aigam Kgoara-kg'aom ka tu kò máàè hěéthěé tu gha tc'ěe-tc'ěese sa, ncěem kò gatu di xu x'ǎè úú-kg'ao xu ka máà tu u.

³ Kg'aika dis gúús ka méé tu q'ǎas gùù saa, còò di xu cárn xu ka i gha c'ěe ncqoi-kg'aoan x'áise, ncěe i gha gaan di kg'òèan gaan di tcáóan ncàma hǎa zi gùù zi ka qǒòkaguè e, i gha ncqoi tu u.

⁴ a gha tèè tu u a máá: “Gaam ěe kò nqòòkagu tua hǎa kǎbisem gha a gaicara hàà sa ba ndaa? Gatá ka tsgǒose ga xu nciise x'óóa hǎa, igabagas wèés gùù sa qanega ěem kò xg'ao ntcóò a nqǒò ba tshoa-tshoase nes ii khamaga ii,” témé.

⁵ Q'ǎa tc'ěease ga ne ko ncěe tseeguan koe tc'irì-tc'irise, ncěe ko máá, ncìí kuri ka i kò nqarikg'aian hǎa, me kò nqǒò ba Nqarim dim kg'uim ka kúrúse, a kò tshàan ka kúrúè, naka tshàan cgoa hěéthěé, témé e.

⁶ Me kò nqǒóm ncìí x'aè di ba gaa tshàan ncěe kaga kaàkaguè, tshàan kam kò tòmme khama.

⁷ Ncěe hànà hǎa nqarikg'aian hěé naka nqǒò ba hěéthěéa gaam kg'uim ncěem cúím kaga c'ee ba tòóa máàèa hǎa. A

† 2:18: Gerika sa ko máá: “Xu ko tc'áróm ka ncàmmèa hǎa zi gùù zi cg'ǎè zi tséékagu, a ko gazi cgoa hòàkagu gane ěe tseeguan dim dàòm koe hòàra hǎa ne koe nxǎawaga tshoa-tshoa a ko tcg'oaku ne,” témé.

xgàrakuan dim cárn ba hěe naka Nqari-tcáo tama ne gha hàà cg'òoem cárn ba hěéthěe tòóa máàèa hãa.

⁸ Igaba ncàm-ncamsa tuè, táá tu cúis gúus ncěe sa c'urù guu: X'aigam *Nqarim* kam cúim cárn ba 1,000 kurian khama noo, i 1,000 kurian cúim cárn khama noo sa.

⁹ X'aiga ba ěem nqòòkagua hãas koe ão tama, ncěe ne c'ěe ne ma tc'ěea hãa khama, igabam gatu koe qáo tcáo Me e. A cúí-kg'áía tu ga gha kaàkaguè sa tc'ěe tama, igabam ko wěem khòem gha chìbian koe tcóóse sa tc'ěe.

¹⁰ Igabam gha X'aigam dim cárn ba ěem ko ts'àà-kg'ao ba ma hàà khama ma hàà. Nqarikg'ai ne gha kaim tcěé-tcěem ka kaàkaguè, zi gha gaan q'oo koe hàna zi gúù zi c'eem ka cg'òoè, me gha nqòó ba hěe nakas wěes gúus ěe gam koe hàna sa hěéthěe dàoa cg'òoè!

¹¹ Kháé nxãaska, ncěe wěes gúus kò ko hàà ncěem dàòm ka cg'òoè, ne méé tu nxãaska gatu mta ii tu khòè-x'òà tuas gúù saà? Gatu dis kg'òè sa mées tcom-tcomsa ii naka tu Nqari-tcáo hãa tu khòè tu ii,

¹² ěe tu hãa a ko Nqarim dim cárn ba qãà, a ko gaam cárn di hàà-q'ooan qháé-qhae ka. Cárn ncěe gaam ka i gha nqarikg'aian c'eean ka dàoa cg'òoè, a tòòm-tommè, i gha nqarikg'ai koe hàna gúùan kùruan ka kgomìse ba.

¹³ Igaba ta gatá hãa a ko ěem Gabá nqòòkagu taà hãa nqarikg'aian kaba hěe naka kaba nqòók'g'aian hěéthěe qãà, ncěe tchànoan x'ãèa hãa koe.

¹⁴ Gaa domka tu, ncàm-ncamsa tuè, ěe tu hãa a ko ncěe gúùan qãà ka, wéé qaria tu ka kúrú naka tua q'ano ii, naka káà chibi ii, naka tua Gam ggoa tòókuan úúa hãa.

¹⁵ Tc'ěea tu q'oo koe tu guu naka bóòa q'ãa, gatá dim X'aigam di qáo tcáoa nea ko kgoarasean nxàe sa, ncěem kò ma gatá ka káikhoem ncàm-ncamsam Paulo ba ma Nqarim ka tc'ěean máàèa hãa a kò ma góá máá tu u khamaga ma.

¹⁶ Gam di zi tcgãya zi wéè zi ěem góáa hãa zi koem ko ncěe zi gúù zi ka tíi ko mées gúus ga sa kg'ui, zi c'ěe zi qarì gúùan ncěe thamkase kórna q'ãaè tama úúa hãa, ne ko c'ěe ne, ncěe xgaa-xgaase ta ga hãa ne hěe naka gane ěe *dtcòman koe* qarika téé tama ne hěéthěe ko qg'urì zi, ncěe ne ko nxãakamaga c'ěe zi Tcgãya zi *Nqarim di zi* ka hěe khama, a ko cg'òoku sa óága ggaese.

¹⁷ Gaa domka méé tu gatu, ncàm-ncamsa tuè, ncěe zi gúù zi tu nxãakamaga q'ana hãa ke, q'óése hãa, naka tua x'áè-kg'ám úú tama khòèan di tsaan ka táá hoàkaguè, naka gatu dis téé-q'ooos ncěe tu gaas koe qarika tées koe tcg'òòè guu.

¹⁸ Igaba méé tu gatá dim X'aiga a Kgoara-kg'aom Jeso Krestem di cgòmkuhan hěe naka q'ãan hěéthěe koe kai. Ncěeska

**hěé naka chõò tamase hěéthěé méé i Gam koe dqomkuan hãa!
Amen.**

1 JOHANE

Johanem dis tcgãyas tc'ãà di sa

Téé-cookg'ai sa

Tc'ãà dis tcgãyas Johanem di sa cam sara tsée sara kaia sara úua hãa:

1. Gas di ne nxará-kg'ao nes ko ntcàm, Jeso Krestem koe ne gha guu a Nqarim cgoa kg'òè ka.
2. Gas di ne nxará-kg'ao nes ko dqàè, ãe gha ko tshúù-ntcõa di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu xùri ne. Ncãe xu xгаа-xгаа-kg'ao xu kò xгаа-xгаа, ncãem nqõóm di zi gúù zi tshúù zi i sa, Me Jeso ba gaa domka cuiskaga khòè ba iia hãa tite. Eã xu xгаа-xгаа-kg'ao xu kò xгаа-xгаа, kgoaraèa tsi kò hãa ne tsi ncãem nqõóm di zi kg'òè-kg'ám zi koe kgoarasea hãa sa; a xu a kò gataga xгаа-xгаа, tseegu di dtcòmà nea nqõóm di dtcòmà tama a sa, i gúù mée tama, nta ma tsi ga ko ma kg'òè igaba. Igabam ko Johane x'ái, Jeso Kreste ba kò tseegukaga khòè Me e sa, a ba a ko nàà-kg'am a ko máá, wèè ne ãe ko Jesom koe dtcòm, a Nqari ba ncàmà hãa ne mée ne gane ka c'ëea ne ncàm, témé.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- ncàmku sa
- x'áà ba hëé naka ntcúù ba hëéthëé e
- tseegu sa hëé naka tshúù-ntcõa sa hëéthëé e
- Krestem koe hãa sa

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- X'áà ba hëé naka ntcúù ba hëéthëé e (1-2)
- Nqarim di ne cóá ne hëé naka dxãwam di ne hëéthëé e (3)
- Tseegu sa hëé naka tshúù-ntcõan hëéthëé e (4:1-6)
- Ncàmku di tséa ne (4:7-21)
- Tààs dtcòm di sa (5)

X'áàn hëé naka ntcúùan hëéthëé e (1-2)

Kreste ba kg'òèam dim Kg'ui Me e

¹ Gaas ãe kò nqõóm ko tshoa-tshoase koe guu a hàna hãa, ta gaas ka kómà hãa, a tcgáa ta ka bóòà hãa, a tshàua ta cgoa qgóó a xámà hãa sa, nxãas ka xae ko xгаа-xгаа tu u, ncãe kg'òèan dim Kg'ui ba ii sa.

² I kò kg'òèan x'áise; xae kò bóò o, a kò gaan ka nxàea tseegukagu, a xae a kò chòò tama kg'òèan ka xгаа-xгаа tu u, ncãe kò Abom cgoa hãa a, a kò sixae koe x'áise e.

³ Ncãe xae kò kóm, a bóòà hãa sa, gaas sixae ko xгаа-xгаа tu us ga si i, nxãasega tu gha sixae cgoa cúis gúù sa kúrú ta tséa

xg'ae, si gatá dis cúis gùu sa kúrú a tsééa xg'ae sa Abo ba hěé naka Cóasem Jeso Kreste ba hěéthěé di sa ii ka.

⁴Xae ko ncěes gùu sa góá máá tu u, nxãasega xae gha cg'oèase qãè-tcao ka.

X'ààn hěé naka ntcùúan hěéthěé e

⁵Xae ncěe tchòàn Gam koe kóma hãa, a ko gaan ka xгаа-xгаа tu u, ncěe ko máá: Nqari ba x'áà Me e, i Gam koe cúí ntcùú ga kàà a, témé e.

⁶Ncěè Gam cgoa ta cúis gùu sa kúrú hãa a ko tsééa xg'ae, ta ta kòo méé, igaba ta kòo ntcùúan q'oo koe qõò, ne ta ko tshùù-ntcõa, a tseeguan kúrú tama.

⁷Igaba ncěè x'ààn koe ta kòo qõò, ncěem ma Gabá x'áàn koe hãa khama, ne ta gatá ka c'ěe ne cgoa cúis gùu sa kúrú hãa a ko tsééa xg'ae, i ko Gam dim Cóám Jesom di c'áòan wèè chìbian koe q'ano-q'ano ta a.

⁸Ncěè kàà chìbi ta a, ta ta kòo méé, ne ta ko qàe-qaese, i tseeguan gatá koe kàà a.

⁹Ncěè chìbia ta ta kòo nxàea tcg'òó, nem tseegu a tchàno Me e, a ba a gha gatá di tchàno taman koe qgóóa máá ta a, a gha thěé wèè chìbia ta koe q'ano-q'ano ta a.

¹⁰Ncěè chìbian ta kúrú tama, ta ta kòo méé, ne ta ko tshùù-ntcõakagu Me, Me Gam dim kg'ui ba gatá koe kàà me e.

2

Krester ba gatá dim Tééa-máá-kg'ao Me e

¹Tiri tu cóá tuè, ncěe zi gùu zir ko góá máá tu u, nxãasega tu gha táá chìbian kúrú ka. Igaba ncěè c'ěem khòem kò ko chìbian kúrú, ne ta Abom koe Tééa-máá-kg'ao ba úúa hãa: ncěe Jeso Krester ii ba, Tchàno-kg'ao ba.

²Gaam ncěe gatá di chìbian domka dàò-a-máákus iise tcg'òóèa hãa ba, chìbia ta ta gha qgóóa máàè ka; gatá cúí ta dian ka tamase, igaba thěé wèem nqõóm dian kaga hěéthěé e.

³Ncěè Gam di x'áè-kg'ámán ta kò qgóóa qari ne, ta q'ana hãa, q'ãa Mea ta hãa sa.

⁴Ncěè c'ěem khòem kò máá, Nqari bam q'ana hãa, témé, igabagam kò Nqarim di x'áè-kg'ámán qgóó qari tama nem ěem khòè ba tshùù-ntcõa-kg'ao me e, i tseeguan gam koe kàà a.

⁵Igabaga diim wèem ěe ko Gam dim kg'ui ba qgóóa qarim koe i tseegukaga Nqarim di ncàmkuhan cg'oèase hàna. Ta ncěes gùus koe guu a q'ana hãa, Gam koe ta hãa sa.

⁶Ncěè c'ěem khòem kò máá, Nqarim koem hàna hãa, témé ne i ko qaase, Jesom khamam gha ma kg'òè sa.

Kabam x'áè-kg'ám ba

⁷ Ncàm-ncamsa tuè, k̄abam x'âè-kg'ám bar góá máá tu u tama, igaba ncìim x'âè-kg'ám me e, ncêe tu kò ncìisega tshoa-tshoases koe úúa hãa ba. Me ncêem x'âè-kg'ám ncìi ba ãe tu kóma hãam kg'uim ga me e.

⁸ Ra ko gataga k̄abam x'âè-kg'ám ba góá máá tu u, ncêe *Krestem* koe hêé naka gatu koe hêéthêé tseegu ii ba, ntcùú sa ko nqáé, i tseeguan di x'áàn ko nxãakamaga x'áà khama.

⁹ Khòèm ãe ko máá, x'áàn koem hàna hãa, témé, igaba q̄õese ba hòrea hãa ba, qanega ntcùúan q'oo koe hàna, ncêeskaga igaba.

¹⁰ Dìim wèém ãe q̄õese ba ncàma ba x'áàn koe hãa, i cúí gúú tcḡabakagu me gha ga káà a.

¹¹ Igaba ncêe c'êem khòèm kò q̄õese ba hòrea hãa, nem ntcùúan q'oo koe hàna, a ba a ko ntcùúan q'oo koe q̄òò, a c'úúa hãa ndam ko q̄ò sa, ntcùú ne tcgáí-q'ooa ba kaakagua hãa khama.

¹² Tiri tu cóá tuè, *Krestem* di cg'õèan domka tu chìbia tu qg'óóa máàèa hãa domkar ko góá máá tu u.

¹³ Abo ga xaoè, Gaam ãe tshoa-tshoases koe ga guu a hãa ba xao q'ana hãa domkar ko góá máá xao o.

Qárí-kg'ao xaoè, gaam ncêe cg'ãè tc'êe ii ba xao tààa hãa domkar ko góá máá xao o.

¹⁴ Cóá tuè, Abo ba tu q'ana hãa domkar ko góá máá tu u.

Abo ga xaoè, tshoa-tshoases koe ga xao guu a q'ãa Mea hãa domkar ko góá máá xao o.

Qárí-kg'ao xaoè, xámse xao hãa domkar ko góá máá xao o, me Nqarim ñim kg'ui ba gaxao cgoa hãa, xao gaam ncêe cg'ãè tc'êe ii ba tààa hãa.

¹⁵ Táá nq̄óò ba ncàm guu kana nq̄óm koe hàna zi gúú zi igaba. Ncêe khòèm kò nq̄óò ba ncàma hãa ne i Abom di ncàmkuan gam koe hãa tama.

¹⁶ Wèé zi gúú zi ãe nq̄ómkg'ai koe hàna zia Abom koe guu tama, igaba zi nq̄óm koe guua hãa khama; gúú zi ncêe cg'ãam ka hêé, naka tcgáim ka hêéthêé ncàmmea hãa zi hêé naka khòèan ko gaan di kg'õèan q'oo koe dq̄m̄se cgoa zi hêéthêé zi.

¹⁷ Me ko nq̄óò ba gam koe hàna zi gúú zi cgoa kaà, igabaga ñim wèém ãe ko Nqarim ko tc'êe sa kúrú ba gha chòò tamase hãa.

Krestem cgoa ko ntcoekum khòè ba

¹⁸ Cóá tuè, cò ñim x'âè me e. Kóma tu kò hãa, *Krestem* cgoa ko ntcoekum khòè ba gha hàà sa, ncêeska igaba i *Krestem* di ntcoeku-kg'aoan kái hààraa. Gaa domka ta q'ana hãa, cò di x'âè e sa.

¹⁹ Gatá koe ne tcg'oara hãa, igaba ne kò gatá di ne tama ne e. Ncêe gatá di ne kò ii ne ne ga kò qanega gatá cgoa hãa khama.

Igaba *gane di qõò*a nea kò x'áí, cúí-kg'áía ne ga kò gatá di tama sa.

²⁰ Igabam Tcom-tcomsam *Tc'êe* ba gatu koe ntcãa tcãàèa hãa, tu wèé tu *tseeguan* q'ana hãa.

²¹ Tseeguan tu c'úúa hãa domkar góá máá tu u tama, igabaga tu q'ãa ana hãa domka a, i gataga tseeguan tshúù-ntcõan úúa hãa káà a khama.

²² Díí ba tshúù-ntcõa-kg'ao baa? Khòèm ãe ko xõase a máá: Jeso ba Krestem tama Me e, ta ko méé me e. Eẽta iim khòè ba ko Krestem cgoa ntcoeku - a ko *Nqarim gatá ka Xõò* ba hẽé naka Cóáse ba hẽéthẽé xõase.

²³ Díím wèém ãe ko *Nqarim* dim Cóá ba xõase ba ko *Nqarim gatá ka Xõò* ba thẽé xõase. Eẽ ko *Nqarim* dim Cóám ka nxàea tseegukagu ba thẽé *Nqarim gatá ka Xõò* ba úúa hãa.

²⁴ Eẽ tu tshoa-tshoases koe kóma hãa sa méés wèé x'aè ka gatu koe hãa. Ncèè ãe tshoa-tshoases koe tu kóma hãas kò wèé x'aè ka gatu koe hãa ne tu gha nxãaska *Nqarim* dim Cóám koe hẽé naka Xõòm koe hẽéthẽé wèé x'aè ka hãa.

²⁵ Si ncèe sa nqòòkagu taam hãas ga si i: chõò tamas kg'òè sa.

²⁶ Ncèe sar ko gane ãe qàe-qae tu u kg'oana ne domka góá máá tu u.

²⁷ Igabam *Kreste ba Gam dim Tc'êe* ba gatu koe ntcãa tcana hãa, Me gatu koe wèé x'aè ka hãa, i qaase tama, cúí khòè ga ga xgaa-xgaa tu u sa; ncèem ko ma *Gam dim Tc'êe* ba wèés gúú sa ma xgaa-xgaa tu u khamaga ma, i ncèe xgaa-xgaan tseegu u, a tshúù-ntcõa di tama. Ncèem ma xgaa-xgaa tua hãa khamaga méé tu *Gam* koe wèé x'aè ka hãa.

²⁸ Ncèeska méé tu cóá tuè, wèé x'aè ka *Gam* koe hãa, naka taa gha nxãasega ãem kò ko x'áise ne, kgoarasease hãa, naka táá ãem kò ko hàà ne saucgae guu.

²⁹ Tchàno Me e sa tu kò q'ana hãa ne tu thẽé q'ana hãa díím wèém ãe ko tchànoan kúrú ba *Gam* ka ábàèa hãa sa.

Nqarim di ne cóá ne hẽé naka dxãwam di ne hẽéthẽé e (3)

3

¹ Tsóágase kaia hãas ncàmku sa ba gáé Abo ba màà taa hãa, ncèe *Gam* di ta cóá ta gha ii di sa! Ta tseegukaga *Gam* di ta a! Gaa domkam nqòó ba c'úú taa hãa, *Nqari* bam c'úúa hãa khama.

² Ncàm-ncamsa tuè, ncèeska ta *Nqarim* di ta cóá ta a, igaba i qanega nta ta gha ii sa x'áise tama. Igabaga ta q'ana hãa, ãem kò ko x'áise ne ta gha *Gam* khama ii sa, ãem ma ii khama ta gha ma bòò Me khama.

³ Me ko díím wèém ãe ncèes nqòò sa *Gam* koe úúa hãa ba ko q'ano-q'anose, ncèem ma Gabá ma q'ano ii khama.

⁴ Diím wèém ãe ko chìbian kùrú ba x'áèan ko méé sa komsana tama, chìbian kùrú sa x'áèan komsana tama si i khama.

⁵ Tu q'ana hãa, *Kreste ba kò x'áisea hãa sa, nxãasegam gha gatá koe chìbia ta séèa tcg'òò ka, i Gam koe cúí chìbi ga kàà a.*

⁶ Diím wèém ãe Gam koe hãa ba *wèé x'aè ka chìbian kùrú* tama. Igaba diím wèém ãe ko *wèé x'aè ka chìbian kùrú* ba, bóò Me ta ga hãa kana q'ãa Me ta ga hãa.

⁷ Tiri tu cóá tuè, táá hëé naka i cúí khòè ga qàe-qae tu u guu. Gaam ãe ko tchànoan kùrú ba tchàno me e, ãem ma Gabá ma tchàno ii khamaga ma.

⁸ Gaam ãe ko chìbian kùrú ba dxãwam di me e, dxãwa ba ncísega tshoa-tshoases koe ga guu a chìbian ko kùrú khama. Me kò Nqarim dim Cóá ba x'áisea hãa, nxãasegam gha dxãwam di tsééan kaàkagu ka.

⁹ Diím wèém ãe Nqarim ka ábàèa ba *wèé x'aè ka chìbian kùrú* tama, *Nqarim* dis ii-q'oo* sa gam koe hãa khama, me cuiskaga *wèé x'aè ka chìbian kùrú* hãa tite, Nqarim kam ábàèa hãa khama.

¹⁰ Ncëes gúús ka ne gha Nqarim di ne cóá ne ndaka ne e sa x'áise, ne dxãwam di ne cóá ne ndaka ne e sa: diím wèém ãe tchànoan kùrú tama ba, kana diím ãe qõese ba ncàm tama ba Nqarim koe guu tama.

Hàà ta ncàmku

¹¹ Ncëe tchòàn tu tshoa-tshoases koe ga kómá hãa: ncëe ncàmku méé ta di i khama.

¹² Táá méé ta Kainem khama ii guu, ncëe kò dxãwam di ii ba, a ba a kò gam ka qõese ba cg'õo ba. Ka ba kò dùús domka cg'õo me? Gam di zi tséé-kg'ám zia kò cg'ãè zi i, i kò qõesem dian tchàno o domka a.

¹³ Tíí qõe ga tuè, táá tu are guu, ncëe nqõóm kò ko hòre tu u ne.

¹⁴ Q'ana ta hãa, x'ooan koe ta tcg'oara hãa a kg'òèan koe tcana hãa sa, gatá ka c'ëe ne ta ncàmá hãa domka. Diím wèém ãe c'ëe ba ncàm tama ba x'oos koe hãa.

¹⁵ Diím wèém ãe gam ka qõese ba hòrea ba, cg'õo-kg'ao me e, tu q'ana hãa, cg'õo-kg'ao ba gam ka chòò tamás kg'òè sa úú tama sa.

¹⁶ Ncëem dàòm ka ta ncàmku sa q'ana hãa: *Jeso Kreste* ba kò gatá domka kg'òèa ba tcg'òóa máá ta a sa. I ko qaase, gatá igaba ta gha thëé kg'òèa ta gatá ka qõese ga ne domka tcg'òò sa.

¹⁷ Ncëe c'ëem khòèm kò x'aian úúa hãa, a ba a ko bóò me gam ka c'ëe ba qarian cgoa qgóókua hãa, igabagam kò tc'èe-tcao naka au me tama, ne i gha ntama Nqarim di ncàmkuan gam koe hãa?

* 3:9: *ii-q'oo* - Gerikas ka i ko máá: "cg'ùri," témèè.

¹⁸ Tiri tu cóá tuè, táá méé ta kg'ama kg'áma ta ka cúí kg'ui naka ko ncàmkuàn x'ái guu, igaba méé ta tsééan cgoa hēé naka tseeguan cgoa hēéthēé x'ái i.

¹⁹ Ncēeta hēéan ka ta gha q'ana hãa, tseeguan di ta a sa, si gha ncēes gúù sa Nqarim cookg'ai koe qgài-qgai tcáo ta a.

²⁰ Nda koe ga igaba ēe tcáo ta ko chibi-chibi ta a koem Nqari ba gatá di tcáoan ka kaia hãa, a ba a wèé gúùan ga q'ana hãa.

²¹ Ncàm-ncamsa tuè, ncēé tcáo ta kò chibi-chibi ta a tama, ne ta Nqarim cookg'ai koe kgoarasease hãa,

²² a ta a gha dùús wèés ēe ta ko dtcàrà sa Gam koe guu a hòò, Gam di x'ài-kg'áman ta qgóóa qaria, a ta a ko qãè-tcaokagu Me ko gúùan kúru khama.

²³ Me ncēe ga me e Gam dim x'ài-kg'ám ba: Cóásem Jeso Krestem di cg'òéan koe ta gha dtcòm, naka taa ēem ma x'ài taa hãa khamaga ma ncàmku di ba.

²⁴ Ne gane ēe ko Gam di x'ài-kg'áman qgóóa qari ne Gam koe hãa, Me Gam igaba gane koe hãa. Tcom-tcomsam Tc'ēm ēem máa taa hãam ka ta q'ana hãa, gatá koem hãa sa.

Tseegu sa hēé naka tshúù-ntcōan hēéthēé e (4:1-6)

4

Tc'ēe xu kúrua bóò sa

¹ Ncàm-ncamsa tuè, táá tu wèé xu tc'ēe xu dtcòm guu, igaba méé tu kg'aia kúrua bóò, ēe xu tc'ēe xu Nqarim koe guua sa. Kái porofitin tshúù-ntcōan dia nqóómkg'ai koe síia hãa ke.

² Ncēes gúùs ka tu gha Nqarim dim Tc'ēe ba q'ãa: Wèém tc'ēm ēe ko nxàea tseegukagu a ko máá, Jeso Krete ba cgàam koe guua hãa, ta ko méé ba Nqarim di me e,

³ igabam wèém tc'ēm ēe Jesom ka nxàea tseegukagu tama ba Nqarim di tama. Ncēm tc'ēe ba Krestem dim ntcoe-kg'aom di me e, ncēe tu kò kóma hãa me gha hàà ba, Me ncēeska nxàakamaga nqóómkg'ai koe hàna hãa ba.

⁴ Tiri tu cóá tuè, gatua Nqarim di tu u, a tu a tshúù-ntcōan di xu porofiti xu tààa hãa, Tc'ēm ēe gatu koe hàna ba gaam ēe nqóómkg'ai koe hànam ka kaia hãa khama.

⁵ Gaxua nqóóm di xu u, khama ēe xu ko nxàe sa nqóóm di si i, me ko nqóó ba komsana xu.

⁶ Gatáa Nqarim di ta a. Díim wèém ēe Nqari ba q'ana hãa ba ko komsana ta a, me gaam ēe Nqarim di tama ba komsana ta a tama. Ncēes gúùs ka ta q'ana hãa Tc'ēm tseeguan di ba hēé naka tc'ēm qàe-qaekuan di ba hēéthēé e.

Nqari ba ncàmkuàn di Me e (4:7-21)

⁷ Ncàm-ncamsa tuè, hààn ta ncàmku, ncàmkua nea Nqarim di i, me diim wèém ãe ko c'ãe ba ncàm ba Nqarim koe guu a ábàèa, a Nqari ba q'ana hãa ke.

⁸ Gaam ãe c'ãe ba ncàm tama ba Nqari ba c'úua hãa, Nqari ba ncàmkuan di Me e khama.

⁹ Ncãea Nqarim ma Gam di ncàmkuan gatá koe x'áa hãa ga a: Gam dim Cóám cúí* bam kò nqõómkg'ai koe tsééa óá, nxãasega ta gha Gam koe guu a kg'òè ka.

¹⁰ Ncãea ncàmkuus ii ga a: Nqari ba ta ko gatá ncàm tama si i, igabagam Gabá gatáa ncàm taa hãa, a ba a kò Gam dim Cóá ba dàò-a-máákus iise tcg'òóa máá ta a, hààm gha chibia ta qgóóa máá ta a ka.

¹¹ Ncàm-ncamsa tuè, ncèè Nqarim kò ncèeta noose ncàm taa hãa ne i ko qaase, gatá igaba ta gha gatá ka c'ãe ne ncàm sa.

¹² Cúí khòè ga qanega Nqari ba bóò ta ga hãa, igaba ncèè gatá ka c'ãe ne ta kò ncàma hãa nem Nqari ba gatá koe hãa, i Gam di ncàmkuan gatá koe xg'ara-xg'araèa.

¹³ Ncèes gúús domka ta q'ana hãa, Gam koe ta hãa, Me Gabá gatá koe hãa sa: Gam dim Tc'èe bam máà taa hãa domka a.

¹⁴ Ta kò bóò hãa, a ta a ko nxàea tseegukagu, Abo ba kò Cóáse ba nqõómkg'ai koe tsééa óágara hãa sa, hààm gha Kgoara-kg'ao ba ii ka.

¹⁵ Ncèè c'èem khòèm kò ko nxàea tseegukagu, Jesom Nqarim dim Cóá ba ii sa, nem gha Nqari ba gam koe hãa, Me gabá Nqarim koe hãa.

¹⁶ Ncàmkuus èem Nqari ba gatá koe úua hãa sa ta q'ana hãa, a ko gaas koe dtcòm khama.

Nqari ba ncàmkuan di Me e, me diim wèém ãe ko ncàmkuan goa hãa ba Nqarim koe hãa, Me Nqari ba gam koe hãa.

¹⁷ Ncèem dàòm ka ta ko bóò si ncàmku sa gatá koe xg'ara-xg'araèa hãa sa: xgàrakuan dim cáím ka ta gha kgoarasease hãa, ncèem nqõóm koe ta *Krestem* khama ii khama.

¹⁸ Ncàmkuan koe i cúí q'áo ga káa a, igabas ko tchànos ncàmku sa wèè q'áòan ga xhàiaqu, q'áo sa ko thõòan óá khama. Ncèè c'èem khòèm kò ko q'áo nem tchànos ncàmku sa úú tama.

¹⁹ Ncàmkuan ta úua hãa, Gabá tc'ãa a ncàm taa hãa domka.

²⁰ Ncèè c'èem khòèm kò ko máá: “Nqari bar ncàma hãa,” témé, igabagam kò gam ka qõese ba hòrea hãa nem tshúù-ntcõa-kg'ao me e. Ncèè gam ka qõesem èem ko bóò bam kò ncàm tama nem cuiskaga Nqarim gaam bóò ta ga hãa ba ncàm tite.

²¹ Ta ncèem x'áè-kg'ám ba Gam koe guu a hòò: Eè Nqari ba ncàma hãa ba méém qõese ba gataga thèé ncàm di ba.

Tààs dtcòm di sa (5)

* 4:9: cúí - kana “cúise ábàèa”.

5

Nqarim dim Cóám koe dtcòma ne

¹ Dìim wèém ãe ko Jeso ba Krete Me e sa dtcòm ba Nqarim ka ábàèa, me dìim wèém ãe cóán ka xòò ba ncàma hãa ba gha thëé ãem khòèm di cóán ncàm.

² Ncèè Nqari ba ta kò ncàma hãa a ko Gam di x'áè-kq'áman kúrú ne ta gha ncèem dàòm ka q'ãa, Nqarim di ne cóá ne ta ncàma hãa sa.

³ Ncèè Nqari ba ta kò ncàma hãa ne ta gha Gam di x'áè-kq'áman qg'óóa qari khama, i Gam di x'áè-kq'áman qóm tama.

⁴ Dìim wèém ãe Nqarim ka ábàèa ba nq'óóm dim tàà-kq'ao me e khama. Si gatá dis dtcòm sa nq'óó ba ta ko tàà cgoas ga si i.

⁵ Dìi ba nq'óóm dim tàà-kq'ao baa? Gaam ãe ko dtcòm, Jesom Nqarim dim Cóá ba iim cúí me e.

Jeso ba dìi Me e sa

⁶ Jeso Krete ba Gaam tshàan hëé naka c'áòan hëéthëé cgoa hààram ga Me e. Tshàan cgoa cúim kò hàà tama, igabaga tshàan hëé naka c'áòan hëéthëé cgoa a. Me *Tcom-tcomsam* Tc'ëe ba ko nxàea tseegukagu u, Tc'ëe ba tseegu Me e khama.

⁷ Nqoana gúua nea ko nxàea tseegukagu khama:

⁸ Tc'ëe ba hëé, naka tshàan hëé, naka c'áòan hëéthëé e; i ncèe gúuan nqoana ko cúis gúu sa nxàe.

⁹ Eës khòè ne ko nxàea tseegukagu sa ta ko dtcòma mááse, igabagas ães Nqarim ko nxàea tseegukagu sa gaas ka kaia hãa; si ncèe sa gaas Gam dim Cóám koem kò nxàea tseegukagus ga si i.

¹⁰ Dìim wèém ãe ko Nqarim dim Cóám koe dtcòm ba ko Nqarim ko nxàea tseegukagu sa tc'áó ba q'oo koe dtcòm; igaba ncèè c'ãem khòèm kò Nqarim koe dtcòm tama nem *Nqari ba* tshùù-ntc'õa-kq'ao ba kúrú; Nqarim ko Gam dim Cóám ka nxàea tseegukagu sam dtcòm tama khama.

¹¹ Si ncèe sa *Nqarim* ko nxàea tseegukagus ga si i: Chõò tamas kg'òè sam màà taa hãa di sa, si ncèes kg'òè sa Gam dim Cóám koe hãa.

¹² Dìim wèém ãe *Nqarim dim Cóá* ba úúa hãa ba kg'òèan úúa hãa, me dìim wèém ãe Nqarim dim Cóá ba úú tama ba kg'òèan úú tama.

Chõò tamas kg'òès ka q'ãa sa

¹³ Ncèe zi gúù zir ko g'óá máá tu u, nxãasega tu gha q'ãa, chõò tamas kg'òè sa tu úúa hãa sa. Gatú ncèe Nqarim dim Cóám dim cg'òèm koe ko dtcòm tur ko nxàe.

¹⁴ Si ncèe sa Gam koe ta úúa hãas tcoms ga si i: ncèè dtcàrà Me ta kò ko Gam di ncàman koe guu a nem ko kóm ta a di sa.

¹⁵ A ncèè q'ana ta kò hãa, kóm ta am ko sa, dùús wèés ãe ta ko dtcàràs koe, ne ta q'ana hãa, ãe ta ko dtcàrà sa ta ko hòò sa.

¹⁶ Ncèè c'èem khòèm kò gam ka qõese ba bóò, me ko x'ooan koe úú me tama chìbian kúrú, ne méém còrè; Nqari ba gha kg'õèan máà me ke. Gane ãe gane di chìbian x'ooan koe úú ne tama ner ko nxàe. Si x'ooan koe ko úú tsis chìbi sa hàna; gaas chìbi sam gha còrèa máá sar nxàe tama.

¹⁷ Wèés cg'ãè sa chìbi si i, igaba i chìbian hàna hãa x'ooan koe úú tama a.

¹⁸ Q'ana ta hãa, dìim wèém ãe Nqarim ka ábàèa ba wèé x'aè ka chìbian kúrú tama sa, igabam ko gaam ãe Nqarim ka ábàèa ba kòrese, me gaam ãe cg'ãè tc'èe ii ba thõò-thõo me tite.

¹⁹ Q'ana ta hãa, Nqarim di ta a, me wèém nqõó ba ãe cg'ãè tc'èe iim di qarian dòm q'oo koe hãa sa.

²⁰ Ta gataga q'ana hãa, Nqarim dim Cóá ba hààra hãa, a kóma q'ãan di tc'èean máà taa hãa sa, nxãasega ta gha ncèe tseegu ii ba q'ãa ka. Ta Gaam tseegu di iim koe hãa, ncèe Gam dim Cóám Jeso Krete ii ba. Ncèe ba tseegu dim Nqari Me e, a chõò tamam kg'õè Me e.

²¹ Tiri tu cóá tuè, kúrú mááseèa nqárian koe méé tu xgáè-kg'amse.

2 JOHANE

Johanem dis tcgãyas cámm di sa Téé-cookg'ai sa

Johane ba kò ncēes tcgãyas cámm di sa kiam kerekes dim iise góáa hãa, a ba a kò “ncam-ncamsas khòè sa hēé naka cóáa sa hēéthēé” góá máá sia hãa – si ko ncēe sa kereke sa hēé naka gaas kerekes di khòèan hēéthēé nxàe.

Johane ba ko ncēes kerekes di ne khòè ne ntcàm, ncàmku ne gha sa, a ba a ko tshúù-ntcõa di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu koe q'ãa-q'ãa ne.

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Ncàmkuan di xòèa ne (1-6)

- Tshúù-ntcõan di xгаа-xgaan ka dqàèku sa (7-13)

Tsgámkaguku zi

¹ *Kerekes dir kaia ra a,*

a ko ncēes tcgãya sa khòès* nxará tcg'òòèa hãa sa hēé naka gas di cóán hēéthēé góá máá, ncēer tseeguan kaga ncàma hãa sa; tíi ka cúí ncàmmè tama sa, igabaga thēé wèé ne ncēe tseeguan q'ana hãa ne ka ncàmmèa hãa sa,

² tseeguan ncēe gatá wèé ta ta koe hãa, a i a gha gatá koe chõò tamase hãa domkar ko máá:

³ Nqarim Abo ba hēé naka Gam ka Cóásem Jeso Krete ba hēéthēé tsara koe guua hãa cgómkuan hēé naka thõò-xama-máákuan hēé naka tòókuan hēéthēé méé i gatá koe tseeguan hēé naka ncàmkuan hēéthēé cgoa hãa, témé.

Tseegu sa hēé naka ncàmku sa hēéthēé e

⁴ Eër ko kóm, sari cóán† c'ēea ko tseeguan xùri sa, ãem kò ma Abo ba ma x'áèa hãa khamaga ma, kar kò kaisase qàè-tcao.

⁵ Ra ko ncēeska khòè seè, dtcàrà tu u, ncàmku méé ta sa. Kąbam x'áè-kg'ám bar góá máá tu u tama, igabagar ko nciím x'áè-kg'ám ba góá máá tu u, ncēe ta kò tshoa-tshoases koe ga úúa hãa ba.

⁶ Si ncàmku sa ncēe si i: Gam di x'áè-kg'ámán cgoa ta gha kg'òè si i. Ncēe tu kò tshoa-tshoases koe ga guu a kóma hãa me ko x'áè-kg'ám ba máá, ncàmkuan cgoa méé tu hãa, témé khamaga ma.

Tshúù-ntcõan di xгаа-xgaan dis dqàèku sa

* **1:1:** khòè sa hēé naka gas di cóán hēéthēé e - ncēe sa ko kereke sa hēé naka kerekes di ne khòè ne hēéthēé nxàe. † **1:4:** sari cóán - ncēe sa ko kerekes di ne khòè ne nxàe.

⁷ Káí xu qàe-qaeku-kg'ao xua nqõómkg'ai koe sía hãa khama, ncêe kò Jeso Krete ba cgàam koe guua hãas ka nxàea tseeguk-agu tama xu. Gatà ii xu khòe xua qàe-qaeku-kg'ao xu u, a xu a Krestem di xu ntcoe-kg'ao xu u.

⁸ Gaa domka méé tu q'õése hãa, naka tua gha táá ãe xae kúrúa hãa tséean ka aaguse cgaèè guu, naka tua gha nxãasega cg'oèase surutaè.

⁹ Dìím wèém ãe Krestem di xгаа-xgaan qgóóa qari tama, igabaga ko càùa mááse e ba Nqari ba úú tama. Igaba dìím wèém ãe ko Krestem di xгаа-xgaan qgóóa qari ba, Abo ba hëé naka Cóásem ga ba hëéthëé úúa hãa.

¹⁰ Ncêe c'ëem khòèm kò ko hàà cgae tu u, a ncêe xгаа-xgaan xгаа-xгаа tu u tama ne méé tu táá kgoara máá me nakam nquua tu q'oo koe tcãà guu, kana qãese hààkagu me guu‡.

¹¹ Dìím wèém ãe ko qãese hààkagu me ba ko gam di zi tséé zi cg'ãè zi koe tsééa xg'ae cgoa me ke.

Còo di zi tsgámkaguku zi

¹² Káí zi gúù zir úúa hãa, gazi kar ga góá máá tu u zi, igabagar tcgãya ba hëé naka góá hì ba § hëéthëér ga tséékagu sa tc'ëe tama. Igabagar nqòòan úúa hãa, dàra tu ur gha ta síi xg'ae a chòà di i, nxãasega ta gha cg'oèase qãè-tcao ka.

¹³ Sáá kíis nxará tcg'òòea hãas di ne cóá nea** ko tsgámkagu si.

‡ **1:10:** qãese hààkagu me guu - Gerika sa ko máá, “tsgámkagu me guu,” témé.

§ **1:12:** góá hì ba - Gerika sa ko c'ëem kg'ui ba tséékagu ncêe ko máá, tcgàù cgoa di gúùan ntcùú u.

** **1:13:** Sáá kíis di ne cóá ne - ncêe sa ko Johanem dis kereke sa hëé naka gas di ne khòe ne hëéthëé nxàe.

3 JOHANE

Johanem dis tcgãyas nqoana di sa Téé-cookg'ai sa

Johane ba kò ncêes tcgãyas nqoana di sa kaïam kerekes dim iise góáa hãa, a ba a kò Gaio ta ko ma tciïèm tc'ãà-cookg'aim kerekes di ba góá máá sia hãa.

Johane ba kò Gaio ba koa, gam di hùian c'êe ne dtcòm-kg'ao ne di ka, a ba a ko Dioterefese ta ko ma tciïèm khòèm ka q'ãa-q'ãa me.

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Gaio ba ko dqòmè (1-8)
- Dioterefese ba ko ntcoèè (9-10)
- Demeterio ba ko koaè (11-12)
- Còo di kg'uia ne (13-15)

Gaio ba ko dqòmè

¹ Kerekes dir kaia ra a,

a ra a ko ncêes tcgãya sa tirim ncàm-khoem Gaiom ncêer tseeguan kaga ncàm hãa ba góá máá, a ko máá:

² Tiri tsi ncàm-khoe tseè, còrèar ko máá tsi, wèè zi gùù zi gha tsáá koe qãèse qõò, tsi gha qãèse hãa ka, ncêe i ko ma tcáóa tsi qãèse qõò khamaga ma.

³ C'êe ne dtcòm-kg'ao nea kò hàà, a ne a tseeguan tsáá koe hãa ka nxàea tseegukagu, êe tsi ko ma tseeguan koe ma kg'õè khamaga ma. Eêr ko ncêes gùù sa kóm kar kò kaisase qãè-tcao.

⁴ Tiri ne cóá nea ko tseeguan koe kg'õè sar ko kóm kar ko kaisase qãè-tcao. Ncêes gùù sa nqáéa hãase ko qãè-tcaokagu tes gùù sa káà si i.

Tsééa xg'ae sa hêé naka ntcoeku sa hêéthêé e

⁵ Tiri tsi ncàm-khoe tseè, wèè zi gùù zi êe tsi ko dtcòm-kg'ao ne kúrúa máá zi koe tsi tcom-tcomsa tsi i, gatà ne ga ma tsáá koe táá za guua ne khòè ne e igaba.

⁶ Kerekes di ne khòè ne cookg'ai koe ne kò tsari ncàm kuan ka nxàea tseegukagu. Ncêè Nqari ba ko qãè-tcaokagum caum ka tsi kò ko gane dim dàòm koe qõòkagu ne, ne tsi gha ko qãèse hêé.

⁷ Nqarim dim cg'õèm domka ne kò qãè tchòàn ne gha xgaa-xgaa ka nqõómkg'ai koe sííá hãa, a ne a kò dtcòm-kg'ao tama ne koe táá cúí gùù ga hòà mááse.

⁸ Gaa domka i ko qaase, gatà ii khòèan ta gha x'áéa ta koe qãèse hààkagu sa, nxãasega ta gha tseeguan cgoa tsééa xg'ae ka.

Dioterefese ba ko ntcoèè

⁹ Kereke sar kò ko góá máá, igabagam kò Dioterefesem ncêe kò gane dim tc'ãà-cookg'ai bam gha ii sa ncàma hãa ba, táá komsana xae e.

¹⁰ Gaa domka, ncêe hààr kò ko ner gha hàà *kereke sa* tc'êe-tc'êe dùúm ko kúrú sa: sixae kam ko cg'ãè kg'uian kg'ui. Ncêeta hêéa nea kò tc'ãò me tama, khamam kò *nqôó xu koe ko caate ne* dtcòm-kg'ao ne táá qãèse hààkagu. A ba a kò gataga thêé gane êe kò *c'êe ne qãèse hààkagu* kg'oana ne xgáè-kg'am, a ba a kerekes koe xhàiaagu ne.

Demeterio ba ko koaè

¹¹ Tiri tsi ncàm-khoe tseè, táá méé tsi êe cg'ãè ii sa serè guu, igaba méé tsi êe qãè ii sa serè. Dìím wèém êe ko êe qãè ii sa kúrú ba Nqarim koe guua. Me dìím wèém êe cg'ãè ii sa ko kúrú ba Nqari ba bóò ta ga hãa.

¹² Wèé ne khòè ne hêé, naka tseeguan tc'áró-tc'aro ga hêéthêéa ko Demeteriom ka nxàea tseegukagu. Xae ko sixae igaba thêé gam ka nxàea tseegukagu, tsi q'ana hãa êe xae ko nxàe sa tseegu ii sa.

Còo di zi tsgámkaguku zi

¹³ Kái zi gúù zi gazi kar ga góá máá tsi zir úúa hãa, igabagar ga góá hì ba* tséékagu sar tc'êe tama.

¹⁴ Igabagar nqòòan úúa hãa, qháéser gha xg'ae cgoa tsi di i, tsam gha xg'ae a chóà.

¹⁵ Tòókuan méé i tsáá cgoa hãa.

Tsari ne ncàm-khoe nea ko tsgámkagu tsi. Gatá di ne ncàm-khoe ne cg'òèa ne ka tsgámkagu.

* **1:13:** *góá hì ba* - Gerika sa ko cam dim kg'ui ba tséékagu ncêe ko máá, tcgáù cgoa di gúùan ntcùù u.

JUTA

Jutam dis tcgāya sa

Téé-cookg'ai sa

Tcgāyas Jutam di sa kò góàèa hãa, tshúù-ntcōa di xu xгаа-xгаа-kg'ao xus gha q'āa-q'āa ka. Ncēes tcgāyas koe cúíta iim xg'aeku ba cáim dim Peterem koe hàna. Góá-kg'ao ba ko gam di nxará-kg'aoan ntcám, “d̀tcòm̀s ncēem Nqari ba cúí q'oro Gam di ne khóè ne máàna hãa sa méé ne x'āà máá sa.”

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- xgàraku sa

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Tshúù-ntcōan di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu (1-16)

- Xгаа-xgaasean qgóóa qari dis dqàèku sa (17-25)

Tsgámkaguku zi

¹ Juta ra a, Jeso Krestem dir qãà ra, a Jakobom ka qõese ra.

Ra ko gane ãe tciièa hãa, a Nqarim Abom ka ncàm̀m̀èa hãa, a Jeso Kreste ba tòóa mááèa hãa ne *ncēes tcgāya sa* góá máá, a ko máá:

² Thõò-xama-máákuan hēé, tòókuan hēé naka ncàm̀kuan hēéthēé méé i gatu koe càùse, témé.

Tshúù-ntcōan di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu

³ Ncàm̀-ncamsa tuè, ãetar kò ko ma wèé qaria te ka kgoarakus ncēe ta xg'aea máána hãas kar ga góá máá tu u sa dqùrì cgae, igabar kò bóò i ko qaase, góá méér naka korè tu u naka tu d̀tcòm̀s ncēem Nqari ba cúí q'oro Gam di ne khóè ne máàna hãa sa x'āà máá.

⁴ C'èe xu khóè xu, ncēe gaxu di xgàrakuan ka i ncìi x'aè ka kg'uièa hãa xua tc'irì-tc'iri tua a xg'aekua tu koe tcana hãa khama. Ncēe xu khóè xu Nqari-tcáó tama xua Nqarim di cgóm̀kuan qg'uri a cg'áràn kúru ana hãa, a ko Jeso Krestem gatá ka Q'õõsem cúísega X'aiga ii ba xõase.

⁵ Eèta tu ga ma wèé zi gúù zi ncēe zi ka nxāakamaga q'ana hãa, igaba ra kg'ama X'aigam kò ma Gam di ne khóè ne Egepeto koe guu a kgoara, a ães qãá q'oo koe gane ãe kò d̀tcòm̀m̀ tama ne cg'õos ka tc'èe-tc'èe tu u kg'oana hãa.

⁶ Moengelean ncēe kò táá gaan di téé-q'ooan qgóóa qari a kò gaan di x'ãè-q'ooan aagum kò chõò tamase táuan cgoa qáéa ntcóò, i ncēeska igabaga gaa koe ntcùús q'oo koe hãa a ko kaim cáim xgàrakuan di ba qãa.

⁷ Sodoma ba hēé, naka Gomora ba hēé, naka ãe nxama-nxama tsaraa hãa xu x'áé-dxoo xu hēéthēéa kò thēé gatá iim dàòm̀ cúim kaga cg'áràn hēé naka tchàno tamam dàòm̀ ka

hěéthěé séèkuan kúrú, a xu a chõò tamam c'eem dis xgàrakus q'oo koe hãa, c'ěe ne koe x'áis iise.

⁸ Ncěem dàòm cúim kaga xu thěé ncěe xu *xgaa-xgaa-kg'ao xu tshùù-ntcõa di xu* sõokuri zi úúa hãa, ncěe ko kúrú xu xu gaxu di tc'áróan cg'uri-cg'uri zi, a tc'ãà-cookg'aian xguì, a moengelean cóè zi.

⁹ Moengele xu ka kaim moengelem Mikaelem igabagam kò dxãwa ba cóè bèe, ěem kò ko Moshem dim tc'áróm *gha diìn ka séèès* ka ntcoeku cgoa me ka, igabam kò bìrí me a máá: “Nqari ba méém dqàè tsi,” témé.

¹⁰ Igaba xu ko ncěe xu khóè xu wèés gúùs ěe xu kóma q'ãa tamas koe cóèkuan cgoa kg'ui. Káà tc'ěe zi kg'oo-coa zi khama xu ii, a ko ěe xu ko xáms ka kg'õè, a xu a ko ncěe zi gúù zi ka kaàkaguè.

¹¹ Tsóágase i gáé gha cg'ãè ii gaxu ka! Kainem dim dàò ba xu xùria hãa, a xu a marian di ncàmàn ka ěem Balame kúrúa hãas cg'ãès khama ii sa kúrúa. A kò qari-qari tcúú ěem Kora hěéa khama, a xu a gha ěem ma cg'õòèa khamaga ma cg'õòe.

¹² Gatu di kòèan ncàmkuàn di koe xu ko kgoarasea hãase sau-sauga zi gúù zi kúrú, a gaxu cúí xu q'õésea hãa. Káà tshàa zi túú-c'õò zi tc'áan ka ko wéè za xabùateè zi khama xu ii, a tc'õoan ko tcuùèm x'aèm ka tc'áróan kúrú tama zi hìi zi khama ii, hìi zi ncěe tobea zi cgoa q'òèa tcg'òòèa hãa a nxãakamaga x'óóa hãa zi.

¹³ Kobi-kobiseko qhonèan tshàa-dxooan di khama xu ii, i gaxu di tsééan ncěe sau-sauga ko x'áise, ncěe *tshàa-dxooan di xùbuan* ko ma tcg'oa khamaga ma. Tcheèko xu tconò xu khama xu ii, ncěe chõò tamase dcùú-qom sa tòóa mááèa hãa xu.

¹⁴ Enokem ncěe kò Adam koe guus ka 7 dis qhàòs di ii ba kò ncěe gúùan ka gaxu koe porofita a máá: “Bóò, X'aiga ba ko tcám-tcám *moengelean* Gam di tcom-tcomsa cgoa hàà,

¹⁵ a ba a ko hàà wéè ne koe xgàrakuan óága, a wéè ne ěe cg'ãè tcáo ne chibi-chibi, gane di zi tséé zi cg'ãè-tcáoan di zi koe, naka ěe cg'ãè tcáo ne chibi-kg'ao ne koe hěéthěé e, wéè zi kg'ui zi cg'ãè zi Gam ka ne kg'uia hãa zi domka,” tam méé.

¹⁶ Ncěe xu khóè xua ko kg'ui-kg'uisse a ko c'ěean ncóó. Gaxu di tcáoan ncàmà hãa cg'ãèan xu ko xùri, a xu a ko qãè tamam dàòm ka kg'áma xu cgoa koase, a ko c'ěe ne koe qãè-qãese, nxãasega xu gha qãè-qãe-tcáo ne ne c'ěe gúù màà xu ka.

Xgaa-xgaasean qgóóa qari dis dqàèku sa

¹⁷ Igabaga tu gatu, ncàm-ncamsa tuè, gatá dim X'aigam Jeso Krestem di xu x'áè úú-kg'ao* xu, ncěe nqáèa hãa x'aè ka nxàea hãa kg'uian ka tc'ěe-tc'ěese.

* 1:17: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

18 Bìrí tu u xu kò a máá: “Còo di xu cáám xu ka i gha nc̄oiku-kg'aoan hãa, khóèan nc̄ee ko gaan di cg'ãè tcáóan ncàma hãa cg'ãèan xùri i,” témé.

19 Nc̄eea gaa ne khóè ne q'aa-q'aasean ko óága ne ne e, nc̄ee ãe ne gane tc'ëea hãas ka i ko kg'õèa ne qõòkaguè ne, nc̄ee *Tcom-tcomsam* Tc'ëe ba úú tama ne.

20 Igaba tu gatu, ncàm-ncamsa tuè, gatu di dtcòm̄an nc̄ee kaisase ts'ee-ts'eekg'aièa koe tshàoa ghùise, naka tua *Tcom-tcomsam* Tc'ëem koe còrè,

21 naka tua Nqarim di ncàm̄kuan qgóóa qari, ãe tu hãa a ko gatá dim X'aigam Jeso Krestem gha cgóm̄ tu u, a chõò tamas kg'õè sa máà tu u sa qãà ka.

22 Gane ãe ko káise tc'ëe-tc'ëese ne méé tu cgóm̄;

23 c'ëe ne tu kgoara, c'eean di tshúùan q'oo koe tcg'òóa ne ka; naka tua q'áòa hãase c'ëe ne cgóm̄, igabaga méé tu gane di qgáian ga hòre, nc̄ee gane di tcáóan ka ncàm̄mèa hãa cg'ãèan ka cg'uri-cg'urièa hãa a.

Dqom̄kuan dim cii ba

24 *Nqari ba* qarian úúa hãa, qgóó tu um gha, tu táá cg'áé di i. *Gatagam qarian úúa hãa*, kúrú tu um gha, tu hàà qãè-tcaoan goa kàà chibise Gam di x'ààn cookg'aia koe téé.

25 Jeso Krestem gatá dim X'aigam koe méé i guu naka dqom̄kuan hëé, x'aian hëé, qarian hëé naka tc'ãà-cookg'aian hëéthéé, gaam gatá dim Nqarim Kgoara-kg'aom cúim koe chõò tamase hãa, nqõóm tshoa-tshoase tamas cookg'ai koe guu naka nc̄eska hëé naka chõò tamase hëéthéé e. Amen.

XGORE-KG'AI **Chómsea zi gúù zi** **xgòre-kg'ai sa** **Téé-cookg'ai sa**

Chómsea zi gúù zi xgòre-kg'ais Johanem di sa kò góàè, dtcòm-kg'ao ne kò gane di dtcòmàn Jeso Krestem koe hàna hãa domka xgàràèm x'aèm ka. Johane ba ko x'áí, Jeso ba wèè zi gúù zi nqǒóm di zi Gam dim tshàu q'oo koe qgóóa hãa sa, a ba a gataga nxárá-kg'ao ne nqòòkagu, a ghùì-ghui tcáo ne kg'oana.

Ncēes tcgāyas koem ko Nqari ba Gam di ne khòè ne chómsea zi gúù zi xgòre-kg'aia máá. Kái zi sere-sere zim kò tséékagu, nxāasega ne gha dtcòm-kg'ao ne kóma q'ãa, ne c'ēe ne khòè ne táá kóma q'ãa ka.

Ncēes tcgāyas koe kaisase cgáém kg'ui ba ncēe me e, ncēe ko máá, Nqari ba gha X'aigam Jeso Krestem koe guu a còò dis ka Gam di cg'òo-kg'aoan tàà, dxāwam ga ba hēéthēé e, témé ba. A ba a gha Gam di ne khòè ne tcom-tcomsa ne ts'eekg'aian máá - kabam nqarikg'aim koe hēé naka kabam nqǒómkg'ai koe hēéthēém gha kúrú u.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- tàà sa, x'áía ne, qari ne, dqòm
- Ghùu-coa ba
- moengele ne
- tcgāya sa

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- X'áís xgobekg'am ko sa (1)
- Tcgāya zi 7 zi kereke zi koe ko sí zi (2-3)
- Tcgāyas 7 zi gúù zi tc'àmà ko tcēekg'am cgoaè ko zi gúù zi úúa sa (4-7)
- 7 xu torompita xu (8-11)
- Cg'ao-dxoo ba hēé naka cam kg'oo-coa tsara cg'òo ko tsara hēéthēé e (12-13)
- Tāáka zi x'áí zi (14-15)
- 7 zi gàba zi Nqarim di xgòàn di zi (16)
- Babilonem dis kobeku sa hēé, naka kg'oo-coam dis tààè sa hēé, tshùù-ntcōa di xu porofita xu hēé, naka dxāwa ba hēéthēé e (17:1-20:10)
- Còò dis xgàraku sa (20:11-15)
- Kabam nqarikg'ai ba hēé naka kabam nqǒó ba hēé naka kabam Jerusalema ba hēéthēé e (21:1-22:5)
- Còò di kg'uia ne (22:6-21)

X'áís xgobekg'am ko sa (1)

Tshoa-tshoa dis nxàe sa

¹ Ncëes tçgāya sa ko Jesom nxàea hāa zi gùù zi xgòre-kg'ai. Ncëe zi gùù zi xgòre-kg'ai sam Nqari ba máa Mea, Gam di xu qāa xum gha x'ái, dùù zi gha qhāése kúrúse sa ka. Jeso ba kò Gam dim moengele ba Gam dim qāam Johanem koe tsééa úú a ncëe zi gùù zi ka q'āakagu me.

² Ncëes tçgāyas koem ko Johane wèé zi gùù zi ěem ko bóda hāa zi nxàea tseegukagu: Nqarim di kg'uian hēé naka Jesom kò nxàea tseegukagu sa hēéthēé ka.

³ Eē ko ncëes tçgāya sa nxará ba ts'ee-ts'eekg'aièa, ne gataga ěe ko porofitan di kg'uian ncëe komsana, a ko ěe góásea sa qgóóa qari ne ts'ee-ts'eekg'aièa, x'aè ba cúù me e khama.

Johane ba ko 7 zi kereke zi tsgámkagu

⁴ Tíia Johane ra ko 7 zi kereke zi nqōóm Asia dim koe hàna zi góá máá a ko máá:

Ggómkuan hēé naka tòókuan hēéthēé méé i gatu cgoa hāa, ncëe hàna, a kg'aiga hàna, a ko kháóa hàam Nqarim koe guua a, naka 7 xu Tc'ēe xu koe guuan hēé, ncëe ntcōó-q'oos Gam di x'aian dis cookg'ai koe hàna xu,

⁵ naka Jeso Krestem koe guuan hēéthēé e, ncëe Nxàea-tseegukagu-kg'aom tcommèa ba, tc'āa a x'ooan koe ghùìèa ba, a ba a Tc'āa-cookg'aim x'aiga xu nqōómkg'ai di xu di ba.

Gaam ěe ncàm taa ba, a ba a kò c'áda ba cgoa chìbia ta koe kgoara taa ba,

⁶ a ba a kò x'aian koe hēé naka peresiti ne koe hēéthēé kúrú ta a, Nqarim Gam ka Xòò ba ta gha tsééa máá ka, Gam koe méé i dqòm kuan hēé naka qarim hēéthēé chòò tamase hāa! Amen.

⁷ Bóò, túú-c'òò zi q'oo koem ko hàà, i gha wèé tçgáian bóò Me, ěe gáo Mean ga hēéthēé e. Zi gha wèé zi qhàò zi nqōóm di zi Gam domka kg'ae. Gatà i gha ii. Amen!

⁸ “Tíi Ra Alefa Ra a, a Ra a Omega Ra a, ncëe sa ko máá: tc'āa di Ra a, a Ra a còò di Ra a,” tam ko X'aigam Nqari ba méé, ncëe hàna, a kg'aiga hàna, a ko kháóa hàà ba, qarim wèé ba.

Johane ba ko Krestem cgoa xg'ae

⁹ Tíia Johane ra, gatu ka káikhoe ra, ncëe ko gatu cgoa xgàrakuan Jesom di xgàràèa ra, a ra a gatu khama Nqarim di x'aian dir khòè ra a. Tíi hēé naka gatu hēéthēé méé ta qáo tcáo ii, naka ta qarika téé. Nqarim dim kg'ui bar xгаа-xgaaa, a ra a Jesom ka nxàea tseegukagua khamar tshàam ka nxàma-nxàmaèam nqōó-coam Patemose ta ko ma tcièem koe tòòèa.

¹⁰ X'aigam Nqarim dim cámi kam kò Nqarim dim Tc'ēe ba cg'oè cgae tea, ra kò qāaa te koe c'ēm dòm ba kómi me ko torompitam khama ma q'au,

11 a ko máá: “Eẽ tsi gha bóò sa méé tsi tçgãyas koe góá naka tsia 7 zi kereke zi koe tsééa úú: Efeso koe hěé, naka Semurena koe hěé naka Peregamo koe hěé naka Tiatira koe hěé, naka Saredise koe hěé, naka Filadelefia koe hěé, naka Laodikea koe hěéthěé e,” témé.

12 Nxãaskar kò tééa k̄abise, ěe ko kg'ui cgoa tem dòm bar gha bóò ka. Eěr ko tééa k̄abise kar kò 7 zi lampi téé-q'oo zi gautan di zi bóò.

13 Gaa zi lampi zi di téé-q'ooan nq̄àè koer kò Khòèm dim Cóám khama iim Khòè ba bóò, me q̄àòm q̄gáí ba h̄ana, a ba a dxùua ba koe gauta dim bàne ba xòòa.

14 Tcúúa ba di c'òòà ne kò q'úú u, ghùuan di c'òòan khama ma, a i a tsõán khama ma q'úú u, i Gam di tçgáían k̄arukos c'ees khama ii.

15 Gam di nq̄àrèa nea kòo tchùuèas q̄anos khama ma x'áà, nc̄ēe kò c'ees q'oo koe xgài cgaeèa sa, i kò dòma ba tòèko tshàan di ts'oo-q'ooan khama xam̄.

16 Me kò Gam dim x'òàm kg'áo xòè dim koe 7 zi tçonò zi q̄góóa, me kò kg'áma ba koe ts'èèm ntc̄aum cam̄ kg'ám ba tçg'oa, i kò Gam di kg'áían koaba dis cam̄s x'áà khama ma tçq̄à.

17 Eěr ko bóò Me kar ko nq̄àrè-kg'ama ba koe cg'áé, x'óóam khòèm khama ii a. Me Gam dim kg'áo tshàu ba tíí koe tòó, a ba a máá: “Táá q'áo guu. Tc'ãà di Ra a, a còo di Ra a ke,

18 a Ra a ěe kg'òèa Ra a, x'óóa Ra kò h̄aa, igaba bóò, chõò tamase Ra kg'òèa h̄aa! A Ra a x'ooan di xgobekg'aman q̄góóa, naka x'óóa ne khòè ne dim q̄gáim dian hěéthěé e.

19 Góá nxãaska ěe tsi bóòà gúua ne, nc̄ēeska ko kúrúsean hěé naka nc̄ēe zi gúu zi q̄áá q'oo koe ko hàà kúrúsean hěéthěé e.

20 Eẽ tsi ko bóò Ra q̄góóa h̄aa zi tçonò zi 7 zi hěé naka 7 zi lampi téé-q'oo zi gautan di zi hěéthěéa tchõàs chóm̄sea h̄aas dis x'ái sa nc̄ēe si i: tçonò zi 7 zia moengele xu 7 zi kereke zi di xu u, zi 7 zi lampi téé-q'oo zi 7 zi kereke zi i.”

Tçgãya zi 7 zi kereke zi koe ko síí zi (2–3)

2

Efeso dis kerekes koe ko q̄òs tçgãya sa

1 *Me Jeso ba máá: Efeso koe hànas kerekes dim moengele ba góá máá naka máá:*

Nc̄ēea kg'uian Gaam di ga a, ěe 7 zi tçonò zi kg'ám̄ x'òàm Gam dim koe q̄góóa ba, a ba a ko 7 zi lampi téé-q'oo zi gautan di zi xg'aeku koe q̄òà te ba. Nc̄ētam ko méé:

2 Gatú di zi tséé zi Ra q'ana, ěe tu ko qóm̄se tséé zi hěé, naka gatu di q̄áò tcáóan hěéthěé e. Q'ana Raa, khòéan ěe cg'ãè cau tu tchõà úú cgoa tama sa, a tu a kúrúa bóòà khòè xu ěe ko máá,

x'áè úú-kg'ao* xu u témé xu, igaba xu gaxu tama xu u, a tu a tshúù-ntcõa-kg'ao xu ii sa hòða hãa.

³ Qào tcáoan cgoa tu kò qarika tõe, a tu a kò qóm cgoa qgóókua hãa Tirim cg'õem domka, a tu a kò táá xhõen-tcáo.

⁴ Igabar ko gatu koe c'ëes gúús tshúù sa bóò, a gaas ka kg'ui cgoa tu u kg'oana, a ko máá: “Gatu di ncàmkuwan tc'ää di tu aagua,” témé.

⁵ Tc'ëe-tc'ëese *gatu di ncàmkuwan kò kg'aia* hànám qgài ba. Tsóágase tu gáé tshúúse cg'áéa! Tcóóse tu gatu di chìbian koe, naka kúrú tsééan kg'aiga tu kò kúrú u. Gatà tu kò hëé tama ner gha gatu koe hàà, a Ra a gha gatu di lampian gaan di téé-q'ooan koe tcg'óò, ncëé tcóóse tama tu kò hãa ne.

⁶ Igaba tu ncëes gúús qãès tééa gha máá tu u sa úúa: Nikolae ne di tsééan tu hòrea, ncëe Tíí ka hòrèea a thëé.

⁷ Eë tceean úúa ba méém kóm, Tc'ëem ko kereke zi bìrì sa. Gaam ëe ko tàà bar gha kgoara máá me kg'õèan dis hiis koe tc'óò, ncëe Nqarim dim paradaisim koe hàna sa.

Semurena dis kerekes koe ko qõòs tcgãya sa

⁸ *Me Jeso ba máá:* Semurena koe hànas kerekes dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncëea kg'uian Gaam di ga a, ëe tc'ää di ba, a còo di ba, ëe kò x'óóa ba, a ba a kg'õè ba. Ncëetam ko méé:

⁹ Gatu di xgàrasea ner q'anaa, naka gatu di dxàuan hëéthëé e, igaba tu qguù. Q'ana Raa cg'ãè zi guù zi ëe ko máá Juta ne e témé ne ko méé cgae tu u zi, igaba ne Juta ne tama ne e, si c'ëes xg'aes satanam di si i.

¹⁰ Táá cúí guù ga q'áò guu ëe tu gha hàà ko xgàra máàès gúús ka. Bìrì tu ur ko, dxāwa ba gha c'ëe-kg'áía tu qáé-nquuan koe tcãà, nxāasega tu gha kúrúá bóòè ka, tu gha 10 cáman xgàràè. Tcom-tcomsa méé tu ii, x'ooan di xg'aeku koe ga igaba, nakar gha cábás kg'õèan di sa máà tu u.

¹¹ Eë tceean úúa ba méém kóm, Tc'ëem ko kereke zi bìrì sa. Gaam ëe ko tàà ba cuiskaga cam dis x'oos ka thõò-xamkaguèa tite.

Peregamo dis kerekes koe ko qõòs tcgãya sa

¹² *Me Jeso ba máá:* Peregamo koe hànas kerekes dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncëea Gaam ëe ts'èè a cam kg'ám ntcàu ba úúam di kg'uian ga a. Ncëetam ko méé:

¹³ Q'ana Raa nda koe tu x'ãèa sa: satanam dis ntcõò-q'ooos hàna koe e, igaba tu ko Tiri cg'õèan qarika qgóóa, a tu a kò

* 2:2: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

gatu di dtcòman Tíí koe táá ntcoe, Antipasem Tirim tcom-tcomsa iim nxàea-tseegukagu-kg'aom di cáman kaga igaba, ncêe kò satanam x'ãèa hãa koe gatu xg'aeku koe ga cg'õòè ba.

¹⁴ Igabar ko gatu koe c'êe zi gùù zi cg'orò zi tshúù zi bóò, a gazi ka kg'ui cgoa tu u kg'oana, a ko máá: Khòè ne c'êe ne tu êe koe úúa hãa Balame di xгаа-xgaakuan qgóóa hãa ne, ncêe ko Balake ba x'ái, Iseraele di ne khòè nem gha ntama ma chìbian koe tcãà sa ba, qàe-qae nem ko ne kúrúa mááseèa hãa nqàrian dàòà mááèa tc'õoan tc'õó, a ne a ko cg'áràn kúrú.

¹⁵ Gataga tu c'êe ne úúa hãa Nikolae ne di xгаа-xgaan qgóóa hãa ne.

¹⁶ Ke nxãaska tcóóse gatu di chìbian koe! Gatà i kò ii tama ne, Ra gha gatu koe qháése senggaga hàà, a Ra a hàà ncõoan kúrú gane cgoa, kg'áma Te dim ntcàum cgoa.

¹⁷ Eè tceean úúa ba méém kóm, Tc'èem ko kereke zi bìrí sa. Gaam êe ko tàà bar gha chómmea tc'õoan mana di máá, a Ra a gha q'úús nxõá sa máà me, i gaas koe kaba cg'õèan góásea, cúí khòè ga c'úúa hãa a, gaam êe ko sèè sim cúim oose.

Tiatira dis kerekes koe ko qõòs tcgãya sa

¹⁸ *Me Jeso ba máá:* Tiatira koe hànas kerekes dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncêea Nqarim dim Cóám di kg'uian ga a, ncêe Gam di tcgáian kàrukos c'ees khama ii ba, i Gam di nqàrèan tchùuèas qanos khama ii. Ncèetam ko méé:

¹⁹ Gatu di zi tséé zi hêé, naka ncàmkuuan hêé naka dtcòman hêé, naka tséé-kg'áman hêé, naka qào tcáóan cgoa qarika tééan gatu di hêéthêé Ra q'anaa. A Ra a q'ana hãa, kg'aika tu thuu ko ma tséé sa tu nqáèa hãa sa, a tu a ko ncèeska kaisase tséé sa.

²⁰ Igabar ko gatu koe c'êe zi gùù zi tshúù zi bóò, a gazi ka kg'ui cgoa tu u kg'oana, a ko máá: Khòès Jesabele sa tu kgoara máána hãa, ncêe ko porofiti si i ta ma tciise sa, si ko xгаа-xгаа a ko Tiri qãàn hoàkagua i ko cg'áràn kúrú, a ko tc'õoan ncêe kúrúa mááseèa hãa nqàrian dàòà mááèa tc'õó.

²¹ X'aèa ner máà sia hãa tcóóses gha di i, igabas gas di cg'áràn koe tcóóse tc'êe tama.

²² Khamar gha xaoa tcãà si kgàrom *xháés dim* koe, a Ra a gha êe ko gas cgoa cg'áràn kúrú ne kaisa xgàrasean koe tcãà, gas di zi dàò-kg'ám zi koe ne kò tcóóse tama ne.

²³ A Ra a gha gas di cóán x'oos cgoa cg'õo. Zi gha wèé zi kereke zi q'ãa Tíí ga Ra a sa, ncêe ko tc'èean hêé naka tcáóan hêéthêé qaara tcg'óó Ra, a Ra a gha wèé ne êe ne ma tsééa hãa khamaga ma suruta kabi.

²⁴ Igabar ko c'êe tu Tiatira koe hàna tu (gatu ncêe gas di xгаа-xgaan xùri ta ga hãa tu, a tu a 'satanam di chómsea hãa'

ta ko ma tciiè kàan xгаа-xgaase ta ga hãa tu) birí a ko máá: Cuiskagar c'èe cãà ga dcéékagu tua hãa tite.

²⁵ Igaba méé tu èe tu úúa hãa sa qgóóa qari nakar gha nxãakg'aiga síi hàà.

²⁶ Eè ko tàà ba, a ba a ko Tíi ko tc'èe zi tséé zi qgóóa qari, i nxãakg'aiga síi x'aèa ba xg'ara bar gha tãá zi qhàò zi tc'ãà-cookg'ai di qarian máà,

²⁷⁻²⁸ èer kò ma Tirim Xòòm koe ma qarian hòòà khama.

'Qano dim dqàbim cgoam gha tc'ãà-cookg'ai ne.

Góm di zi gàba zi khamam gha ma cg'àm-cg'am ne.'

Ra gha gataga q'uu tçonò sa máà me.

²⁹ Eè tceean úúa ba méém kóm, Tc'èem ko kereke zi birí sa.

3

Saredise dis kerekes koe ko qòòs tcgãya sa

¹ *Me Jeso ba máá:* Saredise koe hànas kerekes dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncèe kg'uia nea èe 7 xu Tc'èe xu Nqarim di xu hëé naka 7 zi tçonò zi hëéthhëé qgóóam di ga a. Ncèetam ko méé: Gatú di zi tséé zi Ra q'ana. Khòè ne ko máá, kg'òèa tua, témé, igaba tu x'óóa.

² Igaba méé tu tõe naka tua cg'aré zi tséé-coa zi èe qaùà hãa zi qgóóa qari-qari, gaa zi èe qaùà zia kaà kg'oana ke. Gatú di zi tséé zir kò bóò ne zi Nqarim tcgáí q'oo koe tchàno tama khama.

³ Tc'èe-tc'èese méé tu nxãaska, ntama tu ma *Nqarim di zi kg'ui zi hòòà a kómaa* sa. Qgóóa qari zi naka tua gatú di chìbian koe tçóóse naka Nqarim koe kàbise. Kókò tama tu kò hãa ner gha ts'ãà-kq'aom khama ma hàà, tu gha táá q'ãa, ndakam x'aèm kar gha gatú koe hàà sa.

⁴ Gatà i ii igaba tu c'èe ne khòè ne Saredise koe úúa, qanega qgáía ne cg'uri-cg'uri tama ne, a ne a gha q'úúse hanase qòò cgoa Te, kg'anoèa nea khama.

⁵ Eè ko tàà bar gha gane khama ma q'úúse hãakagu, a Ra a cuiskaga cg'òèa ba kg'òèan dis tcgãyas q'oo koe tchùua tcg'óóa hãa tite, a Ra a gha cg'òèa ba Tirim Abom cookg'ai koe hëé naka Gam di xu moengele xu hëéthhëé cookg'ai koe nxàea tseegukagu.

⁶ Eè tceean úúa ba méém kóm, Tc'èem ko kereke zi birí sa.

Filadelefia dis kerekes koe ko qòòs tcgãya sa

⁷ *Me Jeso ba máá:* Filadelefia koe hànas kerekes dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncèe kg'ui nea Gaam èe tcom-tcomsam di i, a ba a tseegu ii ba, ncèe Dafitem di xgobekg'aman qgóóa ba. Xgobekg'amam kò hãa ne i cúí khòè ga tcèekg'am tama, a

tcēekg'amam kò hãa ne i gataga cúí khòè ga xgobekg'amama ba. Ncēetam ko mée:

⁸ Gatu di zi tsée zi Ra q'ana. Bòò, cookg'aia tu koer xgobekg'amseam nquu-kg'ám ba tòóa, ncēe cúí khòè ga tcēekg'am tite ba. Q'ana Raa, cg'aré qarían tu úúa sa. Igabaga tu Tirim kg'ui ba qgóóa qaríá, a tu a kò Tirim cg'òè ba táá c'úuse.

⁹ Bòò, c'ēe ne ncēe satanam dis còrè-nquus di ner ko máa tu u, ēe ko Juta ne ta ma tciise ne, igaba gane tama ne e, a ne a tshúù-ntcōa-kg'ao ne e. Bòò, kúrú ner gha ne hàà gatu nqàrèkg'am koe qom, a ne a gha q'āa, ncām tuar hãa sa.

¹⁰ Tiri x'áè-kg'ámán, ncēe kòo máá, qáo tcáoan cgoa mée tu qaríka téé, témé tu kò qgóóa qaríá, khamar gha gataga kgoara tu u cg'āèan dim cám koe, ncēe ko wèem nqōóm koe hàà ba, hààm gha ēe nqōómkg'ai koe x'āèa ne kúrúá bóò ka.

¹¹ Sencgagar ko hàà; ēe tu úúas gúù sa mée tu qaríka qgóó, naka i nxāasega táá cúí khòè ga tàà dis cába sa gatu koe sèèa tcg'óo guu, *ncēe tàà hãam khòèm ko máàè sa.*

¹² Eē ko tàà bar gha nquu ba ko ghùì-ghuim hìi ba kúrú, Tirim Nqarim dim tempelem di ba, me cuiskaga gaia gaa koe tcg'oa tite. Gaam koer gha Tirim Nqarim di cg'òèan góá naka Tirim Nqarim dim x'áè-dxoom di cg'òèan hēéthēe e, kabam Jerusalem di i, ncēe ko nqaríkg'ai koe guu a tcg'oa ba, Tirim Nqarim koe guu a, a Ra a gha gataga kabas cg'òès Tiri sa gaam koe góá.

¹³ Eē tcean úúa ba méém kóm, Tc'ēm ko kereke zi bìrì sa.

Laodikea dis kerekes koe ko qòòs tcgãya sa

¹⁴ *Me Jeso ba máá:* Laodikea koe hànas kerekes dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncēe kg'uia nea Amene *ta ko ma tciìem* di i, tcom-tcomsa a tseegum Nxàea-tseegukagu-kg'aom di i, Gaam ncēe Nqarim Gam koe guu a wèè gúùan kúrúá hãa ba. Ncēetam ko mée:

¹⁵ Gatu di zi tsée zir q'ana: qgàisa tama tua a kùrusa tama. Oo, kaisaser kòò tc'ēe, qgàisa tu ga ii kana kùrusa ii sa!

¹⁶ X'òòsa tu u khama, a kùrusa tama, a qgàisa tama, khama Ra ko kg'ám q'ooa Te koe guu a kgàra tcg'òó tu u.

¹⁷ Nxàe tu kò a máá: “Qguùà taa, a ta a qguùan hòòà, a cúí gúù ga tcào tama,” témé khama, igaba tu tshúù qgài koe tu hãa sa c'úua, a cgómga tu u, a dxàua, a kàà tcgái tu u, a gataga qgái ga hãa tama sa.

¹⁸ Dào bar ko x'ái tu u: Tíí koe tu gautan x'ámá, c'eean cgoa xgòéèa a, naka tua nxāasega qguù; naka tu gataga Tíí koe q'úú qgáían x'ámá ncēe tu gha hãa a, nxāasega i gha sau-cgaean kàà cgae tu u ka, qg'aè-cgaea tu hãa di i. Naka tu gataga Tíí koe tcgái di nxúian x'ámá, tcgáia tu koe tu gha tcgaù u, bóò tu gha ka.

19 Wèé ne ãer ncàmà hãa ner ko tchàno-tchano a ko dqàèa kg'ònò. Ke tu tcàà tcáo naka gatu di chìbian koe tcóóse.

20 Bòò! Ncèe ga Ra nquu-kg'ám koe téé-tèe a ko xg'ám-xg'am. Ncèe c'èe khòe ko dòma Te kóm a ko nquu-kg'ám ba xgobekg'am ner gha tcàà a tc'óó goa a, i tc'óó goa Te.

21 Eè ko tàà bar gha qarian máà, Tíí cgoam gha Tiris ntcóó-q'ooos x'aian dis koe ntcóó di i, ncèer ko Tíí ma tàà a Abom Tirim cgoa Gam dis ntcóó-q'ooos x'aian dis koe ma ntcòe khama.

22 Eè tceean úúa ba méém kóm, Tc'èem ko kereke zi bìrí sa.

Tcgãyas 7 zi gúù zi tc'àmà ko tcèekg'am cgoaè ko zi gúù zi úúa sa (4-7)

4

Nqari ba hëé naka Ghùu-coa ba hëéthëé tsara ko dqomè

1 Ncèe zi gúù zi qãá q'oo koer kò bóò, kar kò nqarikg'ai koe bóò, me nquu-kg'ám ba xgobekg'amsea. Me kò torompitam khama xam dòm ba, ncèer ko kg'aia kóma hãa ba kg'ui cgoa te a máá: “Qaò naka ncèe koe hàà, nakar x'ái tsi, dùú sa gha ncèe zi gúù zi qãá q'oo koe kúrúse sa,” témé ba.

2 Ra gaa x'aè kaga Tc'èem ka tcààè, ka bóò, x'aian dis ntcóó-q'oo sa kò nqarikg'ai koe tòóèa, i c'èe Khòe gas koe ntcòe.

3 Eè ko ntcóóa-ntcòem di bóòse-q'ooa nea ko t'òès nxõás jasepere di sa hëé naka saredio di sa hëéthëé di sara khama ii, si gaas ntcóó-q'ooos x'aian di sa dòro-ghãóm ka nxama-nxamaèa, ncèe kò nxõás t'òès emerelete dis khama ii ba.

4 Gaas ntcóó-q'ooos x'aian dis koe zi kò 24 zi ntcóó-q'oo zi x'aian di zi nxama-nxamaèa, xu kò ncèe zi ntcóó-q'oo zi x'aian di zi koe 24 xu kaia xu ntcóóa-ntcòe, a xu a q'úú qgáian hana, a tcúúa xu koe x'aian di cában gautan di cábaa.

5 Gaas ntcóó-q'ooos x'aian dis koe i ko túú-tebean guu a tcg'oa, tcèe-tcèean hëé naka túúan di kg'ui-q'ooan hëéthëé e, i kò x'aian dis ntcóó-q'ooos cookg'ai koe 7 xu karuko xu c'ee-kg'ám xu hana a ko x'áà, ncèea kò 7 xu Tc'èe xu Nqarim di xu xu u.

6 Gaas ntcóó-q'ooos x'aian dis cookg'ai koem kò tshàa ba hana, ts'óó-c'óán di q'ám-q'ooan khama ii ba, q'ám me e kò ii, q'ám nxõás khama ma.

Si kò x'aian dis ntcóó-q'oo sa wèé dxùukg'aia sa koe 4 xu kg'oo-coa xu kg'òèa hãa xu ka nxama-nxamaèa, tcgáian gaan dia kò cookg'aian koe hëé naka qãán koe hëéthëé cg'òèa.

7 Tc'ãà dim kg'oo-coa ba kò gàm khama ii, cam di ba kò ghòe-coam khama ii, me nqoana di ba khòèan dis kg'áis khama iis kg'ái sa úúa, 4 di ba kò tsãékos xães khama ii.

8 I kò ncèe 4 kg'oo-coan wèé ga 6 tcgãmàn úúa, a wèé qgáian gaan di koe kái tcgáian úúa, tcgãmàn ka nqàaka ga hëéthëé e,

wèém koaba ba hěé naka ntcùú ba hěéthěé i ko ncēeta ma
nxaèan cgoa chõò tama:

“Tcom-tcomsa, tcom-tcomsa, tcom-tcomsa Me e
X'aigam Nqari ba, qarim wèé ba,
ncēe kò kg'aiga hàna ba,
a ba a *ncēeskaqa* hàna ba,
a ba a ko hàà ba,”
témé.

⁹ A ēe i ko gaa kg'oo-coan ēe tcoman máà Me, a ko kaikagu
Me, a ko qãè-tcaoa máá Me, Gaam ēe x'aian dis ntcõó-q'oos koe
ntcõóa-ntcõe ba, ncēe ko chõò tamase kg'òè ba,

¹⁰ ka xu kò 24 xu kaia xu cg'áé, ēe ntcõó-q'oos x'aian dis koe
ntcõóa-ntcõem cookg'ai koe, a dqomè Me, ncēe ko chõò tamase
kg'òè ba. Gaxu di cábán x'aian di xu ko tcg'òò a gaas ntcõó-
q'oos x'aian dis cookg'ai koe tòò, a xu a máá:

¹¹ “Kg'ano Tsi ia,
sita di Tsi X'aiga Tsi Nqari Tseè,
dqomkuan hěé, naka tcoman hěé,
naka qarian hěéthěé Tsi gha máàè sa,
Tsáá Tsia wèé zi gùù zi kúrúa hãa khama,
zi Tsari ncàmàn ka hàna hãa, a ko kúrúè,”
témé.

5

Tcgāya sa hěé naka Ghùu-coa ba hěéthěé e

¹ Ra kò bóò kg'àòm tshàum koe, Gaam ēe kò x'aian dis ntcõó-
q'oos koe ntcõem di ba, Me tcgāya sa qgóóa, q'ooa sa koe hěé
naka qãáa sa koe hěéthěé kò góásea sa, si 7 zi gùù zi tc'àmà ko
tcēekg'am zi cgoa tcēekg'ammèa. ² A ra a kò qarim moengele
ba bóò, me ko kiam dòm cgoa nxaè a ko máá: “Dii ba tcgāyas
xgobekg'am ka kg'anoèa, naka gaas di gùúan tc'àmà-tcēekg'am
si ko q'òàa tcg'òò ka hěéthěé e?” témé.

³ Igaba i kò nqarikg'ai koe hěé naka nqõómkg'ai koe hěé
naka nqõóm ka nqãaka ga hěéthěé koe cúí khòè ga kàà a,
tcgāya sa ga xgobekg'am kana ga bóò q'oo si i.

⁴ Ra kò kaisase kg'ae, cúí khòè ga kò táá hòdè khama,
kg'anoa a tcgāya sa xgobekg'ama ne kana bóò q'ooa sa.

⁵ Me kò nxãaska kaia xu ka c'ēe ba birí te a máá: “Táá kg'ae
guu! Bóò, Juta dis qhàòs dim Gàam ba, Tõbem Dafitem di ba,
nxãa ba tààa. Tcgāya sam gha kgoana a xgobekg'am, naka ēes
tc'àmà-tcēekg'am cgoaèa gùúan 7 hěéthěé e,” témé.

⁶ X'aian dis ntcõó-q'oo sa hěé naka 4 kg'oo-coan hãa koe hěé
naka kaia xu xg'aeku koe hěéthěé ra kò Ghùu-coa ba bóò Me
téé-tēe, cg'òoèa hãa khama ii a, 7 nxãa nem kò úúa, 7 tcgáian
hěéthěé e, ncēe kò 7 xu Tc'ēe xu Nqarim di xu ii i, ncēe kò wèém
nqõóm koe tsééa úúèa xu.

⁷ Qõòm kò a síí tçgāya sa sée, Gaam ēe kò x'aian dis ntcõó-q'ooos koe ntcõem dim kg'áòm x'õàm xòè koe.

⁸ Eēm ko tçgāya sa séea xg'ara, ka xu ko 4 xu kg'oo-coa xu hēé, naka 24 xu kaia xu hēéthēé Ghùu-coam cookg'ai koe cg'áé. Wèéa ne kò zómá* zi hēé naka gàba zi qāè hñm̀ǹ xg'ãò gúuan ka cg'oèa zi gautan di zi hēéthēé qgóóa, ncēe ko tcom-tcomsa ne di còrè ii i.

⁹ Xu kò k̄abam cii ba nxáè a máá:
 “Kg'anoèa Tsi hāa, tçgāya sa séea ka,
 a gaas tc'àmà-tcēekg'am cgoaèa gúuan xgobekg'am,
 cg'õoèa Tsi kò hāa khama,
 a Tsi a kò khòè ne Tsari c'áòan cgoa
 x'ámá tçg'òó a Nqari ba máà,
 wèè zi qhàò zi koe guu a,
 naka wèè t̄aman koe hēé,
 naka wèè ne khòè ne koe hēé,
 naka wèè zi xg'ae zi koe hēéthēé e,
¹⁰ a Tsi a kò kúrú ne ne x'aian di ne peresiti ne e,
 gatá dim Nqari ba ne gha tsééa máá ka,
 ta nqõómkg'ai koe tc'ãà-cookg'ai,”
 ta xu ma nxáè.

¹¹ Kar kò bóò, a ra a kái xu moengele xu di dòman kóm, ncēe kò kaisase kái ii xu, nxáráè tite zi tcám-tcám zi khama noo xu. Ncēe kò x'aian dis ntcõó-q'oo sa hēé naka kg'oo-coan hēé naka kaia xu hēéthēé nxāma-nxāma hāa xu,

¹² xu kò kaia dòm cgoa máá:
 “Kg'anoèa baa
 Ghùu-coam ncēe kò cg'õoèa hāa ba,
 qaria nem gha hòè ka,
 naka x'aian hēé,
 naka q'ãa di tc'ēean hēé,
 naka kaian hēé,
 naka tcoman hēé,
 naka x'áàn hēé
 naka dqomkuan hēéthēé e!”
 témé.

¹³ Ra kò nxāaska wèè gúuan ēe kg'õèa hāa kóm, ncēe nqarikg'ai koe hēé naka nqõómkg'ai koe hēé, naka nqõóm ka nqāaka hēé, naka tshāa-dxooan koe hēéthēé hàna a, wèéan ēe gaan koe hàna a, i ko máá:

“Gaam ēe x'aian dis ntcõó-q'ooos koe ntcõe ba hēé
 naka Ghùu-coa ba hēéthēé
 méé i dqomkuan máàè,
 naka tcoman hēé,
 naka x'áàn hēé,

* 5:8: zómá - Gerika sa ko “harepa” témé, cii cgoa dis gúus zómás khama iis ka.

naka qarian hěéthěé e,
chǒò tamase!”
téméè.

¹⁴I kò 4 kg'oo-coan máá: “Amen!” témé. Xu kò kaia xu cg'áé,
a xu a dqòm.

6

7 zi gúù zi tc'àmà ko tcēekg'am zi

¹Nxãaskar kò bódò, ěem ko Ghùu-coa ba 7 zi gúù zi tc'àmà ko tcēekg'am zi ka c'ěe sa ko xgobekg'am kar kò 4 xu kg'oo-coa xu kg'òèa hãa xu ka c'ěe ba kóm, me túúm dim dòm cgoa ko kg'ui khama xam a ko máá: “Hàà!” témé.

²Kar kò bódò, q'úúm bì ba, me ěe qábì mea ba nxòo sa qgóóa, a ko x'aian dis cába sa máàè, a ba a kò tààa hãase qǒò, a gha síí tàà.

³Eẽm ko gaia cím dis gúùs tc'àmà ko tcēekg'am sa xgobekg'am kar kò cím dim kg'oo-coa ba kóm me ko máá: “Hàà!” témé.

⁴Me kò nxãaska c'ěem bì ba tcg'oa, c'ees khama ma ncòà ba. Gam dim qábì-k'ao ba kò qarian máàèa, tòókua nem gha nqǒómkg'ai koe sèèa tcg'òò di i, nxãasega ne gha khòè ne cg'òoku ka, a ba a kò kiam ntcàu ba máàèa hãa.

⁵Eẽm ko Ghùu-coa ba gaia nqoana dis gúùs tc'àmà ko tcēekg'am sa xgobekg'am, kar kò nqoana dim kg'oo-coa ba kóm me ko máá: “Hàà!” témé. Ghùu-k'air ko kar kò ntcúúm bì ba hěé naka gam dim qábì-k'ao ba hěéthěé bódò, me qóman ko tc'ǎò-tc'ǎo sara gúù sara tshàu q'ooa ba koe qgóóa hãa.

⁶Ra kò nxãaska kg'uim khama xam s gúù sa kóm kg'oo-coa xu 4 xu xg'aeku koe guu a, si ko máá: “Cúim cím di suruta ne gha cím tshàu-q'oom di péréan máà tsi, i gha cím cím di surutan nqoana tshàu-q'oo zi di maberean máà tsi, igabaga táa olife di nxúlan hěé naka gǒéan hěéthěé ko kúru hian cg'òo guu!” témé.

⁷Eẽm ko gaia 4 dis gúùs tc'àmà ko tcēekg'am sa xgobekg'am kar kò 4 dim kg'oo-coam dim dòm ba kóm me ko máá: “Hàà!” témé.

⁸Ghùu-k'air ko kar kò tsǎám bì ba bódò. Eẽ kò qábì meam di cg'òèa nea ko x'oo o, i kò ěe x'óóa ne khòè ne di x'ǎè-q'ooan ko xùri me, i kò wééan ga 4 xòèan nqǒómkg'ai di koe guu a cím xòèm koe qarian máàè, ntcàum cgoa i gha cg'òo ka, naka xábàs cgoa hěé, naka tcìlan cgoa hěé, naka qǎáka di kg'oo-coan nqǒómkg'ai di cgoa hěéthěé e.

⁹Eẽm ko gaia 5 dis gúùs tc'àmà ko tcēekg'am sa xgobekg'am kar kò ěe Nqarim dim kg'uim ncěe ne kò nxàea tseegukagua hãam domka cg'òoèa hãa ne di tc'ěean altaram ka nqãaka bódò.

¹⁰Kiam dòm cgoa ne kò q'aua tcg'òó, a máá: “Oo, tc'amaka hàna Tsi X'aiga Tsi Nqari Tseè, tcom-tcomsa a tseegu Tsi, cgóm

naka táá ão guu, naka nqõóm di ne khòè ne qháése xgàra, naka sita di c'áòan kabi ãe nqõómkg'ai koe x'ãèa hãa ne koe!" témé.

¹¹ Me kò wèém khòè ba q'úúm qgái ba máàè, a birìè, cg'arése ne gha qãã* sa, i nxãakg'aiga síí nxaráse-q'ooan gane ka c'èe ne qãã ne dian hëé, naka qõese ga ne dian hëéthëé tc'ãò, ncëe gha hàà cg'õòe ne, ncëe ne kò ma gane hëèèa khama.

¹² A ãem ko Ghùu-coa ba 6 dis gúùs tc'àmà ko tcëekg'am sa xgobekg'am kar kò bóò, me ko nqõó ba kaisase cgùru, si kò cáín sa kabise a ntcùúm qgáím khama ma ntcùú, me kò nxoe ba kabise a c'áòan khama ma ncoà.

¹³ Zi kò nqarikg'ai di zi tconò zi nqõómkg'ai koe tcheè, ncëe i ko ma faia dis hiis di tc'áróan kg'oarà ma tcheè khama ma, kiam tc'áám kas kòo ntcãa-ntcãaè ne.

¹⁴ I kò nqarikg'aian qabese, tcgãyas ga ma qabeè khama ma, i kò wèè xàbian hëé naka tshàam ka nxama-nxamaèa nqõó-coan wèè hëéthëé ntcãa-ntcãase a téé-q'ooan gaan di koe tcg'oa.

¹⁵ Xu kò nxãaska nqõómkg'ai di xu x'aiga xu hëé, naka kaia xu khòè xu hëé, naka tc'ãà-cookg'ai xu hëé, naka ãe qguùan hëé naka qarian hëé, naka wèé ne khòè ne c'èe ne, qãà ne kana ãe qãà tama ne gane hëéthëéa kò nxõán di kòman koe hëé naka xàbian di nxõán koe hëéthëé tcãà a xài.

¹⁶ A ne a kò xàbian hëé naka nxõán hëéthëé tcii a ko máá: "Cg'áé cgae ta a, naka chóm ta a tcgái-q'ooa ba koe Gaam ãe x'aian dis ntcõó-q'oos koe ntcõóa-ntcõe ba, naka gataga chóm ta a Ghùu-coam di xgòan koe.

¹⁷ Gatsara di xgòan dim cáín kaia hãa ba hààraa ke, ka i gha diín kgoana a q'óá me?"

7

144,000 khòèan Iseraele di i

¹ Ncëes gúùs qãá q'oo koer kò 4 moengele xu bóò, xu nqõóm di zi huku zi 4 zi koe tééa-tëe, a xu a kò 4 tc'áán nqõómkg'ai di qgóóa hãa, nxãasega i gha táá cúí tc'ãá ga nqõómkg'ai koe tc'ãá ka, kana tshàa-dxooan koe, kana wèé hiian koe ga igaba.

² A ra a kò moengelem c'èe ba bóò, me ko cáíns ko tcg'oa xòè koe guu a ko hàà, a ba a tcãà-tshàus koe x'ái sa úúa, Nqarim kg'õèa hãam di sa, khòè ne koem gha x'áis khama ma tòó sa, me kò kaia hãam dòm cgoa moengele xu 4 xu tcii, ncëe ko qarian máàèa hãa xu, nqõó ba xu gha cg'õo ka, naka tshàa-dxooan hëéthëé e,

³ a ba a ko máá: "Táá nqõó ba cg'õo guu, kana tshàa-dxooan ga, kana hiian ga igaba, naka ta gha nxãakg'aiga síí x'ái sa tòó, gatá dim Nqarim di tséé-kg'aoan còo koe," témé.

* 6:11: qãà - Gerika sa ko "sãa" témé.

⁴ Ra kò nxãaska ãe kò x'ái sa tòò cgaeèa ne di nxáráse-q'ooan kóm: 144,000 ne khòe ne e, 12 zi qhàò zi Iseraele di ne khòe ne di zi wèe zi koe guu a.

⁵ 12,000 ne kò Jutam dis qhàòs koe guu a x'ái sa tòò cgaeèa, ne kò 12,000 ne Rubenem dis qhàòs koe guu a x'ái sa tòò cgaeèa,
 naka 12,000 ne hěe Gatem dis qhàòs koe,
⁶ naka 12,000 ne hěe Aserem dis qhàòs koe,
 naka 12,000 ne hěe Nafetalim dis qhàòs koe,
 naka 12,000 ne hěe Manasem dis qhàòs koe,
⁷ naka 12,000 ne hěe Simonem dis qhàòs koe,
 naka 12,000 ne hěe Lefim dis qhàòs koe,
 naka 12,000 ne hěe Isakarem dis qhàòs koe,
⁸ naka 12,000 ne hěe Sebulonem dis qhàòs koe,
 naka 12,000 ne hěe Josefam dis qhàòs koe,
 naka 12,000 ne hěethěe Benjaminem dis qhàòs koe,
 nxãa nea kò x'ái sa tòò cgaeèa.

Wèe xu nqõó xu di ne khòe ne

⁹ Ncẽe zi gúù zi qãá q'oo koer ko bóò, kar kò kaias xg'aes khòe ne di sa bóò, ncẽe cúí khòe kaga nxáràe tite sa, wèe zi qhàò zi koe guu a, naka wèe zi xg'ae zi koe hěe, naka khòe ne koe hěe, naka tam xu koe hěethěe e. Ne x'aian dis ntcõó-q'oos cookg'ai koe hěe naka Ghùu-coam cookg'ai koe hěethěe téea-tẽe, a ne a q'úú qgái-dxooan hana, a hian di nxãan tshàu q'ooa ne koe qgõóa.

¹⁰ A ne a kò kaim dòm cgoa q'aua tcg'òó a máá:
 “Kgoarakua ne gatá dim Nqarim koe guua,
 ncẽe x'aian dis ntcõó-q'oos koe ntcõóa-ntcõe ba,
 naka Ghùu-coam koe hěethěe e,”
 témé.

¹¹ Xu kò wèe xu moengele xu x'aian dis ntcõó-q'oo sa hěe naka kaia xu hěe naka 4 kg'oo-coan kg'õèa kò hãa koe hěethěe téea nxama-nxama. Ne kò x'aian dis ntcõó-q'oos cookg'ai koe tcúúa ne cgoa qámse, a Nqari ba dqòm,

¹² a máá:
 “Amen!
 Dqòm kuan hěe
 x'áàn hěe
 q'ãan di tc'ẽean hěe
 qãe-tcaoa-máákuan hěe
 tcomkuan hěe
 qarian hěe
 naka kaian hěethěe
 méé i chõò tamase
 gatá dim Nqarim di ii.
 Amen!”

témé.

¹³ Me kò kaia xu ka c'êe ba kg'ui cgoa te a máá: “Díí ga nea ncêe ne, q'úú qgái-dxooan hãna ne, a ne a nda koe guua?” témé.

¹⁴ Ra kò bìrí me a máá: “Kaia hãa tseè, tsáá tsi q'anaa!” témé. Me kò bìrí te a máá: “Ncêe nea gane êe kaias xgàrakus koe guua hãa ne ne e. Gane di qgái-dxooa ne ne xg'aàra hãa, a kúrú u i q'úú u Ghùu-coam di c'áðan cgoa.

¹⁵ Gaa domkaga
ne x'aian dis ntcõó-q'oos Nqarim dis cookg'ai koe hãa,
a ko dqomè Me,
koaba ba hêé naka ntcùú ba hêéthêé e,
Gam dim tempelem koe hãa a,
Me gha Gaam
êe x'aian dis ntcõó-q'oos koe ntcõe ba
hãa cgoa ne
a gha kòre ne*.

¹⁶ Cuiskaga ne gaicara xàbà hãa tite,
a cáma hãa tite.
Cám sa cuiskaga dàò ne tite,
kana c'êe kùruan ncêe kaisa ga igaba.
¹⁷ Ghùu-coa ba gha gane dim Kòre-kg'ao ba ii khama,
x'aian dis ntcõó-q'oos nqàè koe hãa ba,
a ba a gha chùia úú ne kg'òèan di tshàan di tsgórèan koe,
Me gha Nqari ba wèém tcgái-tshàram
gane di tcgáian di ba tchùua tcg'òó,” tam méé.

7 xu torompita xu (8–11)

8

7 dis gúús tc'àmà ko tcêekg'am sa ko xgobekg'ammè

¹ Eém ko Ghùu-coa ba 7 dis gúús tc'àmà ko tcêekg'am cgoaè sa xgobekg'am kam kò nqarikg'ai koe qhái-qhái ba xóé, aoaram di nqàè-q'ooan khama noo x'aèa ne.

² Kar ko 7 xu moengele xu ncêe ko Nqarim cookg'ai koe téé-têe xu bóò, xu ko 7 torompitan máàè.

³ Me kò c'êem moengelem qãè hm̀m̀ xg'ãò gúúan úúa hãas gãbas gautan cgoa kúrúèa sa qgóóa hãa ba altaram koe hàà téé, a kò qãè hm̀m̀ xg'ãò gúúan kái máàè, nxãasegam gha wèè ne êe tcom-tcomsa ne di còrèan cgoa gautan dim altaram ncêe x'aian dis ntcõó-q'oos cookg'ai koe hãnam koe tcheè e ka.

⁴ I kò qãè hm̀m̀ xg'ãòs dàò-a-máákus di ts'énèan hêé naka êe tcom-tcomsa ne di còrèan hêéthêé êe kò Nqarim cookg'ai koe tẽem moengelem di tshàuan koe guu a qaò.

* **7:15:** hãa cgoa ne a gha kòre ne - Gerika sa ko máá: “Gam dim tente bam gha tc'amkg'aia ne koe xgàu,” témé.

⁵ Me kò nxãaska moengele ba qãè-hm̀ǹ xg'ãò gúùan úúa hãas gàba sa sèè, a altaram koe guua c'eean ka cg'oè-cg'oe si, a ba a nqđómkg'ai koe xaoa guu u; i kò túúan di kg'ui-q'ooan hēé naka ts'oo-q'ooan hēé naka túú-tebean hēé, naka nqđóm di cgùru-q'ooan hēéthēé kúrúse.

7 xu torompita xu

⁶ Xu kò nxãaska 7 xu moengele xu ncēe kò 7 torompitan ggóóa hãa xu kg'ónòse, q'aukagu u xu gha ka.

⁷ Tc'ãà dim moengele ba kò gam dim torompita ba q'aukagu, si kò tsōà sa hēé naka c'ees ncēe kò c'áòan cgoa xg'aea hãa sa hēéthēé xóé. Si kò nqđómkg'ai koe tcheèè, me kò nqoana xòèan nqđómkg'ai di koe guu a cúím xòè ba dào, me kò gataga nqoana xòèan hìian di koe guu a cúím xòè ba dào, i wèé dcãan tsãá ga dào.

⁸ Me kò cãm̀ dim moengele ba gam dim torompita ba q'aukagu, si ko c'ees gúù sa tshàa-dxooan koe xaoa tcãàè, kiam xàbim khama noo sa, ncēe c'eean ko gaas koe dào sa. Me kò nqoana xòèan tshàa-dxooan di koe guu a cúím xòè ba c'áòan kúrú,

⁹ si kò nqoana dtcõoan tshàa-dxooan q'oo koe x'ãèa hãa kg'oo-coan dis koe guu a cúís dtcõo sa x'óó, si kò nqoana dtcõoan skepean di koe guu a cúís dtcõo sa kòbèè.

¹⁰ Me kò nqoana dim moengele ba gam dim torompita ba q'aukagu, me kò nqarikg'ai koe guu a kiam tçonò ba cg'áé, a ko x'áà, karuko c'ee-kg'ám khama ma, a ba a kò nqoana xòèan tshàan di koe hēé, naka tshàan di tsgórèan koe hēéthēé cúím xòèm koe guu a tcheè.

¹¹ Gaam tçonòm di cg'õèa ne 'Kg'au' u. Me kò nqoana xòèan koe guu a cúím xòèm tshàan di ba kg'au, i kò gaam tshàam ka kái khóèan x'óó, kg'au me e kò ii khama.

¹² Me kò moengelem 4 di ba gam dim torompita ba q'aukagu, me nqoana xòèan cãm̀s di koe guu a cúím xòè ba kòbèè, me gataga nqoana xòèan nxoem di koe guu a cúím xòè ba kòbèè, me nqoana xòèan tçonò zi di koe guu a cúím xòè ba kòbèè, nxãasegam gha cúím xòè ba táá x'áà ka, nqoana xòèan gazi di koe guu a. Me kò gataga nqoana xòèan koaban di koe guu a cúím xòè ba táá x'áàn hòò, i ntcúúan ka gataga ii.

¹³ Kar kò nxãaska bóò, a kóm si ko xãe sa ães ko nqarikg'ai nqàè koe tsãéa te ka kiam dòm cgoa kg'ae a ko máá: "Nqoana xu moengele xu kg'ónòsea máána hãa, torompita ba xu gha q'aukagu ka, khama i gha cg'ãè ii, cg'ãè ii, cg'ãè ii, gane ãe nqđómkg'ai koe x'ãèa hãa ne ka," témé.

9

¹ Me kò 5 dim moengele ba gam dim torompita ba q'aukagu, ra kò nqarikg'ai koe guu a nqđómkg'ai koe tcheèa hãam tconò ba bóò. Me ko chòò-q'oo úú tamam haém di kòman di xgobekg'aman máàè.

² Chòò-q'oo úú tamam haém dim kòm bam kò xgobekg'am, i kò kaim c'eem di khama ii ts'énèan gaam kòm koe tcg'oa, si kò cám sa hěé naka nqđóm-nqáè hěéthěé gaam kòm koe tcg'oara hãa ts'énèan ka ntcúúkguè.

³ I kò tconòan ts'énèan koe guu a tcg'oa, a nqđómkg'ai koe hàà, a i a kò nqđómkg'ai koe xg'arìan di qarian khama noo qarian máàè.

⁴ A i a ko bìrìè, nqđómkg'ai di dcãa ne i gha táá cg'òo sa, kana c'ěe gúúan ěe tsáá ga igaba, kana c'ěe hìan ga igaba, gabà méé i khóèan cg'òo, ncěe Nqarim dis x'ái sa còoan gaan di koe úú tama a.

⁵ Kgoara i kò máàè tama, cg'òo ne i gha sa, igaba i gha 5 nxoean kaisase xgáè ne sa, i kò gaan di xgáèku-q'ooan xg'arìm dian khama xam, ěe i kò khóèan kaá ne.

⁶ Eě xu cám xu ka i gha khóèan x'ooan qaa, igaba i hòò o tite. X'ooa ne i gha tc'ěe, igaba i gha x'ooan bée ne a qgóé.

⁷ Tconòan ncěea kò ncõo sa kg'ónòa máàèa xu bìi xu khama ii. Gaan di tcúúan koe i kò gautan cgoa kúrúèa cában x'aian di khama ii gúúan úúa, i kò gaan di kg'áián khóèan dian khama ii.

⁸ I gaan di c'òòan khóès di c'òòan khama ii, i gaan di xõóan gàman di xõóan khama ii.

⁹ Gaan di dxùuan koe i kò dxùua tsi koe ko xgáèa máá tsi gúúan úúa, qano cgoa kúrúèa khama ii i, i kò gaan di tcgàmàn di ts'oo-q'ooan kái zi bìi kara zi dian khama xam, ncěe ko ncõoan xàà zi.

¹⁰ A i a kò xg'arìan di khama ii tsáóan úúa, a i a kòo gaa tsáóan cgoa kaá, a i a tsáóan gaan di koe qarian úúa, khóèan ko 5 nxoean thòò-thõ o.

¹¹ Gaan dim x'aiga ba kò chòò-q'oo úú tamam haém dim moengele me e. Gam di cg'òèa ne kò Heberas ka 'Abatone' e, a ba a kò Gerikas ka 'Apolione' ta ma tcièè, *ncěe sa ko 'cg'òo sa' témé.*

¹² Tc'ãà dis cg'ãè sa nqáèa hãa, bóò, cám cg'ãèa ne ko qanega hàà, ncěe zi gúú zi qáá q'oo koe.

¹³ Me kò nxãaska 6 dim moengele ba torompita ba q'aukagu, ra kò nxãaska dòm ba kóm, gautan dim altaram di xu 4 xu nxãà xu koe guua ba, ncěe kò Nqarim cookg'ai koe hãa ba.

¹⁴ Me ko 6 dim moengelem ncěe ko torompita ba qgóóa ba bìrì a máá: "Moengele xu 4 xu ncěe tshàam kaim Eferatase dim koe qáèa xu méé tsi kgoara," témé.

15 Xu kò gaxu moengele xu 4 xu cáman kg'ónò máàèa, kgoaraè xu gha a, gaa x'aè kaga, naka nxoe ba hēé, naka kuri ba hēéthēé e. Xu gaa x'aè kaga kgoaraè, nqoana zi xg'ae zi khòè ne di zi koe xu gha guu a cúis xg'ae sa cg'õo ka.

16 Bìian qábìà hãa xu ncõo-kg'ao xu di nxáràse-q'ooa ne kò 200 milione e, ra kò nxáràse-q'ooa xu kóm.

17 Ncēea ra kò ma tiris x'áìès koe bìi xu ma bóò ga a: qábì-kg'ao xua kò dxùua tsi ko xgàèa máá gúùan úúa hãa, ncēe kò c'eean khama ma ncòà a, a safirean khama ma kaisase tsãá a, a i a salefan khama ma dàrn-tc'ubi i. I kò bìi xu di tcúúan gàman di tcúúan khama ii, i kò c'eean hēé, naka ts'énèan hēé, naka salefan hēéthēé gaxu di kg'áman koe tcg'oa.

18 Nqoana zi xg'ae zi khòè ne di zi koes kò guu a cúis xg'ae sa cg'õoè, ncēe zi xgàraku zi thõòka zi nqoana zi ka: c'eean ka hēé, naka ts'énèan ka hēé, naka salefan ka hēéthēé e, ncēe kò kg'áma xu koe tcg'oa a.

19 Bìian di qaria ne kò kg'áman gaan di koe hēé, naka tsáóan gaan di koe hēéthēé hàna khama. Gaan di tsáóa ne kò cg'aoan khama ii, a tcúúan úúa, a i a kò gaan cgoa khòèan thõò-thõò.

20 C'ēe ne khòè ne kò gazi xgàraku zi thõòka zi ka táá cg'õoè, igaba ne kò táá gane kúrúa hãa gúùan koe tcóóse, a kò dxāwa tc'ēean dqomàn táá aagu, naka kúrú mááseèa nqárian hēéthēé e, ncēe gautan cgoa kúrúèa a, seleferan hēé, naka tcg'aian hēé, naka nxõán hēé, naka hìian hēéthēé e, ncēe bóò ga hēé tama a, kana kóm ga hēé tama a, kana qõò ga hēé tama a.

21 A ne a kò táá tcóóse gane di cg'õokuan koe hēé, naka tsóðan kúrúan koe hēé, naka cg'áràn koe hēé, naka gane di ts'ààn koe ga hēéthēé e.

10

Moengele ba hēé naka tcgãya-coa sa hēéthēé e

1 Ra kò nxāaska c'ēm moengelem kaia qarian úúa ba bóò, me nqarìkg'ai koe guu a ko xõa. Túú-c'õòs kam kò qábìèa, a dòro-qhãò ba tcúúa ba tc'amkg'ai koe úúa. I kòo kg'áíá ba cáms khama ma x'áá, i c'õáa ba nquu ba ko ghùì-ghuim hìim k̄arua ko qaòm khama ii.

2 Tshàua ba koem kò tcgãya-coa sa qgóóa, xgobekg'amsea kò hãa sa. Gam dim nqàrèm kg'ád xòè di bam kò tshàam tc'amkg'ai koe tòóa, a dxàe xòè di ba nqõòmkg'ai koe tòóa.

3 Kaisam q'au bam kò tcg'òó, gàman di kg'ae-q'ooan khama xam̄ ba. Eēm ko q'au ka zi kò 7 zi kg'ui-q'oo zi túúan di zi kg'uia ts'oo.

4 Eē zi ko 7 zi kg'ui-q'oo zi túúan di zi ts'oo, kar kò góá kg'oana, igabar kò nqarìkg'ai koe guuam dòm̄ ba kóm me ko

máá: “Tc'àmà-tcēekg'ama tòó ēes gúús 7 zi kg'ui-q'oo zi túúan di zi mééa hãa sa naka táá góá si guu!” témé.

⁵ Me kò nxãaska moengelem ncēer kò bóò me tshàa tc'amkg'ai koe hēé naka nqõómkg'ai koe hēéthēé tééa-tēe ba, kg'áo xòè dim tshàu ba nqarikg'ai koe ghùì.

⁶ A ba a Gaam ēe chõò tamás kg'òè sa ko kg'òèm cgoa gaise, ncēe nqarikg'ai hēé naka gaa koe hàna gúúan hēé, naka nqõómkg'ai hēé naka gaa koe hàna gúúan hēé, naka tshàa-dxooan hēé naka gaan koe hàna gúúan hēéthēé kúrúá hãa ba, a ba a máá: “Cúí ão ga gha káà a,

⁷ igaba 7 dim moengelem ko hàà gam dim torompita ba q'aukagu xu cáím xu kas gha nxãaska Nqarim dis tchõàs chóm̄sea hãa sa tcg'oa a kúrúse, ēem kò ma Gam di xu qãà xu porofiti xu ma xgaa-xgaa sia khama,” témé.

⁸ Me nxãaska dòm̄ ncēer ko nqarikg'ai koe kóma hãa ba gaicara kg'ui cgoa te a máá: “Qõò naka síí ēe xgobekg'amseas tcgãya sa, tshàam tc'amkg'ai koe hēé naka nqõómkg'ai koe hēéthēé tééa-tēem moengelem tshàu q'oo koe séè,” témé.

⁹ Ra kò moengelem koe síí a ra a dtcàrà me, tcgãya-coa sam gha máà te sa, me bìrí te a máá: “Séè si naka tc'õó si. Kg'au si i gha ii ncãaa tsi koe, igabas gha kg'ám-q'ooa tsi koe kare ii, dènean khama ma,” témé.

¹⁰ Ra kò nxãaska gaas tcgãya-coa sa moengelem tshàu q'oo koe séè, a tc'õó si, si kò kg'ám-q'ooa te koe dènean khama ma kare, igaba ēer kò tc'õó sia xg'ara ka i kò ncãà-q'ooa te kg'au.

¹¹ Ra kò nxãaska bìríè a máá: “Gaicara méé tsi porofita, kái ne khòè ne ka hēé, naka kái zi qhàò zi ka hēé, naka kái xu tam xu ka hēé, naka kái xu x'aiga xu ka hēéthēé e,” témé.

11

Cám tsara nxàea tseegukagu-kg'ao tsara

¹ Ra kò nxãaska qáò-q'ooan ko tc'ãò-tc'ãom hii ba máàè, dqàbim khama kò ii ba, a bìríè a máá: “Tēe naka síí tempelem Nqarim dim di qáò-q'ooan tc'ãò-tc'ão, naka altara ba hēé, naka gaa koe hãa a ko dqom̄ ne hēéthēé nxará.

² Igaba tempelem ka tchàa koe hànam x'áé ba méé tsi guu, táá méé tsi nxãam di qáò-q'ooan tc'ãò-tc'ão guu. Nxãam x'áé ba qhàò zi di ne máàèa hãa ke, zi gha 42 nxoean tcom-tcomsam x'áé-dxoo ba náà.

³ Ra gha Tiri tsara nxàea tseegukagu-kg'ao tsara cáím tsara qarían máà, tsara gha saka di qgáían hãa a 1,260 cáím̄an porofita.”

⁴ Ncēe tsara nxàea tseegukagu-kg'ao tsara olife di tsara hii tsara a, a cáím tsara lampi téé-q'oo tsara a, ncēe wèém nqõóm̄ dim X'aigam Nqarim cookg'ai koe tééa-tēe tsara.

⁵ A ncèe c'èe khòèan kò thòò-thòo tsara a kg'oana ne i ko c'eean kg'ám-q'ooa tsara koe tcg'oa, a gatsara di cg'òo-kg'aolan cg'òo. Ncèea ãe thòò-thòo tsara a kg'oana khòèan gha ma cg'òoe gā a.

⁶ Qarian tsara úúa, nqarikg'aian tsara gha tcèekg'am di i, táá i gha túúan tuu ka, gatsara di porofitan di cáman ka, a tsara a tshàan koe qarian úúa, kabí i tsara gha i c'áòan kúrú di i, a tsara a gha nqòò ba xg'ám wèe cg'ãèan cgoa, ãe tsara ga ko ma tc'èe khama ma.

⁷ Èe tsara ko Nqarim di kg'uian tseegukagua xg'ara, kam gha qãáka dim kg'oo-coam ncèe chòò-q'oo úúu tamam haém koe ko tcg'oa ba qarú-cgae tsara a, a ba a gha tàà tsara a, a cg'òo tsara a.

⁸ I gha gatsara di tc'áróan kaim x'áé-dxoom di xg'aekuan koe xóé, ncèe q'ãasea ba, a Sodoma ii ba kana Egepeto ii ba, ncèe gatsara dim X'aigam *Nqarim* xgàuèa koe.

⁹ Nqoana cáman hēe naka cúim cámi di nqàè-q'ooan hēéthēe ka ne gha khòè ne ncèe qhàò zi koe hēe naka xg'ae zi koe hēe naka tam xu koe hēe, naka nqòò xu koe guua ne hēéthēe, gatsara di tc'áróan kg'ama bóò, a gha xguì tc'áman koe tsara gha xòòè sa,

¹⁰ ne gha ãe nqòòmkg'ai koe x'ãèa hãa ne tc'amkg'aia tsara koe qãè-tcao, a ne a gha kòè sa kúrú, a aban tsééa mááku, ncèe tsara porofiti tsara kò ãe nqòòmkg'ai koe x'ãèa hãa ne qóm ba qgòókagua hãa khama.

¹¹ Igaba i kò nqoana cáman hēe naka cúim cámi di nqàè-q'ooan hēéthēe qãá q'oo koe Nqarim koe guua kg'òèan di sònàn tcãà cgae tsara a, tsara kò nqàrèa tsara cgoa tēe a téé, i kò kaisa q'áòan tcãà cgae gane ãe kòò bóò tsara a ne.

¹² Nxãaska tsara kò c'èem dòm kaisa ba kóm, nqarikg'ai koe guua ba, me ko bírí tsara a a máá: “Ncèe koe tsao q'ábà qadò,” témé. Tsara túú-c'òòs cgoa nqarikg'ai koe q'ábà qadò, ne kò gatsara di ne cg'òo-kg'ao ne bóò tsara a.

¹³ Gaam x'aèm kam kò nqòò ba kaisase cgùru, me 10 xòèan koe guu a cúim xòèm x'áé-dxoom di ba xùbuse, i 7,000 khama noo khòèan gaam nqòòm di cgùru-q'ooan ka cg'òoe, ne kò c'èe ne kaisas q'áòs ka tcãàè, a ne a nqarikg'ai dim Nqari ba dqòm.

¹⁴ Cámi dis cg'ãè sa nqáéa hãa, igaba bóò, nqoana dis cg'ãè sa ko sencgaga hàà.

7 dim torompita ba

¹⁵ Moengelem 7 di ba kò gam dim torompita ba q'aukagu, xu kò kaisase ko ts'oo xu dòm xu nqarikg'ai koe kómse, a xu a ko máá:

“Nqòòmkg'ai di x'aia ne gatá dim X'aigam *Nqarim* di x'aian kúrú, naka nqòòkaguèa hãam Krestem di hēéthēe e,

Me gha chõò tamase X'aiga ba ii,"
témé.

¹⁶ Xu kò nxãaska 24 xu kaia xu, ãe kò Nqarim cookg'ai koe gaxu di ntcõò-q'ooan x'aian di koe ntcõe xu kg'áía xu cgoa qámse, a Nqari ba dqomè,

¹⁷ a máá:

"X'aiga Tsi Nqari Tsi Qari Tsi wèè Tseeè,
ncëe hàna Tsi, a kò kg'aiga hàna Tsi,
qãè-tcaoa xae ko máá Tsi,
kaia qarian Tsari Tsi séèa hãa khama,
a Tsi a tshoa-tshoa a tc'ãà-cookg'aia hãa.

¹⁸ Nqõóm di zi qhàò zia kò xgòà,
igaba i Tsari xgòàn hààraa,
naka ãe x'óóa hãa ne xgàra di x'aèan hëéthëé e.

Tsari ne qãà ne, ncëe porofiti ne hëé
naka tcom-tcomsa ne hëé naka wèèa ne
ëe ko Tsarim cg'õè ba q'áò ne hëéthëé

Tsi gha qãèan cgoa suruta,
cg'áréan ga hëé naka kaian ga hëéthëé e.

A Tsi a gha ãe ko nqõò ba cg'õo ne hàà cg'õo,"
ta xu méé.

¹⁹ Me kò nxãaska Nqarim dim tempelem nqarikg'ai koe hàna ba xgobekg'amse, me kò Gam dis qáé-xg'aes dim káá ba bóòse Gam dim tempelem q'oo koe, i kò túú-tebean kúrúse, naka ts'oo-q'ooan hëé, kg'ui-q'ooan gaan di hëé, nqõóm di cgùruan hëé naka kias tsõà sa hëéthëé e.

Cg'ao-dxoo ba hëé naka cím kg'oo-coa tsara cg'õo ko tsara hëéthëé e (12–13)

12

Khòè sa hëé naka kái tcúú a kiam cg'aom ncòà ba hëéthëé e

¹ Kaia, a are-aresas x'ái sa kò nqarikg'ai koe bóòse, ncëe khòès kò cáms khama ii qgáian hàna sa, me kò nxoe ba nqàrèa sa ka nqãaka hàna, si kò x'aian dis cábás 12 tconònàn úúá sa tcúúá sa koe hàna.

² Ncãà nes kò úúá, a ábà qàe koe hãa, a ábàn di thõònàn úúá, khamas kòo kg'ae.

³ Si kò c'ëes x'ái sa gaicara nqarikg'ai koe bóòse, ka bóò, ncòàm cg'ao-dxoom kiam 7 tcúúan hëé naka 10 nxãàn hëéthëé úúá ba hàna, a kò 7 cábàn x'aian di tcúúá ba koe úúá.

⁴ Tsáóa ba kò nqoana zi xg'ae zi nqarikg'ai di tconònàn di zi koe guu a cúí sa xgàia tcg'òó, a nqõómkg'ai koe tcheèagu. Kam kò nxãaska cg'ao-dxoo ba khòès ãe ábà kg'oanas cookg'ai koe téé, nxãasegam gha gas dim cóá ba ãem ko ábàè kaga tòmm ka.

⁵ Si kò kg'ám cóa ba ábà, ncēe ko hàà nqǒóm di zi qhàò zi wèé zi qano dxòm cgoa tc'ää-cookg'ai ba. Igabam kò gas òim cóa ba ntcàùè, a ba a Nqarim koe úùè, Gam dis ntcǒó-q'ooos x'aian dis koe.

⁶ Si kò khòè sa bèe a qǎáka qgóéa síí, Nqarim x'ǎè-q'ooan kg'ónòà máá sia hãa koe, ncēe gaa koes gha hãa, a 1,260 cáman xáròè koe.

Mikaele ba ko cg'ao-dxoom cgoa x'ǎàku

⁷ Si ncǒo sa nqarikg'ai koe tēe. Mikaele ba hēé naka gam di xu moengele xu hēéthēéa kò cg'ao-dxoom cgoa x'ǎàku. Me kò cg'ao-dxoo ba hēé naka gam di xu moengele xu hēéthēé gaxu cgoa x'ǎàku.

⁸ Igabam kò cg'ao-dxoo ba tààè, i nxãaska x'ǎè-q'ooa ba nqarikg'ai koe kaà.

⁹ Me kò cg'ao-dxoo ba, cg'aom ncēe ncíí, a dxãwa me e ta ko ma tcíìè, a satana ii, a wèém nqǒóm òim qàè-qaeku-kg'ao ba, nqǒómkg'ai koe xaoa guuè, xu kò gam di xu moengele xu gam cgoa ga xaoa guuè.

¹⁰ Ra kò nxãaska kaim dòm ba nqarikg'ai koe kóm, me ko máá:

“Ncēeska i Nqarim di kgoarakuan hààraa,
i Gam di qarian hààraa,
naka Gam di x'aian hēé,
naka qarian Gam òim nqòòkaguèa hãam Krestem di hēéthēé e.
Gatá ka qǒese ga ne òim chìbi-chibi-kg'ao ba xaoa guuèa khama,
ncēe ko gatá òim Nqarim cookg'ai koe
koaba ba hēé naka ntcúú ba hēéthēé chìbi-chibi ne ba.

¹¹ Ghùu-coam di c'áòan cgoa hēé
naka Nqarim di kg'uian tseegukaguan ka hēéthēé ne tàà me
hãa;

a kò gane dis kg'òè sa táá tòóa mááse,
igabaga ne kò x'óóan kg'ónòsea máána hãa.

¹² Gaa domka méé tu qǎè-tcao, oo nqarikg'aiè,
naka gatu èe gaa koe x'ǎèa hãa tu hēéthēé e!
Igaba i gha cg'ǎè ii gatu ka, oo nqǒókg'aiè,
naka tshàa-dxooan hēéthēé e,
dxãwa ba gatu koe xoana hãa,
kaisa xgòàn cgoa khama.

Q'anam hãa gam di x'aèa ne xòm m sa khama!”
tam méé.

¹³ Eēm kò cg'ao-dxoo ba bóò, nqǒómkg'ai koem xaoa xòòèa sa, kam kò kg'ám cóa ba ábà hãas khòè sa qae.

¹⁴ Igabas kò khòè sa tcgàmà tsara kias xās di tsara máàè, nxãasegas gha cg'ao ba tsǎéa guu, a qǎáka síí hãa ka, qgám kg'ónòas kò mááeam koe, qgám ncēes kò síí hãa a x'aè ba xáròè ba, kuri tsara hēé, naka kurim nqǎè-q'oo hēéthēé e.

¹⁵ Me kò cg'ao ba khòè sa ko xùrise tshàam di khama noo tshàan kg'áma ba koe guu a tcg'òó, nxãasega i gha xgàia tcg'òó si ka.

¹⁶ Igabam kò nqõó ba khòè sa hùi, a ba a kg'áma ba xgobekg'am, a ãem tshàam ncẽem ko cg'ao-dxoo ba kg'áma ba koe guu a tcg'òó ba tóm.

¹⁷ Me cg'ao-dxoo ba khòès koe kaisase xgòà, a ba a kò tcg'oa a síí wèè cóáa sa cgoa ga ncõoan kúrú, gane ãe ko Nqarim di x'áèan qgóóa qaria ne, a ko wèè x'áè ka Jeso ba tseegukagu ne.

¹⁸ Me kò cg'ao-dxoo ba tshàa-dxooan di góman koe téé.

13

Tc'ãà dim kg'oo-coa ba

¹ Ra kò kg'oo-coa ba bóò, me tshàam koe guu a ko tcg'oa, 10 nxãàn hěé, naka 7 tcúúan hěé, naka 10 cábán x'aian di hěéthěé kò nxãaa ba koe úúa ba, me kò Nqari ba ko cóè cg'òèan wèè tcúúa ba koe úúa.

² Kg'oo-coam ãer kò bóò ba kò q'òèm khama ii, i kò nqàrèa ba bera dian khama ii, i kò kg'áma ba gàman dian khama ii. Me kò cg'ao-dxoo ba gam di qarian hěé naka gam di ntcõó-q'ooan x'aian di hěé naka kaia tséèan di qarian hěéthěé gaam kg'oo-coa ba máà.

³ Si kò gaam kg'oo-coam dis tcúús c'èe sa cg'ãès xg'amè sa úúa, x'óóam ga kò hãa sa, igabas kò gaas xg'amès kaia sa ts'irìa hãa, me kò wèèm nqõó ba kaias ares cgoa kg'oo-coa ba xùri.

⁴ Ne kò khòè ne cg'ao-dxoo ba dqom, qaria bam kò kg'oo-coa ba máà khama, a ne a kò *gataga* kg'oo-coa ba dqom, a ko máá: “Dìina kg'oo-coam khama ii? Dìina gha gam cgoa ncõoan kúrú?” témé.

⁵ Kg'oo-coa ba kò kg'áman máàè, dqomsean di kg'uia nem gha kg'ui di i, naka Nqari ba cóèan di hěéthěé e. Me kò qarian máàè, 42 nxoea nem gha gam di tséèan kúrú ka.

⁶ Kg'áma bam kò xgobekg'am, a Nqari ba cóè, a cg'òèa ba cóè, a ba a Nqarim x'ãèa hãa qgái hěé naka gane ãe nqarikg'ai koe x'ãèa hãa ne hěéthěé cóè.

⁷ Qaria nem kò máàè, ãe tcom-tcomsa ne cgoam gha ncõoan kúrú di i, a tàa ne e. A ba a kò wèèm *nqõóm di zi* qhàò zi tc'amkg'ai koe hěé, khòè ne koe hěé, naka tam xu koe hěé, naka xg'ae zi koe hěéthěé qarian máàè.

⁸ Ne gha wèé ne ãe nqõómkg'ai koe x'ãèa hãa ne dqom me, ncẽe nqõóm dis tshoa-tshoases koe i kò guu a cg'òèa ne kg'òèan dis tcgãyas koe góàè tama ne, Ghùu-coam ncẽe kò cg'òoèam dis koe.

⁹ Ncẽe khòèm kò tceean úúa hãa ne méém kórín:

¹⁰ Ncẽe c'èem khòèm gha qáèès kòo qaase nem gha qáèè,

a ncěe c'ěem khóem gha ntcàum cgoa cg'õoès kò qaase
nem gha ntcàum cgoa cg'õoè.

Ncěe sa ko máá, tcom-tcomsa ne khóè ne Nqarim di ne méé
ne qarika téé naka dtcòm, témé.

Cám dim kg'oo-coa ba

¹¹ Ra kò nxãaska c'ěem kg'oo-coa ba bóò, me nqõómkg'ai koe
guu a ko tcg'oa. Ghùu-coam di nxãàn khamam kò ma cám
nxãàn úúa, a kòo cg'ao-dxoom khama ma kg'ui.

¹² A kò tc'ãà dim kg'oo-coam di qarian cgoa hàna baa koe
wèé tsééan gam di ga kúrú. A ba a nqõó ba hěé naka
nqõómkg'ai koe x'ãèa hãa ne hěéthěé kúrú ne tc'ãà dim kg'oo-
coa ba dqom, ncěe gam dis xg'amès ncěe x'óóam ga kò hãas
xg'ao ts'irì ba.

¹³ Me kaia a *are-aresa zi* x'ái zi kúrú, a ba a khóè ne cookg'ai
koe nqarikg'ai koe guu a nqõómkg'ai koe hàà c'ee ba kúrú.

¹⁴ Gaa zi x'ái zi cgoam kò nqõómkg'ai koe x'ãèa ne khóè ne
qàe-qae, x'ái zi ncěem kò tc'ãà dim kg'oo-coam cookg'ai koe
qarian máàèa hãa, kúrú zim gha ka zi. A ba a kò nqõómkg'ai
koe x'ãèa ne khóè ne bìrí, kg'oo-coa ba méé ne sere-sere sa
kúrúa máá sa, ncěe kò ntcàum cgoa thõò-thõoèa igaba kg'òèa
ba.

¹⁵ Qaria nem kò máàè, kg'oo-coam dis sere-sere sam gha
tc'ãán máà, si sònò di i, nxãasegas gha gaam kg'oo-coam dis
sere-sere sa kg'ui ka, a gane ěe gaam kg'oo-coam dis sere-sere
sa dqom tama ne kúrú ne cg'õoè ka.

¹⁶ Wèé ne khóè nem kò chùì, kg'áo xòè dim tshàum koe kana
còoa ne koe ne gha x'ái sa tòó cgaèè ka. (Cg'árén ga hěé naka
kaian ga hěé, qguùan ga hěé naka dxàuan ga hěé, kgoarasean
ga hěé naka qãan ga hěéthěé e.)

¹⁷ Nxãasega i gha táá cúí khóè ga c'ěes gúù sa x'ámá kana
x'ámágu ka, gaas x'ái sa úú tama a, ncěe kò gaam kg'oo-coam
di cg'òè ii sa, kana cg'òèa ba di nxáráse-q'oo ii sa.

¹⁸ Ncěes gúù sa ko tc'ěean qaa. A ncěe c'ěem khóem kò tc'ěega
ii ne méém gaam kg'oo-coam dim nxáráse-q'oo ba nxará xg'ae.
Khóem dim nxáráse-q'oo me e ke, me gam dim nxáráse-q'oo ba
666 me e.

Tãáka zi x'ái zi (14–15)

14

Ghùu-coa ba hěé naka Gam di ne khóè ne hěéthěé e

¹ Ra kò nxãaska bóò, a cookg'aia te koe Ghùu-coa ba bóò Me
Siona dim xàbim koe tééa-těe, i kò 144,000 khóèan Gam cgoa
hàna, ncěe kò còoa ne koe Gam di cg'òèan hěé naka Gam ka
xòòm di cg'òèan hěéthěé góásea ne.

² Ra kò c'ëem ts'oom nqarikg'ai koe guua hãa ba kóm, me tòe ko tshàan khama xam, a kaia kg'ui-q'ooan túúan di khama xam. Ncëer kò kóma hãam dòm ba kò harepa cii-kg'ao ne dim khama xam, ne ko gane di harepan cii.

³ Ne kò x'aian dis ntcõó-q'oos cookg'ai koe hëé naka 4 xu kg'oo-coa xu kg'òèa hãa xu cookg'ai koe hëé naka kaia xu cookg'ai koe hëéthëé kabam cii ba nxáè. Cúí khòè ga kò cii ba táá xgaa-xgaase, ãe 144,000 ne cúí ne ne e kò ii, ncëe kò nqõómkg'ai koe guu a x'ámá tcg'òóèa hãa ne.

⁴ Ncëe xua ãe kò táá khòè zi cgoa xóé xu khòè xu u, q'ano iise xu kò qgóósea hãa khama. Ghùu-coa ba xu kò wèè qgálan ãem ko qõò koe xùri. Khòè ne xg'aeku koe xu kò x'ámá tcg'òóèa hãa, tc'ãà di tc'áróan Nqarim di iise naka Ghùu-coam dian hëéthëé e.

⁵ Gane di kg'ámán koe i kò cúí tshúù-ntcõa ga táá hòèè, káa chìbi ne e kò ii khama.

Nqoana xu moengele xu

⁶ Ra kò nxãaska c'ëem moengele ba bóò, me ko nqarikg'ai nqáè koe ko tsãéa te, a chõò tama qãè tchõàn úúa, a ko ãe nqõómkg'ai koe x'ãèa hãa ne koe hëé naka *nqõóm di zi qhàò* zi wèè zi koe hëé, naka wèè zi xg'ae zi koe hëé, naka tãman koe hëé, naka khòè ne koe hëéthëé nxàe e.

⁷ Kaiam dòm cgoam kò máá: “Nqari ba q'áò naka x'áàkagu Me. Gam di xgàrakuan dim x'aè ba hààraa ke, naka dqòm Me Gaam ãe nqarikg'ai hëé naka nqõókkg'ai hëé, naka tshàa-dxooan hëé, naka wèè qgálan tshàan ko tcg'oa hëéthëé kúrúa hãa ba,” témé.

⁸ Me kò c'ëem moengelem cam di ba xùri me, a máá: “Cg'áéa baa, cg'áéa baa, Babilonem kaia ba, gaam ncëe *nqõóm di zi qhàò* zi wèè zi kúrú zi gõéan kg'áà hãa ba, cg'áràn kúrú di i, Nqarim di xgòàn ko óága gõéa ne,” témé.

⁹ Me kò nqoana dim moengele ba xùri tsara a, a kaiam dòm cgoa kg'ui a máá: “Ncëe c'ëem khòèm kò kg'oo-coa ba hëé naka gam dis sere-sere sa hëéthëé ko dqòm, a x'ái sa còoa ba koe kana tshàua ba koe úúa nem

¹⁰ gha gaam igaba thëé Nqarim di xgòàn di gõéan kg'áà, ncëe qàbukaguè tama a, a kubis Gam di xgòàn dis koe ntcãàèa a. C'eean cgoa hëé naka salefan hëéthëé cgoam gha tcom-tcomsa xu moengele xu hëé naka Ghùu-coam cookg'ai koe hëéthëé thõò-thõòè.

¹¹ I gha gane di thõò-thõòèan di ts'énèan chõò tamase qàò, ne sãa di x'aèan úúu tama, koaba ba hëé naka ntcúú ba hëéthëé e, gane ãe ko kg'oo-coa ba hëé naka sere-serea ba hëéthëé dqòm ne, naka wèém ãe cg'òèa ba dis x'ái sa hòèa ne hëéthëé e.”

12 Ncēe sa ko máá, tcom-tcomsa ne khòè ne Nqarim di ne méé ne qarika téé, témé - gane ãe ko Nqarim di x'áèan hēè naka Jesom di dtcòman hēèthēè qgóóa qari ne.

13 Ra kò dòm ba kóm me nqarikg'ai koe guua hãa a ko máá: "Ncēe sa góá: Ts'ee-ts'eekg'aièa nea ãe ko Nqarim koe x'óo ne, ncēm x'aèm koe guu a," témé. Me Tcom-tcomsam Tc'ēe ba máá: "Eè, *ts'ee-ts'eekg'aièa nea*, sãa ne gha gane di tsééan koe, i gha gane di tsééan xùri ne khama!" témé.

Nqõóm di tcuùè-q'ooa ne

14 Bòor kò, a cookg'aia te koe q'úús túú-c'òò sa bóò. Gaas túú-c'òòs koe kò ntcōe ba kò Khòèm dim Cóám khama ii, a gautan dis cábas x'aian di sa tcúúa ba koe úúa, a ba a kò q'ãe cgoa dim xgàom ts'èè ba tshàua ba koe úúa.

15 Me kò c'ēm moengele ba tempelem koe guu a tcg'oa, a kiam dòm cgoa gaam ãe kò túú-c'òòs koe ntcōe ba q'au, a ko máá: "Tsarim xgào ba tcãa naka gaam cgoa tcuù, tcuùan dim x'aè ba hààraa hãa, nqõómkg'ai dian ncēe tcuùè ko ne kaisase x'ãèa hãa ke," témé.

16 Me kò nxãaska gaam ãe túú-c'òòs koe ntcōe ba xgào ba nqõómkg'ai koe nqáékagu, me nqóò ba tcuùè.

17 Me kò c'ēm moengele ba tempelem nqarikg'ai dim koe guu a tcg'oa. Gaam igabam kò q'ãe cgoa dim xgàom ts'èè ba qgóóa.

18 Me kò c'ēm moengele ba altaram koe guu a tcg'oa, moengelem ncēe c'eean koe qarian úúa ba, me kò gaam ãe kò ts'èèm xgào ba qgóóa ba kiam dòm cgoa tcii, a máá: "Tsarim xgào ba tcãa naka nqõóm di kg'oman di tc'ároan tcuù cgoa me, gaan di tc'ároa ne x'ãèa hãa ke," témé.

19 Me kò moengele ba nxãaska gam dim xgào ba nqõómkg'ai koe nqáékagu, a ba a nqõómkg'ai di kg'oman tcuù, a gõéan ko kúrúès qgáis ncēe Nqarim di xgòan di iis koe xaoa tcãa a.

20 I kò kg'oman x'áé-dxoom ka tchàa koe náà tòmm-tommè, gõéan ko kúrúès qgáis koe, i c'ádan gaas qgáis koe guu a tòè, a càuse, a bìi di tóm kgòrean ko téé khama noose síi, 300 kilomitara di qád-q'ooan khama noose.

15

7 xu moengele xu di zi cg'ãè zi chõò di zi

1 Ra kò nxãaska c'ēs kaias are-aresas x'ái sa nqarikg'ai koe bóò: moengele xu 7 xu ncēe kò 7 cg'ãèan úúa xu - ncēe chõò di i, gaan koe i kò Nqarim di xgòan chõò khama.

2 Ra kò c'ēs gúú sa bóò, tshàam ts'óó-c'òán khama ii ba, me c'eean cgoa tcg'omesea. A ra a kò gataga gane ãe kò kg'oo-coa ba tàà hãa ne hēèthēè bóò, *kg'oo-coam* ncēe kò sere-sere sa kúrúa máàèa hãa, i kò cg'òèa ba nxáràse-q'oom ka x'áíèa ba.

Tshàam qàe koe ne kò téé-têe, Nqarim máà nea hãa zi harepa zi qgóóa hãase.

³ Ne kò Moshem dim cii ba nxáè, Nqarim dim qãa ba, naka Ghùu-coam dim cii ba hêéthêé e, a ko máá:

“Tsari tsééa nea kaia, a are-aresa a.

Oo, X'aiga Tsi Nqari Tseè, Qari Tsi wèè Tseè!

Tsari dàòà nea tchàno a tseegu u,

oo, X'aiga Tsi *nqôóm di zi qhàò* zi di Tseè!

⁴ Dìina gha táá q'áo Tsi,

oo, X'aiga Tsi Nqari Tseè,

a cg'òèa Tsi táá x'áakagu?

Tsáá Tsia cúisega tcom-tcomsa Tsi i.

Nqôóm di zi qhàò zi wèè zia gha hàà

a Tsáá cookg'ai koe dqom khama,

tchàno tsééan Tsaria x'áisea hãa khama,”

témé.

⁵ Ncêes gúús qãá q'oo koer kò nqarikg'ai koe tempele ba bóò, xhàro-dxoom ncêe Nqarim ko khòè ne cgoa kg'uim koe, me nqàè koe hànám qgái ba xgobekg'amsea.

⁶ Xu kò gaxu moengele xu 7 xu gaa koe guu a 7 cg'ãèan cgoa tempelem koe tcg'oa. Q'úú qgáian tcàako xu kò hana, a kò gautan di bànean dxùua xu koe qáéa.

⁷ Me kò 4 xu kg'oo-coa xu kg'òèa hãa xu ka c'êe ba nxãaska 7 xu moengele xu gautan di zi gàba zi 7 zi máà, chòò tamase ko kg'òèm Nqarim di xgòàn ka kò cg'òèa hãa zi.

⁸ Me kò tempele ba Nqarim di x'áàn hêé naka Gam di qarian hêéthêé koe guua ts'énèan ka cg'oè-cg'oèè. I kò cúí khòè ga tempelem koe tcàà tama, i nxãakg'aiga qòò a síí 7 cg'ãèan moengele xu 7 xu di chòòkaguè.

7 zi gàba zi Nqarim di xgòàn di zi (16)

16

¹ Ra kò nxãaska kaiam dòm tempelem koe guua hãa ba kóm, me ko moengele xu 7 xu birí a ko máá: “Qòò xao naka nqôómkg'ai koe síí Nqarim di xgòàn di zi gàba zi 7 zi ntcãagu,” témé.

² Me kò tc'ãà dim moengele ba qòò a síí gam dis gàbas dian nqôómkg'ai koe ntcãagu, zi kò cg'ãè a thòò zi chìbi zi khòè ne koe tcg'oa, ãe kò kg'oo-coam dis x'ái sa úúa ne hêé naka gam dis sere-sere sa kò dqomà máá ne hêéthêé e.

³ Me kò càm dim moengele ba gam dis gàbas dian ntcãagu tshàa-dxooan koe, i tshàan kabise a x'óóam khòèm di c'áòan khama ii, i kò tshàan q'oo koe hàna kg'òèa gúúan wèé ga x'óó.

⁴ Me kò nqoana dim moengele ba gam dis gàbas dian ntcãagu tshàa xu koe hêé, naka wèé qgáian tshàan ko tcg'oa koe hêéthêé e, i kò kabise a c'áòan kúrú.

⁵ Ra kò tshàan dim moengele ba kóm, me ko máá:

“Tchàno Tsi i,
Tsáá ncēe hàna
a kò kg'aiga hàna Tsi,
ncēe tcom-tcomsa Tsi,
xgàrakuan ncēe koe Tsi tchàno Tsi i.

⁶ Tcom-tcomsa ne hēé naka porofiti xu hēéthēé
di c'áòà ne ne kò ntcā̀agua,
Tsi kò c'áòan máà ne ne kg'áà,
ēe ne kòo ma qaa khama
gane di zi tséé zi cgoa,
tam méé.

⁷ Ra kò altara ba kóm, me ko xòà a ko máá:

“Èè, X'aiga Tsi Nqari Tsi qari Tsi wèé Tseè,
Tsari xgàrakua ne tseegu a tchàno o,”
témé.

⁸ Me kò 4 dim moengele ba gam dis gàbas dian cáms koe ntcā̀agu, si kò qarian máàè, khóèa nes gha c'eean cgoa dàò di i.

⁹ Ne kò khòè ne cáms di kùruan kaia ka dàòè, a kò Nqarim di cg'òèan cóè, Gaam ēe ncēe zi cg'ā̀è zi di qarian kò úúa hāa ba, a ne a kò táá chibi bóòse a kabise a Nqari ba dqòm.

¹⁰ Me kò 5 dim moengele ba gam dis gàbas dian kg'oo-coam dis ntcṓo-q'ooos x'aian dis koe ntcā̀agu, i kò gam di x'aian ntcúú-ntcuuè. Ne kò khòè ne thòòan ka káán tam,

¹¹ a ne a nqarikg'ai dim Nqari ba gane di thòòan hēé naka chibian hēéthēé domka cóè. A kò táá ēe ne kúrúa hāa zi gúù zi koe chibi bóòse.

¹² Me kò 6 dim moengele ba gam dis gàbas dian Eferatase dim tshàam kiam koe ntcā̀agu, i gaam tshàam di tshàan kaà, nxāasegam gha dàòm cáms ko tcg'oam xòèm di xu x'aiga xu di ba kg'ónòè ka.

¹³ Ra kò nqoana cg'ā̀è tc'ēean bóò, ncēe ko cg'ao-dxoo ba hēé, naka kg'oo-coa ba hēé, naka porofitim tshúù-ntcṑa ba hēéthēé xu kg'ám q'oo koe tcg'oa a, i dqòèan khama ii.

¹⁴ Tc'ēean ncēea kò dxāwan di i, a kò *are-aresa zi x'ái zi kúrú*, a kò wèém nqòòm di xu x'aiga xu koe síí, nxāasega i gha síí ncōos koe xg'ae-xg'ae xu ka, Nqarim Qarim wèém dim cámi kiam ka.

¹⁵ (*Nqari ba ko máá*: “Bóò, ts'ā̀à-kg'aom khamar ko ma hàà. Ts'ee-ts'eekg'aièa baa ēe kókòà a qgáíà ba qgóóà kg'ónòà ba, táám gha nxāasega qg'aè-cgaease qòòate ka, a ba a khòè ne xg'aeku koe táá sau-cgaease hāa ka,” témé.)

¹⁶ Ncēe tc'ēea nea kò x'aiga xu xg'ae-xg'ae, qgáim ēe ko Hebera dis kg'uis ka Hare-Magetone ta ko ma tcièm koe.

17 Me kò 7 dim moengele ba gam dis gâbas dian tc'ãân q'oo koe ntcâagu, me kò kaiam dòm ba tempelem koe guu a tcg'oa, x'aian dis ntcõo-q'oos koe a máá: “Xg'araa ia,” témé.

18 I nxãaska túú-teben hěé naka ts'oo-q'ooan hěé naka túúan di kg'ui-q'ooan hěé naka nqõóm di cgùruan hěéthěé kúrúse. Ncées cgùru sa kò kaisase kaia, si qanega gatà iis gùù sa kúrúse tama, khóèan nqõómkg'ai koe tshoa-tshoa a hãa koe ga guu a.

19 Me kò x'áé-dxoom kaia ba nqoana q'oro q'aa-q'aaè, i kò nqõóm di zi qhàò zi di x'áé-dxooan cg'áé. Me kò Nqari ba kaiam Babilone ba tc'ěe-tc'ěese, a ba a gőéan dis kubis Gam di xgòàn kaia di sa máà me.

20 I kò tshàam ka nxama-nxamaèa nqõó-coan wèéan ga gàri a kaà, i kò cúí xàbì ga táá hòòse.

21 I kò kaia tsõàn nqarikg'ai koe guu a khóè ne koe tcheè, 50 qóm-q'oo khama noo qóman kò úúa a. Ne kò khóè ne ncées gùùs cg'ãès tsõàn dis domka Nqari ba cóè, ncées cg'ãè sa kò kaisase tshúù si i khama.

Babilonem di cg'áé-q'ooan hěé, naka kg'oo-coam dis tààè sa hěé, tshúù-ntcõa di xu porofita xu hěé, naka dxãwa ba hěéthěé e (17-20:10)

17

Cg'árà-kg'ao sa hěé naka kg'oo-coa ba hěéthěé e

1 Kam kò nxãaska 7 zi gâba zi qgóóa xu moengele xu 7 xu ka c'ěe ba hàà cgae te, a hàà birí te a máá: “Hàà nakar hàà kaias cg'árà-kg'aos di xgàrasean x'ái tsi, ncée kái tshàan tc'amkg'ai koe ntcõe sa!

2 Ncée x'aiga xu nqõómkg'ai di xu gas cgoa cg'áràn kúrúá hãa sa, ne kò nqõóm di ne x'ãè-kg'ao ne gas di cg'áràn di gőéan nqàre sa,” témé.

3 Kam kò nxãaska tc'ěem koe sèè te, a qãáka úú te. Ra kò khóè sa bóò si ncoàm kg'oo-coam tc'amkg'ai koe ntcõe, ncée gam koe i kò Nqari ba ko cóè cg'õèan cg'oèa hãa ba, me 7 tcúúan úúa naka 10 nxãàn hěéthěé e.

4 Si kò khóè sa tsãáse ncoàse hana, a kòo gautan ka hěé, naka t'òè zi nxõá zi ka hěé, naka tcàako nxõán cgoa kúrúèa qg'amàn ka hěéthěé x'áà. Tshàua sa koes kò gautan dis kubi sa qgóóa, si cg'ãè zi gùù zi hěé naka gas di cg'áràn di cg'urian hěéthěé ka cg'oèa hãa.

5 Gas di còoan koe i kò chómseas gùù sa ko nxàe cg'õèan góásea:

“KAIAS BABILONE SA,
CG'ÁRÀ-KG'AO ZI KA XÕÒ SA
NAKA CG'ÃÈ ZI NQÕÓMKG'AI DI ZI HĚĚTHĚĚ DI SA,”

ta ma góásea a.

⁶ Ra kò khòe sa bóò, si tcom-tcomsa ne di c'áòan ka nqàrea hãa, gane ãe Jesom di ne nxàea tseegukagu-kg'ao ne di c'áòa ne.

Eër ko bóò si kar kò kaisase are.

⁷ Igabam kò moengele ba birí te a ko máá: “Dùús domka tsia area? Ncëes khòès di zi gúú zi chóm̃sea zir gha birí tsi, naka ães qáb̃ia hãam kg'oo-coam 7 tcúúan hēé naka 10 nxãàn hēéthēé úúam di zi hēéthēé e.

⁸ Kg'oo-coam ãe tsi ko bóò ba kò hànaa, igabam ncëeska káà me e, a ba a gha hàà chõò-q'oo úú tamam haém q'oo koe guu a qaò, a gha tcg'oa a sí kaàkaguè. Nqõómkg'ai di ne x'ãè-kg'ao ne, ncëe gane di cg'òèan nqõóm tshoa-tshoasea koe guu a kg'òèan dis tcgãyas q'oo koe góáè tama ne gha are, gaam kg'oo-coa ba ne ko bóò ne. Hànam kò hãa, igabam ncëeska káà me e, a gha gaicara hàà khama.

⁹ “Ncëes gúú sa tsi kò kóm̃a q'ãa kg'oana ne i ko tc'ëean qaase. 7 xu tcúú xua 7 xu xàbì xu u, ncëes ko khòe sa gaxu koe ntcõe xu.

¹⁰ Gataga xu 7 xu tcúú xu 7 xu x'aiga xu u. 5 xua kò cg'áé, me c'ëe ba qanega x'aiga me e, me c'ëe ba qanega hàà tama - hààm kò nem gha hàà cg'orò x'aè-coan cúí ga hãa.

¹¹ Kg'oo-coam ncëe kò hànaa ba, a ncëeska káà ii ba, nxãa ba 8 di me e, igabam 7 xu ka c'ëe me e, a ba a gha sí cg'òoè.

¹² “I nxãaska 10 nxãàn ãe tsi kò bóò o, nxãan 10 xu x'aiga xu u, ncëe qanega x'aian máàè ta ga hãa xu, igaba xu gha hàà cúím̃ aoara ba gaam kg'oo-coam cgoa x'aiga xu gha ii di qarian hòò.

¹³ Ncëe xua cúís tc'ëe sa úúa, a ko gaxu di qarian hēé naka gaxu di tsééan di qarian hēéthēé kg'oo-coa ba máá.

¹⁴ Ncõoan xu gha Ghùu-coam cgoa kúrú, Me gha Ghùu-coa ba tàà xu, x'aiga xu òim̃ X'aiga Me e, a kaia xu x'aiga xu òim̃ kaia X'aiga Me e khama. Ne gha Gam cgoa hàna ne ãe tciìèa, a nxará tcg'òòèa, a tcom-tcomsa ne ne e,” tam moengele ba mée.

¹⁵ A ba a birí te a máá: “Tshàan ãe tsi kò bóò, ãe cg'ará-kg'aos gaan koe ntcõóa-ntcõe e, nxãa nea kái ne khòe ne hēé, naka xg'ae zi hēé, naka nqõóan di zi qhàò zi hēé, naka tam xu hēéthēé e.

¹⁶ Nxãà xu 10 xu ãe tsi ko bóò xu hēé naka kg'oo-coa ba hēéthēéa gha cg'ará-kg'ao sa hòre. Cg'ãa-cg'anasekagu si i gha, a qg'aè-cgaekagu si, a gha cgàaa sa kg'oo, a c'eean cgoa dàò si.

¹⁷ Nqari ba tcáóa xu koe tcãà ana hãa khama, Gam ko tc'ëe sa xu gha kúrú, a gha cúí tc'ëe ka, a gaxu di x'aian di qarian kg'oo-coa ba máá, i gha nxãakg'aiga sí Nqarim di kg'uan tseegukaguè ka.

¹⁸ Khòès ãe tsi ko bóò sa kaia x'áé-dxoo me e, ncëe nqõómkg'ai di xu x'aiga xu koe qarian úúa ba.”

18

Babilonem di cg'áé-q'ooa ne

¹ Ncēe zi gùu zi qǎá q'oo koer kò c'ēm moengele ba bóò, me nqarikg'ai koe guu a ko xǒa, kaia qarian úúa ba, me kò nqǒò ba gam di x'áàn ka x'áà-x'aaè.

² Kaiam dòm cgoam kò kg'ui a ko máá:

“Cg'áéa baa, cg'áéa baa, Babilonem kaia ba!

Dxāwan x'ǎèa hǎa qǎàa nem kúrúa,

naka wèe zi tc'ēe zi cg'ǎè zi di x'ǎè-q'ooan hēéthēé e,

x'ǎè-q'ooan wèés tsǎrás kg'ooè tamás di hēé,

naka x'ǎè-q'ooan wèém kg'oo-coam kg'ooè tama,

a hòrèam di hēéthēé e.

³ Nqǒóm di zi qhào zi wèe zia

gas di cg'áràn di xǒá gǒéan kg'áa hǎa,

xu nqǒómkg'ai di xu x'aiga xu gas cgoa cg'áràn kúrúa,

xu nqǒómkg'ai di xu x'amágu-kg'ao xu qguàa hǎa,

gas di xaù-q'ooan kaia ka,”

témé.

⁴ Ra kò nxǎaska c'ēm dòm ba nqarikg'ai koe guu a kóm, me ko máá:

“Tiri tu khòè tuè, tcg'oaragu si,

gas di chìbian koe tu gha táá tcǎa ka,

naka tua gha nxǎasega táá gas di xǎràèan koe tcǎa.

⁵ Gas di chìbia nea dtcǒoa qaòkaguèa khama,

a nqarikg'aian koe ga sía,

Me Nqari ba gas di cg'ǎè cauan tc'ēe-tc'ēesea hǎa.

⁶ Kǎbise naka máà si,

ēs ko ma gasa máà tua khamaga ma,

naka cím q'oro suruta si gas di tsééan koe.

Cím q'oro cg'oè-cg'oea máà si,

kubis ēes kò cg'oè-cg'oegas koe.

⁷ Eēs kò ma x'áàkaguse a kǎrean máàsea hǎa

khama noose xǎàa si

naka thǒòan máà si.

Tcáóa sa koes ko máá:

'X'aigas dxàe sa ntcǒe,

dxàe-ntcǒar tama ra a,

cuisagar thǒò-tcaoa hǎase kg'aea tite,'

témé khama.

⁸ Gaa domka i gha gas di cg'ǎèan cúim cím ka hàà:

tcìian hēé naka tshúù-tcaolan hēé, naka xǎbàn hēéthēé e.

Si gha c'eean cgoa dàòè,

X'aigam Nqari ba qarian úúa,

ncēe ko xǎàa si ba khama,”

tam méé.

⁹ Eẽ xu ko nqõóm di xu x'aiga xu, ncẽe kò gas cgoa cg'áràn kúrú, a kòo nqõómkg'ai di karean gas cgoa tc'õó xu, dào-q'ooa sa di ts'énèn bóò ka xu gha kg'ae, a xu a gha thõókase kg'ae cgae si.

¹⁰ Nqúù ka xu gha téé, gas di thõòan di q'áòan domka, a xu a gha máá:

“Haò, cg'ãè i gha ii!

Cg'ãè i gha ii, haò, kaim x'áé-dxoo ba!

Haò, Babilone ba, qarian dim x'áé-dxoo ba!

Cúim aoaram q'oo koe i tsari xgàrakuan hààraa!”
témé.

Q'úúm bìim òim qábi-kg'ao ba

¹¹ Xu gha nqõómkg'ai di xu x'ámágu-kg'ao xu kg'ae, a thõókase kg'ae cgae si, cúi khòè ga gaxu di gúùan gaicara x'ámá hãa tite khama:

¹² gauta di gúùan hẽé, naka selefera dian hẽé, naka t'òè nxõán hẽé, naka tcãàko nxõán hẽé, naka q'úú qgáian hẽé, naka tsãáse ncoà qgáian hẽé, naka tcãàko qgáian hẽé, naka ncoà qgáian hẽé, naka wèé hii-ghàòan qãè hm̀m̀-*xg'ãò* hẽé, naka tcgoà di nxãàn cgoa kúrúèa zi gúù-ghàò zi wèé zi hẽé, naka kaisa marian ko tc'òà hian cgoa kúrúèa zi gúù-ghàò zi wèé zi hẽé, naka tcg'aian hẽé, naka qanoan hẽé, naka tc'úúan úúa nxõán hẽé,

¹³ naka kinamone hẽé, naka tsóòberean hẽé, naka qãè hm̀m̀-*xg'ãò* gúùan tcgáuse di hẽé, naka tshãán hẽé, naka qãè hm̀m̀-*xg'ãò* gúùan hẽé, naka gõéan hẽé, naka nxúian hẽé, naka péréan hẽé, naka xháràèa péréan hẽé, naka ghòèan hẽé, naka ghùuan hẽé, naka bìian hẽé, naka kara zi hẽé, naka qãàn hẽé, naka khòèan di kg'òèan hẽéthéé e.

¹⁴ Ncẽeta ne gha méé: “Wèé cgùrian ncẽe sari tcáòan kò xgónèa hãa ne tcg'oa cgae sia. Wèé qguùan hẽé naka gúù zi wèé zi t'òè-t'òè si ko zi hẽéthééa kaàraa hãa, a cuiskaga gaicara hòèè tite,” témé.

¹⁵ X'ámágu-kg'ao xu ncẽe kò ncẽe zi gúù zi x'ámágu xu, a kò gaas koe qguù xu, nxãa xua gha gas di thõòan di q'áòan domka nqúù ka téé, a gha kg'ae, a kaisase thõókase kg'ae cgae si,

¹⁶ a máá:

“Haò, cg'ãè i gha ii!

Cg'ãè i gha ii, haò, kaim x'áé-dxoom

ncẽe q'úús qgáí sa hãnas *khòès khama* ii ba,

tsãáse ncoàse hãna sa,

a ko gautan ka hẽé, naka t'òè nxõán ka hẽé

naka tcãàko nxõán ka hẽéthéé tcãà sa!

¹⁷ Cúim aoaram ka

i ncãa wèé x'aian ncẽe ga cg'ãa-cg'anasekaguè!”

témé.

Me gha wèém chùì-kg'aom skepean di ba hěé naka q'ábà-kg'ao ba hěé naka skepean ko qǒòkagu xu hěé naka wèé xu ěe ko tshàan q'oo koe x'ámágu xu hěéthěé nqùù ka téé.

¹⁸ A gha ěe xu kòò dàò-q'ooa sa di ts'énèan bóò ne q'aua tcg'òó, a xu a gha máá: “Ndakam x'áé-dxoo ba kò ncēm x'áé-dxoom kiam khama ii?” témé.

¹⁹ A xu a kò tcúúa xu koe tsharàn tcheè, ěe xu ko kg'ae, a ko thòokase kg'ae ka, a ko q'au a ko máá:

“Haò, cg'ǎè i gha ii,

cg'ǎè i gha ii, haò kiam x'áé-dxoo ba.

Wèé ne ěe skepe zi tshàan q'oo koe úúa ne gam koe qguùà,

gam di qguùan ka!

Cúim aoram kam cg'ǎa-cg'anasekaguèa,”

ta xu méé.

²⁰ Qǎè-tcaoa tu nqáé si, oo nqarikg'aiè,

oo tcom-tcomsa tuè,

naka x'áè úú-kg'ao xao hěé naka porofiti xao hěéthěé e,

Nqari ba gatu domka xgàrakuan máà sia ke!

²¹ Me kò nxãaska c'ēm moengelem qari ba kiam nxōá-dxoom khama noom nxōá ba ghùì, a ba a tshàam q'oo koe xàbù tcǎà me, a máá:

“Gatagam gha ma Babilonem,

kiam x'áé-dxoo ba ma qarika xàbù tcǎàè,

a ba a gha gaia táá hòdè.

²² Ciiàn harepa cii-kg'ao ne di hěé

naka nxàè-kg'ao ne di hěé,

naka fulutu cii-kg'ao ne di hěé

naka torompita cii-kg'ao ne di hěéthěéa

cuiskaga gaicara sáá koe kómsea hãa tite;

i cúì xom-kg'aoan

ncēe xommè ko zi gúù zi di ga

cuiskaga gaicara sáá koe hòdèsea hãa tite;

i cuiskaga sáá koe

gái cgoa dis nxōás di gái-q'ooan kómsea hãa tite.

²³ Cuiskaga i lampian di x'àn

gaicara sáá koe x'áà hãa tite.

Séè-kg'ao ba hěé naka séèè kos khòè sa hěéthěé khara

di kg'ui-q'ooa ne

cuiskaga sáá koe gaicara kómsea hãa tite.

Sáá koe ko x'ámágu ne khòè nea kò *dqomse* khama

nqǒómkg'ai di ne kaia ne khòè ne e sa,

zi kò *nqǒóm di zi qhàò* zi wèé zi

sari tsòòan cg'ǎè ka hqàkaguè,

²⁴ i kò gas koe porofiti xu hěé

naka tcom-tcomsa ne hěé,

naka wèé ne ãe nqõómkg'ai koe cg'õòa ne di c'áòan hěéthěé
hòòse,”
témé.

19

Kái ne khòè ne ko nqarikg'ai koe Nqari ba dqòm

¹ Ncēe zi gùú zi qāá q'oo koer kò khòè ne kái ne dis xg'aes di
kg'ui-q'ooan khama xam̄s nxõbo sa nqarikg'ai koe kóm, ne ko
máá:

“Haleluya!

Kgoarakuan hěé
naka x'áà ba hěé
naka qarian hěéthěéa
gatá dim Nqarim di i.

² Gam di xgàrakua ne tseegu a tchàno o khama.

Kaias cg'árà-kq'ao sam xgàra hã,
ncēe kò nqõó ba gas di cg'áràn ka cg'ãè-cg'ãe sa.
Gam di qāàn di c'áòà nem kabia máá sia hã,”
témé.

³ Ne kò gaicara q'au a máá:

“Haleluya!

Gas koe guua hã ts'énèa ne ko chõò tamase qaò,”
témé.

⁴ Kaia xu 24 xu hěé naka kg'oo-coa xu kg'õèa hã xu 4 xu
hěéthěéa kò cg'áé, a Nqari ba dqòm, ncēe kò x'aian dis ntcõó-
q'oos koe ntcõe ba. A xu a kò máá:

“Haleluya! Amen”

témé.

Ghùu-coam dis sée sa

⁵ Me kò nxãaska x'aian dis ntcõó-q'oos koe dòm ba guu, a ko
máá:

“Gatá dim Nqari ba dqòm,
gatu wèé tu tsée-kq'ao tu Gam di tu,
gatu ãe ko q'áò Me tu,
cg'áréa tu ga hěé naka kaia tu ga hěéthěé e,”
témé.

⁶ Ra kò nxãaska khòè ne kái ne dis xg'aes khama xam̄ kg'ui-
q'ooan kóm, si tòèko tshàn di ts'oo-q'ooan khama xam̄, naka
kg'ui-q'ooan kaisa túúan di hěéthěé e, ne ko q'au a ko máá:

“Haleluya!

X'aigam gatá dim Nqarim
ncēe Qarim wèé ba tc'ãà-cookg'aia.

⁷ Hàà naka ta qãè-tcao, naka x'áàn máà Me!

Ghùu-coam dis sée sa hààraa ke,
si Gam dis khòè sa kg'ónõsea hã.

⁸ Thamka qgáían q'úús kò máàè,
x'áàko, a q'ano o, hãas gha ka,”

ta ne méé. (Q'úú qgáía ne kò tchàno zi tséé zi i, tcom-tcomsa ne di zi khama.)

⁹ Me kò nxãaska moengele ba bìrí te a máá: “Ts'ee-ts'ee'kg'aièa nea gane ãe séèkuan dis tc'õos dqòa dis Ghùu-coam dis koe tcièa ne!” ta ma góá,” témé. A ba a càù a máá: “Ncèe nea tseegu di kg'uian Nqarim di i,” témé.

¹⁰ Ncèes gúùs kar kò nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé, a ra a dqom me. Igabam kò bìrí te a máá: “Táá ãeta hëé guu! Tsáá cgoa gar qãà ra a, naka tsáá qõe ga ne cgoa ga hëéthëé e, ncèe ko wèè x'aè ka Jesom ka nxàea tseegukagu ne, ke Nqari ba dqom! Jesom di nxàea tseegukagua nea Tc'èem ka kúrúèa, porofitam gha sa ke,” témé.

Q'úúm biim dim qábì-kg'ao ba

¹¹ Ra kò nqarìkg'aiian bóò i xgobekg'amsea, kar kò q'úúm bìi ba bóò, Me kò gam dim qábì-kg'ao ba Tcom-tcomsa a Tseegu ii ba ta ko ma tcièe. A ba a kòo gataga tchànoan cgoa gúù zi bóò a ncõoan kúrú.

¹² Gam di tcgáía nea kò karukos c'ees khama ii, i Gam di tcúúan koe kái cában x'aian di hàna. Gam koe góáseas cg'õè sam kò úúa, ncèe ko cúí khòè kaga c'úùèa hãa, igaba Gam cúím ka q'ãaèa hãa sa.

¹³ Qáòm qgáí bam kò hàna, c'áòan koe kò tcãàèa ba, i Gam di cg'õèan Nqarim dim kg'ui me e.

¹⁴ Ne kò nqarìkg'ai di ne ncõo-kg'ao ne xùri Me, a q'úú xu bìi xu qábìa hãa, a thamka qgáían hàna, q'úú a q'ano o.

¹⁵ Kg'ám-q'ooa ba koem kò ts'èem xgào-dxoo ba tcg'oa, gaam cgoam gha nqõóm di zi qhàò zi thõò-thõò ba, a ba a gha qano dim dxòm cgoa tc'ãà-cookg'ai ne, a ba a gha gõéan ko kúrúès qgáì sa Nqarim Qarim wéém di kaia xgòan domka náà tòmtóm.

¹⁶ Gam dim qgáím koe hëé naka cùbia ba koe hëéthëés kò ncèes cg'õè sa góásea:

“X'AIGA XU DIM X'AIGA BA,
NAKA KAIA XU X'AIGA XU
DIM KAIAM X'AIGA BA,”

ta ma góásea hãa.

¹⁷ Ra kò nxãaska moengele ba bóò, me cáms koe téé-tëe, a ba a kò nqarìkg'ai nqáè koe ko tsãéa te zi tsará zi kaim dòm cgoa tci, a ko máá: “Hàà, naka ta kias dqòa dis tc'õos Nqarim di sa xg'aea máá,

¹⁸ naka hàà cgàan x'aiga xu di kg'oo, cgàan tc'ãà-cookg'ai xu di hëé, naka cgàan qariga xu khòè xu di hëé, cgàan bìian di hëé, naka bìi qábì-kg'ao xu di hëé, naka wèè khòéan di cgàan hëé: ãe kgoarasea ne hëé naka qãà ne hëé, cg'árean ga hëé naka kaian ga hëéthëé di i,” tam méé.

¹⁹ Ra kò nxãaska kg'oo-coa ba hěe naka x'aiga xu nqõóan di xu hěéthěe bóò, naka gaxu di ncõo-kg'aoan hěéthěe e, xu ncõo sa xg'aea máána hãa, bìim dim Qábi-kg'aom cgoa naka Gam di xu ncõo-kg'ao xu cgoa hěéthěe e.

²⁰ Igabam kò kg'oo-coa ba qgóòe a qáé-nquuan koe tcãàè, naka tshúù-ntcõam porofiti ba hěéthěe e, ncěe kò gaam cookg'ai koe *are-aresa zi x'ái zi kúru* ba. (Ncěe zi x'ái zi cgoam kò gane ěe ko kg'oo-coam dis x'ái sa úúa hãa, a kò gam dis sere-sere sa dqom̄ ne qàe-qae.) Gatsara cím tsara kò kg'õèa hãase xaoa tcãàè, salefan di c'eean karuko dim tẹbem q'oo koe.

²¹ Xu kò ěe qaúa hãa xu cg'õòè, bìi ba qábiam kg'ám koe tcg'oara hãam xgào-dxoom cgoa, zi kò wèè zi tsarà zi gaxu di cgàan ka xg'ãakugè.

20

1,000 xu kuri xu

¹ Ra kò moengele ba bóò, me nqarikg'ai koe guu a ko xõa, a tshàua ba koe chõò-q'oo úú tamam haém di xgobekg'aman qgóóa, naka kaim táu-dxoo ba hěéthěe e.

² Me kò cg'ao-dxoo ba ntcàu, gaam ěem ncìim cg'ao ba, a dxãwa ii, a satana ii ba, a ba a 1,000 kurian qáé me,

³ a ba a chõò-q'oo úú tamam haém q'oo koe xaoa tcãà me, a ba a tc'amkg'aia ba koe tc'àmà-tcěekg'am, nxãasegam gha táá gaicara *nqõóm di zi qhàò zi qàe-qae* ka, i nxãakg'aiga síí 1,000 kurian nqáé. (Gaa x'àè qáá q'oo koe i ko qaase, cg'aréseem gha kgoaraè sa.)

⁴ Kar kò nxãaska x'aian di zi ntcõó-q'oo zi bóò, ncěe gazi koe i kò ěe xgàrakuan di qarian máàèa ne ntcõóa-ntcõe zi. Ra kò khóè ne di tc'ěean bóò, ncěe kò Jesom ka nxàea tseegukagua hãa domka hěe, naka Nqarim dim kg'ui ba ne kò xgaa-xgaa hěéthěe domka ko q'ãe tcúúèa ne. Kg'oo-coa ba kana gam dis sere-seres igaba ne kò táá dqom̄a máá, a ne a kò Gam dis x'ái sa còoa ne koe hěe kana tshàua ne koe hěéthěe táá tòó cgaèè. Kg'õè ne kò, a ne a Krestem cgoa 1,000 kurian tc'ãà-cookg'ai.

⁵ Ne c'ěe ne khóè ne x'óóa kò hãa ne táá gaicara kg'õè, i nxãakg'aiga síí 1,000 kurian chõò. Ncěe sa x'ooan koe tẹes tc'ãà di si i.

⁶ Ts'ee-ts'eekg'aièa nea, a tcom-tcomsa ne e, gane ěe x'ooan koe tẹes tc'ãà dis koe hàna ne! Ncěe ne khóè ne koes cím dis x'oo sa qarì úú tama, igaba ne gha Nqari ba hěe naka Krete ba hěéthěe di ne peresiti ne ii, a ne a gha 1,000 kurian Gam cgoa tc'ãà-cookg'ai.

Satana ba ko tààè

⁷ Eè i ko 1,000 kurian nqáé kam gha satana ba gam dis qáé-nquus koe guu a kgoaraè.

⁸ A ba a gha tcg'oa a sí nqõóm di chõò-q'ooan 4 koe hàna zi qhàò zi qàe-qae, *nqõó tsara* Goge ba hěé naka Magoge ba hěéthěé di tsara, a ncõoan xg'ae-xg'aea máá ne. Gane di nxárase-q'ooa nea tshàam qàe di góman di nxõá-coan khama noo.

⁹ Wèém nqõóm koe ne gha qõòate, a ne a gha sí kgoara-cgae-q'ooos ãe tcom-tcomsa ne di sa nxama-nxama, naka ncàm-ncamsam x'áé-dxoo ba hěéthěé e. I kò c'eean nqarikg'ai koe guu a hàà dààa cg'õo ne.

¹⁰ Me kò dxāwam, ncēe kò qàe-qae ne ba, c'eean hěé naka salefan hěéthěé dim tèbem q'oo koe xaoa tcāàè, ncēe kg'oo-coa ba hěé naka tshúù-ntcõan dim porofiti ba hěéthěé tsara hãa koe, xu gha koaba ba hěé naka ntcúú ba hěéthěé chõò tamase thõò-thõòe.

Còo dis xgàraku sa (20:11-15)

Tcgāyas kg'òèan di sa hěé naka c'èe zi tcgāya zi hěéthěé e

¹¹ Ra kò nxāaska kaias q'úús ntcõó-q'ooos x'aian di sa hěé naka Gaam ãe kò gaas koe ntcõe ba hěéthěé bóò. Nqõómkg'ai hěé naka nqarikg'ai hěéthěéa kò Gam hãa koe guu a bèe, a kò táá gaicara hòòe.

¹² Ra kò ãe kò x'óóa hãa ne bóò, kaia ne hěé naka cg'aré ne hěéthěé e, ne x'aian dis ntcõó-q'ooos cookg'ai koe téé-tēe. Zi kò tcgāya zi hěé naka c'èes tcgāyas kg'òèan di sa hěéthěé xgobekg'ammè. Ne kò ãe x'óóa hãa ne ãe ne kúrúa hãa zi gúú zi koe guu a xgàràè, tcgāya zi koe i ko ma góásea hãa khama ma.

¹³ I kò tshàa-dxooan khòè ne ãe gaan koe x'óóa hãa ne tcg'òò, si x'oo sa hěé naka x'óóa ne khòè ne dis qgài sa hěéthěé sara ãe ko gasara koe hãa ne x'óóa hãa ne khòè ne tcg'òò, me kò wèém khòè ba ãem kúrúa hãas gúús koe guu a xgàràè.

¹⁴ Sara kò x'oo sa hěé naka x'óóa ne khòè ne dis qgài sa hěéthěé sara c'eean dim tèbem q'oo koe xaoa tcāàè. Si ncēe sa cam dis x'oo si i, c'eean dim tèbem di sa.

¹⁵ Ncèè c'èem khòèm di cg'òèan kò kg'òèan dis tcgāyas q'oo koe hòòse naka góásea hãa tama, nem kò c'eean dim tèbem q'oo koe xaoa tcāàè.

Kabam nqarikg'ai ba hěé naka kabam nqõók'gai ba hěé naka kabam Jerusalema ba hěéthěé e (21-22:5)

21

¹ Ra kò nxāaska kabam nqarikg'ai ba hěé naka kabam nqõók'gai hěéthěé bóò, tc'āà dim nqarikg'ai ba hěé naka nqõók'gai ba hěéthěéa kò nqáéa hãa khama, me tshàa ba káàraa hãa.

² Ra kò tcom-tcomsam x'áé-dxoom, k̄abam Jerusalema ba bóò, me nqarikg'ai koe guu Nqarim koe, a ko x̄oà, a ba a sèèè kos khòès khama ii, t'òè qgáían gas dim khòè ba h̄ana máána sa.

³ Ra kò kaim dòm x'aian dis ntcōó-q'oos koe guua ba kóm, me ko máá: “Bóò, Nqarim di x'áéa ne *ncēeska* khòè ne cgoa h̄a, Me gha gane cgoa x'āè. Gam di ne khòè ne e gha ii, Me gha Gaam Nqarim ga ba gane cgoa h̄a, a ba a gha gane dim Nqari ba ii.

⁴ Wèém tcgáí-tshàra bam gha tcgáía ne koe tchùu, si gha x'oo sa h̄éé, naka tshúù-tcaoan h̄éé, naka kg'aeen h̄éé, naka thōòan h̄ééthéé kaà, kg'aika zi gúù zia nqáéa h̄a khama,” témé.

⁵ Me kò Gaam ãe x'aian dis ntcōó-q'oos koe kò ntcōóa-ntcōe ba máá: “Bóò, wèé zi gúù zir ko kúrú zi k̄aba!” témé. A ba a ko gataga máá: “*Ncēs gúù sa* góá tòò, ncēe kg'uia ne tcom-tcomsa a, a i a tseegu u ke,” témé.

⁶ A ba a ko bìrì te, a ko máá: “Xg'ara i h̄a! Tíí Ra Alefa Ra a, a Ra a Omega Ra a, tshoa-tshoase sa h̄éé naka chōò-q'oo sa h̄ééthéé e. Eē cáma h̄a ner gha tshàan dim dòm koe guu a máà, kg'òèan di tshàan di ba, surutakagu ne tamase.

⁷ Eē ko tàà ba gha ncēe zi gúù zi q'òò, Ra gha gam dir Nqari Ra ii, me gha Tirim cóá ba ii.

⁸ Igaba ãe q'àò ne h̄éé, naka ãe tcom-tcomsa tama ne h̄éé, naka cg'ãè cau ne h̄éé, naka cg'òo-kg'ao ne h̄éé, naka cg'árà-kg'ao ne h̄éé, naka tsóò-kg'ao ne h̄éé, naka kúrú mááse di nqárian ko dqom̄ ne h̄éé, naka wèé tshúù-ntcōa-kg'aoan h̄ééthéé di qgáia ne gha k̄aruko c'eean dim tèbem saiefan dim q'oo koe h̄a. Ncēe sa cámm̄ dis x'oo si i.

K̄abam Jerusalema ba

⁹ Me nx̄aaska 7 xu moengele xu, ncēe kò 7 cg'ãèan chōò di ka cg'oèa zi ḡaba zi 7 zi qgóóa xu ka c'ēe ba hàà cgae te a bìrì te a máá: “Hàà, nakar sèèè kos khòè sa x'ái tsi, Ghùu-coam ka dxàe sa,” témé.

¹⁰ A ba a kò Tc'ēm koe sèè a kaim x̄abim qád̄m koe úú te, a ba a tcom-tcomsam x'áé-dxoom Jerusalema ba x'ái te, me nqarikg'ai koe guua, Nqarim koe, a ko x̄oà,

¹¹ x'áàn Nqarim di úú a, a kò t'òès nx̄óás jasepere dis khama ma kaisase tc̄à, q'úúse q'ám sa tc̄àko nx̄óán q'ám khama ma.

¹² Kaim xhàrom qád̄o bam úúa, a 12 zi heke-kg'ám zi úúa, a ba a heke-kg'ám zi koe 12 xu moengele xu úúa, i kò gazi heke-kg'ám zi koe 12 zi qhàò zi di cg'òèan Iseraele di xu cóá xu di góáèa.

¹³ Nqoana zi heke-kg'ám zi ko cáms ko tcg'oa xòè za hàna, zi nqoana zi heke-kg'ám zi tcg'ao xòè za hàna, zi nqoana zi heke-

kg'ám zi dtcèè xòè za hàna, zi nqoana zi heke-kg'ám zi cáms ko tcheè xòè za hàna.

¹⁴ Me kò xhàrom x'áé-dxoom di ba 12 zi nxōá zi tshoa-tshoas di zi tc'amkg'ai koe tshàoèa, i kò gazi koe 12 cg'òèan hàna, Ghùu-coam di xu x'áè úú-kg'ao xu 12 xu di i.

¹⁵ *Moengelem* ncèe kò kg'ui cgoa te ba ko gautan cgoa kúrúeam qanom tc'ãò-tc'ãò cgoa di ba qgóóa, x'áé-dxoo bam ko gam di heke-kg'ámán hēé naka gam di xhàroan hēéthēé tc'ãò-tc'ãò cgoa ba.

¹⁶ X'áé-dxoo ba kò wèé 4 xòèa ba za cúíta noo, i wèé dxùukg'aia ba kò cúíta noo. Me kò gam dim qanom cgoa x'áé-dxoo ba tc'ãò-tc'ãò, i qádò-q'ooa ba 2,400 kilomitara* khama noo, i dxùukg'aia ba hēé naka cookg'aia ba hēé naka qhùria ba hēéthēé cúíta noo.

¹⁷ Me nxãaska moengele ba xhàro ba tc'ãò-tc'ãò, i kò qádò-q'ooa ba 60 mitara a†, khòèan di nxará-q'ooan ka, ncēm kò moengele ba tséékagu u.

¹⁸ Xhàro ba t'òè nxōán cgoa tshàoèa, jasepere ta ko ma tciiè e, me x'áé-dxoo ba q'ano gautan cgoa kúrúèa, a ts'óó-c'ōán khama ma q'ano me e.

¹⁹ Nxōá zi ncèe x'áé-dxoom dim xhàrom gazi tc'amkg'ai koe tshàoèa zi kò wèés nxōá-qhàòs cgoa t'òè-t'òèèa. Tc'ãà dia nea kò jasepere e, i cámm dian kò safire e, i nqoana dian kò kalesetone e, i 4 dian kò emerelete e,

²⁰ i 5 dian kò saretonike e, i 6 dian kò saredio o, i 7 dian kò kerisolet e, i 8 dian kò berile e, i 9 dian kò topase e, i 10 dian kò kerisoperase e, i 11 dian kò hiasinte e, i 12 dian kò ametesete e.

²¹ Heke-kg'ám zi 12 zia kò 12 xu tcaàko xu nxōá xu cgoa kúrúèa, si kò wèés heke-kg'ám sa cúim tcaàkom nxōám cgoa kúrúèa. Kaiam dàòm x'áé-dxoom xg'aeku di ba kò q'ano gautan cgoa kúrúèa, a ts'óó-c'ōán khama ma q'ám me e.

²² X'áé-dxoom koer kò tempele ba hòò tama, X'aigam Nqarim Qarim wèé ba hēé naka Ghùu-coa ba hēéthēé tsara kò Gam dim tempele ba ii khama.

²³ X'áé-dxoo ba kò x'ààn cáms di kana nxoem di ga qaa tama, x'àákagu me gha a, Nqarim di x'àà nea kò x'ààn mää me khama, Me kò Ghùu-coa ba gam dis lampi si i.

²⁴ Zi gha *nqōóm di zi qhàò* zi gam di x'ààn koe qòò, xu gha nqōóm di xu x'aiga xu gaxu di x'aian gam koe óá.

²⁵ I kò gam di heke-kg'ámán cámm *chòò q'oo* koe tcèekg'ammè tite, ntcùua ne gha gaa koe kàà a khama.

* 21:16: 2,400 kilomitara - Gerika sa ko máá: "12,000 qádò-q'ooa ne," témé.

† 21:17: i kò qádò-q'ooa ba 60 mitara a - Gerika sa ko máá: "144 qádò-q'ooan x'òàm di khama noo," témé.

²⁶ X'ààn hěé naka qhàò zi di x'aian hěéthěéa gha gam koe óáè.

²⁷ Cuiskaga i cúí gúù q'ano tama, kana diím ěe sau-cgaekagu ko gúùan ko kúrú ba, kana tshúù-ntcōan ko kúrú ba gam koe tcāà tite, igaba ěe gane di cg'òèan Ghùu-coam dis tcgāyas kg'òèan dis q'oo koe goásea ne cúí ne e gha ii.

22

Kg'òèan dim tshàa ba

¹ Kam kò *nxāaska moengele ba* tshàan kg'òèan di úúam tshàa ba x'ái te, me tcāàkos nxōás q'úús khama ii, a x'aian dis ntcōó-q'ooos Nqarim dis koe hěé naka Ghùu-coam dis koe hěéthěé guu a ko

² x'áé-dxoom di dàòan x'áéan xg'aeku di koe ntcāna xōa. Si kò kg'òèan dis hìi sa wèé dxùukg'aian tshàam di koe hāa, a ko 12 tc'áróan tc'ōoan di kúrú, a kò wèém nxoem ka gaa tc'áróan tcg'óó. Gaas hìis di tōara nea kò *nqōóm di zi qhàò zi kg'òèkagu di i*. ³ I gaicara cuiskaga cgúíkuan hāa tite. Si gha x'aian dis ntcōó-q'ooos Nqarim di sa hěé naka Ghùu-coam di sa hěéthěé x'áé-dxoom koe hāa, i gha Gam di qāan tsééa máá Me.

⁴ Kg'áía ba ne gha bóò, i gha cg'òèa ba cōoa ne koe goáse.

⁵ Ntcúú nea gaicara hāa tite, ne lampian di x'ààn hěé naka cáms di x'ààn hěéthěé ga qaa tite, X'aigam Nqari ba gha x'ààn máà ne khama. Chōò tamase ne gha x'aiga ne ii.

Jesom di hàà-q'ooa ne (22:6-21)

⁶ Me moengele ba bìrì te a máá: “Ncēe kg'uiua ne tcom-tcomsa a, a tseegu u. Me kò X'aigam, ncēe porofiti xu di xu tc'ēe xu dim Nqari ba, Gam dim moengele ba tsééa tcg'óó, me síí ncēe gha qháése hàà kúrùè zi gúù zi ka Gam di qāan x'ái,” témé.

⁷ *Me Jeso ba máá*: “Bóò, qháéser gha sencgaga síí! Ts'ee-ts'eekg'aièa baa gaam ěe ko porofitan di kg'uiuan ncēes tcgāyas di qgóóa qari ba,” témé.

⁸ Tíía Johane ra gaar kómár ga ra a, a ra a ncēe zi gúù zi bóòa ra. A ěer ko kóm a ko bóò zi kar kò moengelem ncēe kò x'ái te ziam nqàrè-kg'am koe cg'áé, dqòm mer gha ka.

⁹ Igabagam kò bìrì te a máá: “Táá ěeta hěé guu! Tsáá khamagar ma qāà ra a, naka tsáá qōea xu porofiti xu khamaga ma hěé, naka ncēes tcgāyas di ne wèé ne ěe ko kg'ui ba qgóóa qari ne khamaga ma hěéthěé e, ke Nqari ba dqòm!” témé.

¹⁰ A ba a bìrì te a máá: “Táá porofitan di kg'uiuan ncēes tcgāyas di tcēekg'am guu, *ncēe zi gúù zi gha hàà kúrúse* x'aèa nea cùù u ke.

¹¹ Eè ko cg'āèan kúrú ba méém qanega cg'āèan kúrú, nakam wèém ěe cg'uriga ii ba méém qanega cg'uriga ii, naka ěe ko

qãèan kúrú ba méém qanega qãèan kúrú, nakam ãe tcom-tcomsa ii ba méém qanega tcom-tcomsa ii,” témé.

¹² *Me Jeso ba máá:* “Bòò, qháéser gha sencgaga síí, a gha Tiri surutan cgoa síí, a gha síí wèém khòè ba ãem ma tsééa hãa khamaga ma suruta.

¹³ Tíí Ra Alefa Ra a, a Ra a Omega Ra a, tc'ãà di Ra a, a Ra a còo di Ra a, tshoa-tshoase sa hëé naka chòò-q'oo sa hëéthëé e,” témé.

¹⁴ Ts'ee-ts'eekg'aièa nea gane ãe ko qgáa ne xg'aà ne, nxãasega ne gha kg'òèan dis hìis *di tc'áróan tc'òó* di qarian úú, a ne a gha heke-kg'áman koe tcãa a x'áé-dxoom koe síí ka.

¹⁵ Tchàa za i haghuan hàna, tsoòkuan ko kúrúan hëé, naka cg'ará-kg'aoan hëé, naka cg'òo-kg'aoan hëé, naka kúrúa mááseèa hãa nqàrian ko còrè ne hëé, naka wèé ne ãe tshúù-ntcòan ncàma hãa a ko kúrú u ne hëéthëé e.

¹⁶ “Tíí Jeso Ra Tirim moengele ba tsééa máá tu ua hãa, hàam gha kereke zi koe ncèe zi gúù zi ka nxàea tseegukagua máá tu u ka. Tíí Ra Tòbe Ra a, a Dafitem dir Cóá Ra a, a Ra a kaisase ko x'áàr q'uu tçonò Ra a thëé,” tam méé.

¹⁷ *Tcom-tcomsam* Tc'ëe ba hëé naka séè-kg'ao sa hëéthëéa ko máá: “Hàà!” témé.

Naka ãe ko kóm ba méém máá: “Hàà!” témé.

Wèém ãe cána hãa ba méém hàà, nakam wèém ãe ko tc'ëe ba, kg'òèan òim tshàam surutaè tama ba séè.

¹⁸ Wèém khòèm ãe ko ncèes tcgãyas di porofitan di kg'uian komsana ba Ra ko tseeguan birí a ko máá: ncèè c'ëem khòèm kò c'ëe gúùan gaan koe càua mááse, nem gha Nqari ba ncèes tcgãyas koe góáèa hãa cg'ãèan càua máá me,

¹⁹ a ncèè c'ëem khòèm kò ncèes tcgãyas porofitan dis koe c'ëe kg'uian séèa tcg'òó, nem gha Nqari ba gam di xòèan kg'òèan dis hìis koe hëé, naka tcom-tcomsam x'áé-dxoom koe hëéthëé séèa tcg'òó, ncèes tcgãyas koe góáèa a.

²⁰ Gaam ãe ko gazi gúù zi nxàea tseegukagu ba ko máá: “Èè, sencgagar gha síí,” témé. Amen. X'aiga Tsi Jeso Tseè, hàà!

²¹ X'aigam Jesom di cgòm kuan méé i gatu wèéa tu cgoa hãa.